Hsl. 9054

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK GENT

900000037442

Hist. 9054

Hist. 9054

MONASTERIORVM Germaniæ Præcipuorum ac maxime illuſtrium: Centuria Prima.

In qua Origines, Annales ac celebriora cuiuſq; Monumenta, bona fide recenſentur.

Authore Gaſpare Bruſchio Egrano, Poëta Laureato ac Comite Palatino.

Author ad librum.

I liber, & patriæ te tandem oſtende: ſed ipſis
Etiam exteris, proculq; diſsitis locis.
Vt patria, unde ſuas aras, ſua templa ſuumq;
Decus omne ſumpſerit: ipſa tandem intelligat.
Extera turba ſciat, dextre agnoſcatq;: nec ipſos
Quos Barbaros uocat, extitiſſe ita Barbaros
Quin & Sacra, Scholaſq; & pectora non aliena
A literis habuerimus ſemper bonis.
I liber ergo. Haud forſan eris male gratus & ipſi
Patriæ tuæ, ſed & exteris uiris: Vale.

Cum Gratia & Priuilegio Cæſareæ ac Regiæ Rom. Maieſtatis.

INGOLSTADII APVD ALEXANdrum & Samuelem Vueyſſenbornios fratres.

M. D. LI.

FERDINANDVS diuina fauente Clementia Romanorū, Hungariæ, Bohemiæ &c. Rex ſemper Auguſtus: Infans Hiſpaniarum, Archidux Auſtriæ: Dux Burgundiæ &c. Marchio Morauiæ &c. Comes Tyrolis &c. Noſtro & Sacri Rom. Imperij fideldilecto Gaſpari Bruſchio Poëtæ Laureato, gratiam noſtram Regiam & omne bonum.

Poſtquàm ad noticiam noſtram deduxiſti, te omnes totius Germaniæ Epiſcopatus, omnia item eiuſdem Monaſteria, omniaq; horum uetera Monumenta in unum opus redigere & in publicum ædere, dudum conſtituiſſe: Vereri tamen, ne laborioſam æditionem tuam poſtea alij Typographi imitentur: Tuq; fructu commodoq; tibi inde debito defrauderis, & propterea à nobis humiliter peciiſti, ut Priuilegio noſtro Regali nouam hanc ingenij tui fœturam, tanq̃ Aheneo muro, contra Typographorum nonnullorum malitiam & auaritiam munire dignaremur. Nos laborum tuorum (quos in colligendis & celebrandis Eccleſiaſticis Germaniæ Monumentis & feciſti hactenus, & adhuc facis) clementem rationem habere uolentes: tuiſq; precibus & honeſtis rationibus adducti, noſtro præſenti Priuilegio cauere uoluimus, quod tibi dedimus & conceſſimus, ac damus & concedimus his literis noſtris: ne quis per continuum Octennium, ab ea de (qua dictum de Epiſcopatibus & Monaſterijs Germaniæ opus ex ordinatione tua impreſſum fuerit) computandun, intra Sacri Rom. Imperij, Regnorum & ditionis noſtræ Pomeria, illud uel partem eius, eadem uel alis forma, præter & contra tuam uoluntatem & ſcitum recudere aut æmulari, uel alibi excuſum uenundare, diſtrahereq; ullo pacto uel ratione audeat aut præſumat. Quare nomine & authoritate Sacræ Cæſareæ & Catholicæ Regiæ Maieſtatis, fratris & Domini noſtri chariſſimi ac noſtra ſerio mandamus uniuerſis & ſingulis noſtris, Sacriq; Romani Imperij & omnium Regnorum & Principatuum noſtrorum Magiſtratibus & ſubditis: Maxime autem Byblographis, Impreſſoribus & Bybliopolis omnibus. Ne paciantur illi Opus ſupra memoratum intra dictum Octennium aut recudi, aut recuſum aliunde importari: Neuè hi illud ipſum recudere aut diſtrahere quoquomodo tentent. Sub pœna Marcharum auri puri decem, integre & irremiſſibiliter ſoluendarum. Quarum dimidia pars Fiſco noſtro Regio uel Imperiali, reliqua uero tibi, uel ex tua permiſſione Typographo illi (cui hoc opus imprimendum commiſeris) cedere debeat. Nec non ſub amiſſione librorum, quotquot contra hoc noſtrum Priuilegium & tuam uoluntatem impreſſi fuerint, quos tū & à te poteſtatem habentes (ubicunq; in eos incideritis) impune arripere & in proprium utilitatem conuertere poteritis. Harum teſtimonio literarum Sigilli noſtri impreſſione & manus noſtræ ſubſcriptione munitarum mediante. Datum in noſtra & Imperiali Ciuitate Auguſta Vindelicorum, die IIII. Menſis Octobris, Anno Domini Milleſimo, Quingenteſimo, Quinquageſimo. Regnorum noſtrorum, Romani Vigeſimo, aliorum uero uigeſimo quarto.

FERDINANDVS ſſ.

Ad mandatum Sacræ Regiæ
Maieſtatis proprium.

I. Ionas D. L.
Vicecancellarius.

I. Iordanus ſſ.

SERENISSIMIS ILLV-
STRISSIMISQVE PRINCIPIBVS AC

Dominis: D. MAXIMILIANO Bohemiæ ac Vngariæ Regi: ac D. FERDINANDO Iuniori: Germanis fratribus Potentiſſimi Romanorũ ac Germaniæ Cæſaris, Diui Ferdinandi etc. filijs: Archiducibus Auſtriæ. Dominis ac Mœcenatibus ſuis clementiſſimis S. D. & omnem ex animo precatur fœlicitatem Gaſpar Bruſchius Egranus, Poeta Laureatus & Comes Palatinus.

Menſis erat Noni qui nomine præditus Imbris
Principium Hyberni frigoris eſſe ſolet.
Eius agebatur lux ultima: nobilis illa
Et multo diuûm numine plena dies
Qua Deus ingreſſus mortalis uiſcera carnis
In Solymorum urbis Mœnia uenit ouans.
Et qua Chriſticolis celebratur Apoſtolus ipſe
Andræas, meritis & pietate grauis.
Non cœlo modo feſta dies, ſed & inferiori
Huic orbi, & Regnis Carole Quinte tuis.
Nam tibi non falſo coniuncti fœdere Reges
Atq; Duces ipſa hac luce coire ſolent:
Atq; uná tecum reuereri numina cœli
Inq; ſua æternum uota uocare Deum.
Velleris Aurati ſancitum fœdus ut hac cum
Maieſtate tua ſic regat atq; tegat:
Terrori ut poſſit ſceleratis hoſtibus eſſe
Vnio tot Regum nobiliumq; Ducum:
Qui caput Imperij te Carole Cæſar, & orbis
Auguſtum Dominum nõ dubitanter amãt.
Iam decimam uero ſecum Sol traxerat horam
Suſceptæ in medio tramite penè uiæ:
Quando pius Cæſar, procerum ſtipante caterua
Ingreditur templi limina Sacra ſui:
Auguſti miro redimitus lumine uultus
Quo Diuos ipſos numinaq; ipſa refert.
Veſtis pulla nihil pompoſum habet atq; ſuperbum
E ſolo collo paruula pendet ouis:
Auratũ terra quod quondã ex Colchide uellus
Mædææ rapuit fortis Iaſon ope.

Vltima Nouẽbris D. Andreæ & Aduentui Dominico ſacra.

Feſtum Sodalitatis Aurei Velleris.

Carolus V. Imperator.

Ferdinandus Rex Romanorum.

Subſequitur frater Fernandus, & ipſe profecto
Sub ueſtitu humili cor quoq; mite gerens.
Omnibus eximie clarus uirtutibus illis
Quaſcunq; in ſummis Regibus eſſe decet.
E cuius uultu grauitas elucet, & ipſa
Maieſtas quæ tot Regna tot arma regit.

Philippus Rex Hiſpaniarũ.

Proximus huic inuicti eſt Cæſaris ipſe Philippus
Filius, Hiſpani Rexq; decuſq; ſoli.
Quem Tagus & late dominans miratur Iberus:
Cui tot debentur Regna, tot imperia.
Cum quo fœdera nunc faciunt & Rhenus & Iſter
Et quicunq; Duces flumina tanta colunt.

Carolus Auſtrius. Ferdinandi Regis filius, natu minimus.

Pone ſubit, decus Auſtriacæ prænobile ſtirpis
Carolus: o quanti numinis inſtar habens.
Quo puero noſtra iſta nihil formoſius ætas
Nil magis Auguſtum ſecula noſtra uident.
Forſitan Imperium huic debetur tocius orbis
Tantus et in puero lucet ubiq; decor.
Tanta eſt Ingenij uis, tanta modeſtia uitæ
Tam prudens animus: tantus in ore pudor.

Ferdinandus Dux Albanus.

Hunc Dux illuſtris Longa Fernandus in Alba
Clarus ut ingenio, ſic quoq; Marte potens:

Albertus Bauarus.

Ac Dux Albertus ſequitur, quem Norica tellus
Iſarus & Dominum prædicat eſſe ſuum.
Ac plures alij, quorum nec nomina noui,
Nec (ſi noſſem) iſtæc Muſa referre queat.
Hi templum ingreſſi magno cum Cæſare, Rebus
Intenti ſolito more fuere ſacris.
Vnius è uultu pendentes Cæſaris omnes
Quem ſacroſancti numinis inſtar amant.
Dumq; illic ritu celebrantur Sacra decoro
Et facit officium Muſica turba ſuum:
Ipſe ſedens prope Cantorum ſubſellia, Sommum
His oculis potui non prohibere meis.
Irrepſit ſubito præter mea uota, ſuiq;
Me totum Iuris fecit & arbitrij.
Illic uiſa mihi eſt aſtare Virago decora
Quæ (bene ſi memini) blanda Thalia fuit.
Vtq; meis procul á ſtudijs, ſolitoq; labore
Ocia me uidit deſidioſa ſequi:
Talibus ingreſſa eſt ſermonibus obuia uati
Nympha ſuo, fautrix rebus amica meis.

Digitized by Google

Quid facis hic Bruſchi, & ſomnos ſectaris inertes
Quos hæc conciliant murmura forte tibi?
An prorſus tibi nil ſtudiorum eſt atq; laborum
Amplius? illorum ut nuper aceruus erat.
Si tantum eſt ſuper á ſcriptis Annalibus oci:
Eſt aliud, quod te forte beare poteſt.
Iam ueniunt Regis Fernandi pignora chara
Auſtriaca illuſtres nobilitate Duces.
Maximus occiduis uenit Aemylianus ab oris
Per tricoroniferi Regna opulenta Patris
Accelerat ueteri Fernandus ab urbe Prabenſi:
Et Patris intuitu gaudet uterq; ſui.
Hos iuuenes omnis miratur concio Regni
Cœleſtis: fauet his optima quæq; Deus.
Iſtis Europæ debentur maxima Regna:
Imò etiam totum forſitan Imperium.
His nihil æquæ Auguſtum aut nobile nunc habet orbis
Veræ etſi is multum nobilitatis habet.
Ergo operæ facies precium, nec inutile ſpero:
Excipies ſi aliquo carmine utrumq; tuo
Vt pater ex animo uates complectitur, ipſi
Sic gnati facient hoc quoq; forſan idem.
Ergo aude hos pigros oculis excludere ſomnos
Atq; hanc mollitiem deſidiamq; fuga.
Scis ſcriptum quid Homericus ille reliquerit heros
Cuius in hac uita te meminiſſe decet.
Is uetat integras Somno conſumere noctes:
Nedum ipſum medio continuare die.
Ergo age, ſurge: opus aggredere idq; Poeta, quod iſta
Tempeſtate equidem è re fore ſpero tua.
Debes Fernando Regi non hoc modo, multis
Ipſius & meritis muneribuſq; pijs.
Sed totũ potius te ipſum quoq;, quicquid & in te eſt
Vtile quod tantis Regibus eſſe queat.
Hæc mihi uiſa loqui eſt Dea: ſeu fuit illa Thalia
Seu generoſa huius Calliopæa ſoror.
Suggeſtum interea doctus conſcenderat heros
Regibus exponens dogmata ſacra pijs.
Is patriæ pro more ſuæ dum uociferatur:
A Somno ſum ſic excitus ipſe meo.
Surgo, auſculaturus in Oratoris honorem
Quem tota applauſu Cæſaris aula probat.

Maximilianus Bohemie & Vngarie Rex.

Ferdinandus Archidux Auſtriæ.

Sed linguæ ignarus, dum nil intelligo prorſus
Ad tectum redeo protinus inde meum.
Hæc ſumptis ubi mox tabulis ita ludere cæpi
Ut paſſa ingenij eſt craſſa Minerua rudis.

Apoſtrophe ad Principes Maximilianum & Ferdinandum.

Quis uero non gaudeat aduentare, Deorum
Seminibus natos ſanguinibuſq; Duces?
Te Dux Aemyliane, ó maxime & optime Princeps
Et te, qui Patris nobile nomen habes.
Quis? niſi cui non eſt circa præcordia Sanguis
Integer, aut cui Mens non ſatis apta data eſt.
Ut Patre nobilius nihil eſt, ita natus uterq;
Nulla non Patrem laude referre ſtudet.
Ut Pater eſt pietatis amans, ſtudioſus & æqui:
Sic uerè utrumq; hoc natus uterq; colit.
Utq; in equis Patrum eſt bona uirtus inq; Iuuencis:
Sic ratione iſtic qua rogo abeſſe queat?
Suffragabitur huic laudi tota Hiſtoriarum
Bybliotheca, Duces quæ canit Auſtriacos:
Omnibus attribuens laudem pietatis & æqui
Barbaricaq; animos á feritate procul.
Sic uero nota eſt utriuſq; Modeſtia ueſtrũm
Quã late Lycus & Rhenus & Iſter eunt.
Ut ſe certatim uobis Germania tota
Offerat, & uos ceu numina bina colat.
Omnibus eſt tantum Rex Maxmilianus in ore:
Hunc uno ſtudio uirq; puerq; canunt.
Et quia nunc redis Hiſpanis optatus ab oris:
Qui penè es ſeclũ uiſus abeſſe bonis.
Dij quanta omnibus in Germanæ partibus oræ
Copia lætitiæ ſe quoq; ad aſtra leuat.
Quantus ubiq; fauor Populi, Iuuenumq; Senumq;
Omnibus exurgunt gaudia quanta locis.

Bohæmia.

Regna Bohæmorum findunt Moltauus & Egra
Egra, ad quem ſita ſtat Patria chara mihi.
Hi nunc uberiore fluunt etiam agmine, gaudent
Tantopere Dominum non procul eſſe ſuum.
Iam regni fert ipſa ſui Praha uaſta coronam
Auguſto capiti Maxmiliane tuo.
Sic Moltauus & Egra ſuas monuere puellas
Ut tibi ſerta parent utq; Tapeta parent.

Qualia

Qualia fecerunt nymphæ Babylonides olim
 Cumq; uiris Phrygiæ cum puerisq; nurus.
Quin & Pannonis ora & Sauus & ipſe Tibiſcus
 Maior & omnibus his Iſter, in aſtra canunt.
Incolumemq; ſuum Regem aduentare, Deosq; Vngaria.
 Propicios: gaudent uocibus atq; manu.
Te ueniente etiam nuper ſe Turcica pubes
 Auſa eſt Pannonijs oppoſuiſſe uiris:
Quod quia ceſſit ei ſatis infœliciter, idq;
 Te uertente oculos in tua Regna tuos:
Nos inde admoniti te uaticinamur eundem
 Mox fore, qui bello Turcica Regna premes.
Eripies Geticoq; celer ſua ſceptra Tyranno
 Qui nobis nusq; non mouet omne malum.
Hoc tibi promiſit fortaſſis & ipſe Tibiſcus Bonum Omen.
 Dum Baſſam nuper deuorat: inq; fuga.
Teq; ita non uano excipere eſt dignatus honore
 Te Regem et dominum MAXmiliane ſuum.
Quo ſaluo redeunte, etiam ſua priſtina uirtus
 Pannonibus, Sanguis Martius atq; redit.
Coniuncta qui nunc hoſtem uirtute laceſſunt
 Amiſſumq; uolent mox reparare decus.
Sacra Panomphæi faxit clementia cœli
 Et uelit ipſe regens omnia noſtra Deus: Votum.
Ne ſiet infœlix aut irritus optimus iſte
 Conatus populi Pannonis ora tui.
Pugnent ſub clypeo Iouis omnes, efferus hoſtis
 Inuiſus quibus eſt noſter is atq; Dei.
Pugnent incolumes & ſint ſine uulnere, & omnes
 Victores ueniant rurſus ad ora patrum:
Vt monſtrare domi ſua fortia prælia poſſint
 Virtutemq; Dei tollere ad Aſtra ſui.
Qui non ſit paſſus ſuccumbere turpiter illos
 Spes quibus in Dominum non fuit ægra Deum.
Qui ſe magnanimis ſunt auſi uiribus hoſti
 Obijcere, in patriæ commoda uera ſuæ:
Vt ſine lite domi, tranquilla in pace doceri Studia pacis.
 De CHriſto recte tota iuuenta queat.
Et uera Pater æternus pietate colatur
 Ac ſtudiorum iterum floreat omne decus.
Iſtorum omnium erit tantorum cauſſa bonorum
 Aduentus fœlix MAXmiliane tuus.

Cui merito applaudit Germania nobilis, imò
Quæcunq; eſt Chriſtum turba profeſſa Deum.
Nos equidem nihil his iucundius hauſimus unq̃
Auribus, hac licuit dum mihi luce frui.
Quàm quod diceris Heſperijs ex urbibus ipſa
Ad dulcis patriæ Regna redire tuæ.
In quibus ex animo & non ficta mente triumphat
Diues inopsq; ſimul, uirq; puerq; ſimul.
Nec locus eſt ullus Germanis arbitror oris
Qui non Aduentus flagret amore tui.
Cæſaream nam ſiue oculos detorqueam in aulam
In Septem Imperij ſiue Theatra uirûm:
Principis aut uideam penetralia ſacra Philippi
Aut aliorum etiam tecta ſuperba ducum:
Nil niſi gaudia, lœticiam pulchroſq; Triumphos
Aſpicio ob reditum MAXmiliane tuum.
Omnes tota tibi pandit Germania portas
Teq; ſuum eximium gaudet adeſſe decus.
Et quæ nuper erat lugubribus obſita pannis
Iam uolet in reditu mundior ire tuo:
Exceptura aliquod ueluti te numen amicum
In quo Spem poſuit non male docta bonam:
Scilicet hunc ipſum te fortem Heroa futurum
Quem recte armarit Turcica in arma DEVS.
Quem uelit in patriam Victorem aliquando redire
Miſsis Biſtonijs ſub iuga noſtra Getis.
Vtq; alias urbes taceam, quas Teutonis ora
Innumeras ut habet, ſic bene propicias
Non modo MAXmiliane tibi, ſed & omnibus ipſis
Fratribus Auguſtis nobilibusq; tuis:
Solum Auguſtana ciuem uideamus in urbe
Quantus in hoc fauor eſt, quanta Cupido tui?
Non mihi, ſi plures Diuûm daret optio linguas,
Pro meritis ſatis hec enumerare queam.
Quanta locis ſit in omnibus expectatio uultus
Clementiſq; tui, magnanimiq; tui?
Quanto te ſtudio uelit omnis turba uidere
Cum Nymphis matres, cum puerisq; Senes.
Vrbs hylarem ſe tota tibi clariſsima præbet
Quæ tibi monſtrat opes officioſa ſuas.
Quin Lycus ipſe ſenex iam te ueniente per urbem
Eſt uiſus mediam lœtior ire mihi.

At quantum

At quantum Pater ipſe tuis FERnandus in urbe
Gaudeat hoc reditu MAXmiliane tuo:
Quanta relligione DEOS inclamet, & ipſis
Deuoto grates pectore totus agat:
Quód Comites tibi ſe dederint terraq; mariq;
Tam longæ omnino difficiliſq; uiæ:
Quód fortunarint tibi coniugiumq; domumq;
Et reditum dederint in tua Regna bonum:
Id uero exprimere eſt præclari alicuius Homeri
Fœcundo cuius gurgite Muſa fluat.
Vt nihil omnino eſt ipſi te charius uno:
Sic habet hoc reditu charius ipſe nihil.
Quicquid in hac uita gratum fuit hactenus illi
Id ſordebit ei te ueniente modo:
Tu patri nunc uera eris & perfecta uoluptas
Nec patri tantum: fratribus imó magis
Percontabuntur qui de Regionibus ipſis
Quas tua uiderunt lumina pulchra modo:
Per quæ rura Tagus, per quæ fluat altus Iberus
Per quæ Bœtis, Anas Durius atq; ruant. Flumina Hiſpaniarum.
Quæ tot Regnorum ſeries? qualiſq; per urbes
Sit facies rerum? quis ſtatus omnis ibi?
Qualis mundicies, num noſtris conſona terris?
In quali iaceat Barſoliona ſolo?
Aut qua fortuna claras tot uideris urbes
Gallia quas, pugnax quas Laciumq; tenet?
Quæ tuus audiat ut frater FERnandus, ad urbem
Hanc quoq; lœticia plenus ouanſq; uenit.
Auſtriacæ dominus FERnandus maximus oræ
Quem modo Moltauus, quem Praba uaſta tenet. Bohemia: Praba enim caput Regni eſt per quam defluit Moltauus
Ille Bohemorum populo qui præſidet acri
Fortibus atq; uiris priſca Lybuſſa tuis.
Quem mox Regna gubernaturum Hiſpanica dicunt
Quicquid & occiduus ſpectat Olympus opum.
Cui uenienti ad te dubio procul obuius ibit
Immenſus procerum nobiliumq; chorus.
Vt tibi (ni tacitus ueniſſes) iſſet ab urbe
Obuia magnanimûm longa caterua ducum.
Quæ nullum tibi non ſtudium promittit, et offert
Se, ſuaq; imperijs cuncta parata tuis.
Sed quo te FERnande modo, quo carmine dicam? Apoſtrophe ad Ferdinandū Archiducem.
Qui patre magnanimo non eris inferior:

Aut quibus

Aut quibus excipiam numeris te? bis ſcilicet ipſis
Quos tibi Hrazana nuper in arce dedi:
Pragæ. Anno 1550. Cum te non tantum prandentem ſæpe uiderem
Vt uidi Patrem hac nuper in urbe tuum:
Sed medio certare foro & concurrere in armis
Cum ducibusq; tuis nobilibusq; uiris
Quos & Pannonis ora & terra Bohemica claros
Militia, & fortes prædicat eſſe manu.
Plebis ubi & procerum in te unum conuerſa fuerunt
Lumina, quæ uetus urbs tota Prahenſis alit.
Dij quibus amplexa eſt te tota fauoribus illa?
Quæ patri eſt nuper ſubiuga facta tuo:
Vix ita Roma patris quondam ſtudioſa Quirini
Extitit, Auguſto aut officioſa ſuo:
Vnde mihi facile his licuit rationibus uti
Te uere charum ciuibus eſſe tuis.
Et non immerito: nam qua pietate parentes
Qua uirtute tuos non etiam ipſe refers?
Mitis es & clemens: dedit hoc Domus Auſtria uobis
Omnibus ex iſta ſtirpe locoq; ſatis.
Hinc & amabilis es, uelut hi quoq; ubiq; fuerunt
Omnibus accepti fortibus atq; bonis:
Poſteritas uos quorum eſtis, uos lumina terræ
Auguſtum quibus hic nil magis orbis habet.
Fortis es, hoc pater, hoc proauiq; atauiq; dederunt
Omnes Armorum & Martis honore graues:
E quibus enaſci niſi forte, quid obſecro? uere
Inuictumq; aliquid, quid potuiſſe putas?
Sed quoq; doctus es, & linguas tibi diſcere plures
Ad patris exemplar maxima cura fuit.
Imprimis Latias uenerariſ amasq; Camœnas
Communis quæ laus cum genitore tibi eſt:
Rex Ferdinandus latinæ linguæ ſtudioſiſsimus. Qui ueluti linguam præclare intelligit, ipſa
Qua ſolita eſt quondam Maxima Roma loqui:
Sic nulla eſt & gratior atq; frequentior ipſi
Quàm lingua, in qua olim Roma diſerta fuit.
Quæ quo rarior eſt hoc noſtro tempore uirtus
Regibus in noſtris principibusq; uiris:
Hoc maius decus & maiorem in Patre meretur
Inuicto laudem magnanimoq; tuo:
Qui non ocia iners eſt deſidioſa ſequutus
Resuè leues, quæ nil utilitatis habent:

Sed deguſtarit

Sed deguſtarit nullas non Palladis artes
Et quicquid ueteres perſonuere Sophi.
Vnde ipſi imbibita eſt annis Sapientia primis
Auguſto qualem Cæſari ineſſe decet:
Qua ſic tot Regnis tot præſidet urbibus unus
Prudenter nil non & ſapienter agens:
Vt priſcis facile conferri tocius orbis
Principibus, ſummis Regibus imò queat:
Quos uenerantur adhuc meritis hec tempora noſtra
Laudibus, & deinceps omnia ſecla canent.
Annumerari his ut poßitis uos etiam olim
Annumerabitur his ueſter ut ipſe parens:
Omnibus ut facitis ſtudiorum huc tendite neruis:
Ille etiam ſic uos ipſe manebit bonos,
Quem priſci præclare ut conſequerentur, honeſtum
Nil non audebant magnanimumq́;, duces.
SED uos Auguſtana uenire ad Mœnia lætos
E Regnis ueſtris gaudet ut omnis homo:
Sic quoq; ut utile ſit, fœlixq; hoc inſuper ipſum
Et patriæ & uobis, omnibus atq; bonis:
Officioſa omnes Germani uoce precamur
A ſummo optantes id Genitore DEO.
Vt uos & regat & nunq; non excitet acer
In laudem ſacri nominis ipſe ſui:
Conſilia omnia ueſtra ut dirigat omnibus horis
Ad conſeruandum pacis in orbe decus
Ad patriæ ſic augendas atq; amplificandas
Res omnes, quarum uos decet eſſe Patres:
Vt uerè uos Germano de ſanguine natos
Auſtriacaq; domo ſecula cuncta ſciant.
Sit fœlix Iſtro, ſit fauſtum atq; utile Rheno
Quod uos intra ſe Rhenus & Iſter habent.
Sitq; ſalutaris Patriæ præſentia ueſtra
Præſentes quæ uos eſſe triumphat ouans:
Proſit ad ornandas præclare arasq; focosq́;
In quibus eſt aliquid forſan ubiq; mali.
Quo bene ſopito, redeamus in omnia priſca
Fœdera, amicitiam ſcilicet inq; bonam:
Germano quicunq; ſumus de ſanguine nati
Seu nos Rhenus habet, ſiue etiam Albis habet.
Et faciamus id in Chriſti ſaluantis honorem
Cuius nos omnes turba profeſſa ſumus.

Excipiuntur principes.

Exhortatio ad inſtaurandā pacem.

Eſt aliquid

Eſt aliquid Rixarum? ut forte eſt: ceſſet id, atq;
Pax redeat, pacis ſurgat ubiq; decus.
Sic erit ipſa etiam nobis clementia cœli
Mitior, & paci qui fauet ipſe DEVS.
Sic inuicti erimus tutiq; á fraudibus hoſtis
Qui nobis iterum bella minatur ouans:
Et nunc imperioſus ad altum fulminat Iſtrum
Atq; nouas fraudes rurſus, ut ante, ſtruit.
Hoc decus, hoc ornamentum ſuadete: parati
Vt facitis: patrijs & reparate focis.
Nulla poteſt aris præſtari gloria maior
Nulla focis: q̄ ſi pax reparetur eis.
Commoda pacis. *Pace urbes florent pagiq; & pigua rura:*
Muſarum ſtudia & munera pace uigent.
Incōmoda belli. *Pacis at inmitis, crudelis & impius hoſtis*
Euertit Mauors cuncta furore ſuo:
Non pagis parcens, non urbibus: imó nec ipſis
Diuorum templis, ignibus atq; ſacris.
Pacem igitur, ſed iniquam etiam præponite bello:
Bello, quod uobis creditur eſſe pium.
Ornamenta eritis ſic uerè & lumina Mundi
Et ueſtra Auſtriaca numina digna domo.
Sic Oriens uos, ſic Occaſus honoret & omni
Vos pietate potēs Auſter et Arctos amet.
Sic ſe ſubmittant uobis Regna omnia Mundi
Caſura ad ueſtros Regna aliquando pedes.
HIS ego gratari reditum tibi Maximiliane
Optaui numeris Rex animoſe meis:
Et tali ſum te excipere auſus carmine, fratrem
Fernandumq; tuum: Carmine nempe rudi.
Ex quo nil aliud ſi diſces, hoc tamen inde
Cognoſces: quo te Rhœnus amore colat?
Rhænus & Iſter & ipſe tuus Moltauus et Egra
Et qui Francorum Mœnus inundat agros:
Noricus & Nabus, omnib. & tibi charior Oenus
Ad Pontem cuius diceris eſſe ſatus.
Imó Almonus, Ilerq; Lycuſq; et Vinda: Viſurgis
Cum uicino Albi, cumq; potente Salo.
Pegneſusq; ſenex cum Sala & diuite Hiæra
Quiq; init hoſpicium Rhene Moſella tuum.
Hinc diſces, qua te pietate tuumq; parentem
Totum habeatq; tuum quanto in honore genus?

Quantopere

Quantopere rediiſſe ſuum ſibi Maxmilianum
    Gaudeat omnibus in Teutonis ora locis.
Læticia cuius non iam uacat angulus ullus
    In quo hominum ſaltem turba aliquanta latet.
Tu Rex officium clementer id accipe noſtrum
    Et uirtute quoq; hac Patrem imitare tuum.
Hactenus utq; facis Muſarum lumina & aras
    Ac ſtudia æterna relligione foue.
Sic te uerus honos, ſic gloria uera manebit
    Quam tibi nulla poteſt unq; abolere dies.
SED ne Carmine uos ſaltem excipiamus inani: Dedicatio operis huius.
    Addidimus ſcriptis Verſibus iſtud opus.
In quo templorum (quæ turba Monaſtica late
    Incolit) Annales & Monumenta cano. Argumentũ operis.
Quæ fuerit cuiuſq; loci Genialis origo
    Quæ fortuna ſatis digna, quis ordo Patrũ?
Quis fuerit cuiuſq; domus fundator & author?
    Quis ſibi legerit in quoque Sepulchra loco?
Cæſarei quibus atq; locis Proceresq; Duceſq;
    Et ueterum Regum pignora chara cubent?
Hæc ſi quis reprehenſor inania forſitan eſſe Reſpõdet Calumniatoribus huius operis.
    Vociferabitur: is non ſciat eſſe nouum.
Deſcribi pia templa, Scholas araſq; Deorum
    Aut etiam ueterum condita Buſta uirûm
Fecit idem ueterum Vatum labor: obuia ſuntq;
    Exempla omnibus in uix numeranda libris.
Prætereo, quod Sacra refert tot templa tot aras
    Pagina: quas ueteres excoluere Patres.
Vnum illud ſpectemus ibi, Salomonis ut ædem
    Deſcribat Graphice Spiritus ipſe Dei:
Per Priſcum quondam Moſen reliquoſq; loquutus
    Quorũ admiramur nos Monumẽta, patres.
Si ueteres igitur Vates ſacri atq; prophani
    Sunt auſi ſacras ſic celebrare domos:
Vt quis eas & fecerit & donauerit olim
    Inſigni ſtudio ſolliciteq; canant.
Sæpe patres etiam ſubiungant ordine, per quos
    Fata Deuſq; ipſas has uoluere regi:
Quid ni nos etiam ſtudeamus ſcire, quis illa
    Omnia condiderit maxima templa Deo?
Quorum copia talis ineſt Regionibus, in quas
    Clementis poſuit nos pia cura Dei.

Vtilitas huius operis.

Hinc, qualis fuerit pietas Maioribus olim
Quantus in his fuerit Religionis amor?

Primus in orbe Deos fecit Timor.

Quantus in orbe Dei timor (ille eſt nãq; tot author
Templorum primus) quanta cupido Poli?
Quantus amor diſciplinæ morumq; bonorum
Extiterit? tanq; in luce uidere licet.
Fit uero ex iſtis Monumentis clarior ipſa
Hiſtoria, in noſtrum quæ iacet uſq; diem:
Quæ, ſatis excultis pulchre omnibus artibus, iſtam
(Qua clarent aliæ) Sola requirit opem.
Obticeo, quàm ſit iucundum ac dulce uidere
Erecta in uarijs tot monumenta locis:
Tot legere antiquoſq; uiros Comiteſq; Duceſq;
Innoteſcere qui ſic uoluere tibi.
Et ſibi ſaxa erexerunt hanc ſcilicet unam
Ob cauſſam, ut poſſent rurſum aliquando legi.
Deficientibus utq; ipſorum Morte uetuſtis
Stirpibus, ipſa tamen fama maneret adhuc:
Teſtaretur &, hos etiam uixiſſe aliquando:
Quorũ corpora nunc puluis et umbra forẽt.
Vnde animis & nos moniti minus eſſe feroces
Vellemus: uerſis, & magis eſſe boni.
Si peregrinari iucundum eſt atq; uidere
Sæpe in diuerſis Saxa uetuſta locis:
Admirabundi ceu ſæpius illa uidemus
Inq; pugillares ponimus inde libros:
Quid ni dulce ſit et iucundum eadem omnia ſcriptis
Mandata, & legere & ſæpe uidere domi:
Oppreſſi curis grauioribus ocia quando
Quærimus, & requiem pectora quæ ægra leuet.
Verũ & Virtutũ & Vitiorum exempla uidere
In reliquis ſcriptis utile ut eſſe ſolet:
Quid ni etiã hic eſſet? nam non ita cũcta probamus
Quin mala ſæpius & praua notemus ibi.
Si quid habet rectum, dignumq; Monaſtica laude
Vita: quis id duro carpere dente uelit?
Si quid rurſus habet prauiq; maliq;: quis iſtud
Laude probare aliqua uel celebrare uelit?
Candida non trepida dicamus candida uoce
Atra etiam intrepida mente uocemus ita:

Occaſio conſcripti huius operis.

Hæc uero ut celebrarẽ: eſt author & ipſa uetuſtas
Sæpe mihi in medijs obuia facta uijs.

Dum

Dum uarias gentes, terras urbeſq; peragro
Et lego diuerſis ſaxa notata locis.
Sæpe mihi dixit: Tu iam legis iſta, ſed hoſtis
Quid ſi aliquis ueniet mox, nihil illa probans?
Is me comminuet, monumentaq; talia franget:
Pluribus ut miles fecit id ante locis.
Tu Monumentorum (ut uideo) ſtudioſus eorum
In certos poſſes colligere illa libros:
Vt templis olim uaſtatis & Monumentis
Sublatis, poſſent ſic tamen illa legi:
Ac ſi ſaxa forent oculis præſentia ueſtris:
Ergo age, fac aliquid: quod mea damna leuet.
Ipſa tuum ratione etiam hac ſuper æthera nomen
Ad ſeroſq; annos non male grata feram.
Ah ſine ut iſta tuam ſubeat miſeratio mentem
Ne peream miſeris tota aliquando modis.
Talia ſæpe loqui uiſa eſt mihi Sacra Vetuſtas
Cuius amans nunq̄ non cupiduſq; fui.
Talibus eiuſdem motus uictuſq; querælis
Non potui merita hæc parua negare Deæ.
VObis uero librum hunc illuſtres dedico Reges
Atq; Duces: uobis hæc Monumenta fero.
Vt reduces Patribus uelut excipiamini ab ipſis
Omnibus, in gremio quos fouet iſtud opus.
Officioſa ut in aduentu eſt Germania ueſtro
Lætaq; nunc uobis obuia tota ruit,
Sic qui præceſſere olim Regeſq; Duceſq;
Vos hoc Germano maximo in Imperio.
Quin & Doctores ueteres populiq; Patreſq;
Quorum habet iſte meus nomina reſq; liber.
Elyſij ex animo gaudent per florida campi
Rura, huc incolumes uos rediiſſe Duces:
Vos inq̄, quibus hæc debentur maxima Regna
Deberi quibus hæc ipſa & Olympus ait.
Inferior fuit hæc mea qualiſcunq; Thalia
Quæ uos excipere eſt uerſibus auſa ſuis.
Ergo tot Imperij proceres audite parati
Et tot Doctores Pontificeſq; meos.
Qui ueſtris Regnis fœlicia cuncta precantur
Voſq; uolent uotis ſæpe iuuare ſuis.
Viuite Semidei fratres: Tu Maxime Regum
Aemyliane, domus maxima fama tuæ.

Et tu Patris habes magni qui nomen, & ipſum
Nomine ut, ingenij ſic bonitate refers
Viuite fœlices fortunatiq́ꝫ, Deorum
Nobilis ô ſanguis nobilis atq́ꝫ decor.
Viuite: Vos Oriens, Occaſus & Auſter & Arctos
Indubitanter ament & reuerenter ament.
Ac ſi forſan adhuc eſt quedam incognita nobis
Tellus: hæc etiam uos amet atq́ꝫ colat.

In ipſo Solſticio Hyberno, Anni à nata
Salute æterna 1550.

In librum Monaſteriorum Germaniæ, Poetæ
Gaſparis Bruſchij: Epigrāma Doctoris
Achillis P. Gaſſari Lindauienſis.

Moribus antiquis & maiorum pietate
Cum nequeat Mundus ſplendidiora dare:
Mirum, quare homines teneantur amore nouarum
Rerum: nec quod Auis gratum erat, illud ament.
Hinc ſine iudicio fit, quod Germania paſsim
Per præceps ruat hoc in noua cœca die
At ueterum ſi quis Monumenta uetuſta uirorum
Aut pietatem omnem cernere forte cupit.
Seu ſacras ædes, Monachorum ampliſsima regna,
Virgineos cœtus, Pontificumq́ꝫ domos:
Siue Scholas doctas, ſanctaſuè artes, ſtudiumq́ꝫ:
Vt conſtent certo tempore quæq́ꝫ ſuo.
En celebris Vates nunc dat tibi Bruſchius: horum
Quicquid præcelſi Teutonus orbis habet
Hæc ubi habent Chriſtum & ueram huius cognitionem
Poſſunt laudari, Cættera turba peri.
Sed quia ſunt cuncta hæc animo conſcripta fideli
Suſcipe gratanter lector amice librum.

XISTI Betuleij Auguſtani in Ga-
ſparis Bruſchij Monumenta,
Phaleucium.

Muſæ Pierides fauore ueſtro
Muſæ Caſtalides fauete cœptis
Tam pulchris. Monumenta ſunt uetuſta
Quæ multis ſtudijs laboribuſq́ꝫ
Veſter Bruſchius ille Vates atq́ꝫ
Cultor, Caſtalijs iugis oberrans

Collegit

Collegit, uagus hinc & inde: Blattis
Infeſtus. Vario Miniſter ille
Veſter Bruſchius inſidens labori,
Veſtris præſidijs reliquit iſtud
Tam cultum, nitidum, politum & amplum
Tam ſplendens opus è uetuſtiori
Depromptum, Monumenta nempe, ſeclo.
Non fiunt ſine numine iſta ueſtro:
Eſt ueſtrum hoc opus, illius labores
Digno ſunt merito pares honore.
Te κλειὼ pius & diſertus ille
Myſtes rite colit, pie & diſerte.
Præ Muſis reliquis fidelis, atq;
Magnos promeruit Poeta honores:
Eſt dignus uario Poeta honore.
Huic κλειὼ κλέος addito fideli
Dignum quod meritis ſiet, Poetæ.
Quod ſi Bruſchius hic tuus Miniſter
Gratam Principibus uiris opellam
Condet: quæ numeris cani merentur,
Condet: quas meruere forte laudes
Geſtis egregie uiri potentes.
Quare Pierides fauete Vati
κλειὼ magnifico faue Poetæ.

SEbaſtianus Glaſerus Hennenbergenſium Principum Secretarius ad Lectorem.

Quiſquis ades doctiq; uides Monumenta laboris
Et pia, ſed priſci temporis acta legis:
Ingenium authoris merito dignèris honore
Et doctum grata ſuſcipe mente librum.
Bruſchius ingenio clarus, nulliq; ſecundus
Arte, tibi tantum prodidit author opus
Non ortus hic Mirmidonum, non Bella Gygantum
Nec Paphiæ Phœbo prodita furta Deæ:
Non patris inceſtum Cyniræ, non impia Myrrhæ
Auſa, nec aurato furta ſub imbre leges:
Non Cephali coniunx telo interfecta mariti
Non Niobe natis hic habet orba locum.
Sed Monumenta leges Annalibus eruta priſcis
Quicquid & antiquũ Teutonis ora tenet.
Quæ Pietas priſcis, quod Relligionis alendæ
Extiterit ſtudium: te liber iſte docet.

Quem pie ſi lector forſan ſcrutabere, dices:
Temporibus noſtris hei mihi Cenſor abeſt.
Hei mihi, quã pauci ſequimur ueſtigia Patrum:
Quàm paucis rebus debitus uſus adeſt.
Quaſq; Deo donauit opes ueneranda Vetuſtas
Hei mihi, nũc uentri turba Prophana dicat.
Talia ſi tacite tecum meditabere Lector:
Fallor, an hæc mecum uota preceſq; feres.
CHRISTE ſeneſcenti da finẽ quæſumus orbi,
Da nobis Regni gaudia uera tui.
Aut ſua ſi nondum ſunt ultima tempora Mundo
Si nondum laſſi terminus orbis adeſt:
Da ſaltem (petimus) melioris tempora ſecli
Non homines inter floreat omne ſcelus.
Auſpicijs Deus alme tuis Pietaſq; fideſq;
Floreat, & ſanctum nomen in orbe tuum.
Munere quiſq; ſuo, fungamur: pectora ſancto
Afflatus flagrent numine noſtra tui.
GEORGIVS Lætus Voytlandus.
Quæq; ſuos Regio præſtantes laude Poetas
Hiſtoriæ gnaros dat Sophiæq; uiros:
Sola parit paucos celebris Voytlandia Vates
At quos fert titulo nobiliore beat.
Nullus ego, fateor, ſum: nam mihi parua liquoris
Caſtalij doctæ dona dedere deæ.
Iure igitur lateo: Meus at nunc Bruſchius ut Sol
Aureus in medio ſtat radiatq; polo.
Bruſchius Egranis excellens natus in oris Fiechtel-berg.
Hic ubi Piniferi ſunt iuga celſa ſoli:
Piniferi Montis tractus mihi Patria & illi eſt
Qui pollet ſtricto & liberiore ſtylo.
Ille lares celebrat Patrios grauiore Cothurno:
Ingens & Patriam fit celebrando decus.
Multos dant aliæ Regiones forte Poetas
Præ multis nobis Bruſchius unus erit.
Hunc ornant Muſæ, ſimul experientia, uirtus:
Teſtatur ſolus quod ſatis iſte liber.
O labor, ô ſtudium fœlixq; induſtria, per quam
Extabunt ueteris tot Monumenta rei.
Gratificare iccirco & dignis laudibus effer
Authorem tanti lector amæne libri.

AD D. GASPAREM BRV-
ſchium Poetam Laureatum, familiarem ſuum: Andraeæ Dietheri Augu- ſtani Iambicum.

Is maxime excellere uidetur gloria
Bruſchi Poeta doctiſsime, qui patriam
Studet, genusq́; ornare plurimis ſuum
Virtutibus: qui iſtuc ipſum notiſſima
Virtute preſtare eruditionis, &
Acumine ingenij pergis q̃; ſedulo.
Haud, dignitas quamuis ſemper iudex ſiet
Iniquus, hinc uerere partam Lauream
Ampliſsimis honoribus, laudabiles
Exerere uires in te: reputando bonum
Et eruditum ſemper doctis & bonis
Viris probari. Tum quoq́; poſteri ſciant
Artes eas, quarum adiumento plurimum
Antiquitates iſtas, non ſine maximis
Laboribus, de plurimis authoribus
Collegeris: tibi á prima pueritia
Eſſe elaboratas ſtudio perimpigro:
Imitentur utq́; induſtriam tempore tuam
Vt ſe laturos fructum ſtudiorum parem
Omnino confidant. Quare doctiſsime
Bruſchi precor, pergas ut fœliciſsime
Muſis tuis prodeſſe nobis: & tua
Vt floreat ſine intermiſsione, nec
Amittat unq̃; uiriditatem Laurea.

DAVID PFEIFFERVS LIPSI-
cus: Poeta Laureatus.

Herculeos mendax abſcondat fama labores
Nec taurum iactet nec Diomedis equos:
Diſsimulent uates immania facta Gygantum
Qui montes ſummis impoſuere iugis.
Atlantis taceant ſudores carmina, cœlum
Quem perhibent humeris ſuſtinuiſſe ſuis.
Magnaq́; doctiloqui Bruſchi Monumenta loquantur
Iactent præ reliquis omnibus iſtud opus:
Nam prius obſcura quæ condita nocte iacebant
Erexit ſcriptis omnia clauſtra ſuis.

IN CLARISSIMI POETAE Laureati Comitisq; Palatini D. Caſparis Bruſchij Egrani, Opus Monaſticum: Gaſpar Rudolphus Lemburgenſis, Sileſius.

Scilicet eſt aliquis cui ſunt quoq; tempora curæ,
Scilicet ille aliquis Bruſchius eſſe poteſt:
Bruſchius Aonidum celeberrima fama ſororum
Candida cui Lauri tempora cingit honos.
Cui fauet, omnis agit quemcunq; furoribus hauſtis
Delius, & notum uerſibus eſſe facit:
Ille unus, magno rerum turbante tumultu
Ingenio condit diuite maius opus:
Tale opus, Abbatum quo uiuent nomina cuncta
Et poterunt omni poſteritate legi.
Ille lares prima deducit origine ſacros
Et fundatores, quot fuerintq;, refert:
Quod fuerintq; Scholæ aut fuerint exempla ſcholarum
Et doctis tantum tecta habitata uiris,
AEre nouo uerè ſculpſit, tabulisq; notauit
Hiſtoriam & ſerie cuncta nouata dedit.
Gaudete Abbates, gaudete ô nomina ſacra
Pontifices, ueſtra hoc ſæcula Vate cani:
Quo nil candidius tulit antiquiſsimus AEgræ
Accola Nariſcus, Piniferumq; caput.
Demite de magno, Vati quod detis, aceruo
Et ueſtra ingenuum dote leuate uirum.
Hei mihi quas urbes patriæ peragrauit & oras?
Quæ mala confectis pertulit ille uijs?
Quos fecit ſumptus? quas inſuper ipſe repulſas
Sæpe tulit, rogitans illa uel illa ſuper?
Ah quotus eſt cupiat ſimiles qui ſponte labores
Suſcipere, aut cupiat ſi tamen ipſe queat?
Qui uelit ingenio Monachorum cæpta, domoſq;
Muneraq; & uitas ſuppoſuiſſe ſuo?
Ergo agite effuſum hunc ne uos ſinite eſſe laborem,
Quos celebrat ſcriptis ille Poëta ſuis.
Et date, quo norit uobis ſua cæpta placere,
Præmia Propoſito, præmia digna uiro.
Forſitan auxilio hoc orſa ad meliora feretur
Veſtraq; ei præſens munera calcar erunt.

INDEX

INDEX MONASTERIORVM IN HOC OPERE COPIOSE CELEBRATORVM.

Sexus Maſculini.

Ahuſium fol. 1. facie a
Alba Augia Brigantina 3.b
Alba Augia Nariſcorum 4.a
Alba Augia Sueuiæ 4.b
Album caſtrum, uulgo Vveiſſenburg (5.b
Anhuſium Vvernicianum 7.b
Augia Diues 8.a
Banthum uulgo Banez 14.b
Beatæ Virginis Mariæ Luczelburgenſe Cœnobium 15.b
Burrhonium, uulgo Blaubyra 19.a
Byblingum 21.a
Cæſarea 22.b
Campidona 25.a
Caſtelium 34.a
Cella Dei ſuperior 35.a
Cella Monachorum Ethonis 36.a
Eboracum 40 a
Eichenbrunnum 45.b
Egidianum Monaſterium Noribergenſe (47.b
Elephanciacum, uulgo Ellvvangen 48.b
Elchingum 46.a
Euerhardica Cluſa 50.a
Fabarium uulgo Pfeuers 50.b
Fons ſalutis: uulgo Heilſprunn 53.b
Fulda fol. 56. facie b.
Heremitarum in Nariſcis Cœnobium Vvaldſaſſen 68.a
Heremitarum in Heluetijs Cœnob. Einſidlen 74.b
Iſnenſe Monaſterium 76.a
Lanckhenheymium 78.a
Mariæ ad Martyres Treuericum Cœnobium fol 81. facie. a
Martalenſe Monaſterium 82.a
Mauri Monaſterium, uulgo Maurmunſter 83.b
Micaelis campus 85.b
Mons Monachorum 87.a
Mulbrunnum 91.b
Murbachium 93.a
Neresheymium 93 b
Ochſenhuſium 96.a
Oeningum 96.b
Petri domus, uulgo Petershuſen 98.b
Rebdorffum 102.b
Regij Fontis Cœnobium 103.a
Rockhenburgum 104.b
Rotum in Sueuis 105.a
Salomonis Villa 106.a
S. Crucis Auguſtanum 111.a
S. Crucis in Donavverda 111.b
S. Galli Cœnobium 112.b
S. Georgij Auguſtanum 119.a
S. Lucij 119 b
S. Magni Faucenſe 120.a
S. Martini Colonienſe 121 a
S. Martini Treuerenſe 121.b
S. Mathiæ Treuerenſe 122.b
S. Mauricij Tholegienſe 124.b
S. Maximini Treuerenſe 125.a
S. Micaelis Vvengenſe 127.b
S. Naboris Monaſterium 130.a
S. Petri Saliſburgenſe 131 a
S. Vlrici Auguſtanum 136.b
S. Vvillibrordi Epternacenſe fol. 141.b
Schyrum 185.b
Schvvarczachianum in Oſtrofrancis Cœnobium 145.a
Sorethum uulgo Schuſſenriedt 149.a
Spainshartum 149.b
Thierhauptum 151.a
Truttenhuſium 153.a
Tuicienſe Cœnobium 156.b
Vinearum Monaſterium 158.a
Vrſinium 161.b
Vrſpergum 165.b
Vttenburrha 175.b
Vvaldſeehe 178.b
Vveichenſtephan 180.a
Vvettenhuſium 180.a
Zuifaltum 184.a

SEXVS

SEXVS FOEMINEI.

Andlovv 7.fol.a.facie.
Bona cella 17 a.
Buchaugia 17.b.
Cœli corona 36.b.
Coxienſe in Rhætis Cœnobium 37.b.
Dominarum Aurachium 38.b.
Dominarum Monaſterium Tygurinum (39.b.
Edelſtettum 45.a.
Gandersheymium 66.a.
Gratiæ Mons 66.b.
Heckhenbachium uulgo Heppach 67.b.
Horreum Treuerenſe 75.b.
Iuuauienſe Cœnob. Nunnenberg 77.a.
Kiczingenſe Cœnobium 77.b.
Lindauienſe Monaſterium 79.b.
Mariæ Monaſterium Vvormacienſe (81.b.
Neuburgenſe 95.a.
Pergenium 97.a,
Pildenreuttum 100.a.
Pirckhenfeldum 101 a.
Poundum 101.b.
S. Claræ Monaſterium Curienſe 107.b.
S. Claræ Monaſt. Noribergenſe 108.a.
S. Crucis uallis:Heilgen Creucztal (112.a.
S. Mariæ Mons in Poppardt 121.a.
S. Stephani Auguſtanum 132.b.
S. Theodori Bambergenſe 136.a.
S. Vvalburgis Ayſtetenſe 141.a.
Schluſſelouium 144.b.
Secanis, uulgo Seckhingen 146.b.
Sefflingen 148.a.
Summuntorium 150.b.
Vaccarum Riuus, uulgo Kiebach (157.b.
Vrſpringum 173.a.

INDEX ALIORVM MONASTERIORVM AC celebrium templorum, quæ reliquis copioſe hic celebratis per Appendices annexa ſunt.

Sexus Maſculini.

Anguli Cœnobiolum in Monte Sancto (fol. 107.b.
Cella D. Panthaleonis in Innhofen (fol. 160.a.
Centiphanum Treuerenſe 124.b.
Franciſcanum Monaſterium Churienſe (107.b.
Franciſcanũ Cœnob. Noribergẽſe 110.b.
Heerbertingum fol.2.b.
Herriedenſe Cœnobium fol.49.b.
Khunigshouen fol.50.a.
Monachorum Aurachium 39.b.
Neunkirchium fol.4.a.
Nouæ Cellæ Friſingenſe Cęnob. 183.a.
Omnium Sanctorum Parrochiale templum Vlmenſe & eiuſdem urbis ſumma Baſilica fol.129.a.
Prædicatorum Monaſterium Conſtancienſe 99.b.
Rietfeldum fol.101.b.
Roſtalenſe templũ in agro Norico 56.a.
S. Martini Cęnob Longiuillariẽſe 131.a.
Summa Baſilica Tygurina 40.a.
Vthonis Villa fol.19.a. & 83.b.

Sexus fœminei.

Bechium 107.b.
Cellæ inferioris Cœnob. 36.a.
Ceruorum uallis 4 a.
Inferius Monaſterium ſub Altitona. (fol.153.b.
Levventalium 161.b.
Mariani lapidis Cœnob. fol. 102.b.
Pontis leonini Cęnob. 124.a.
S. Catharinæ Auguſtanum Cœnob. (133.a.
S. Catharinæ Noribergenſe Cœnob. (110.b.
S. Claræ Bambergenſe Cœnob. 136.b.
S. Claræ Epternacenſe 144.b.
S. Dominici ſepulchri Cęnobium Bambergenſe 136.b.
S. Odyliæ Altitonenſe Cœnobium (fol.154.b.
S. Spiritus Cœnob. Luczelburgenſe (fol.16.b.
S. Vrſulæ Auguſtanum 136.a.
Vnlingenium ad Buſſium Montem (83.b.
Vvylerium ad Scaturigines 175.a.

Nobili

NOBILI VIRO D. GVLIELMO
Giengero, Regio Cubiculario: S.

Dum tota applaudit Germania MAXmiliano
Vrbsq; Auguſta ſuo eſt officioſa duci:
Quem rediiſſe ſibi Heſperijs ita gaudet ab oris
Vt nato mater gaudet honeſta probo:
Incolumi redit is ſi quando corpore ſaluus
Externa ad patrios è Regione lares.
Dum Regni proceres inq̄; Dominiq; triumphant
Excipiuntq; ducem turba parata ſuum:
Nos etiam reduci gratamur Carmine ſacro
Excipimusq; aliqua parte fauoris eum:
Quo duce non alius Germano eſt charior orbi
Quem certatim omnis uirq; puerq; colit.
Hoc cupimus carmen perferri MAXmiliani
Regis ad Auguſti & principis ora tui.
Te Sacris uero Muſis Gulielme fauere
Accipimus, noſtris his ſtudijsq; pijs:
Heroum quibus & laudes cantari & eorum
Nomina tranſmitti ad poſtera ſecla ſolent.
Carminis ergo mei iſtius quoq; ſuſcipe curam
Qui fautor Clarij diceris eſſe chori.
Idq; pio Regi commendans MAXmiliano
Eloquioq; tuo præſidioq; iuua.
Promiſit mihi de te multa Georgius heros
Ille Giengeræ gloria ſumma domus.
Germanus frater tuus o Gulielme, ſacrati
Quem Regis magnum numen ut Aula colit.
Ille tuum mihi pollicitus ſtudium atq; fauorem eſt
Cum conueniſſem hoc nomine nuper eum.
Ille tibi ingenium tribuit moresq; benignos
Et te Muſarum prædicat eſſe Patrem.
Ergo patrocinio noſtrum hoc quoq; ſuſcipe carmen
Quiq; iuuas multos, me quoq; quæſo iuua:
Sic faueant tibi non ſummorum pectora tantum
Imperij Regum magnanimûmq; ducum:
Sed faueant etiam cœleſtia templa Regentes
Dij tibi: mortalis quin etiam omnis homo.
Nos equidem, qui pars Helyconis dicimur eſſe
Ingenuo noti pectore ad uſq; Deos
Te memori Vates nunq̄ non laude canemus
Pro pietate tua, hoc officioq;: Vale.

BRVSCHIVS.

Doctor Georgius Gienger Regiæ Rom. Maieſt. Conſiliarius & Norici præſes.

MONA.

Digitized by Google

MONASTERIORVM GERMANIAE PRAECIPVORVM AC

maximè inſignium Chronologia, collecta à Gaſpare Bruſchio Egrano, Poeta Laureato & Comite Palatino.

AHVSIVM (quod hodiernum uulgus corrupta uoce Anhuſium uocat) Benedictinæ profeſſionis Monachorum præclarum cœnobium, in Brentiana ualle, amœniſſimo Sueuiæ tractu, ad Brentium amnem in Auguſtana diœceſi, quatuor ferè miliaribus ab Vlma Sueuorum Metropoli ſitum: fundatum & conſtructum eſt in honorem S. Martini Epiſcopi, à Manogoldo Comite Palatino Tubingenſi, eiuſq; filijs Vualthero Epiſcopo Auguſtano, Mangoldo, Adalberto, & Vdalrico Comitibus, Annum Chriſti circiter 1125. Priuilegiatur à Pon. Max. Celeſtino II. cuius tale extat diploma: CELESTINVS Epiſcopus, ſeruus ſeruorum DEI dilectis filijs, Monachis S. Martini de Auhauſen, tam præſentibus, quàm futuris regulariter ſubſtituendis, In nomine patris & filij & ſpiritus ſancti. Deſyderium quod ad Relligionis propoſitum & animarum ſalutem pertinere monſtratur, animo nos decet libenti concedere, & petentium deſyderijs congruum impartire ſuffragium. Ea propter dilecti in Domino filij, Venerabilis patris noſtri Gualteri Epiſcopi precibus inclinati, ueſtris iuſtis poſtulationibus clementer annuimus: præfatum Monaſterium, quod ab egregiæ recordationis uiro Manogolto Palatino Comite, eiuſq; filijs, præfato uidelicet fratre noſtro Gualtero nunc Auguſtenſi Epiſcopo, Adalberto & Vdalrico in proprio Allodio conſtructum eſt, & beato Petro cum omnibus ad ipſum pertinentibus oblatum: Sub eiuſdem Apoſtolorum principis & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti Priuilegio communimus: Statuentes, ut quaſcunq; poſſeſſiones uel decimas, quæcunq; etiam bona idem Monaſterium in præſentiarum iuſte & Canonice poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum uel Principum, oblatione fidelium, ſeu alijs iuſtis modis DEO propicio poterit adipiſci: firma uobis ueſtriſq; ſucceſſoribus & illibata permaneant. Concambium, eò quod de loco (in quo ipſum Monaſterium ſitum eſt) cum Eccleſia S. Petri de Oetingen (ad cuius Parrochiam pertinebat) utriuſq; partis aſſenſu rationabiliter factum eſt, authoritate Apoſtolica confirmamus. Liceat autem uobis communi conſilio Aduocatum (quem ad defenſionem eiuſdem Monaſterij utilem eſſe cognoueritis) libere eligere: ipſumq; (ſi inutilis apparuerit) remouere, & alium quem utiliorem prouideritis ſubſtituere. Obeunte uero Abbate (qui pro tempore ibidem fuerit) nullus, qualibet ſurreptionis aſtutia & uiolentia præponatur: ſed liceat uobis communi conſilio uel parti conſilij ſanioris, ſecundum Dei timorem & S. Benedicti Regulam, abſq; ullius contradictione Abbatem eligere. Criſma, oleum ſanctum, conſecrationes altarium ſeu Baſilicarum, ordinationes Monachorum (qui ad ſacros ordines fuerint promouendi) à Diœceſano ſuſcipiantur Epiſcopo, ſiquidem Catholicus fuerit, & gratiam atq; communionem ſedis Apoſtolicæ habuerit, & ea gratis & abſq; aliqua prauitate uobis uoluerit exhibere. Alioqui liceat uobis Catholicum quemcunq; uolueritis adire Antiſtitē, nimirum qui noſtra fultus authoritate quod poſtulatur, indulgeat. Sepulturam quoq; illius loci liberam eſſe concedimus, ut quicunq; ſe illic ſepeliri deliberauerint, ni forte excommunicati ſint, nullus obſiſtat: ſalua tamen iuſtitia matris Eccleſiæ. Ad indicium autem huius à ſede Apoſtolica perceptæ libertatis, Aureum unum nobis noſtriſq; ſucceſſoribus, annis ſingulis perſoluetis. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat præfatum Monaſterium temere perturbare: aut

eius poſſeſſiones auferre, uel ablatas retinere, minuere aut aliquibus uexationib. inquietare: ſed omnia integra conſeruentur: eorum, pro quorũ gubernatione & ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnibus profutura: Salua Diœceſani Epiſcopi Canonica Iuſtitia. Si qua igitur in futurum Eccleſiaſtica ſeculariſúe perſona hanc noſtræ conſtitutionis paginã infringere, aut ſciens contra eam temere uenire tentauerit, ſecundo tertioúe admonita ſe non ſatisfactione congrua emendauerit: Poteſtatis dignitatiſq; ſuæ honore careat, reãq; ſe Diuino iudicio exiſtere de perpetua iniquitate cognoſcat: & à ſacroſanctiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Diuini Redemptoris noſtri Jheſu Chriſti aliena fiat: atq; in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubiaceat. Cunctis autem eidẽ loco iuſta ſeruantib. ſit Pax Dñi noſtri Ieſu Chriſti: quatenus & hîc fructũ bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictũ iudicem præmia æternæ pacis inueniãt, Amen.

Langenavv. Inchoatum uero primum erat, hoc ipſum Cœnobiũ in pago Langenavv, qui duob. lapidibus ab Vlmenſi urbe abeſt, & eiuſdẽ Reipublicæ S.P.Q. hodie paret, cuius etiã pagi Parrochia & Decimis fundatores primum Abbatem munificè donarunt. Trãſlatum eſt autem à Mangoldi primi fundatoris filijs in Brentianam uallẽ: quod maior ibi eſſet & lignorũ & aquarũ copia ac ubertas. Hæc translatio à Pont. Max. Eugenio III. anno Dñi 1149. ap̄pbata & cõfirmata eſt. Catalog⁹ eius loci Abbatũ, etſi Acephalus & ualde mancus ſit: tamen talis à me collectus & conſutus eſt ex uarijs monumentis & diplomatibus, quem antiquitatis ſtudioſo lectori non uolui ſubtrahere.

Degenhardus, præfuit ſub Pont. Max. Gregorio IX. Anno uidelicet 1231. quo donatus legitur à Sibothone Auguſtano Epiſcopo, Parrochiali Eccleſia in Heldelfingen, ne Cœnobium miſere tum ad extremam inopiã redactum, prorſus corrueret.

Vualtherus præfuit anno 1291. quo donatus eſt duobus agri iugeribus à Sifrido Morhardo in Navve eiuſq; coniuge Vuyba.

Conradus præfuit Anno dñi 1312. & adhuc Anno 1327. quo conſequutus eſt Ius patronatus in uicina uilla Tettingen à Friderico Abbate in Lorch.

Henricus de Vuerde præſedit Abbatiæ huic, Anno Chriſti 1336.

Henricus de Gabelnbach præfuit Anno 1353. Eo enim anno donatus eſt ab Imperatore Carolo IIII. iure patronatus Eccleſiæ S. Crucis, quæ fuit in ciuitate Vlmenſi. Hæc donatio poſtea á Ruperto Imperatore confirmata eſt Anno 1401. Præfuit uero Anno etiam 1359. Sepelitur in Capitulari domo. Aliud de his Abbatibus extat nihil.

Nicolaus Abbas, Ahuſio Brentiano præfuit Anno 1410. ſeditq; ad Abbatiæ clauũ utiliter ad Annum uſq; Dñi 1446. quo legitur ex hâc uita ad aliã meliorẽ emigraſſe.

Georgius à Sundtheim, ſucceſſit Nicolao. Præfuit adhuc Anno dñi 1465. ſed adeo non utiliter, ut exauthoraretur & nullus poſtea aſſumeretur Abbas, nobilitate generis conſpicuus. Habet Cœnobij huius templum, ſublimem & quinq; concameratis ſurſumq; ſe inuicem conſequentibus teſtudinibus pulchre intus, ad ſummitatem uſq; exornatam turrim, in cuius ſuprema parte, amœniſſima eſt habitatio, quam iſti Georgio Abbati quaſi incarcerato ita adornatam fuiſſe, uulgus accolarum affirmat.

Martinus Georgio ſubrogatus eſt, ſed quo Anno, id incertum eſt. Præfuit tamen Anno Domini 1469. & Anno 1472. Reſignauit, tandemq; Eichenbrunnenſis adhuc Monaſterij Abbas factus eſſe legitur.

Vlricus Martino ſucceſſit: præſedit Anno ſalutis 1475. & ſequẽte. Fuerũt huius Cœnobij res ſub his Abbatib. admodũ anguſtæ & tenues: erat .n. totũ Cœnobiũ incẽdijs extreme uaſtatum, in bello ciuili, quod uulgo Ciuitatenſe uocant: eò quod ſub Bauariæ Principum tuitione eſſet, quibus cum bellum erat ciuitatibus imperij.

Iacob. Legerlinus ex Abbate Echabrũnenſi Ahuſianus deſignatus permutatione facta cũ Martino: præfuit Anno dñi 1478. ad annũ uſq; 1501. quo Abbatiã Friderico Auguſtano Ep̃o reſignauit, cũ magnã Cœnobij partẽ poſt incinerationem p̄clare inſtauraſſet & priſtinę dignitati reſtituiſſet. Humat⁹ ẽ in tẽplo laicorũ ante arã S. crucis.

Ioannes Vueydenkrantzius ex uicino oppido Heydenheimenſi oriundus, ad Ab-

batiæ

batiæ gubernationẽ ſuſcipiendam inuitus adigitur & compellitur à Friderico Epiſcopo, anno 1501. octaua Iduum Februarij. Præfuit laudabiliter & utiliter 16. annis, inſignis paterfamilias, & Cœnobij ſui uarijs ſtructurarũ generibus illuſtrator maximus. Obijt Anno Chriſtianæ ſalutis 1517. Sepelitur ante chorum ad ſiniſtram.

Ioannes Mannius ex Langenovv S.P.Q. Vlmenſis ampliſſimo pago natus: de quo extat in Epitaphio alioqui rudi talis uerſiculus:

Sorte pater, ſed corde fauente per omnia frater.

Succeſſit Vuydekrantzio. Præfuit annis quinq;. Obijt 17. Kalend. Maij, Anno Chriſti 1522. Sepelitur in ambitu, ante domum Capitularem.

Ioannes Agricola ex Gerſteten Alpeſtri pago natus, ut nomine & patria ita re ipſa etiam uerè ruſticus, nam literarum & literatorum maximus oſor fuiſſe dicitur, qui ſuis etiam iuuenibus nec pædagogum alere, nec quicq; librorum emere unq; uoluit. Eligitur anno 1522. Præfuit annis 20. penè. Et cum à duce Vuirtenbergenſi Vlrico expellerentur è Cœnobijs Monachi, uxorem ipſe duxit, qua cum, ad finem uſq; mortalis uitę ſuę in Bolheymẽſi uicino pago int agreſtes et ſui ſimiles homines uixit, in cuius Parrochiali tẽplo humatus eſt. Habet tale Epitaphion, quod ei ſuperſtiti adhuc & tũc tẽporis adhuc amico fecerat Andreas Thierlerus Abbas Elchingenſis præclare doctus.

Cuius ibi corpus tegitur, Venerabilis Abbas
Dictus Ioannes Ruſticus ecce fuit.
E Gerſtet genitus, ſed utriſq; parentibus orbum
In Guſſenſtat Auus fouit amandus eum:
Pro quo præteriens dicat pietatis amore
Vt DEVS æternam donet ei requiem.

Vacauit aliquot annis Cœnobium & eo ſuperſtite & tandem etiam ſublato, ad finem uſq; belli Germanici, in quo laudatiſſimus Imperator Diuus Carolus V. uictor, Monaſterium à Duce Vuirtembergenſi uiolenter occupatum, priſtino iuri reſtituit.

Onofrius Schadutzius ex Burgovv Auſtriacæ domus oppidulo Sueuico natus, profeſſus prius Ahuſanus, ſed poſt relligionis in ducatu Vuirtembergẽſi immutationem Auguſtam translatus, ubi apud S. Vlricum poſtea Monaſticen profeſſus eſt, uir omnino obæſo corpore, ingenij uero & animi bonis non uulgaribus inſignitus: Eligitur, non quidem à Conuentu (nam is totus partim obierat mortẽ, partim uero Monaſticæ profeſſionis ueſte abiecta, ad alia ſeſe ſtudia contulerat) ſed ab Abbatibus, Iacobo Coplinio Vlrichiano, Ioachimo Fendio Thierhauptẽſi, Thoma S. Crucis in Donavverda, à Præpoſito item S. Georgij Auguſtano Iacobo Saliceto, & à ſummi templi Auguſtenſis Clero, in ipſo Ianuario anni Chriſtianorum 1548. Is Monaſterij ſedulus inſtaurator, hoc adhuc præſidet currente Iubilæo; in cuius gratiam de eiuſdem Cœnobij origine, tale nuper luſi Idyllion Heroicum.

Has Benedictinas Mangoldus condidit ædes
Cum natis Vlrico, Alberto & Præſule ſacro
Vrbs Auguſta tuo, Guualteri nomen habente.
Condidit has, inter ſyluas & flumen amœnum:
Vt coleretur ibi Maieſtas inclyta cœli,
Et pater & gnatus & procedens ab utroq;
Spiritus, ipſe DEVS cœleſtis, Trinus & Vnus.
Condidit has Celeſtino ſub Præſule ſummo
Roma tuo, qui libertatibus auxit eaſdem
Pluribus: Vndecimũ cũ ſeclũ à uirginis almæ

Saluifico partu iam præterijſſet, & ipſum
In curſu Quintum Luſtrum foret. Efferus ignis
Has tandem uaſtauit, & hoſtis plurimus. At quod
Nunc inſtauratas præclare cernis eaſdem:
Hoc Iano Salicum de ſerto nomen habenti
Te debere ſcias ſpectator, Onofrio & ipſi
Qui poſt Teutonici clademꝗ & funera belli
Sic reparauit eas primus: collegit & iſta
Rurſus in æde Scholam, in qua uirtus Relligioꝗ
Et probitas plantaretur morumꝗ bonorum
Integritas omnis. Hæc te neſcire Viator
Nolebam, tu rurſus abi quo te uia ducit.

Non ꝓcul ab hoc Benedictino Monaſterio, eſt ad eundē fluuiolū Brentianū aliud Auguſtanæ Diœceſeos, ſed ordinis Canonicorū Regulariū S. Auguſtini Cœnobiū
Heerbertingenſe Cœnobiū. HEERBRECHTINGVM, aut ut hodie uocāt Heerbertingum. Id in honorem S. Dionyſij fundatū anno dñi 1144. à potentiſſ. Sueuorū Principe Friderico Barbaroſſa, qui tandē ad Imperij culmen ac dignitatē euectus eſt. In eiuſdē Cœnobij elegantiſſimo tēplo, S. Pharaonis Epiſcopi & cōfeſſoris cuiuſdā, de quo nihil tñ aliud in literas relatū inuenio, corp⁹ humo mādatū quieſcere dicitū, qđ à Iuuēcis huc tractū & auectū aiunt, ad fontem uſꝗ Cœnobij, qui hac adhuc ætate Pharaonis puteus à Cœnobitis dici ſolet. Habuit hoc Cœnobium ſemper ad hæc noſtra uſꝗ tempora gubernatores Præpoſitos, quorum talis extat etſi non omnino integer Catalogus.

1. Amandus 2. Rapatho 3. Bertholdus. Huic Fridericus II. Neapolitanus ille, & Barbaroſſæ nepos Imp. Rom. dedit tutorem Godefridū de Vuolfach. 4. Martinus. 5. Iodocus. 6. Bertholdus II. ꝓfuit anno 1220. ſub P.M. Honorio IIII. 7. Cōradus ꝓfuit anno 1283 & ſequēti, ſub Imp. Rodolpho Habſpurgio. 8. Bertholdus III. ꝓfuit anno dñi 1327. quo Theodoricus de Althaim cum coniuge Adelheide bona quædam tradidit Monaſterio. Emit iſte Præpoſitus Ius patronatus
Stotzingum. Eccleſiæ Stotzingenſis (quod oppidum Sueuiæ eſt) anno 1329.
9. Vlricus de Plintheim præfuit anno dñi 1347. quo ex imis fundamentis nouum murum, per totum Cœnobij circuitum, cum porta Occidentali conſtruxit.
10. Eberhard⁹ ꝓfuit anno dñi 1349. Huic Imp. Carolus IIII. cū Archiepiſcopi Moguntini cōſenſu Parrochiam dedit oppidi Giengenſis in ea ipſa uicinia ad Brentium
Parrochia Giengenſis. amnē ſiti, anno Chriſti 1348. 11. Henricus ꝓfuit anno 1369. 12. Vlricus II. ꝓſedit anno 1407. ſub Eberhardo Epō Auguſtano. Is totū Cœnobiū renouauit anno 1410. 13. Ioannes ꝓfuit anno ſalutis 1420. quo fūdata eſt ꝓdicatura in uicino oppido Im
Prædicatura Giengenſis. piali Giengen dicto, à Magiſtro Ioāne de Riedlingē Medico & Phyſico Noribergēſi. 14. Henricus Hitzlerus, ex Mergelſteten oriūdus: ꝓfuit anno dñi 1438. Deceſſit ex hac uita mortali anno 1466. menſe Iulio. Sub eius gubernatione S.P.Q. Giengenſis incēdit & ſpoliauit Cœnobiū Heerbrechtingenſe, in ipſo Ciuili bello, quod exarſerat anno dñi 1450. & ꝓcedēti inter Ciuitates ex una, & Duces Impij ex altera parte. Giengēſes à Papa Nicolao V. anno Pōtificat⁹ ſui 4. hoc eſt, anno 1451. Romā citati ſunt. Res trāſacta tandē ē anno 1453. à Ludouico Palatino Rheni & eius Cōſiliarijs Nicolao Abbate Cæſariēſi, Vlrico Comite de Helffenſtein, Vlrico de Alto Rechberg, Guilielmo Truchtlingero & alijs. 15. Georgius Piſcatorius ſucceſſit Henrico, quarta Auguſti, anno Chriſti 1466. Quamdiu præfuerit, aut quis ei ſucceſſerit: non inuenio. 16. Magn⁹ Ammoni⁹, patria Giengēſis: ꝓfuit adhuc anno dñi 1520. quo p Reuerēdos ac egregios uiros, Michaelē Vlmēſem, & Vuolfgangū Auguſtanū ꝓpoſitū reformatū legiſ Monaſteriū iſtud Heerbrechtingēſe. 17. Pan-

17. Panthaleon Keſslerus, patria Giſlingenſis: præfuit annis 15. Obijt anno 1535.
18. Valentinus Peyhardus ex Laugingiaco natus, ſucceſſit Panthaleoni. Præfuit per menſes circiter octodecim. Sub eo occupatũ eſt Cœnobiũ ab Vlrico Duce Vuirtembergenſi. Abbas abiecta ueſte & profeſſione Monaſtica uxorem duxit Annam Doctoris Nicolai Mayeri uel Marij Iuriſconſulti & Ducalis Cancellarij filiam, qua cum hodie adhuc uiuit in uicino pago Heerbrechtingenſi, pater quatuor liberorum. *Abbas ducit uxorẽ*
19. Rulãdus Mercator, ex Roſshaupten Danubiano pago natus: eiectus ex Monaſterio erat cũ alijs Cœnobitis anno 1536. Factus Parrochus Sundthofenſis pagi In Algouia ſiti. Vnde iterum pulſus in bello Germanico, Caroli V. Imp. caſtra ſequutus, Rochlitzij in Miſnia captus, pauloq; poſt manumiſſus: tandẽ à Cęſare adiutus Monaſteriũ ſuũ fœliciter recuperauit, cuius Præpoſitus deſignatus eſt anno dñi 1548. Præſidet hoc adhuc currente Iubilæo, uir literarum & literatorum omnium amantiſſimus. Is nouũ dormitoriũ conſtruxit elegãs ac magnificũ, cui hoc Idyllion inſcribi curauit.

Cum numerarentur poſt natum ſecula Chriſtum
Quinq; decemq;, & ſex cum luſtris inſuper annus
Vnus &: eiecta eſt ex æde Monaſtica turba
Heerbrechtingenſi hac, Vlrico à Principe terra
Vuirtemberga tuo. Nam cum noua Sciſmata rurſus
Inſurrexiſſent: Monachorum tota caterua
Facta inuiſa fuit prorſus plebiq; duciq;.
Suſcipientibus at ſenibus noua dogmata, ſoli
Se ſubduxerunt iuuenes tres, Religionis
Acceptæ à patribus priſcis ſtudioſi & amantes
Rulandus Mercator. Iannes Ruffius atq;
Martinus Steynerus Dillingenſibus orti
Patribus: hi templis mox ſeruiuere Deoq;
Vicina in terra, donec ſe Carolus huius
Nominis & Tituli Quintus, Germanica contra
Agmina defendens, euaſit Victor ad Iſtrum
Atq; Lycum. Tunc Auguſtanæ in mœnibus Vrbis
Imperij Cæſar dum Sacra negotia tractat:
Præpoſitum legere inter ſe, qui prius iſti
Exceſſere loco, Rulandum. Hunc Carolus omni
Tantopere adiuuit uirtute & dexteritate,
Tamq; diu: Donec Vlricus ſingula Princeps
Redderet hæc, alienarat quæ aliquando, & in uſus
Transtulerat proprios ſeclares atq; prophanos.
Sic demum Rulandus amans Pietatis & Artis
Canonicorum iterum cœtum collegit honeſtum:
Inſtauranſq; Lares in multis partibus iſtos,
Hanc fundamentis ex imis condidit ædem
Quam coram cernis. Tu quiſquis es (oro) Viator
Læta precare uiro humano, patriq; uerendo.

ALBA AVGIA BRIGANTINA, ſiue Monaſterium Brigantinum; quod uulgo Maiorem Augiam, Germanice die Mererow appellant, ac uetuſtius aliqui eſſe cenſent, quàm eſt Abbatia Sangallenſis: eo quòd S. Galli adhuc non procul inde monſtretur Oratorium, Sacellum uidelicet omnino humile & exiguum, in montanis ſupra Bregantum ſitum, & ante pauculos annos à Brigantini oppidi ciue quodam, & Imperatorio Capitaneo Ioanne Schnabelio renouatum: ubi uiſuntur noſtra adhuc ætate Cauernæ ſcopulis inciſæ, in quibus cubaſſe Venerandus ſenex dicitur, quas ipſe & uidi & contrectaui. Id inquàm Brigantinū Monaſterium, ad Bregantij amnis in Lacum Acronium incurſum amœniſſimo loco ſitum, olim & Monachorum & Monialium Cœnobium, nunc uero abolitis Monialibus Monachorum ſaltē D. Benedicti inſtitutū profitentium Abbatia inſignis & opulenta, fundata (ut nunc eſt) legitur anno Chriſti 1098. ab Vdalrico Rhetorum & Bregantiæ nobiliſſimo Comite, auo uidelicet nobiliſſimi Comitis Rudolphi à Pfullendorff. Dedicatum eſt templum, egregie abſolutum, ab Vlrico Conſtantienſi Epiſcopo, Comite à Dillingen. Tunc temporis Rudolphus ille à Pfullendorph ita liberaliter dotauit Augiā Brigantinam anno Chriſti 1102. ut à Cœnobitis hodie adhuc ſecundus eius fundator prædicetur: is Comitatum Bregantinum à matre ſua Domina Elyſabetha hæreditario iure acquiſiuit, & aduocatiam Curienſis Rhetiæ feudo etiam obtinuit ita, ut omnium circumiacentis terrę Regulorum longe eſſet opulentiſſimus. Fūdatoris Vdalrici coniūx Bertha, filia fuit Rudolphi Rheinfeldiæ Comitis ac Sueuorum Ducis, Romanorum Regis, eius uidelicet, qui in Saxonia bellum contra Imp. Henricum quartum gerens, occubuit Morſenburgi in Thuringia. Hæc liberaliſſima huius Cœnobij fuit Benefactrix, ac in eo cubare creditur. Sunt enim ibi in ipſa Beatorum Petri ac Pauli Baſilica Augienſi, duo maxima ac auguſtiſſima Sepulchra, ſed qui aut quales ibi cubent, ne ipſi quidem eius loci Cœnobitæ norunt. Sunt enim tumuli ſine inſcriptionibus, ſed tamen ampliſſimi, & è ſolido marmore facti, nullis etiam Spirenſis templi Imperatorijs monumentis ceſſuri. Benefecerunt huic Cęnobio Comites Montis Fortis, Domini Bregantiæ: quorum ibi in D. Virginis Sacello magnificum etiam mauſolæum conſpicitur, cum gentis inſignibus appictis & inſculptis. Rudolphus Vdalrici fundatoris filius à Beato Presbytero Marbodone admonitus, dedit Monaſterio Alberſchvvendam Parrochiam nemoris Bregantini præpotentem cum omnibus ad eam pertinentibus iuribus, prædijs ac bonis. Abbates eius loci fuere hi, quos ex martyrologio loci excerpſi ipſe, ſine annorum gubernationis certo numero.

1. Mengoſus.	2. Gernodus.	3. Schvviggerus.	4. Meinhardus.
5. Diethmarus.	6. Arnoldus.	7. Marquardus.	8. Hermannus.
9. Gebhardus.	10. Diethericus.	11. Antonius.	12. Burcardus.
13. Bertholdus.	14. Vlricus.	15. Conradus.	16. Albertus.
17. Henricus.	18. Vdalricus.	19. Theodericus.	20. Rodulphus.

21. Andreas, interfuit Concilio Conſtantienſi.

22. Iodocus Cellarius qui præfuit anno 1422. Et eſt teſtis fundatæ Ceruorum Vallis uicini Monaſterioli. Deceſſit ex hac uita anno 1437.

23. Henricus Hentzius præfuit 25. annis, & deceſſit anno Domini 1462.

24. Albertus obijt anno 1470. cum præfuiſſet annis 8.

25. Ioannes Gruel obijt anno 1472.

26. Ioannes Eltzius præfuit triginta annis, & cum propter ingraueſcens ſenium inutilis eſſet gubernator, amotus eſt anno 1502.

27. Georgius Magirus Conſtantienſis præfuit annis octo. Obijt anno 1510.

28. Gaſpar Haberſtrohe Bregantinus præfuit annis undecim. Valedixit huic uitæ mortali anno redempti orbis 1521. 29. Ioannes Schobloch Brigantinus, præfuit annis 12. & obijt anno 1533. Incepit egregie reædificare penè collapſum Monaſterium: ſed pręuentus morte, nihil eorum, quæ inchoarat, abſoluit.

30. Vlricus Moetz Dorenburanus ex pago prope Amyſium ſito, eligitur anno Chriſti 1533. Egregie abſoluit ea quæ inchoarat anteceſſor. Præeſt currente adhuc anno hoc 1550. optimus Oeconomus.

In huius Monaſterij uicinia ipſo uidelicet ſuburbio Brigantino eſt Dalbacenſe Cœnobiolum ad Talium riuum ſitum, in quo Moniales tertiæ Regulæ Franciſci habitant. Supra Bregantum ad ipſum nemoris Brigantini initium ſita eſt Ceruorum Vallis, Cœnobium Monialium, ordinis D. Dominici, ad aquas Bregantinas & Kendelbachium pagum. Id fundatum legitur S. Ioanni Baptiſtæ ac laudabili S. Vrſulæ ſocietati, & inchoatum in ipſo monte Ceruorum anno Domini 1422. ab Hugone ac Stephano Comitibus de Monte Forti, Dominis Bregantij & Pfannenbergi, pro 23. pijs ſororculis Deo ibi ſeruituris, quarum collectrix fuerat Eliſabetha Simlerin Pfullendorphana, prima eius loci Prioriſſa. Tactum eſt aliquoties fulmine, ac funditus deletum, cumq; peregrinator quidam fatidicus reſpondiſſet Deo placere, ut ex monte in adiacentem uallem transferretur: annuit & conſenſit Sigiſmundus Auſtriç Dux munificus eiuſdem inſtaurator ac benefactor. Translatum igitur eſt anno Domini 1264. & primus lapis inferioris Cœnobioli poſitus à Suffraganeo Conſtantienſi, Domino Vlrico Comite de Monte Forti, & à Domina Barbara Comitiſſa Amaſiana, Iacobi Trappij Brigantini Præfecti coniuge. Præeſt ei nunc Appolonia Epiſcopa Kendelbacenſis ab anno Chriſti 1532. Talbachbium. Ceruorū Vallis.

ALBA AVGIA Narciſcorum aut potius Norici, noſtrate lingua Weiſſenaw im Nordgew, Cœnobium ordinis D. Benedicti ad Schvvabachium amnem, quatuor lapidibus à Noriberga, in Diœceſi Bambergenſi ſitum: fundatum legitur à Gebhardo Comite ut aliquibus placet de Hirsberg, alijs uero de Calouia uel Kalavv: hodie Kalb uocant, qui Ayſtetenſis Eccleſiæ Epiſcopus, tandem poſt conſanguineum ſuum Leonem nonum, Comitem à Dagſperg Alſatam Romanus etiam Pontifex factus, Victor ſecundus cognominatus eſt. Cœpit autem Monaſterium anno Domini 1053. ſub Imperatore Henrico nigro, quem Comitem quoq; Calovvienſem ſiue Kalvvenſem è Sueuia (ubi ad Nagoldum fluuium hodie adhuc in Vuirtembergenſi Ducatu, eiuſdem nominis oppidum cum ueteri arce, horum Comitum ſede, extat) natum fuiſſe Annales referunt. Poſtea annum Chriſti circiter 1130. quaſi poſtliminio renouatum & ampliatum eſt à S. Othone, octauo Bambergenſis Eccleſiæ Epiſcopo, Pomeranorum Apoſtolo, cuius corpus Bambergæ in montis Monachorum Cœnobio à ſe liberaliter etiam donato, terræ mandatum eſt. Poſtremi huius Cœnobij Abbates (de ueteribus enim expiſcari nihil potui) fuere, qui ſequuntur breuiter hoc loco annotati. Kalavv.

1. Henricus præfuit annis ſexaginta. Obijt anno Domini 1503.
2. Eucharius Gotzman de Buch præfuit octo annis. Obijt anno domini 1511.
3. Henricus Cellarius de Bibrach præfuit annis 15. Obijt anno Domini 1526.
4. Achazius ab Hirsheyd, nobilis genere, ſucceſſit Henrico, & præeſt adhuc currente hoc Iubilęo. De reliquis Abbatibus nihil inuenio prorſus, de quibus ne iſti quidem quicquam norunt, qui Monaſterium ſemilacerum nunc tenent:

Abeſt ab hoc Cœnobio duobus breuibus miliaribus Canonicorum Regularium, ordinis S. Auguſtini elegans Monaſterium Neunkirchium dictum, quod annum Chriſti circiter 1302. à Leopoldo ſacerdote & Epiſcopo, Comite de Grundlach, uiceſimo Antiſtite Bambergenſis Eccleſiæ fundatum ac dotatum eſt, qui obijt anno Domini 1305. die 22. Auguſti, ſepeliturq; in huius ſui Cœnobij loco Capitulari. Maximi huius Monaſterij benefactores fuerunt Ioannes Burggrauius Noricorum, & Fridericus Marchio Brandenburgenſis: qui dederunt eius loci Cœnobitis poteſtatem & copiam Syluæ Noribergenſis. Abeſt uero Cœnobium à Noriberga tribus lapidibus. Habuit ſemper gubernatores Præpoſitos, quorum talis extat Catalogus. Neunkirchium.

1. Fridericus, obijt anno Domini 1334.
2. Hermannus Strobelius præfuit annis 26. Obijt anno 1360
3. Henricus præfuit annis 13. Obijt anno 1373.
4. Engelhardus præfuit annis triginta. Obijt anno 1403.
5. Vuolframus Buckius, obijt anno 1418. cum præfuiſſet annis quindecim.
6. Hermannus ſedit annis octo. Obijt anno 1426.
7. Vdalricus nouem annis ad clauum ſedit. Obijt anno 1435.
8. Erhardus præfuit uiginti annis. Obijt anno 1455.
9. Iacobus 10. annis præfuit. Obijt anno 1465.
10. Ioannes Mayer præfuit 16. annis. Obijt anno 1481.
11. Ioannes Seckel per triennium ſedit. Obijt anno 1484.
12. Conradus Teugell. 13. Martinus obijt anno 1515.
14. Henricus Vvurffpein præfuit annis undecim. Obijt anno 1526.
15. Vuolffgangus Starck ex Bamberga natus, annis nouē ſedit. Obijt anno 1535.
16. Fridericus Vuinckelman ex Neunkirchio natus. Obijt anno 1546. cum præfuiſſet 11. annis, egregia corporis ſtatura præditus, mire robuſtus, latine mediocriter doctus, egregius Monaſterij illuſtrator & reædificator.
17. Auguſtinus Criſpus ex Forchenheymio natus, eligitur anno 1546. Præeſt adhuc currente hoc Iubilæo.

ALBA AVGIA Sueuiæ, hoc eſt, Album pratum, ſiue ut alij uocant, minor Augia, uulgo die Mindercow: ſedes olim piorum aliquot Heremitarum, nunc uero inſtituti Præmonſtratenſis magnificum Monaſterium propè Rauenſpurgum oppidum Imperiale ad Schuſſium fluuiolum duobus miliaribus inde in Acronium Lacum incidentem, ſitum: Fundatum eſt anno Chriſti 990. aut ut alij uolunt (quod de collapſi aliquando Monaſterij reparatione potius intelligendum arbitror) anno 1145. à Gebizone de Vuyſemburg, opulentiſſimo milite & Equite Aurato, eiuſq; ſorore Loiſcarde, Henrici militis ex Aſenhuſen coniuge, Sic enim habent eius Cœnobij annales: Gebvvilerus hunc Gebizonem Habſpurgenſem Comitem fuiſſe affirmat, & tres ei filios aſſignat: Rapatonē conditorem Arcis Ergouianæ Habſpurg dictæ, quæ ad ueterem Vindoniſſam, ſeu propè Bruggum Bernatium oppidum, non procul à confluxu Limagi, Araris, ac Ruſæ in ſublimi monte ſita eſt. Rudolphum item ac Berengarium Argentinenſem Epiſcopum, quem Argentinenſes annales Vuernharium ſecundum appellant, & cuius ſubſidijs ac ſumptibus Habſpurgum Ergouiæ Arx extructa & condita eſt. Erat initio utriuſq; ſexus Cœnobium ut cætera ferè Præmonſtratenſia omnia: ſed ſucceſſu temporis propter uitanda ſcandala Monialiū locus Meſſenthal dictus eiectis fœminabus, abrogatus et uel euerſus uel in alios uſus collocatus eſt. Legitur autem idem Monaſterium poſtea, anno Chriſti 1282. à Rodolpho Habſpurgio Romanorum Imperatore, eiuſq; coniuge, Domina Anna Comitiſſa Hohenburgenſi (quæ Baſileæ in ſummo templo quieſcit) ita eſſe auctum ac locupletatum ut Rudolphus iſte ſecundus fundator, Domina Anna ſecunda fundatrix Minoris Augię perhibeantur. Cōtulit ad eiuſdem ampliationem plurima Henricus Saxoniæ ac Bauarię Dux, Superbus cognominatus, circa annum Chriſti 1152. Ortolphus nobilis miles de Vuyſenburg, dedit eidē Augię minori pdia qdam anno 1156. Vuelpho ſextus, nobilis Dux de Altorff dedit pagū Vitishofenſem anno 1180. Habentur pro magnis etiam eiuſdem Cœnobij benefactoribus, Vuelpho ſeptimus, Dux Spoleti & Sardiniæ Princeps: Henricus ſextus item Rom. Rex anno 1206. Philippus item Sueuorū Dux & Rom. Rex, qui anno dñi 1197. huic Monaſterio Eccleſiā S. Criſtinæ, Arci Rauenſpurgenſi penè contiguā & in apice montis ſitā dono dedit. Huius Monaſterij Prępoſiti & Abbates à prima fundatione, aut potius reparatione ad hęc noſtra uſq; tempora hi recenſentur: Capitulari eius Cœnobij loco appicti.

Habſpurgum.

1. Herman-

1. Hermannus prim⁹ Prępoſitus eligitur anno Gratiæ per Chriſtum reparatæ 1145. Præfuit annis 30. Obijt anno Chriſti 1175.

2. Ortolphus nobilis miles á Vuyſemberg eligitur anno 1175. Pręfuit annis quinq́ laudabiliter, & uolens gubernationem reſignat anno 1180.

3. Albertus eligitur anno 1180. Præfuit tribus annis, & reſignat.

4. Vdalricus de Thann, eius familiæ quæ nũc Dapiferorũ à Vualdburg eſt. Eligit̃ anno Chriſti 1183. Præfuit annis 8. & reſignat. Sub eo fundatur Schuſſenrietum. Schuſſenriet.

5. Ortolphus ſuperior ille iterum repetitur ad Præpoſituræ gubernationem, anno Chriſti 1191. cui cum iterum ſumma cum laude præfuiſſet annis duodecim, mortuus eſt pie in eius confeſſione, qui eſt uia ad æternitatẽ, & uita, ſalus, ac reſurrectio noſtra.

6. Conradus eligitur anno 1203. Præfuit annis 14. & reſignauit.

7. Vdalricus eligitur anno 1217. Præfuit & profuit annis 20. & reſignat.

8. Hermannus eligitur anno 1237. Præfuit 20. annis, & abdicauit ſe uolens Magiſtratu ac Præpoſituræ gubernatione.

9. Henricus ultimus Præpoſitus, & primus Abbas (Pontificalia enim ornamenta impetrauit à Clemente IIII. P.M.) Eligitur anno 1257. Præfuit annis nouem, & reſignat Præpoſituram. Hunc qui ſequuntur, ſunt omnes Abbates.

10. Vualtherus eligitur anno 1266. Præfuit annis 4.

11. Henricus eligitur anno 1270. Præfuit nouem annis.

12. Henricus de Anckenrut eligitur anno 1279. Præfuit 5. annis, & reſignat.

13. Henricus eligitur anno 1284. Præfuit annis decem.

14. Rudolphus eligitur anno 1294. Præfuit tribus annis.

15. Ioannes eligitur anno 1297. Præfuit annis ſex.

16. Vuernherus eligitur anno 1303. Præfuit annis quinq́.

17. Ioannes eligitur anno domini 1308. Pręfuit annis 42. & monaſterio ſuo diligenti Oeconomiæ gubernatione plurimum profuit, idq́ ampliſſime ditauit.

18. Burcardus Holbinus eligitur anno 1350. Præfuit nouem annis.

19. Henricus eligitur anno 1359. Præfuit octo annis.

20. Vuernherus Ruth Conſtantienſis eligitur anno 1367. Præfuit annis 24.

21. Rudolphus de Kupferbergo eligitur anno 1391. Præfuit 5. annis & reſignat.

22. Gerungus Churvvaldenſis eligitur anno 1396. Præfuit annis uiginti ſeptem, & reſignat gubernaculum. Interfuit Conſtantienſi Synodo.

23. Ioannes Fuchs ex Martorffo Conſtantiẽſis Antiſtitis oppido natus, eligitur anno 1423. Præfuit utiliter & fœliciter annis 47. Habuit duos Germanos fratres, alterum Abbatem Schuſſenrietenſem, alterum Præpoſitum Vualdſechenſem.

24. Nicolaus Hugelinus Buchornanus eligitur anno 1470. Præfuit annis 4.

25. Ioannes Sagittarius ex Alendorffo Baronum Kinſegkenſiũ oppidulo natus, eligitur anno Chriſti 1474. Præfuit annis nouem.

26. Ioannes Geslerus Patria Rauenſpurgenſis, eligitur anno domini 1483. Præfuit annis duodecim, & gubernaculum alteri reſignauit.

27. Ioannes Villicus de Vmendorffo, eligitur anno 1495. Præfuit annis 28.

28. Iacobus Murarius Conſtantienſis, eligitur anno Chriſti 1523. Præfuit annis decem, & obijt anno Domini 1533.

29. Vdalric⁹ Ephippiari⁹ uir ſtatura ꝓcerus ex Rauẽſpurgo nat⁹, eligit̃ anno 1533. Præfuit ad annum Chriſti uſq́ 1549. quo gubernationem alteri cuidam Cœnobitæ ſuo reſignans, ipſe in Imperiale oppidum Buchornenſe conceſſit, ubi mediocri penſione contentus reliquum uitæ ocio & quieti impendit: Præſidentibus Imperio Romano & Germanico Diuis Carolo V. ac Ferdinando fratribus.

30. Andreas Rietman patria Vlmenſis ſucceſſit Vlrico, qui hoc adhuc currente Iubilæo præſidet fœliciter ac uti ſui ordinis hominem decet.

ALBVM

ALBVM CASTRVM uel Vueiſſenburgum, Monaſteriũ inſtituti Benedictini, unum ex Germanię omnibus antiquiſſimũ ac potentiſſimum, una item ex quatuor illis ſacri Romani Imperij Abbatijs, ducali dignitate cõſpicuis, Fuldenſis, Campidonenſis, ac Murbacenſis Abbatiarum in hac fœlicitate conſors ac ſocia: id inquam ampliſſimum Cœnobium in media Alſatia ad Montana Voſagi, & in eiuſdẽ nominis Imperiali oppido, ad amnem Lutharũ, qui mediam ciuitatem perfluit, amœniſſimo loco ſitum, Spirenſis Diœceſeos, quod alibi Vuitzenburgum quaſi ſapientiæ Caſtrum dicitur, quod nomen Scholæ & Academiæ tali pulchre conuenit: Fundatũ ac inchoatum legitur anno 623. dotatum uero & auctum anno Chriſti 664. à Dagoberto potentiſſimo Galliarum Rege, cuius filia Domina Irmina, prima fundatrix & Abbatiſſa Horrei Treuerenſis, in ſiniſtra Vueiſſenburgenſis ſummi templi abſide, ſublimi & magnifico Mauſolęo (in cuius ſummitatem Clerus eius loci circa Paraſceues feſtum corpus Dominicum collocare ſolet) depoſita, ac terræ omnium parenti reddita eſt. Dedicatum eſt S. Petro Apoſtolorum, & Stephano Martyrum principibus. Diploma primæ fundationis integrum extat in Chronicis Ioannis Trithemij Spanheimenſis Abbatis, de Regum Galliæ origine & rebus geſtis inſcriptis: & in nouo Coſmographico opere D. Sebaſtiani Munſteri. Catalogus eius loci Abbatum partim à Reuerendiſſimo Principe, Domino Philippo Flersheymio Spirenſi Epiſcopo doctiſſimo mihi communicatus, partim à me ipſo Vueiſſenburgi collectus, talis eſt, etſi is initio perturbatus ac mendoſus eſſe uideatur.

Quatuor Imperij Abbatiæ.

1. Principiꝰ Abbas & Epiſcopus Spirenſis, ſed utri dignitati prius p̃fectus, incertũ: ego ex Abbate Epiſcopũ factũ exiſtimo: dedit ei Abbati Dagobertus Rex exẽptionis ab omni iugo Epiſcopali & aliarũ plurimarũ libertatũ priuilegia. 2. Cheodonius.
3. Radefridus, huic Badenſes Thermæ cõceſſæ eſſe leguntur. 4. Ehrvvaldus.
5. Iuſtulphus Abbas aliquot annorum, & tandem Epiſcopus, ſed cuius loci, id incertum eſt. Quidã Catalogi Mogũtino Epiſcopatui eum præfuiſſe, & Haiſtulphum eſſe aiunt, qui obijt Moguntiæ anno 825. Sed cum numeri annorum non correſpondeant, aut hunc Catalogum mendoſum eſſe neceſſe eſt, aut Moguntino Epiſcopatui Iuſtulphum hunc non præfuiſſe. Iuditiũ ſit penes lectorem. 6. Aſtrammus.
7. Gerbertus. 8. Ehrimbertus, uel Erembrechtus Abbas, & tandem Vuormatienſis Epiſcopus, ubi præfuit anno 798. Hic iterum Catalogum hunc mendoſum & perturbatum eſſe iudico, in quo nihil tamen temere mutare uolui.
9. Dragebodo Abbas Vueiſſenburgenſis, tandem Epiſcopus Spirenſis deſignatus anno Domini 678. 10. Charialdus.
11. Bernhardus alibi Vuernharius, ex Abbate tandem Vuormatienſis Eccleſiæ antiſtes.
12. Dauid anno 767. ex Abbate Spirenſis Epiſcopus deſignatur à ſuperſtite adhuc Pipino Rege. 13. Vuiclandus.
14. Odgerus uel Odogarius Abbas, & Epiſcopus Moguntinus anno 844.
15. Grinaldus: obtinuit reſtitutionem balnei Badenſis ſub Rege Ludouico anno Domini 871. Calendarum Iunij 15.
16. Volcoldus Abbas & Epiſcopus, ſed cuius loci Epiſcopus, non inuenio.
17. Gerhochus. 18. Voltvvicus, alibi Volcuuicus, deſignatur Epiſcopus tandem Eccleſiæ Vangionum. 19. Mimoldus. 20. Adelhardus, alijs Geylo. Obijt 12. Calend. Octobr. 21. Gerrichus præfuit annis 8. Obijt Idibus Maij.
22. Ercãbius 3. annis ſedit ad clauũ Abbatiæ Vueiſſenburgẽſis. Obijt 3. Id. Febru. ſed q̃ anno, id nõ inuenio. Nihil .n. de his Abbatibus primis aliud ſcriptũ reperi, quorum ſeriem etiam ac ſucceſſionem (ut dixi) aliquid erroris habere non dubito. Quæ ſequuntur uero de ſucceſſoribus horũ, certa eſſe non eſt quod quiſquam ambigat.
23. Adalbertus Monachus primũ Treueri ad S. Maximinũ fuit, ex quo Cœnobio euocatus ſanctus Dei uir ab Imperatore Othone Magno ad cõuertendos in uiã Chriſtianæ ueritatis Rhuthenos, Annũ dñi circiter 954. cũ uix eorum manus euaſiſſet, ab

eodem

eodē Othone primo Vueiſſenburgenſi Abbatiæ præfectus eſt. Vbi cum pie ac fideliter præfuiſſet annis 15. euocatus eſt iterū ab eodem Imperatore Othone ad gubernationē recens à ſe inſtituti ac fundati Archiepiſcopatus Magdeburgēſis Annū domini circiť 970. ubi Alberto Crantzio Saxonicarū rerū ſcriptore diligētiſſimo teſte, 12. annis ſūma cū laude, & cū magno bonorū operū fructu p̄fuit, ſtrenueq́ Pontificatū (qui omniū Vandalicarū Eccleſiarū caput erat) adminiſtrauit, multoſq́ Vandalorū populos p̄dicando Chriſto lucratus eſt. Obijt is Anno Chriſti 981. XII. Calendarum Iulij.

24. Sanderadus ſucceſſit Adalberto ad Archiepiſcopatū Magdenburgenſem euocato, Anno 970. Præfuit Annis 15. Accidit ſub huius gubernatione, ut Dux quidam Otho, Conradi Ducis filius Cœnobium Vueiſſenburgenſe inuaderet, diriperet & exureret Anno 985. & Abbate Sanderado expulſo Giſillarium quendam Monaſterio tandem præficeret. At quis ille Dux fuerit, nuſquam reperio.

25. Giſillarius uel Giſelharius intruditur Anno 985. præſidet fideliter 14. annis. Celebratur exuſti, & ad extremam inopiā redacti Monaſterij, tenaciſſima uiuendi ratione, & diligētiſſima Oeconomiæ gubernatione inſtaurator & quaſi ſecūdus fūdator. Obijt 16. Calendarum Nouembrium Anni à nato Chriſto 989.

26. Gerrichus eligiť Anno Chrī 989. p̄fuit annis 12. reddidit Abbatiā anno 1001. in manus & poteſtatem eorum à quibus eandē prius acceperat. Obijt 2. Nonarum Iulij.

27. Sigebodo conſtituitur unanimi conſenſu Gerrichi anteceſſoris ac Conuentualium in Abbatem, præfuit per annum ſaltem unum. Obijt Anno 1002.

28. Luithardus ſucceſſit Sigebodoni, præfuit Annis 30. Conſtruxit Collegiatam Eccleſiam S. Stephani in eiuſdem nominis monte, ciuitati Vueiſſenburgenſi uicino, quæ in ſeditione Ruſticorum Anno 1525. à furente plebe Landouiana lacerata iterum, & ſolotenus penè uaſtata eſt. Sub huius Abbatis gubernatione Monaſterium combuſtum eſt Anno Domini 1004. Obijt Calendis Nouembribus Anni 1032.

29. Volmarus præfuit Annis 12. Obijt Anno 1043. ſecundo Idus Maij.

30. Arnoldus eligitur Anno 1043. præfuit Abbatiæ Annis 12. Conſtituitur Epiſcopus Spirenſis Anno 1051. præfuit Annis 4. Emigrauit ex hac lachrymarum ualle ſexta Nonarum Octobrium Anni à nato Chriſto 1055.

31. Samuel præficitur Abbatiæ poſt euocatum ex mortali uita Abbatem & Epiſcopum Arnoldum, pręfuit Annis 42. Eſt fundator quatuor Turriū, prępoſiturę in monte ſitæ, & funditus deletæ in ſeditione Ruſtica, cū D. Pauli etiam, ac S. Germani Cœnobijs in Sickingenſi bello circa Annū Dñi 1520. euerſis ac uaſtatis. Obijt 6. Iduum Maij, Anno Chriſti 1097. *Quatuor turrium prepoſitura Weiſſenburgenſis.*

32. Stephanus obijt 10. Calend. Aprilis.

33. Menigandus obijt 5. Cal. Decēbr.

34. Vdalricus obijt in Calendis Maij.

35. Vuerinherus obijt 10. Cal. Maij.

36. Erneſtus obijt 2. Nonarum Iulij.

37. Benedictus obijt 12. Calen. Septembr. Sedit ad Abbatię gubernaculū annis 10.

38. Engiſcalcus præfuit Annis 23. Obijt quinto Iduum Septembris.

39. Gundelacus alibi Gundericus, præfuit 20. Annis. Obijt 4. Iduū Martij. Repertæ ſunt literæ cum eius ſigillo, datæ Anno Dñi 1182. Aliud .n. de his Abbatibus nihil extat in literas relatum. In Gunderici tamen huius tumulo hoc repperi Octoſtychon, cuius ipſum Abbatem authorem fuiſſe credibile eſt.

Lector ſiſte gradus, hominum quoq́ diſcito caſus,
Nam quod es fueram, ſumq́ quod ipſe fies.
Gundricus fui dictus dum corpore uixi
Abbas & Monachus, heu merito alterius
Quiſq́ forem ſtudijs, nunc hic alibiq́ uidebis:
Neſcio quo penſet hæc Deus omnipotens
Vnde mei poſco miſerans miſerere, precatu
Vt merear ueniam, & in requie maneam.

40. Gode-

40. Godefridus præfuit annis octo.

41. Vualramus alibi Vuolframus, ſedit ad clauum cœnobij annis 27. ſub Conrado Spirenſi Epiſcopo. Vixit anno Domini 1207. Et anno 1224. obijt 5. Iduum Iulij.

42. Chuno pręfuit 26. annis. Obijt 2. Calend. Septembrium anni 1248.

43. Conradus præfuit annis tribus. Obijt 9. Calendarum Septembrium anni 1251.

Weiſſenburgum. 44. Fridericus ſucceſſit Conrado mortuo, præſedit Abbatiæ annis undecim. Obijt uero 16. Calend. Septemb. anni 1262. Incepit muros Vueiſſenburgenſis oppidi.

45. Edelinus alijs Vuendelinus, etſi primũ nomen uerum nomen ſit: eligitur poſt defunctum Fridericum, præfuit annis 30. Cinxit muro, turribus, foſſis & propugnaculis oppidum Vueiſſenburgenſe, condidit cœnobij refectorium & alia multa. Obijt Idibus Octobrib. anni 1293. Sepelitur in ambitu.

46. Vuilhelmus ſucceſſit Edelino Abbati, & præfuit annis octo. Obijt in Calend. Februarijs anni 1301.

47. Egidius præfuit 10. annis & menſibus ſeptem. Obijt ſeptima Calendarũ Iunij anni 1312.

48. Bartholomæus conſtituitur in locum Egidij, ſedit ad Abbatiæ gubernationem annis tribus, & menſibus aliquot. Obijt 13. Calendarum Auguſti Anno 1316.

49. Vuilhelmus ſex annis præfuit. Obijt 5. Idus Martij, anno Domini 1322.

50. Ioannes deſignatus Abbas, 15. annis pedum paſtorale geſſit. Obijt 3. Nonarum Nouembrium Anni 1337.

51. Eberardus de Saræ ponte præfuit annis 44. Obijt in Ianuario Anni 1381.

52. Hugo de Nauelden uiginti annis præſedit, ualedixit & officio & uitæ Anno uirginei partus 1402. in die S. Benedicti, Sepelitur in ambitu.

53. Ioannes de Veldentz præfuit annis 33. Obijt anno Domini 1434. interfuit Concilio Conſtantienſi.

54. Philippus ex Pincernarum de Erpach nobili & illuſtri familia natus præfuit annis 32. Deceſſit ex hac momentanea ad meliorem uitam anno Domini 1467. in ipſo Solſtitio hyberno, Sepelitur in ambitu.

55. Iacobus generoſus Dominus de Prugk præfuit annis 4. menſibus 8. Obijt anno 1472. in uigilia S. Laurentij, Sepelitur apud anteceſſores ſuos in ambitu ſummæ Eccleſiæ.

56. Henricus præfuit Abbatiæ ab anno Dñi 1475. ad annum uſq; 1496. quo obijt.

57. Vuilhelmus uir pius & honeſtus, gubernauit Abbatiam annis 4. Obijt in anno Iubilæo, hoc eſt anno 1500. Sepelitur in ambitu cum tali Hexaſtycho:

Hoc ſepelit ſaxum lector gelida oſſa Gulelmi
Ille domus ſacræ duxq; paterq; fuit.
Clericus & dominus Chriſtiq; inoleuit amicus
Quinq; ter emenſus ſæcula Phœbus erat
Quinq; ter impleràt Februas cum Luna Calendas
Exoluit uitæ debita ſata ſuæ.

58. Rudigerus cognomento piſcator eligitur in Abbatem Vueiſſenburgenſem anno Domini 1500. Præfuit annis 45. Eſt Abbas huius cœnobij ampliſſimi ultimus, Præpoſitus uero eiuſdem primus, nam anno Domini 1526. odio monaſticæ uitæ incenſus, & liberioris deſyderio flagrans auro effecit, ut monaſterium Vueiſſenburgenſe contra primorum fundatorum uoluntatem ac ſententiam in Præpoſituram cõmutaretur. Obijt anno Domini 1545. Sepelitur in ſummi templi ſiniſtra abſide. Sub eodem hoc Rudigero, & eo etiam procurante Abbatia S. Vualburgis, ordinis ac inſtituti Benedictini in ſacra ſylua ſita ꝓpe Haganoã, defuncto Bartholomęo ultimo eius loci Abbate, anno 1544. ꝓpoſituræ Vueiſſenburgenſi unita, annexa, & incorporata ē.

S. Walburgis Abbatia deuorata.

59. Philip-

59. Philippus à Flersheim Epiſcopus Spirenſis doctiſſimus, fit Præpoſitus Vueiſſenburgenſis, poſt mortuum Rudigerum. Is Præpoſituram Epiſcopatui Spirenſi incorporauit anno Domini 1546. conſentientibus Diuo Imperatore Carolo V. ac Romano Pontifice Paulo tertio.

ANDLOVV antiquitus Andelaha ab eiuſdem nominis fluuio, uel Helionis Cœnobium in pago Heliſatia S. Fabiano, & S. Fœlicitati ſacrum, Canoniſſarum celebri loco natarum opulentum Collegium ad montana Voſagi ſitum: Fundatum ac pro 12. Canoniſſis, totidemq́ Canonicis liberaliſſime dotatum eſt anno Chriſti 880. aut ut alij uolunt 888. à S. Richarde Scotorum Regis filia, Caroli Craſſi Romanorum Imperatoris coniuge, quę per diuortium à marito ſegregata, ibi uixit, mortua, & honorifico tumulo poſt ſummam Aram in ſublime collocato, ſepulta eſt. Maritus uero Carolus Craſſus Neydingi in pago ad Danubium ſito (in quo nunc etiã Monialium congregatio eſt, à Furſtenburgenſibus Comitibus fundata) interfectus anno Domini 888. cubat in Augia Diuite. Cauſam diſſidij inter hos coniuges recitant Regino Abbas Prumienſis & Cuſpinianus. Dicitur in hoc ipſo Cœnobio requieſcere Lazarus à Chriſto reſuſcitatus. Sequitur Catalogus Abbatiſſarum etſi non integer. *S. Richardis Imperatrix.* *Neydingẽ cænob.* *Lazarus.*

1. Domina Adelhaidis ab ipſa S. Richarde Imperatrice ac fundatrice prima Abbatiſſa huius Collegij conſtituitur, ſed quàm diu illa præfuerit, in literis nuſquam reperitur.

2. D. Magdalena ſucceſſit Adelhaidi, ſed neq́ de iſta quicquã in Faſtos relatum.

3. Hrudrudis Rhichardæ fundatricis neptis, tertia Andelauienſis Abbatiſſa, liberaliter donata eſt à Ludouico Imperatore, & Iuditha Imperatrice anno 18. Imperij eius.

4. D. Charitas eiuſdem fundatricis neptis, ſucceſſit dominæ Rutrudi: quando præfuerit aut quàmdiu, uel quis huic ſucceſſerit, id omne intercidit, & in obliuionem ex omni hominum memoria deuenit.

5. D. Brigitta legitur præfuiſſe anno domini 1004. ſub Henrico Francorum & Longobardorum Rege.

6. D. Mechtildis ſucceſſit Brigittæ, hæc Imperatoris Conradi ſecundi, ſoror germana præfuit anno Domini. 1056. & anno 1058. & multa contulit ad Inferius monialiũ cœnobium, quod S. Otiliæ monti ſubiacet. *Inferius Monaſterium.*

7. D. Iuditha ſucceſſit Mechtildi, Hæc dedicari fecit à Godefrido monacho S. Trinitatis ſacellum in Caſtel anno 1064. Hic iterum aliquæ Abbatiſſæ deſyderantur, ſed hoc inuenitur, quod anno Domini 1090. ex hac uita deceſſerit inclytus Comes Hugo à Dagſpurg Aduocatus monaſterij: & Dominus Alſatiæ.

8. D. Haziga alibi Hayzka eligitur ab Imperatore Friderico Barbaroſſa: tulit grauiſſimas paſſiones, quas ipſa prolixe deſcripſit, quales tamen hæ fuerint, ignoro: nam legere eas non uacabat mihi. Contulit anno domini 1167. aliquid uicino monaſterio Boumgartenſi. *Bomgarten.*

9. D. Hedowigis ſucceſſit D. Hazigæ Abbatiſſæ: fuit Haganoæ apud Imperatorem Fridericum Barbaroſſam anno Domini 1178. cum is Stiuagienſis Pręmonſtratenſium cœnobij priuilegia confirmaret, præſentibus Godefrido Cancellario, Vicetenente Chriſtiani Archiepiſcopi Moguntini, Conrado Epiſcopo Argentinenſi, Ludouico Baſilienſi, Friderico duce Sueuorum, Amedeo comite montis Peligardi, Ludouico comite Phyretarum, & Vvernhero Abbate Stiuagienſi. *Stiuagiũ.* 10. D. Hedowigis Abbatiſſa præfuit anno dñi 1227. Bertholdi Epiſcopatus in Argentina anno quarto. Hic iterũ hiatus eſt, & aliquę huius ſiue cœnobij, ſiue collegij gubernatrices deſiderãt.

11. D. Mechtildis Abbatiſſa præfuit anno domini. 1309.

12. D. Chunigundis de Geroldſeck comitiſſa & Abbatiſſa ſucceſſit Mechtildi. Obijt anno domini 1353. ante chorum templi in ſublimi tumulo ſepulta.

13. D. Adelheidis ex comitibus de Geroldſeck prope Tabernas Alſaticas habitantibus nata ſucceſſit D. Chunigundi ſorori ſuæ, præfuit ad annum Chriſti uſq; 1358. Sed an diutius, id etiam incertum. Nam aliud de ea nihil in literas relatum inuenitur: & uidentur hic iterum Abbatiſſæ aliquæ deeſſe.

14. D. Elyzabetha Baroniſſa à Rappoldtſtein, de qua amplius inueni nihil præter nudum nomen.

15. D. Sophia de Andelovu Abbatiſſa, & collapſi cœnobij reparatrix. Obijt anno Domini. 1444. Sepelitur ante chorum.

16. D. Suſanna de Eptingen ſucceſſit Dominæ Sophiæ, præfuit 35. annis. Obijt anno 1479. quarta Idus Auguſti. Sepelitur in eodē tumulo, in quo D. Sophia cubat.

17. D. Barbara Knoblocherina eligitᷣ anno. 1479. præfuit 14. annis. Obijt anno. 1493.

18. D. Otylia de Mullhofen præfuit duobus annis. Obijt anno. 1495.

19. D. Chunigūdis à Rinach ſucceſſit Dnę Otylię, prȩfuit annis 42. Obijt añ0 1537.

20. D. Cordula nobilis uirago de Krœzingen grauis & facunda Domina eligitur anno 1538. Præeſt adhuc currente hoc iubilæo. Hæc ſuperiore anno clemēter mihi communicauit, quicquid habebat ueterum monumentorum inſpiciendum, in quibus & hoc repperi, quod Dña Richarda Imperatrix ante huius cœnobij cōſtructionē habitarit in S. Marini Papienſis urbis præpotenti monialiū cœnobio, cuius ipſa fuit ſuprema gubernatrix, ſicuti & Secanici ad Rhenū, & Thuregenſis ad Limagū ſiti, ex mariti ſui Caroli Craſſi donatione anno dñi 881. Facta. Diploma eius donationis ad Potamum in Palatio Imperiali datum eſt In nomine domini, in quo & hoc animaduerti diligenter, quod Imperator etſi ab uxore iam ſegregatus, ubiq; tamen Imperatricem dilectiſſimam coniugem ſuam appellat.

ANHVSIVM cœnobium monachorū inſtituti ac ordinis Benedictini magnificum ac opulentū, in Marchionatu Brandenburgēſi Norico, aut in Rhięſa potius (quæ Sueuiæ pars eſt) non procul à Vvaſſertruhedinga oppido, olim eiuſdē nominis comitū, nunc uero Brandenburgenſiū Marchionū, ad Vvernicum amnē ſitū, Aureatenſis Diocęſeos: fundatū ac cōſtruiᷣ cœptū eſt añ0 Chriſti 958. Ab Erneſto comite de alto Truhendingen eiuſq; ſororio Hartmanno Barone de Lodenburg. Occaſio conſtruendi cænobij hęc erat, Exutus erat comes Erneſtus propter inobedientiā ditione ſua ac toto comitatu ab Imperatore Othone magno, in cuius Gynæcio habuerat nuper ſororem comes Erneſtus, quā uxorem duxerat Baro Hartmannus de Lodenburg, Myſius: qui cū Clemētem haberet & Imperatorē et Imperatricem, fideliter etiam & tam diu apud Cæſarem laborauit, donec affini ſuo comitatum amiſſum recuperaret: hac tamen lege & conditione, ut Erneſtus comes Vveſtenſen pagum aliosq; uicinos ad Anhuſenſe ſacellum legaret, unde cænobium ibi Benedictinæ profeſſionis conſtrui poſſet. Accidit uero poſtea ſucceſſu temporis, ut Hartmannus etiā ille Lodenburgius in Rhiæſa ab hoſtibus ſuis fugatus Dei beneficio ex magno periculo in hoc ipſum cænobiū elapſus eſſet ſaluus & incolumis: moriens itaq; dextrū brachium ſuum eidem cœnobio legauit, ubi in D. Virginis ſacello humatum eſt. Quod cum audiret aliquando unus ex eius poſteris qui tum Epiſcopus Herbipolenſis erat, legauit ille etiam, Deo in gratiarum actionem, pro ſeruato illic olim Hartmanno eidē monaſterio, plauſtrum boni uini francici, ſingulis annis eius loci cœnobitis tranſmittendū. Hartmānus uero comes cū alijs ſuæ gentis heroibus cubat in cænobio Heydenhermenſi. Habuit cœnobium hoc initio gubernatores præpoſitos, quorum nomina interciderunt. Abbates uero ad hæc noſtra uſq; tempora omnes ferè nobili genere nati, hi annotati inueniuntur.

1. Marquardus Abbas primus. Obijt anno Domini. 1102.
2. Albertus Obijt anno 1127. præfuit annis 25.
3. Leopoldus præfuit annis 29. Et Obijt anno 1156.

4. Conra-

4. Conradus præfuit annis 25. Valedixit rebus mundanis anno. 1181.
5. Henricus præfuit annis 40. Obijt anno Domini 1221.
6. Sigefridus de Lacu præfuit annis 25. Obijt anno 1246.
7. Rupertus præfuit decem annis, deceſſit anno 1256.
8. Otho de Lacu præfuit annis quinq; Migrauit ex hac uita. Anno 1261.
9. Sifridus de Lacu præfuit 13. annis, Obijt anno 1274.
10. Henricus de Vvitabo præfuit annis nouem. Obijt anno 1283.
11. Otho de Lacu triginta præfuit annis, & obijt anno 1313.
12. Sigefridus de Lacu præfuit annis tredecim, & obijt anno. 1326.
13. Sifridus Peiſſerus præfuit annis 28. deceſſit anno 1354.
14. Vdalricus de Lacu præfuit annis uiginti duobus. Obijt anno 1376.
15. Vdalricus de Geuu præfuit annis ſedecim. Obijt anno 1392.
16. Vvilingus præfuit 10. annis: deceſſit ex hac ad meliorem uitam anno 1402.
17. Vvilhelmus de Lacu præfuit annis uno & quadraginta. Interfuit concilio Conſtantienſi, migrauit ad patres ſuos anno. 1443.
18. Georgius de Schechingen ex Eluuangenſi Abbatia aſſumptus, præfuit annis triginta octo: migrauit ex hoc ſæculo, anno 1481.
19. Vvilhelmus Schechs, nobilis de Pleinfeld, primus huius monaſterij Abbas infulatus, præfuit annis 18. Obijt anno. 1499.
20. Georgius Dapifer de Vvetzhauſen, egregius monaſterij illuſtrator, eligitur anno domini 1499. Antea terræ ſanctæ peregrinus, anno uidelicet. 1490. In cuius rei memoriam cōdidit in choro templi Anhuſenſis Dominicū ſepulchrū anno dñi. 1521. ut ſcriptum eſt in Marmoreo monumento eidem parieti inhærente. Ceſſit ex monaſterio ad Eychiſtadium propter mutatā in Marchionatu Brandenburgenſi religionē anno Domini. 1530. Viuit adhuc Eiſtadij anno domini. 1548. Reuerendiſſimo Anreatenſium Epiſcopo Domino Mauritio ab Hutten eximiè charus. Monaſterio interim præfuit, & adhuc hodie Marchionū Brandenburgenſium præſidet (etſi facta ſit iā á Marchione Alberto copia monachis ad priſtinum locum ſuum redeundi) Benedictus Mulbergerus Lauffenſis, monaſticæ iuuentutis antea pædagogus. Fuit hoc monaſterium olim ſub tutela Dinckelſpuhelij, Gamundiæ ac Nordlingiaci ciuitatum in Sueuia imperialiū: Sed redegerunt in ſuam poteſtatem totum Marchiones Brandēburgenſes eo anno, quo ciuile bellum exarſerat inter Germaniç principes et urbes imperiales, uidelicet. 1450. Plurima ad hoc cœnobium ampliandū contulit anno Chriſti 1367. ſtrenuus uir Sigefridus Peiſſerus, ex cuius poſteritate ego Bruſchius natus ſum. Ratio uero imutati nominis mei in Vvaldſaſſenſis cœnobij explicatione aperietur; eo enim cœnobio eiuſdē familiæ aliqui ante annos ſeptuaginta Abbates extitere.

AVGIA DIVES uulgo die Reichenou, olim Sindleoſana, ut Nauclerus refert, à Gallico quodam præfecto Sindeleſio ſic dicta, qui inſulam iſtā S. Pyrminio excolendam, incolendamq; dedit. Inſignis inſula eſt, lacus Cellenſis, Veneti aut inferioris Bodamici, quæ abeſt à Conſtantia urbe hactenus imperiali, nunc (miro fato) Auſtriaca, per ſpacium dimidij miliaris, & habet in longitudine miliare dimidiū Germanicum, ac tres in ſe parrochias, Vineta uero egregia, omnis generis fructus in ſumma copia. In ea longe florentiſſima inſula fundauit & conſtrui curauit annum Chriſti circiter 724. S. Pyrminius Epiſcopus Meldenſis in prouintia Senouenſi, auxilijs ac ſubſidijs Caroli Martelli (qui Caroli Magni auus, Dux Brabantiæ ac Namurci erat) præclarum ac nobiliſſimum Monaſterium Benedictinæ profeſſionis, in quod aſſumi primum ſolebant tantum principes, comites ac Barones, ut hi illic educarentur, ac erudirentur à prima infantia ad adoleſcentiæ uſq; tempora. Tum enim bene inſtitutis ac libere educatis integrum ac liberū erat prodire iterū, & uel uxores ducere, uel aulas Principum & militiam ſequi. Equitum uero ac ciuium liberi admittebantur

nulli,erat igitur tantum principum ac ſublimi ſtirpe natorum ſchola ac pędagogium quoddã. Hodie promiſcue omnis generis homines recipi ſolent.Id autem cœnobiũ adeo potens ac opulentum fuit olim,cum ex Regum et Imperatorum donationibus, tum ex diligenti Oeconomiæ adminiſtratione:quod eius loci Abbas Romam petiturus ſingulis noctibus in ſuo proprio domicilio,quo ad Romam attingeret,pernoctare potuit:& annuos redditus aureorum Sexaginta milium habuiſſe dicatur:Vnde diues Augia,quaſi opulentus ager aut opulentum pratum (id enim Germanis ow dicitur) dici & cognominari meruit. Huic Abbatiæ per ſe iam opulentiſſimæ dederunt Pipinus pater,& Carolus Magnus filius,liberaliſſimus ille pietatis Chriſtianæ, literarũ, & ſcholarum,patronus,totum Pagum Vlmenſem cum omnibus ad eum pertinentibus decimis,libertatibus ac poſſeſſionibus:ita ut per multos annos huius cœnobij poteſtati ac iuriſdictioni tota Vlmenſis Reſpublica parere cogeretur.Qua de re, & quomodo Vlmenſes Monaſticũ hoc iugum uiciſſim excuſſerint,qui plura legere uolet, uideat quę Nauclerus ac Sebaſtianus Francus annotarunt.

Vlma datur Augiæ diuiti.

Nulli in ea inſula ſunt ſerpentes,nulli Lacerti,nulli Bufones,idq; S.Pirminium primum eius loci Abbatem eſ feciſſe aiunt:Si uero tale aliquod animal aliunde iſti Inſulæ infertur, uiuere diu non poteſt.Narrant ibi ſitum eſſe S. Marci corpus,etſi id habere ſe Veneti etiam iactitent. Quoties ergo Monachi eius loci Miſſam celebrantes recitaturi ſunt Euangelium aliquod ex Marco deſumptum,non canunt,Euangelium ſecundum Marcum,ſed ſecundum iſtum,monſtrantes tumulum in quo cubare creditur. Fuit ibi in inferioris cellæ templo,ueteris Alemanni uel Herculis Alemannici à Germanis olim culti idolum,id D. Maximilianus Imperator Anno Chriſti. 1511. Ad Oenipontem transferri iuſſit. Sepultus eſt in eius maiori templo Romanorũ Imperator Carolus Craſſus Neydungi ad Danubium à Miniſtro ſuo trucidatus,anno Domini 888. Donauit hoc ipſum cœnobium liberaliſſime etiam illuſtriſſima Domina Hedóvuigis, Henrici Aucupis Romanorũ Imperatoris ac Saxonum ducis filia,Eberhardi Comitis de Eberſtein in Sueuia relicta uidua,quæ anno Chriſti 956. In Duello arce Hegouiana uitã agebat.Dedit hoc cœnobium Epiſcopos plurimis Germaniæ Cathedralibus Eccleſijs, Imprimis Conſtantienſi ac Argentinenſi:præcipue uero etiam S. Vvolffgangũ Ratisbonenſi Diocæſi. Sũma eius loci Baſilica cæpta eſt ædificari anno Domini 1172.ſub Abbate Diethelmo,Barone de Krenkingen,Gubernatores ac Abbates à prima eius origine ad hæc noſtra uſq; tempora hi inueniuntur cum annalibus ſuis breuiter annotati.

In Augia nullũ venenoſum animal. *S.Marcus in Augia ſepultus creditur.* *Alemanni Idolum.* *Carolus Crſſus.*

1\. S. Pyrminius Epiſcopus Meldenſis,conſtituitur primus eius loci Abbas à Carolo Martello,Caroli Magni auo,anno Chriſti 724. Eijcitur ex Abbatia à Theobaldo Alemannorum & Sueuiæ Duce,anno Domini 727. Secedit in Alſatiã, ubi etiã aliquandiu docuit,& aliquot cœnobiorum Author,aut inſtaurator potius extitit.Mortuus eſt in Hornburgo Veſtriæ cœnobio non procul à gemini pontis ciuitate ſito , in quo terræ redditus eſt.

Hornburgium cœnobium.

2\. Etho uel Otho Comes Briſgouiæ , Chronographis Argentinenſibus omnibus unanimiter conſentientibus, Habſpurgius:alijs uero ex Ethiconis Alſatiæ ducis genere ortus:Monachus primum,poſtea Abbas Vallis S. Georgij,miſſus eſt à S. Pyrminio ad Augiæ diuitis gubernationem, cui cum pie & prudenter præfuiſſet annis ſeptem,& Abbatiam anno domini 734. reſignaſſet , uocatus eſt paulo poſt à Carolo Magno ad Argentinenſis Epiſcopatus clauum.Creditur aũt Epiſcopo Gaudoni, nõ Vvandelfrido ſucceſſiſſe:alioqui enim numeri annorũ minus conuenirent,quod candidus lector in noſtro primo Epiſcopatuum tomo facile emendabit. Etſi fieri poteſt, ut bis Epiſcopatui præfectus ſit,quod alijs etiam Epiſcopis accidit non ſemel.Hic Abbas cum inſignem haberet in Augia diuite ſcholam (ut erãt omnia Monaſteria antiquitus oratoria ferè & ſcholę in quibus pietas ,doctrina uirtus & religio florebant ut quæ maxime) miſerũt ad eũ Legatos Dux ſuperioris Rhetiæ,Duces Bauariæ,& Alſatiæ petentes perſonas & libros ad in ſtauranda Monaſteria,& ſimilia ueræ doctrinæ

Quatuor ſcholæ ex Augenſi plãtantur

ac uirtutũ

ac uirtutis domicilia in ſuis prouincijs erigenda: quibus gratificari uolens Etho diui-
ſit libros ac diſcipulos ſuos in quatuor partes,unam partem ſuo reſeruans Monaſterio
ſecundam ad inchoandum Fabarianum cœnobium in Rhetiam, tertiā ad Altaheim
in Bauariam,quartam ad Murbachium in Alſatiam ſuperiorem miſit: ſingulis locis
duodenos aſſignans Monachos,& unum gubernatorem ſeu Abbatem. Cumq; à Ca
rolo Epiſcopus Argentinēſis deſignatus eſſet,& eò proficiſcereť,duxit ſecū ex Augia
aliquā etiā conuentualium ſuorū partē,in cuius gratiā renouauit,& de nouo condidit
in Alſatia Cellę Monachorū uetuſtiſſimū cœnobiū,cui de ſuo iā nomine aliud nomē
faciebat,ut appellaretur Ethonis Monaſteriū,uulgo Ettenheinminſter,de quo infra.
3. Kebo eligitur ab Othone in Abbatem diuitis Augiæ anno dñi 734. Is immo-
derate ac Tyrannico potius quā paterno more præfuit,tantum duobus tamen annis,
obijt ſubitanea morte ſub eo locus iſte prius Sindleſolvu quaſi Sindelij Augia dictus,
propter immenſas quibus accreuerat iam diuitias & quotidianas acceſſiones Diues
Augia appellari cœpit. 4. Ernfridus, alibi Ehrembertus,anno Dñi. 736.Ele-
ctus eſt Caroli Magni iuſſu & in Abbatem huius cœnobij,& in Epiſcopum Conſtan
tienſem:præfuit utriq; loco ad annum Chriſti uſq; 746.Quo unà cū uita utriq; digni
tati ualedixit.Alij uocant Eribertum. 5. Sidonius alijs Sinodius præfuit
ab anno Chriſti. 746. Ad annū Chriſti uſq; 760. Conſtantienſi Epiſcopatui, ac Ab-
batiæ diuitis Augiæ.Is Diaboli inſtinctu cum Vvarino & Ruthardo comitibus con-
ſultauit de S. Othmaro Sangallenſi Abbate exauthorando,qui à Pipino Rege Ab-
batiæ S.Galli præfectus erat. Sed ultus eſt tantam iniuriam Deus, qui uenientem ad
Sangallenſe templum adortus,torminibus uentris ita eum inuaſit & exercuit, ut pau-
cis diebus poſt, fœdiſſimò mortis genere interiret, ita fœtens ut nemo ferè funus ad
Augiam comitans illi adeſſe poſſet. Sepelitur in Augia.Hermannus Contractus Mo
nachus Sangallenſis & celebris Chronographus ante aram S. Galli ſtatim eum Di-
ſenteria perijſſe & concidiſſe dicit. 6. Ioannes conſtituitur à Pipino anno.760.
In Epiſcopum Conſtantienſem, Abbatem uero & Sangallenſem & Augienſem. Et
hic primus Hermanno Contracto teſte utrumq; Sangallenſe uidelicet & Augienſe
Monaſterium ab omni iugo Epiſcopali liberū ac immune reddidit, quod impetrauit
à Pontifice Max. Adriano primo,ſub Carolo Magno,& Hildegarde Regina,& He-
roldo Comite anno.780. præfuit uno & uiginti annis. Obijt Plenus dierum anno do
mini. 781. Sepelitur in Sacello S. Chiliani. 7. Petrus eligitur à fratribus con-
uentualibus anno Chriſtianæ redemptionis. 782. Homo ſenex ac decrepitæ ætatis:
præfuit quinq; annis. Romam petens Pſalterium 70. interpretum conſequutus in
Augiam detulit. 8. Vvaldo eligitur & conſtituitur fauore Caroli Magni an-
no. 787. Ex Abbate Sangallenſi in Abbatem etiam Augiæ, ubi præfuit 19. Annis:
factus poſtea Ticiēſis Eccleſiæ in Italia Epiſcopus,curauit ſcribi multos libros,& eius
tempore uenerunt ad cœnobium multi ex omnibus Germaniæ partibus Monaſticen
profeſſuri,qui ſecum afferebant optimos libros,quibus Bybliotheca quotidie augmē-
tabatur. Huius temporibus obijt,& in Augia ſepultus eſt honorifico Mauſoleo, & in
choro ſummi templi ad dextram miſericors munificus & Chriſtianus Comes Gerol-
dus à Puſſen,arcis inſignis (quæ in media Sueuia ſita, antiquitus Sueuia dicta eſt,et *Mons*
Sueuiæ Principum auita ſedes fuit) Bauariæ,item & Sueuiæ, præfectus Caroli Ma- *Sueuus ho*
gni uexillifer & Conſiliarius,trucidatus ab Hunnis,contra quos fortiter ac ſtrenue di *die, der*
micarat: ingens Augienſis Abbatiæ benefactor, Cuius filius Bertholdus de Puſſen *Buß.*
aduocatia cœnobij exutus legitur. Vvaldo Ticinenſem Epiſcopatū deſerens ad Ba-
ſilienſis tandem Eccleſiæ gubernationem à Carolo Magno euectus eſt. Fuit is huius
Caroli confeſſor,miſſus aliquando legatus in Corſicam Inſulam ad Regulum quen-
dam Hieroſolomitanum. Reſignauit tandem has dignitates omnes anno Domi-
ni. 806. cum haberet Eginonem Conſtantienſem antiſtitem ualde iniurium, & Lu-
tetiam ſeſe conferens, reliquum uitæ ibi in S. Dioniſij præpotente cœnobio exegit

priuatus. Eius temporibus confirmauit,& auxit Carolus Magnus Rom: Imperator Germaniæ & Galliæ Rex fundationem ac dotationem Augienſis Monaſterij, factā prius ab auo Carolo Martello Galliarū Rege ac Pipini parēte: id factū eſt anno. 803.

9. Hetto uel Hatto ſapiens, doctus, ſanctæq; conuerſationis, Monachus ac presbyter conſtituitur à Carolo Magno Impe. & Epiſcopus Baſilien ſis,& Abbas diuitis Augiæ: præfuit Epiſcopatui ſedecim annis, Abbatiæ ſeptendecim,& utranq; dignitatem reſignans, priuatus poſtea uixit ad annum Chriſti uſq; 836. quo mortalium hominum conſuetudini ualedicens ad meliorem uitam emigrauit. Fuit Carolo Magno Imperatori chariſſimus, qui miſit eum legatum Conſtantinopolin ad Imperatorem Nicephorum cum Hugone & Haione comitibus anno domini 811. Conſecutus eſt priuilegiū à Carolo Magno eligendi aduocati unde uelint,& eiuſdem etiā dimittendi. Sub hoc Abbate plurimum benefecit huic cœnobio Carolus Magnus, liberaliſſimus ille plurimorum Monaſteriorum fundator, Epiſcopatuum item Treuerenſis, Colonienſis, Moguntini,& Salisburgenſis liberaliſſimus donator. Dono dedit enim huic cœnobio pagos Vlmenſem, quem regiam uillā ſuam appellat, Elchingenſem, Hochſtetenſem, Schocheymenſem, Glaheimenſem, Bergghcimenſem, et Luteringenſem: Cuius donationis adhuc habetur exemplar in Augia diuite, quam Imperator ibi Inſulam Sindleheſowe appellat: facta eſt hæc donatio anno 813. aduocatiæ præſidente Adalberto Comite Brigantino, Moguntiæ in conſeſſu omnium aut præcipuorum imperij Conſiliariorum & ſenatorum. Quomodo uero Vlma ſeſe iterum ex hac ſeruitute explicuerit, & facta ſit urbs Imperialis, id ſcribunt, Nauclerus latine, Francus in ſua Germania Germanice & copioſius quàm Nauclerus. Idem ille Hetto Abbas & Epiſcopus conſtruxit in Augia diuite inſignem Baſilicam D. Virginis matris anno. 816.

Donatur Augia liberaliſſime à Carolo Magno. Vlma urbs olim Monaſterii.

10. Erleboldus decimus Augiæ Abbas prǽficitur anno domini. 823. Per reſignationem Hettonis: fuit ſanguine iunctus S. Mainrado Comiti de Sulga Presbytero & Heremitæ. Præfuit ſapienter & laudabiliter annis 15. donatur liberaliter à Ludouico pio, Caroli filio. Habuit ſua ætate Monachum Vvytinum, uatem ac Prophetam, qui uarias habuit uiſiones, quarum etiam Regino in ſuis Annalibus mentionem facit. Obijt anno. 838. Eius temporibus allatę ſunt in Augiam à Rathulpho Veronenſi Epiſcopo reliquiæ ſanctorum Martyrum, Marci, Valentis, Sineſij, ac Theopontij.

S. Marcus affertur in Augiā.

11. Ruthelinus eligitur concordibus fratrum ſuffragijs poſt Erliboldi reſignationem: præeſt quatuor annis ærumnoſo ſæculo,& icciroo ſe Abbatiæ propter tumultus quos excitarant filij Imperatoris Ludouici, abdicauit anno. 842.

12. Vvalafridus cognomento Strabo à uitio oculorum, uir doctus, & inſignis ſui ſæculi Hiſtoriographus eligitur anno. 842. Is duobus libris ſcripſit uitas S. Galli & Othmari Sangallenſium Abbatum, à Goſberto Abbate Sangallenſi rogatus: Apocalipſin item S. Stephani Romani Pontificis. Donatus eſt liberaliter & priuilegiatus ab Imperatore Ludouico pio: præfuit annis ſeptem. Obijt uero anno Chriſti. 849.

13. Chalcionius alibi Volcuinus eligitur āno 849 præfuit annis 9. Obijt anno. 858. De eo enim aliud nihil reperitur, poſteritati uſpiam commendatum.

14. Vvaltharius eligitur anno 858. præfuit annis ſex. Obijt anno 864. Tribus annis ante ipſius ex hac mortali uita egreſſum, hoc eſt anno 861. trucidatus eſt in Heluetìcis nemoribus S. Meinradus conuentualis antea in Diuite Augia, filius Bertholdi Comitis de Sulgovu ad Danubiū habitantis. 15. Hatto ſecūdus eligitur āno. 864. præfuit annis ſeptē ſub Imperatorib9 Lothario,& Ludouico ſecūdo. Obijt anno 871.

S. Menradus occiditur.

16. Rutho alibi Rudilo eligitur anno. 871. præfuit annis 16.& aliquot menſibus tēpore Caroli Calui Impe: qui ſumpto à Iudæo Fidechia ueneno obijt Mantuæ. Habuit iſte Abbas beneficum Carolum Craſſum Imperatorem Hemmæ filium, qui Abbatiā & pagum Zurzazenſem in gratiam petentis coniugis ſuæ Dominæ Richardis dono dedit (& incorporauit diuiti Augiæ ubi uolebat eſſe ſuum ſepulchrum. id factum eſſe legitur in arce & Palatio Imperiali Bodmen 14. Octobriū Anni à nato Chriſto 881.

Zurzacium.

17. Hatto

17. Hatto tertius ex Franciæ regum ſtemmate natus, Vir magnæ prudentiæ & ſapientiæ eligitur in Abbatem Diuitis Augiæ anno 888. quo Carolus Craſſus Neydingi ad Danubium interfectus eſt; præfuit Augiæ diuiti 26. pene annis, Elevvangenſi Abbatiæ annis ſeptendecim, Monaſticæq; huius gubernationis año 4. Moguntiam euocatũ ad Archiepiſcopalis ſedis regimẽ año uidelicet 892. ab Imperatore Arnolpho, ubi præfuit annis uno & uiginti. Conſtruxit in Augia diuite Cellam ſiue templũ S. Georgij, ad quod multos pagos contulit Arnolphus Imperator in ditione Scherenſi & Barenſi tractu Danubiano ſitos. Sub hoc Abbate dono dedit Arnolphus priuilegia Diuiti Augiæ in pago Suſmarahuſen anno domini 892. Hic Hatto Imperatoris Arnolphi filium Ludouicum ab Auguſtæ Vindelicorum Epiſcopo Adalberone baptizatũ ex Lauacro ſuſcepit; quem iccirco Imperator poſtea in publicis etiam diplomatibus Monaſterio datis Compatrem ſuum appellare eſt ſolitus. Cognominatur ab annaliũ ſcriptoribus. Hatto iſte malus, propterea quod Albertum Bambergenſem Comitem impie prodiderit, ac Henrico Aucupi, Saxoniæ Duci, tandẽ ad Imperij decus euecto inſidiatus ſit. Obijt anno Chriſti 913. Vide de eo plura in Epiſcopis noſtris Moguntinenſibus, & in Vrſpergenſi Abbate. *Carolus Craſſus interficitur.*

18. Hugo præfuit per unum tantũ annũ.

19. Thietingus eligitur anno 915. præfuit tribus annis. Sub eo ſanguis dominicus ſcribitur ex Hieroſolimis tranſmiſſus eſſe in Augiam diuitem à rege Aza, qui concupiuit uidere faciem Caroli Magni incitatus rerum ab ipſo geſtarũ magnitudine. Pertimuit autem Carolus trãſire mare, iccirco à Zau rex Romam uenire decreuit, quo ut Carolus etiam properaret orauit, ſed aduerſa ualetudine impeditus Aza, cum in Corſicam ueniſſet, feſſus & ægrotus ibi manſit, ad quem Carolus legatũ miſit Hunefridũ Hiſtriæ Dñm, qui uaria ac pretioſa accepit dona ab Azau ad Imperatorem Carolum ferenda, & inter cętera particulas etiam de cruce Dominica auro & gemmis incluſas. *Augia reliquijs & ſanguine Dominico donatur.*

20. Heribrechtus præfuit decem annis, electus anno 918.

21. Lindhardus uel Luithardus religioſus princeps, fit Abbas anno 928. ex eiuſdem loci præpoſito, ſedit ad clauum Eccleſiæ annis quinq;.

22. Alavvicus eligitur anno 933. præfuit annis 25. Huic Otho Imperator plurima contulit anno 949. quod Dalenheymij actum eſt.

23. Eccenhardus ſucceſſit anno 958. præfuit 14. annis, ſed non admodum utiliter. Eſt conditor templi ad S. Ioannem. Eius temporibus ad ſummã auguſtiam & inopiã res cœnobij huius ante paucos años opulentiſſimi redactæ erant, iccirco ab Othone Imperatore exauthoratur, apud quem à cõuentualibus accuſatus erat, quod inutiliter præeſſet.

24. Rodemannus Sangallenſib. Monachis mire inuiſus ex præpoſito in Abbatem conſtituitur ab ipſo Imperatore Othone Magno anno 972. præfuit laudabiliter, utiliſſime & fœliciſſime annis 13. egregie recuperans amiſſa ab anteceſſoribus aliquot negligentibus patribus familias.

25. Vvitegouius eligitur anno 985. pręfuit Abbatiæ Augienſi annis 12 Condidit ſacellum S. Pyrminij, & ambitum cœnobij: fecit duas cruces de auro & gemmis. Vita ipſius deſcripta eſt à præpoſito eius loci Burcardo egregio ac famoſo ſui ſęculi uerſificatore. Illuſtrauit pulchris ſtructuris ſummum templum, & id dedicari fecit in honore Cœlorum reginæ Virginis, ac Sanctorum Apoſtolorum Petri & Pauli. Condidit Sacellum S. Bartholomæi, & aliud Sanctorum Eraſmi & Heraclij, aram cum admirabili ſpeculo, ſuggeſtũ, & in eo aram S. Othmaro dedicatam. Hæc ædificia omnia tali carmine à Monacho Burcardo nobilitata & celebrata eſſe leguntur.

Floreat in quantis ornatibus Augia fœlix
Hac in ſtructura, quam fecit nobilis Abba,
Dans ſtudium Chriſto qui nomen habet VVitigovvo:
Inquiſita refer, quid plores Augia mater
Auctrix cunctarum Domino donante bonorum:

Vertice criſpantes aut quid diuellere crines
Tu conare, genas aut dilaniare tenellas?
Quid ue rigans lachrymis malas, reſidere uideris
Vultu ſubmiſſo, ueluti ſub carceris antro?
Quid pia mater habes, quod ſic tua tempora defles
Aureolæ pacis ſemper uernantia ramis.
Andonis Domini ſic uis ingrata uideri
Nunc recordaris, niteas quo ſtemmate lucis?
Ipſe tibi talem quomodo conceſſit honorem
Semet in orbe locus de quo non iactitet ullus.
Nam pietate ſua ſic diſponente remota
Omnibus è terris ſpeciali pace quieſcis.
Libertate potens, terrena negotia ſpernens,
Solius Domini tantum ſociaris amori:
Quod libertatis laus creditur eſſe perennis
Seruitioq́ꝫ ſacræ ſerues deuota Mariæ
Aureus in terris cuius thorus ipſa uocaris.
Quod ſpeciale decus tibi contulit ipſe benignus
Inſpirata ſacra genuit quem pneumate Virgo,
Cur non exultas opibus, quæ plena redundas
Quod ſuper aſtra uolat, quicquid maris unda miniſtrat,
Quidquid gignit humus, tibi ſuppeditatur in uſus.
Dico lætanter, gaude nunc Augia mater
Da ſtudium Chriſto ne nos fortuna ſiniſtro
Cum pede proſternat, nobis & gaudia demat.
Munere pro tali: cum ſis fœlicior omni
Mundo. Quám fœlix eſt & tuus ille fidelis,
Subtilis talem tibi qui coniungit honorem
In quo damna uales culparum tergere ſordes
Tantorum ſordes operum: Deus accipe clemens,
Hoc uelit ipſe Deus qui conſtat trinus & unus
Vt VVitigovvo pater, ualeat, iubeatq́ꝫ potenter,
Ac ipſius Amen uiuat per ſæcula nomen.

Fuit Abbas iſte Vvitigouius uel Vvitegovvo rariſſime domi, ſed aut Romæ, aut in aula Othonis tertij. Extant de eius laudibus tales etiam uerſiculi ab eodem uerſificatore Burcardo ſcripti.

Dicitur os regis, populorum lingua ſalubris
Inter Catholicas Primas rutilando columnas:
Regum rectores, Comitum docet atq́ꝫ cohortes
Rege iubente, ſuis parent ſimul omnia dictis.

Contra

Contra uelle ſuum uertit ſe nemo retrorſum,
Eſſe manum regis nam plebs hunc prædicat omnis.

Fuit aliquando Romæ, ubi à Pontifice cryſtallina lagenula donatus eſt, quæ plena ſcribitur fuiſſe ſanguinis Dominici, De tali dono extat Epigramma tale eiuſdem Burcardi.

Dic & Apoſtolicos cum uiſeret ille patronos
Romæ, poſt reditum quod ferat inde bonum?
Reſpondet Augia:
Quod dedit ipſe mihi, licet eſſem pectore triſti
Tale fuit donum, quo non pretioſius ullum
In quo poſcendo ſpetiem (deeſt aliquid.)
Vas Criſtallinum Chriſti de ſanguine plenum.

26. Alauuicus ſecundus eligitur anno 997. ab Othone tertio Imp. à quo etiam priuilegia conſecutus eſt, præfuit tribus annis, conſecratus Romæ à Pontifice Max: Gregorio V. Succeſſit tandem Vvilderolpho Epiſcopo Argentinenſi in Epiſcopatus gubernatione anno 1000. electus & confirmatus ab eodem Othone tertio Imp: Rom: cui in primis charus fuit, ut ex epiſtolis patet, quas Imperator ipſi abbatiam adhuc gubernanti ſcripſit. De eo Vide etiam Opus noſtrum de Germaniæ Epiſcopatibus.

27. Vvernhardus Alauuico ad Epiſcopatum euocato ſuccedens præfuit annis ſex.

28. Immo Monachus Gorzienſis, & Abbas Prumienſis, homo ſeuerus & uere ſtoicus ad Augienſis Abbatiæ clauum anno Domini 1006. non quidem eligitur, ſed ab Imperatore Henrico Claudo, contra Henricum quendam ex conuentu Augienſi legitime electum intruditur. Is cum Tyrannus uerius eſſet quàm Abbas, oſorq; potius Monachorum quam Pater, non rector ſed uaſtator Monaſterij & expulſor conuētualium, ob hãc ipſam corruptiſſimorum morũ ſuorum petulantiam & importunitatem, poſt biennium mox ab eodem Henrico rege exautoratur.

29. Berno alijs Bernhardus Monachus cœnobij Prunienſis in Veſtriæ regno ſiti, conſtituitur ſucceſſor Immonis ab Imperatore Henrico ſecundo. Erat is uir doctus, comis, & pacificus: præfuitq; annis 40. pie & laudabiliter, quibus collapſam penè Abbatiam præclare inſtaurauit & erexit. Appellabat ſe in publicis ſcriptis egregio humilitatis exemplo Bernonem paſtorem. Conſequutus eſt anno 1032. à pontifice Ioanne Viceſimo eius nominis omnium priuilegiorum ſuorũ confirmationem & ornamēta pontificalia omnia: priuilegia item ab Henrico ſecundo Imp: Rom: Anno 1016. Scripſit uaria, Epiſtolas ad Henricum Imperatorem de uera laude regis: Tractatum de aduentu Domini ad Arribonem Archiepiſcopum Moguntinum: Tres libros de Muſica ad Pilegrinum Archiepiſcopum Colonienſem. librum de ieiunio Sabbati, librũ de ieiunio 4. temporum, librum de menſura Monochordi. Vitam S. Vlrici Epiſcopi Auguſtani. librum de officio Miſſæ & alia plurima. Erat uir eloquens & humaniſſimus. Conſtruxit ſummam Baſilicam Augienſem. Obijt ſeptimo Iunij, Anno Domini 1048. Sepelitur in Sacello S. Marci plenus dierum.

Humilitatis exemplum.
Abbas πολιγραφεύς.

30. Vlricus ex decano fit Abbas anno 1048. conſtitutus ab imp. Henrico tertio, pręfuit uno & uiginti annis. Huius ætate fuit in Augia & conſecrauit ibi in die. S. Clementis aram S. Alberti Rom: Pontifex Leo nonus, qui antea Bruno dictus, præfuerat aliquandiu Epiſcopatui Tullenſi. Obijt anno 1069. Vacabat poſt eius ex hac uita diſceſſum Abbatia per integrum annum: non poterant enim ambitioſi Monachi conuenire in electione Abbatis, donec Imperator Henricus dominum ipſis conſtitueret, quod factum eſt anno Chriſti 1070. tum enim in pœnam diſcordium ac diſſentientium ſuffragiorum inuitis Monachis electus eſt, qui ſequitur.

31. Menradus,

31. Menradus, alibi Megnihardus, Saxo natione, ex Abbate Hildeſiano Abbas diui Augiæ deſignatus præficitur ab Imperatore Henrico tertio, apud quem largitionibus ſibi ad eam patefecerat aditum, Lamberto Schaffnaburgenſi teſte. Cum itaq; Monachos Augienſes parum ſibi haberet propitios, Imperator uero quotidianis exactionibus ei nuſquam non obſtreperet, pertæſus talis gubernacli, poſt elapſum cum aliquot menſibus annum gubernationem Henrico Imperatori reſignans, Hildeſiam rediit: homo omnino parum, aut nihil religioſus.

32. Rupertus aliis Rudolphus antea Abbas montis Monachorum amœniſſimi cœnobii in Bamberga præclara Oſtrofrancorum urbe, cognomento numularius, uulgo der pfenning ſamler/propter immoderatum pecuniarum ſtudium ſic dictus: intruſit ſe anno Domini 1071. donationibus in Abbatiæ Augienſis poſſeſſionem, non intrãs, ut de eo Lambertus ait, per legitimæ electionis oſtium, ſed irrumpens potius per Simoniacæ prauitatis cuniculos. Iccirco ab Alexandro Pontifice anathemate percuſſus, ex Augienſi Abbatia cedere coactus fuit, qui Bambergenſem prius amiſerat. Sic idem ei accidit, quod in fabula cani fruſtum carnis gerenti, & auiditate quadam captandi etiam umbram, ac ita amittenti id quoq; quod antea præſens & in promptu erat. Sic miſer Rupertus intra duas ſellas (quod dicitur) ſediſſet, omniq; fruſtratus ſpe pauper uiuere coactus fuiſſet, niſi Hermanni Bambergenſis Epiſcopi ope Gengenbacenſis Abbatiæ gubernationem apud Monachos quibus adhuc ignotus erat, conſequutus eſſet. At cum ibi etiam auaritiæ ſtudiis totus deditus, neminem uellet recipere in ordinem, niſi qui pecunias numeraſſet plurimas: mox ab eius loci monachis unà cum alio quodam quem ſecum ex Bamberga participem ac ſocium conſiliorum ſuorum adduxerat, occiditur & trucidatur.

Schaffhuſianũ Monaſterium

33. Eckhardus ſecundus Comes à Nellenburg: Eberhardi Comitis ex Domina Ida filius, eius uidelicet, quem habuit Monaſterium Schaffhuſenſe fundatorẽ anno Domini 1056. Vthonis Treuerenſis Archiepiſcopi germanus frater: conſtituitur Abbas, adhuc iuuenis, ad preces & petitionem patris Eberhardi ab ipſo Imperatore Henrico quarto, anno 1072. præfuit annis 17. Fauit & adhæſit Rudolpho regi contra Henricum quartum electo, & ab Henrico quarto (qui obſidione Sidmaringum cinxerat) electo ex uniuerſa Sueuia. Geſſit bellum contra Abbatem Sangallenſem Vlricum tertium. Anno 1077. Romam petiturus, captus eſt apud S. Dominicum, ſed auxiliis pontificis & Comitiſſæ cuiuſdam Mechtildis donatur iterum libertate & manumittitur. Fama uero Augienſibus fingente Abbatem obiiſſe, Vlricus Abbas Sangallenſis Abbatiam Augienſem ui occupat. Sæpe pugnatum eſt inter utriuſq; cœnobii ſubditos, ſemel uero cruentiſſime prope Feltheymium, ubi Vvetzilo comes Burglenſis à Bertholdo Marchione Zeringenſi trucidatus eſt. Accerſitus Eccardus iſte tandem à Guelphone Auguſtam oppugnante, ad Epiſcopatus Auguſtani gubernationem, dũ eſt in itinere, & Auguſtam tendit, lęthali morbo corripitur. Iubens itaq; ſeſe ad Augiã ſuã reuehi, poſt pauculos dies ibi uiam uniuerſæ carnis ambulauit, anno Chriſti 1089.

Sidmaringum Sueuiæ oppidũ ad Danubium.

Bellum inter Abbates Augiæ et S. Galli

34. Vlricus Baro de Lupffen ex præpoſito Abbas factus Vvelphonis iuſſu, unanimi conſenſu Capituli contra Imperatorem Henricum quartum anno 1089. conſecratur ab Vrbano Rom. Pont. in Concilio Placentino, præſente Gebhardo Epiſcopo Conſtantienſi. Præfuit annis 34. Obiit anno 1123.

35. Rudolphus Baro à Bottenſtein, frater Mangoldi Abbatis Sangallenſis præfuit huic Augiæ diuitis monaſterio. 9. annis. Obiit anno 1132.

Abbas interficitur.

36. Ludouicus Comes à Phullendorph Sueuus. Pręfuit annis quatuor, trucidatur à ſuis miniſterialibus, indutus pontificalibus ornamẽtis omnibus, Tutlingi ad Danubium in eius oppidi templo. Sepelitur in Augiæ Baſilica maiore ante ſacellũ S. Laurentii. Hic notandum obiter, eo loco ubi nũc eſt patibulum Pfullendorphenſe, fuiſſe reſidentiam horũ Comitum, quã domina quædam Pfullendorphenſis una cũ oppido deuoraſſe & abliguriuiſſe legitur in meris Truttarum nobilium piſcium iecineribus.

Pfullendorffum abliguritur.

37. Vlricus

37. Vlricus Comes Zolleranus,nobilis ſanguine, ſed moribus & uita nimiũ igno-
bilis,præfuit diuiti Augiæ per unius ſaltem anni ſpatium.
38. Otho liber Baro de Bottenſtein eligitur cõtra Fridoleum, præfuit tribus annis,
& exauthoratur à rege Conrado.Deinde Epilepſiam incidens,breui poſt Obijt.
39. Fridello uel Fridoleus liber Baro de Heydeck præficitur anno 1141.præfuit uno
& uiginti annis. Conſequutus eſt priuilegia ab Innocẽtio & Eugenio Pontificibus.
40. Vlricus frater Fridolei germanus,Baro de Heydeck eligitur anno 1162. ex præ-
poſito in Abbatem,præfuit 10.annis,& incidens incurabilem morbum reſignauit di-
gnitatem his,à quibus ad eam prius euectus fuerat.
41. Diethelmus Baro à Krenckingen, Dominus in Vveiſſenburg cõſtituitur Ab-
bas ab Imperatore Friderico Barbaroſſa,præfuit annis 37.ſcribebat ſeſe modeſto titu-
lo,humilem miniſtrum Eccleſiæ Augienſis. Conſecratur Romæ à Pontifice Vrba- *Humilis Abbas.*
no.Huius temporibus emit nobilis Dominus Vvitigouius de Albeck montem S. Mi-
chaëlis apud Vlmam cum omnibus attinentijs à quodam miniſteriali cœnobij Au- *Mons S. Michaelis,Vlmæ.*
gienſis,fundans ibi Xenodochium pro peregrinis pauperibus,æternis ſæculis manen-
dum:ei præpoſitum cum aliquot Canonicis præfecit,qui ſub regula S. Auguſtini ibi
militarent, Deo & S.Triadi indeſinenti ſtudio ſeruientes. Id Monaſterium Diethel-
mo commendatum eſt à fundatore Vvitigouio anno 1183.præſentibus Friderico Im-
peratore Rom: Luitholdo duce Auſtriæ, Rudolpho Palatino Tubingenſi,Mangol-
do Comite Veringenſi, & Eberhardo filio eius, Bernhardo comite de Hohenberg,
Conrado à Schuſſenriet,Diemone à Gundelfingen,Erneſto à Stuslingen,alijsq; plu-
rimis. Aſſumitur in Epiſcopum tandem Conſtantienſem,cui cum 12. etiam annis præ-
fuiſſet,Epiſcopatu ſeſe abdicãs in Augia poſtea mãſit,Vbi Obijt tãdẽ año Dñi 1209.
42. Hermannus Baro à Speichingẽ celebris familiæ ad Anaſum habitantis, fit Ab-
bas ex præpoſito anno 1209. præfuit menſibus ſaltem octo:reſignauit propter aduer-
ſam ualetudinem,gratias agens conuentualibus pro exhibito ſibi honore.
43. Henricus Comes à Kalben eligitur anno 1210. præfuit 27. annis. Obijt anno
1237. Dederat ei prius legato miſſo, Pontifex Innocentius tertius inſigne priuilegiũ
anno Domini 1207.in quo Romę & in omnibus ſynodis Abbas Augienſis ex ſpecia-
li gratia iubetur ſedere ad pedes Rom: Pontificis,& tenere in manu librum Sacramẽ-
torum, Pontificiarum legum,poſitionumq; & ordinationum Sanctorum Patrum. *Abbas Augienſis ſedet ad pedes Pontificis in ſynodis.*
44. Conradus liber Baro nobiliſſimæ familiæ de Cymbris præfuit annis 18.& men-
ſibus duobus.Donauit liberaliter congregationis ſororum S. Elyſabethę Vlmenſe cœ-
nobium:quod Seff lingum poſtea translatũ eſſe conſtat. Obijt 22.Iunij Anno 1255.
Confirmauit in arce Megdberg priuilegia ab anteceſſore data,Anno 1252.
45. Burcardus Baro Heuvvenſis præfuit annis ſex, & anno Dñi 1261.reſignat Ab-
batiã Epiſcopo Conſtantienſi Eberhardo,qui cũ ipſe retinere uellet unà cũ epiſcopa-
tu ſuo poſſeſſionem ac gubernaculũ Augienſis Abbatiæ,effecit Bertholdus Sangallẽ-
ſis Abbas tantum Romæ apud Pontificem,ut ea Epiſcopo adempta, Monacho cui-
dam Sangallenſi gubernanda committeretur. 46. Albertus Baro à Ramſtein,
familia circa Baſileam tũ habitantis in arce Zvvingen,quæ poſt obitũ totius familiæ
deuoluta eſt ad Epiſcopũ Baſilienſem,fit Abbas ex Monacho Sangallenſi, & Deca-
no Capituli Conſtantienſis anno 1262. præfuit annis adhuc 1273. & 1286.Habitauit
plærumq; in arce Sandeck. 47. Henricus nobilis à Klingenberg, Protonotari-
us,Imperatorius,legũ doctor,& Epiſcopus Conſtantienſis, præfuit huic Abbatiæ ſub
gubernatoris uel Adminiſtratoris titulo annis decẽ prudentiſſime,ſed an,uel quando
reſignarit, nuſquã reperitur.Obijt anno 1306.Aliud ferè de eo habeõ nihil:Vide Cõ-
ſtãtiẽſes Epiſcopos noſtros & de hoc et alijs ex Augia hac deſumptis. 48. Diet-
helmus Baro de Caſtel, illuſtris ac nobilis familię ſupra Cõſtãtiã habitãtis:pręfuit 34.
aut,ut alibi inuenio 36.annis,nõ conuentualis Augienſis, ſed Abbas domus S. Petri
extra muros Conſtantienſes trans pontem ſitæ, ubi cum ſumma laude præfuerat diu,

uaria

uaria ædificans & præclare conſtruens. Reformauit iſte cœnobitas ſuos Augienſes, quos ueſtem Benedictinæ profeſſionis aliquandiu abiectam & neglectam reſumere iuſſit: Condidit ipſis Refectoriū & Dormitorium ubi eos exemplo ueteris & omniū primæ Monaſticæ diſciplinæ ſimul omnes cohabitare uoluit; at ipſi impatienter eam Reformationem ferentes, conquæſti ſunt de Epiſcopi ſeueritate apud cognatos ſuos, apud quos tamen Epiſcopus ſuum cæptum & conſilium facile tutatus eſt. Monachi tam diu in eum ſeditioſi erant, donec effeciſſent, ut anno Domini 1320. ab Henrico Furſtenburgenſi comite caperetur. Tandem liberatus non tam frequens in Augia diuite quàm prius, ſed plærumque Steckbornij habitabat in ædibus firma turre munitis, quas ipſe ſibi conſtruxerat. Sub hoc Abbate incorporata eſt Augiæ Eccleſia Vlmenſis & Steckbornenſis anno 1327. Fuit in eadem diuitis Augiæ inſula, ad lacum, arx quædam Schopula dicta, ſed quo tempore, aut à quo condita, id omne ignoratur, & ex memoria hominum euanuit. Hoc tamen certum eſt Gebhardum Ratisbonenſem Epiſcopum, primum in arce Vvulfflingen prope Danubium, poſtea in hac arce Schopula captiuum detentum eſſe propter læſam Imperatoriam Maieſtatem. Fuit & imperiale ibi palatium, unde uerſus: Nec procul hinc domus eſt regali ſtemmate fulgēs. Hoc à Diethelmo reædificatum eſt anno 1312. noua domus nominata. Obijt Abbas iſte anno Domini 1342.

Steckbornium oppidum ad inferiorē lacum Acronianum: Epiſcopi Conſtancienſis. Schopula.

49. Eberhardus Baro de Brandis, breui quidem ſtatura animo uero nequaquam puſillo præditus: præfuit Abbatiæ Augienſi infeliciter admodū annis 37. Huic ſeſe oppoſuit Diethelmus de Krenckingē, ſed fruſtra. Impetrauerat enim iam Eberhardus cum Pontificiam conſecrationem & confirmationem, tum Cæſaris Caroli Quarti inueſtituram Regalium; ac etſi ipſe ad Cæſarem non perueniret, tamen eius nomine iurauit fidelitatem Vlrico Epiſcopo Conſtantienſi, anno Domini 1349. Obijt in die S. Michaëlis anni 1384.

50. Mangoldus Baro de Brandis, ex matre nobili fœmina de Kaltern Atheſina æditus: præfuit per unius ſaltem anni ſpatiū, minus diebus 17. factus ex præpoſito Abbas: & eodem anno Epiſcopus etiam Conſtantienſis. Volebat reſtituere res cœnobij, & reſarcire quod eſſet ab anteceſſore neglectum, ſed fata reſtiterunt: nam non diu præfuit. Habitabat frequens in turre Steckbornenſi, unde equitaturus aliquando cum cōſcenderet equum, ſubitanea morte è medio ſublatus eſt, nō ſine porrecti ueneni ſuſpicione. Cōſule de eo amplius Epiſcopatus noſtros. Sepelitur in baſilica Augienſi cum tali Epitaphio: Anno Dom[illegible] 1384. octaua KL. Nouemb. Obijt Mangoldus de Brādis Abbas monaſterij Au[illegible]maioris, Epiſcopus electus Conſtantienſis. Contendit aliquando cum S. P. Q. Conſtantienſi: cumque eius urbis aliqui piſcatores temerario auſu Abbatē contemnentes, in aquis eius piſcarentur, quinque ex eis cœpit, & proprio digito ſuo execæcatos in urbem remiſit: Conſtantienſes indigne id ferentes Schopulā arcem & aliā quædam Monaſterij domicilia exuſſerunt, & incendio deuaſtarunt.

Schopula arx exuritur.

51. Vvernherus Baro à Roſeneck præfuit 18. annis in ſumma rerum anguſtia, cœnobio ab anteceſſoribus ſuis ad extremam inopiam redacto. Abbas capiebat cibum ad S. Petrum apud ſæcularem quendam ſacerdotem, habens unum tantum album Equulum, quo ſingulis diebus & ad cœnam & ad prandium deferretur. Neque tunc quicquam erat uel ſtudiorum uel Ceromoniarum Eccleſiaſticarum in cœnobio Augienſi: Obijt anno Domini 1402.

52. Fridericus comes de Zollern ex monacho Abbas factus præfuit annis 25. eligitur in Maio anni à nato Chriſto 1402. Vir pius, & religionis non obſcure ſtudioſus ſed non adeo doctus. Exauthoratur igitur à Pontifice Rom: Sed quia Fridericus Sigiſmundum Imperatorem cum coniuge Domina Barbara, alijsque magno loco natis Dominabus hoſpitio exceperat perhumano, cum ex Concilio Cōſtantienſi animi aliquando & recreationis cauſa Imperator egreſſus eſſet in Augiam diuitem, à quo Imperatore Priuilegiatus erat ipſe de perpetua Abbatiæ poſſeſſione; cedere nequaquam uoluit,

uoluit,ſed Abbatiã grunnientibus etiam quibus cumq́ ſaluam retinuit cõtra Hornbergenſem quendam à Pontifice deſignatũ. Obijt tandem anno domini 1427. prima Auguſti,ſepelitur in ſumma Baſilica Augienſi ante aram Trinitatis.

53. Henricus liber Baro de Hornberg intruſus à Pontifice primum contra Zolleranum,poſtea contra Monachorum uoluntatem mortuo Zoleriano: non diu ſuperſtes manſit.Cum enim præfuiſſet ſeptimanis 14. & duobus diebus deceſſit ex mortali hac uita Zollerianum ſequutus,non ſine porrecti ueneni ſuſpicione:Sepelitur in Eccleſia maiori anno Domini 1427. 14. Nouembrium. Vixit ea ætate in cœnobio Augiæ diuitis Conradus Baro de Zimbern eximius ſui ſeculi uerſificator, qui tali carmine ſtatum Augiæ deploraſſe legitur. *Baro de Cymbern Verſificator egregius.*

Augia Regalis,diues quandoq́; fuiſti
Nunc talis,qualis,quia plurima damna tuliſti.
Augia Regalis tu per multos tribulata
Sed fœcunda malis in multis debilitata.
Augia ſublimis te primitus annihilauit
Flamma duplex hyemis:hinc uis te præcipitauit
Tu captiuato paſtore tuo doluiſti
Et male tractato,ſibi te compaſſa fuiſti.
Incumbunt auidi poſt raptores generales
Tollunt impauidi,primoq́; miniſteriales
Res tibi collatas a principibus reuerendis
Sorbent ſublatas ac inſidiantur edendis.
Hi defenſores humiles quandoq́; fuerunt
Nunc ſe raptores crudeles conſtituerunt
Lis tibi Papalis quæ depoſuit Fridericum
Et contemptorem fidei ſacræ uiolentum
Reddere commiſſum ſibi dum negat ipſe talentum.
Hæc ſunt & plura, ledendi te tamen illa
Maxima: & urbs Vlma,tua quondam regia uilla.
Cur iam non mœres opido quæ plena redundabas. Hypermeter.
Dico luctanter,defle nunc te Augia mater
Da ſtudium Chriſto,ne nos fortuna ſiniſtro
Cum pede proſternat,nobis & gaudia demat.
Nam pietate ſua ſic diſponente remota
Omnibus è terris ſpeciali pace quieſcis
Libertate potens,terrena negotia ſpernens.
Solius Domini tantum ſocieris amori,
Seruitioq́; ſacræ feruens deuota Mariæ.

54. Fridericus liber Baro de Vvartenberg,dictus Dominus de Vvildenſtein,ex uetuſta & nobili admodum familia natus,conuentualis ad S. Blaſium in nemore Hercynio,& præpoſitus apud Klingenouium prope Baſileam: poſtulatur à circumiacentibus Regulis ac Monaſterij Vaſallis, & à Comitibus ac Baronibus ſibi ſanguinis neceſſitudine coniunctis,cœnobij Augienſis caſum dolentibus.Etſi autẽ & alij duo,

Baro uidelicet de Gundelfingen Canonicus Cōſtantienſis,et Albertus Baro de Saxē conuentualis Einſidlenſis, eandem prælaturam Romæ ambirent: tamen Fridericus clauum apud Martinum 5. Pont. Max. quem antea in Augia diuite magnifice tractarat tempore Conſtantienſis concilij,Romę facile obtinuit.Anno igitur Dñi.1428. præſidere cœpit:cœnobio cuius ipſe merito ſuo ſecundus Pyrminius,hoc eſt,reparator & ſecundarius fundator appellari poteſt. Reformauit Augiam ad obſeruantiam & regulam S. Benedicti: Et cum inueniret tantum duos ibi Barones,Henricum Comitem de Lupffen,& Ioannem Baronē de Roſeneck: qui tamē ambo relicta religionis profeſſione diſcedebant propter ſummā cœnobij penitus exhauſti inopiam: primus iſte conuentum ex nobilibus collegit,aduocatis primum aliquibus ex D. Blaſij cœnobio,qui ſacra facerent.Inuenit Monaſterium pauperrimum, quod ſua diligenti gubernatione reſarciuit undiquaq;.Biblioth ecam etiam collegit,doctos homines apud ſe aluit,à quibus plura diſceret. Interfuit concilio Baſilienſi,ubi ſingulis diebus etiam ſapientiæ auditorium ingreſſus,doctos audiuit. Fuit Eccleſiaſticarum ceremoniarum diligentiſſimus curator,executorq;, Vir religioni ſummo ſtudio deditus.Quādiu præfuerit autem nuſquam inuenio,quemadmodum etiam de alijs Abbatibus,qui ei ſucceſſerunt nihil ferè præter nuda nomina in faſtos relatum eſt,quod iſti Abbates fortaſſis ut aliqui ſuperiorum temporum bellis gerendis dediti eſſent,& ſeculum barbarum non haberet amplius Monachos eiuſmodi annotationum ſtudioſos. Vel de Annalibus poſteritati relinquendis curioſos.

Augia reſtauratur aſſumptis nobilibus perſonis.

55. Ioannes ab Hunwill nobilis genere, ex conuentuali Abbas deſignatur. Sed quo anno,id factum ſit, uel quandiu ad clauum ſederit, id omne incertum eſt.

56. Ioannes Pfauſerus à Norſteten, nobilis & conuentualis, Bacalaureus Vienenſis Academiæ,ſucceſſit Ioanni ab Hunvuill.Dicebatur uulgo Paranomaſia quadam Sauſerus, quod omnia abliguriret, & tantum conuiuijs & commeſſationibus delectaretur.

57. Martinus comes de Vveiſſenburg ultimus de Comitibus Pfauſero è uiuis ſublato ſubrogatus,aliud de eo habeo nihil.

58. Georgius Piſcatoris ex Zuifalto duplicium Aquarum Vvirtenbergenſi cœnobio ad Augiæ gubernationem aſſumptus, præfuit quatuor annis & prudentiſſime & utiliſſime. Mediocriter enim Monaſterij res & facultates inſtaurauit & auxit.

59. Marcus à Knœringen ultimus eius loci Abbas contendit anno Domini 1512. cum Epiſcopatu Conſtantienſi,in ea diſſenſione arx Hohenkrehe à Sueuiæ confœderatis uaſtata eſt. Poſtea anno Domini. 1540. Ioanni à Vvetza.

Hohenkhree arx Hegouiæ.

60. Epiſcopo Conſtantienſi, & Archiepiſcopo Lundenſi Abbatiæ gubernationem reſignauit, qui eam ipſam Abbatiā, Epiſcopatui Conſtantienſi conſenſu Romani Pontificis incorporauit. Præfui t iſte Epiſcopus Ioannes Conſtantiæ annis decem. Obijt apploplexia Auguſtæ in frequentiſſimis principum Comitijs à Diuo Carolo V. habitis, Anno Domini 1548.decima quarta Iunij ætatis ſuæ anno quinquageſimo nono: unde, ſed curato prius ſolenni pompa funere, proſequentibus uſq; ad ipſas urbis portas omnibus principibus, ad Augiam hanc diuitem elatum eſt, cadauer plumbeo loculo, & honorifice ibi humatum: cum tali elogio, cuius author eſt Doctor Andreas Maſius, egregius uir plurimarum linguarum cognitione illuſtris Reuerendiſſimi Epiſcopi (dum uiueret) Secretarius. Carmen eſt Tricolon Tetraſtrophon.

O *uanas hominum ſpes,fera ludere*
Quas gaudent uicibus fata latentibus:

O *Duras*

O duras nimis Orce
Leges: uindice nemine,
Sontes innocuis, Regibus aſſeclas,
Infirmis ualidos, & pueris ſenes,
Siſtit quemq; ſua ut ſors
Aequas exitio pari.
Sic ſic quem tulerat læta ſicambria
VVeza ſtirpe ſatum, ſanguine nobili:
Formarat teneroſq;
Agrippina Colonia.
Claris artibus, & moribus optimis
Annos, in ſtabilem nominis incliti
Spem, famæq; perennis:
Mox quæ ætas daret inſequens.
Cuius prima adoleſcentia Maximo
Virtutis ſpecimen Pontifici dabat
Preclaræ: quoties ex
Plerat credita munia.
Quem Rex conſilijs Cymbricus intimis
Admouit iuuenem: antiſtitis & ſacro
Auxit munere Lundæ,
Dehinc fidum comitem fugæ.
Per terram uſq; ſuæ, per mare comperit.
Cuiq; arcana ſacro pectore condita
Quintus Carolus annos
Auſus credere bis decem:
Magnis imperij non ſine commodis
Fortuniſq; ſui: qua Rhodanus meat
Qua Betiſq; Taguſq;,
Qua Rhenus fluit impiger.
Qua flauo Tiberis labitur agmine
Longus qua uehit Iſtrum alueus uberem
Ad reges populoſq;
Ferre oracula iuſſerat.
Quem prompto eloquio, leniter, acriter
Diuini innumeris uiribus ingeni
Lingua deniq; quauis
Senſus Cæſaris abditos.
Pandentem ſtupuit Gallia Bætica
Et Germania lata & latium potens
Hunnuſq; aduena pugnax

Tota Europaq́;. Quem tuis
Poſtremum inclyta Conſtantia præſidem
Sacris iam labefactis nimium, accipis:
Denos & colis annos
Prudentem, uigilem, & pium.
En dum ſe meritis ſperat honoribus
Tandem poſſe frui: Pro dolor, inuida
Fallunt fata uiri ſpem:
Vrna ſors male condita
Ferali extrahitur: Dira Apoplexia
Extinguit ſubito: funera Principum
Omnis perficit ordo
Auguſtæ: unde clientuli
Multis cum lachrymis, huc humeris ſuis
Portarunt onus, heu, triſte cadaueris:
Liquerunt tumuloq́; hoc
Luctus pignora perpetis.
Quam primus ditioni addidit inſulam
Suſceptæ, ut decoret primus Epiſcopus
Aeternæ monumento
Famæ, & numine conſecret.
Ergo quiſquis ades, triſtia contuens
Magni fata uiri: Manibus optima
Tantis cuncta precare, &
Sortis uiue memor tuæ.

BANTVM quod hodie corrupto & abbreuiato uocabulo Bantz dicitur in dextra deſcendẽtis è Voijtlandiæ Montanis uerſus Franciam Orientalem Mœni, inter Liechtenfelſum & Staphelſteinum oppida, dextram uerſus in altiſſimi montis uertice ſitum: Olim inſigne & nouem robuſtiſſimis turribus firmatum ac preclare communitum caſtrum, primum Barenum à Banth tandem per matrimonij contractum Marchionum Vohenburgenſium, qui latiſſime tum dominabantur ad caſtra uidelicet Schaunburgum & Sunnenburgum uſq́;, item ad confinia Herbipolenſium ac ad Gelenhuſium uſq́;. In quo caſtro S. Chunigundis nutrita & à S. Alberade educata eſſe legitur: nunc uero cœnobium D. Benedicti, Herbipolenſis diœceſeos: id fundatum legitur in S. Dionyſij honorem anno Chriſti 1071. regnante Heinrico 4. Rom. Impera. ab illuſtri Domina Alberade comitiſſa de Banth, cuius maritus Hermannus Marchio Voburgenſis in equeſtribus certaminibus, haſtiludio ſiue Torneamento hodie ut uocant, Herbipolenſi, equeſtri lancea transfoſſus occubuerat, in cuius memoriam ſempiternam in terris ex arce maiorum ſuorum ſede, domum orationis fecit, additis prædijs plurimis inter Banthenſe caſtrum, Sunnenburgum, & Schaunburgum: fluuioſq́; Ithesin & Moganum ſitis. Domina Alberadis fundatrix in cœnobij Panthenſis primario templo ſub ara S. Trinitatis ſepulta dicitur. Habuit hæc filios tres Henricum, Othonem, & Con-

Marchiones à Voburg.

Digitized by Google

tadum quorum nomina thuribulo inſcripta reperta ſunt : quorum etiam unus in
pręter fluente Mœno trocho ludens ſuperglacie perijt, filiamq́ȝ à nobili quodā Cen-
tauro de Ratzenburg raptam ac deuirginatam,propter quam Heydingsfeldenſe mo- *Heydingsfeldum*
nialium cœnobium ſupra Herbipolin in ſiniſtra Mœni ſitum conſtruxit & fundauit, *uirginum*
in quo dicta filia & filius Conradus humati cubant. Erat initio utriusq́ȝ ſexus Mo- *cœnobiū.*
naſterium,quod cum eſſet paulo poſt primam fundationem , neſcio quo caſu aut in-
fortunio miſere uaſtatum ac collapſum ; abolita prius & amota monialium congre-
gatione, inſtauratum & redintegratum eſt,anno Chriſti 1127. à ſancto Othone co-
mite Andecenſi, Epiſcopo Bambergenſium octauo , qui Pomeranorum (propte-
rea quod ipſe primus eos in fide Chriſtiana imbuerit) appellabatur Apoſtolus.Is Ra-
pathoni Comiti cuidam de Vvolfesvuack cœnobij prius non admodum fideli aduo-
cato tam diu inſtitit,donec ex eo uiciſſim extorqueret quicquid bonorum & predio-
rum antea is per uim cœnobio abſtraxerat : imo ut de ſuis proprijs etiam aliquid iam
ad recompenſationem delicti huius ſui adderet. Abbates eius loci tantum hos hacte
nus inquirere & adipiſci potui.

1. Balduuinus ex Priſelingenſi prope Ratisbonam ſito cœnobio euocatus, præfi-
citur renouatæ Banthenſi Abbatiæ anno Domini 1127. ab ipſo S. Othone Epiſco-
po Bambergenſi, ſub quo dedicatum eſt templum S. Petro Apoſtolo & S. Dio-
niſio Martyri. Abbas iſte moriens reliquit poſt ſe 40. Monachos.

2. Conradus Abbas præfuit Banthenſi cœnobio ſub Epiſcopis Bambergenſibus
Eberhardo & Hermanno. Habitabat huius Abbatis tempore in uicino caſtro Ste- *Steglitz*
glitz (quod nuper à Meroniæ ducibus deuolutū erat hæreditario iure ad nobiles ui- *caſtrum.*
ros de Razenburg) Centaurus ille Razenburgius qui filiam fundatricis Alberadis
rapuerat, is omni perſequutionis ac Tyrannidis genere Monachos opprimere ſtude-
bat, quorum bona per fas & nephas ad ſe rapiebat, inſatiabilis Harpyiæ inſtar. Sed
cum puniuiſſet eum Deus, ita ut filium quem ex rapta puella exceperat unicum, S.
Siſelinum nomine ad inſaniam redactum, ac ipſum ſibi pedes & manus crudeliter
laniantem , & ita expirantem cernere cogeretur : motus ille miſerrimo hoc ſpectacu-
lo, & ſua etiam ægrotatione, pœnitentiaq́ȝ actæ uitæ ductus , arcem Stegliz ante
Domninæ Alberadi per uim ademptam ſemel miro ſtratagemate recuperatum
Abbati huic Conrado & conuentui Banthenſi dono dedit & omnibus ſeculis tradi-
dit poſſidendam , Hanc Abbas mox dirui ſoloq́ȝ æquari fecit , ne quis amplius illic
Cacus latibulum habere, & Monachis moleſtus eſſe poſſet.

3. Eberhardus nobilis heros à Schaumberg. Obijt anno Chriſti 1404. cui quis ſuc
ceſſerit, non inuenio . Neceſſe,eſt autem aliquem fuiſſe inter hunc Eberhardum, &
alterum Eberhardum ſequentem.

4. Eberhardus nobilis uir à Lichtenſtein, Obijt anno Domini. 1474.

5. Triſtramus Zuffrus egregius eques,præfuit nouem annis. Obijt anno dñi 1483.

6. Henricus Gros à Drokau, frater Epiſcopi Bambergenſis Henrici, eligitur anno
Domini. 1483. præfuit annis 22. Obijt anno Domini 1505.

7. Ioannes Sagittarius eligitur anno 1505. præfuit annnis 24. Vidit primo ſuæ
gubernationis anno conflagare ſuum cœnobium incendio dominato, quod cum
mediocriter inſtauraſſet , uenerunt anno Domini. 1525.ſeditioſi Oſtrafrancorum
agricolæ, idemq́ȝ funditus pene denuo deuaſtarunt. Obijt Abbas iſte anno 1529,
Menſe Iulio.

8. Alexander Rubigallus uel de Rubeogallo uulgo Rotenhan ſucceſſit Ioanni ex
hoc ſeculo euocato, uir procerus & humaniſſimus : præeſt adhuc laudabiliter & uti-
liſſime hoc anno Domini 1550. Reædificauit Monaſterium ab agricolis incenſum
ac uaſtatum,ſatis magnifice ; inſtituitq́ȝ in eo inſignem ſcholam pro tam nobilibus
adoleſcentibus quam pauperibus quoq́ȝ pueris. Conſtruxit & Bibliothecam ad
quam per 30. ſaxeos gradus aſcenditur è quibus amæniſſimus eſt proſpectus in Mæ-

num & in uicina oppida Staffelſteinium ac Liechtenfelſum: quæ Epiſcopum Babenbergenſem habent Dominum. In ipſam item Babenbergenſi urbi confinem arcem Aldenburgenſem, in qua olim optimus Imperator Philippus Friderici Barbaroſſæ filius ab Othone de Vvittelsbach Bauarorum duce trucidatus legitur. In huius reuerendi patris, ac liberaliſſimi Abbatis gratiam extat in ſyluarum meorum libro octauo tale Elegidion ſuperioribus annis luſum.

Si laudantur adhuc Epheſinæ templa Dianæ,
Et Mauſolæi grandia buſta uigent:
Si memoratur ad huc hodie Babylonia turris,
De qua nil penitus nunc bupereſſe ferunt.
Ipſa ſuas ſi iactat adhuc Rhodos alta Coloſſos,
Quas olim ſaluas, nunc ferus hoſtis habet.
Quis noſtras prohibet nos commemorare uetuſtas
Ac plenas ueteri relligione domos?
Quas partim ad fluuios nobis Germania monſtrat,
Partim intra montes & iuga ſumma ſitas.
Has inter Banthum eſt ad Mœni fluminis undas
In ualde excelſa condita rupe domus.
Quam ſtudio quondam & ueræ pietatis amore
Condidit eximia fœmina laude potens.
Principis á Voburg Albradis nobilis uxor,
Cum poſt Chriſti ierant tempora, ſecla decem.
Centaurorum ita quæ fuit olim barbara ſedes,
Nunc Chriſti membris eſt ſchola facta pijs.
Apta domus Muſis, & Apollinis artibus æquis
Chriſtiadumq́ pijs apta miniſterijs.
Hanc modo Alexander Rubri cognomine Galli,
Præditus eximia uir bonitate regit.
Ille nouenarum fautor tutorq́ ſororum
Quem ſinat in multos uiuere Parca dies.

BEATAE VIRGINIS Lutzelburgenſe Monaſterium ordinis D. Benedicti extra muros ciuitatis ſitum, fundatum eſt annum Domini circiter. 1080. ſub Imperatore Henrico Quarto à Conrado Comite quodam Lutzelburgenſi, eius gentis, quæ poſtea ad ducalem dignitatem ſub Carolo quarto Imperatore euecta eſt. Occaſio conſtructi cœnobij erat, quod Conradus ob rationem neſcio quam à Romano Pontifice excommunicatus, cum abſolutionem peteret, hanc quaſi uiam quandam redeundi cum pontifice in gratiam ingredi cogebatur, ut & pedes Hieroſolimam religionis ergo adiret, & inde rediens de ſuis facultatibus cœnobium conſtrueret. Catalogus eius loci Abbatum non extat integer. Cum enim anno Domini 1543. Bellum gereret Imperator Diuus Carolus V. contra Gallum, qui tum Lutzelburgenſem ducatum inuadere, & urbem expugnare abſente Cæſare auſus fuerat: in eo inquàm bello Monaſterium à Gallis direptum, exuſtum, & uaſtatum, & Ioannes Bohemiæ rex, Comes etiam Lutzelburgenſis (qui in eiuſdem cœnobij templo honorifice fuerat depoſitus) ab ijs Gallis tumulo exemptus, in Minorum cœnobium

quod

(quod in ſuperiore ac monti inſita ciuitate ſplendidum eſt) deportatus: Bibliotheca uero tota miſere diſtracta eſt, ita ut nihil amplius librorum aut monumentorum ibi reliquum manſerit, præter plumbeam tabulam in ſepulchro fundatoris repertam, cuius inſcriptionem mihi ab eius loci nuper adeo defuncto Abbate communicatam, huic loco, quod cœnobij originem contineat, inſerere uolui: Ea talis eſt.

In nomine Sanctæ & indiuiduæ Trinitatis: Quieſcit hic Comes Conradus: Hic cum inter ſæculi principes fama probitatis eſſet celeberrimus, ſepulchrum uitæ principis adijt amore diuino ſuccenſus, indeq; rediens diuina ſe uocante clementia, Obijt peregrinus, ſepultus in terra decenter, non ſua: indeq; anno dormitionis ſuæ ſecundo ſublatus, anno quarto, ipſo die annuæ migrationis ſuæ de ſæculo hic fuit repoſitus præſente coniuge ſua Clementia per manus filiorum ſuorum Adelberonis primicerij Metenſis, Henrici Comitis, Conradiq; Comitis: præſente Rodolpho Abbate filio Comitis, quem ipſe prouiſorem & ordinatorem huius loci ſtatuerat. Facta ſunt hæc regnante permiſſu Dei Henrico Tyranno damnato, ac piæ memoriæ Gregorio pontifice Romano. Obijt autem ſexto Idus Auguſti anno Dominicæ incarnationis 1086.

Ex hac inſcriptione conſtat Rodolphum filium Conradi Comitis & fundatoris primum fuiſſe huius loci Abbatem. Cuius ſucceſſorum nomina & res in proximo bello Gallico interciderunt. Poſtremi tamen Abbates, à nuper adeo mortuo eius loci gubernatore hi mihi (cum Lutzelburgi eſſem, & Clariſſimi uiri D. Doctoris Keckij Vicepræſidis Imperatorij ac Domini in Thorn epiſtola duce eum conueniſſem) nominati ſunt, qui ſequuntur.

1. D. Suiggerus Burſcheid uir nobilis & eximia authoritate præditus, qui & diutiſſime & utiliſſime præfuit: conſtruxit ambitum monaſterij.

2. D. Bernhardus Orley nobilis.

3. D. Nicolaus de Ara Lunæ non procul diſtante oppido, primus genere ignobilis, ante quem qui præfuerunt, omnes nobiles, & maiorum imaginibus conſpicui fuiſſe perhibentur.

4. D. Ioannes Heyco ex Traiecto inferiore natus, Prothonotarius Apoſtolicus, fit Abbas anno Domini 1503 præfuit duobus annis. Obijt anno 1505.

5. D. Ioannes Helmundus Brabantinus, & Treuirorum Archiepiſcopi ſuffraganeus, præfuit annis undecim. Obijt anno 1517.

6. D. Nicolaus Vvidburgius Lutzelburgenſis præfuit annis quinq; & menſibus tribus. Obijt anno 1522.

7. D. Ioannes Harderus Lutzelburgius præfuit annis 26. Vidit uaſtationem & ruinas ſui cœnobij anno 1543. in bello Gallico. Sub eius gubernatione cum Lutzelburgum iterum magnanimiter recuperaſſet Diuus Carolus V. Imperator inuictiſſimus, donauit idem Imperator tria Lutzelburgenſia monaſteria in feſto trium regum de more ſuo tribus argenteis & pulchre de auratis poculis, ex quibus ipſe etiam aliquoties bibi. Obijt Abbas año Domini 1549. quo publicus conuentus omnium ſtatuum totius ducatus Lutzelburgenſis habitus eſt, de quo talia ego luſi Epigrammata quibus annus per litteras numerum ſignificantes inſertus eſt. Conuẽtus Lutzelburgẽſis.

CaroLe DIVe gVbernator tVVs InCLItVs ILLe
LVTZELbVrgenſes ConVoCat eCCe ſtatVs.

Aliter.

In LVTzeLbVrgo CoIt orDo totVs eqVeſtrIs
ConVoCat hVnC QVIntVs CarolVs eCCe Leo.

8. D. Nicolaus Bidburgius Lutzelburgius ſuperioris Abbatis Nicolai è ſorore nepos, eligitur anno Domini 1549. Vir latine non uulgariter doctus, & facundus, ſed natura iracundus & cõtractus: Paruus ſtatura corporis, ſed ingenio profecto nõ itidẽ.

Is cœnobium à Gallis uaſtatum in inferiorem ciuitatem Lutzelnburgenſem trans ferens, mediocriter ibi ad Alſum fluuiolum reædificat, ubi antea xenodochium erat. Dicitur nunc etiam rebus humanis exemptus eſſe, in eius gratiam luſi de eiuſdem cœnobij fatis, tale Schediaſma.

Hanc Dijs ſacratam quis primus ſtruxerit ædem,
Si quis ſcire cupit, carmina pauca legat.
Conradus Comes illuſtris Lutzburgius omni
Virtute, & meritis, & pietate potens:
Pro ſe, proq́; ſuis maioribus omnibus iſtum
Condidit illuſtrem conſpicuumq́; locum.
Cui mox Abbatem præfecerat ipſe Rodolphum
Illuſtrem gnatum magnificumq́; ſuum.
Conſenſit coniunx Clementia, fortis amatrix
Quæ ſuperûm, & ueræ relligionis erat:
Conſenſere trium natorum pectora læta
Vrbis Adalbero nempe Metenſis honos.
Conradus comes, Heinricusq́: omniq́; parentem
Parte inſtaurantem talia templa iuuant.
Tandem ardore Dei Solymas peregrinus ad urbes,
Iuerat, ut ſacrum cerneret ipſe locum.
In quo pro mundi peccatis mortuus ille eſt
Qui nobis pura è Virgine natus erat.
Inde reuerſurus cum morbos æger acutos
Incideret, mentem miſit ad aſtra ſuam,
Corpus ab uxore & natis pro more relatum
Huic commendatum dicitur eſſe ſolo.
Occubuit cum poſt Chriſtum milleſimus iret
Annus, & octodecim luſtra peracta forent.
Hæc cum ſacra domus lacerata á milite Gallo
In bellis eſſet Carole Quinte tuis.
Inſtaurare illam translatam prouidus Abbas
Nicoleos patriæ cœpit amore ſuæ.
In Lutzelburgo natus Bidburgius, ipſa
Qui regis Iani huc tranſtulit oſſa quoq́;.
Tu quicunq́; ſoles iſtac tranſire Viator,
Tempora fac nobis fauſta preceris, abi.

Sancti Spiritus cœnobium. Eſt & monialium nobile genere natorum celebre ac magnificum Sancti Spiritus Cœnobiũ intra muros Lutzelburgenſes, in ſublimi & extremo penè Montanæ ciuitatis angulo ſitum ordinis olim pænitentium ſororum, fundatum & conſtructum annum Chriſti circiter 1140. à ducifſa quadam Lutzelburgenſi. In quo poſtea ordo. S. Claræ cœpit anno Chriſti 1257. huic cænobio præfuerunt Abbatiſſæ.

1. Domina Elizabeta à Borſcheid uel Orley, ſoror Suiggeri Abbatis in D. Virginis ſub Montana Abbatia Lutzelburgenſi.
2. Domina Agmes de rupe prçfuit annis 33.laudabiliter.Obijt anno 1521.
3. Domina Elyzabeta ab Orley, prçfuit annis quindecim Obijt año domini 1536. in ambitu ſepulta.
4. Domina Anna ab Eugenſtorp,dicta Meereligina Iuliacenſis,facundiſſima domina,eligitur año domini 1536.in die S. Martini.Præſidet adhuc currẽti hoc Iubilæo Viginti quatuor ſororibus laudabiliter. Sub eius gubernatione ſepultus eſt in eiuſdẽ templi choro Magnificus ac Clariſſimus Dominus,Doctor Nicolaus à Naue,Imperatorius Conſiliarius,cum coniuge Guta, filia Franciſca & filio Ioañe legum eximio etiam doctore Imperialiq́ Conſiliario. Doctor Nicolaus à Naue.

BONA CELLA germanice Gutezell, ſiue ut ex uetuſtis quibuſdam diplomatibus collegi Dei Cella,germanice Gottes zell: monialium olim ducẽtarum, nunc duodecim ſaltem præclarũ cœnobium in Sueuia,non procul ab Ochſenhuſio, quatuor miliaribus ab Vlma Sueuiæ metropoli:ordinis Ciſtertienſis, ſub cura & uiſitatione Abbatis Salemitani. Fundatum eſt in honorem ſanctorum Coſmæ ac Damiani,primum à duabus ſororibus comitiſſis à Schlosberg,uenerabilibus ac religioſis Dominabus,quarum nomina interciderunt,fortaſſis in incendijs,ſicuti etiam ipſe annus primæ fundationis. Donarunt uero & locupletarunt hoc cœnobium poſtea nobiliſſimi Comites arcis Aycham ad Ilerum amnem ſitæ, quorum utriuſq́ ſexus nomina hic ſubiungere in perpetuam rerum memoriam uolui.Sunt autem,Bertholdus Comes,qui Obijt anno 1330.& huius filius Vdalricus.Item Eberhardus,Hugo,Gulielmus,Ruffus,Fridericus,Conradus, Ruffus ſecundus,Marquardus: Domina Kunigundis, D.Iuta ,D.Adelheidis, D.Bertha, D.Betha:omnes Comites,& Gomitiſſæ de Aychaym in eodem cœnobio ſepulti. Item Domina Anna Comitiſſa de Kirchberg,nata de Aychaym,quæ Obijt anno Domini 1369.Domina Anna de alto Rechbergo,Duciſſa Deccenſis,& Domina Bertha de Griſſingen magna benefactrix Bonæ Cellæ,quæ Obijt anno 1444.Habent uero & alij nobiles plurimi ſua in eo cœnobio ſepulchra,nobiles uidelicet à Gieſſenberg,Rechbergeri ab alto Rechbergo,& nobiles de Bauſtetten fundatores Heckenbacenſes Fridericus item à Schvvenda, qui Obijt anno 1375. Abbatiſſæ eius loci fuere à prima fundatione ad hæc uſq́ tempora. Schloſſenburg. Comites de Aychaym.

1. Domina Mechtildis, 2. D. Ita, 3. D. Hiltadis
4. D. Loicardis 5. D. Gertrudis quæ præfuit anno 1299.
6. D. Haylga 7. D. Guta
8. D. Elyſabetha Freyhin.
9. D. Otylia Durlacherina quæ Obijt anno Domini 1491.
10. D. Vvalburgis Gretenna quæ Obijt anno Domini 1504.
11. D. Vvalburgis Buglerina Rauenſpurgi nata,quæ Obijt anno 1516.
12. D. Catharina Bechtina Vlmenſis,quæ decem annis præfuit, & anno Domini 1526. exauthorata, Poundum in aliud Sueuiæ uicinum monaſterium profecta eſt.
13. D. Barbara à Stoczingen, præfuit duobus annis, & Obijt iuuencula anno 1528.
14. D. Magdalena à Freyburg, præfuit 14.annis, ualedixit hominum in terris uiuentium conſuetudini anno Domini 1542.
15. D. Maria de Landẽberg, honeſtiſſima gubernatrix & uere uirtuoſa herois, eligitur anno Chriſti 1542.præeſt adhuc laudabiliter hoc currente anno 1551.Hçc ipſa uere laudandis uirtutibus ac moribus prædita Domina, inter cum hæc, tum alia multa,breues etiam literas Imperatoris Rudolphi Habſpurgij breuiſſimæ membranç inſcriptas,

inſcriptas,legendas mihi exhibuit, quas hoc loco cum in ſacratiſſimi Imperatoris noſtri D. Caroli V. tum huius cœnobij honorem ſubiungere placuit,id lector grato ac beneuolo animo ut excipias,oro.

Rudolphus Dei gratia Romanorum Rex ſemper Auguſtus, uniuerſis Imperij Romani fidelibus præſentes literas inſpecturis:gratiam ſuam & omne bonum. Ob ſacrę religionis reuerentiam,quam tenemur ſpeciali gratia præuenire,tam futuris,quàm pręſentibus uolumus eſſe notum, quod quicquid uel quantumcunq; religioſis perſonis Abbatiſſæ & conuentui & cleris in Monaſterio Godenzelle Ciſtertienſis ordinis,de feudis,quæ tenentur ab Imperio, uel alijs proprietatibus quibuſcunq; uſq; ad centum marcarum ualorem per quoſcunq; donatum uel legatum fuerit,de noſtrę procedat beneplacito uoluntatis, præſentium teſtimonio literarum. Datum Vlmæ VII.idus Ianuarij;Indict:XI.Anno Domini 1283.regni noſtri anno decimo.

BVCHAVGIA uel Buchouia Canoniſſarum ſeu monialium nobilium ac antiquo ſtemmate,maiorumq; imaginibus conſpicuarum, ab omni tamen ordine,profeſſione ac uoto immunium ac prorſus liberarum, collegium potius,quàm cœnobium: in Sueuia,ad eiuſdem nominis amœniſſimum lacum,quem uulgo liberum lacum, uel plumarum lacum uocant;non procul à Biberaco urbe Imperiali in Sueuis ſitum;in quod aſſumi ſolent tantum Comitiſſæ & Baroniſſæ, quæ ibi ſub Abbatiſſa pudice & probe educari,ad pietatem & uirtutem in formari, poſtea nubiles & ambitæ aut expetitæ egredi iterum & honeſte nubere ſolent, quod omnibus conceſſum & liberum,ſoli Abbatiſſæ propter acceptam Pontificiam Benedictionem, ut uocant,integrum non eſt. Iccirco non moniales, ſed expectatrices potius,& domus ipſa non monaſterium, ſed honeſtiſſimæ diſciplinæ magis domicilium ac ſacrarium (ut erant omnia olim cœnobia)nominari debebat. Id inquam ampliſſimum ac pulcherrimum collegium fundatum legitur in honorem Sanctorum Cornelij,& Cypriani à Domina Adelinde Hildebrandi potentiſſimi Sueuorum ducis filia, Hildegardis Reginæ & Cambidonenſis fundatricis ſorore, comitis uero Othonis à Keſſelburg in Blanchina ualle circa Biberacum habitantis relicta uidua,quæ ibi ſepulta eſt. Tota fundationis hiſtoria ſic ſe habet:Imperabat Sueuis ante annos octingentos, Pipini Galliarum regis temporibus,potentiſſimus quidam rex Marſilius, Laureaci in ducatus Vuirtembergenſis prædiuite cœnobio ſepultus: is Pipinum Galliarum regem à Stephano ſecundo Pont: Max: in Italiam contra Longobardos prouocatum, ac iccirco armata manu Romam profectum ſequutus, ſtrenue ſe ibi geſſit in expugnandis Longobardorum munitionibus & inuadendis ſternendiſq; aciebus. Poſt adeptam ex Longobardis uictoriam & ſeruatam Romam à tyrannide Hayſtulphi Longobardorum regis, duxerunt Pipinus ac Marſilius inter alios captiuos ac datos obſides, duos etiam egregios iuuenes Bonoſium ac Zophonium, Ruſſonis Longobardici cuiuſdam reguli, aut ut aliqui uolunt, Græci alicuius comitis de Tragento(qui in hoc ipſo bello occubuerat)filiolos ſecum in Germaniam. Sophonium decem annorum puerum Pipinus ſibi uendicabat;Bonoſium uno anno maiorem natu Marſilius apud ſe retinuit, & in Laureacenſi cœnobio,ſacro baptiſmate ablui fecit.Hic adoleſcens omnibus Sueuiæ incolis nullo iam alio nomine notus erat, quàm quod nuper baptiſatus comes appellaretur undiq;. Quia uero egregia ex puero uirtus elucebat,chariſſimus erat principi Marſilio Bonoſius,qui cum ſucceſſu temporis unà cum ætate proceram etiam ſtaturam,egregium corporis robur,rerum item bellicarum non uulgarem peritiam conſecutus eſſet,omnibus totius regni,cum ſummis,tum infimis admirationi fuit.Venerant tum recens in Germaniam è Roma nobiliſſimi Comites Montis fortis, horum unius filiam quandam dedit Marſilius Sueuorum rex huic ipſi Comiti Bonoſio in uxorem: dotis uero loco prouintiam illam quæ Lacui plumario & Biberacenſi pago uicina erat. Peractis regia pompa & ſolenni apparatu nuptijs,prodibat aliquando

Federſee.

D. Adelindis,Hildegardis Reginę Soror.

Lorch cœnobium.

Comitum Montis fortis in Germaniam aduentus.

Bonoſius cum ſponſa ſua Domina Montfortia, ut quæreret locum ædificandæ arcí idoneum: quem cum in denſis memoribus inueniſſet commodiſſimum, dixit inter alia chariſſimæ nuptæ ſuæ: O bella, o chara mea & dulciſſima animula, ſi Dei bonitate & miſericordia in promptu iam nobis eſſent opes & pecuniæ, quas Tragenti chariſſimus pater meus terræ infodit, cum uideret oppugnari urbem ac dulciſſimam patriam ſuam, quàm ego nobis uellem in hoc ipſo amœniſſimo tractu bellam extruere arcem, quæ poſteris noſtris domicilium eſſet, & ſedes, & habitatio. Cui mox etiam in honorem æternæ ac omnipotentis Triados, egregie ornatum templum adijcerem pro gratiarum actione, quòd me tam clementer illa miſericordiæ ſuæ oculis aſpexerit, & extinctis meis omnibus non ſuperſtitem ſolum eſſe me paſſa eſt: ſed fecit etiam ut ſacro baptiſmate æternæ ipſius Eccleſiæ inſertus, iam illum agnoſcere cœperim, à cuius notitia omnis pendet uita, ſalus, ac fœlicitas mortalium. Has uoces cum audiſſet Montfortia, conſolata eſt Bonoſium ſuum, ac animo hylari eum inchoare iubet in nomine agniti æterni ac miſericordis Dei, cum arcis tum templi conſtructionem: Deum dubio procul dubijs conatibus non defuturum, & eum (qui uitam ac alia meliora dediſſet) uere etiam cætera non negaturum, quibus opus eſſet in hac mortali uita. Talibus ultro citroq; habitis ſermonibus in nomine Chriſti locum inuētum accedunt, & fodere incipiunt firma ſpe certi ſubſidij diuini. Cumq; foderent pio bonoq; ſtudio, inuenerunt fauente Deo mox ahenum ſiue Caldarium amplum, ingens & capax, pecunijs, auro, & argento plenum. Hilares itaq; Deo gratias agunt, & arcem una cum templo erigunt, cui titulum ac nomen indunt ab inuento lebete, totumq; adiacens territorium ſuum, Caldarienſem ſiue Keſſelburgenſem Comitatum appellant. In hac ipſa arce Montfortia herois enixa eſt Bonoſio ſuo primum filium Beronem. Condidit idem uero Bonoſius mox Vvarthuſenſe etiam in hac ipſa uicinia caſtrum. Aliud de ipſis inuenitur in literas relatum nihil. Bero filius Bonoſij & Montfortiæ ducta uxore nobili puella de Bodmen, pater quatuor filiorum Clingoldi, Huſſonis, Tallatarij, & Birridonarij, duarumq; filiarum Perſinæ & Berillines factus eſt. Hos omnes à primaria arce Keſſelburgenſes Comites tota appellauit circumiacens uicinia, fortes ac ſtrenuos bellatores, totius circumiacentis prouincię defenſores acerrimos, Regibus ac Imperatoribus gratos. Horum unus Tallatarius uxorem ducens Comitiſſam Hillermontanam, filium Godefridum genuit comitem Keſſelburgenſem: is poſtea ex Andecenſi Comitiſſa Bauarica Hattonem uel Othonem filium ſuſcepit. Iſte ſiue Hatto ſiue Otho comes Caldarienſis ex Ephœbis egreſſus, ſtrenuus ac egregie exercitatus iuuenis, Dominus opulentus ac potens, qui uicinis etiam principibus prudentia & conſilio ſuo proderat ſæpe: Potentiſſimi Sueuorum ducis Hildebrandi, & Dominæ Regardæ Bauarorum duciſſæ nobilem ac illuſtrem filiam, Dominam Adelindin in arce Andechs natam, ſororem Hildegardis Reginæ (quę Carolo Magno deſponſata fuerat) uxorem duxit: quæ quatuor ei filios peperit, egregios iuuenes, Comites Keſſelburgenſes, Beringerū, Reginolphum, Gerhardū, & Hattonem. Accidit uero ut luſtris aliquot labentibus irruerent in Germanias Hunni, effera ac omnino Barbara gens, minitās Germaniæ extrema omnia. Ibi admoniti à Carolo Magno Germaniæ principes prodeūt obuij Hunnis. Cōmiſſum eſt autem ingens prælium prope Biberacum, in quo Otho iſte Comes Tragendinus & Caldarienſis cum tribus filijs Beringero, Reginolpho, & Gerhardo inter cæteros fortiter pro defenſione patriæ occubuit. Locus ipſe in quo pugnatum eſt, poſtea uallis planctus à planctu Dominæ Adelindis & accolarum (qui ſuos ibi amiſerāt charos) cognominatus eſt, quem hodie adhuc corrupta uoce Planchinam uallem accolæ appellant. Atto uel Otho quartus filius comitis Othonis & Dominæ Adelindis religioni deditus ac diaconus factus, paulo poſt mœrore animi contabuit. Fuſis uero Hūnis, & ex Germania uirtute Caroli Magni eiectis, Domina Adelindis truci-

data

Bonoſius ad Montfortiam puellam.

Keſſelburg. vel arx Caldarienſis.

Wartshauſen.

Comites à Keſſelburg.

Otho Comes Caldarienſis.

Hunni irruunt in Germaniam ſub Carolo Magno.

Vallis plāctus, Vulgo Plāchtal.

data mariti ac filiorum corpora collegit,& in ſempiternam eorum memoriam Buchō
uienſe monialium Auguſtinianæ primum profeſſionis cœnobium fundauit,in cuius
templo maritum cum filijs honorifice ſepeliri fecit. Ipſa poſtea tædio & odio uitæ,red
ditis Deo omnibus bonis, poſſeſſionibus, & facultatibus ſuis, mundo in uniuerſum
1. ualedicens,prima ſui cœnobij facta eſt gubernatrix, in quo mortua tandem honorifi-
S. Adelindis Abbatiſſa. co Mauſolæo terræ parenti reddita eſt. Annumeratur Diuarum cathalogo propter in
ſignem uitæ ac morum innocentiam. feſtum eius celebratur in die S. Auguſtini,hoc
eſt,28. Auguſti,ea die ſolet in eius memoriam Domina Abbatiſſa diſtribuere per ſuas
S. Adelindis feſtum. Virgines,comitiſſas ac Baroniſſas, omnis generis aduenientibus & accurrentibus ex
S. Adelindis panes. tota circum iacente regiuncula,cum ſuis tum etiam peregrinis & exteris,ſummo & in
fimo loco natis hominibus Panes Diuæ Adelindis fundatricis ſiligineos: quod fieri
ſolet inſigni pompa,cuius ego etiam ſpectator fui anno 1548. cum diſtribuerentur pa
nes quatuor mille.

Secundus præclariſſimi huius collegij fundator, & poſt primam eius incineratio-
Mengen. nem inſtaurator fuiſſe legitur Imperator Ludouicus Pius, Caroli Magni filius: qui
Sulgovv. donodedit huic ipſi collegio oppida, Magingam uulgo Mengam,& Sulogovv tunc
adhuc uillas,cum omnibus ad eas pertinentibus iuribus,poſſeſſionibus, immunitati-
bus ac proprietatibus, Anno imperij ſui ſexto,hoc eſt anno domini 821. Eius donatio-
Munderkingum: nis diploma habet hodie adhuc, & mihi legendum exhibuit Reuerendiſſima eius lo-
Riedlingum. ci Abbatiſſa. Hęc oppida poſtea cum Munderkingo, Riedlingo, & alijs aliquot ad
Auſtriæ duces & iure tandem oppignorationis ad Vvaldburgenſes Dapiferos deuo-
luta ſunt,quorum adhuc hodie iuſſibus & imperio parent. Eiuſdem uero Imperato-
ris Ludouici pij authoritate & priuilegio ab omni profeſſione ac Regula exemptum
eſt Buchouienſe cœnobium, Vnde nunc liberum, immune ac imperatorium Cano-
niſſarum collegium dici ſolet. Poſt Adelindin quæ Abbatiſſæ præfuerunt,ignora-
tur omnino: Vſq; ad dominā. 2. Irmentrudin Abbatiſſam Buchaugienſem quæ le-
gitur mortali uitę ualedixiſſe anno domini 1021. Cui ſucceſſit domina Abharillis,
quæ ſex annis pręfuit, ſub cuius item gubernatione plurimum diffluere cœpit locus
ille uſq; ad dominā. 3. Iuotam.

Abharillidi ſubrogata eſt communibus omnium Canoniſſarum ſuffragijs. 4. Domi-
na Hildegardis anno domini 1027. quæ negligenter præfuit. Sub eius gubernatione
ſecundum incendium (quo iterum perijt totum ferè monaſterium) natum eſt in
Iunio anni à nato Chriſto 1032. Inde fit ut Abbatiſſarum (quæ Dominam Adelin-
din prçter hactenus dictas ſequutæ ſunt) nè quidem habeamus nomina ad annum
uſq; Domini 1043. quo Imperator Henricus tertius, Niger cognominatus: collapſum
in cineres Monaſterium denuo reſtaurans,nobilem ac religioſam fœminā. 5. Domi-
nam Iuotam, alibi Iutam, & iterum ab alijs. Tutam dictam, & huic Buchouienſi ac
Lindauienſi Canoniſſarum congregationibus præfecit gubernatricem. Hęc legitur
ex hac uita ad immortalem emigraſſe anno Domini 1051. cum Laudabiliter pręfuiſ-
ſet utriq; collegio annis octo. Succeſſit huic & nobilitate & uirtute illuſtris fœmina,
6. Domina Gertrudis Baroniſſa de Bindhaldt, ſed quā diu illa pręfuerit,aut quæ illā
ſint ſequutæ,id intercidit & in obliuionem uenit omne,cum propter uarios bellorum
tumultus, tum propter ſuperioris temporis hominum in comparabilem ignauiam ac
ruditatem,qui uel omnino nihil,aut certe pauciſſima annotarunt. Anno autem Do-
mini 1223. electa eſt Abbatiſſa Buchouienſis collegij. 7. Domina Machildis de Bue-
vvenburg, quæ prefuiſſe legitur annis 24. & ex hac uita emigraſſe anno Domini
1247. Huic poſtea annumerantur,ſed per interualla ſequentes.

8. Domina Adelheidis Baroniſſa à Martorff,quæ Obijt anno Domini 1303. dedit
cœnobio uel collegio Buchouienſi nobiliſſima Vineta Martorffenſia.

9. Domina Catharina Baroniſſa à Stoffeln Hegouienſis: præfuit & Buchouienſi
& Vvaldkirchenſi Canoniſſarum collegijs,annis 26. Obijt anno 1329.

10. Domina

10. Domina Anna à Vvinberg comitiſſa eligitur anno 1329. præfuit annis 24. ualedixit huic mortali ſeculo in Octobri Anni Chriſtianorum 1353.
11. Domina Adelhaidis comitiſſa de Lupffen eligitur mox mortua Anna Vvinbergenſi, quamdiu autem hæc præfuerit, aut quando ex hoc ſeculo emigrarit, non eſt in faſtos relatum.
12. Domina Anna comitiſſa à Ruſeck. Obijt anno 1402.
13. Domina Anna Baroniſſa à Gundelfingen eligitur in Abbatiſſam & gubernatricem Buchouienſem anno. 1402. præfuit octo annis. Obijt anno. 1410.
14. Domina Agnes Comitiſſa à Tengen præfuit 16. annis, Obijt anno dñi. 1426.
15. Domina Clara Comitiſſa de Monte forti magnifica ſui collegij illuſtratrix, & aliquot ſacellorum fundatrix & conditrix, præfuit laudabiliter 23. annis, & mortalium hominum conſuetudini ualedicens ad ſuperos migrauit anno 1449.
16. Domina Margaretha Comitiſſa de Vverdenberg ſucceſſit Dominæ Claræ Montfortiæ, præfuit laudabiliter quadraginta ſeptem annis. Deceſſit ex hac ad aliam longe meliorem uitā anno Chriſtianæ redemptionis. 1496.. Anno ætatis ſuæ octogeſimo. 17. Domina Anna Comitiſſa Vverdenbergenſis Germana ſoror Dominæ Margaridos, eligitur anno 1496. præfuit ſeptem Menſibus tantum & plane decrepita ualedixit huic ſeculo anno Domini 1497.
18. Domina Barbara Baroniſſa à Gundelfingen: ſucceſſit Dominæ Annæ Vverdenbergenſi, præfuit laudabiliter 26. annis, muniuit turribus & muro collegium ſuum quod alijs etiam ſtructuris exornauit. Obijt anno redempti orbis. 1523.
19. Domina Elyſabetha Baroniſſa de alta Geroldiſſegko eligitur anno 1523. præfuit 17. añis: Expulerunt eā ſeditioſi agricolæ anno 1525. Sed eſt priſtinæ dignitati ac ſedi mox à Sueuico fœdere fœliciter reſtituta. Hęc abſoluit muros collegij, & alio inſigni muro totū ampliſſimum ſpacioſiſſimumq; hortū circumduxit. Migrauit ex mortalis huius uitę lugubri & naufrago pelago ad portum æternæ ſalutis anno 1540.
20. Domina Margaretha Comitiſſa de Monte forti, magnifica, procera, uirtuoſa ac humaniſſima principiſſa, eligitur anno 1540. præeſt adhuc laudabiliter currente hoc Iubilæo. Fecit duos elegantiſſimos fontes. Habet ſub ſe hoc tempore Canoniſſas ſex D. Margariden Baroniſſam à Geroldiſſecko. D. Clarannam Comitiſſam à Furſtenberg. D. Iacoben Baroniſſam de Schwarzenberg, & alto Landisbergo. D. Sybillam Comitiſſam Montis fortis D. Hugonis illuſtris Comitis filiam. D. Vvandalbaram comitiſſam è ſemper libera pincernarum à Limburg familia natam: ac D. Fœlicitatē Comitiſſam de alta Flamma inſigni uirtute ac morum elegantia præditas. Eſt in ea ipſa uicinia trans Lacum plumarium, infra celebratiſſimum Sueuiæ montem Puſſium, medio ferè, ſed non recto itinere inter Riedlingum & Biberacum: Heremitarum S. Auguſtini Monaſterium, Vthonis Vvylerium quaſi Vthonis uilla dictum, quod fundatum eſt anno Chriſti 1450. à Bertholdo, Conrado, & Ioanne nobilibus de Lapide, equitibus auratis, in eo ipſo cœnobio cum uxoribus ac liberis ſuis ſepultis. Bertholdus fundator Obijt anno 1473. habuit uxorem primam D. Clementam à uiridi monte, ſecundam D. Oſannam Thiminam, parentem duarum filiarum, Chunigundis quæ Neydegkero cuidam, & Roſinæ quæ Gulielmo à Rechberg nupſit. *Vthonis Wyler.*

BVRRHONIVM quaſi fons ſiue fontes, propter ampliſſimum ac admirandæ profunditatis fontem uicinum, ex quo Blauus fluuius aerij coloris oritur. Iam uero mutata parum uoce Blauburnium uel Blabyrium dictum. Olim antequam oppidum aut cœnobium ibi conſtructum eſſet S. Ioannis Baptiſtæ exiguum ſaltem Idolion ab Anshelmo, Hugone, ac Sigibotone fratribus comitibus Palatinis Tubingenſibus & Rugkenſibus conditum: nunc uero D. Benedicte Monaſterium in ducatu Vvirtenbergenſi magnificum ſane ac amæniſſimum duobus miliaribus ab Vlma *Blauus fluuius.*

Sueuiæ metropoli,pene in eiuſdem nominis Peramæno oppido ſitum : fundatum ac inchoatum legitur annum Chriſti circiter.1095. ſub Vrbano ſecundo Pont: Max:Et Henrico quarto Rom: Impe: ab Anshelmo patre, & duobus eius filijs Henrico ac Hugone Palatinis Tubingenſibus,& comitibus de Rugka , quorum hanc inuenio Genealogiam.

Ruck. Gerenhuſium. Hugo Palatinus Tubingenſis,Comes arcis Rugkhæ & dominus caſtri Gerenhuſij:de quibus hodie adhuc in columib9 arcibus dicitur id uulgatũ, Hüte dich Ruck/das dich/Herrenhuſen nicht erdruck : Is inquã genuit.

Hugonem de quo nihil in faſtos relatum inuenio.

Anshelmum Tubingæ ſedentem, primũ fundatorem S.Ioannis Burrhonenſis,qui ex Bertha Comitiſſa duorum filiorum pater factus eſt.

- Hugonis iunioris,qui genuit filium Fridericum diligentem augmẽtatorẽ eorum,quę à ſuis maioribus in honorem Dei uidebat eſſe conſtituta.
- Henrici,cuius cõiunx Dña Adelhaidis Comitiſſa de Entzenberg ad pontificẽ Vrbanum ſecundũ profecta,fundationũ mariti ac leuiri ſui cõfirmationẽ impetrauit , ut eſt uidere in diplomate fundatiõis.

Sigibothonem qui ex Adelhaide comitiſſa de Eliſatia excepit.

- Vvernherũ clericũ.
- Vvaltherũ.
- Sigefridũ (magnum eiuſdẽ Monaſterij benefactorem, cuius filius erat.
  - Hardmannus cui cum liberi nõ eſſent,Monachus factus eſt in hoc ipſo maiorum ſuorum cœnobio.

Benefecerunt eidem cœnobio,alij etiam Comites Tubingenſes:Conradus uidelicet anno 1120. & Mangoldus & Vvaltherus Epiſcopus Auguſtanus anno Dñi 1125. fundatores Anhuſienſis cœnobij in ualle Brentiana ſiti. Hugo itẽ tertius anno 1164. aduocatus huius Monaſterij,qui Guelphonem potentiſſimum Alemanniæ ducem cum quibuſdam alijs principibus & comitibus Tubingam graui obſidione cingentibus in fugam conuertit , fudit & cepit anno Chriſti 1165.Idem ex Martalenſi Canonicorum collegio præmonſtratenſe cœnobium fecit, anno domini.1171. Huius item Hugonis filius,Rudolphus Palatinus Tubingenſis,& Bregantij & Curienſis Rhetię Dominus,qui anno Domini. 1181. dicitur Bebenhuſium liberaliter donaſſe Henricus item qui anno Domini 1167. Fridericum Barbaroſſam ſequutus in obſidione urbis Romanæ peſte interijt. Et alius inſuper Rudolphus qui anno Domini 1267. aduocatiam cœnobij Blaubyrenſis reſignauit nono Calend.Ianuarij,quo die multa etiã ad altare S.Ioannis Baptiſtæ obtulit. Poſtremo etiam Goſo uel Gozo & Gulielmus Palatini fratres,qui anno domini 1342. uendiderunt Tubingam Vlrico Comiti Vvirtenbergenſi. Præfuerunt huic cœnobio Abbates ad hæc noſtra uſq; tempora , qui ſequuntur breuiter annotati.

Martaliũ cœnobiũ. Bebenhuſiũ cœnobium. Tubinga uenditur.

1. Azelimus ex Hirſaugia à S. Vvilhelmo Abbate datus,anno domini. 1095. Primus Abbas Burrhonienſis conſtituitur ab Henrico & hugone comitibus Palatinis Tubingenſibus,& Dominis in Ruka.Hunc alibi Anshelmum uocant: præfuit is ſex annis. Obijt anno domini.1101.
2. Otho conſtituitur in locum Azelini præfuit annis 15. Obijt anno.1116.
3. Rudigerus eligitur anno 1116. præfuit annis ſex.Obijt anno 1122. Sub his Abbatibus legitur cepiſſe oppidum Blauburnienſe quod Monaſterio multo eſt recẽtius.
4. Vvolpoto eligitur anno à partu Virgineo,1122. 5. Otho ſecundus ab aliquibus Ezelinus dictus. 6. Vvernherus,qui Obijt anno Domini.1159.
7. Eberhardus præfuit annis 19. Obijt anno Domini 1178.
8. Fridericus præfuit annis 25.Deceſſit ex hac uita anno 1203.

Oppidũ Blabyrẽſe

Henricus

9. Henricus præfuit nouem annis, & anno Chriſti. 1212. uſu oculorum diuino iuditio, iuſto quidem ſed occulto priuatus, onus regiminis depoſuit.

10. Vvolpoto eligitur anno 1212. præfuit annis ſeptem. Obijt anno 1219.

11. Rudolphus eligitur anno 1219. præfuit annis 12. penè, deijcitur à gubernatione anno Chriſti. 1231. cui ſucceſſit legitime & Canonicè electus.

12. Albertus: is præfuit annis. 14. & Obijt anno Chriſti. 1245.

13. Mainfridus præfuit non amplius Biennio, & pertæſus Oeconomicarum moleſtiarum uoluntarie Abbatiam reſignat anno Chriſti, 1247.

14. Conradus præfuit duobus annis. Obijt anno Domini. 1249.

15. Hermannus præfuit 14. annis, & Obijt anno. 1263.

16. Eberardus præfuit annis ſex, & infirmitate afflictaq; ualetudine cõpulſus Abbatiæ gubernatione ſeſe abdicat anno Chriſti. 1269.

17. Albertus præfuit duobus annis, & deponitur anno Domini. 1271.

18. Marquardus præfuit 15. annis, Obijt anno 1286.

19. Conradus Mirabilis cognominatus, præfuit ſex annis cum dimidio. Reſignauit Abbatiam anno Chriſti. 1293. Sub hoc Abbate cum ciuis quidã in cœnobij templo uulneratus eſſet: dedicatum eſt Monaſterium ſecundario, & Altare ſummum in honore S. Ioannis Baptiſtæ.

20. Albertus Canonice eligitur anno. 1293 præfuit annis. 15. Obijt anno. 1308.

21. Godefridus eligitur anno 1308. præfuit & profuit 26. annis. Obijt anno 1333.

22. Albertus. Sub hoc Abbate interfectus eſt à Conrado quodam Diacono Prior Monaſterij, anno Chriſti 1347. De Alberto Abbate nihil inuenio.

23. Rumboldus à Griffenſtein reſignauit Abbatiam anno Chriſti. 1356. in uigilia ſanctorũ Chriſti Apoſtolorũ Petri & Pauli, Erat enim homo afflictæ ualetudinis.

24. Ioannes Kloczerus eligitur anno Chriſti 1356. præfuit utiliter uno & triginta annis. Obijt anno Domini 1387. Optimus Oeconomus. Hoc Abbate ad clauum ſedente Obijt anno. 1361. Vlricus de Helffenſtain Comes, Blaburnij ſepultus.

25. Ioannes Hugo Vlmenſis concorditer & una omniũ uoce, unoq; omnium ſpiritu eligitur anno Domini 1387. præfuit 20. annis. Vulneratur à quodam Monacho ſuo Henrico Fulgmeyer in cellario infirmorum. Moritur ex eo uulnere die duodecimo. Anno Chriſti. 1407.

26. Ioannes Vngcheir, alias Hettelinus præfuit 12. annis. Obijt anno Dñi. 1419.

27. Henricus Hafenbergius præfuit annis 36. & anno Domini 1456. reſignauit Abbatiam, & Obijt poſtea anno 1466. Hunc alibi inuenio dictũ eſſe Schaffnaburgium. Sepelitur in templo laicorum. Sub eius gubernatione uixit & Obijt in cœnobio Blaborniano anno domini. 1428. Reuerendiſſimus dominus Anshelmus à Nenningen Epiſcopus Auguſtanus, ibidem humatus. Sub eo ipſo cœnobium cum uicino oppido ac territorio uenditum eſt ab Helffenſteinenſibus comitibus comiti Ludouico de Vvirtenberg 40. millibus aureorum Menſe Martio anni. 1447. *Blabyrũ uenditur.*

28. Vdalricus Kindig eligitur in octaua Epiphaniæ, anni 1457. antea ſecularis ſacerdos præfuit annis 19. erat mediocriter doctus & diligentiſſimus omnis generis librorum ſcriptor, uir bonus, ſed Oeconomus non admodũ Monaſterio utilis. Reſignat Abbatiam anno 1475.

29. Henricus Fabri ſucceſſit in octaua Innocentum primus huius loci Abbas Infulatus optimus Oeconomus, & adeo diligens tam ſpiritualium quam ſecularium cœnobij ſui rerum curator, omniumq; ædificiorum renouator ac illuſtrator, ut ſecundus huius Monaſterij, fundator uulgo dici ac prædicari meruerit. Reformauit unà cũ Georgio Hirſaugienſi Abbate monialium cœnobium Sefflingenſe anno domini. 1484. Romani Pontificis Sixti quarti iuſſu ac mandato. Eſt multorum ſui ſeculi Poetarum carminibus & opuſculis celebratus: Henrici uidelicet Bebelij Tubingenſis profeſſoris ac Poetæ Laureati: Et Ioannis Caſſelij Gislingẽſis, ac fratris Leonhardi, Monachi *Sefflingẽ cœnobiũ.*

cuiuſdam in Anhuſio Brentiano. Præfuit 20. annis. Obijt anno Domini 1495. in die S. Ambroſij: Sepelitur ſub dominici corporis ædicula.

30. Gregorius Roeſth Martorfenſis uir bonus, & fidelis rerum Monaſterij adminiſtrator, & qui egregie abſoluit ea quæ antea ab Henrico Abbate erãt ædificari cœpta, præcipue uero Baſilicã ſummam Monaſterij pulcherrime illuſtrauit. Præfuit annis 27. & aliquot menſibus, Abbatiamq; uolens reſignauit anno Chriſti 1523. nihil ſibi reſeruans, ſed cum alijs ſui ordinis ac loci hominibus humiliter uiuens ad finem uſq; uitæ ſuæ. Obijt poſtea anno ſequente: Sepelitur in ſacello S. Petri cum tali diſtycho.

Reſpice qui tranſis, illo ſub marmore dormit
Abbas Gregorius prouidus atq; pius.

31. Ambroſius Raſor Landauianus ſucceſſit Gregorio: is Abbatiã Vlrico Vuirtenbergenſium principi mutanti ritus Eccleſiarum ſuæ ditionis reſignauit, ſplendide interim ac delicate uiuens, donec anno Chriſti 1545. uitam etiam ei reſignaret, à quo illam ipſam olim acceperat. Sub eius gubernatione translata eſt anno Domini 1530. ad Blaburnianum hoc Monaſterium Academia Tubingenſis, eo quod Tubingæ admodum graſſaretur peſtis. Eodem anno à Reiſmanno Poeta Blauus fons celebratus eſt Elegiaco carmine, & Blaburnij Obijt doctiſſimus ſui ſeculi Mathematicus Ioannes Stofflerus primus quem peſtis inter literatos Blaburnij è medio ſuſtulit: Is inde Tubingam reuectus & ibi in Parrochiali templo honorifice ſepultus eſt. Poſt Ambroſij Abbatis obitum uacabat Abbatia tribus annis.

32. Chriſtannus ſiue Chriſtianus Tubingius ex Martorffo Epiſcopali oppido natus, eligitur in ipſa patria ſua oppido Martorfenſi à fratribus (qui ante multos annos è Blauburno exules Martorffum ſeceſſerant) anno ſalutis 1548. duodecima Ianuarij, cum ubiq; iam expulſi ac fugati Monachi iuſſu & authoritate Caroli V. Impe. Aug. introducerentur in ſua, & priſtinæ dignitati reſtituerentur. Iſte Chriſtannus Abbas uir doctus, proceræ ſtaturæ, humanitate nemini ſecundus, mihi Martorffi & hunc Cathologum, & diploma primæ fundationis communicauit, quod tale eſt.

Vrbanus Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, dilecto Azelino Monaſterij Burrhenſis Abbati, eiuſq; ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis in perpetuum. Sicut irrationabilia poſcentibus negari debet aſſenſus, ſic iuſta petentium uotis benigna debemus aſſenſione cõcurrere. Ea propter chariſſimæ filiæ noſtræ Adelhaydis Comitiſſæ deſiderio ac petitioni duximus annuendum. Hæc nimirum ad ſanctorum Apoſtolorum ueniens, & ſuam & Viri & Leuiri ſui deuotionem ſtrenue adimplere curauit. Burrhonenſem namq; Eccleſiam, cui nunc authore Deo tua fraternitas præſidet, ſoceri ſui ſtudio ac fundamentis ædificatam, ſecundum ipſorum uota ſuper ſacroſanctũ Beati Petri altare obtulit, & per manum noſtram in proprium ſedis Apoſtolicæ allodiũ delegauit: quã uidelicet oblationem ſcriptorum noſtrorum petijt authoritate cõfirmari. Nos igitur præſentis decreti authoritate ſancimus, ut tam præfatus locus quã uniuerſa quæ ibidem ſupradictorum comitum Henrici & Hugonis, ſeu prænominatæ, Adelheidis Comitiſſæ largitione collata ſunt, uel in futurum, ipſorum aut aliorum fidelium oblationibus conferentur: Sub Apoſtolicæ ſedis tutela, integra ſemper & illibata permaneant, ſeruorum Dei illic degentium uſibus omnimodis profutura. Salua Conſtantienſis Epiſcopi Canonica reuerentia, ut tamen ex eodem loco unius Biſantij cenſus annuus Lateranenſi Palatio, perſoluatur. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat idem cœnobium temere perturbare, aut eius poſſeſſiones auferre, minuere, uel quaſi pijs de cauſis, ſuis uſibus applicare. Obeunte te, nũc loci Abbate, uel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſurreptione uel uiolentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, uel fratrum pars conſilij ſanioris, ſecundum Dei timorem, & Beati Benedicti regulam elegerint. Si quis igitur Sacerdotum, Clericorum, Regum, Ducum, Comitum & Iudicum uel ſecularium

perſonarum

perſonarum hanc noſtræ conſtitutionis paginam agnoſcens, contra eam temere uenire tentauerit: ſecundo tertióue commonitus, ſi non ſatisfactione congrua emendauerit: poteſtatis, honoriſq; dignitate careat, reumq; ſe diuini iudicij exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à ſacratiſſimo corpore ac ſanguine Dei & Domini redemptoris noſtri Ieſu Chriſti alienus fiat, atq; in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubiaceat. Cunctis autem eidem loco iuſta ſeruantibus, ſit pax Domini noſtri Ieſu Chriſti, quatenns & hic fructum bonæ actionis percipiãt, & apud diſtrictum iudicem præmia æternæ pacis inueniant. Datum Laterani per manum Ioannis S. Rom. Eccleſiæ Diaconi, Cardinalis 8. Calend. Febr. Indictione ſeptima. Anno Dominicæ incarnationis 1099. Pontificatus autem Domini Vrbani ſecundi PP. Vndecimo anno.

BYBLINGVM cœnobium ordinis D. Benedicti, Conſtantienſis Diocæſeos non procul ab Vlma Sueuiæ Metropoli: in ſiniſtra deſcendentis in Danubium Ileri ſitum; ſic dictum, à prætereunte fluuiolo Bibingo, qui ibi in Ilerum cadit. Fundatum ac inchoatum eſt in honorem S. Martini, anno Domini 1099. ab Othone & Hardmanno fratribus Comitibus de Kirchberg, religionem Chriſtianam mirifice amantibus Regulis, in eiuſdem Monaſterij templo honorifice ſepultis, qui hoc ſuum cœnobium Pontifici Rom. obtulerunt, ac donarunt totum unde Abbas loci ſingulis annis ducatum Biſantinum Cameræ Apoſtolicæ in perpetuam huius oblationis memoriam numerare cogitur. Dicitur autem Monaſterium primum inchoatum eſſe in uicino monte Kirchbergo, ubi primum adhuc templum eſt ſatis magnificum. Iſte mons tum latiſſimus ſubterfluentis Ileri crebris tempeſtatibus ita ſucceſſu temporis diminutus, exeſus & uaſtatus eſt, ut magna eius pars in Ilerum deciderit, quæ res occaſionem præbuit transferendi cœnobium in proxime adiacentem, & ab Ileri incurſibus paulo tutiorem agrum, in concurſu Vvinij uel Vvibingi et Ileri ſitum: etſi ne ille quidem locus interdum ſatis tutus ſit ſæuiente fluuio hybernarum aquarum acceſſionibus aucto. Eſt contiguum penè cœnobij templo fanum D. Virginis, in eo deuotæ ac Deo dicatæ ſorores, nobilitate cum generis tam uirtutum conſpicuæ, olim incluſæ habitaſſe, Deoq; precationibus, ieiunijs, ac cantionibus ſeruiuiſſe dicuntur. Harum adhuc in eo ipſo cœnobio ſuperſunt nomina Martyrologio inſcripta. Habent in eodem Monaſterio reconditoria ac ſepulchra ſua omnes penè Comites Kirchbergenſes cum liberis & uxoribus ſuis, quorum inſignia parietibus templi affixa & adpicta ſunt. Horum breuē catologum in arboris forma hoc loco ſubiungere uolui, ne intercidat omnino tam uetuſtæ familiæ memoria.

Kirchberg.

Comites Kirchbergenſes.

D iij Vvilhelmus

- Vvilhelmus à Kirchberg magnus benefactor huius cœnobij Obijt anno Domini. 1366. Habuit uxorem Dominam Agnetem Duciſſam Deccenſem, quæ Obijt anno Chriſti 1384. Reliquerunt poſt ſe liberos.
  - Conradum, is Obijt anno Domini 1417. reliquit duos filios.
    - Conradum ſecundum qui Obijt anno 1470. & ex Anna uxore excepit.
      - Ioanem Eberhardũ, qui Obijt año, 1486.
      - Vvilhelmũ equitem auratum, qui Obijt anno Domini 1489.
      - Philippum ſtrenuum bellatorem & tanta membrorũ corporis fortitudine ac robore præditum, ut clauum ferreum ſolo digito potuerit ligneo parieti infigere. Is ultimus huius ſtemmatis ac nominis Obijt & ſepultus eſt Byblingæ, cum ſuis ac totius gentis ſuæ inſignibus anno Chriſti 1510. uiceſima Auguſti.
    - Eberhardum primũ in hac familia equitem auratum deſignatũ à Friderico tertio Impe: Aug: Hieroſolymis iuxta Dominicum ſepulchrum. Is ex Domina Chunigunde comitiſſa de Vvertheim excepit,
      - Quinq; filios.
        - Philippum.
        - Georgium.
        - Ludouicũ.
        - Sigiſmũdũ.
        - Ioannem.
      - Filias uero 4.
        - Chunigundin.
        - Vvalburgin.
        - Helenẽ.
        - Agnetẽ.
  - Eberhardum Epiſcopum Auguſtanũ, qui Obijt anno 1411. Sepelitur cum alijs Byblingæ.
  - Vvilhelmum, is Obijt anno 1378. excepit ex Domina Anna de Aychaym.
    - Eberhardum unicum filiũ, qui Obijt anno 1449. reliquit poſt ſe.
      - Conradum is occiſus eſt circa Rhodam in agro, Anno Chriſti 1460. die Sabathi ante feſtum corporis Chriſti.
      - Eberhardum equitem auratum, qui Obijt anne Domini 1463.
      - Hartmannum qui deceſſit ex hac mortali uita anno Chriſti. 1470.

De quibus omnib⁹ nihil amplius inuenio uſquã, adeò negligẽtes fuerũt harũ rerũ nõ Monachi ſolũ, ſed oẽs eruditi: etſi fortaſſis nõ negligẽtia in cauſa eſt, ſed iuſta odij ac ingratitudinis retaliatio. Cũ.n. nobiles nõ curarẽt eruditos, ut hac etiã ætate fieri uidemus, merito etiã eruditi nõ laborarũt in reb⁹ ac familijs nobiliũ poſteritati ac immortalitati

talitati commendandis. Quod utinam noſtra ſaltem ætas intelligeret, & eſſent nobis futuri noſtri etiam nobiles magis propitij. Habent in eodem monaſterio ſepulturam ſuam nobiles uiri à Schvvenda. Abbates uero qui à prima fundatione ad hæc noſtra uſq; tempora præfuerunt, hi numerantur.

1. S. Vvernherus nobilis ab Ellerbach, uir pius & iuſtus, eligitur in Abbatem Byblingenſem anno Chriſti 1102. præfuit religioſe & utiliter 24. annis. Obijt fœliciter anno Chriſti 1126. ſepelitur in medio eccleſiæ, fuit antea monachus ad S. Blaſium in nemore hercynio: egregius uero ſui monaſterij illuſtrator & ampliator.

2. Hermannus primus.	3. Hermannus ſecundus.	4. Arnoldus
5. Eberhardus	6. Bertholdus	7. Hartmannus
8. Vdalricus	9. Geruuicus	10. Conradus
11. Vvernherus	12. Geruchus	13. Richardus
14. Henricus	15. Eberhardus	16. Conradus
17. Bertholdus	18. Hartmannus	19. Conradus
20. Henricus	21. Gerungus	22. Stephanus
23. Hermannus	24. Erachlinus	25. Rudolphus
26. Vvilhelmus	27. Richardus	28. Vlricus
29. Gerungus	30. Conradus	31. Gerungus
32. Andreas	33. Ioannes, horum omnium nuda ſaltem reperiuntur	

nomina. 34. Vdalricus ſub quo cœpit obſeruantia Regularis anno 1434. & augmentabatur monaſterium Byblingenſe tam in ſpiritualibus quàm temporalibus. 35. Ioannes. 36. Conradus Rhue Obijt anno 1504. is apud Romanum Pontificem ornamenta pontificalia obtinuit primus, & huius loci numeratur primus Abbas infulatus, cuius tumulo adſcripti ſunt hi ſequentes uerſus, authore Martino Mylio Vvengenſi apud Vlmenſes Cœnobita.

Abbatum neruus, monachorum gloria, pulchræ
Virtutis ſpecimen, cum grauitate pudor.
Relligionis apex: huius ſpes unica clauſtri
Hac qui Conradus Rhue tumulatur humo.
Præſulis in Byblng mitram qui fronte bicornem
Primus ſuſcepit: corpore, mente probus.
Tu modo qui hac tranſis, pia numina flecte precando,
Vt repetat tanti ſpiritus aſtra patris.

37. Martinus Stór eligitur anno Chriſti 1504. præfuit annis quatuor, & anno domini 1508. iterum depoſitus eſt, qui diu adhuc ſuperſtes, tandem naturæ debitum ſoluit anno Domini 1542.

38. Georgius Hackher ex ſuperiori Vvylerio natus, eligitur anno Domini 1508. Præfuit utiliter annis nouendecim: Obijt anno 1527. Sub hoc Abbate anno Chriſti 1525. ſeditioſi Agricolę nocte quadam monaſterium inuadere ac ſpoliare decreuerãt: ea ipſa autem hora qua ruſtici cœnobium erant adorituri, monachi talis conſilij prorſus ignari ad matutinarum precum officium omnes campanas in honorem S. Benedicti (cuius feſtum poſtero die futurum erat) pulſare ceperunt. Ruſtici inſolitos campanarum omnium tinnitus & clangores audientes, exiſtimarunt monachos ab aliquo Corycæo admonitos, his campanarum inuſitatis pulſationibus Sueuici fœderis equites in ſubſidium aduocare, quibus cum ſcirent ſeſe reſiſtere non poſſe, omnes infecto negotio mox fugam arripuerunt, & ad ſua redierunt, nihil amplius aduerſus cœnobitas, et eorum bona tentãtes. Sic uafrum agricolarũ conſilium pulchre eluſum eſt.

39. Henricus Clauſius Vveiſſenhornanus eligitur anno Chriſti 1527. prȩeſt adhuc currente hoc Iubilæo ſeptuagenarius, latine mediocriter doctus, iuſtitiæ & æquitatis

 ſtudioſiſſimus:

ſtudioſiſſimus:monaſterij ſui diligens inſpector & illuſtrator, œconomus ſtrenuus & uigilantiſſimus. Sub hoc Abbate, anno Chriſti 1546. efferueſcente Germanico bello uiginti Heluetij impetum facere et armata manu accurrere in cœnobium auſi fuerũt, egregie bibentes et magnis truncis omnes ianuas effringentes. Monachi mox ad campanas quas pulſare & colonorum ita præſidia aduocare, cœperunt qui ſine mora uenientes, Heluetios miſere uerberarunt, & carceri incluſerunt: ubi per dies aliquot ſub duris ieiunijs detenti, tandem iterum dimiſſi ſunt, facta prius de non ulciſcendo cõuentione. Hęc communicauit mihi egregie doctus eius loci Cœnobita & prior Verſificator ingenioſiſſimus D. Bartholomæus Stella patria Iſnenſis, qui carmine ſemper ludere ſed illa quæ componit uel in nonum uſq; annum premere aut ſibi certe tantum ludere ſolet. Vt ille ingenioſus Cytharedus faciebat de quo eſt apud ueterem poëtam.

CAESAREA germanice Keyſersheim, corrupto autem uocabulo Keyſsheim opulentum, magnificum, ac longe pulcherrimũ Ciſtertienſium ordinis ac inſtituti cœnobium, in ſyluis Sueuiæ olim Haydvvang dictis circa Donavverdam urbem Imperialem, non procul ab eo loco ſitum ubi Lycus & Danubius confluunt, & hodie adhuc in eo maximorum amnium concurſu uetus eſt ac penitus euerſum caſtrum ueterum comitum de Lechsmund, ab ipſo Lyci in Danubiũ ingreſſu Lycoſtoma ſeu os Lyci cognominatum: Auguſtanæ diocœſeos, ſub uiſitatiõe Abbatis Lucellenſis: fundatũ eſt año Chriſti 1133. ab Hẽrico Comite de Lechsgmund & eius coniuge Domina Loicarde, quæ illic ſepulta eſt, & unà cum marito in unum tumulum collocata, anno 1142. Tumulo inſcripti ſunt ſequentes uerſiculi.

Lechsgmund.

Hoc latet in tumulo almæ relligionis amator,
Cui de Lechesgmund ſtirps genéroſa fuit.
Illuſtris Comes Henricus, fundator & author
Ipſe monaſterij Cæſarienſis erat.
Quis tibi clare comes grates perſoluere dignas
Poſſet pro meritis muneribusq; tuis?
Te pater altitonans cœleſti munere donet,
Ipſe tuis meritis præmia digna ferat.
Anno milleno, centeno, quadraq; geno
Ac bino: ab uitam mors tibi dira rapit.
Te Deus extinctum, te det requieſcere ſanctis
Molliter, & regnis ſidere det ſuperis.
Ipſe ſuam faciem faciet te uiſere lætam
Clare comes: fauſte perpetuoq; uale.

Cæſarea limes Epiſcopatuum Ayſtetenſis & Auguſtani.

Confirmationem ſui monaſterij fundator à Domino Vvalthero Epiſcopo Auguſtano conſequutus eſt, per nobilem & liberum Hartindum de Grayffenſpach, Achatem ſuum, anno Domini 1135. Is Epiſcopus genere & origine Palatinus Tubingenſis, dedit Cæſarienſi cœnobio Auguſtæ in Comitijs Imperatoris Lotharij inſulam S. Vdalrici Antiſtitis Auguſtani. Eſt hoc Cęſarienſe cœnobiũ limes ac terminus Epiſcopatuũ, Aureatẽſis & Auguſtani: cuius rei teſtis eſt lapis acuminatus in monaſterio poſitus, inter Eccleſiã & portã. Comitũ de Lechsgmũd, qui año Domini 815. temporib. Ludouici Imperatoris, & año 842. temporib. Lotharij Imperatoris floruerũt circa Danubium in arce et oppido Lechsgmund, quaſi Lyci ore, ſiue Lechsend quaſi lyci fine: talis habetur in eodẽ cœnobio Genealogia. Leguntur autem aliqui horũ fuiſſe prin-

Comites de Lechsgmund.

cipes

cipes ac duces, quod teſtantur quatuor ducalia officia, quæ habuiſſe eos ex ueteribus monumentis conſtat. Fuerunt enim Marſalli ad Meulnhardum, Dapiferi de Altisheim, Pincernæ de Schœynisbeundo, Camerarij ad Gansheymium, Comitum de Lechsgmund miniſteriales: quarum appellationum ſunt adhuc uaſtatæ arces in Bauaria. Sequitur Genealogia.

Bertholdus Comes in Burggheim & Lechsgmund è quadam Sueuiæ duciſſa excepit filios.

Henricum Comitem in Lechsgmund, fundatorē Cœſarienſem, anno 1134. is excepit è

Theobaldum de quo nihil prorſus inuenitur in faſtos relatum.

Domina Loicarde fundatrice & prima uxore filios tres

Domina Adelheyde ſecunda coniuge

Conradum,

Volcardum, ſine Vvolgeradū: quę germanica uox eſt Is genuit

Henricum tertium. Henricus uero

Theobaldum, qui ab anno Chriſti 1168. ex Agatha Duciſſa Deccenſi ad annum uſq; 1193. factus eſt pater unius filij

Bertholdi, qui Obijt anno Domini 1223. Eius coniunx erat Domina Agatha Comitiſſa de Aurach, quæ ædidit duos filios, & unam filiam.

Bertholdum anno 1244. mortuum.

Henricum quartum, qui Obijt anno 1195. Suſcepit is ex coniuge ſua Domina Gertruda Baroniſſa Abenſpergenſi

Bertholdum Comitem in Lechsgmund & Graysbach fundatorē Monaſterij Scheurenſis in Bauaria. Eius coniunx Domina Adelheydis de Cypro fundatrix, fuit inferioris Schonefeldi, monialium præclari cœnobij in confluxu Danubij & Lyci ſiti. Hic Bertholdus annum Chriſti circiter 1248. oppidi & arcis Lechsgmund poſſeſſionem amiſit. Eſt enim incendio uaſtatum à S. P. Q. Ratisbonenſi: Nam cum mercimoniæ Ratisbonæ tunc florerent, quæ deinceps Noribergam translatæ ſunt: comes ille inuidens fœlicitatem eam Ratisbonenſibus nolebat ferre, ut quicquam nauigio deferretur Ratisbonam, unde eius loci Reſpub: incitata & excitata, res ſuas defenſura bellum in eum mouit. Ita ſequentes Comites ſe non Comites in, ſed de Lechsgmūd ſcriptis publicis iactabant.

Scheurenſe monaſterium in Bauaris. Inferius Schonenfeldum. Lechsgmūd uaſtatur à Ratisbonenſibus.

Henricum ſecundum, anno 1160. mortuum.

Adelheydin filiolā, quæ in Cęſarienſi cœnobio ſepulta eſt.

Agatham quæ deſpōſata eſt Bertholdo Comiti cuidam de Aurach.

Habuit

Habuit Bertholdus iſte filios.

Vualtherum de Lechsgmund annis 1244. & 1278.

Bertholdum tertium de Lechsgmund in Grayſpach anno 1266. Cuius coniunx Elyſabetha peperit

Gebhardum Canonicum & tertium huius nominis epiſcopum Ayſtetenſem, qui tribus an̄is, octo menſibus 14. diebus pręfuit Epiſcopatui, & Obijt anno Domini 1327. Lucæ in Italia.

Bertholdum in Grayſpach, & de Lechsgmūd Habuit uxores

Elyſſam Comitiſſam de Hirſberg: 1275. ex hac excepit.

Agnetem. Marchioniſſam Burgouianam.

Henricū Comitē in Grayſpach 1292.

Elyſabetham quæ nupſit Comiti Hirſbergenſi: eius filia Elyſſa fuit prioriſſa in inferiori Schenefeldo.

Bertholdum 1301. & 1324. & Henricum qui uixit anno 1324.

Comites in Grayſpach, Marſtetten, & Nyffen. Is ex Agnete Heluetia Comitiſſa de Gundelfingen excepit.

Singuerum — Agnetem 1328. — Annam Abbatiſſam inferioris Schenefeldi.

Habent ſepulturas ſuas in Cęſarienſi cœnobio primum fundatores, Comites uidelicet à Lechsgmūd, domini in Grayſpach: poſtea Comites etiā Niffenſes, & Comites Helephantini ſexi: Comites Oetingenſes, præcipue uero Conradus Comes in Oetingen ab Henrico ſeptimo Imp: proſcriptus, qui Obijt in Cæſarea: Barones in Gundelfingen, Marſalli à Bappenheym, Pincernæ à Geyrn, nobiles à Rechberg, & multi alij Reguli. Abbates uero qui præfuerunt huic cœnobio à prima fundatione ad hæc uſq; tempora, hi fuere. 1. Vdalricus primus Abbas eligitur anno Domini 1134. aſſumptus ex Lucellenſi cœnobio. Vir pius ac religionis externæq; diſciplinæ ſtudioſiſſimus. Is fratres ſecum ex eodem cœnobio Cæſaream adduxit: præfuit uno & uiginti annis. Obijt anno Chriſti 1155. 2. Conradus eligitur anno Domini 1155. erat optimus œconomus: præfuit annis decem. Obijt anno 1165.

3. Diethelmus eligitur anno Domini 1165. præfuit & profuit annis nouem.

4. Albertus eligitur anno 1174. Aedificatur ab eo dormitorium & eccleſia ſpatio nouem annorum: Sub eo dedicatur eccleſia ab Hardouigo Epiſcopo Auguſtano, anno Chriſti 1183. in præſentia Othonis Epiſcopi Ayſtetenſis. Fuit author Bibliothecę, præfuit annis 19. Obijt anno 1194.

5. Ebo eligitur anno 1194. præfuit laudabiliter annis 16. Obijt anno Chriſti 1210.

6. Conradus eligitur anno 1210. erat Abbas pius & doctus: præfuit annis octodecim. Obijt anno Chriſti 1229.

7. Henricus eligitur anno 1229. præfuit 11. annis, & deceſſit anno 1240.

8. Richardus huic ſuccedit, qui præfuit annis 12. Obijt anno Domini 1252.

9. Vvoluicus eligitur anno Chriſti 1252. præfuit annis undecim.

Sub hoc Abbate Vvolvvico uixit in hoc Cæſarienſi cœnobio & reliquum uitę per decenium adhuc ſuperſtes exegit reſignato Auguſtano epiſcopatu Dominus Sybotho Baro de Gundelfingen, Ciſtercienſis inſtituti miro flagrans ſtudio, & quod fratrem etiam germanum illic haberet ſub D. Bernhardi regula & præſcripto, Deo ſeruientem Henricum. Obijt uero epiſcopus iſte Sybotho anno 1262. Sepelitur in Cæſarienſis monaſterij choro.

10. Henricus

10. Henricus conſtituitur anno Chriſti 1263. fuit uir eximie doctus, & in ſumma authoritate apud omnes tam ſummos, tum infimos, præfuit quatuor annis pie & religioſe, & deſignatus eſt Epiſcopus Chalcidonenſis anno Chriſti 1267.

11. Drutvvinus eligitur anno Domini 1267. præfuit uno & uiginti annis, deceſſit ex hac mortali uita ad immortalem anno Domini 1288.

12. Henricus à Bappenheym eligitur anno 1288. præfuit annis 15.

13. Ioannes Chonoldius Auguſtanus eligitur anno Domini 1303. pręfuit annis 18. Deceſſit ex hac uita anno Domini 1321.

14. Vdalricus Zoller eligitur anno 1321. præfuit 19. annis. Obijt anno 1340.

15. Vdalricus Nublingus Laugingenſis, ædificator templi ex imis fundamentis anno Chriſti 1352. eligitur anno 1340. præfuit uno & uiginti annis, reſignauit Abbatiæ gubernationem propter ingraueſcentem ſenectutem anno 1361.

16. Ioannes Zauer eligitur anno Domini 1361. abſoluit templum ab Vdalrico anteceſſore inchoatum, præfuit utiliter 19. annis. Obijt anno 1380.

17. Ioannes Molitor Hochſtadianus (eſt id oppidum Palatinorum ad Danubium ſitum, infra Dillingum & Laugingiacum) eligitur anno Domini 1380. Is ornari & conſecrari fecit templum ab Epiſcopo Burcardo de Ellerbach anno Chriſti 1387. Fuit conditor ambitus & cellæ uinariæ anno Chriſti 1395. Præfuit & profuit uiginti annis & aliquot menſibus. Deceſſit ex hac uita anno 1401. Sub hoc Abbate obijt anno Domini 1391. nobilis ac ſtrenuus uir Vlricus à Treuchtlingen ultimus ſuæ gentis, Cæſareæ in D. Virginis ſacello cum clypeo & inſignibus ſuis terræ mandatus. Hochſtet.

18. Ioannes Scherb eligitur anno 1401. interfuit ſex equitum comitatu concilio Conſtantienſi, cui 204. Abbates, Epiſcopi uero centum ac decem interfuere. Præfuit 22. annis, & Obijt anno Chriſtianæ ſalutis 1423.

19. Craffto Hochſtadianus eligitur anno gratiæ 1423. præeſt quatuor annis & exauthoratur, quòd inutilis eſſet gubernationi, poſtea Obijt anno 1430.

20. Leonhardus Vveinmayer Laugingenſis, promotus à Cratone ad Burſarij ſiue œconomi dignitatem, pro quo beneficio ipſe Cratonem eijci ex Abbatiæ gubernatione fecit. Ipſe uero electus eſt anno Chriſti 1427. illuſtrauit Monaſterium uarijs ſtructuris, & quali menſura ipſe menſus fuerat ſuo benefactori, eadem etiam ipſi iam remetiebatur. Nam decimo tertio gubernationis ſuæ anno depoſitus eſt & ipſe, ac per uim è gubernaculo deturbatus anno uidelicet 1440. inſtinctu Marchionis Brandenburgenſis Friderici, cuius ditioni nolebat ſubeſſe Abbas, etſi is Dominus eſſet tum comitatus Graysbachiam, ad quem dicebat Marchio pertinere etiam cœnobium Cæſarienſe. Cui cum Abbas intrepide reſponderet, nec habere nec agnoſcere alium ſeſe Dominum q̃ Romanum Imperatorem uel regem: nec habuiſſe. Cæſarienſe cœnobiũ à primæua ſui fundatione præter hos alium Dominum: Marchio incenſus ira Abbatem equo alligatum ex cœnobio Cæſarienſi in Marchionatum auexit, quomodo autem ibi tractatus ſit, non inuenio in faſtos relatum.

21. Nicolaus Kolb ſacræ paginæ eximius Doctor, eodem anno ex fontium ſalutarium cœnobio aſſumptus eſt. Is non erat fœlix Oeconomus, ita ut ſub eo ad ſummam pene inopiam redactum fuerit Cæſarienſe monaſterium. Affectus plurimis uicinarum urbium imperialium iniurijs Romam proficiſcitur petiturus à Pontifice defenſionem, quam & impetrauit: fœliciter itaq; inde reuerſus una cum Pontificio fulmine aduerſus hoſtes ſuos ſcripto, & Obijt mox anno 1458. cum monaſterio præfuiſſet quidem annis octodecim, ſed non admodum profuiſſet.

22. Georgius patria Ingolſtadianus eligitur anno Chriſti 1458. celebratur alter Cæſariẽſis monaſterij fundator propter diligentem œconomiæ adminiſtrationem, &

monaſterij

Cæſarea obſidetur à Marchione Alberto.

monaſterij domiciliorum inſtaurationem. Hoc præſidente Albertus Marchio Brandenburgenſis obſidione monaſterium cinxit, & ſecuribus ſibi iter in id faciens anno 1461. effecit, ut Abbas data prius Marchioni, Cæſareæ Maieſtatis nomine, fide Nordlingam ſecederet. Aedificauit Bibliothecam, infirmitorium, & alias plurimas ædes. Præfuit utiliſſime 21. annis. Deceſſit ex hac uita anno 1479.

23. Ioannes Viſthes eligitur eodem anno: homo grandæuus. Egregius monaſterij illuſtrator & renouator. Is laudabiliter præfuit annis duodecim, & Obijt Auguſtæ ſub cura Medicorum anno 1490.

24. Georgius Caſtnerus ex Vverdæa Sueuica natus, antea Prior eligitur anno Chriſti 1490, fuit egregius œconomus, & monaſterij ſui illuſtrator, ædificator Abbatiæ anno Chriſti 1507. cum eccleſiam prius pulcherrime adornaſſet ac illuſtraſſet: Dixerat enim ſibi ac ſucceſſoribus ſuis nihil ſeſe ædificaturum, niſi Deo prius ſua ædificaſſet. Præfuit utiliſſime 19. annis. Obijt ex Anthrace ſiue Carbunculo Anno Domini 1509.

25. Conradus Foſſor, uulgo Reutter, patria Nordlingenſis: eligitur ex Priore Cæſarienſi in Abbatem anno Chriſti 1509. ſtatim poſt mortuum Abbatem Georgium. Feſtinabant uero monachi quod ſcirent Epiſcopum quendam inſidiari et inhiare Abbatiæ, qui dixerat aliquando non ſe moriturum prius, quàm Cęſarienſis fieret Abbas. Mortuus eſt autem, Abbas uero Cæſarienſis factus non eſt. At qui iſti dignitati præfectus eſt, is uir egregie doctus erat, Theologus, & Philoſophus inſignis, præclarus muſicus, legum cum Pontificiarum, tum ciuilium eximie gnarus: Poëta uero talis, qualem non inuenias unum iam in omnibus totius Germaniæ monaſterijs. Extant eius Poëmata Mortilogi titulo Auguſtæ Vindelicorum impreſſa anno 1508. Vidi iuuenis hominem iam tum ſenem anno Chriſti 1539. & uixi cum eo per biduum ſuauiſſime, cum ille de omni diſciplinarum genere diſſereret egregie, & tot optimorum uerſuum ex omni Poëtarum ueterum genere deſumptorum meminiſſet, ut ego ſatis mirari memoriam tam reuerendi ac ſuauiter eruditi ſenis uix equidem poſſem. Complexus me humaniter, humanius tractauit, humaniſſime à ſe dimiſit. Fuit utilis gubernator cœnobij ſui, quod turribus, muro ac foſſa pulcherrime communiuit contra Centaurorum quorundam uiolentiam ac malas technas. Habuit apud ſe in cœnobio ſuo eruditum quendam monachum Ioannem Knobelium ſeniorem, qui egregium Chronicon de rebus cum monaſterij tum Abbatum eius loci ſcripſit, & huic Conrado Abbati dedicauit: ex quo ego hæc de Abbatibus ſingulis breuiter collegi. Præfuit Conradus Abbas annis triginta & aliquot menſibus. Deceſſit ex hac uita anno 1540. Cuius tumulum tali ego honoraui Epitaphio.

Conradus foſſor, Venerandus & utilis Abbas
Corporis hic humili mole quieſco mei.
Qui uales facili ludebam carmine ſæpe
Et noram ueteres hiſtoriasq; nouas.
Quicquid & in ſacris ſcriptum fuit undiq; libris
Quicquid iura docent & Medicina poteſt.
Per multos annos mea cura huic præfuit ædi,
Sed pulchræ domui profuit illa quoq;.
Quam bene muniui muroq; & turribus altis
Aduerſus uulgi tela inimica trucis.
Tu quicunq; iſtac tranſis ſtudioſe uiator
Quæſo optes animæ mitia fata meæ.

Reliquit

Reliquit poſt ſe, hodie adhuc ſuperſtitem fratrem Germanum, Dominũ Henricum Abbatem Mulbrunnenſem, uirum & literis & uirtute non ignobilem.

26. Ioannes Zauher, ſecundus huius nominis Artiũ Philoſophiæ Magiſter: eligitur anno Chriſtianæ ſalutis 1540. Eſt uir latine doctus qui Heidelbergæ & Coloniæ fœliciter ſtuduit, liberalis, munificus, & erga literatos omnes humaniſſimus: Bonus ac fidelis hactenus rerum ſui cœnobij inſpector & adminiſtrator. Circunduxit eleganti & forti muro inſignem uineam Laytenſem circa Grayſpachium ad Danubium ſitã, & in media ea uinea amæniſſimas conſtruxit ædes, ex quibus cœlo ſereno tota urbs Auguſta Vindelicorum amæniſſimo proſpectu uideri poteſt. Hæc quatuor aureorum millibus confecit. Apud Gendrichium (qui pagus eſt in Lyci & Danubij confluxu ſitus) eiuſdem nominis arcem ſuam ampliauit & preclare auxit. In ciuitatibus Giengenſi & Vverdenſi preclaras ædes penè de nouo inſtaurauit. Sub eius gubernatione fulmine & tempeſtatibus læſum erat templum cœnobij, Turris uero adiuncta cum campanis omnibus conflagrarat anno 1543. Hæc ipſe omnia preclare iterum priſtinæ dignitati reſtituit. Extant ad hunc Elegiæ à me ſcriptæ in 14. & 15. libris Syluarum mearum. Interfuit anno Chriſti 1548. & hoc pręterito Iubileo Comitijs Auguſtanis à Carolo V. celebratis, in quibus benignus Mæcenas plurima mihi communicauit ad operis huius amplificationem.

CAMPIDONA, uel Cãpidonenſe ordinis D. Benedicti Monaſteriũ magnificũ ac prępotẽs, in Rhętia, uel Rhetię potius particula Ilergouia (quę Sueuiæ meo iudicio rectius annumeraretur) extra eiuſdẽ nominis imperialẽ longeq; uetuſtiſſimã ciuitatem ſitum: fundatum eſt pro nobilibus ac illuſtribus uiris Deo & Eccleſiæ Dei ſeruituris anno Chriſti 777. à Domina Hildegarde Regina, Caroli Magni laudatiſſimi Regis, tum uero nondum Imperatoris tertia & omnium ut ueteres ſcriptores unanimi conſenſu omnes affirmant chariſſima coniuge, quæ filia erat Hildebrandi potentiſſimi Sueuorum ducis, & Regardæ Bauarorum duciſſæ: nata in Andechs Bauariæ arce, patris ſui Hildebrandi præcipua ſede, quæ quinq; miliaribus à Monaco hodie diſtans, Sancti Montis Andecenſis ob uetuſtatem nimirum titulo honorata eſt. Donatum eſt libertatibus maximis à ſummo Pontifice Adriano, à quo etiam conſecratum ac dedicatum eſt anno Domini 777. Vndecima Maij Dominicæ aſcenſioni ſacra cũ is Imperatricem ex Italia in Germaniam ſequutus eſſet, trecentis & quinquaginta Cardinalibus Epiſcopis & Abbatibus comitatus.

Primum eius loci Abbatem ipſa deſignauit fundatrix uirum eruditione & pietate præſtantem Andelgarium, quem aliqui Amelgarium uocant, & Rolandi omnium Gallorum bellicoſiſſimi Ducis filium fuiſſe affirmant. Hinc iſta Cœnobij inſcriptio nata, quæ anno 1484. columnæ indita, ambulantibus per Ambitum obuia eſt.

Hildegardis	773. fundauit.	Carolus	774. confirmauit.
Adrianus	777. dedicauit.	Andegarius	778. inchoauit.

Sed nos cum in optimæ fundatricis honorem tum ob alias etiam rationes plurimas (anteq; ad Monaſterij & Abbatũ Annales accedamus) Genealogias quaſdam & fundatricis ex Sueuiæ omnium uetuſtiſſimis ducibus natæ & fundatoris Caroli Magni præmittamus, ex quibus antiqua etiam ciuitatis Campidonenſis origo, & quòd Sueuiæ pocius quàm Rhætiæ illa annumeranda ſit, luculenter patebit.

Sæuenus uel Sæuus, Tyrannus quidam præpotens (à quo Suæuis populo feroci, ſtrenuo, ſeuero, Martio ac bellicoſo olim, nomen hoc inditum antiquitus creditur) cum ingenti multitudine eam terram, quæ ad Vvertachium, Lycum ac Hylarum amnes ſita eſt, ingreſſus eſſet ac à ſuo nomine Sæuiam appellaſſet; condidiſſe legitur in eo ipſo tractu (quem nos hodie ſiue ab Alemannis, ut aliqui uolunt Almangouiam ſiue Alpiũ uicinitate Alpgouiam & corrupta abbreuiataq; uoce Algoiam uocamus) & eo ipſo loco, ubi nũc Cãpidoni, linei panni madefacti & in pratis ad Solem extenſi

Sueuia unde dicta.

Algoia unde.

albicari ſolent, Ciuitatē de ſuo nomine Sæuam initio uel Sæuenam dictā: ut ibi IVS diceretur collectæ Sæuorum ac Martiorum hominum, uicina loca iam ſub ſe duce excolenti multitudini. Et hanc urbem, exceptis Treueri, Pardevuico & Auguſta omnium Germaniæ uetuſtiſſimam eſſe, nemini dubium ſit. Hæc ipſa poſtea multorum annorum ſucceſſu ab Hermino uel Herminio aut ut alij uocant Vermino duce quodam Sueuorum aucta & ampliata, nouo nomine Vermetta uel Hermetta appellata reperitur. Qua tandem Auguſti Cæſaris temporibus à Tiberio uel eius fratre Druſo euerſa ac funditus deleta: conſtructa eſt deinde poſt multorum annorum curricula ab alio Sæuorum uel Suæuorum duce quodam Eſnero, primo ad Chriſtum cōuerſo, in uicino colle Arx Hylermontana à præterfluente fluuio Hylaro nimirum ſic dicta: quam hoc tempore diſiectam etiam & uaſtam Campidonenſes ciues die Burghalden appellare ſolent. Ad hunc ducem Eſnerum uenerunt Hylari amnis & uicinarum Alpium accolæ, petentes ſpacia ad conſtruendas prope nouam arcem nouas etiam ædes: quibus cum ille adiacentem ſurgenti ſedi ſuæ Campum omnem liberaliter donaſſet ac uiritim diſtribuiſſet: noua urbs condita & à donato hoc Campo Campidonum denominata eſt. Fuerat uero in eo colle (anteq̃ arcis fundamenta ponerentur à duce Eſnero) phanum Ciſæ Deæ Ethnicæ, ducentis annis ante Chriſti incarnationem illic à Sueuis conditum. Id anno Chriſti 316. (eiecto & confracto Gentilicio Idolo) à Syluestro primo, P. M. Chriſto ſanctiſq́ eius Apoſtolis Philippo ac Iacobo inauguratum ac dedicatum eſſe legitur. In hac arce Hylermontana poſtea Sueuiæ duces Hilbrandus, Gotfridus, Hobingus, Nebus, Imanus & Hildebrandus ſecundus uixerunt ac habitarunt, ita ut hæc arx, auita ſedes fuerit Sueuiæ ducum ad tempora uſq́ Caroli Magni. Hildebrandus iſte ſecundus, ducta uxore Bauara Domina Regarde, excepit ex ea:

De Ciuitatis Campidonenſis primordijs. *Burghalden.* *Sueuiæ duces.*

D ADELINDIN. natam in arce Andechs, deſponſatam Domino Othoni Comiti Tragēdino & Caldarienſi: fundatricem ampliſſimi Canoniſſarū Collegij Buchaugiēſis prope Biberacū ſiti.

D. HILDEGARDIN. & ipſam anno 732. in arce Andecenſi natā, ipſa die S. Sabinæ. Carolo Magno Francorū Regi, nondum Cæſari, deſponſatam: fundatricem Monaſterij Campidonenſis.

D. VLRICVM. gemellum cū Domina Hildegarde, eodem die natum, qui Epiſcopus tandem Lauſanæ deſignatus legitur.

Sequitur Genealogia Caroli Magni ex uarijs probatiſſimis Authoribus & annotationibus collecta.

ANSBERTVS primus Marchio Andouerpianus fuit: ex quo genitus legitur Arnoldus, Marchio ſecundus: cuius filius, fuiſſe ſcribitur Arnulphus, Marchio tertius: ex quo prodijt Anchiſus, quartus Marchio: qui ex Begga Brabantiæ duciſſa excepit.

PIPINVM ſeniorem uel groſſum: cuius ex Alpaide cōcubina filius fuit CAROLVS Martellus: huius Caroli legitimus filius fuit: PIPINVS Puſillus, Maior domus cognominatus: qui à Zacharia Pontifice Rom: (eiecto & in Monaſteriū intruſo Rege Hilderico) Frācorū Rex deſignatus eſt. Huic Pipino nati ſunt ex legitimis duabus uxoribus.

D. BERTHA alibi Bertrada Heraclij Conſtantinopolitani Imperatoris filia.

D. LEVTBVRGI uel Talatina fœmina Saxonica.

LEO. Talandus Hildegardi Rapato. Reginæ iniurius.

1. Carolo

1. CAROlomannus. 2. Blamannus. 3. CAROLVS Magnus Francorū Rex & tandē Imperator Romanorū. 4. BERtha Rolandi omniū Gallorū fortiſſimi principis mater. 5. ROThais Meti ad S. Arnulphum humata. 6. ADA Treueri in monaſterio & primario templo S. Maximini ſub niueo marmore ſepulta cum tali Epigraphe: ADA ANCILLA CHRISTI, SOROR CAROLI MAGNI. 7. GISEla ſanctæ cōuerſationis uirgo, Carolo Magno fratri ſemper chariſſima et defuncta Bertha matris loco ſemper ab eo culta. 8. ADELHAIdis Meti ad S. Arnulphū ſepulta. 9. SIMPHoriana Amberto uel Ambrechto Lotharingorū duci deſponſata, quem parentem ipſa fecit.

Filiorum:
- Rotolandi Lothoringorum ducis.
- Simberti Abbatis Murbacenſis tandemq; Epiſcopi Auguſtani.

Filiarum uero:
- Vigetæ
- Rorinnæ quæ Nothardo Sueuorum duci nupſit, magno Campidonenſis Cœnobij benefactori.
- Talatinæ.

Carolus Magnus conſequutus eſt ex legitimis uxoribus.

1.	2.	3.	4.	5.
Galiena Hiſpana, Galaſtrię Toletani Regis filia: nullam prolem.	Hermingarde Deſiderij Longobardorū Regis filia à ſe iterum repudiata etiam nihil.	Hildegarde Sueuorū ducißa & fundatrice Campidonenſi liberaliſſima.	Faſtrada Ratolij Comitis apud Oſtrofrancos filia. Theodoretam. Hiltrudin. Rothaiden.	Luitgarde nobili Sueua ſed ſterili, nihil.

Ex Hildegarde:

PIPINVM Italiæ Regem Bauariæq; ducē, qui ex Rutrudi coniuge Gręca excepit Bernhardum Adulam Adelhaidin Gundardam Berchaiden & Theodoretam: fundatricem Schvuarzacenſis Monaſterij Monialium.	CAROLVM Galliæ citerioris Regem.	LOTHARIVM gemellum cum Ludouico.	LVDOVICŪ Aquitanię Regē: poſtea Imperatorē cognomento pium, qui ex Hermingarde Saxoniæ duciſſa quatuor filios excepit & filiam Hildegardin Mediolanēſium duci nuptam.

1. BERTHAM.
2. Giſelam perpetuæ uirginitati deuotam, monialem.
3. Hildegardin puellulā unius anni prope Mediomatricū urbē ad S. Arnulphum, ſepultam.
4. Adelhaidin & ipſam paruulā eodē loco extra Metin humatā.
5. Bellixandam.
6. Immam portatricē Einhardi Notarij & Scribæ Imperatorij, eidē poſtea à Carolo patre deſponſatā: fundatricē Monaſterij Seligenſtadēſis in Oſtrofrancis. *Schwarzach. Selgēſtat.*
7. Gertrudin & 8. Rotrudin.

EX concubinis uero & pellicibus poſt defunctas legitimas uxores: uidelicet.

1. GERSVVINda Saxonici generis admodū pulchra puella Adeltrudin filiā.
2. REGINA alibi Robeda dicta filios duos: Drogonē Archiepiſcopū Metenſem in Cœnobio S. Arnulphi humo mandatum, Et Hugonē.
3. ADELinde filium Theodoricum. 4. HIMELtrude filium unicum Pipinum Gippoſum, ſeditioſum in patrem, ac icciirco Monaſterio intruſum.
5. ROTHILDE uel Richilde, filias: ADElrodin, Roynam, Adelindin.

Sed redeamus nunc ad D. Hildegardin fundatricem, & occaſionē rationemq; conditi talis Cœnobij aperiamus, quæ Campidoni in ueteribus Monaſterij Annalib⁹ ſic

 in li-

in literas relata reperitur. Aiũt Carolo Magno fratrẽ fuiſſe ex nouerca, Leutburga Talandũ nomine: cui ad bellũ Saxonicum abiens Rex, & Hildegardin coniugem ſuã & Regnũ ipſum quoq; totum cõmendarat. Flagraſſe uero Talandum amore cõmendatæ ſibi Reginæ tantopere, ut noctem etiam ac cõcubitus aliquoties auſus fuiſſet ab ea petere. Quos cũ Regina negaret, & ſibi tamen à Talando nunq; non inſtante plurimum metueret: dixit aliquando petenti, ut ſingulare ſolitariũmq; conclaue aliquod fieri ſibi curaret, in quo latenter amoribus perfrui & ſecure deliciari liceret, tum ſeſe ei gratificaturã libentius. Talandus ſerio loqui Reginã exiſtimans, iamq; magis ardens (quod iuſſerat Regina) ſtudioſe & expedite facit, pulcherrimũ planeq; Regium Cubiculũ in loco à reliquis ædificijs paulo remotiore conſtrui curat, ad quod etiam non niſi per tres Ianuas perueniri poterat. Ad id ſolito more iterum ſollicitata ac inuitata Regina, una cum Amatore quaſi ingreſſura accedit. Vt uero ad terciam ianuã uentum eſſet, manu fores tenens Regina Talandum hylari uultu, quaſi & ipſa iam uoti ſui Compos facta præcedere iubet. Ille nihil cunctatus, nec doli quidq; in tali loco ſuſpicans, ſed ſequuturã confeſtim Dominã ſperans, lætus ingreditur: Ibi ipſa Mulicbris aſtuciæ non ignara, Ianuam poſt amatorem claudens & peſſulo muniens in aduentũ uſq; Mariti ſui Caroli, Talandũ eo ipſo loco inter dira ieiunia captiuũ detinendũ cenſet. Elapſis aliquot Menſibus cum ex præcurſoribus Regijs audit Regina aduentare Victorẽ è Saxonia Carolũ: Læticia & gaudio plena, ut omnes ſui gaudij participes faciat, Talandum etiã delicti ueniã multocies petentẽ multiplicibus eius precibus euicta & exorata, clemẽter è cuſtodia dimittit, nihil ſibi quidq; ab eo amplius metuens, ut quæ nullius mali ſibi conſcia eſſet. Venienti Carolo primus occurrit Talandus, ut cui Prouincia adminiſtrandi Regni & cuſtodiendæ Reginæ fuiſſet data. Is præueniri ſeſe timens à Regina, ipſam cõmenticijs querelis præuenire maluit. Percontanti itaq; Carolo, ecquid ita macer eſſet, multũ ab illo Talando mutatus, quẽ abiens reliquiſſet: Tuæ (inquit) tuæ inq; delicatæ & caſtæ ſi dijs placet coniugi acceptã hãc maciem fero, quæ ut Adulterari ſecurius poſſet, me (quod oculatius eã obſeruarẽ) ſimulato clandeſtiori Colloquio in recens ad tale facinus conſtructũ conclaue euocat, cui tanquã Carceri incluſum me, in hos uſq; dies detinuit. Iam poſtq; te aduentare audiuit, liberum iterum dimiſit. His uafre excogitatis commentis fidem adhibens Carolus nec ad Reginam ingredi, nec ad ſeſe illam admittere uoluit, ſed ut in amnem proiecta, ſtatim è medio & conſpectu ſuo tolleretur, ſerio mandauit. Regina clam admonita, furenti Regis iræ ſeſe ſubduxit, & ad uicini cuiuſdam Reguli Gynætium ſeſe recipiens, Dei beneficio ſalua euaſit. Ad hunc Regulum cum Carolus etiam aliquando animi cauſa ueniret, ac per pontem in ipſam Arcem ingrederetur: Videns proſpicientem Hildegardin à Nequam Talando ſibi proditam ac cum refricatione nondum conſolidati uulneris oſtenſam, mox quaſi nouo Oeſtro percitus in uicinam ſyluam eam abripi, & illic oculos ei erui iubet. Educta igitur ab Apparitoribus Hildegarde, ut excœcaretur: Venit caſu, à DEO nimirum miſericorde rerum Mortalium inſpectore miſſus, & ad tuendam lacrymantis ac trementis REGInæ innocentiam ordinatus, Eques quidam Auratus, ut uocant, aut BALTHEI iure conſpicuus: Nobilis uir de Freydenberg, non immerito tali appellatus nomine, quod ſiue à læticia ſiue libertate haberet, utrumq; profecto hic in tempore ueniens copioſe ſecum afferebat. Is enim à Domina Adelinde fortuitu ad HILDEGARDIN ſororem ablegatus aduentu & præſentia ſua afflictam REGINAM exhylarauit & ex Apparitorum manibus liberauit: ſubdens pro eo Catulum, cuius eruti oculi ad CAROLVM, ut iuſſerat, deferrentur. Liberata iam Hildegardis adiunxit ſibi uiæ & fortunarum ſuarum fidam ſociam uirginem quandam

Freydenbergius.

Roſinam

Roſinam de Bodmen cum qua exul Romam adijt, ubi Medicam artẽ (cuius per om/nem uitam ſtudioſa fuerat) ita feliciter exercuit, ut omnes tum ægrotos & afflictos conſilio ſuo adiuuans nõ Romæ ſolũ ſummis infimiſq; omnibus admirationi eſſet, ſed in alijs etiã Regionibus procul diſſitis noua iſta Medica innoteſceret. Accidit interea tẽporis ut Talandus autor iſtarũ inter optimos cõiuges diſſenſionũ iuſto Dei iuditio nõ lepra tantũ inficeretur, ſed cæcus oculorũ etiã uſum amitteret: qui inquirens medicũ, audiuit Romæ fœminã eſſe quæ omnib⁹ ægrotis, præcipue uero Ophtalmia laborantibus feliciſſime & facilime ſubueniret. Carolum itaq; fratrẽ Romam adeuntem ſequitur, fœminam inquirit, ad eiuſq; ædes accedit: pulſanti ianuam proſpiciens Bodmana prior occurrit, quæritq; quid uelit. Reſpõdet Nequã, Talandũ ſe eſſe Caroli Magni Francorum Regis fratrẽ: ueniſſe ut loqueretur Medicæ iſti mulieri, quæ diceretur oculorũ doloribus mira promptitudine mederi poſſe. Hildegardis à Bodmana edocta, iubet illi nunciari, ut abeat & Sacerdoti peccata ſua plene confiteatur, quæ ubi uera pœnitentia deplorarit, redeat poſtea, ſe interim uiſuram quid ei Collyriorum applicet pro reſtitutione ablati uiſus. Sic abit Talandus, quod iuſſus eſt facere, facit: cõfitetur, ſequẽti die redit, accipit medicamina & poſt pauculos dies ſanatur. Miratur Carolus Magnus Medicã, miratur eandẽ Pontifex, & uterq; nouã illã Aeſculapiam tãta Medẽdi facilitate & promptitudine præditã uidere cupit: miſſis itaq; nuncijs uocari eam in palatiũ iubẽt: reſpondet Medica uenire ſe ad Palatiũ nõ poſſe, ſed uenturã poſtero die in Eccleſiã S. Petri, ac ibi ſeſe præſentaturã utriuſq; cõſpectui: redeũt nuntij, unde miſſi fuerant, & quid receperint reſponſi, edocẽt. Sequenti die ingreditur templũ Medica cũ ſocia ſua Bodmana, & ueniens in conſpectũ Regis ac Pontificis à Rege ſtatim agnoſcitur, cui ipſa mox præſente ſumo Pontifice totã ſuarũ calamitatũ originẽ & ſeriem longa oratione exponit. Carolus innocentiã dilectiſſimæ coniugis intelligens, abiectis cõcubinis omnibus ipſam in plenã gratiam recipit, ac chariſſimis liberis dulciſſimã matrẽ reſtituit, fratrẽ uero Talandum tantorũ ſcelerum ſeminatorem damnatũ, in Inſulas ex perpetuo conſpectu ſuo deportari iubet, quẽ ad dignũ etiã ſupplíciũ rapturus erat, niſi precibus intercedentis Hildegardis Reginæ mitigatus uitam ſaluam ei donaſſet. Põtifex Carolo ſuam Hildegardin quaſi nouã ſponſam, data etiã noua benedictione aſſocians ita eã honorauit, ut deinceps Magna Hildegardis (quẽadmodũ maritus Magnus Carolus) & Sancta & beata omniũ gentium Gubernatrix deberet uno omniũ ore ſalutari. Poſt aliquot mẽſes Dña Hildegardis cũ Rege domũ reuerſa, gratiarũ actionis ergò (habita prius cũ marito ſuper ea re deliberatione) ex patrimonio ſuo Cœnobiũ Campidonẽſe conſtruxit, quod facturã ſeſe D. Virgini matri uouerat prius in miſerijs & ærumnis ſuis conſtituta, à cuius filio æterno Deo, ſeſe adiutam, & ex ærumnis his liberatã pleno iã ore cõfitebatur. Carolus uero, ut ipſe etiam Deo pro reſtituta chariſſima uxore, & patefacta eius innocẽtia gratus eſſet: condidit, ampliſſimiſq; prouẽtibus annuis donauit in honorẽ Beatæ Virginis, quæ Saluatorẽ Mundi peperit, ornatiſſimã Baſilicã Aquiſgranenſem, in qua hodie adhuc eum corpore (nam animus ad cœleſtia emigrauit) quieſcere certũ eſt. Hæc Campidonenſis & Aquiſgranenſis Baſilicarũ initia ſunt certiſſima. Primum uero Campidonenſis Cœnobij lapidem poſuiſſe legitur anno Domini 773. Dominus Rolandus Caroli Magni è ſorore Bertha nepos, omnium Gallorũ, Sabellico teſte, fortiſſimus: præſentibus multis principibus ac nobilibus. Dedit autem Domina fundatrix ad recens conditum ſuum Cœnobium Alpgouiam, id eſt, Alpibus adiacentem terram, Sægouiam, id eſt Lacubus, forte Sundtheymenſi, Mariſcellenſi & Sulzbergenſi (hos enim ampliſſimos piſculentiſſimoſq; Lacus hodie adhuc poſſidet eius loci Abbas) confinem prouintiam: Riſgouiam, hoc eſt, Rhetiæ uicinum agrum: Auguſtigouiam, Auguſtanæ nimirum urbi adiacens Territorium: Hilergouiam item, id eſt, ad Ilerum ſitos agros cum oppidis, pagis, caſtris, aquis, piſcinis, campis, & paſcuis, præ-

Aquiſgranenſe templum.

Donatio Hildegardis.

cipue uero comitatu & oppido Campidonenſi, & arce Hillemontana, quæ de‐functo Hildebrando patre eius, Rudelbrechti ac Beronis Comitum de Brunſvuiga ſedes fuerat, ad quam hæc omnia ſupra nominata Territoria ſpectabant: cum omnibus Iuribus ac Priuilegijs, Ciuilibus ac Eccleſiaſticis in omnem æternitatem, ad finem uſq; Mundi uſurpandis. Dedit uero hæc omnia pro ſuſtentatione Nobilium ac Illuſtrium Germaniæ uirorum, qui pietatis, Literarum, ac Religionis ſtudio ſeſe dederent: Dedit pro Nobilibus inquam, quòd Deo ita ordinante à Viro Nobili ex ærumnis & morte liberata eſſet. Elegit autem cum ad Cœnobium cõſtruendũ, tum ut quietem ſuam corpusq; defunctæ ad diem uſq; nouiſſimum haberet, hunc locum præcipue quod in Epiſcopatuum Conſtantienſis, ex quo paternam: & Auguſtani, ex quo Maternam originem duceret, confinibus ſitus eſſet: & quod tum etiam in eodem diſtrictu ad S. Nicolai Sacellum pij habitarent Hæremitæ, qui Religioſe Deo in maxima uitæ puritate & innocentia ſeruiebant. Adduxerat ſecum Carolus Hildegardi ſuæ è Conſtantinopoli duos incomparabilis ſtaturæ ac ſtupendæ Altitudinis Gigantes, Sancimonem ac Celebrandum, qui ingentia Saxa humeris ſuis ad nouum ædificium portantes, uoracitate ſua immenſa cum conditrici, tũ toti uiciniæ admirationi erant, ac riſum ſubinde mouebant. Horum alter, Celebrandus uidelicet, mortua Domina Hildegarde in Italiam uenit: Sancimon uero Campidoni mortuus, in medio Baſilicæ honorifica ſepultura donatus eſt. Fundatrix Sancta uocatur, non quod Canonizata ſit à Rom: Pontificibus, ſed quod ab incunabulis Chriſti doctrinarum ac præceptionum ſtudioſiſſima, ſummo ſemper ſtudio ægrotos inuiſerit, & uerbo Dei conſolata ſit, quod è partu laborantibus fœminabus Imperatrix etiam adfuerit, quod omnibus pauperibus largiſſima Eleemoſinarũ diſtributione opem ſummam tulerit. Cuius pietatis inſigne & conſpicuum hodie adhuc eſt in Campidonenſi Monaſterio indicium, ubi in eius memoriam ſingulis Septimanis bis, diebus uidelicet Lunæ & Veneris, ducenti homines pauperes diſtributis panibus cibari ac refocillari ſolent. Duxit eam Carolus Magnus Brunſvuigæ ubi tum apud Auiam Talatinam uixiſſe ſcribitur. Deceſſit ex hac lachrymarum ualle ad cœleſtis patriæ gaudia inenarrabilia anno Chriſti 783. Sepelitur (ut moriens petierat) in Baſilica ſua Campidonenſi: etſi Cœnobitæ S. Arnulphi extra Mediomatricum potentiſſimæ urbis Mœnia, in peruetere ac magnificentiſſimo Monaſterio habitantes iactitent, ſeſe eandem etiam Hildegardin eiuſq; filium Ludouicum pium, filias uero Hildegardin & Adelhaidin in ſui templi Auguſto equidem choro magnificis Sepulchris conditas habere: ubi ego ſuperiore anno ſequentia dictarum Regiarum Perſonarum Epitaphia excripſi, quæ huic deſcriptioni inſerenda cenſui. Fieri autem potuit, quod Meti mortua, illic humata initio ſit, & poſtea inde Campidonam translata: Sicut id multis Imperatoribus & Imperatricibus accidit, uidelicet Philippo Barbaroſſæ filio: Adolpho Anaxouiano, Alberto Habſpurgio & alijs pluribus, qui alibi primum humati, poſtea Spiram in Regum Sepulchra translati ſunt.

Duo Gigantes Cãpidoni.

S. Arnulphi Metẽſe cœnob.

HILDEGARDIS *Reginæ tumulus.*

Aurea quæ fuluis rutilant Elementa figuris
Quam clara extiterint membra ſepulta docent.
Hic Regina iacet Regi præcelſa potenti
Hildegard Karolo quæ bene nupta fuit.
Quæ tantum claræ tranſcendit ſtirpis alumnos
Quantum quo genita eſt Indica gemma ſolum.

Huic

Huic tam Clara fuit florentis gratia formæ
Qua non occiduo pulchrior orbe foret.
Cuius haud tenerum poſſint æquare decorem
Sardonix Pario, Lilia mixta Roſis.
Attamen hanc ſpeciem ſuperabant lumina cordis
Simplicitasq́ animæ, interiorq́ decor.
Tu mitis, ſapiens, ſolers, iocunda fuiſti
Dapſilis & cunctis condecorata bonis.
Sed quid plura feram? cum non ſit grandior ulla
Laus tibi, quám tanto complacuiſſe uiro.
Cumq́ uir Armipotens ſceptris iunxiſſet Auitis
Ciuiferumq́ Padum, Romuleumq́ Tibrim:
Tu ſola inuenta es, fieres quæ digna tenere
Multiplicis Regni aurea ſceptra manu.
Alter ab undecimo rurſum te ſuſtulit annus
Heu genitrix Regum, heu decus atq́ dolor.
Te Francus, Sueuus, Germanus, teq́ Britannus,
Cumq́ Getis duris plangit Ibera cohors.
Accola te Ligeris, te deflet & Itala tellus,
Ipſaq́ morte tua anxia Roma gemit.
Mouiſti ad fletus, & fortia corda uirorum
Et Lachrymæ clypeos inter & arma cadũt.
Heu quantis ſapiens, & firmum robore ſemper
Vſſiſti flammis pectus herile uiri
Solatur cunctos ſpes hæc ſed certa dolentes
Pro dignis factis quod ſacra Regna tenes.

LVDOVICI *Regis & Imperatoris tumulus.*

Imperij fulmen, Francorum nobile culmen
Erutus á ſæclo conditur hoc tumulo.
Rex Ludouicus, pietatis tantus amicus
Qui pius á populo dicitur & titulo.
Hildgardis ſoboles, Caroli Magni pia proles
In pacis metas colligit hunc pietas.
Rumilicam uillam quicquidq́ refertur ad illam
Arnolpho ſancto contulit huicq́ loco.
Stirps á quo procerum Regumq́ uel Imperatorum
Quorum muneribus ſiſtitur iſte locus.

ADELHEIDIS *filiolæ Caroli Magni.*

Hoc tumulata iacet puſilla puellula buſto
Adlheid amne ſacro quæ uocitata fuit.

Huic ſator eſt Carolus gemino diademate pollens,
Nobilis ingenio, fortis ad arma ſatis.
Sumpſerat hæc ortum prope mœnia celſa Papiæ
Cum caperet genitor Itala regna potens.
Sed Rodanum properans rapta eſt de lumine uitæ
Iſtaq; ſunt matris corda dolore procul.
Exceſſit patrios non conſpectura triumphos
Nunc patris æterni Regna beata tenet.

HILDEGARDIS filiolæ Caroli Magni.

Hildegard rapuit ſubito te funus acerbum
Ceu raptat Boreas uere Liguſtra nouo.
Expleuit nec dum uitæ tibi circulus annum
Annua nec uenit lux genuina tibi.
Paruula non paruum linquis Virguncula luctum
Confodens iaculo regia corda patris.
Matris habens nomen renouas de morte dolorem
Poſtquam uixiſti uix quadraginta dies.
Pectore nos mœſto lachrymarum fundimus amnes
Tu nimium fœlix gaudia longa petis.

ABBATVM huius ampliſſimi Cœnobij omniũ, à primo ad eum uſq; qui hac noſtra tempeſtate Rerũ potitur, talis mihi ſuperiore anno ab eiuſdem Abbatiæ conuentualibus clariſſimis, generiſq; & ingenij nobilitate maxime illuſtribus uiris, Friderico à Thierberg, & Chriſtophoro à Freyberg Catalogus, etſi à me digeſtus & auctus poſtea, benigniter communicatus eſt.

Brunſuicẽſium ducũ origo. 1. Andegarius Grundefeſtus de Brunſvviga, Rolandi filius: eorum generis qui poſtea ſucceſſu temporis duces creati, Brunſuicenſes duces dicti ſunt: ab alijs Audegarius, & iterum alijs Amelgarius nominatus: Vir genere, moribus ac doctrina nobilis, ab ipſa S. Hildegarde Regina & fundatrice Romam accerſitur, ut is cui gubernationem recẽs inchoati Cœnobij ipſa commendatura aliquando eſſet, ſacris initiatus Põtifici innoteſceret, à quo mox præſente Carolo Magno inauguratus eſt ipſa die Dominicæ Reſurrectionis, anno Domini 773. eodem nempe anno, quo fundamenta Cœnobij iacta ſunt. Electus uero eſt in primum uiginti trium nobilium Cœnobitarum Campidonenſium Abbatem, anno incarnati uerbi 777. præfuit pie, quiete, & fideliter, annis 19. Conſecutus eſt pro ſe & ſucceſſoribus ſuis omnibus inſigne priuilegium ab Adriano Pontifice, in quo Pontifex Campidonam alteram uel ſecundam Romam appellans, ab omni eam Epiſcopali iugo exemptam, & perpetuo liberam eſſe ſtatuit. *Campidonũ ſecunda Roma.* Abbati uero concedit plenam poteſtatem ante meridiem ſacra faciendi, poſt meridiem uero gladij ad exercenda iura forenſia, ad tuendos bonos, ac è medio tollendos malos uſurpandi. Vnde uerſus natus quem Abbas & princeps loci huius cum Herbipolenſi Epiſcopatu communem habet.

Campidona ſola iudicat enſe ſtola. Eiuſdem Pontificis conſenſu tranſlata eſt ad Monaſterium Campidonenſe celebris tum Academia Sangallenſis, quæ poſtea è Campidona propter tumultuantem ibi plebem Herbipolim, & anno 1398. ex Herbipoli in Epiſcopum ſuum ſeditioſa, Erffordiam ab Archiepiſcopo Moguntino Ioanne Comite Anaxouiano tranſlata legitur, Bonifacio nono Pon: Max: priuilegia dante. *Erffordẽſis Academia.*

Imperator uero Carolus eidem Abbati Andegario ad principis dignitatē euecto, Mo- netæ etiam cudendæ poteſtatem dedit. Aduocatos uero ac tutores Cœnobij conſti- tuit ac deſignauit ducem Bauariæ, Marſallum; Saxoniæ ducem, pincernam; Montis fortis comitem, dapiferum; comitem de Nellenburg, Camerarium Abbatis. Ande- garius iſte pagum etiam Gronenfurtenſem, uiridis uadi ſcilicet poſſedit, quem hodie auctum & in celebrem urbem ampliatum Memmingam uocant, in quo multa condi- diſſe legitur. Paucas habebat tunc temporis Sueuia urbes, præter Auguſtam, Phullen dorphum, & Campidonam ferè nullas, ſed pagos multos amplos, Vlmam uidelicet Grunenfurtum, Bibracum, Leutkirchium, Iſnam &c. qui omnes uicinorum erant Abbatum, Obijt Andegarius ſecunda Nouembrium Anni 796. Sepelitur in choro ſub Ara maxima.

Aduocati Cœnobij Campidonenſis.

Memmingen.

2. Agapitus de duro cornu, nobilis heros genere, & uir prudentiſſimus, eligitur in Abbatem anno Domini 796. præfuit ſub Pon: Max: Leone tertio, & huius ſucceſſo- re Stephano, uno & uiginti annis Laudabiliter. Collegit inſignem Bybliothecam, in quam cum Neophytus aliquis candelam aliquando ardentem portaſſet, & negligen ter depoſuiſſet, incendio inde orto, magna pars Cœnobij miſere conflagrauit. Obijt animi dolore 4. Decembrium anni 817.

3. Gothardus Kaltenbergerus Aquiſgranenſis, quemadmodū genere ſic uitæ quo- q; innocentia nobilis, eligitur anno 817. præfuit ſub Pont: Max: Paſchali primo, Eu- genio ſecundo, Gregorio quarto, & Valentino primo annis 23. Condidit dormitoriū & refectorium inſigne, campanas item maximas, plurima item in pago Grunenfurt, hodie Memmingen. Habuit ſua ætate inſignem lacum ſub arce Hillermontana, per quem uolitantes & natantes anates, miniſtri Abbatis ex ipſa arce iaculis ferire, & in ſuam poteſtatem redigere poterant. Obijt 13. Auguſti, anno Domini 840.

4. Adelbertus alibi Eccenbertus Moringerus, de Hopfferbach: uir nobilis, ſucceſſit Gothardo anno ſupra ſcripto, Fuit Hittonis ſexti Epiſcopi Fryſingenſis in Bauaris nepos ex fratre, cui etiam in Epiſcopatus gubernatione ſucceſſit: tandem ad Abba- tiam quoq; Campidonenſem una cum Epiſcopatu gubernandam accerſitus: præfuit ſub Pont: Max: Sergio ſecundo, annis undecim utiliter. Huic Dña Rorinna duciſſa Sueuiæ (cuius etiam ſupra in Genealogijs mentio facta eſt) aureos & argenteos do- no dedit ornatus, qui poſtea ab Hunnis ablati ſunt. Reperitur adhuc in ambitu tale de eo ſcriptum: Anno 842. Adelbertus Epiſcopus Fryſingenſis & Abbas hic, Marcas Monaſterij reparauit. Cætera uetuſtate abolita illegibilia ſunt, Deceſſit ex hac uita Vndecima Ianuarij anno Domini 854. & Fryſingi ubi plærunq; ſedebat, honorifi- ce ſepelitur.

5. Conradus Dorn de Kalbſtauguſta, (quod ueteris arcis nomen eſt) illuſtris, ca- ſtus, & religioſus uir, eligitur in Abbatem anno Domini 854. ſub Pont: Max: Leone quarto. Præfuit annis ſex, condidit plurima templa & Sacella. Fodit puteum in arce Hillermontana, & ibi ferream inuenit arcam gentilitijs numiſmatibus aureis et argen teis alijsq; ornamentis refertam, quibus conſtructa templa eleganter & ſtudioſe deco- rauit. Obijt ſeptima Martij anno Domini 861.

6. Gerungus Ambergerus, Auguſtanus: Vir magis ſtrenuus & Martius, quàm re- ligioni deditus, Sed bonus tamen ſui Cœnobij pater: eligitur anno Domini 861. præ- fuit annis undecim. Sedit plerumq; in arce Heimertingenſi. Percuti fecit gladio tres magni nominis miniſteriales, quod diplomatum ac ſigillorum fuiſſent falſarij. Obijt in ipſis Calendis Ianuarijs anni 872. Habuit aliquandiu in adminiſtratione coadiuto rem eum, quem poſtea & ſucceſſorem reliquit.

7. Landefridus Hochtanner ab Hattenvvill, de bona & nobili familia natus, uir admodum mitis, doctus item & legum peritia clarus, ſed non perinde facundus: aſſumitur

aſſumitur in Abbatem anno Domini 868. præfuit ſub Romanis Pontificibus Adriano ſecundo, Ioanne VIII. & Martino ſecundo annis uiginti quatuor. Primus is cudit monetam: Multa conſtruxit in ciuitate Campidonenſi ſua, quam mœnibus etiam muniri fecit: Deceſſit morte ſubitanea 16. Ianuarij Anno 892.

8. Fridericus Gremlichius de Ochſenbach, uir liberali doctrina & omnibus egregijs uirtutibus præditus, tantum fœminei ſexus amantior, quàm decebat Monaſticæ uitæ inſpectorem, ſucceſſit Landefrido, ſedit ad clauum Abbatiæ annis 18. ſub Romanis pontificibus Formoſo & Bonifacio ſexto. Circa hæc ipſa tempora Salomon Baro Ramſchuuagius, Epiſcopus Conſtantiẽſis, etiam aliquandiu, ex donatione Arnolphi Imperatoris præcipuas tenuit partes Campidoni: Excepit Fridericus ex nobili fœmina quadam tres liberos. Valedixit hominum in terra uiuentium conſuetudini ultima Februarij, anno ſalutis per Chriſtum reparatæ 910.

9. Burcardus Ricznerus ab Hattenhofen, uir nobilis & imprimis bonæ familiæ: aſſiduæ uariorum librorum lectionis, quàm politicæ gubernationis ſtudioſior: eligitur anno Chriſti 910. præfuit annis 17. Sub eius gubernatione Cœnobium ac oppidum Campidonenſe, & caſtrum Hillermontanum, ab Hunnis Germaniam circumquaꝗ populantibus, & tandem Morſenburgi in Thuringia ab Imperatore Henrico Aucupe cæſis, direptum incenſum ac uaſtatum eſt. Obijt nona Ianuarij anno gratiæ 927.

Campidonum ab Hunnis euertitur.

10. Theobaldus Preytfelderus de Aychſteten, Vir læto & hilari animo præditus, genere nobilis, uirꝗ eruditus, & ingenij quàm uultus aut corporis forma præſtantior, ſed non admodum religioſus: ſucceſſit Burcardo rebus humanis exempto anno Domini 927. quo iterum ab Hunnis inſigni clade affectus eſt, qui & Pagos & arces incendio uaſtarunt. Legitur ab impetrata Pontificia confirmatione 13. tantum ſeptimanis præfuiſſe, & propter fœminam quandam ueneno è medio ſublatus, ab aliquo præfecto ſuo in arce Hillermontana ſedente, qui tamen à ciuibus Campidonenſibus deprehenſus, ut homicida mox rota plectebatur. Obijt Abbas tertia Maij anni 928.

11. Adelbrechtus Landfurer à Sulgovv ſucceſſit Theobaldo: Sed nihil de eo inuenio, niſi quod tertia Februarij euocatus ſit ex hac mortali uita.

12. Ludouicus Fridſamler de Rauns admodum bona & celebri familia natus, miſericors dominus, mitis, placidus, & benignus, eligitur anno Domini 940. præfuit per unius ſaltem anni ſpatium. Obijt 25. Maij anno 941. Sub eius etſi breui gubernatione, tertio uaſtatum eſt Cœnobium ab Hunnis ita miſere, ut Abbate ſolo in Hillermontana arce remanente, conuentuales reliqui omnes uarie hinc inde in diuerſa loca, refugium quærentes, diſſiparentur. Mox Abbate etiam Auguſtam ſecedente, orto incendio ex non bene ſopito igne, arx Hillermontana cum multis diplomatibus ac priuilegijs tota, & magna etiam circumſiti oppidi pars lamentabiliter perijt: Monaſterium uero ferarum ſpelunca, & latrocinantium undiquaꝗ Hunnorum latibulum factum eſt.

Hilermõt incendio perit.

13. S. Vlricus Epiſcopus Auguſtanus, Comes Kiburgius ac Dillingenſis à moriente Ludouico exoratus, Monaſterium ita miſere combuſtum uaſtatum ac deformatum, etiam iuſſu Othonis Imperatoris in commendis aliquandiu habuit. Is anno Domini 963. porticum S. Nicolai, Eccleſiam in pomerio Campidonenſis Monaſterij ſitam iterum dedicauit. Accidit uero quinto anno poſt hanc uaſtationem, ac tertio acceptam cladem, Vt Sueuiæ dux Erneſtus in Bauariam iter facturus, ueniret ad Stetvvangum, quod etiam erat uaſtati & in cineres collapſi Cœnobij Campidonenſis Allodium: ibi ingreſſus dux ſacrã ædem duos adhuc repperit Cœnobitas Campidonenſes, Amandum Breytklee à Lato Trifolio dictum, & Fœlicem Briemium ſibi dudum bene notos: Amandum uero forte fortuna tum concionantem. Is ducem Erneſtum auditorem nactus in concione ſtrenue pergit, & tandem ad ſuum inſtitutum

Occaſio ſecũdario fundati cœnobij.

deflexa

deflexa oratione,quaſi digreſſione facta, collapſum ac funditus deletum tantum Cœnobium querula ac Lachrymabili uoce inſtituta deplorat, quod fuiſſet olim à Sueuorum pia ac laudabili ducíſſa tam ſplendide,tam liberaliter, tanta pietate & dignitate erectum,in quo hactenus tot pij,tot doctrina & uirtute pręſtantes,conſilio & ope toti prouintiæ utiliſſimi uiri uixiſſent,ex quo paſta eſſet totius uiciniæ pauperie & egeſtate oppreſſa turba,ex quaq; Epiſcopi & Imperatorum prodijſſent conſiliarij. Ad talis domus reſtaurationem merito debere conferre iterum aliquid omnes pios, præſertim uero principes Viros, eosq; nimirum qui S. Hildegardi primæ fundatrici ſanguinis propinquitate eſſent coniuncti. Hac oratione ita motus eſt dux Erneſtus, ut illico ad ſeſe Amandum iſtum concionatorem accerſeret,& ab eo(num aliquid priuilegiorum adhuc ex tanta ùaſtatione reliquum eſſet) quereret. Cum uero Amandus librum ei priuilegiorum & diplomatum ſaluum exhiberet, Erneſtus mox Monaſterium quaſi de nouo inſtaurare, Cœnobitas recolligere,& S. Vdalrici ope & conſilio Abbatem certum his præficere, nouamq; omnium priuilegiorum confirmationem ab Imperatore Othone primo petere & obtinere cœpit. Hunc itaq; Erneſtum ſecundum fundatorem ac erectorem ſuum Campidonenſis Eccleſia & ciuitas merito agnoſcit, merito laudare & perpetua gratitudine celebrare debet.

14. Alexander Fordreſſer ab Eck,uir nobilis ex optima familia natus, iuſti æquiq; mire ſtudioſus, ſacrarum uero ſcripturarum peritia eximie clarus conſtituitur Abbas reſurgentis Cœnobij anno Chriſti 962. ſub Rom: Pontifice Ioanne duodecimo. Præfuit 30.annis fœliciſſime & utiliſſime,non tantum diligenti inſpectione œconomiæ, qua dilapſas & direptas Cœnobij res preclare recuperauit & auxit, ſed concionando ac docendo etiam, quo magnam ſibi tum apud ſuos, tum exteros authoritatem ac exiſtimationem comparabat, beneuolentiamq; & amorem non minorem excitabat. Renouauit in oppido Campidonenſi templum S. Magni,& ut muri iterum conderentur, & ciuitas etiam ampliaretur, ciuibus ac ſubditis ſuis libenter conceſſit, ac liberam poteſtatem dedit. Fuit Ratisbonæ in Imperij Comitijs, in quibus ab Othone Imperatore (ut limites Cœnobij de nouo firmarentur, multa enim à pauperibus Alpogouiæ nobilibus abſtracta & abalienata erant)impetrauit. Valetudinarius tamen non omnia ipſe efficere & expedire potuit,diu enim decumbebat:habebat uero fautorem ac amicum ſummum, olim etiam condiſcipulum,Epiſcopum quendam Fryſingenſem, qui omnia ipſius nomine diligentiſſime expediebat. Obijt tandem anno Domini 992. ſexta Auguſti. Sub hoc Abbate inuenta eſt cum denuo inſtauraretur Campidonenſis Baſilica, & renouarentur etiam fundamenta,plumbea tabula in S. Hildegardis tumulo cum tali,ſoluta ſaltem, & ſatis equidem Barbara inſcriptione.

Annis decurſis ſeptingentis octogintaq; tribus
Buſto in hoc buſtarij fœlicem buſtarunt Hildgardim
Quæ uarijs claruit ſignis, Dei uigore in multis,
Cuius in pace ſancta requieſcat anima. Amen.

15. Stephanus Taradus ab Erpach bonæ ſtirpis,ac familiæ uir, ſacrarum ſcripturarum non triuiali cognitione inſignis,religioſus admodum,piæq; omnino ac innocẽtis conuerſationis: eligitur in Abbatẽ Campidonenſem anno Dñi 992.pręfuit annis 19.Iuuit aliquandiu etiam Lambertum antiſtitem Conſtantienſem in gubernando Epiſcopatu.Fuit Abbas craſſo & pingui corpore onuſtus qui equo uehi nuſquam potuit, ſed pilentis aut lectica ferri ſolebat, quoties peregre prodibat. Vaſtauit præfecti ſui Godefridi Greulichij tũ in Libripẽdulo ſiue Vvageggo Abbatiæ caſtro reſidẽtis

ope &

ope & auxilijs, Langenbergenſium nobilium pauperum, & ex rapto tunc temporis tantum uictitantium arcem. Obijt 10. Iunij anno 1011.
16. Eberhardus Hertenſteiner à Vvineden, uir nobilis, pius, religioſus, ingenioſus & doctus, ſed homo admodum iracundus: eligitur anno 1012. præfuit preclare & ſumma cum laude annis 32. ſeptimanisq; 30. Erat amans uenationũ & Aucupij. Is oppidum Campidonenſe foſſis muniuit, fontibus item intra mœnia, extra uero illa, lacubus ac piſcinis inſigniuit, ſub Pont: Max Syluestre ſecundo. Exuit hominem tertia Aprilis anno redempti orbis 1044.
17. Giſelfridus Latifolius uulgo Preytblath à Mulhuſen, parentũ & ingenij nobilitate conſpicuus, ante inuentas ad Abbatiam claues, mirum in modum humilis ac religioſus, poſt inuentas elatus & totus ſæcularis, pomparum amans ac uoluptuarius, præſertim quod ad muliebria attinet ſodalicia: eligitur anno Domini 1044. præfuit quatuor annis, charus omnibus principibus, quibus propter ingenium conſilij & ſapientiæ feraciſſimum plurimum ſæpe proderat. Diſcordiarum enim inter principes uiros ſopiendarum ac componendarum, quòd eloquens & prudentiſſimus eſſet, mirus erat artifex: Sæpe legatus etiam ad Pontificem à Germaniæ principibus miſſus. Adeo potẽs erat, & adeo multi & ſplendidi apparatus amãs, ut ſępe trecẽtos nobiles & Equeſtris ordinis uiros circa ſeſe haberet, & aleret ſolus. Obijt ultima Iunij anno 1048.
18. Landolphus Reinſteterus ab Hoheneck uir piguis & corpulentus, ſed & religioſus, & cœnobij ſui illuſtrator, locupletatorq; maximus: ad cuius gubernationem aliunde accerſitur anno Chriſti 1048. Reſignauit Abbatiam primo ſtatim gubernationis ſuæ anno cum conſenſu fratrum quos errabundos antea, in uiam reduxerat.
19. Bertholdus à Thannenfeels per Landolphi Anteceſſoris ſui liberam reſignationem gubernaculum Campidonenſis Abbatiæ conſequutus eſt anno 1049. Legitur deceſſiſſe 24. Auguſti, cum paucis annis præfuiſſet: aliud enim de eo nihil in Faſtos relatum eſt.
20. Henricus Dorenſtichius de ueteri Rauenſpurgo, nobilis ex bona familia natus, uir ſapiens ac prudens, eligitur anno Domini 1063. pontificante Romæ Alexandro ſecundo. Non diu præfuit. Obijt Conſtantiæ 7. Maij, ſed quo anno, id incertum eſt. Expugnauit & in ſuam poteſtatem redegit duas arces Kurnachianæ ditiunculæ, prædonum latibula. Quinq; uero alias, Sueuiæ & Bauariæ principes deiecerunt.
21. Conradus Neobrunnerus de Oſterraco, eligitur ſub eodem pontifice Romano Alexandro ſecundo, anno Chriſti 1073. Geſſit magnum bellum contra nobiles quoſdam Centauros Gothardum Aichenberger in arce Aichenhaldo ſedentem: Fœlicem de Stephansried, Othonem à Vvinberg, Theobaldum à Scheer in arce Hertzemburgo degentem, Hildebrandum Memminger caſtrum Hundsmor tenentem, quarum appellationum arces fuerunt non procul ab Vttenburrha Benedictino Cœnobio, hodie apparent earum ſaltem ruinę in denſiſſimis nemoribus. Iſti uero nobiles oneri erãt toti circumiacenti uiciniæ, & omnibus prætereuntibus uiatoribus ex Campidono & Grunenfurt ambulantibus. Iccirco Abbas has arces omnes & adiuuante Deo citius quàm in anno fregit, & ex imis fundamentis euertit, eiectis etiam in exilium nobilibus illis Cacis ex rapto tantum & ſanguine uiuentibus. A quorum aliquibus grauiter apud Imperatorem Henricum quartum accuſatus & mendaciter delatus Abbas, inclementem habuit aliquandiu Cæſarem, ſed mox ueritate rerum geſtarum edoctum facile illum ſibi recõciliauit. Hildebrandus Memminger ferro & incendijs ſeſe ulciſci
Meſſkirch. parabat. Ex arce enim Meſkirch prope Sulgovv excurſionibus factis in agrum uſq; Campidonenſem incendio & rapinis omnia uaſtabat, magnumq; Cœnobio damnũ inferebat año Domini 1081. ipſa die Innocentum. Sed dedit is tandem iuſtas temeritatis ac tyrannidis ſuæ pœnas. Poſt duos enim menſes captus cum alijs comitibus ac ſocijs ſeptem à Domino Burcardo Hochtheymero equite aurato & Campidonenſis

Cœnobij

Cœnobij præfecto in pago Richenbacenſi: inde in arcē Hillermontanam abductus, & ſequenti die cū ſocijs omnibus ſecuri percuſſus eſt, in colle prati Suickheriani, idq́ꝫ factum eſt Menſe Aprili. Abbas deinde poſt aliquot annos exauthoratus eſt, propter non admodum fœliciter adminiſtratam gubernationem, qui Obijt poſtea 16. Iulij.

22. Vdalricus Lindegrun ab Ochſenbach mitis, miſericors & bonus uir, ita non genere ſaltem, quo multi tument, ſed & uirtute nobilis: ualde etiam Religioſus, eligitur anno Salutis 1092. Sub Pont: Max. Vrbano ſecundo. Obijt Abbas iſte 19. Martij. Ordinauit ne ulla fœmina Campidonenſis unquā, (ut ut eſſet peccatum uel delictū eius enorme) capite hoc eſt, ad mortem damnaretur, propterea quod ſua ætate duæ fœminæ damnatæ, à S. Hildegarde precibus mota è Carcere & cuſtodia liberatæ, illæſis ſeris, in eius tumulo ſedentes inuentæ eſſent, cum poſtero die ad ſuplicium ducendæ eſſent.

Abbas fœmineo ſexui admodum propicius.

23. Hatto uel Otho Niderhofius ab Eriſheym, uir mitis ac placidus, uitæ per omnia piæ & admodum Religioſæ, eligitur anno Domini 1125. ſub Honorio Pontifice, & Henrico quinto Imperatore Noribergam tunc uaſtante. Is afflicta ualetudine præditus non diu præfuit, ſed Abbatiam uni ex Conuentualibus ſuis Friderico uidelicet Feſtenbergero 17 Maij reſignauit. Huius tempore acre bellum, & uarij tumultus quorundam nobilium aduerſus Abbatiam hanc excitati erant propter uaſtatam aliquam arcem prope Oberdorffum, quæ Latronum latibulum fuerat: erantq́ꝫ tanti tumultus, ut Conuentus aliquandiu iſti furori cedere, & in præpoſitura Stettvuangen exulare cogeretur. Eadem tempeſtate obſedit Lotharius Imperator Vlmam & circumiacentem omnem Sueuiam ferro & igne depopulatus eſt. Obijt Abbas Hato tandem undecima Decembrium.

Stettvvangē præpoſitura.
Vlma obſeſſa.

24. Fridericus Feſtenberger à Landsbergo, de quo nihil quicquam extat.

25: Fridericus Klingenſtein Auguſtanus, honeſtus ac uerecundus, ſapiens & prudens uir, eligitur anno Domini 1138. ſub Innocentio ſecundo Pontifice: quā diu præfuerit non inuenio. Obijt 3. Aprilis.

26. Robertus Conradus, Hennenbergius à Scheydeck: ſatis Nobilis, Religioſus multum, ſed longe tenaciſſimus Paterfamilias, eligitur anno Chriſti 1152. ſub Anaſtaſio quarto Pontifice Maximo. Obijt ſubitanea & improuiſa morte 5. die poſt electionem, in ipſo itinere uerſus Romam pro impetranda confirmatione ſuſcepto, ipſa quinta etiam Nouemb. Et ſtatim ei ſubrogatur:

27. Fridelocus Vorburgerus ab Helmshofen: eligitur is anno Domini 1152. Vendidit Haldenvuangum, & Obijt ultima Maij, ſed quo anno, incertum eſt. Sub hoc, Abbas quidam Iſnenſis Marquardus bello Campidonenſe Cœnobium adortus, id in ſuam deditionem redegit, ſed tantū ſex horis retinuit, & cedere iterum aduentanti cū maioribus copijs Abbati Frideloco eſt coactus, idq́ꝫ factum eſt propter Aſchacenſis Montis ſyluas ac nemora.

Abbas Iſnenſis occupat Cāpidonum: ſed nō diu pſidet.

28. Bertholdus Hochbergerus de Sacro ligno, ex egregie Nobili genere & familia ortus, ingenioſus item & eruditus uir, ſed qui neutiquā inhumanis Mulierum deſyderijs plurimum teneretur: eligitur anno Chriſti 1185: ſub Lucio tertio Pont. Max. Sub hoc magna erat per omnem Algouiā Annonæ difficultas, iccirco ad commodiorem multorum pauperum ſuſtentationem conſtruxit è quadrato lapide, magnam domum in oppido Campidonenſi, tū præfecti domiciliū, quæ hoc tempore Reipub. Campidonenſis, & Salis domus conſtituta eſt anno 1506. Dabat laboratoribus ſupra uictū Hebdomodatim, ſingulis dimidium urſum. Vendidit inſcijs Conuētualibus ſuis arcem Itelſpurgenſem Nobilibus quibuſdā. Coniunxit primo ponte Ilerū amnē: cōdidit & Macellum & Molendina. Obijt quinta Auguſti.

Annonæ diffıcultas in Algoia.
Pons Ileri.

29. Rudolphus Vvolffgangus de Kungſeck, optimæ & celeberrimæ Nobilitatis uir, Conſilio & prudentia rerum Ciuilium gerendarum grauiſſimus, eligitur anno Domini 1208. ſub Innocentio tertio Pont. Max. Scribitur Archiepiſcopus Salisburgenſis deſignatus eſſe, & forte per diſcordem electionem: nam in Salisburgenſium Annalibus ego eum non reperio. Huius temporibus arx Vvagegk, quam hodie Nobiles

Vvagegk.

biles de Loubenberg tenēt, Abbatis Campidonenſis Imperio ſuberat, quæ poſtea per fraudem alienata eſt. Obijt tertia Auguſti.

30. Henricus Burtenbachius eligitur anno Chriſti 1220. Renouauit, & de nouo reædificauit arcem Hillermontanam. Obijt ſecunda Ianuarij, anno Domini 1225.

31. Henricus à Summerouu uir genere et uirtute nobilis, eligitur anno Dñi 1225. Renouauit & reædificauit Cœnobium, præfuit 10. annis, & Obijt die ſecunda Ianuarij Anno 1235. 32. Gebhardus Orteck à Mayburg, non admodum nobili patre natus, ſed uir Religioſus ac admodum anguſtæ conſcientiæ, eligitur anno Domini 1235. ſub Gregorio nono Pont. Max. Cibauit in magna Annonæ difficultate ſingulis diebus plures quàm centum peregrinos pauperes pulte in magno & amplo Aheno ſeu Caldario cocta. Obijt 23. Auguſti.

33. Theobaldus uel Theotymus Birckherus à Felsburgk, præfuit anno Dñi 1237. quo plurima in munimentis oppidi condidiſſe legitur. Obijt 14. Februarij.

34. Auergerus Randecker à Grundtſtein ſucceſſit Theothymo, habuit ampliſſimum ac maxime numeroſum Conuentum. Sub eius gubernatione uaſtatum legitur in Lottersburgo Monte, caſtrum Hildegardisburgum dictum. Exauthoratur ſeptima Aprilis anno. 1242. *Hildegardis caſtrū uaſtatur.* 35. Hartmannus Mulegg uir genere & maiorum imaginibus ſatis nobilis, legum cognitione inſignis, deuotus & Religioſus, eligitur anno Domini 1242. ſub Innocentio quarto Pont: Max. Cum uero Hunni excurſionibus in Germaniam factis popularentur circa hæc tempora Sueuiam, Abbas & Monachi relicto Cœnobio auffugerunt in uicinas arces. Obijt tercia Iulij.

36. Nericus uel Vlricus Nerlinger à Vvurnberg, uir nobilis & pius, eligitur anno gratiæ 1253. ſub Alexandro quarto Pont: Max: Excepit hoſpicio Thomam Aquinatem; extruxit contiguam Eccleſiæ Turrim egregiam, poſitis in fundamenta omnibus ſepulchralibus lapidibus Abbatum, & equeſtris ordinis hominum, Comitum item ac Baronum: quam cum uidiſſet (qui ſub eo Abbate in Cœnobio per triduum uixit) Imperator Henricus Sextus, dono dedit ille S. Hildegardi & Cœnobio, Campidonenſem ſyluam maximam & pulcherrimam, pro qua iuſſit in honore Hildegardis, & eius filij Ludouici Imperatoris extrui etiam alteram & ſecundam Turrim, ita ut una pro Hildegarde, altera pro Ludouico pio in memoriam aſtaret ſempiternam: Harum turrium hodie adhuc una S. Hildegardis, altera S. Ludouici Turris appellari ſolet. Obijt Abbas 13 Nouembr: Sub eo combuſta eſt & miſero incendio perijt Cœnobij magna pars anno Domini 1261. poſtridie S. Magni, unde hi uerſus extant. *Turres templi Cāpidonēſis.* *Cāpidonenſe Cœnobiū perit ignib.*

Annis tranſactis plus uno mille ducentis
Et ſexaginta combuſta fuit domus iſta
Poſt feſtum Magni præcelſi nocte ſequenti,

37. Eberhardus Burgberger ex Algouia, uir illuſtris & generoſus, eligitur Año Chriſtianæ redemptionis 1268. ſub Clemente quarto Pont: Max: Habuit hoſtes, nobiles Heymenshoferos à Burgberg, propter feudum quoddam. Obijt 22. Maij: habuit Conuentuales tantum tredecim, qui ſinguli ſingulas ædes incolebant, equoſq; & ſeruos alebant plurimos.

38. Conradus Zoller à Vviſenſteig, uir iuſtus, ingenioſus & doctus eligitur anno Domini 1296. ſub Bonifacio octauo Pont: Max: Sedit diu in arce Hillermontana & Heymertingi: poſuit & plantauit ueteres Tilias in Cœmiterio hodie adhuc conſpiciendas, fecit fodi foſſam ab arce Hillermontana hodie Burghalden ad Ilerum uſq; fluuium. Obijt quinta Octobrium. *Veteres tiliæ.*

39. Hardmannus Schneeller à Rauns bona & nobili familia ſatus, uirtute & doctrina illuſtris, eligitur anno Chriſti 1302. ſub Bonifacio octauo Pont: Max: factus eſt leproſus & multum Auri & Argenti dedit Medicis pro conſeruatione corporis, ſed *Abbas lepra inficitur.*

fruſtra

ſruſtra. Obijt 23 Ianuarij. Cibauit & iſte in magna Chariſtia, cocta pulte ſingulis diebus ſupra centum pauperes utriuſq; ſexus.

40. Henricus Impurus ab Hirſdorff, uir prudentia & doctrina clarus, eligitur anno Domini 1315. præfuit ſub Ioanne uiceſimo ſecundo Pon: Max: Aluit Tibicines, qui uenientes equites exciperent & indicarent. Peregre proficiſcens erat ſemper Lorica indutus ſub toga. Obijt 12 Maij anno 1331. Sepelitur ante aram omnium Sanctorũ.

41. Burcardus Buregkius Algouius ex Haſelnvuyltr, nobilis quidem genere, ſed non admodum Religioſus, eligitur anno Domini 1336. ſub Ioanne ſupradicto Pont: Max: Fecit abſolui Muros oppidi Campidonenſis. Obijt poſtea 19 Iulij: Fugit ex Cœnobio propter indiſſolubiles Cœnobitarum ſuorum diſcordias.

42 Conradus ſucceſſit Burcardo, & itidem fugit ex Cœnobio propter impacabiles diſcordias Conuentualium, quibus datus eſt Commiſſarius à Rom. Pont. Epiſcopus Conſtantinenſis, is gubernatorem Cœnobio præfecit, aliquandiu in arce Hillermontana ſedentem, Sacerdotem ac Præpoſitum Conradum Clangenbergerum, cui concubina Roſina Lattmerina arcam plenam literis & Diplomatibus ſubtrahens, literas eas quibuſdam uicinis deſideranter eas petentibus uendidit. His literis adiuti et animoſiores facti Campidonenſes ciues, & tali Præpoſito ad clauũ ſedente, qui homo ignauus populo etiam Campidonenſi ad omnia cõniuenti, nimium æquus & propitius erat: ſtrenue iam laborarunt in conſtruendis & abſoluendis urbis ſuæ munitionibus, Turribus ac Mœnibus. Quibus ex uoto completis cœpit Campidonum erigere Criſtas, & dici iam appellariq; Ciuitas, quæ prius non clauſa, ſed ſemper Abbati aperta, & omnibus hominibus omnibus momentis peruia erat. Tunc ad ſe trahere & rapere multas Abbatiæ libertates & immunitates, quaſdam etiam cum fauore & conſenſu Conuentualium Dominorum conſequi, cepit. Sub hoc ipſo præpoſito amiſit Abbas claues ad portas Ciuitatis, quæ ſemper fuerant prius in manu Abbatis. In ſumma ut multa breuiter dicantur: Præpoſitus iſte infidelis extitit & infœlix, ac admodum noxius Cœnobij huius adminiſtrator, quod uni Conſtantienſi Epiſcopo Nicolao & fratrum diſcordijs acceptum feratur.

Cõcubina noxia Abbatiæ Cãpidonẽſi.

Cãpidonũ fit Ciuitas: et excutit iugũ Abbatis.

43. Gervuicus Hortbander ab Helmshofen, uir genere nobilis, ſed in iram admodum pronus, eligitur anno Domini 1343. ſub Benedicto duodecimo Rom. Pont. Obijt 10. Februarij. Fecit pingi S. Hildegardis miracula in templo, in ambitu uero ueteres Abbates: poſtea iterum obliteratos.

44. Henricus ab Oberhofen eligitur anno Domini 1346. Obijt 20 Octobrium, illuſtrauit Turres Eccleſiæ. Abrogauit Eleemoſinas & Xenododia uicina Cœnobio: Eiecit pauperes, eratq; infœlix & inutilis gubernator, ſub quo Cœnobij res plurimum diminui cœperunt.

45. Conradus quartus, cognomento Burgberger, Algouius, ex bona familia natus. Obijt 29 Decembrium peſte, eodem anno, quo præeſſe cœpit ſub Clemente ſexto Pont: Max: Sub his Abbatibus cœpit omnino irregularis uita Campidoni inter Conuentuales, qui negligentes rerum Cœnobij & liberioris uitæ ſtudioſi, otio tantum & libidinibus uacabant. Iccirco Campidonenſes ciues in eos ſeditioſi Criſtas erigere & iugum omne excutere cœperunt, quod poſtea ad hæc uſq; tempora non recuperari potuit.

46. Henricus à Mittelberg eligitur anno Domini 1356. ſub Clemente ſexto Pon. Max: Sedit plærumq; in arce Hillemontana, hodie Burghalden dicta. Ibat plærumq; alba indutus tunica, cui piloſa crumena ſemper ad latus pendebat, ita ſolebat ſingulis diebus Eques deſcendere ex arce in Cœnobium, & ibi in omnium Sanctorum templo Sacrum audire. Accidit autem aliquando ut deſcendente Abbate, & cuſtodibus arcis non admodum fideliter uigilantibus, arx præter ſpem aut expectationem Abbatis nihil uiolentum metuentis, à Ciuibus circa Veſperam occuparetur, & direpta euerteretur ipſo die S. Martini, cum inuitati fuiſſent omnes Senatores &

Cãpidonẽ in dominũ ſuũ ſeditioſa.

præcipui ciues ad peragenda ſolenni põpa, & opiparo conuiuio uinoſa Chriſtianorũ feſta Martinalia. Abbas in arcẽ rediens e tẽplo, ab ingratis Conuiuis ſuis deprehenſus ſtatim deiectus dicitur è gradib⁹ à duob⁹ Ciuibus Buſtaro et ſeniore Otocaro, ſed elapſus eſt fuga ad Schvueighuſiũ, ubi conſcenſo equo Ruſtico cõcomitantibus eum aliquibus miniſtris Iſnam adhuc ea nocte peruenit incolumis. In hac ſeditioſa arcis euerſione amiſſa eſt arca plena literis & Diplomatibus, quam Ciues incendio deleruntur. Poſtero die eligebant ſibi Campidonenſes primum Conſulem Henricum Sculterum, qui etiam diem hunc poſtea diu Solennem, & Magiſtratibus nouis creandis dicatum quaſi feſtum diem habuere ad tempora uſq; Abbatis Ioannis de Rietheym. Cauſa huius rebellionis ac fœdæ uaſtationis hæc Ciuibus in ore erat, quod ab Abbatis ſeruis ac Miniſterialibus filiæ Ciuium ui in arcem pertractę & uiciatæ fuiſſent. Abbas Henricus re ad Cæſarem Carolum Quartũ relata effecit, ut S.P.Q. Campidonenſis & magnam mulctam numerare, & arcem libere reddere Abbati cogeretur, ſiue reædificandam eam, ſiue ita deſertam relinquendam, quam tamen paulo poſt idem Abbas Reipub. prædictæ in uniuerſum uendidit. Obijt anno 1382.

Primus Conſul Campidoni electus. — *Ratio euerſi Caſtri Burghalden.*

47. Fridericus ab Hirsdorff ſucceſſit Henrico anno Chriſti 1382. Erat quietus quidem, ſed Cœnobio non admodum utilis gubernator, pacis cum Campidonenſibus uicinis conſeruandæ perſtudioſus, & qui illis ſemper Cœnobio aliquid abradentibus, aut parum aut omnino non reſtitit. Erat contra eum electus ab aliqua parte Conuentualium, nobilis ac Doctus uir Pilegrinus à Nordholtz: hæc diſceptatio ualde noxia ac pernicioſa fuit Abbatiæ, quæ durante tali Sciſmate, paſſa eſt iacturam 5000. Aureorum. Hic ipſe Abbas fecit ſe confirmari ab Epiſcopo Conſtantienſi, contra ſua priuilegia. Erat enim exemptus antea ab omni iugo Epiſcopali, & ſub ſolius Rom: Pontificis imperio. Obijt altero, cõpetitore uidelicet ſuo cedente, anno Dñi. 1405.

Diſcors electio, pernicioſa.

48. Fridericus à Loubenberg ſapientiſſimus nobilis eligitur anno Domini 1405. legitur fuiſſe magnus Cœnobij benefactor. Interfuit Cõcilijs Cõſtanciẽſi & Baſiliẽſi, in quibus omnia Priuilegia fecit renouari & denuo confirmari. Obijt anno 1434.

49. Pilgrinus à Vverdnovu eligitur Anno 1434. præfuit laudabiliter, et cum ſumma utilitate annis 17 auxit & ditauit prudenti gubernatione ſua Monaſterium. Obijt anno 1451. Sepelitur prope chorum.

50. Gervuicus à Symmetingen magnus, craſſus ac piguis Vir, nobiliſſima progenie natus eligitur anno Domini 1451. Sub eo pugnatum eſt in Buchenbergo, ubi Heluetij Cœnobio Campidonenſi cedebant, & interficiebant centum uiros, horumq; ducem Vvalterum de Hohenneck præfectum Cœnobij in arce Abbatis Vvolckenburgo habitantem. Sub eo ipſo Abbate cœpit latina Schola Campidonenſis. Reſignauit Abbatiam Ioanni à Vverdnovu poſt acceptã cladem ab Heluetijs in uicino colle Buchbergenſi. Poſtea abſoluit naturæ debitum anno Domini 1463. Sepelitur in S. Michaelis Sacello.

Pugna Buchbergenſis. — *Initium Scholæ Campidonenſis.*

51. Ioannes nobilis à Vverdnouv eligitur anno Chriſti 1460. fuit ædificandi ſtudioſus & amantiſſimus. Condidit arcem Liebenthann prope Marcam Gunſbergenſem ſitam anno Domini 1479. ex imis fundamentis inceptã: horreũ itẽ uicinũ Cœnobio, dormitoriũ, & ambitũ magnum crucis ambitũ dictum, balneas & Macellũ ſupra Ilerum. Sub eo inchoata eſt prima moletrina, in qua conficitur papyrus, anno Domini 1477. Non bene conueniebat ei cum Campidonenſibus ſemper nouitati ſtudentibus. Sub eo Sacellum arcis Liebenthann conſecratum eſt anno 1480. in Vigilia Ioannis Baptiſtæ. Obijt ſequente anno 1481. in Vigilia S. Elyſæ, Sepelitur ſub eodem ſaxo, ſub quo patruus eius cubat, Pilgrinus. Contendit coram Imperatore Friderico cum Campidonenſibus propter ſeditioſa quædam ipſorũ facta. At Imperator Fridericus multis priuilegijs ac ornamentis illuſtrauit Campidonenſem Rempublicam, quæ ipſis à Maximiliano poſtea confirmata ſunt, cuius mandato S. P. Q. cogitur dare

Liebenthann. — *Papirmuel.* — *Campidonæ Ciuitas Priuilegiatur.*

dare ſingulis annis Abbati Campidonenſi pro ſuis Iuribus in die S. Iacobi ducentos Aureos Rhenenſes.

52. Ioannes à Rietheim bonæ ac nobilis Proſapiæ uir, Princeps ac Dominus Campidonenſis, electus ac deſignatus eſt ipſa die S. Elyſabethæ anno Domini 1481. præfuit pacifice & laudabiliter annis uiginti ſex, pacauit & compoſuit omnes diſſenſiones antea habitas cum S. P. Q. Campidonenſi. Emit Hohenthann Caſtrum Leutkirchiano oppido uicinum: Erat omnibus Principibus charus, quibus & utilis fuit. Reduxit is Cœnobium immediate ſub Rom: Pontificis iuriſdictionem & tuitionem. Condidit etiam partem magni Ambitus ab anteceſſore incepti, Palatium item, Abbatiã, dormitoriũ & ligneum organum. Obijt tandem anno Domini 1507. in Vigilia S. Galli, Vlmæ in ædibus Doctoris Ioannis Stockheri excellentis ac celeberrimi Medici: Reuehitur ſequenti Dominica die Campidonum, & honorifice ibi in Crypta ſub Sacello S. Sebaſtiani ſepelitur cum quatuor his uerſibus Elegiacis marmori in parietem poſito inciſis.

Hohenthann. *Ioannes Stockherus Medicus.*

Abbas Ioannes fama ſuper æthera notus
Paruo hoc ne dubita contumulor lapide.
De Rietheim dictus uita & uirtute probatus
Emorior: requies ſit, rogo dic, animæ.

Conſecutus eſt ab Imperatore Friderico tercio poteſtatem faciendi Pontis ſuper Ilerum, ſupra Leubas.

53. Ioannes Rudolphus à Reyttnovu eximie doctus & nobiliſſimus Heros eligitur die Lunæ poſt S. Galli feſtum, anno Domini 1507: præfuit 16 annis: Obijt peſte graſſante per totam Algouiam: Dominica Exaudi, anno Domini 1523. Emit à Ciue quodam Memmingenſi arcem Schvuabelbergenſem amœniſſimam, & in eleganti Lacu ſitam.

54. Sebaſtianus à Breytenſtein nobilis Heros, eligitur die Lunæ ante Penthecoſtes feſtum, anno Domini 1523. ſub Adriano ſexto, Pontifice, & Carolo V. Imperatore. Contra hunc tota ſeditioſa fuit Prouintia anno 1525. quæ occupauit Cœnobiũ, eiectis inde Cœnobitarum miniſtris, idq́ diripuit & uaſtauit miſere, nec clauum parieti relinquens integrum, Imagines uero & ornamenta Eccleſiarum lacerans & confringens. Abbas cum ſuis in arcem Liebenthann confugit, auferens ſecũ omnia Clinodia, Auriq́ & Argenti ornamenta & munera. Ruſtici omnes arces diripuerunt & fregerunt, Liebenthannio etiam non parcentes, ubi Abbas Agricolis ſeſe certis conditionibus, dedidit: qui Campidonum ductus, & ibi detentus eſt, data exigua penſione de annuis prouẽtib. Coactus uero eſt etiam uendere Seditioſis Ciuibus omnia iura in urbem prius habita pro 32. millibus Aureorum nummum. Poſtea etiam circumiacentia Cœnobia omnia eodem modo direpta & incenſa ſunt donec tandẽ pœnas dederunt Agricolæ motæ ſeditionis, cæſi nimirum à Sueuico fœdere. Iſte Dominus à Breytenſtein reædificauit arces uaſtatas Liebenthann, Vvolckhenburgum & Hohenthann. Arcem uero Sultzbergenſem ſupra Campidonum ad eiuſdem nominis Lacum ſitam cum attinentijs emit à nobilibus uiris de Schellenberg. Obijt Podagra iam Septuagenarius. 8 Iunij Anno 1536. cum præfuiſſet annis 12. ſumma cum laude & uirtute:

Seditio Ruſtica.

55. Vvolffgangus à Viridi lapide uulgo Grunenſtein, nobilis uir, optimo loco natus, eximie doctus, prudentiæ uero & ſapientiæ laude inſignis, pacis & Publicæ tranquillitatis conſeruandæ ſtudio nemini mortalium ſecundus, corporis procera & uere Heroica ſtatura præditus, Heros pius & optimus: Aſſumitur in coadiutorem Prædeceſſoris Sebaſtiani anno Domini 1534. & poſt eius mortem in Abba-

tem, ac Principem Campidonenſem anno Chriſti 1536. Is Architectonices & plantandarum arborum, extirpandarumque plantarum ſtudioſiſſimus eſt: Dominus mitis, pacificus, ac ſuis ſubditis clemens & propitius quibus omnibus uiciſſim longe eſt chariſſimus. Interfuit Carolinis Comitijs omnibus: adornauit ſibi ipſi tumulū in media Campidonenſi Eccleſia marmoreum cum tali Epigraphe: SALVE VIATOR, ET NOLI TERRERI: COMMVNIS HAEC EST QVAM ASPICIS MORTALITATIS NOSTRAE FACIES. SED QVI SIM REQVIRIS? FVI, NON SVM: ES, NON ERIS: NEC EGO TE IN TENEBRIS NOSCERE POSSVM, SED VT TEIPSVM NOSCAS, ROGO. VALE NOVISSIMORVM TVORVM NVNQVAM IMMEMOR, VT NON PECCES, ET MORIARIS PERPETIM.

Præeſt adhuc laudabiliter & ſumma cum uirtute hoc currente Iubilæo 1550.

Seruet eum, fortunet eum Pater omnibus æquus,
Et nihil in uita triſte uidere ſinat:
Educatque Senem cæleſtis in atria Regni,
In quo talibus eſt Manſio facta uiris.

Extant uero & aliorum quorundam eiuſdem Cœnobij Abbatum nomina, qui quòd uel non diu prefuerint uel exauthorati ſint, non recenſentur in Catalogo. Horum memoriam tamen huic operi inſerendam cenſuimus; propter familias ex quibus nati fuerunt: Nominantur uero hi.

Elolphus Selder de Radenagkhern. Ringrinus Freydich ab Heydelberga.
Rudolphus Maius à Iheſuskirchio. Gvuido Ritznerus ſub Synodo Conſtantienſi præfuiſſe legitur anno Chriſti 1416.
Theodanus Reyſerus à Miſſdorff qui ueterem Cœnobij coronam feciſſe legitur.
Irminhardus Lattnerus à Vvald. Aygilolphus Trappius Buticamenſis.
Giſelfridus Heertericus à Suddfeld. Vvernherus mortuus inuētus in Arce Kalbs-Auguſta in qua maximi poſtea à malis Spiritibus tumultus auditi ſunt.
Otho primus uel Tatto Hageonenſis. Altmonus Romanus uel Raumerus à DaborzVveyler: Exauthoratur. Egilbertus Ablauffer à Richflus.
Hantogerus Ebnerus ab Hochholtz: Exauthoratur. Sub eo Lutzelburgum pulcherrimum & uicinum Cœnobio Caſtrum uaſtatum eſt, ad quod ibatur per inſignem ac miraculoſum pontem ab arce Hillermontana. Enſelbrechtus ab Heydburg.
Caromannus Humpiſius á Raguſio: ſub quo Campimontanum Caſtrum uaſtatum eſt, quod prope Buchbergum ſitum erat.
Helmſoſus Hagendornius ab Inferiore ualle.
Radegerus uel Rannigerus Feldegk à Rogefurto.
Sigilbertus Feylberger à Rinnenfluch. Per hos uel exauthoratos uel alioqui cito decedentes Abbates plurimum deceſſit Abbatiæ, quæ ſub illis ipſis amiſit pagū etiā Grunenfurtenſem (hodie Memmingam Ciuitatē uocant) & inferius Sundhofenium, inſignem etiam Villam.

CASTELIVM

CASTELIVM ſiue Caſtellum, triplex olim Caſtrum, ab omni parte denſiſſimis nemoribus cinctum, & à quodam Erneſto Duce (cuius infra poſteritas recenſebitur) conditum, in Caſtellano Monte, uulgo Caſtelberg à tribus Caſtellis dicto, in quibus hodie adhuc uiſuntur tres Fontes, & trium Sacellorum fragmenta & rudera: nunc uero præclarum ac magnificum, olim equidem etiam opulentiſſimum (habuit enim Comitatum Hebburgenſem, qui nunc capituli Ayſtetenſis eſt) Monaſterium, ordinis D. Benedicti in Palatinatu ſuperiore, ad Lautherum amnem ſitum: in honorem Dei, ac S. Petri fundatum eſſe legitur anno Domini 1098. ſub Henrico Quarto Rom: Imp. & Pont. Max. Paſchali ſecundo: initio à Friderico Comite de Caſtelberg, qui obijt anno Domini 1103. & Bertha eius uxore: & ab Othone Comite de Hirsberg uel Hebberg, Friderici Comitis filio, qui Obijt anno Domini 1105. & à Berengario Comite de Sulczbach, qui Obijt anno 1126. eiuſq; coniuge nobiliſſima fœmina Adelheyde de VVolffratshauſen. Iſte Berengarius fundator legitur habuiſſe ex hac ipſa Adelheide filium unum Gebhardum præpotentem Comitem de Floſs, qui Obijt anno 1177. ſepultusq; eſt apud Caſtelienſes cũ uxore Mechtilde: Quatuor uero filias præſtanti forma ac corpore præditas: Gertrudin primam, Eboraci ſepultam, quàm duxit uxorem anno Domini 1138. Conradus Sueuus Imp. Rom. Secundam Bertham, quam matrimonij legibus ſibi cõiunxit añο Chriſti 1142. Emanuel Imperator Conſtantinopolitanus, miſſam ſibi à Conrado occidentali & Rom: Imperatore. Tertiam Adelheydin, quæ nupſit Græco cuidam Marchioni de Kroy: Quarta Chriſtum ſponſum eligẽs Abbatiſſa Patauienſis facta eſt. Habuit hoc Cœnobiũ añо Domini 1320. Abbatẽ quendã Sybothonẽ, qui reſignauit Abbatiã 14. Kalẽd: Aprilis Anni 1322. Ei ſucceſſit 10. Kalend: eiuſdẽ mẽſis Abbas Hermãnus, ſub quo eodẽ anno Ludouicus Bauarus, duce Sifrido Schvveppermanno Fridericũ Auſtriacum, Imperij competitorem ingenti prælio prope Gundersdorphum uicit ac cœpit in ipſa D. Michaelis uigilia. Is Imperator Ludouicus ſub hoc ipſo Abbate feſtum Epiphanias Domini uictor in Caſtellenſi Cœnobio celebrauit, & eodem die ex uilla Brunn, quæ proxime adiacet Monaſterio, oppidulum ſiue Marcam fecit, multisq; libertatibus eum Monaſterij locum ſanciuit ac inueſtiuit. Habuit & Abbatem Leonhardum, qui Obijt anno 1490. cui ſucceſſit Conradus quidam, de alijs enim Abbatib. huius Cœnobij nihil hactenus adipiſci potui. Erneſti Ducis uero ſupra nominati talẽ inuenio progeniem & Genealogiam ex uariorum Monaſteriorum Annalibus congeſtam. In qua uariarum ueterum ac maxime illuſtrium Familiarũ (quarũ poſteritas omnis prorſus deleta eſt) & pia fit mentio & ſempiterna conſeruatur memoria.

Comitatus Hebburgenſis.

Berengarius Comes de Sulczbach: duobus imperatoribus dat filias ſuas uxores.

Ludouicus Bauarus uicit Fridericũ Auſtrium

Brunn, Marca.

Erneſtus è Selandia diluuio quaſſata profugus, et in Noricum anno Domini 975. cum filijs ſuis adueniens, condidit ibi primum in denſiſſimo nemore ad fontem Lautharum, Pagum Brunn: Poſtea uenationi ibi dans operam inuenit Caſtellanum montem, ubi primum in honore duodecim Chriſti Apoſtolorum Fanum, poſtea uero ſibi ac Poſteritati ſuæ Arcem etiam conſtruxit, quam Caſtellum uel Caſtilienſem Arcem appellabat cum conditor, tum rudis illa quæ circa eas ſyluas habitabat uicinia.

Habuit

Habuit is liberos

- Gebhardum primum conditorem Suczenbacenſis oppidi & caſtri quod hodie Sulczbach uocant: Trucidatum ab Hirſuto Comite, ſed ſtatim ultum. Is Gebhardus ex Irmengarde uxore excepit
  - Vtham, Engelberto Charinthię duci deſpō ſatam.
  - Berengarium Comitem, illuſtratorem Suczenbacenſem, qui ſe publice etiam Comitem Suczenbacenſem ſcripſit, & Cœnobiorum Boumburgenſis ac Bertensgadenſis fundator fuiſſe legitur. Hic Berengarius ex Adelhey de Comitiſſa de Vvolfratshauſen excepit
    - Gertrudin imperatricem Romanam Conradi Sueui coniugem.
    - Bertham poſtea à pacis ſtudio Irenē dictā, Imperatricē Conſtantinopolitanā, Manuelis cō iugem
    - Adelheydin deſpō ſatā Græco cuidā Marchioni de Krey.
    - N. Abbatiſſā Patauienſem.
    - Gebhardū filium, Comitem de Sulczbach & Floeſs. Is Gebhardꝰ ſecundus, qui Obijt anno dñi 1177. ducta uxore Mechtildi Gvvelphonis filia, excepit ex ea
      - Mechtildin filiā Cliuenſi cuidam duci deſponſatam.
      - Cordulam quæ nupſit Ortemburgenſi cuidā Comiti, hæc enixa eſt.
        - Rapodonem Comitē Ortenburgēſem: is duxit uxorem Bauariæ duciſſam, Ludouici principis ſororem
          - Henricum Comitem Ortenburgenſem.
          - Annam Baroni cuidam de Truhendingen deſponſatam.
        - Henricum qui ducta regis Bohemorum filia genuit
      - Sophiā filiā, quæ nupſit Comiti Hērico de Kreglingē, qui cū reb. humanis exēptus eſſet, nupſit ipſa Comiti cuidam de Abenſperg.
      - Gebhardum Comitem Sulczbacenſem, is ducta uxore Comitiſſa Hirsbergēſi multos ex ea liberos excepit, quorum noīa intercidere.
      - Berengarium, qui iuuenis profectus in Italiam cum Vvelphone & Friderico Rotenburgio Conradi Sueui Rom: regis ex Gertrude Sulczbacēſi Comitiſſa filio: unà cum hoc ipſo Comite ſuo ueneno è medio ſublatus eſt à Beatrice impia Imperatrice: forte Barbaroſſæ coniuge ſecunda.
      - Herdouicū Epiſcopū Ayſtetenſem per annos 28. quē aliqui falſo appellarunt Comitē Hirsbergēſem. Obijt anno 1224.
  - Luitgardin quæ Marchioni cuidam Hohebūrgēſi nupſiſſe legit̄.
- FRIDericum, is ducta uxore Germana, excepit ex ea
  - Hermannum filium qui ducta uxore Haziga genuit
    - Fridericum ſecundum, qui poſt mortem Berchtæ coniugis ſuæ factus eſt Monachus, & eſt unus ex fundatoribus Caſtellēſibus. Excepit ille ex Bertha uxore Comitiſſa uel Habſpurgēſi uel Hirsbergenſi unicum filium.
      - Othonem ſecundum fundatorem Caſtilienſem.

    Haziga ſupra dicta mortuo marito primo Hermaño, Vvernhero cuidā Scheyrēſi Comiti nupſit, qui plurima etiam contulit ad huius Cœnobij ampliationem:
  - Reyczam filiā quæ poſtea nupta peperit
    - Loicardin, hęc Marchioni Voburgenſi Theobaldo nubēs, filium Theobaldū genuit, qui ad preces Loicardis matris ſuæ fundauit Monaſteria.

      Vvaldſaſſum ad vvonderam prope Egram.

      Reichenbachium, ad Regum amnem.

      Monachorū Monaſteriū in Danubij ac Voburgi uicinia.

      Is Theobaldus uxore ducta Adelheide Poloniæ duciſſa, filiam Adelheidin ex ea excepit Friderico Barbaroſſæ Imp: deſponſatam, ſed paulo poſt ab eo iterum ſeparatam.

Habet

Habet hoc Monaſterium multorum Comitum ac Baronum inſignes ſepulturas, fundatorum uidelicet Comitum à Caſtel, Sulczbach & Floſſ: Poſtea Ducum etiam Meroniæ qui Ammertalÿ olim habitarunt. Sepulta eſt in eo Domina Luitgardis Berengarÿ fundatoris ſoror, Marchioniſſa de Hohenburg & Voburg cum filia, quæ plurimum benefecit huic Cœnobio: Item Domina Irmengardis Berengarÿ fundatoris mater: & Anna Ludouici Bauari Rom: Imperatoris filiola tres tantum annos nata, quæ cubat in medio templi ante aram mediã. Et inter multos Equites auratos ac ſtrenuos heroes, equeſtris ordinis uiros, egregÿs tumulis honoratos, terræ eiuſdem Cœnobÿ ante Sacellum D. Virginis mandatus eſt etiam Sifridus Schvveppermannus, Imperatoris Ludouici Bauari contra Fridericum Auſtrium Dux exercitus, cuius tumulo hi Germanici Rythmi ſunt ſuperadditi.

Sifridus Schweppermanus.

Hie leit begraben Herr Seyfrid Schweppꝛrman
  Alles thůns vnd wandels ahn
Ein Ritter keck vnd veſt
  Der zů Gunderſtorff im ſtreit thet das beſt
    Er iſt nun todt
    Dem Gott genodt. Obÿt anno 1337.
      Jedem ein ey
      Dem frommen Schweppperman zwey.

Hæc poſtrema uox Rhytmica dicitur fuiſſe Acclamatio militum in gratiã Ducis, cum exercitus ingraueſcente annonæ difficultate adeo premeretur, ut præter paucula oua nihil eſſet in caſtris Ludouici reliquum. Germanicum Epitaphium unà cum militari hoc Epiphonemate ſic latine à me redditum eſt.

Hac cubat, hac dormit dominus Sifridus in urna
* Schuueppermannus, eques ſtrenuus atq; celer.*
Qui Gundersdorphi pugnabat fortiter, hoſtem
* Et contra Auſtriacum fulminis inſtar erat.*
Is nunc mortuus eſt: Diuûm clementia fortem
* Seruet & in Cœli ſubleuet aſtra uirum.*
Ouum cuiq; unum, duo Schuueppermannus honeſtus
* Dux habeat, cuius turba parata ſumus.*

CELLA DEI SVPERIOR, ad alterius Inferioris differentiam ſic dicta, Præmonſtratenſis inſtituti præclarum ac nobile Cœnobium infra Herbipolin in Francia Orientali ad Mænum amnem ſitum: inchoatum ac fundatum eſt ſub Embricone Epiſcopo Herbipolenſi, magno eiuſdem Cœnobÿ benefactore anno Domini 1128. decima quarta Maÿ, ab ipſo Præmonſtratenſium Monachorum (qui ſingulari titulo ex Pontificia donatione Canonici Regulares exempti appellantur) patre ac principe Nortberto Laudunenſi apud Burgundiones Epiſcopo, Archiepiſcopo uero Magdeburgenſi, qui Lotharium Imp. Herbipolin ſequutus (ubi deliberatum eſt de tollendo Schiſmate, quod Romæ erat inter Pontifices Innocentium ſecundum, & Petrum Leonis, qui ipſe ſe Anacletum appellarat) illic in die Paſchali Sacrum coram Cæſare Lothario, & alÿs Imperÿ proceribus ac ſtatibus cantans, & concionans inſuper, ita in ſui admirationem & amorem pellexit auditorum animos, ut peracta concione certatim populus munera ipſi offerẽs accurreret, quibus cũ ipſe nõ ſtuderet, nec tamẽ abÿciẽda putaret: tribus religioſis uiris ac Germanis Fratribus in S. Chiliani templo religioſe Deo ſeruientibus, & Præmonſtratẽſis recens inſtituti ordinis, ac ueſtis deſiderio flagrantibus Ioanni uidelicet ſacerdoti, Henrico & Libolpho Laycis omne ſibi illud allatum argentũ & aurũ tradidit, hac lege & cõditione ut hi Cœnobiũ prope Herbipolim ſui Inſtituti ſub ſe patre & primo fundatore auſpicarentur. Conſenſit

Nortbertus author ordinis Præmonſtratẽſis.

Sciſma inter Pontifices.

Embrico

Emb ico Epiſcopus loci, qui fundum conſtruendi Monaſterij deſignauit & libere cō ceſſi. Norberthus Lotharium Imperatorem inde Romam etiam uerſus ſequutus cū pluri is alijs Germaniæ Epiſcopis & Archiepiſcopis, cum ipſe ibi & oratione & eloquentiæ uiribus Authoritatem ſibi ingentem conciliaret, qua præ cæteris omnibus Epiſcopis excellens, Schiſma pontificiū præclare ac feliciter tolleret: Ibi inquā Titulum Primatus meruit ac Eccleſiæ ſuæ Magdeburgenſi conſequutus eſt, cum ab Innocentio ſecundo, Pont: Max: tum uero ab Imperatore etiam Lothario, cui Norbertus iſte longe erat chariſſimus. Priuilegiatum & confirmatum eſt Cœnobium ſuperioris Cellæ à Pont: Max: Innocentio ſecundo, & Epiſcopo Herbipolenſi Embricone. Gubernatores huius loci primum Præpoſiti appellabantur, qui poſtea Abbates facti ſunt, non equidem Infulati, ſed Benedicti & Baculati tantū, quorum talem reperi & collegi Catalogum.

Vnde habeat Magdenburgēſis Archiepiſcopatus Titulum Primatis Germaniæ.

1. Ioannes patria Herbipolenſis ab ipſo S. Norberto fundatore conſtitutus eſt primus nouæ huius Monaſticæ congregationis pater ac Prępoſitus, is añis pręfuit quinq;. Obijt anno Domini 1133. Sub eius gubernatione cœpit anno Domini 1130. in eodem Cœnobio, Embriconis Epiſcopi conſenſu, Monialium etiam congregatio. Habuit enim hoc ordo iſte Norbertinus initio peculiare, ut ubi eſſet Monachorum collegium, ibi puellarum etiam non tantum non procul abeſſet, ſed contigua etiam eſſet habitatio. Ne deeſſet Monachis, Coſta: quā ademptam primo humani generis parēti, & poſtea cum multo lucro redditā eidē ſciebāt. Locus uero monialibus deputatus Paradyſi nomine appellatus, S. Michaëlis Patrocinio ſuberat: is poſtea in eum locū ubi hodie eſt Cella Dei Inferior, paululum infra Superiorē in eadem ſiniſtra deſcendentis Mœni ripa translatus eſt, ut infra copioſius.

Norbertini ſemper ſibi Moniales quoq; aſſociarunt. Paradyſus.

2. Bruno
3. Arnoldus, } Præpoſiti, de quibus nihil omnino in Faſtos relatum extat.
4. Conradus

5. Henricus Germanus frater Ioannis Prępoſiti primi, qui anno Domini 1144. omnium Cœnobij ſui priuilegiorum confirmationem obtinuit apud Rom: Pont: Celeſtinum ſecundum: Mortuus ſepelitur in eo ipſo tumulo, in quo cubabat Ioannes frater: huic tumulo tale ſuperadditum legitur dyſtichon Hexametrum.

Noſtra tibi liga placeat hæc Virgo Maria,
Eſt fundata domus á fratribus iſta duobus.

6. Gabinoldus ultimus loci præpoſitus, primusq; Abbatis nomine & Baculi iure inſignitus: cui ſucceſſere poſtea cæteri, Abbates omnes.

7. Adamus 8. Tilomannus 9. Bertholdus
10. Vvolfframus 11. Henricus 12. Engelbertus
13. Conradus 14. Albertus de Richemberg 15. Henricus qui præfuit anno Domini 1262.
16. Henricus de Vvolmershauſen uir nobilis.
17. Rudegerus Obijt in Vigilia aſcenſionis Dominicæ anno Chriſti 1374.
18. Ludouicus de Stetten.
19. Georgius à Reinſtein.
20. Sifridus qui præfuit anno Domini 1418.
21. Ioannes à Rottelſech Obijt anno Domini 1448.
22. Ioannes Eckardus eodem anno rebus humanis (peſte nimirum graſſante in Oſtrofrancis) exemptus eſt.
23. Iacobus Helchen, præfuit annis 14. Obijt anno Domini 1462.
24. Georgius Rhumel ſedit ad clauum Abbatiæ 24. annis. Obijt anno 1486.
25. Chriſtophorus Stefferus præfuit annis nouendecim. Obijt anno 1505.

26 Georgius Schumannus quinque tantum annis præfuit. Obijt Anno Domini 1516.
27. Ioannes Streuberus 9. annis præſedit, & uitam mortalem cum morte commutauit anno 1519.
28. Gaſpar Gotthardus præfuit ſeptem annis. Obijt anno Domini 1526. Vidit ſua ætate à tumultuantibus Agricolis diripi & exuri Cœnobium ſuum.
29. Leonhardus Vvaltzius tribus annis fideliter præfuit, et ex hac uita ab reptus eſt anno Chriſti 1529.
30. Georgius Hoffmannus ſucceſſit Leonhardo Cœnobium reædificanti: Is Cęnobium totum priſtinæ formæ ac dignitati reſtituens, Abbatiam etiam conſtruxit: Præfuit 11. annis & emigrauit ex hac mortali uita anno Domini 1540. in die S. Valeriani.
31. Thomas Neutlinus ex maiori Lanckhenheymio celebri Oſtrofrancorum oppidulo oriundus, magnus Cœnobij ſui illuſtrator, ſucceſſit Georgio è rebus humanis ſublato: ſedet ad Abbatiæ clauum hoc adhuc currente Iubilæo.

E regione huius Cœnobij eſt non procul ab altera Mœni ripa in Montanis Orientalis Franciæ uetus ac dirutum caſtrum, Pincernarum à Roſsberg olim domicilium, unde arci hodie adhuc iſtud nomen eſt, ut pincernarum arx appelletur. Horum nobilium Regulorum celebris eſt ſepultura in inferioris Cellæ nobilium olim puellarum Cœnobio, quod primum ſub Paradyſi nomine cœpit in Superiore Dei Cella anno Domini 1130. Poſtea uero prohibendorum quotidie illic emergentium ſcandalorum ergo, in alium etſi non procul diſſitum locum translatum eſt. Id habuit gubernatrices Magiſtras, quarum illuſtri genere natarum talem reperi Catalogum. *Inferioris Cellæ Cœnobium.*

1. D. Agnes Comitiſſa de Vvertheim, deceſſit ex hoc ſæculo año Domini 1425.
2. D. Agnes ſecunda, ipſa etiam Comitiſſa eiuſdem Stemmatis ac nominis. Obijt anno Chriſti 1477.
3. D. Vvalpurgis Comitiſſa de Vvertheim ſoror Agnetis ſecundæ, ſucceſſit ſorori, & præfuit annis quinque, uniuerſæque carnis uiam ambulauit anno Domini 1482.
4. D. Catharina Riedina, nobilis herois Oſtrofranca Præfuit annis 18. Obijt in Calendis Iani anno incarnati uerbi 1500.
5. D. Catharina de Vinſterlohe præfuit 26. annis, Deceſſit anno 1526.
6. D. Anna Haberkhornina, præfuit annis tribus. Obijt anno 1529.
7. D. Magdalena à Fronhouen decrepita anus non diu præfuit. Sub eius gubernatione mutatum eſt Monialium hoc Cœnobium in præpoſituram uirilis ſexus Monachorum, cui ad hæc noſtra uſque tempora præpoſiti præfuerunt infra ſcripti.
1. Henricus.
2. Andræas Taurus, qui Obijt anno 1539.
3. Martinus Herbardus Obijt anno 1540. in die præſentationis Marianæ.
4. Ioannes Schonheincz Obijt anno 1546.
5. Adamus, Patria Herbipolenſis, præeſt adhuc currẽte hoc Iubilæo. Hæc ferè omnia communicauit mihi Superioris Cellæ Obligarius ac Prior:

Andræas Sultetus, honeſta natus in urbe
Accola quam Francus nuncupat Herbipolim.

CELLA MONACHORVM, hodie Ethonis Monaſterium: Benedictini inſtituti uetuſtiſſimum Cœnobium ad Nigram Syluam prope Kenczhingum non procul à Rheno ſitum: fundatum legitur annum Chriſti circiter 700. à Vviggero, uel Vvigerno Monacho, facto poſtea Eccleſiæ Argentinenſis Epiſcopo, qui primum ei nomen indidit, ut Monachorum hoc eſt, ſolitariorũ hominum & hæremitarum Cella appellaretur. Cum uero poſt aliquot annos collapſum eſſet iterum non ſplendide fortaſſis admodum inchoatum Monaſteriolum: renouatum eſt anno Domini

Ettenhey-mium oppidum. Domini 734. ab Ethone Comite Habſpurgio, qui & oppidum ipſum, quod ab eo adhuc Ettenheimium dicitur, conſtruere cœpit. Is eiuſdem ſui Cœnobij primus Abbas fuiſſe legitur, qui inde ad Epiſcopatum Argentinenſem gubernandum euocatus, lau
1. dabiliter ibi præfuit 8. annis. Obijt anno 773. translatus ad ſuum tandem Monaſterium anno Domini 780. quod hodie adhuc ab eo Ethonis Monaſterium dici ſolet. Fuit is uir religioſus, humilis & pius, ſcribens ſe Ethonem peccatorem indigne uocatum ad Epiſcopatum Argentinenſem. Extat de eo & de huius Cœnobij reſtauratione tale dyſtichon.

Anno terdeno, ſeptingenteſimo, quarto
Antiſtes clauſtrum renouando condidit Etho.

2. Ethoni Abbati primo, ſucceſſit Hildolphus, ſecundus Abbas: qui poſtea uero præ-
3. fuerunt, eorum non extat integer amplius Catalogus. Inuenio tamen & Littholdum
4. & Reginoldum Abbates Ethonici Monaſterij, ſed quo tempore præfuerint hi, ignoratur. 5. Burcardus Abbas præfuit circa annum Domini 1211. ut ex feneſtræ cuiuſdam inſcriptione tali patet: Burcardus Abbas me fecit, ubi D. litera nullius numeri ſignificatrix eſt. Huic ſucceſſere ad hæc noſtra uſq; tempora Abbates qui ſequũtur: quos communicauit mihi D. Caſpar Rieggerus Abbas in S. Mauri Monaſterio doctus & humaniſſimus, qui ante adeptam Abbatiam in Ethonis hoc Monaſterio uixit dignitatibus etiam conſpicuus.

6. Godefridus. 7. Nicolaus Fulkeſius 8. Heſſo Alſata, de Bergkhino.
9. Hermannus de Burnern. 10. Nicolaus Fulcheſius nobilis.
11. Iacobus de Eſchach uir nobilis trucidatur anno Domini 1396. à uenatore quodam miniſteriali ſuo, quem propter patratum aliquod flagitium comprehendi iubebat: ſepelitur in ſiniſtro introitu Turris.

12. Andræas Kranch ex Patricijs Argentinenſibus natus, ſucceſſit Iacobo, præfuit annis penè 40. Obijt anno 1437. Sepelitur præclaro Mauſolæo, in Paradyſo, loco qui anteceſſorum omnium penè corpora & ſepulturas habet.

13. Andræas de Vntramsheim, uir genere & uirtute nobilis: præfuit annis tantum quatuor: fuit Hieroſolymis, & in alijs procul diſſitis Regnis, antequam fieret Abbas. Sub eius gubernatione in cineres maior Cœnobij pars collapſa eſt. Obijt anno 1441. ſepelitur ante introitum chori.

14. Heinricus Reiff (quod nomen latinis pruinam ſonat) Patria Argentinenſis, Patre uero eius urbis Scabino natus: eligitur in Abbatem anno Domini 1441. per diſcordiam. Aliqua enim conuentualium pars patrocinabatur cuidam Anthonio Trubelio, quod cognomen latinis botrum uel racemum deſignat. Cum uero Antonio repudiato præferretur Henricus, natum eſt inde Prouerbiale Dicterium, quod uerſu exprimere libuit:

Pruina nocet botris. Egelidam & ſterilem botris nocuiſſe pruinam. Præfuit Henricus annis 30. quibus Cœnobiũ ſub anteceſſore in cineres collapſum præclare reſtaurauit. Obijt añо 1470. ſepelitur honorifice in templi ſui choro. Antonius hic contemptus paulo poſt Abbas præpotentis Treuirorum Monaſterij ad S. Maximinum factus legitur.

15. Heſſo de Thiersberg nobilis uir ſucceſſit Henrico: præfuit utiliſſime annis 30. Valedixit mortalium hominum conuerſationi anno Domini 1500. in ipſo Iubilæo.

16. Laurentius Eſingerus Villingenſis, non procul à Danubij fontibus natus, eligitur in feſto S. Vlrici anni Dominici 1500. præfuit laudabiliter annis 43. & aliquot mẽſibus. Deceſſit ex mortali hoc ſæculo, anno 1544.

17. Quirinus ex Ethenheim oppido oriundus, Patre Textore natus: eligitur anno 1544. præſidet hoc adhuc currente Iubilæo fideliter & fœliciter.

COELI CORONA, Germanice Himmelkron, pulcherrimum Virginum nobilium Deo & perpetuæ Virginitati dicatarum Cœnobium, & terræ Pretoriani,

rianæ,hoc eſt, Voytlandiæ Montanis,ad dextrã Albi Mœni inter Gefreſum & Culmbachium oppida Brandenburgenſium Marchionum ſitum, ordinis Ciſtertienſis,Dioceſeos uero Bambergenſis,ſub cura & uiſitatione Abbatis Lanckheymenſis: fundatum & ex ueteri Caſtro Preczenſtorpho conſtructum legitur anno Domini 1280. ab Othone præpotenti Comite de Orlemunde, qui conſentientibus filijs ſuis Othone natu maiore,Hermanno & Othone natu minore obtulit in die Innocentum eiuſdem anni,inchoato Cœnobio & Caſtrum,& pagum PreczenſtorfF cum omnibus attinentijs,agris uidelicet,pratis,ſyluis,Molendinis, aquis, aquarum decurſibus,piſcationibus,& omnibus alijs Iuribus. Confirmarunt,approbarunt & auxerunt poſtea Anno Domini 1332. hanc ipſam donationem,Otho alius Comes de Orlemunde,& Kunigũdis uxor eius. Redactum eſt ſub Burggrauij Noribergenſis Alberti primi ditionem unà cum magnifico Caſtro Plaſſenburgenſi circa annum Chriſti 1340. ut ex Grundlacenſis Cœnobij Annalibus patet. Confirmata ſunt poſtea Priuilegia huius Cœnobij à Burggraphijs Noribergenſibus,Ioanne anno Dñi 1347. Friderico anno 1348. & alio Ioanne,eiuſq; coniuge Margareta Caroli quarti Imperatoris filia, anno 1406. & ab alio Ioanne Friderici, primi Marchionis Brandenburgenſis & Electoris filio, anno Domini 1442. Poſtea uero & ab Alberto Marchione,& anno Domini 1518. à Caſimiro ac Georgio fratribus Friderici filijs. Abbatiſſę quæ huic Cœnobio ad hæc noſtra uſq; tempora præfuerunt,hæ in faſtos relatæ inueniuntur.

Comites de Orlemund.

Plaſſenburgum.

Burggrauij Noribergenſes Marchiones Brãdẽburgẽſes.

1. D. Agnes Comitiſſa ab Orlemunde: primi forte fundatoris filia.
2. D. Chunigundis Nothafftina de Albo lapide. Sub cuius gubernatione dedit Agnes quædam nobiliſſima Comitiſſa de Orlemunde Cœnobio Cœlicoronæ anno Domini 1350.in promptis pecunijs inſignem Theſaurum,& feuda & Allodia quædam in pagis Harſtorph, Kremitz & Lantzendorpho. Aliud de his Abbatiſſis ſcriptum inuenitur nihil.
3. D. Anna Burggrauia Norica, Friderici quarti ex Elyſabetha Thuringiæ Landgrauia filia,magnifica huius loci Abbatiſſa. Deceſſit ex hac Mortali uita anno Dñi 1383. Cubat in cœli Corona,in templi uidelicet choro ſub magnifico Mauſolæo.
4. D. Ruthena à Moſbach.
5. D. Agnes à Vvallenrod,in medio templo ſepulta.
6. D. Catharina Forſca uel Fortſchina.
7. D Catharina Richterina Ciuis Noribergenſis.
8. D. Catharina à Schaumberg. Obijt anno Domini 1411.
9. D. Longa à Kothavu,uulgo Kotzavu.
10 D. Adelheidis à Blaſſenberg. Obijt anno Domini 1460.
11. D. Elyſabetha à Kinsberg,ædificatrix ambitus, cuius primus lapis poſitus eſt anno Domini 1473. præfuit.24.annis. Obijt anno 1484.
12. D. Margaretha à Zedvuitz,præfuit annis 15. Obijt anno Domini. 1499.
13. D. Magdalena à Vvirsberg,præfuit 23. annis. Obijt anno 1522.
14. D. Otylia ex genere Pincernarum à Symavu nata, præfuit annis ſeptem. Obijt anno Domini 1529.
15. D. Apollonia à Vvaldenfeels prudentiſſima fœmina, ſucceſſit D. Otyliæ. Obijt in Martio anni à nato Chriſto 1543. Anno ætatis ſuæ quinquageſimo tercio, cum magnifice præfuiſſet Cœnobio huic ſuo annis tredecim.
16. D. Margaretha à Dela ex Curienſis urbis Conuentu deſumpta & uerè pia & prudentiſſima Herois, eligitur anno 1543. præfuit adhuc anno Domini 1549. fideliter inſtituens circumiacentis Prouinciæ nobiliũ Heroum filias, cũ in Chriſtianiſmo, tum in bonis & laudatis moribus ac uirtutibus, quibus non ſolum Abbatiſſa hoc eſt parẽns, ſed laudatiſſima ac doctiſſima Magiſtra ſumma cum laude præſidet. Requieſcũt in eius Cœnobij tẽplo Comites primũ fundatores,nobiles item uiri à Vvirsberg, Kinſberg,& Plaſſenberg: & duo infantes, puellus uidelicet & puella, patre Comi- te Orle-

Infantes in Cœli Corona

ſepulti & adhuc integri. te Orlemundenſi, matre uero Duciſſa Meroniæ nati, crudeliter ac miſere trucidati annos ferè ante ducentos (cum nondum eſſent bimi) ab ea ipſa matre ſua Meroniæ Duciſſa, Blaſſenburgi tunc temporis habitante: quæ cum eſſet uidua procax & laſciua, formæ uero elegantia ubiq; celebris, non amauit ipſa tantum, Albertum quendam Illuſtrem iuuenem, ac fortiſſimum Principem, Burggrauium Noribergenſem, Friderici Comitis à Zollern, primi Burggrauij filium, ſed ab eo etiam uehementer & ardentiſſime eſt redamata. Hunc ſuum amorem faſſus aliquoties Burggrauius, publice dixiſſe fertur: ſe (niſi prohiberent ac diſſuaderent quatuor oculi) libentiſſime ducturum uiduam illam Blaſſenburgenſem: quæ uerba cum relatu clancularij alicuius internuntij & quaſi pronubi perueniſſent ad aures libidinoſæ ac iam tum uehementiſſime prurientis in Albertũ fœminæ, mox furore & amore magis incenſa, *Mater interficit liberos.* liberos ſuos propria manu occidit, capitibus eorum uel capitum uerticibus adhuc teneris acu contuſis & perfractis, ne facile talis perfidia agnoſci, & ipſa liberos morbo aut contagio aliquo ſublatos eſſe commodius ac ueriſimilius fabulari poſſet. Exitum & Cataſtrophen huius Tragœdiæ in *Grundlachium Cœnobium.* Grundlacenſis Cœnobij origine ac monumentis aliquãdo leges. Hos innocentes Martyres ipſe meis oculis uidi, meiſq; manibus contrectaui. Puella tota ita adhuc integra eſt ut putes eam uix ante unum annum emigraſſe, adeo nihil prorſus adhuc in ea apparet cineribus ſimile. Maſculi uero uel puelli pectus, eſt humoribus & aquis, quæ per parietem ſudantis hyberno frigore templi deſcenderunt in parieti contiguum Sarcophagum, aliquo modo læſum, in cineres reſolui cœpit. Caput tamen humeri & crura integra adhuc ſunt, nec tantillum immutata. Adeo mirifice oſtendit diuina Maieſtas, quam innocenter perierint iſti infantes, quorum animæ uere cœleſtes clamabunt in die extremi Iudicij contra tam immanem adeoq; crudeliſſimam matrem, quæ nec ſuo pepercit ſanguini, modo inſano ac omnibus modis deteſtando amore frui liceret. Adeo uerum eſt, quod à Seneca dicitur: *Seneca.* Amare & ſapere ne dijs quidem ipſis conceſſum eſſe.

COXIENSE Cazienſe uel Caczeſienſe illuſtrium nobiliumq; Dominarum ab omni profeſſione, uoto ac ordine immunium ac liberarum (quas uulgo Canoniſſas uocant, quibus item liberum eſt prodire iterum & nubere) ampliſſimum in *Tumiliaſca, Rhetiæ tractus.* Tumiliaſca ſuperioris Rhetiæ tractu, ad poſteriorem Rhenum ſitum Collegium: fundatum eſt pro 12 nobilibus puellis, harumq; gubernatrice Abbatiſſa, in honore S. Apoſtolorum Petri ac Pauli, anno gratiæ per Chriſtum reparatæ 760 decimo nimirum gubernationis Regis Dagoberti, á Domino Victore decimo quinto Epiſcopo Churienſis Eccleſiæ legitimo filio D. Paſchalis Churienſis Epiſcopi, Comitiſq; Brigantini è Sancta Eſopeia coniuge, Rhetiæ altæ Comitiſſa, ac Antiſtita Churienſi. *Epiſcopus Churiẽſis uxoratus.* Hunc Dominum Victorem tunc adhuc Præsbyterum pater Paſchalis Epiſcopus decimo ſexto anno gubernationis Regis Theoberti, hæredem omnium bonorum ſuorum in Tumiliaſca, alijſq; Rhenenſibus locis ſitorum inſtituit: ut eſt in uetuſtiſſimo & maxime prolixo fundationis Katzienſis Diplomate. Fundator in choro huius templi quieſcit, cuius tumulo talis eſt ſuperaddita inſcriptio. Victor Epiſcopus Curienſis unà cum matre ſua fundator huius Monaſterij, & cum eo Paſchalis Epiſcopus Curienſis, genitor & anteceſſor eius. Huius Cœnobij Abbatiſſarum non quidem integer, ſed talis tamen à me collectus & conſutus eſt Catalogus.

1 Domina Veſpula Paſchalis Epiſcopi Churienſis filia, Comitiſſa Brigantina, D. Victoris fundatoris Germana ſoror: cuius breuem Genealogiam hoc loco ſubijcere uolui.

Vigilius Comes Brigantinus & Rhetiæ Præſes, genuit.

Dominum Paſchalem Epiſcopum Churienſem, qui ex Domina Eſopeia Sancta fœmina, & Antiſtita Churienſi (ita enim in Diplomatibus nominatur) excepit. — Paulum Comitem Brigantinum. — Caſtoriam Comitiſſam.

D. Victorem Epiſcopum Churienſem, & fundatorem Coxienſem. — Veſpulam primam hic Abbatiſſam. — Vrſicinā Monialem eiuſdē Cœnobij.

2 D. Iudintha Abbatiſſa, ſed quo tempore illa præfuerit, ignoratur, quemadmodum de his etiam quæ eam anteceſſerunt, & ſecutæ ſunt nihil certi aut memorabile aſſignatum eſſe conſtat.

3 D. Regula à Reichenbach. 4 D. Ita à Vvacz. 5 D. Agnes ab Embs.
6 D. Anna de Schauuenſtein, quæ obijt anno Domini 1325.
7 D. Guta (quæ Magiſtrā ſeſe ſcripſit ordinis S. Auguſtini) præfuit año Dñi 1358.
8 D. Guta à Schauvuenſtein, filia Burcardi equitis Aurati, præfuit anno Domini 1369. Sub eius gubernatione calamitoſo incendio totum fere Cœnobium perijt: quod ab huius Abbatiſſæ cognato quodā prædiuite, Domino Alberto à Schauvuenſtein mille Aureos ad reſtitutionem in cineres collapſi Gynæcij conferente, quaſi Secundario erectum ac præclare inſtauratum eſt, qui & ſibi & poſteris ſuis perpetuam in hoc Monaſterio ſepulturam ordinauit, ad quam peruenerunt poſtea, Rudolphus à Schauvuenſtein cum uxore Adelhaide, Burcardus eques Auratus, Rudolphi huius filius: Gottfridus item eques Auratus, Albertus ſecundus fundator, Ioannes eques Auratus, Ego & Eglolffus de Schauvuenſtein magni eiuſdem Collegij benefactores. Obijt tandem Abbatiſſa iſta D. Guta anno Domini 1382. *Albertus à Schauuenſtain ſecundus fundator.*

9 D. Verena Feyſtlina ſucceſſit Dominæ Gutæ, præfuit adhuc anno 1386, an uero diutius, incertum eſt. Sub ea erigi cœpit iterum collapſum in fauillas Cœnobium.
10 D. Vvandelburgis præfuit anno Domini 1401.
11 D. Hildegardis à Reytnovu ſucceſſit Vvādelburgi, aliud de ea inuenio nihil.
12 D. Vrſula de Alltmanſhouen præfuit anno Domini 1468.
13 D. Margaretha à Reytnovu, ædificatrix egregiæ Baſilicæ Caczienſis ab anno Domini 1496 uſq; ad annum Domini 1498, quo perfecta et abſoluta eſt. Obijt anno Chriſti 1508.

14 D. Clara à Reytnovu deceſſit ex hac uita anno Domini 1525 tumultuante undiq; in Eccleſiaſticas perſonas totius Germaniæ Ruſtica plebe.
15 D. Scholaſtica à Reytnovu, præfuit 12 annis. Obijt anno Chriſti 1537.
16 D. Catharina de Marmoribus humaniſſima ac optima, optimiſq; prognata Domina: ſoror Magnifici ac Illuſtris uiri D. Ioannis de Marmoribus Domini in Rhetio, arce non procul à poſterioris & ſuperioris Rhenorum confluxu, medio itinere inter Katzeſienſe Cœnobium, & Churiam Rheticam ſita. Hæc laudabilis Domina eligitur anno Domini 1537 præſidet hoc adhuc currente Iubilæo, habet adhuc apud ſe unam tantum Canoniſſam D. Vrſulam de Sacco, nobiliſſimæ gentis Rheticæ, in S. Georgij Monte ſupra Inlantzium oppidum Rhenenſe habitantis. His Sacrum facere & Concionari ſolet, etiam hac adhuc tempeſtate egregie doctus uir Dominus Georgius Suidegerus Rhætus nuper Churienſium Canonicorum cœtui inſertus in cuius gratiam tale à me Idyllion Heroicum de Chriſti Ieſu, Domini ac Liberatoris noſtri meritis, anno Domini 1548 illic conditum, & templo Coxienſi inſcriptum eſt, ſumptis ex Diuo Auguſtino Antitheſibus eleganter totum Chriſtum humano generi depingentibus, quibus tu quoq; pie lector unà nobiſcum fuere. *Rhetium arx, à qua Rhetia nomē habet.*

Huc Mortalis homo tua corda & lumina flecte
Ac animo comprende tuo, quo Chriſtus amore
Te ſit complexus, patris ingens filius ille
Cuius recta ſequi merito ueſtigia debes.
Pauper is eſt factus, quo te ditaret abunde:
Contemptus Mundo, quo tu cœleſtis in arce
Vrbis honore nouo ornareris, perpetuoq́ue.
Captus, ut ex omni te carcere liberum ubiq́ue
Redderet. At duris uinclis ferroq́ue ligatus
Vt peccatorum è nodis te ſolueret, atq́ue
Immunem faceret Solymarum ad Mœnia Ciuem.
Horrentem pro te de ſpinis ipſe coronam
Geſsit, ut æterno in cœlis Diademate frontem
Ornaret, faceretq́ue tuam ſuper omnia pulchram.
Vulnera quinetiam pro te quã plurima paſſus
Vt tua ſanaret medicamine uulnera tali:
Pro te mortuus, ut te ad uitam ſuſcitet illam
Quæ Sanctis ante hæc eſt ſæcula cuncta parata,
A morte æterna, á Phlegetontis libera flammis.
E tumulo æthereas Victor ſurrexit in auras
Vt te á peccatis faceret quoq́ue ſurgere, ab omni
Labe iniuſticiæ, candorem mentis ad illum
Qualem ſacra á te Domini ſcriptura requirit.
Aſcendit cœlos, ut & ipſe ſequaris, & illic
Indiuulſus ei Seclis Comes omnibus adſis.

DOMINARVM AVRACHIVM, uulgo Frauenaurach: Monialium nobili genere natarum ordinis, S. Dominici: Diocœſeos uero Herbipolenſis Cœnobium amplum & præclarum, non procul à Pegneſi & Aurachij fluuiorum confluentia, ſupra Erlangum Brandenburgenſium Marchionum oppidum, duobus lapidibus à Noriberga ſitum: fundatum legitur annũ Chriſti circiter 1275 ab Illuſtri Barone Heerdegno de Grundlach, eiuſq́ue uxore Elyſabeta Meroniæ Duciſſa, uera fundatrice illic ſepulta unà cum filijs, Heerdegno ac Leopoldo, Baronibus de Grundlach, Leopoldiq́ue uxore Domina Sophia quæ in eodem Cœnobio cubat. Fundator Heerdegnus dedit aream cũ aruis, ſyluis & decimis, item pagum Hittendorffenſem: is in Fontium Salutarium Cœnobio ſepultus eſt. Domina fundatrix Elyſabetha dedit prædium in Merndorff. Erat congregatio hæc Monialiũ initio Noribergæ nata ad S. Crucem: huic anno Domini 1269 in die Mariæ Magdalenæ datus eſt S. Dominici ordo ab Innocentio V. Pont. Max. quem attulit è Roma ſecum Dominus Henricus de Heydelberga, qui dedit dono congregationi trecẽtas obulorum libras. Migrarunt uero Moniales ex urbe in Aurachium conſtructum, ipſo die Dominici anno 1276. Poſtea anno Domini 1295 circa feſtum Penthecoſtes miſſæ ſunt ex Dominarũ Aurachio Noribergã ad recens inchoatũ ibi S. Catharinæ Cœnobiũ ſorores ſedecim. Et tandem anno 1255. Bambergã ſex Dñæ ablegatæ ſunt ad in-

Barones de Grundlach.

S. Catharinæ Cœnobiũ Noribergenſe.

ad inchoandum ibi Monaſterium Sancti Sepulchri prope Deurſtadiũ pagum Bam-bergenſi urbi uicinum: id factum legitur ipſa die S. Vualpurgis. Benefactores Dominarũ Aurachianæ Societatis leguntur fuiſſe, D. Godefridus à Brauneck & eius coniunx Adelhaidis à Schvuartzenberg: Huiuſq; filius Godefridus ſecundus cum coniuge Domina Margaretha Baroniſſa Grundlacenſi, duabuſq; filiabus Margareta & Anna Dominabus de Brauneck. Item Conradus à Brauneck, Chriſtina & Machoreta de Hohenberg, Beatrix & Margaretha à Schluſſelbergk, Henricus ab Hohenberg Canonicus Bambergenſis, & Vuiprechtus à Treuttlingen, Vlricus de Aurach, cum Agnete uxore: eiuſq; filius Reinholdus cũ Gertrude coniuge. Nobiles uiri de Meyental, de Vuiltperg & Egloffſtein, quorum omnium ſunt ibi honorifica Mauſolæa & reconditoria. Henricus item Auceps, nõ uero is qui ante Othones Imperator fuit, ſed nobilis quidam Regulus qui conſenſu Hedouigis coniugis ſuæ dormitorium & magnificum eius loci templum ſuis ſumptibus cõſtruxit, emitq; Cœnobio pagos Regelsbacenſem & Iuſtisfeldenſem circa Schvuabachianum oppidum ſitos, ſecundus huius loci fundator merito appellandus. Prioriſſæ quæ huic Cœnobio præfuerunt ad hæc uſq; tempora, hæ inueniuntur. *Sancti Sepulchri Cœnobiũ Bambergenſe.*

1 D. Anna Dieterichina paſtoris cuiuſdam filia, non quidem genere nobilis, ſed uirtute nobiliſſima: quam electam Seckendorphinæ ſex nobiles remoueri uolebant, ſed Burggrauij Noribergenſis aſſenſu approbata defenſa & confirmata, pie præfuit Cœnobio multis añis. 2 D. Margaretha à Brauneck Godefridi benefactoris filia.

3 D. Adelhaidis ab Hohenberg.

4 D. Elyſabetha Auherin eligitur anno 1436 egregia ædificatrix & illuſtratrix ſui Cœnobij, & quæ anno 1439 conſtruxit ædes Noribergenſes ad Vexillarem montem, uulgo Panerberg ſitas. Præfuit adhuc anno Domini 1440.

5 D. Gerdrudis à Vuilmersdorph. 6 D. Hoſanna Hoffmanin.

7 D. Catharina Hoffmanin, ſoror Germana Hoſannæ.

8 D. Barbara à Bibrach præfuit anno 1480. Obijt anno Chriſti 1504.

9 D. Criſtina à Druppach Georgij ſtrenui Herois filia præfuit annis ſedecim, Valedixit huic Mortali uitæ anno Salutis 1520.

10 D. Margaretha à Trauttenberg præfuit tribus annis. Obijt anno Dñi 1523.

11 D. Chunigundis à Vuallenrod, Georgij à Vuallenrod & Veronicæ à Gutenberg filia placida, mitis ac prudentiſſima fœmina, Heroica ſtatura prędita: Ingreſſa eſt Monaſteriũ anno Dñi 1494, ætatis ſuæ decimo quarto. Eligitur in gubernatricẽ anno 1523, præfuit 25 annis. Obijt anno Dñi 1549 ſeptuagenaria penè. Auus eius nobilis ac ſtrenuus uir Ioañes à Vuallẽrod puer in Boruſſia à Sũmo Teutonicorũ ordinis Magiſtro Conrado à Vuallenrod alitus, magnus poſtea fuit per omnia totius Europæ Regna peregrinator, qui *Ioannes à Vuallẽrod*

Multorum mores, multorum uidit & urbes.

Poſt Hieroſolomytanã peregrinationẽ Eques Auratus factus eſt: interfuit Cõcilio Cõſtantienſi, cuius hiſtoriã exacte ipſe deſcripſit: Scripſit itẽ peregrinationũ ſuarũ Hodæporicon. Is cũ coniuge ſua Dña Sibilla à Lentersheym in tẽplo Schvuabachiano ante arã S. Catharinæ à ſe fundatã, terræ omniũ parenti redditus eſt.

12. Dña Martha à Druppach Dñæ Chriſtinæ ſupradictæ ex fratre Nicolao neptis, præficitur à Brandẽburgenſi Marchione Alberto, & nobilitate Frãcica año 1549. Cũ paulo ante, ſororẽ Vualburgin illic inſignẽ Monialẽ medẽdi etiã facultate et arte percelebrẽ morte ſublatã humaſſet, quã tali ego Epitaphio poſteritati notã reddere uolui.

Huc ſua VValburgis poſuit demortua membra
Quæ de ſtyrpe ſua Druppachiana fuit.
Nobilis á patrijs Natalibus, at pietate
Nobilior, facie nobilis eximie.

Corpus in hac ſirua tenerum tellure quieſcit
Spiritus in ſuperis uiuit ouatq́; choris.
Romanis quod erat Phœbo atq́; Coronide natus
Aedibus hoc noſtris Druppachiana fuit
Hoc ſtatui æternum monumentum Marta ſorori
Concordi imprimis unanimiq́; meæ
Quod teſtetur in hac ipſam uixiſſe paleſtra:
Inſcriptus cœli eſt Spiritus ipſe libris.

Monacho rum Aura chiũ Cœ nobium. Eſt in eo ipſo tractu ad fluuium Aurachiũ aliud Cœnobiũ, Monachorũ Aurachij appellatione notũ, ordinis D. Benedicti: id à Baronibus Auracenſibus fundatum, poſtea uero ab Epiſcopis partim Bambergenſibus, partim Marchionibus Brandenburgenſibus liberaliter donatũ eſſe dicitur. Id nec Monachos nec Abbatem amplius habens à Marchionibus occupatum eſt, & à Quæſtore hoc tempore prouidetur.

DOMINARVM Monaſteriũ in ſiniſtra Limagi ſitũ, uulgo Frawenmünſter zũ Zürch: Canoniſſarũ ex illuſtribus plærunq; Principum, Comitũ ac Baronũ familijs natarũ ampliſſimũ opulentiſſimumq́; olim Collegiũ: fundatur año Dñi 833 in pago Tygurino à Ludouico Germaniæ, Bauariæ & Oſtrofrancorum Rege Ludouici pij filio, Imperatoris Caroli Magni nepote, Lotharij uero Imperatoris fratre: Is huic Cœnobio ius & aduocatiã Tygurini pagi, in ducatu Sueuiæ, ac Turgouienſi tractu ſiti, cum Vri Lepontiorum, & Vrſellanorum pago poſſidendum dedit. Abbatiſſarum eius Collegij talis extat Catalogus à Stumpfio Heluetiorũ Chronographo congeſtus. 1 D. Hildegardis Regina, filia Ludouici Regis primi fundatoris, hęc anno Chriſti 858 donatur à patre Ludouico Rege, omni Dñio Comẽſi ad Lacũ Tuginũ ſito. Obijt anno Dñi 860. 2 D. Bertha & ipſa Ludouici Regis & Hemmæ Reginæ filia: ſucceſſit Dñæ Hildegardi Germanæ ſorori ſuæ: quã multis Priuilegijs et ĩmunitatib⁹ donauit pater año dñi 864, & año 869 auunculus etiã Rex Lotharius, Imperatoris Lotharij filius. Hæc ipſa dña ſub Rege Carolo Craſſo fratre ſuo abſoluit inchoatã Baſilicã Monaſterij ſui Tygurini. Obijt anno Chriſti 881. 3 D. Giſela ſucceſſit Dñæ Berthæ, cõſequuta eſt ius cudendæ monetæ à Carolo Craſſo Imperatore. 4 D. Richardis Imperatrix, Caroli Craſſi relicta & ſegregata coniunx ex donatione Mariti & huius Tigurini, & Secanici ad Rhenum ſiti Canoniſſarum Collegij, præcipua gubernatrix fuit. 5 D. Vtha ſucceſſit Richardi, cõmendata & promota à Salomone de Ramſchvuag Epiſcopo Cõſtantienſi, & Abbate Sangallenſi, qui adoleſcens ex ea uitiata prolem fœminei ſexus exceperat, in eodem Cœnobio alitam, & tandem nobili cuidam Nottgero deſponſatam.

6 D. Regilinda præfuit circa annum Domini 952.

7 D. Mechtildis Comitiſſa Tyrolenſis, ſucceſſit Regelindi. Hæc alteram Turriũ Baſilicæ ſuæ Tygurinæ conſtruxiſſe legitur.

Cõiuges ſe cta diſceſ ſione Mo naſteria ingrediun tur. 8 D. Hedovuigis coniunx Selingeri Baronis, à Vvolhuſen: quæ amiſſis liberis ſuis (qui in Lacu quodam ſubmerſi perierant) ſolitariam uitã eligens, Cœnobiũ hoc ingreſſa, tandem Abbatiſſa ac Gubernatrix eius deſignata legitur. Maritus eius Selingerus Baro, in Einſidlenſe Monaſterium ſecedens ibi etiã tandẽ anno Dñi 1070. Abbas Monachorum deſignatus eſt. Poſt hanc Abbatiſſam aliquæ deſiderantur, quarum nomina uetuſtate abſumpta interciderunt.

9 D. Mechtildis à Vvunenberg præfuit circa annum Domini 1256.

10 D. Iuditha ab Hagenbuch præfuit anno Domini 1264.

11 D. Elyſabetha à Tengen præfuit anno Domini 1274.

12 D. Elyſabetha à Spiegelberg præfuit anno Domini 1293.

13 D. Khu-

13 D. Khunigundis à Vvaſſerſteltz. Obijt anno Domini 1299.
14 D. Elyſabetha à Kramburg præfuit anno 1306.
15 D. Anna ab Attingshuſen ex Leopontiorum finibus nata præfuit circa Añum Chriſti 1315.
16 D. Elyſabetha Comitiſſa de Vveczikon præfuit annum Chriſti circiter 1339.
17 D. Elyſabetha à Maczingen geſſit baculum paſtoralem circa annum 1342.
18 D. Anna Comitiſſa à Bonſtetten, Ioannis Comitis Tyguri capti anno 1350. & Hermanni Abbatis Sangallenſis germana ſoror: præfuit ante & poſt annũ 1350.
19 D. Fida Comitiſſa de alta Rupe, uulgo von Hohenklingen. Obijt anno 1358.
20 D. Beatrix à Vvolhuſen. Obijt anno 1398.
21 D. Anna Comitiſſa à Buſnang Obijt anno Domini 1404.
22 D. Benedicta Comitiſſa à Bechburg præfuit anno adhuc domini 1408.
23 D. Anaſtaſia ab alta Rupe Comitiſſa, præfuit tempore Concilij Conſtãtienſis ante & poſt annum 1415.
24 D. Anna Baroniſſa ab Heuvven præfuit anno 1438.
25 D. Sibilla Comitiſſa de Helffenſtein præfuit ante & poſt annũ Domini 1484.
26 D. Elyſabetha Comitiſſa de Vviſſenburg præfuit anno Chriſti 1489.
27 D. Catharina Baroniſſa à Zimbern præfuit anno Chriſti 1499. ultima huius collegij Abbatiſſa, quæ quinta Decembrium anni à nato Chriſto 1524. gubernationem conſulibus & Senatui urbis Tygurinæ reſignans, accepta mediocri penſione annua, nobili cuidam uiro à Riſchach nupſit. E regione huius ampliſſimi & hodie in Scholam mutati Collegij, eſt in æditiore colle ultra fluuium Limagum inſignis Baſilica pro 24. Canonicis à Carolo Francorum Rege, poſtea Magno cognominato in honorem Sanctorum Fœlicis, Regulæ & Exuberantij conſtructa & ampliſſime dotata annum Chriſti circiter 760, quo optimus Rex uenationi deditus, ab inſigni quodam & admirandæ pulchritudinis ceruo à Colonia Agrippina Tygurum uſq; in eum ipſum locum (in quo corpora horum Sanctorum Dei martyrum requieſcebant) pertractus eſſe legitur. In eo Canonicorum ampliſſimo Collegio hac tempeſtate à Magiſtratu urbis Tygurinæ omnis generis diſciplinarum ac linguarum, facultatum item Theologicæ uidelicet, Medicę, ac Iuridicę doctiſſimi profeſſores, ut in ampliſſima aliqua Academia aluntur: qui uarijs in lucem æditis de omni doctrinarum genere monumentis, notiores omnes ſunt, quàm ut mea celebratione opus habeant. *Summa Baſilica Tygurina.*

EBRACVM magnificum ac opulentiſſimum Ciſtercienſiũ Monachorum Cœnobium in Oſtrofrancis & Herbipolenſi Diœceſi, quattuor miliaribus à Schvveinfordia, in ipſa Ardua Sylua (Vulgus Steigervvald uocat) ad eiuſdẽ nominis fluuiolũ, quẽ ad alterius differentiam Minorem Ebrachium nominant, ſitum: in quod omnium Herbipolenſium Epiſcoporum corda corporibus mortuis execta, quattuor pulchris equis honorifico currui præpoſitis auehi & ibi in templi choro prope Dominici corporis ædiculam honorifice tumulari ſolent: quodq; olim (rebus nimirum Vvurczenburgenſis Epiſcopatus nondum ad tantum faſtigium euectis) ita opulentũ fuiſſe autumant, ut in annuis prouentibus ipſi etiã Epiſcopatui prędicto (exempto ſaltẽ uno ouo, quo Epiſcopatus ditior exiſtimabatur) par eſſe crederetur: Id inq; fundatum eſt anno Chriſti 1126 ſub Imperatore Lothario Saxone, & Epiſcopo Vvurczburgenſi Embricone, à Bernone ac RIchovvino Militibus ac nobilibus fratribus de EBORAVV, qui Anno domini 1119. cum conſenſu Sororis BERthildis, ex hoc caſtro ſuo EBravv, latrociniorum dira olim ſpelunca, domum Precationum facere ſtatuerant. Horum oſſa habentur in perelegantі S. Mycaelis ſacello, quod eſt ad latus dextrum MAIORIS BASILICAE, & primum legitur eius loci *Corda Epiſcoporũ VVurczburgenſiũ*

fuiſſe templum, ſeptennij ſpacio ab ipſis fundatoribus erectum. Eſt in eius Cœnobij magnificentiſſima Baſilica, ſepulta: Domina Gertrudis Imperatrix, CONradi tertij, Rom. Regis coniunx, Berengarij Comitis de Sulczbach filia, quæ unà cum Rege Conrado, marito ſuo plurima obtulit & contulit ad celebriorem Monaſterij huius exædificationem: in quo frequenter ipſa habitaſſe, & precioſas ibi ueſtes ſacris miniſterijs utiles, proprijs manibus ingenioſiſſime neuiſſe & adornaſſe dicitur, quæ hac adhuc ætate in eiuſdem loci Sacrario conſeruantur & aduentantibus aliunde peregrinis oſtenduntur. Tumulo ipſius Reginæ ſuperaddita eſt talis inſcriptio.

D. Gertrudis Imperatrix.

Hic iacet REgina GERtrudis, Vxor quondam CONradi Regis Romanorum, huius Cœnobij fundatoris: translata in hanc tumbam à Venerabili Abbate NIcolao, Anno 1169, Quinto KL. Maij.

Cubant in eodem hoc Monaſterio, Fridericus Sueuorum dux, filius CONradi tertij, Regis: Rotemburgius cognominatus, cuius tumulo addita eſt hec ſequens Metrica Epigraphe. XIIII. KL. Septembrium Romæ Obijt.

Hic dux Sueuorum Friderich, ſator Monachorum
Et Romanorum Regis natus iacet: horum
Authorſundorum, DEVS huic da Regna bonorum.

D. Irene. Imperatrix. Comites de Caſtel. Vogelsburgum. Runa. Lanckheim. Fons Salutis. Nepomũgum. Alderſpach. Bildhuſiũ. VVillersheimium. Cœli porta. Schonaw. Pirckhenfeld. Holdſchuheri Patricij Noribergenſes.

Et Domina Irene, alio nomine Maria dicta, Alexij Conſtantinopolitani Imperatoris ſoror, Philippi Sueuorum ducis ac Romanorum Imperatoris Bambergæ ab Othone VVittelsbachiano Comite trucidati, honeſtiſſima coniunx. Nobiles item Comites de Caſtel, quorum liberalitate ac Eleemoſynis Vogelsburgum celebre Carmelitarum in Oſtrofrancis Cœnobium ad Mœnum amnem conditum & conſtructum eſt. Imprimis uero, D. Stuſo Comes & duo Friderici, Senior ac Iunior Comites de Caſtel. Vocant alij Ebracum hoc, Loricenſe Cœnobium: Sed quam ob cauſſam, id hactenus ſcire & indagare nuſquam potui. Habet Abbas eius loci ſub ſe & uiſitatione ſua alias potentes Abbatias Monachorum, ſeptem. Runam uidelicet in Styria prope Regale Græczium ſitam & à Friderico Barbaroſſa olim fundatam: Lanckhenheymium in Voitlandiæ Montanis, de quo infra in litera L. Fontem Salutis in Marchionatu Brandenburgenſi. Nepomungum in Boemis: Aldersbachium in Bauaris: Bildhuſium in Rhonenſi tractu Oſtrofrancis & Heſſis uicino ſitum ac VVillersheymiũ. Monialium uero tres Cœli portam infra VVurczburgum, Schonauium in Sylua Odonis & Pirckhenfeeldum prope Neoſtadium AEſti ſitam. Benefactores ampliſſimi huius Monaſterij fuiſſe leguntur Comites de Caſtel, Gulielmus Comes quidam de Hennenberg, Ludouicus Comes de Rinegk, qui Decimas in Gremsdorph dediſſe legitur: Erhardus Fuchſius Regulus Francicus, fundator eius Sacelli, quod primariæ Monaſterij portæ contiguum penè eſt. Is dedit Monaſterio caſtrum Schmalfeeldenſe. IOannes Burggrauius Noribergenſis & Fridericus Burggrauius, qui dedit Cœnobio bona quædam in Prugk & in oppido Svvabacenſi. Holdſchuheri item, Noribergenſis Reip. Patres: imprimis uero Fridericus Holdſchuherus, qui deceſſiſſe legitur anno domini 1339. Ebracięꝙ in Cœmiterio poſt ſummum chorũ ſito ſepultus eſt. D. Item Elyſabetha Sifridi cuiuſdam Holdſchuheri cõiunx, quæ Obijt quinta feria poſt S. Micaelis feſtum, Anno 1365, eodem loco cum D. Elyſabetha Liebhardi Nuczelij Noribergenſis Patricij uxore (quæ Obijt anno 1370) honorifice depoſita & humata. Abbatum huius loci, talis à me congeſtus & ex uarijs Diplomatibus ac chartis conſutus eſt Catalogus. 1. ADAmus de Colonia Agrippina accerſitur ad Monaſterij huius gubernaculũ anno dñi 1127. Vir probatæ uirtutis ac ſapientiæ: ita enim teſtatur de eo in Epiſtolis quibuſdã Diuus Bernhardus et Alberinus Abbas Ciſtercienſis. Præfuit pie & laudabiliter 34. añis. Conſtruxit in Septennij ſpacio Eccleſiam, quam VVurczburgẽſis Antiſtes Embrico año dñi 1134 cõſecrauit. Huic alię decẽ Ciſterciẽſis Inſtituti Abbatiæ, eodem ferè tempore in alijs Germaniæ prouincijs erectæ, tanꝙ

patri

patri ac primario inſpectori Monaſticæ uitæ ac diſciplinæ commendatæ ſunt, quas ſupra nominauimus. Datum eſt ei & fratribus ſummi Monaſterij Vvurczburgenſis, hodie Canonicis ſuper Concambio quodã ab Imperatore Conrado Sueuo tale Priuilegium.

In nomine Sanctæ & indiuiduæ Trinitatis, eiuſdemq́ inſeparabilis Vnitatis. Conradus Dei gratia Romanorum Rex, ſecundus. Si anteceſſorum noſtrorum, Regũ ſeu Imperatorum piæ deuotionis limites proſequendo, ad cultum diuinæ Relligionis, Eccleſijs Dei in poſterũ prouideri & de ſtatu ac profectu illarum, pro debito Regiæ Authoritatis opportune ordinare ſtudebimus: Id nobis tam ad præſentis uitæ tranquillitatẽ, q́ ad futuram beatitudinẽ promerendam profuturum non ambigimus. Ea propter omnib. tam futuris q́ præſentib. Chriſti fidelib. notũ facimus: Qualiter per manus filiorum noſtrorũ, Henrici Iunioris Regis & Friderici, nec nõ fidelis noſtri Marquardi de Grumbach, Allodia quædam, quorũ hec nomina ſunt Lubedrotin, Habrettelshauſen ſuperiori tredecim Manſos, in Habrettelshauſen inferiori quattuordecim Mãſos, in Hofenheim undecim Manſos, In Vveteringa totidem, in Hohuſen, Vvegenheim & Kenegkheim uiginti Manſos & duo Molendina cum Vineis ac nemorib. ibidem ſitis, Vvurczburgenſi Eccleſiæ, ad altare S. ac precioſi Martyris Chiliani, in maiori Monaſterio, in perpetuos uſus fratrũ Deo ſeruientium contradita et corroborata ſunt, hac interiecta cautione, ut ſi qua Eccleſiaſtica ſecularisuè perſona, iuſta ac rationabili cauſſa prælibata bona retraxerit & abſtulerit: ac ſubtraxerit uſib. prædictorũ fratrũ: fratres illi de Eberaw alijs bonis congruentib. iacturas illatas recompẽſent. Fratres uero ſupradicti pro Allodijs ſibi & Eccleſię ſuæ contraditis Curias Sulczheim & Grũbach Eberacenſi Cœnobio in uſus fratrum, ibidem Deo ſeruientium, in perpetuũ tenendas tradiderunt. Huic per manum filiorũ noſtrorũ factæ traditioni Boppo Comes, Aduocatus altaris Maioris Eccleſiæ intererat, & Aduocatiã omniaq́ iura Aduocatiæ, quæ de præfatis bonis, ſibi & ſuis hęredib. perſoluenda deinceps fuerunt, in uſus fratrũ præſignatorũ, reſignauit. Nos uero Regali edicto hanc traditionẽ ſancientes, ſtatuimus: ne aliqua magna uel parua perſona in Regno noſtro, Aduocatiam illam uel iura Aduocatiæ ſibi uſurpare præſumat: niſi quem communis fratrum uoluntas, aliqua neceſſitate forte interueniente, ſibi Aduocatum aſciuerit & ſuper hec bona conſtituerit. Statuimus quoq́ ut nulli Epiſcoporum liceat ipſam Aduocatiam ſeu Iura Aduocatiæ ipſius, Aduocato ſupradictæ Eccleſiæ ſeu cuiq́ perſonæ inbeneficiare, niſi fratrum conſenſu, uotiua concordia & unanimi peticione. Verum quia non decet nec fas eſt: Vt per calumniam aliquam præſumatur munimini, quod ſancitum eſt iudicio principali, Cartam præſentem Sigilli noſtri titulis inſignitam, de Concambijs his fieri & dari præcepimus, quatenus actio cauſſæ huius, Signis & cadis, aſtipulationibusq́ munita ſolemnibus inuiolata permanebit tam futuris q́ præſentib. Teſtes itaq́ huius rei ſunt, liberę conditionis uiri Adalbertus Marchio de Saxonia, Boppo præfectus urbis & frater eius Bertholdus Comes. Siſſo de Thuringia, Rupertus de Caſtello & fratres eius Hermannus & Albertus. Comes Erneſtus de Thuringia, Fridericus de Truhendingẽ & Adelbertus frater eius. Mangoldus de Tũgdorff, Sigebotho de Scharffeld, CONrad de Tungenden. Rupertus de Froburg, Vvolfram de Bobenberg, Vvolfram de Vveertheim. Diepertus de Spiegelberg, Fridericus de Buchele & alij multi. Miniſteriales uero hi ſunt Richinus, Iringer, Bilugus, Bilinger, Ebelhartimut, Richolph, Engelbrecht, Gottebold, Gottfrid, Herich, Rudolphus, Erignus, Arnoldus & multi alij. Ego Arnoldus Cancellarius Vice Henrici Moguntini Archicancellarij Recognoui. Data Vvurczburg Anno domini 1149. Regnante CONrado Romanorum Rege ſecundo, Anno Regni eius duodecimo.

Vide rationem pene præcipuam tot fundatorũ Monaſteriorum.

Id eſt, Canonicorũ collegio: olim enim omniũ Canonicorũ Collegia, Monaſteria fuiſſe certũ eſt.

Proculdubio Hennenbergẽſes.

Obijt Abbas Adamus anno domini 1161 poſtridie Cæciliæ Virginis, in Nouembri: Sepelitur in ſiniſtra templi abſide, prope parietem Sacryſtiæ proximum, eo ipſo loco, ubi hodie adhuc cernuntur poſita eſſe oſſa eius loci Abbatum.

2. BErengerus

2 BErengerus Abbas (de quo nihil tamen omnino in Faſtos relatum eſt) creditur ſucceſſiſſe D. Adamo, ſed non diu prefuiſſe: Itaq; in Catalogis quibuſdā nō habetur.

3 BVRcardus ſucceſſit Berengero, ſed quā diu præfuerit, aut quid præclari fecerit, nō eſt à quoq; annotatum. Deceſſit ex hoc mortali ſeculo 18. KL. Maij.

4 NIcolaus præfuit anno domini 1169, quo legitur condidiſſe & adornaſſe tumulum Gertrudis Reginæ, ut ſupra.

5 HERmannus ſucceſſit Nicolao: Huic Abbati Henricus Sextus Imperator, Anō domini 1194. Priuilegium dedit, cōtra Henricum de Biebelriedt Epiſcopum Vvurczburgenſem, qui bona quædā Cœnobij ad ſe rapuerat. Mandat uero ibi Imperator non reſtitutionem ſolum raptorum bonorum integram: ſed etiam, ne quiſq; futuris temporib. Epiſcopus, dux, Marchio aut Comes, nulla deniq; perſona humilis aut alta, Secularis uel Eccleſiaſtica hanc Regiæ confirmationis & protectionis (cui ſoli ſubeſſe debeat Ebracenſis Abbatia) paginam attentet infringere, aut Ebracenſes fratres, eorumq; poſſeſſiones aliquomodo inquietare. Præfuit hic Abbas anno etiam 1200, in cuius Iunio incœpit ipſe ex quadrato lapide conſtruere, præclaram illam Ebracenſis templi & Cœnobij Baſilicam, quæ hodie adhuc integra conſpicitur. Hec tandem conſecrata eſt quinta Iduum Septembris, Anno 1285 ab Epiſcopo Vvurczburgenſi Bertholdo de Sternberg, qui in eiuſdem magnificentiſſimi templi choro ad ſiniſtram aræ maximæ honorifice humatus eſt, cum tali partim ſoluta, partim ligata Inſcriptione. Anno Domini 1287 Obijt Dominus Bertholdus Vvurczburgenſis Epiſcopus, pontificatus ſui decimo tertio anno, Decima octaua KL. Decembrium.

Bertholdus de Sternberg epiſcopus Herbipolenſis.

Cor tacet hac foſſa, ſine quo caro ni nihil oſſa
Præſulis atq; ducis VVurczburgi. Da loca lucis
Bertholdo Chriſte, quo ſacratur locus iſte:
De Stellæ Monte, dedit hoc munus quia ſponte.

Abbas Hermannus deceſſit ex hac uita ad aliam 12 KL. Maij.

6 MENgotus ſucceſſit Hermanno, ſed quo anno aut quā diu ad clauum ſederit, incertum eſt. Obijt nona KL. Auguſti, aliud enim de eo extat nihil.

7 ALhardus Abbas, aſſumitur in tuitionem Cōradi Imperatoris, eius uidelicet qui Friderici ſecundi uel Neapolitani filius fuit; anno domini 1240. Diploma tale eſt.

In noīe S. ac indiuiduæ Trinitatis. CONradus Diui Auguſti, Imperatoris Friderici filius, Dei gratia in Regem electus, ſemper Auguſtus & hæres Regni Hieruſalem. Regalis Excellentia hinc præcipue ſui nominis titulos ampliat & extollit, cum loca diuino cultui mancipata, & perſonas in eiſdem Domino famulantes, pia mentis affectione in ſuis fouet Iuribus & eorum ſuplicationibus fauorabiliter ſeſe inclinat. Hac ſiquidem ratione ad Modernorum & futurorum plenam noticiam peruenire cupimus & protendi: quod nos ad ſuplicationē Alhardi uenerabilis Abbatis de Eberavv ſuiq; Conuentus, Ciſtercienſis ordinis, fidelium noſtrorum, ſalubriter ad imitationem Viuorum progenitorum noſtrorum, ipſam Eccleſiam Ebracenſem cum perſonis & omnibus bonis ſuis & ſpecialiter cum prædio de SCHVVABACH, cum attinente ſibi parrochia eiuſq; pertinentijs, ſub Noſtræ & Imperij protectionis præſidio aſſumpſimus, ſpeciali authoritate paterna qua fungimur & noſtra, firmiter ſtatuentes: Vt ſicut Ordo Ciſtercienſis ab omni Aduocatorum genere, iuxta primariam inſtitutionem ſuam ſemper liber extitit & immunis, ſic deinceps eadem Eccleſia (excepto ſolo Romanorum Imperatore) nulli prorſus Aduocatorum (niſi cui uoluntarie ſeſe ſubiecerit, ita quod Velle ſuum poſtea ualeat immutare) per prædia & poſſeſſiones ſuas aliquatenus ſit ſubiecta. Quocirca mandamus, per obtentum Gratiæ Domini ac patris noſtri, Romanorum Imperatoris Friderici ſecundi, & noſtræ: præcipientes firmiter & diſtricte, ut nulla ſit perſona humilis uel alta, Eccleſiaſtica uel mundana: quæ

Ebracēſis Abbatia nulli Aduocato niſi Romanorū Imperatori ſubiecta.

prædictum

prædictum Monaſterium,& perſonas in eo,Domino famulantes ſuper præmiſſo prædio in Schvvabach & Eccleſia prænotata cum ſuis pertinentijs, præſumat uel audeat contra præſentem noſtram gratiam moleſtare.Quod qui præſumpſerit,indignationē noſtram & Imperij ſe nouerit incurriſſe . Huius rei teſtes ſunt,Hermannus Herbipolenſis,Fridericus Eyſtetenſis,Landolphus Vvormacienſis,Epiſcopi:Henricus Lantgraphius Thuringiæ , Gebehardus de Arnnſtein, Godefridus de Hohenlohe,Crafto de Bogkſperg,CONradus Pincerna de Vvinterſtetten , CONRAdus de Sunnfeldt,MARquardus Butigularius de Noriberga,C O Nradus Notarius & alij quam plures. Acta Anno Dominicæ Incarnationis 1240 Menſe Nouembri:quarta decima Indictione.Data apud Nurmberg Menſe & Indictione præſcriptis fœliciter.

8. VVINricus Abbas pręfuit anno domini 1282.Conſtruxit Vvurczburgi ut in celebri ſui ſeculi Academia Collegium uel domum Studij pro Monaſticæ diſciplinæ ſectatoribus.Hec domus priuilegiatur à Ioanne Abbate Ciſtercienſi & ab uniuerſo Capitulo Generali tali diplomate. In nomine Domini,Amen.Ad euidentiam rei perpetuæ,Nos frater IOannes Abbas Ciſtertij,totusq́ Conuentus Abbatū Capituli generalis,præſenti diffinitione,tempore perpetuo duratura ſtatuimus,uolumus & ordinamus:quod in Domo ſtudij apud Herbipolin per Coabbatem noſtrum de Eboravv conſtruenda,idem Abbas habeat in loco & perſonis eandem prorſus Iuriſdictionem, ordinationem , & poteſtatem , quam Dominus Abbas Claræuallenſis in Studio S. Bernhardi Paryſijs, ſecundum formam ibidem primitus inſtitutam noſcitur habuiſſe. Præterea ad bonum etiam ſtatum ipſius Studij promouendum ſtatuimus & ordinamus,ut Monachi in eodem Studio ſtudendi gratia commorantes,ijſdem libertatibus omnino gaudeant & Iuribus quibus Monachi ſtudentes Paryſijs hactenus ſunt gauiſi. In cuius rei perennem Memoriam præſentes literas Abbati Ebracenſi dedimus noſtri Sigilli munimine roboratas. Datum apud Ciſtertium,Anno domini 1284 tempore Capituli Generalis. Obijt Vvinricus Abbas quinta Iduum Aprilis.

Herbipoli olim Academia, quæ poſtea Erfordiam eſt translata.

9. HERmannus.Obijt pridie Nonarum Nouembrium Anni 1306.

10. FRIdericus Lantgraphius Leuchtenburgius,patre Friderico,Matre uero Domina Elyſabetha Comitiſſa Ortenburgenſi natus:ex Abbate Lanckheymenſis Cęnobij (cui non diu præfuit) Abbas Ebracenſis deſignatus,pręfuit Ebraci anno domini 1315 quo tempore floruit ibi in ueſte ac profeſſione Monaſtica egregius & indefatigabilis librorum ſcriptor SIfridus Vitulus.Conſequutus eſt Fridericus iſte omnium Priuilegiorum ſuo Cœnobio ab anteceſſoribus Imperatoribus conceſſorum confirmationē ab Imperatore Ludouico Bauaro Francofurti Anno domini 1324. Vocatus eſt anno domini 1328 à Pontifice Max. Ioanne X X I I. ex Ebracenſi Abbatia,ad Ayſtetenſis Epiſcopatus gubernationē,quam tamen (quod clero Ayſtetenſi inuiſus eſſet) nō diu tenuit. Obijt in arce Epiſcopatus, Hollnſtein prope Berchingum ſita:Auehitur inde Ebracum initio,poſtea ad Vvaldſaſſenſe Ciſtercienſis etiam inſtituti prænobile Cœnobium,prope Egram ciuitatem Regiam in terra Nariſcorum ſitum,ubi in tumulum Maiorum ac parentum ſuorum, Lantgraphiorum Leuthenburgenſium honorifice poſitus ac terræ parenti redditus eſt.

11. ALbertus ſucceſſit ad Epiſcopatum Eyſtetenſem diſcedenti Friderico: præfuit annis ſedecim . Deceſſit ex hoc mortali ſeculo,anno domini 1344,quarta Iduum Auguſti. Datum eſt ei Priuilegium ab Imperatore Ludouico Bauaro, Noribergæ anno domini 1339:in quo ſcribitur, Othonem Vvolffskheelium Herbipolenſem Epiſcopū confeſſum eſſe,Nullum ſe habere aliud Aduocatiæ IVS in Ebracenſe Cœnobium,q̄ nomine Sacri Rom. Imp. In ijſdem literis hec Aduocatia Imperiali Authoritate commendatur prædicto Epiſcopo O T H O N I , tam diu uero uſurpanda,nec diutius, quàm ea uel opus habeat uel uti uelit Abbas E B R Acenſis : Addita inſuper Cautione, quod ſi Abbas Epiſcopum nolit amplius habere Tutorem aut Aduocatum,liberum ei ſit, alium à R O M A N O I M P E R A T O R E poſtulare.

Epiſcopus nullū habet Aduocatiæ IVS in Abbatiam Ebracenſem.

Hoc

Hoc ipſum Priuilegium poſtea ſequentes Imperatores Carolus IIII.anno domini 1352.& Venceslaus anno 1387 Confirmarunt. Ferdinandus uero Romanorum, Germaniæ, Vngariæ & Bohemiæ Rex ampliſſimus, Archidux Auſtriæ nobiliſſimus dato inſigni priuilegio Monaſterium Ebracenſe Anno domini 1544. ab omni, cum Moguntini Archiepiſcopi, tum Herbipolenſis Epiſcopi Viſitatione, Reformatione, electione, depoſitione, Correctione & Confirmatione totaliter exemit: Vt quod ſoli Ordinis Viſitatori & Sacro Rom.Imperio immediate ſubſit et ſubeſſe debeat ſemper.

Eboracũ exemptũ.

12. HENRICVS Alberto Abbati ſubrogatus, præfuit per quinquennium tantum. Obijt Anno domini 1349.octaua Iduum Maij. Quis ei ſucceſſerit, ignoratur.

13. OTHO matre Agnete, Venatrice de Matrey natus, præfuit ab anno 1366.annis nouendecim, Obijt anno domini 1385, ſexta Iduum Iunij. Sub huius gubernatione Papa Gregorius Vndecimus, dato inſigni priuilegio, ita Ebracenſe hoc Monaſterium libertatibus, & immunitatibus auxit, anno Pontificatus ſui tercio, ne ſub pœna Excommunicationis quiſq Epiſcopus auſit aliquod iugum, exactionem uel Steuram ut uocant imponere eius loci Abbati uel Conuentui, aut quicq ab eis (ut uiſi nobis Priuilegij Verbis etiam utamur) indebite extorquere. Priuilegium hoc datum eſt apud Auinionem in Gallijs.

14 PETRVS ſucceſſit immediate Abbati Othoni, præfuit laudabiliter & utiliter annis octodecim: Exuit hominem mortalem anno Chriſti 1404. Sub eius gubernatione magnam rerum ſuarum iacturam, perpeſſa eſt præſertim in diſtrictu Solczheymenſi, Abbatia Ebracenſis, propter inteſtinum bellum, quod erat inter Gerhardũ Comitem de Schvvarczburg tunc temporis Vvurczburgenſem Epiſcopum: & præcipuas ciuitates Oſtrofrancorum, Epiſcopatui ſubiectas: de quo cruento equidem & pernicioſiſſimo bello Ciuili, plura lege in Epiſcopatib. noſtris. In hoc bello deſijt & ex Herbipoli translata eſt Academia Erfordiam anno uidelicet domini 1394. Cœperat ea tempeſtate nuper adeo Gymnaſium Heydelbergenſe, à Palatino Rheni Ruperto, Romanorum Regis Ruperti parente fundatum ac dotatum anno 1364. Vt haberent ergo Relligioſi Studentes Ordinis Ciſtercienſis habitationem & ſingulare quaſi collegium in noua iſta Academia: Incorporata eſt Scholæ Heydelbergenſi anno 1394 Domus S.Iacobi extra muros Edelbergenſes ſita, quæ pertinebat ad Ebracenſem hũc Abbatem.

Heydelbergenſe Gymnaſium.

S.Iacobi Domus Heydelbergæ.

15 HENRICVS paterno cognomento Heppius, materno uero Nyblingus dictus, Matre Volcaide natus: Pius agnominatus, eligitur in Abbatem anno 1404: præfuit uiginti duobus annis, in magna rerum ſui Cœnobij difficultate propter ſupra dictum bellum ciuile, ita tamen laudabiliter, ita utiliter ac fœliciter: Vt merito ſecundus ſalutari debeat huius Abbatiæ fundator. Ordinarat, ne quis Cœnobita præter unum Burſarium haberet loculum, ex quo ſolo iuxta Bernhardinæ Regulæ legem cœteri omnes Monachi neceſſaria peterent & ſperarent. Emit anno Chriſti 1421. duobus millibus & quingentis florenis caſtrum uel curiam Vvinckel cum adiacentibus bonis. Contendit acriter cum Epiſcopo Vvurczburgenſi Gerhardo anno 1411. qui adeo iniquus erat huic Monaſterio, ut uno die triginta ſex Monachi, ex Ebracenſi Abbatia, ad alia Ciſtercienſis ordinis Cœnobia in diuerſis locis ſita auffugerent, tum quod premerentur grauiter ab Epiſcopo, tum quod tenues eſſent factę res Ebracenſes in bello Ciuili ſupra allegato. Hos omnes non tantum reduxit Henricus Abbas, ſed ita præfuit diligenti & prudenti rerum Oeconomicarũ inſpectione, ut mox, quæ in bello perierant & abſtracta erant & recuperaret & reſarciret pulcherrime. Anno 1415 miſit ad Conſtancienſe Concilium, unum ex Cœnobitis ſuis, D. Bartholomæum ſacræ Paginæ Doctorem, qui unus ex decem illis fuiſſe perhibetur, quorum ſententia & iudicio Ioannes Huſs Boemus damnatus & igni adiudicatus eſt. Obijt plenus dierum, anno 1426 ipſa die S.Elyſæ.

16 BARTHOLOMAEVS ſacræ Theologiæ Doctor & profeſſor eximius,

Diſputator omnium ſui ſeculi acerrimus, qui Philoſophiam & ſacras literas didicerat in Academia Viennenſi, ex qua Herbipolim uocatus ab Epiſcopo eius urbis, publice illic Sentencias legit pro Doctoratu. Interfuit Concilio Conſtantienſi, ad quod miſſus erat à ſuo Abbate: Ibi contra Huſſium non diſputauit tantum, ſed finitiuã etiã ſentenciam cum alijs nouem ad id deputatis Doctoribus tulit, de eo tollendo. Finito Concilio cum Iohanne à Fleeckenſtein Epiſcopo Vvormacienſi ad terram Sanctam proficiſcitur, unde fœliciter reuerſus, eligitur tandem in Abbatem anno Salutis 1426, præfuit 4 annis. Miſit ad Concilium Baſilienſe Albertum Kirſenlooher Cœnobitam quendam ſuum, Artium Magiſtrũ, uirum prudentia & Eloquentia preſtantem. Obijt tandem octaua Kal. Iunij, Anno Domini 1430.

17 Hermannus de Kottenheym uir prudens & authoritatis ſingularis ſucceſſit Bartholomæo rebus humanis exempto. Præfuit ſeptẽ annis & diſfortunij quiddam ſenciens, ceſſit furenti ac nouercanti fortunæ, Abbatiamq́ etſi inuitus reſignauit. Obijt autem & humatus eſt in Fontium ſalutarium Cœnobio (ubi reliquum uitæ priuatus exegit) anno gratiæ 1447. Redemerat in Baſilienſi Synodo Cœnobium Ebracenſe à communi ſeruitio Papæ, Electioneſq́ Abbatũ impetrarat liberas ab omni pecuniaria aut Priuilegiaria ratificatione: cum antea ſemper pro noui Abbatis creatione & confirmatione Cameræ Papali numerandi & numerati fuiſſent Aurei trecenti.

18 Henricus Vvildius, eligitur in locum Hermanni anno 1437, præfuit utiliter & ſumma cum laude per decennium. Erat uir magnæ & erectæ conſcientiæ, ſciens & ſpiritualem & temporalem ſtatum præclare regere, unde non mediocriter ſub eius clauo cœpit erigere ſeſe ſtatus Monaſterij temporalis. Ipſe enim Ebracenſi ſuo Cœnobio emit Decimas in Meinſtockheym amplo ac celebri pago ad Mænum amnem ſito: quin decimas in Buchbrunn pago. Aedificauit uero etiã Curiam in Schvuein fordia Ciuitate uicina Imperiali, & aliam Curiam in oppido Volckachiano: Domi conſtruxit Bybliothecam, Cuſtoriam ac magnum quoddam horreum ad conſeruandas fruges. Tandem decrepitus & ſurdus effectus reddidit Abbatiam ſua ſponte his à quibus eam antea acceperat gubernandam, Conuentualibus etiam omnibus reclamantibus & diutius eum ad clauum ſedere uolentibus. Idq́ fecit anno Salutis 1447. Obijt tandem anno Domini 1454. ſeptimo uidelicet à Reſignatione. Sub eius gubernatione præcipitem ſeſe dedit de ſumma Eccleſia Ioañes Kobergerus Diaconus, qui in uicino agro terræ parenti redditus eſt.

19 Henricus Blumentroſt ſubſtituitur Henrico Vvildio, anno 1447, præfuit annis octo. Erat uir ut illa tempora paciebantur, mediocriter doctus & Sacræ Theologiæ Baccalaureus formatus. Rhætor egregius, Orator celebris & qui multa ſcripſit ad Academias Viennenſem & Heydelbergenſem, Monaſteriorumq́ utriuſq́ Panno niæ, Bauariæ & Franciæ Orientalis uiſitator erat ſtrenuus ac ſeueriſſimus. Obijt in Ianuario, Anno 1455.

20 Burcardus, uir formoſus corpore, formoſior uero animo, nam in omnes bonos pius, in omnes beneficus fuit: Succeſſit Henrico, præfuit annis ferè 19. fuit Cœnobij ſui rector diligens, illuſtrator uero maximus, quod argenteis Clinodijs & precioſis ueſtibus auxit plurimum. Conſtruxit nouum Infirmitoriũ ex imis fundamentis. Sub eius gubernatione plurimi Cœnobitæ ex Ebraco euocati ſunt ad exterarum Abbatiarum regimen, Henricus uidelicet Schollius ad S. Gothardi Abbatiam Hungaricam: Hermannus Molitor ad Runam, ubi fructuoſe præfuit 30 annis: Ioannes Pluher, ad Alderſpachium: Ioannes Poleyus Sacræ Theologiæ profeſſor eximius ad S. Crucis Auſtriacum Cœnobium: & Iodocus Roſnerus Prior ad Pelliſium Vngariæ Monaſterium, ubi non Abbas tantum ſed tocius etiam ordinis Reformator deſignatus eſt per totam inferiorem Pannoniam. Sub hoc ipſo Abbate Burcardo funditus deſtructum eſt à Ioanne Grumbachio, Epiſcopo Vvurtzburgenſi anno Dñi 1462 Briſenſtadium uel Brichſenſtadium oppidum, infra uel ante Arduam Syluam ſitũ, quod

S. Gothardi Abbatia · *Runa.* · *Alderſpach.* · *S. Crucis Abbatia in Auſtria.* · *Pelliſium.* · *Briſenſtadt.*

H hodie

hodie Brandenburgenſibus Marchionibus paret. Quæ fuerit tantæ euerſionis ratio, ignoratur: Ego in bellis ciuilibus factum eſſe arbitror, inter duos Moguntini Archiepiſcopatus acerrimos cõpetitores Dietherũ Eyſenburgiũ & Adolphum Anaxouianum, non uulgari rerũ & Archiepiſcopatus & Franconiæ iactura geſtis: de quibus cõſule Epiſcopatus noſtros. Obijt Abbas Burcardus decima quinta Kalen. VIIIbrium Anni 1474.

21 Ioannes cognomento Mercator patria Herbipolenſis Sacræ Theoſophiæ eximius ſua ætate Doctor et per octenniũ in Inclyta Viennenſi Academia ordinarius eiuſdem profeſſor: Imperatoris Maximiliani confeſſor: Vir apprime doctus ac prudens, in uictu & ueſtitu humilimus: Eligitur in Abbatem Ebracenſem anno Dñi 1474, Sedit utiliter & laudabiliter ad gubernaculum annis quindecim. Conſtruxit domum uel Curiam Noribergenſem. Obijt anno Chriſti 1489: Sepelitur Ebraci.

22 Nicolaus Angeli Regiomontanus ſucceſſit Ioanni, uir procera corporis ſtatura præditus, Artium Philoſophiæ doctus Magiſter & Profeſſor earundẽ imprimis diligens: Præfuit ſex annis: Conſtruxit Hybernum Refectorium, & Maiorem domum Abbatiæ Curiamq́ in Elgersheymio oppidulo ad Mœnum amnem infra Volcachium ſito. Reſignauit Abbatiam, etſi inuitus, anno Dñi 1495, Reliquum uitæ priuatus exigens in ſuperiori parte Infirmitorij, exigua penſione contentus. Obijt poſtea in Decembri anni 1509.

23 Vitus Fendius ex Ippshofen Epiſcopali oppido natus, præficitur Abbatiæ Anno 1495 præfuit annis octo. Obſjt Bambergæ 2. Calendarum Septembrium Anni 1503. Habuit Priorem Ioannem Nublingum Theologiæ eximium Profeſſorem, & Edelbergenſis Academiæ alumnum, cuius extant adhuc quædam ſcripta.

24 Ioannes Lauterbachius ex Burgvuindheim ampliſſimo pago ad Minorem Ebrachium fluuiolum ſito natus, ſucceſſit Vito, uir procera ac robuſta corporis ſtatura præditus, Ingenio nemini ſecundus. Præfuit is laudabiliter annis 26. ſub eius gubernatione uaſtatur totum penè Cœnobiũ, excepto templo ſummo, cuius tamen ne Imaginibus quidem ac ſtatuis parſum eſt in Seditioſa plebis Ruſticæ cõiuratione: quod ipſe primus inſtaurare cœpit, uſus ad id imprimis Conſilio & opera Conradi Hartmanni Burſarij ſui. Exauthoratur anno Dñi 1529 propter diſcordiam, quæ nata erat inter Cœnobitas Ebracẽſes & Epiſcopum Vvirtzburgenſem Conradum à Tungen. Obijt tandem tercia Kal. Auguſti, anno Chriſti 1533.

25 Ioannes Lupi ex Zeyl Franconico oppido ad Mœnum amnem ſito oriundus: Vir doctus, Religioſus ſed & pius ac uitæ moderatiſſimæ: eligitur decima Februarij, Anno 1529: Præfuit & profuit Cœnobio ſuo per annos undecim, quibus unà cum Maiore Burſario uel Oeconomo, Domino Conrado Hartmanno ſucceſſore ſuo præclare cœpit inſtaurare & reſarcire Monaſterium à ſeditioſis Agricolarum cohortibus miſerrime deſolatum. Obijt anno Domini 1540, ſeptima Calendarum Septembriũ. Sepelitur cum tali Epitaphio, cuius author fuit Magiſter Chriſtophorus Pſnorus iuniorum, eiuſdem loci Monachorum Pædagogus.

Virtutum exemplar, pius Altor Relligionis
Mundanæ ſpretor gloriolæq́; potens
Qui ſancte Authorum ſeruauit Scita ſuorum
Hanc etiam legem fratribus Abba dedit
Inuida non grandi hunc ſine luctu fata ſuorum
Atro clauſere hoc, Proh dolor, in tumulo.
Spiritus ipſius ut potiatur pace piorum,
Optabis lector, cœlicolûmq́ choro.

26 Conra-

26 Conradus Hartmannus ex Schvuinfurto imperiali Ciuitate ad Mœnum ſita natus,uir & morum grauitate ſingulari & literarum cognitione multifaria cõſpicuus eligitur ex Oeconomo uel Maiore Burſario in Abbatem,21 Octobrium anni 1540. Vidit non ſine ſummo animi dolore Cœnobium in Ruſticana ſeditione miſere conflagrare & penè uniuerſum in cineres collabi, quod ipſe poſtea, etſi non totùm, ita tamen fideliter & laudabiliter inſtaurauit, ut qui ſecundarium eum fundatorem eius appellarit, non debeat quaſi de dicto Mendacio, pudore aut rubore ſuffundi. Præſidet hoc adhuc currente Iubilæo fœliciter, quo eius tumulum rogatus tali Schediaſmate Heroico, ſi non ornaui,tamen onerare,non dubitaui.

His nos legibus,hanc in uitam naſcimur omnes:
Vt breue poſt tempus rurſus moriamur et omnes.
At ne nos æuum Miſeri moriamur in omne:
Mortuus eſt unus,cuius Mortalibus eſt Mors
Omnibus,infinita, Auguſta æternaq; uita.
Hæc mihi Mors etiã proſit tua Chriſte Redemptor.
Quod te per teipſum Conradus teſtor & oro
Perq; tui meriti decus omne,loci iſtius Abbas.

Eſt in eiuſdem humaniſſimi Abbatis gratiam, de euerſione & inſtauratione huius Elegantiſſimi Monaſterij aliud etiam à me luſum Hæroicum Idyllion:id huic ipſi loco inſerendum quoq; exiſtimaui.

Annus Virginis á partu Milleſimus ibat
Quingenteſimus & Viceſimus ordine quintus:
Seditioſa cohors fureret cum Francica totis
Vrbibus atq; agris. Domus eſt tunc temporis iſta
Tota etiam cunctis cum partibus, Agricolarum
Deuaſtata manu uiolenta,odijſq; malignis:
Sola domus ſupereſſet ut illa ſuperſtes,habere
Quam ſolitus fuerat Syluarum inſpector et huius
Vicini nemoris cuſtos lectuſq; Magiſter.
Præfuit huic Abbas domui tunc ipſe Ioannes
Leutterbachius ex Burguuindheym natus, honeſtus
Imprimis Dominus:qui rurſum cœpit eandem
Conſtruere & reparare recens,adiutus ab ipſo
Temporis eiuſdem Oeconomo fidoq; bonoq;
Conrado Hartmãno,genuit Schueinfordica Mater
Quem pietate uirum & multa uirtute coruſcum.
Qui quamuis tantum ſub & hoc alioq; Ioanne
Succeſſore,domus ſacræ Burſarius eſſet:
Præcipuus tamen idem erat inſpectorq; paterq;
Inceptorum operum,donec quadrageſimus Annus
Abbatem hunc ipſum faceret quoq;. Carolus ipſe
Quo uenit Cæſar rurſum in Germanica Regna.
Is Conradus ubiq; locum inſtaurauit & eius

Omnigenas partes, uigili ſtudio atque labore:
Vt non immerito fundator forte ſecundus
Eiuſdem dici poſsit. Tu lector eundem
Commendato Deo uotis precibuſque parenti
Ipſius & gnato, qui uná cum flamine ſacro
Cumque parente ſuo immortali, Trinus & unus
Ardua tocius regit omnia Climata Mundi.

Conſequutus eſt Abbas Conradus Priuilegium ab Imperatore Diuo Carolo V. Anno 1544 & aliud iterum ſequente anno, ubi ſcriptis è Vvormatia ad Reuerendiſſimum Principem ac D. D. Melchiorem Zobelium Epiſcopū Herbipolenſem ac ducē Oſtrofrancorū literis mandat Imperator, ut Epiſcopus Cœnobiū Ebracenſe in ueterū Iurium ac Priuilegiorum poſſeſſionibus immoleſtatum eſſe ac quietum manere ſinat. Si uero aliquid ſe Epiſcopus iuris Ebraci habere exiſtimet, ut ordinarie id querat, locis nimirum ad eiuſmodi negotia deputatis. IVS uero tuitionis & Aduocatiæ in hanc Abbatiam, ad alium neminē quàm ad Romanorū Imperatorem uel Regem pertinere, ſemper que uolūtarium ac liberum fuiſſe, ita ut Abbas pro Cœnobij cōmoditate pecierit à Romano Imperatore, quemcunque ſibi Aduocatū Idoneū & utilem fore exiſtimauit, & quotieſcunque datus aut aſſumptus aliquis Aduocatus diſplicere cœpit, Abbas liberam habuerit ſemper poteſtatem alium ab Imperatore poſtulandi: exempla hic aliqua ex Monaſterij Annalibus deprompta recitemus, ex quibus id ita ab annis ducentis obſeruatum eſſe, luculenter patebit.

Anno Domini 1336 dedit Ludouicus Bauarus Ebracenſibus tutorem & Aduocatum Othonem Vvolffskheelium Epiſcopum Herbipolenſem: poſtea anno 1338 recepta Aduocatia ab Epiſcopo, cōtulit eā Abbati Fuldenſi Henrico Homburgio, Ioanni Burggrauio Noribergenſi, Ludouico Comiti de Alta flamma, & Conrado Comiti à Schluſſelberg. Anno ſequenti iterū Aduocatū fecit (ut ſupra etiā habitū eſt) Othonē Vvolffskheeliū. Anno uero 1362 dedit Carolus quartus Marchionē Fridericū: Anno 1397 dedit Venceslaus Caroli filius Borſyvuoiū quendā præfectū Bauariæ & Alſatiæ: Anno aūt 1403 dedit Rupertus Imperator Diethonem Fuchſium: Anno 1442 dedit Imperator Fridericus Aduocatū Gulielmū Comitē Hennenbergenſem et Ciuitates Imperiales Norenbergā, Rotenburgū, Schvueinfordiam & Vvynſheymiū: Anno uero 1448 dedit idē Imperator Ebracenſi Monaſterio Aduocatos Godfridum Herbipolenſem & Antoniū Bambergenſem Epiſcopos: duoſque Marchiones Brandēburgenſes Ioannē & Albertum fratres. In his omnibus colligendis iuuit me eiuſdē loci Oeconomus aut ut ipſi uocant SubBurſarius, Venerabilis ac humaniſſimus uir Dominus Vvolffgangus Hettſchuchius, in cuius gratiam (ſumpta de eius Nomine ac officio occaſione) tale luſi ſchediaſma, de S. Vvolffgangi Epiſcopi Imagine.

VVolfgangum quocies diuum ueneranda Vetuſtas
Pinxit, ita hunc pinxit: geſtaret ut ipſe Securim
Dextra, ſed læua Templum cum turre decorum.
Hac pictura equidem uoluit nihil ipſa uetuſtas
Significare aliud, quám quod Paſtoris honeſti
Pontificiſque pij ſummum eſt ſuper omnia Munus.
Is ſemper templum debet geſtare, ſibique
Commiſſum populum doctrina paſcere ſana:
Nec curas alias animo geſtare priores.

S. Vvolfgāgi Imago, quid ſignificet.

Boni Epiſcopi officium.

Deinde

Deinde ſecuri etiam ſordes reſecare pudendas
Quicquid & arboribus teneris, plantiſq; nocere
In uita poſſet, ſtudio debebit eodem.
Nomen id ergo tuum merito VVolfgange tenebis
Si (quod te Nomen monet) hoc facies quoq; cura
Atq; pari ſtudio, Pietate fideq; perenni:
Vt facis, Oeconomi tibi dum cura incubat ingens
Noctes atq; dies dum prouidus omnia recte
Ac ſummo ſtudio facis, ut diuina coruſcent
Ipſa Miniſteria egregie: Victuſq; ſuperſit
Omnibus ad uotum, quos hic habitare Deorum
Rex uoluit, quoſq; huc contingit ſæpe uenire.
Faxit Olympiacus pater, ut fœliciter iſti
Atq; diu præſis domuiq; lariq; perenni.

EDELSTETVM quaſi nobilis locus, uel nobilium puellarum locus, aut ut in quibuſdam uetuſtis chartis legi, Ottlinſtettum: Canoniſſarum liberarum et ab omni profeſſione ac regula immunium, in Sueuia pulcherrimum Collegium, Vrſpergenſi Cœnobio uicinum, medio ferè itinere inter Auguſtam & Vlmam Sueuiæ urbes: in quo omnibus Virginibus liberum eſt, egredi uiciſſim ac nubere, ſoli uero Abbatiſſæ propter benedictionem, ut aiunt, integrum non eſt: fundatum & liberaliſſime dotatum eſt anno Chriſti 1126 à Dña Giſela Vvernheri Comitis de Schvuabegk & Baltzhuſen, fundatoris Vrſpergenſis Germana ſorore, quæ apud Laugingiacum etiã Xenodochij & Domus uectigalis fundatrix ac ędificatrix fuiſſe celebratur. Eius illuſtriſſimi loci Abbatiſſarum hic reperitur adhuc Catalogus.

1 D. Giſela fundatrix & prima eius loci Abbatiſſa, Comitiſſa de Schvuabeck & Baltzhuſen, Edelſtetti honorifice ſepulta.

2 D. Mechtildis Comitiſſa de Andechs, Bauara ſoror S. Othonis Epiſcopi Babenbergenſis octaui, Pomeranorum Apoſtoli, in Damaſiano apud Bauaros Monaſterio ſepulta, quod olim utriuſq; ſexus Cœnobium erat magnificentiſſimum.

3 D. Agnes. 4 D. Ita. 5 D. Sophia Baunvuolffina.

6 D. Agnes Fuchshartina.

7 D. Margaretha à Rodt cognominata Nachreyſin, bis mortua: ſemel inuoluta & in templum portata ut ſepeliretur: ibi cum caneretur Pſalterium, reuixit & poſtea Abbatiſſa facta, diu præfuit.

8 D. Guta à Gerenberg præfuit annis 63. Obijt anno 1320.

9 D. Anna à Vveyſſingen patre Hermanno, matre uero Agnete nata, ædificatrix templi anno Domini 1357: præfuit 43 annis. Obijt anno 1363.

10 D. Anna à Rotenſtein, præfuit 10 añis, Valedixit huic Mortali uitę año 1372.

11 D. Agnes à Schvuenningen patre Ioanne, matre Vrſula nata: præfuit annis nouem & ſeptimanis 18 laudabiliter. Obijt in Auguſto anni 1481.

12 D. Criſtina à Truchtelfingen, antea Canoniſſa in Buchovu, poſtea Abbatiſſa in Edelſtetten, ſed quandiu ibi præfuerit non inuenio.

13 D. Margaretha Schvuinckreyſtina patre Conrado, matre uero Catharina de Monte nata, præfuit quidem, ſed non diu.

14 D. Elyſabetha ab Heymhofen patre Ioanne nata præfuit annis 34. Obijt anno Chriſti 1514, in Vigilia inuentæ Crucis.

15 D. Beatrix à Vvaldkirch, Bernhardi à Vvaldkirch, & Vrſulæ à Schaumberg filia præfuit 28 annis. Obijt anno Domini 1542, nona Iunij.

16 Domina Regina à Rorbach, Vvolffgangi à Rorbach, & Dorotheæ à Vvildenvuart laudatiſſima filia, inſignis Heroine corporis & ingenij bonis præſtantiſſima eligitur anno Domini 1542, in Vigilia S. Viti, præeſt adhuc egregia laude ac uirtute, currente hoc Iubilæo. Condidit egregiam domum, quam tali à me Tetraſticho ornari uoluit.

Has Regina nouas á Rorbach condidit ædes
Anno quo Paulus tertius occubuit.
Condidit has pro ſe laudabilis illa uirago
Proq; ſequutura poſteritate ſua.

Habent in hoc ipſo Cœnobio reconditoria ſua nobiles à Schvuenningen in Cœmiterio, & nobiles à Vvyſembach in templo primario, inprimis uero Hildebrandus à Vvyſſembach miles & Eques Auratus, qui Obijt anno Domini 1389. Cuius uxor eodem loco ſepulta eſt, Domina Guta de Bayſvueil.

EICHENBRVNNVM quaſi Fons ad quercus ſitus, dictum: Cœnobium Benedictini ordinis magnificum, in Sueuia, extra muros Gundelfingiacenſis oppidi inter Danubium ac Brentium amnes ſitum, Diocœſeos Auguſtanæ: fundatum & extructum eſt in honore Sanctorum Dei Apoſtolorum Petri & Pauli, à Gumberto patre, & Chunone filio Dominis de Fachberg, ſub Caliſto ſecundo. Pont. Max. à quo fundatio hæc confirmata eſt anno Domini 1122. Præſidente Godeboldo Abbate. De hac fundatione legitur ibi tale Schediaſma in templo, à me ſuperioribus annis ſcriptum in gratiam Abbatis Martini Bucolini.

Gumbertus miles generoſus, frater & eius
Chuno pius, ſacram hanc conſtituere domum.
Cuius Chuno Abbas primus fuit, optimus Heros:
Militia & generis nobilitate potens.
Hoc te Martinus Bucolinus candidus Abbas
Scire etiam uolui, lector amice, Vale:
Viue, patremq; Deum pro nobis omnibus ora
Vt donet famulis tempora fauſta ſuis.
Omnibus hoc uobis etiam promittimus ipſi
Seruimus Domino qui ſine fine Deo.

Benefecerunt huic Cœnobio plurimum, & habent in eo ſua reconditoria nobiles uiri dicti Fetzeri Ockenhuſenſes, præcipue uero Gulielmus, perpetui inter alia Ignis etiam fundator, de quo tale ibi legitur à me olim compoſitum Epigramma.

Perpetuum dedit hunc ignem celeberrimus Heros
Nomine Fetzerus qui Gulielmus erat
Cuius prima fuit coniunx prænobilis Anna
Niſerianæ ingens gloria lauſq; domus.
Altera Anaſtaſis Altheymæ pia gloria gentis,
Quas Deus in placida pace cubare ſinat.

Abbates

Abbates qui huic Cœnobio præfuerunt ad hoc noſtrum usq; ſæculum,hi recenſentur.

1. Chuno fundator,& primus Abbas ſui Cœnobij,Dominus de Fachberg.
2. Goteboldus: accepit Priuilegium à Calixto ſecundo, Papa,anno Domini 1122 quo anno ſubſcripſit etiam fundationi Cæſarienſi. Accepit Priuilegium ab Hermanno Epiſcopo Auguſtano anno 1125: legitur adhuc præfuiſſe anno 1135.

3. Gebo	4. Idulphus	5. Conradus	6. Geringus
7. Leonhardus	8. Hermannus	9. Vdalricus	10. Hartmannus
11. Albertus	12. Henricus	13. Ioannes	14. Vvaltherus,

15. Vvilhelmus Ranczius.
16. Vlricus Lœckherlinus,qui fieri fecit Sedilia templi anno Domini 1468: Reſtaurator collapſi per incendium Monaſterij de Patrimonij ſui facultatibus. Is permutationis tandem iure uenit ad Anhuſenſis Monaſterij in Brentiana ualle ſiti gubernationem,& in eius locum ex Anhuſio Abbas Martinus,qui ſequitur.
17. Martinus,qui Obijt ſecunda Iunij anno dominicæ incarnationis 1487.
18. Ioannes Cocus ex Blaubyrenſi conuentu aſſumptus, Abbas egregie doctus reſignauit anno 1499. Obijt anno 1517.
19. Rudolphus Hamaxurgus,in Vvirtenbergenſi ducatu natus:& ex Anhuſio Brētiano aſſumptus: præfuit adminiſtrator 18 annis,& Abbas itidem octodecim: aſſumptus in adminiſtratorem anno 1499, in Abbatem uero anno 1517. Obijt anno Chriſti 1535. Fuit uir doctus, Conſilio uero, Authoritate & prudentia omnibus circumſitæ prouintiæ principibus quemadmodū utilis,ita etiā chariſſimus: œconomus optimus.
20. Guilelmus Fuchſius Dillingenſis: è S. Crucis Donavverdenſi Cœnobio accitus eligitur anno Chriſti 1536, præfuit 10 añis laudabiliter & utiliter. Obijt año 1546 in die Antonij Ratisbonæ,ubi in Cœnobio S. Emerani ſepultus eſt. Fuit egregius illuſtrator & exædificator ſui Monaſterij. Poſt huius obitum,uacabat ſedes per annum integrum propter Germanici belli tumultus,propter quos ſeceſſerant eius loci incolæ in tutiorem locum.
21. Martinus Bucolinus ex Vvertingo Zuſemiæ uallis oppidulo natus,eligitur anno Chriſti 1547 nona Martij,anno ætatis ſuæ 28. Præeſt adhuc fœliciter currente hoc Iubilæo, homo afflicta quidem Valetudine ſed humanitate & probis moribus nemini ſui ordinis ſecundus.

ELCHINGVM olim Aychlingum à uicino quercetu,prædonum aliquando caſtrum, ſed nunc magnificum inſtituti & ordinis Diui Benedicti Cœnobium, Auguſtanæ diocœſeos, infra Vlmam Sueuiæ Metropolim ad ſiniſtram deſcendentis Danubij in ſublimi monte(ex quo omnis Vlma, & multa circumiacentia oppida,uidelicet Gunsburgum, Leipheymium, Vveiſſenhorna,& alia uideri poſſunt)amœniſſimo loco ſitum: fundatum eſt anno Domini 1128 à Conrado duce Saxoniæ, & eius uxore Domina Lucia,Sueuiæ duciſſa,Imperatoris Conradi tertij ſorore. Cumq; paucis annis poſt hanc primam fundationem miſero incendio uiciſſim perijſſet, & penitus collapſum eſſet Aychlingenſe iſtud Cœnobium: ea uero ipſa ætate Albertus quidam Sueuiæ Regulus, Comes de Rauenſtein & Irczenberg (cuius uxor Bertha Comitiſſa de Rauenſtein, ſancta habetur, eò quòd niuales anſeres, ut uocant, ex hac tota prouintia Danubiana fugarit)in expeditione D. BERNHARDI monitis ſuſcepta cum Conrado tertio Imperatore, & omnibus totius Imperij principibus Hieroſolymam profectus, uouiſſet ædificaturum ſeſe in honorem Dei omnipotentis, & Deiparæ Virginis gratitudinis ergò Monaſterium, ſi Dei bonitate & miſericordia ſaluus rediret in patriam: factum eſt,ut cum incolumis rediret,& uideret incendio uaſtatū hoc nouum Monaſteriū,cœperit è ueſtigio maximis ſumptib. idipſum reſtaurare: quod factū legitur año Dñi 1142. Hæc ſunt eius loci primordia,hæc initia.

S. Bertha de Rauenſtein.

Dalſingẽſes Thermæ. Limes Epiſcopatuum Auguſtani & Conſtantienſis.

Eſt medio itinere inter Aychlingenſe Cœnobium, & Vlmenſem urbem, pagus Dalfingen: in quo nobiles ſunt Thermæ, in quibus magna hominum è longinquis locis etiam aduentantium multitudo ſingulis annis lauare ſolet. Per eum pagum defluit in Danubium Anonymus quidam riuulus, qui diocœſin Auguſtanam à Conſtantienſi dirimit. Abbatum eius loci talis inuenitur etſi mancus Catalogus, quem tamen omittere nolui. 1. Andræas de Aichaym.

2. Vvilhelmus. Poſt quem deſunt plurimi Abbates, quorum & res & nomina interciderunt: uſq; ad Abbatem.

3. Conradum Kloczerum, qui laudabiliter præfuiſſe dicitur annis uiginti, & emigraſſe ex hac uita anno Domini 1386. Poſt hunc ſequuti ſunt:

4. Vlricus nobilis uir de Lichtenſtein, de quo nihil reperitur in faſtos relatum.

5. Iacobus Goſoldus Obijt anno Domini 1431.

6. Fridericus Zvvirnerus ex Berenſtadio Vlmenſis Reipub. pago natus, eligitur in Elchingenſem Abbatem anno domini 1431: præfuit utiliſſime 34 annis. Obijt anno ſalutis 1465. Sub eo fulmine exuſtum, & uiciſſim inſtauratum eſt Cœnobium, cui ipſe prudentiſſima œconomiæ adminiſtratione plurimum profuit.

7. Paulus Kaſtius patria Vlmenſis, eligitur uiuente adhuc Friderico Abbate anno Domini 1461: præfuit in tam ſpiritualibus quàm temporalibus Monaſterio ſuo prudẽtiſſime & utiliſſime annis 37: ac ita ei profuit, ut merito ſecundus fundator dici & celebrari debeat. Diſciplina uero, & egregijs ædificijs ita hunc locum illuſtrauit, ut omnibus alijs Sueuiæ Cœnobijs admirationi & exemplo eſſet. Sub eius enim gubernatione reformatum eſt Cœnobium ab Abbate Vviblingenſi. Habuit diem conuerſionis Beati Pauli omnino fatalem, & in ſumma ueneratione: Eo enim natus, eo in ſacerdotem ordinatus, eo in Abbatem electus erat: eodem etiam ex hac uita ſublatus eſt, anno Domini 1498. Sepelitur in choro templi cum tali Epitaphio.

Nobis Paule iaces diuini muneris Abba
Caſt, quo nullus erat caſtior, utilior.
Te dedit Vlma patrem, te Sanctimonia uitæ
Inſignem celebrant mœnia, rura, pecus.

8. Ioannes Kiechlinus è pago quodam Elchingenſis Monaſterij, tenuis fortunæ parentibus natus: uir ſimplex & honeſtus eligitur in Abbatem anno Domini 1498, præfuit utiliter annis uno & uiginti: Reformauit Cœnobia ſui ordinis Vrſingenſe, Vthenburrhanum, Auhuſium Brentianum ac Nereshreymium miſſis è ſuo Monaſterio Monachis ad inſtaurandam Regularis diſciplinæ obſeruantiam idoneis. Reſignauit anno 1519: Obijt poſtea anno 1521.

9. Hieronimus Dux ex Elchingenſi quodã pago natus, eligitur ãno Domini 1519. præfuit laudabiliter ãnis uiginti duobus, uir deuotus, & religioſæ uitæ ſtudioſiſſimus. Valedixit mortalium conſuetudini anno Domini 1541, die 23. Martij. Habuit ſua ætate in Cœnobio perdoctum Monachum Ioannem Philerĕmum patria Faucenſem, Muſicum ac Poëtam non contemnendum alioſq; multos patres & literis & uitæ bonitate inſignes.

10. Andræas Thierlinus ex Thettingo Brentianæ uallis pago oriundus, uir magni animi, prudens & eruditus: eligitur in Abbatem anno Chriſti 1541, præfuit annis ſex. Sub hoc Abbate cœpit bellum Germanicum anno Domini 1546 in quo Monaſteriũ ab Hiſpanis occupatum, & die S. Galli ab Vlmenſibus incenſum ac uniuerſum penè deletum eſt cum templo ac omnibus ædificijs, in qua calamitate fecit Monaſterium iacturam ducentorum milium aureorum & inſignis Bybliothecæ. Sub eodem Abbate Sueuia ab Imp. Carolo V. ſubiugata eſt, & Monachi Cœnobijs ſuis reſtituti ſũt. Is ipſe Abbas Andręas cępit reædificare cõbuſtũ Monaſteriũ, q̃d egregie inſtauraſſet,

Elchingũ incendio deletum.

niſi morte

niſi morte præuentus, emigraſſet ex hac luce 12. Septembrium anni 1547. Extant hæc & alia ipſius Epigrammata, quæ Virum doctum fuiſſe ſatis oſtendunt.

De prima fundatione Dyſtichon:

Saxonici generis princeps, clariſsima & uxor
L ſuperis dicant hæc loca Cœnobio.

De Secunda:

Poſt M.C. Poſt bis duo X. binos ſimul annos
Virginis à partu tale reſurgit opus.

In inſignia Rauenſteinenſium Comitum.

Quiſquis ad iſta pie dubitans aſpexerit Arma
Rauenſtein Comitum ſtemmatis eſſe ſciat.

Omnia templi ornamenta & monumenta perierunt, nihilq; manſit integrum, niſi hoc ſolum Epitaphion, quod in honorem & memoriam clariſſimæ familiæ adſcribendum putaui: Anno domini 1531. Obijt nobilis ac ſtrenuus uir Vuilhelmus Giſs à Guſſemberg ad Glettum, Rom. Cæſareæ Maieſtatis, Electorum & Principum laudatiſſimæ Ligæ Sueuicæ Capitaneus. 11. Thomas Clauſius Vueiſſenhornanus, natus annos 28, eligitur in Abbatem Elchingenſem Gunſpurgi propter peſtem & bellicos tumultus, die quinta Octobrium anni 1547. Obijt uiceſima ſecunda eiuſdē mēſis & anni, peſte è medio ſublatus: Sepelitur honorifice in choro renaſcentis Monaſterij.
12. Syłueſter Godefridus ex Vueiſſenhorna oppido Sueuico (quod Dominis Fuggaris hodie paret) natus, eligitur apud Gunsburgum in die S. Elyſabethæ uiduæ anno 1547, ætatis ſuæ uiceſimo ſexto. Iuuenis procerus & doctus, qui Monaſterium in cineres redactum diligenter inſtaurare conatur, magnamq; eius partem fœliciter & egregie iam inſtaurauit. Præeſt is adhuc currente hoc Iubilæo, quo in eius gratiam tale de hoc ipſo Elchingenſi Cœnobio luſi Epigramma.

Saxoniæ princeps Conradus, nobilis heros
Extruxit primus magnis hanc ſumptibus ædem:
In qua Relligio pietasq; uigeret, & ipſa
Florerent ſacra Aonidum monumenta Sororum.
Addidit ipſa manus extremas Lucia, coniunx
Illuſtris ducis & uenerabilis & generoſa:
Abſumptam ſed eam Vulcano uindice tandem
Pulchre inſtaurauit Bertha cum coniuge chara
Illuſtris Comes Albertus, Rauſteinius heros:
Ad terram ſanctam Chriſti tumulumq; profectus.
Vouerat ipſe dijs ubi conductoribus aras
Se poſiturum altas, in eorum Regis honorem:
Si ſaluus patrias remearet Victor ad oras.
Cæſaris hoc circa Friderici tempora factum eſt
Cui ſua Ruffa dedit cognomen barba decorum
Hanc ipſam in bello (quod nuper Teutonis ora
Te contra geſſit, ter Maxime Carole Quinte)

Iniectis miſere Vlmenſis Reſpublica flammis
Vaſtarat totam: Reparauit at optimus Abbas
Syluester Godfridus, amans Phœbi atq; Sororum
Quas habitare ferunt circa Parnaſia templa
Aethereo ueteres flagrantes igne Poetæ.
Tu quicunq; uides noſtra hec Monumenta Viator
Fauſta precare patri docto Abbatiq; uerendo.

Tantum habeo de Aichlingenſi hoc Cœnobio, cuius magnam partem communicauit mihi eius loci Prior, uir doctus & humaniſſimus Ioannes Dietenheymerus ex Vviſenſteygo Comitum de Helffenſtein oppido in Sueuię confinibus ſito natus, qui annis iam quadraginta totis in Regularis diſciplinæ obſeruatione laborioſe exantlatis, ſexagenarius

Aeternæ uitæ Patriam ſuſpirat amœnam.

EGIDIANVM apud Noribergenſes D. Benedicti magnificum Cœnobium, ad S. Egidium uulgo dictum, à Romanorum Imperatore Conrado tertio Sueuorum duce, Laureaci in ducatus Vvirtenbergenſis Cœnobio prope Sueuorum Gamũdiam ſito apud progenitores ſuos ſepulto, poſt collapſæ urbis reſtitutionem erectum & fundatum eſſe legitur anno Chriſti 1140. De qua fundatione leguntur hi uerſiculi Benedicti Chelidonij Monachi cuiuſdam Egidiani.

Tertius Imperij moderans Conradus habenas
Erexit uigili Norica damna manu.
Damna feri quibus hanc Vulcani affecerat urbem
Impetus, ingenti non ſine clade furens.
Vndecies centum poſt annos Virgine nati
Luſtraq; poſt octo, condidit huncq; locum
Id eſt, Scotis. *Tradidit Hybernis patribus, qui ſorte beata*
Cœperunt ſanctum relligionis opus
Ducentis, decies ſeptem, bis quatuor annis
Hoc tenuere ſuo iure Monaſterium:
Frigus at hybernum præcordia frigida tandem
Arguit, inq; dies creuit in hiſce tepor.

Abbatũ & gubernatorũ huius Cœnobij Catalogus intercidit, ſed hi qui poſt reformationem præfuerunt ab anno uidelicet 1418 ad hæc noſtra uſq; tempora, his hexametris Epigrammatibus ab eodem Benedicto Chelidonio Monacho ſic ſunt celebrati.

1 *Mille, quatercentum, ter ſex labentibus annis*
Chriſtum poſt natum: ſurgit Georgius Abbas
Mæriger, & reſidens anno luſtriſq; duobus
Sponte ſua ceſſit, Iuris morumq; Magiſtro.

2 *Mille, quatercentum nati poſt numinis annos*
Vigintiq; nouem ſub curſu: eſt factus in iſto
Henricus Gulpen Decreti Doctor ouili
Paſtor amans ouium, ſexto moriturus in anno.

Extant huius plurima ſcripta uidelicet. Liber ſuper ſeptem Diſtinctionibus. Liber de Pœnitentia. Liber de Paſſione domini. Liber de Conſecratione.

3 *Bis ſeptem natus dum complet ſæcula Chriſtus*
Luſtrorumq; rota ſeptem currente, colendus
Fratribus orbatis iterum fit Mæriger Abbas,
Hic triginta pater curam tulit impiger annos.
4 *Mille, quater centum poſt Diui germinis annos*
Luſtrorum tredecim ſub finem: Iure Sebaldus
Helmanſperger onus, morum ſophiæq; Magiſter
Paſtoris ſubiens: octauo deſijt anno.
5 *Mille, quatercentum, decies ſeptemq;, tribusq;*
Virginis á partu Diuæ currentibus annis:
Factus Ioannes Seſsler Domini gregis Abbas,
Depoſuit quarto regimen uitamq; ſub anno.
6 *Quattuor atq; decem geniti poſt ſæcula Chriſti*
Luſtraq; poſt terquinq;, anno ſubeunte ſecundo:
Lectus Ioannes nobis Radeneckher in Abbam
Viginti ſeptem rexit fœliciter annis.
7 *Chriſtiparæ ter quinq; rotat dũ ſæcula Phœbus*
Anno ſub quarto, Sancti poſt Orgia Galli
VVolffgango Summer duplicis datur infula legis
Ciuibus in nonum quam declamauerat annum:
Is quoq; claudentes expectat lumina Parcas.
Hactenus Chelidonius: Ego addidi.
Tandem exul factus, Neunkirchi mortuus, atq;
Redditus eſt terræ mortali corpore, ſed Mens
Acceſsit loca, quæ mortituræ neſcia uitæ
Sunt tranquilla Dei bonitate & lumine plena.

8 REuerendus Pater ac Dominus, Dominus Fridericus Piſtorius ex Prettfeldo Pago prope Forchenheymiũ ſito natus, Abbas S. Egidij Noribergæ poſt Reformationem ſeptimus, eligitur anno Domini 1520 quinta Iulij. Præeſt adhuc currente hoc Iubilæo, quo anno iam quinquaginta duobus annis in hoc Cœnobio uixit: Vir ut in Sacris pie, ſic in humanioribus literis erudite doctus, uitæ honeſtate omnibus honeſtis ac bonis uiris ex animo charus. Helij Eobani Heſſi, Ioachimi Camerarij ac aliorũ noſtri ſæculi doctorum hominum monumentis celebris. Præfuit hactenus cenſuræ Typographicæ, unà cum Domino Hieronymo Baumgartnero ſenatore clariſſimo doctiſſimoq;. De eius electione ſcripſit olim tale Schediaſma Vincentius Obſopæus.

Fauſto bis denis (numerum cenſeto minorem)
Omine dilapſis annis, de Virgine Chriſto
Enato caſta, citimo dum Luna ſub axe
Diſcurſat, quintam lucis ubi Iulius umbram
Extulit effuſæ: fatis uoluentibus urnam
Rite Deûm ſortis, uoto Fœdricus amœno
Inauguratus paſtorq; paterq; creatus
Cœnobij, commiſſa ſuæ Regimina dextræ Vſq;

Vſq; retenturus: donec fatalia uitæ
Stamina, diſſectis rumpat Mors horrida fuſis.

ELEPHANCIACVM, aliàs Elefancenſe, uel ut hodie uocant Elvvangenſe magnificum ordinis Diui Benedicti ad Iagiſtam uel Iaxtum Franconiæ amnem in Virguna, (hodie Virngrundt) ſitum, & à capto ibi Tragelapho dictum, Monaſterium: fundatum eſt anno Domini 764 ab Epiſcopo quodam Lingonenſi Hariolpho, quem Pipinus & Carolus Magnus Galliarum Reges chariſſimum habuere, & Patrem ſalutare ſoliti ſunt. Conſequutus eſt Hariolphus fundator Priuilegia, & corpora Sanctorum Sulpitij & Seruiliani Martyrũ à Papa Adriano. Inuenitur huius Hariolphi fundatoris in Elehenfancenſi templo tale Epitaphion:

Clauduntur tumulo hoc Hariolphi Antiſtitis oſſa
Hunc qui fundauit iure locum proprio.
Pluribus erexit fœlix fœliciter annis
Victerboq; pius liquit honoris onus.
Sic poſtquam templi ſtructuras iſtius almi
Atq; ut cernendum ſtruxerat ad placitum:
Idibus Auguſti reſolutus, ſomata plaſti
Commendans Vrano, Sarxea ſicq; ſablo:

Eodem fere tempore Haſriedenſe Cœnobium in eiuſdem nominis olim Imperiali hodie Eyſtetenſis Epiſcopi oppido ad Almonum amnem ſito à Carolo Magno fundatum legitur: cuius primus Abbas S. Deocarus ibidem in medio templo humatus dicitur. De hoc Cœnobio infra plura. Abbatum uero qui Elephancenſi huic Cœnobio à prima fundatione præfuerunt, talis adhuc reperitur catalogus.

1 Hariolphus fundator, & primus Abbas ſui Cœnobij, Epiſcopus Lingonenſis in Gallijs.

2 Victerbus ſecundus Abbas, factus eſt Epiſcopus etiam Auguſtanus. Obijt anno Domini 772.

3 Grimoldus legitur præfuiſſe annis octo: 4 Othaldus. 5 Adelgerus. 6 Sonderadus. 7 Ermenricus, compoſuit Dialogum de uita & miraculis Hariolphi Epiſcopi & Abbatis. 8 Berno. 9 Aſtericus.

10 Lindebertus præfuit annis 15. & factus eſt Archiepiſcopus Moguntinus.

11 Hatto præfuit 17 annis, & eligitur in Archiepiſcopum Moguntinũ. Genere Rex Francorum.

12 Adalbero Comes à Dillingen præfuit annis 17. fuit Imperatoris Ludouici tertij pædagogus, & Auguſtanæ Eccleſiæ Epiſcopus, uir eximie doctus. Obijt anno Domini 922.

13 Girbertus præfuit annis 22. Obijt anno ſalutis 944.

14 Hermannus eligitur anno 944. præfuit annis 12. Obijt anno Chriſti 956.

15 Hardobertus præfuit annis 18. migrauit ex hoc ſæculo anno Domini 974.

16 Vvinitarius eligitur anno 974. præfuit annis 16. Obijt anno 990.

17 Gebhardus eligitur anno 990. præfuit annis octo, & factus Epiſcopus Auguſtanus anno Domini 998. Abbatiæ gubernationem reſignauit, Epiſcopatui ab año 996. uſq; ad annum 1002. præfuit, quo ex hac mortali uita emigrauit: fuit S. Vlrici Epiſcopi Auguſtani Sacellanus.

18 Harmannus eligitur anno Domini 998. præfuit annis 13. Obijt anno 1011.

19 Berengarius eligitur anno 1011. præfuit annis 15. Obijt anno Chriſti 1026.

20 Odenbertus conſtituitur in Abbatem año 1026: præfuit añis 9. Obijt año 1035.

21 Richardus

21 Richardus fit Abbas anno 1035 præfuit annis 5. Obijt anno Salutis 1040.
22 Aaron eligitur anno 1040,præfuit annis 20. Obijt anno 1060.
23 Regnigerus conſtituitur anno 1060:pæfuit annis 16. Obijt anno Domini 1076.
24 Vdo eligitur anno 1076,præfuit annis 14: Deceſſit anno 1090.
25 Iſembertus deſignatur anno 1090,præfuit annis 4. Obijt anno 1094.
26 Adelgerus eligitur anno 1094,præfuit annis 8. Obijt anno Salutis 1102.
27 Ebo eligitur anno 1102:præfuit annis undecim. Obijt anno 1113.
28 Richardus ab anno Domini 1113 præfuit ad annum uſq; 1118.
29 Helmericus Comes de Oettingē eligitur año 1118,prçfuit añis 18 Obijt año 1136.
30 Albertus de Ramſperg eligitur anno 1136,præfuit annis 37. Obijt anno 1173.
31 Albertus de Khunigsberg conſtituitur in Abbatem anno Salutis 1173, præfuit annis 15,emigrauit ex hac lachrymarum ualle anno gratiæ 1188.
32 Chuno eligitur anno 1188 præfuit annis triginta,quorum aliquibus etiam Fuldenſis Cœnobij gubernator & Abbas fuit. Obijt anno Domini 1218.
33 Godebaldus eligitur anno 1219 præfuit annis 9. Obijt anno 1228.
34 Albertus deſignatur Abbas anno 1228,præfuit annis 12 Reſignauit anno 1240.
35 Sigefridus Abbas eligitur anno 1240,præfuit duobus annis & Reſignauit.
36 Ruggerus aſſumitur anno 1242 præfuit annis 4. Obijt anno 1246.
37 Godeboldus ſiue Gothaldus fit Abbas anno 1246,præfuit tribus annis.
38 Rudolphus eligitur anno 1250,præfuit ſex annis.
39 Otho eligitur anno 1256 , erat nobilis de Schvuabſperg,præfuit annis quatuordecim.
40 Conradus eligitur anno 1269 præfuit annis 9 & Reſignat
41 Richardus alijs Eccardus de Schvuabſperg eligitur in Abbatem Elefancenſem anno Salutis 1278,præfuit annis uno & triginta. Obijt anno 1309.
42 Ernfridus de Felberg eligitur anno Domini 1309,præfuit duobus ferè annis.
43 Rudolphus de Pfalheym eligitur anno 1311.præfuit annis uiginti duobus.
44 Chuno Baro de Gundelfingen eligitur anno 1333.præfuit 34 annis.
45 Albertus Haack ingenuus dictus eligitur añe 1367,præfuit 33 annis & Reſignat. 46 Sigefridus aſſumitur anno 1401 præfuit 26 annis. Interfuit Concilio Conſtantienſi.
47 Iohannes de Holtzingen eligitur anno 1427, præfuit 25 annis.
48 Ioannes de Hirnheym eligitur Abbas anno Domini 1452, præfuit annis nouē & Reſignauit. Sub hoc Abbate Anno Domini 1460 mutatum eſt Monaſterium Elefancenſe ex Abbatia in præpoſituram,& Monachi uerſi in Canonicos ſæculares. Ita Hirnheymius primus huius loci præpoſitus, Abbas uero ultimus fuiſſe legitur.
49 Albertus de Rechberg ſecundus Elvuangenſis præpoſitus eligitur anno Domini 1461,præfuit annis uno & quadraginta. Obijt anno Domini 1502.
50 Bernhardus de Vveſterſtetten, tertius prçpoſitus eligitur año 1502 præfuit decē ſaltē Menſib9,& Magiſtratu ac dignitate ea ſeſe addicat eodē año quo aſſumptus eſt.
51 Albertus Thumb de Neuvenburg eligitur quartus præpoſitus año Salutis 1503 præfuit annis 18, & Reſignauit (etſi ſine conſenſu eorū,quorum intererat) Henrico Palatino Rheni:ex ea Reſignatione orta eſt inter prædictum D. Henricum Palatinū ex una,& Decanum Capitulumq; Eccleſiæ Elephancenſis exaltera parte cōtrouerſia inſignis apud ſedem Apoſtolicam,ſed quæ tandem induſtria Gulielmi Epiſcopi Argentinenſis ac Philippi à Rechberg de Hohen Rechberg Vvormacienſis Præpoſiti & Auguſtani Decani tranſacta & ad bonam concordiam perducta eſt.
52 Henricus Palatinus Rheni,& Bauariæ Dux (de quo plura lege in Epiſcopis noſtris Vvormacienſibus) aſſumitur in quintum huius loci præpoſitum anno Domini 1521, præeſt adhuc currente hoc Iubilæo: uoluit anno 1545 conſtituere ſibi ſucceſſorem ad Cæſareæ & Regiæ Maieſtatis intercedentes preces Vvolfgangum

Adminiſtratorem Boruſſiæ & ordinis Teutonicorum in Germania & Italia Magnū Magiſtrum: ſed quia Chriſtophorus à Vveſterſtetten Auguſtanæ & Aichſtetenſis Eccleſiarum Canonicus, tunc temporis Elephancenſis Decanus unà cum reliquo Capitularium ſuorum ſenatu, nollet conſentire, ſed Eccleſiæ ſuæ uetera Priuilegia conſtanter & mordicus defenderet: orta eſt inde in Romana Curia noua controuerſia & contentio inter Henricum Palatinū & Vvolffgangū, quæ hodie adhuc durat.

Herriedēſe Cœnobium. Tantum habeo de Elephancēſi Abbatia & Præpoſitura. De Herriedenſi uero Abbatia æque ueteri, ſed nunc in Canonicorum Collegium mutata, nihil ferè aliud extat, quàm quod ſupra etiam annotaui: inchoatam eſſe in honorem Beatæ Virginis à Carolo Magno, tum cum Altmonum & Pegneſum factis foſſis prope Vveiſſenburgenſe Norici oppidum in unum amnem & alueum ducere conaretur. Audierat enim pium quendam Heremitam S. Deocarum in denſiſſimis ibi nemoribus diuinis cultibus ſtudioſe operam dare, quem cum aliquocies Concionantem audiuiſſet & diſcipulos collegiſſe ſciret, erexit ipſi Imperator non habitationem tantum, ſed datis amplis facultatibus præclaram etiam ac amplam fecit Abbatiam. Hanc poſtea Arnulphus Imp. in Canonicorum ſecularium Collegium commutauit, qui condidit templum maius in honorem S. Viti, in quo primus eius loci Heremita & Abbas ſupra nominatus Miraculis clarus cubare dicitur. De oppido uero Herriedenſi pauca etiam adijcere hic libet, quòd uidelicet Anno Dñi 1316 per quatuor Menſes obſidione cinctum, & tandem ui expugnatum, captum ac uaſtatum ſit miſerrime, ab Imperatore Ludouico Bauaro, ſexta feria ante Dominicam Palmarum: eo quòd oppidani Friderico Auſtriaco contra Ludouicum uerū Imperatorem, à Romano Pontifice electo conſtantius adhæſiſſent. Oppidum ipſum tandem reædificatum, paulo poſt incendio iterum perijt, anno 1405, ac rurſum poſtea Anno 1490 unà cum templo, quod inſtauratum eſt iterum Anno 1493. Celebrauit hoc oppidum D. Sebaſtianus Strobelius, doctus eius loci Canonicus, Schediaſmate Elegiaco ſatis fœliciter: quod in eius gratiam & oppidi alioqui obſcuri honorem huc apponere uolui.

Herriedēſe, Oppidum.

Altmulij iuxta piſcoſi tarda fluenta
Vrbs poſita eſt, quondam Cæſaris illa fuit.
Herriden à priſcis uulgato nomine dicta:
Nunc Ayſtetenſi á Præſule tecta, patet.
Non dicam hic, muro q̃ ſit circundata pulchro:
Et celſas turres undiq; fortis habet.
Arx ſed & ipſa meis non hic dicenda Camænis,
Dædaleas credas quam fabricaſſe manus:
Sit ſatis hoc, quod deuitanda ob fulmina Papæ,
Expectare olim eſt Cæſaris auſa manus.
Paſtoris tam magna fuit reuerentia Summi:
Quæ uirtus aliquo digna fauore fuit.
Canonicas miro concentu perſonat Horas
Turba Sacerdotum hic nocte dieq; ſuas.
Terra ferax, campus lætus, quem ditat ubiq;
Vberibus uerè frugibus Alma Ceres.

Medio itinere inter hoc oppidum & Vvaſſertruhendingam Ciuitatulam eſt Regiæ aulæ Canonicorum ſecularium Collegium, hodieq; tantum Parrochiale templũ,ſed magnificũ uulgo Khungshoffen: in quo plurimi ſunt inſignes tumuli nobilium Regulorum à Seckhendorff.Id fundatum & conſtructum eſt à Domina Anna Marſallina de Bappenheym, ex Preyſingenſi familia nata fœmina,quæ illic honorifice ſepulta. Obijt anno 1417. Khunigſhofen.

EVERHARDICA CLVSA, uulgo Eberharts Clauſen,pulcherrimum Cœnobium Regularium Canonicorum S.Auguſtini,tribus lapidibus à Treueri uerſus Hunnorum terga uel Præſidia ſitum,ex Eleemoſinis utriuſq; ſexus hominum certatim undiquaq; ad D. Virginem ex omnibus Prouintijs concurſantium,hoc modo emerſiſſe, ibidem legitur.Erat anno Dñi 1440 laborioſus quidã,Ruſticęq; & uitæ & artis homo omnino ſimplex,Euerhardus nomine:ex pago Eſch oriundus,Agricola, uinitor & ſector ſtraminum in uſum & paſtũ iumentorũ:Virginitatis ac pudicitiæ ſummus amator,qui ob deuotionẽ quã à pueris conceperat maximã,erga matrẽ Dñi, beatiſſimã Virginem Mariam,ſtipitem quendã in loco iſto tunc tẽporis deſerto terræ infixit,& in eo ſuperius excauato imaginẽ triſtiſſimæ ac doloroſiſſimæ matris,in gremio extinctum habentis filium collocauit.Is poſtea à glorioſa Virgine admonitus & coactus,domunculã paruam eidẽ ædificauit,& ſublato ſtipite illã ipſam imaginẽ adhuc eo loci præſentẽ,ſuoq; precio Treueri prius emptã in priori muro domunculæ repoſuit.Vbi cũ miracula plurima fierẽt,& oblationes innumeræ quotidie accederent hominũ religionis ergò eo cateruatim uenientiũ,mox his oblationibus adiutus Eberhardus, Sacellũ circiter quinq; paſſuũ(prima domuncula deiecta & deſtructa)fabricauit,& poſtea circa idẽ Sacellũ, Baſilicã in longitudine 26, in latitudine uero duodecim paſſus habentẽ fundauit & ædificauit in anno Iubilæo, quo factus eſt maximus omnis generis hominũ ad nouum Idolion cõcurſus.Hanc Baſilicã Reuerendiſſimus Dominus,Dñs Iacobus de Sirgk Archiepiſcopus Treuerenſis centeſimus præſentib⁹ Prælatis ſuis in Pontificalibus,proprijs manibus in die Annuntiationis Beatæ Virginis Mariæ anno Dñi 1449, ſolenniter dedicauit.Eberhardo aũt anno Dñi 1451 in pace quieſcente cõſentientibus & id deſiderantib⁹ Dominis fundi, imprimis uero Dño Godefrido de Eſch,ordo Canonicorũ Regulariũ S. Auguſtini introductus eſt anno Chriſti 1456.Hi nouũ chorũ ædificarũt,& anno Dñi 1474 dedicari fecerũt. Structuras etiã utriuſq; ambitus & multorũ ædificiorum erexerunt, & Eccleſiã hanc maiorẽ, antiqua deiecta ac deſtructa ad ſumum cõpleuerunt,cuius dedicatio facta eſt año Domini 1502. Patres qui ei Cœnobiolo huc uſq; præfuerunt, hi recenſentũr ſubſcripti.

1 Hermannus de Ruden ex Inſula(quę eſt infra Confluentiam in Rheno,eiuſdem ordinis Cœnobiũ) miſſus anno Domini 1456 in die S. Catharinæ Virginis confirmatus & ordinatus eſt ab Archiepiſcopo Ioanne Marchione Badenſi.Sub quo Cœnobium hoc Vvindeſheymenſi incorporatum eſt. Præfuit annis 18.Obijt anno Domini 1474. Sepelitur Treueri apud S. Agnetem in Monialium Cœnobio, cuius erat Commiſſarius. S. Agnetis Cœnobiũ Treuerẽſe.

2 Adamus de Petra,antea Procurator in Inſula,eligitur in Priorem Cluſenſem anno Chriſti 1474 præfuit per unius tantum anni breue ſpacium.

3 Bertholdus Sanctus uir,de Monte Martis:Procurator antea in Inſula Confluentina,præfuit annis quinq;:erexit muros noui chori ad ſummum, & Monaſterium totum muro communiuit.

4 Ioannes Endouianus Brabantinus:quartus huius loci prior, tandem Epiſcopus Aſotenſis & Suffraganeus Treuerenſis Archiepiſcopi.Is chorum abſoluit, & tabula pulcherrima ex Brabantia allata decorauit,fonte Monaſterium illuſtrauit, piſtrinum & Laicorum dormitorium conſtruxit:præfuit annis quinq; laudabiliter ac utiliter.

5 Gerhardus de Lippia,Monaſterij huius ſui uarijs ædificijs illuſtrator maximus,

eligitur in Priorem anno Domini 1485, cum ueniſſet in Monaſterium anno 1474, ætatis ſuæ uiceſimo ſecundo anno, præfuit annis 43. Obijt 14 Calendarum Aprilis Anni Dominici 1528. Sepelitur primus in Eccleſia, reliquis anteceſſoribus ſuis ſubdio poſitis. Vocatus multoties ab Archiepiſcopo Treuerenſi ad Suffraganeatus officium, ſemper oblatum honorem recuſauit.

6 Mathias Keimptenſis in pago quodam ad Moſellam è Regione Cellenſis oppidi ſito natus, magnæ probitatis ac Religionis, omnibuſq; amabilis: eligitur anno Domini 1528, præfuit utiliter & laudabiliter ad annum Chriſti uſq; 1542 quo abdicauit ſeſe Magiſtratu ob afflictam corporis ualetudinem. Obijt tandem anno Dñi 1544.

7 Nicolaus Kaldenfeelſius ex Cella, Treuerenſi oppido ad Moſellam ſito natus, Vir latine doctus & humaniſſimus: eligitur ex Procuratore in Priorem Cœnobij ſui anno Chriſti 1542 circa feſtum D. Michaelis, præeſt adhuc utiliter hoc anno Iubilæo 1550. Studuit olim Louanij, ab eo exoratus de Cœnobij huius origine tale feci ſuperiore anno Idyllion.

Si quæris, quis Cœnobium conſtruxerit iſtud,
Accipe quæ paucis referam tibi candide lector:
Vir ſimplex Eberardus erat, bonus inſuper, et cui
Ruſticitas & Agri ſtudium cultura erat acre.
Is Treueri ſibi emens perparuam Virginis almæ
Quæ Chriſtum genuit nobis hominemq; Deumq;
Effigiem: hanc ipſam ſecum hunc adduxit in agrum.
Sed quoniam effigies hæc Diuæ Virginis ipſo
Aedidit hoc miracla loco quã plurima: factum eſt
Vndiq; turba locum certatim ut quæreret iſtum,
Quæ Chriſtum & Chriſti matrẽ feruentur amabat.
Hæc ſecum ſua dona ferens, placare ſtudebat
Muneribus promptis, cœli ſuper aſtra ſedentem,
Intemeratam illam & cœleſti ab Origine natam
Cœlorum Dominam, matrem Saluantis Ieſu.
Ex his muneribus domus hæc eſt condita tota,
In qua Auguſtini ſuperis nunc militat ordo
Canonicus, niuea gaudens candenteq; ueſte:
Quæ cum munditiem intemeratæ Virginis, atq;
Chriſti cœlorum Regis: tum denotat illam
Qua debent omnes ornati hi ſcilicet eſſe
Qui ſeruire uolunt Chriſto ipſiuſq; parenti.

FABARIVM uel Fauarium, aut ut in Carolinis Diplomatibus legitur, Monaſterium D. Virginis, Dei genitricis apud Fauarias ſitũ, in Rhetiæ Churienſis pago Churvuahala, Germanice Pfeffers, ordinis D. Benedicti in Churienſi Dioceſi, & Rhetiæ Alpibus ſupra Raguſium, ad Camingum uel Dramingum fluuiolum, qui nõ procul inde à Rheno excipitur, ſitum. Id inquam Monachorũ Cœnobium inchoatum & fundatum eſſe legitur ſuaſu S. Pyrminij Epiſcopi Meldenſis & Abbatis primi in Augia diuite, ſumptibus Caroli Martelli ſub

Theoderico

Theoderico ſecundo Rege Galliarum, Domino Alemanniæ, Rhetiæ, & Heluetiorum terræ: anno Chriſti 734, tenente Pontificatum, & conſentiente Grægorio tertio: Is enim certus eſt eius fundationis numerus. Locupletatum eſt poſtea & ampliſſimis Priuilegijs ac immunitatibus donatum ab Imperatoribus Ludouico, Lothario, Carolo Craſſo, & alijs. Habuit ſemper à prima origine ad hæc uſq; tempora gubernatores Abbates, quorum Catalogus etſi uarius ac mire confuſus extet in eius loci chartis, tamen adhibito uariorum Diplomatum Conſilio in hunc ordinem non omnino inconuenientem à me redactus ac digeſtus eſt.

1 Pyrminius primus Abbas, Epiſcopus etiam Meldenſis, & multorum Cœnobiorum pater ac renouator.

2 Adalbertus. 3 Cribba. 4 Anaſtaſius.

5 Adelbertus qui & Epiſcopus, ſed cuius loci nondum inuenio.

6 Luxinius. 7 Vincentius. 8 Martianus. 9 Bertrancius.

10 Criſpio. 11 Aſymbertus. 12 Cymbertus. 13 Syluanus, qui anno 840 confirmatus eſt Argentinæ, & accepit Priuilegia ab Imp. Lothario.

14 Victor. 15 Lupicinus.

16 Vitalis uixit anno 877 temporibus Carolorum Calui et Craſſi.

17 Gebenus, cuius mater Imma mortuo Marito Monialis facta eſt in Katzes.

18 Hugo. 19 Salomon à Ramſchvuag, de quo uide Epiſcopos noſtros Conſtantienſes & Abbates Diuitis Augiæ. 20 Bruningus.

21 Ioannes accepit Priuilegium à Ludouico tercio Rom. Imperatore.

22 Hatto. 23 Guerdo. 24 Erembrechtus eligitur ab Othone Imperatore, anno 949, teſtantibus id publicis Diplomatibus.

25 Entzelinus Monachus Sangallenſis, Abbas Fabarianus deſignatur anno Domini 958 ab Imperatore Othone primo Saxone.

26 Maiorinus uixit ante & poſt annum Domini 972.

27 Aleuicus diuitis Augiæ Monachus eligitur ab Othone Imperatore anno Salutis 974. 28 Lupoldus. 29 Hartemannus Baro de Plana terra, primum ex Monacho Einſidlenſi Abbas Fabarianus, poſtea ex Abbate circa annum Chriſti 1026 Epiſcopus Churienſis deſignatus eſt, ubi multis annis præfuit, ut in Epiſcoporum eius loci Catalogo uidere eſt.

30 Salomon ſecundus accepit Priuilegia Argentinæ anno 1032 ab Imperatore Conrado, & iterum Argentinæ ab Henrico tertio anno 1040, quo ualedixit Mortali uitę idem iſte Abbas Salomon.

31 Pirthylo ſucceſſit Salomoni, præfuit adhuc anno 1050.

32 Immo conſequutus eſt Priuilegia Bruſſellæ in Brurenio Sueuiæ tractu, ab Imperatore Henrico quarto, anno 1060. Vni horum ſigillorum ab una ſuperficie inſcriptus eſt hic uerſiculus.

Roma caput Mundi regit orbis frena rotundi. Sigillum Henrici quarti.

Alteri ſuperficiei ineſt hæc inſcriptio:

CHRISTE PROTEGE HENRICVM REGEM

33 Vdalricus. 34 Heſſo. 35 Ioannes.

36 Geroldus, Vvidoni Churienſi Epiſcopo imprimis charus: bonus Oeconomus et reformatur huius Cœnobij, præfuit anno 1110, & anno Dñi 1115, quo de Aduocatiæ iure, & totius Monaſterij libertatum retencione contendit contra Rudolphum Epiſcopum Baſilienſem, Comitē Homburgēſem, qui dato Caſtro ſuo Rapolſtein Regi Henrico quarto, Aduocatiā & totum Monaſteriū Fabarienſe conſenſu Regis in ſuā poteſtatē redigere conabatur. Vicit aūt Geroldus, qui cauſam bis per Legatū Vvicramū Monachū, ſemel uero, per ſe ipſum in propria perſona egit Romæ apud Paſchalem ſecundum, Pont. Max. qui tribus Breuibus ad Rudolphum Epiſcopum ſcriptis, Contentio inter Abbatem Fabarienſem & Epiſcopum Baſilienſem.

Fabarienſis Cœnobij libertatẽ ſtrenue ac fideliter defendit. Primum Breue hoc erat. Paſchalis Epiſcopus, ſeruus ſeruorũ Dei. Tibi frater Rodolphe Epiſcope præcipimus, ut locum Fabarienſem cum rebus ſuis omnino dimittas, ab occupatione tua liberum & quietum: alioqui nos te ut ab Eccleſia alienum habebimus, donec Eccleſiæ præceptis obedias, & ab illa inuaſione & occupatione penitus, ſecedas. Datum Romæ &c. Et miſſum per VVicramum, cui referenti negotium hoc, reſponderat Paſchalis Papa, hoc uulgari uerſu: Flebile Principium, melior fortuna ſequetur.

Secundum Breue tale erat miſſum per Abbatem Geroldum.

Paſchalis Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei. Quia pro querela fratrum Fabarienſiũ nuper literas tibi miſimus, ut ab eorum infeſtatione deſiſteres, quas te nullatenus accepiſſe mirati ſumus. Nos igitur pro ſedis Apoſtolicæ manſuetudine, contemptus noſtri pacientiã agentes, ſecundas ad te literas mittimus, rogantes ac præcipientes, ut ab illorũ fratrũ oppreſſione omnino deſiſtas, & Fabarienſe Cœnobiũ cũ locis ac poſſeſſionibus ſuis quietũ dimittas, ſi uero aliquã confidis te habere iuſtitiam, ante medium proximæ quadrageſimæ, uidelicet 12. Calend. Aprilis, anno ab incarnatione Dñi 1115 noſtræ te audientiæ præſentato: interim Monaſterij bona quæ abſtuliſti reſtituens.

Tertium Breue eidem Epiſcopo Rudolpho ſcriptũ, tale eſt. Paſchalis Epiſcopus, Seruus ſeruorum Dei. Quoniam Regũ & Imperatorum præceptis ſtatutũ eſt, ut Abbatiã Monaſterij Fabarienſis libera ſit, nec alicui Regum uel Imperatorum liceat eam uel res eius alienare. Quamobrem noſtro, & fratrum noſtrorũ Cardinaliũ iuditio diffinitũ eſt, ut Abbatia in ſua permaneat libertate. Quare quæ per te illi ablata ſunt, reſtituenda præcipimus. Datum Romæ.

37 VVerichinus, alijs VVernherus præfuit anno 1125 ante & poſt, uſq; ad annum Chriſti 1127. 38 Vicrammus alibi VVichramus, antea Geroldi Abbatis ad Henricum V. Imperatorem: & Paſchalem ſecundum Pont. Legatus & Orator: eligitur in Abbatem anno 1127, confirmatur ab Honorio ſecundo præfuit adhuc anno 1139. 39 VVernherus, alijs Henricus, inuenit magnum Theſaurũ in Clynodijs, ueſtibus, & libris anno 1155 Accepit Priuilegia à Friderico Barbaroſſa, anno Domini 1158.
40 Rudolphus præfuit ante & poſt annum Dñi 1161. Sub Friderico Barbaroſſa.
41 Svuiggerus præfuit anno 1180, quo inſignis donatio facta legitur Monaſterio Fabarienſi, ab Alberto & Ludouico Sorandis: Imperante Friderico primo.
42 Richardus. 43 Vlricus. 44 Sigefridus, de his nihil inuenitur in faſtos relatum. 45 Cunradus de Zuifelthun, præfuit anno Dñi 1206, temporibus Philippi, Othonis quarti, & Friderici ſecundi Imperatorum. Obijt anno 1221. Ad hunc Abbatem uenit nobilis quidã, Cœnobij Miniſterialis, ſuadens, ut Abbas, undiq; tum bellicis rumoribus ac tumultibus ingruentibus in Saxo uicino robuſtam aliquam arcem ſibi ac ſuis ædificaret, in qua periculoſis temporibus tutus eſſe poſſet. Abbas tali Conſilio obtemperans, nihilq; mali metuens, conſtruit maximis laboribus ac ſumptibus prope Monaſterium, Caſtrum VVartenſtein, & huic operi architectum quaſi præficit nobilem uirum huius Conſilij authorem. Is uidens magnificum & robuſtum Caſtrum eſſe ædificatum, mox contra Abbatem, ſubleuato calcaneo arcem illam occupat, & Cœnobio ſeſe opponens omnibus iniuriarum & moleſtiarum generibus & Abbatem & eius Monachos afficit. Habebat tum Fabarienſe Monaſterium Aduocatum Albertum Baronem de Saxen: Is Abbatis precibus excitatus inſidiatur tamdiu VVartenſteinenſis arcis uiolento occupatori, donec aliquando apud Raguſium eum deprehenſum, in Caſtrum Saxenſe abduceret, quem ibi incarceratum per biennium & ſex Menſes detinuit. Ipſe uero mox eadem uiolentia VVartenſteinenſem arcem occupans, non Aduocati, ſed hoſtis Fabarienſium omnium perſonam & animum induit. Moritur interim Abbas Cunradus, in cuius locum eligitur alius Abbas.

VVartenſtein Caſtrũ: multarum contencionũ fomes.

Dominus

46. Dominus Ludouicus Vipertus de Sangallo. In hunc iam manus etiam Albertus Saxenſis Comes inijcit, capit eum, & per ſeptem hebdomadas in carcere caſtri ſui Saxenſis detinet, tamdiu uidelicet, donec ille ſeſe nihil amplius poſtulaturum pollicetur: talibus conditionibus dimittitur è cuſtodia Abbas. Pergit Albertus & iniuriam in iuria cumulans aduocatiam cuidam de Falckhenſtein impignorat pro 70 Marcis argenti puri: paulo poſt moritur relinquens filios tres, Henricum, Albertum, & Vlricum Dominos de Saxen, qui ita paternam hæreditatem inter ſe partiti ſunt, ut Vlricus haberet caſtrum Saxenſe, Henricus Arcem Clanzenſem, Albertus uero caſtrum Vvartē ſtein, in quo diu ſedit, & eius poſſeſſione quiete potitus eſt. Interim Obijt etiā Abbas Ludovvicus. Eligitur in eius locum *Albertus à Saxen fabarienſibus iniurius.*

47. Hugo de Villingen annum Chriſti circiter 1240, de quo nihil aliud in faſtos relatum eſt, quàm quod ſub eius gubernatione inuentæ ſint thermę, de quibus poſtea dicam abſolutis ordine Abbatibus Succeſſit huic Hugoni Abbati. *Thermæ Fabarianæ quando inuentæ.*

48. Rudolphus à Bernang: huius temporibus uenit Minorita quidam Bertholdus Fabarium, is atrociſſimam habens contionem contra omnis generis peccata & iniurias, grauiter etiam de certiſſima Dei uindicta loquutus, ita mouit animum Alberti iunioris de Saxen, ut caſtrum certis quibuſdā conditionibus Abbati ſeſe reſtituere uelle polliceretur. Emit itaq; Rudolphus iſte de Bernang anno Domini 1257 ab Alberto Barone Saxenſi, eiuſq; fratribus Henrico & Vlrico, quinquaginta argenti Marcis caſtrum Vvartenſteinenſe, quod antea ab Abbate Conrado ipſius Cœnobij impenſis extructum erat, & quòd uiolenter inuaſerant Barones Saxenſes, maloq; titulo hactenus poſſederant. Abbate uero poſt numeratas Baroni pecunias poſſeſſionem arcis ap petente, Albertus Baro pœnitudine uenditæ arcis ductus, arcem ſe daturum negauit, niſi Abbas etiam aduocatiam quam ſeſe uenditurum dicebat auro redimeret & mercaretur. Coactus fuit igitur Abbas & aduocatiam emere pro ducentis & quinquaginta argenti Marcis. Sic & caſtrum, & Aduocatiæ ius ad Abbatem Rudolphum redijt. Hæc acta ſunt anno Domini 1257 in Augia Diuite, præſentibus Conrado & Vvernhero de Planſchildt, D. Burcardo & Conrado de Zuifelthun, Abbate Rudolpho de Bernang, Henrico de Ballis, Vvalthero de Vvallis, Henrico & Conrado de Vvolfurt, Conrado de Villingen Monachis fabarienſibus, Dominis item Henrico, Burcardo & Hermanno de Vvaleſtadt, Magiſtro Vlrico de Bernangk, & Vlrico de Sargans ſacerdotibus: Henrico de Vvildenberg, Hermanno Villico, Alberto & Ludouico Schorando, Goſeramo de Ems, Gundelmo Schorando, Vlrico de Caſtromuro, Eglolpho de Iuualt, Henrico de Raguſio militibus. Fridericus uero Imperator eius nominis Secundus prædictam caſtri & aduocatiæ emptionem approbans, Cœnobium Fabarienſe denuo ab omni Iuriſdictione patronatus & aduocatiæ ſeu quibuslibet ſub iectionis officijs uniuerſaliter exemit, & ipſum Monaſterium in ſpecialem ſuam, & imperij perpetuam defenſionem ſuſcipiens ſtatuit & præcepit, ne quis aduerſus hoc Monaſterium deinceps unquam quicquam audeat, ſuſcipiat, aut moliatur, pro ut literæ Monaſterio traditæ idipſum copioſe elucidant. Rudolphus Abbas præfuit adhuc anno 1263. Sequuntur alij Abbates qui Rudolpho à Bernang legitime & canonice electi ſucceſſerunt.

49. Conradus de Vvolfurt, qui pręfuiſſe legitur anno Domini 1269 ad annum uſq; 1282, quo obijt.

50. Conradus de Kuchenberg eligitur anno 1282, confirmatur eodem anno ab Imperatore Rudolpho Habſpurgio. Erat Abbas mire hoſpitalis præfuit annis 42. Obijt anno Domini 1324.

51. Eglolphus de Vvolfurt eligitur anno 1324 præfuit ſex annis. Obijt anno 1330.

52. Hermañus Baro ab Eſſchenbach & Arbona, filius Henrici Baronis ex Vvilbirgi matre, Monachus Einſidlēſis, præfuit aliquot añis Churenſi Epiſcopatui quē reſignās ad Abbatiæ Fabarianæ gubernationē eſt uocatus año 1330, ubi præfuit 31 añis:

conſequitur priuilegia à Carolo quarto. Sub eius gubernatione graſſata eſt peſtis mirum in modum & intra & circa Monaſterium anno 1349. Sedatam peſtem, ne ſola eſſet calamitas hec & incomitata, ſequutum eſt graue incendium. Obijt Abbas Hermannus año Domini 1361. Habuit germanam ſororem Annam Scandinenſis apud Heluetios inſignis & opulenti Monaſterij Abbatiſſam. Succeſſit huic Abbati.

Scandinēſe Monaſterium.

53. Ioannes de Mendelburen Cœnobij per incendium uaſtati renouator, is præfuit 25. annis. Obijt anno Chriſti 1386.

54. Burcardus de Vvollfurt eligitur anno Domini 1386: præfuit annis 30. Accepit Priuilegia Heydelbergæ à Ruperto Palatino Rom. Imp. anno 1407. Obijt anno Domini 1416. Huius Abbatis temporibus fundatum & conditum eſt Sacellum S. Mariæ Magdalenæ in monte ſitum, ab Vlrico & Conrado fratribus de Vvolfurt. Habuit Abbas Burcardus germanam ſororem, Claram à Vvollfurt Abbatiſſam Lindauienſem, quæ Obijt anno 1410.

55. Vvernherus de Reytnovv, natus matre Aña de Erolczheim, quæ ualedixit uitæ mortali anno Domini 1430. Eligitur anno 1416 præfuit annis 19. Obijt anno Chriſtianæ reparationis 1435. Calendis Iunij.

56. Guilelmus de Moſheim, matre Anna de Vvaldeck natus: eligitur in Abbatem Fabarianum anno Domini 1435. Sub eius gubernatione nondum compoſito ueteri bello Tygurino pugnatum eſt anno Domini 1446 prope Raguſium inter Auſtriæ duces & Heluetios, à quibus Auſtrij cæſi ſunt. Præfuit Abbas iſte ad annũ uſq; 1449: quo emigrauit ex hoc mortali ſæculo.

Pugna Raguſiana.

57. Fridericus de Reittnovv eligitur anno 1449: præfuit annis 29, ualedixit hominum in terris uiuentium conſuetudini anno ſalutis 1478.

58. Ioannes Bergerus eligitur anno 1478, præfuit annis quinq; Obijt anno Domini 1483.

59. Georgius de Erolczheim præfuit ſex annis. Obijt anno Domini 1489.

60. Melchior de Heerlingen, alijs Horningen, eligitur anno gratiæ 1489. præfuit annis tredecim. Deceſſit ex hac Lachrymarum ualle anno 1502.

61. Guilelmus de Lacu, uulgò Fũlach: ex Rinouienſi conuentuali in Abbatem Fabarianum eligitur anno Domini 1502. præfuit añis 15. Obijt anno 1517. Fuit optimus Oeconomus qui & Monaſterium & arcem Vvartenſtein egregie decorauit, præſertim argenteis Scyphis & alijs Clynodijs. Cœpit extruere nouam Abbatiam, quæ ab eius ſucceſſore eſt abſoluta.

62. Ioannes Iacobus de Ruſſingen Heluetius ex Rappersvvyl natus, eligitur ex Decano in Abbatem Fabarienſem, in die S. Benedicti anni à nato Chriſto 1517 præerat adhuc laudabiliter anno Chriſti 1548, quo me in Cœnobio ſuo clementer excepit, erat enim uir humaniſſimus, ſed admodum afflicta ualetudine præditus: Obijt poſtea anno ſequente, thermarum eiuſdem nominis inſignis excultor. Habuit fratrem Georgium Eccleſiæ cuſtodem, qui Obijt anno Domini 1540.

63. Rudolphus Stuckhius, patria Glareanus, uir nobilis & humanitate præditus ſingulari ſucceſſit euocato ex hac uita Ruſſingero: Vnanimiter electus anno 1549 præſidet hoc adhuc currente Iubilæo. In huius Cœnobij uicinia, mille uidelicet ab eo paſſibus, ſunt intra altiſſimas ſuperioris Rhetiæ, & perpetuis niuibus obrutas Alpes, montẽ uidelicet Lunæ, Galandam & Vettesburgum, in anguſtiſſimis abſtruſiſſimiſq;, & tantũ non Auernalibus Alpium faucibus (quibus inſidentes æſtiualis Solſtitij tẽpore ſolem per unius tantum horæ ſpatium medio die conſpicuum habent) nobiliſſimæ ac ſaluberrimę Thermę Fabarienſes, per quas Camingius rapidiſſimus torrẽs (quem accolæ uulgo den Tramingenbach uocant) magno impetu, murmure uero ac fragore tãto decidit, ut in ipſis thermis ſedens, uix illũ etiã (qui proxime tibi aſſidet) clariſſima uoce loquentẽ audire poſſis. Eſt torrens ille terminus ditionis Rhetorum, aduocatiæ Sarganſenſis, & Septipagenſiũ Heluetiorum. Oritur in Caluesia una Rhetiæ Alpiũ, ad indura-

De thermis Fabarienſibus.

ad induratas ſummarum Alpium niues,quas Gleſſum uulgo Gletſcher uocant. Perfluit Vettiſium Pagum Abbatis Fabarienſis,ac Domini Ioannis de Marmoribus,Domini in Rhetio. Defluit inde maximo fragore per aſpera & terribilia loca,profundiſſimas uidelicet & ſub ipſis thermis etiam poſitas Alpium anguſtias, in quas thermæ ipſæ ad pedem & radices ferè eius montis(qui lunari iugo contiguus eſt)ſcaturientes ſeſe exonerant. Poſtea Raguſium Abbatis Fabarienſis & Septipagenſium Heluetiorum pagum perfluens, è regione Mayenfeldi præclaræ ciuitatulæ Rheno infunditur. Has thermas anno Chriſti 1242, temporibus uidelicet Imperatoris Friderici ſecundi, à Venatore quodam, cui Aucupi nomen erat, inuentas: & natura calidam aquam, eandemq́ pellucidam, puriſſimam,húmanoq́ guſtui maxime delectabilem habẽtes, ex auri & cupri uenis defluere animaduerſum eſt. Scripſit de harum natura celebris Medicus Theophraſtus Paracelſus. Aqua earum reciproca eſt,quæ ſemper in octobri deficere & euaneſcere, & per hyemem ueluti mortua eſſe, in Maio uero copioſiſſima redire ſolet: ita ut ſi in plano aliquo loco thermæ ſitæ eſſent, eodem quidem tempore duobus hominum millibus ſufficerent, tanta eſt aquarum copia, tanta abundantia, tanta ubertas. Deſcenſus è ſummitate terræ ad ipſas thermas, per partim pendentes & monti applicatas, partim uero ſaxo inciſas ſcalas difficillimus & inacceſſibilis penè eſt,ac ita terribilis ut audaciſſimo etiam homini metum & horrorem incutiat. Aſcenſus uero & reditus paulo facilior eſt, & à me numeratus mille habet & quadringentos paſſus in ſummam uſq; planiciem. Sunt in his ipſis profluentium thermarum cauernis,tria tuguria ab Abbatibus conſtructa,quæ lauantibus commoda hoſpitia præbent. Hæc hyberno tempore à nemine habitari ſolent: ad ea æſtiuo tempore neceſſarius uictus ab hoſpitum ſeruis deportatur, qui balneaturos trepidantes ſuis etiam humeris ſubinde è ſummo in imum uſq; Scaphium, & inde iterum in ſummum baiulare ſolent. Primus deſcenſus fuit longe difficilior, quia magis præceps,& iccirco longe periculoſiſſimus,ad quem peruenientes(qui è longinquis Locis lauandi ſtudio acceſſerant)ita ſæpe metu perculſi trepidabant,ut etiam nõ loti abire potius uellent, quàm ita periculoſo & quaſi irremeabili deſcenſui ſeſe committere. Nunc Abbatum Fabarienſium cura & ſumptibus duplex deſcenſus per uarias ambages montibus inciſus eſt,ſed uterq; tamen horribilis & difficillimus. Lauantium uero in his thermis multi abeunt, qui nulla Lectiſternia contingentes continue & ſine intermiſſione balneant, donec præſcriptum ſibi à Medicis terminum abſoluerint. Balnea uel lauachra monti inciſa tria ſunt, inter quæ quod ampliſſimum eſt ſexaginta fortaſſis hominum capax,in medio, duarum ferme orgiarum profunditatis gurgitem ceu fontem habet: in quem uidi uirum ſeſe præcipitem demittere, qui mirabilem loci naturam mihi homini peregrino oſtenſurus, ex imo eius fundo gelidiſſimam aquam afferebat, mihiq́ & alijs illam bibendam porrigebat. Hæc balnea ſingulis diebus purgari, & per imbrices & canales in ſubterfluentem Camingium exonerari, moxq́; iterum in uſum lauantium impleri poſſunt. Deſcripſi has thermas prolixo carmine in gratiam Abbatis, qui ea ipſa ætate qua ego eas uidi ipſis præſidebat: Vir nobili quidem apud Heluetios genere natus, ſed qui ſe nobilem eſſe ipſe non credidit, niſi humanitate etiam ac beneficentia erga omnium ordinum homines,hoſpitalitate erga aduenas, liberalitate erga doctos, alijsq́; bonis uirtutibus uera nimirum nobilitate(quæ in animi bonis conſiſtit)inſignem ſeſe eſſe,omnibus bonis reipſa teſtaretur. Prolixum carmen de his thermis ſcriptum alibi aliquãdo prodibit: In gratiam uero doctiſſimi Viri Doctoris Achillis Pyrminij Gaſſari,Medici Auguſtani,hoſpitis mei in ea Auguſtiſſima urbe longe benigniſſimi,tale aliquando de his ipſis thermis luſi Epigramma AEnygmaticon,quod pio lectori hic communicandum cenſui:

Reciproca aqua Thermarum Fabarienſium

Dic, quibus in terris (& ſacra ornabere Lauro)
Octipedem Phœbo cancrum repetente, Coloni
Efficiant calidas accenſis ignibus ædes:
Sole alibi populis nigrum inducente colorem:
Aut ubi candelæ ad lucentis Lampada cœnent:
Rurſus at, hyberno ſub frigore nullius ignis
Plane utantur ope, perq; unam ſplendeat horam
Sol ubi uix, licet ipſe dies longiſsimus extet.
Hanc terram ſi dixeris, aut monſtraueris, ipſus
Tu mihi Phœbus eris, tu Phillida ſolus habeto:

Solutio:

Fabarianarum domus hæc eſt infima nempe
Thermarum in Rhetis, ueteris ſupra ardua Maiæ
Mœnia, non procul á Germani flumine Rheni
Lunæ inter ſublime iugum, niuibusq; Galandam
Perpetuis tectum: peregrina ubi turba lauare
Se ſolet aduerſus ſcabiem, morbosq; futuros:
Aeſtiuo ſub ſole, locis in Tartara pene
Detruſis Acherontia, ſole carentibus omni.
Hyberno redeunte gelu diſcedit & unda,
Diſceditq; ſuam quisq; aduena rurſus ad urbem.

FONS SALVTIS, uulgo Heilsbrunn, Ciſtertienſium ordinis & inſtituti magnificentiſſimum opulentiſſimumq; Cœnobium, ad Schvvabachium amné, medio ferè itinere inter Noribergam urbem Imperialem & HOnoldisbachium ciuitatem Comitum olim Oetingenſium, nunc uero Brandenburgenſium Marchionum ſitum: fundatum eſt anno Chriſti 1132. ab Othone Comite Andecenſi, octauo Epiſcopo Bambergenſi, & á Rabathone ac Conrado Comitibus de Abenberg, horumq; uxoribus Mechtilde & Sophia: Imperante Lothario Saxone, quo tempore plurima in Germânijs Monaſteria à diuerſis Regulis, principibus ac Epiſcopis extructa & erecta ſunt. De hac fundatione extant in eius Cœnobij magnifico ſane templo hodie adhuc tales uerſiculi.

Hæc domus Othonem colit, et Comitem Rapathonem:
Præſul fundauit, Comes hanc opibus cumulauit.
Qui Comes Abenberg: fuit hic præſul quoq; Bamberg
His iungas Comitem Dominum Conrad iuniorem
Mechtildin ſocia: coniungaturq; Sophia.
Poſt M.C. Criſte triginta duos locus iſte
Annos fundatur, Heylsbrunn qui rite uocatur:
Virginis atq; piæ matris ſub honore Mariæ,
Ac Sancti Iacobi qui Maior, uel Zebedæi:
Da ueniam cunctis Deus hic requie tibi functis.

Fuit eo

Fuit eo ipſo in loco (antequam Cœnobium ædificaretur) pagus Hagelsbrunn, quaſi fons grandinis dictus, id nomen poſtea à fundatoribus ob inſignem eius loci uberrimorum fontium ſalubritatem in melius immutatum eſt. Habuit hoc Cœnobiũ antiquitus fratres etiam Cõuerſos, Laycos: quos à Barbis quas gerebant illi, tota uicinia Bertlingos uocabat. Hi quoſuis ſuſpendio tollendi (quos aliquid mali commiſiſſe ſciebant) ius ac poteſtatem plenam habuerunt: quem morem ex Vveſtphalia ad melius tuendas Monaſticas facultates Cœnobio intuliſſe dicuntur. Sunt in hoc ampliſſimo & urbis inſtar elegantiſſime & munitiſſime conſtructo Monaſterio Burggrauiorum Noribergenſium ac Marchionum Brandenburgenſium magnifica Mauſolæa cum appendentibus trophæis militaribus, uexillis, armis, alijsq́ monumentis. Cubant uero ibi inter alios ſummo loco natos: Reuerendiſſ. princeps ac Dominus, Dominus Bertholdus Burggrauius Noribergenſis, & Epiſcopus Ayſtetenſis: ſacrę Imperialis aulæ Cancellarius, qui Obijt in die Euphemiæ Virginis anno Domini 1365. Albertus Marchio Brandenburgenſis ſacri Rom. Imp. Archicamerarius & Elector, qui anno Domini 1486 undecima Martij Obijt Francofurti ad Mœnum in frequentiſſimis Comitijs ab Imperatore Friderico tertio habitis. Marchio item Sigiſmundus, qui Obijt anno Domini 1495. Fridericus item ſenior, qui Obijt anno 1529. Marchio præterea Caſimirus, princeps belli gloria nulli Germanorum non præferendus, qui ab Imperatore Diuo CAROLO V. in Hungariam ad Fratrem FERdinandum Regem miſſus, ut Pannonias aduerſus Turcicas impreſſiones ac irruptiones defenderet, Budæ aliquot paucis diebus ex Dyſſenteria decumbens, Obijt anno Chriſti 1527. Vnde ad Salutares Fontes reuectus, talibus Epitaphijs poſteritatis memoriæ commendatus eſt. Bertling.

Poſtquam Pannonas è periculoſo
Oras eripuit iugo Getarum:
Poſt Mauortia ſigna, poſt labores
Duros miliciæ domi foriſq́
Huc ponit ſua membra Caſimirus
Lugentis patriæ ſinu receptus.

Sequitur aliud Elegiaco carmine: cuius author eſt Vincentius Obſopæus.

Siſte pedem moneo, nec ſic decurre uiator,
Inuida quid poſſint fata, docendus eris:
Pallida ſub ſæuas ut Mors uocat omnia leges
Id uel in hoc magno Principe quiſq́ uidet
Qui prole antiqua ſatus eſt: nam Marchio, patre:
Claraq́ Regali ſanguine mater erat.
Militiæ princeps, dum iuſtis uindicat armis
Pannoniæ Regnum, hunc ſuſtulit atra dies.
Hinc tua Ruricolæ lugent tua funera Ciues,
Atq́ tuam Proceres flent Caſimire necem.

Situs eſt & honorifice ſepultus in eodem Cœnobio illuſtriſſimus ac optimus publicæq́ tranquillitatis ſtudioſiſſimus princeps, Marchio Georgius Caſimiri frater germanus, qui Obijt anno 1543, quinta Calendarum Ianuarij, cum uixiſſet annos 59: menſes nouem, dies uiginti tres. Eius tale eſt Epitaphium parieti templi affixum: Cuius author eſt Ioannes Stigelius Poëta à Carolo Imperatore nobilitatus.

Inclytus

Inclytus ingenua uirtute Georgius heros
Brandenburgiaca Marchio ſtirpe ſatus.
Hic ubi fortis auus, fratresq́; paterq́; quieſcunt,
Luce ſenex functus, poſt ſua fata tacet.
Qui licet excelſæ præſtaret robore mentis,
Attamen innocuæ pacis amator erat.
Bella nec ulla domi, ſed publica & extera geſſit:
Noxia nec patriæ, iuſſa ſed arma tulit.
Hinc ſibi Pannoniæ Regum deuinxit amorem,
Præmia Sleſiacos laudis adeptus agros.
Adde quod eſt titulis acceſſio Pruſſia auitis
Facta per hunc, gelido ſubdita terra polo.
Tum uero patriam tranquilla pace gubernans
Fortiter adſeruit dogmata uera Dei.
Hacq́; fide referens conſtanti, & pectore toto
Confeſſus coram Cæſare ſæpe fuit.
Iuſtitiæ cuſtos, & caſtus cætera Princeps
Subiecti meruit ciuis amore coli
Hunc, quia te coluit, quia te conſtanter amauit,
Saluator gremio ſuſcipe Chriſte tuo.

Viſuntur in eodem templo & aliorum Regulorum honorifice extructi & elegãtes ornati tumuli: Conradi uidelicet Comitis de Oetingen, qui Obijt anno 1334. Conradi Comitis de Heydeck, qui ualedixit uitæ mortali anno 1356: cuius anteceſſores & maiores ampliſſimi ac liberaliſſimi leguntur huius Cœnobij fuiſſe benefactores, qui S. Michaëlis primum Sacellum condidiſſe cuidam Heremitæ dicuntur, & in eodem Sacello mortui terræ parenti ſunt redditi. Ioannes Comes à Naſſavv qui Obijt anno 1362, octaua Calend. Maij. Item Emicho Comes à Naſſavv, qui deceſſit año Domini 1358. Henricus Archiepiſcopus Anamarſenſis, qui Obijt anno 1390. in uigilia omnium Sanctorum. Georgius Sack eques auratus, qui deceſſit anno gratiæ 1483. Ioannes Henricus de Ehnheim eques Balthei iure donatus, qui Obijt anno 1464. Evvaldus item Lichtenſteynerus eques auratus, Caſimiri Marchionis in pugna cum Noribergenſibus circa Aualderbachium ad Schvvarczbachium amnem Hirsbergenſis Comitatus, & Noribergenſis Burggrauionatus olim terminum, anno Domini 1502 commiſſa, præcipuus Capitaneus: qui emigrauit ex hoc ſæculo, anno 1504. Et innumeri alij, quorum nomina uix amplius legibilia ſunt. Abbatum uero huius Cœnobij talis inuenitur ſeries & Catalogus.

Pugna Caſimiri cum Noribergenſibus.

1. Rapatho Comes de Abenberg, Conradi fundatoris frater: primus fuiſſe legitur conſtructi à ſe ſuiſq́ Cœnobij Abbas & gubernator.

2. Nicolaus	3. Conradus	4. Arnoldus	5. Albertus
6. Vvernherus	7. Vvaltherus	8. Vdalricus	9. Edelvvinus
10. Otho	11. Fridericus	12. Rudolphus, de quibus omnibus	

nihil inuenitur in faſtos à quoquam relatum.

13. Henricus de Hirſchlach. Obijt pridie S. Iacobi Apoſtoli Anno Domini 1317.
14. Conradus à Brundelsheym præfuit annis 4. Compoſuit Sermones in ſoccis. Obijt in uigilia Omnium Sanctorum anni à nato Chriſto 1321.
15. Conradus Suſſianus præfuit ſeptem annis. Obijt anno Domini 1328.

16. Ioannes

16 Ioannes præfuit 17 annis. Obijt tercia Idu. Iunij anno Salutis 1345. Sub hoc Abbate ceciderunt prope Fontes Salutares anno Domini 1336. Vndecima Calendarū Iunij, ingentes cœli cataractæ, quæ plurimum Monaſterio obfuerunt, magnamq; eius partem euerterunt.

17 Fridericus de Hirſchlach præfuit 5 añis. Obijt undecima Calend. Sep. añi 1350.

18 Godefridus Exauthoratus & depoſitus eſt. Obijt tandem anno Salutis 1378, undecima Calendarum Iulij.

19 Arnoldus Obijt 14 Calend. Septembrium anni à nato Chriſto 1386.

20 Bertholdus Stromerus patria Noricus præfuit annis 27. Obijt anno Domini 1413 in die Ruperti.

21 Arnoldus præfuit annis 15: interfuit Concilio Conſtantienſi. Deceſſit ex hac lachrymarum ualle Calendis Iunij, anno Domini 1428.

22 Vdalricus præfuit annis 35. Obijt in Martio anni 1463.

23 Petrus Vvegelius Sacræ Theologiæ Doctor & Profeſſor eximius, utiliter præfuit annis ſedecim, illuſtrauit Monaſterium egregijs ædificijs. Obijt anno Dominicæ Incarnationis 1479 in die Thomæ Apoſtoli. Sepelitur in ambitu cum tali Epitaphio.

Mille, quadringentos decies ſeptemq; nouemq;
Adde annos puero Virginis atq; Deo
Tempora dum Brumæ redeunt tibi, feſtaq; Thomæ
Qui tetigit uulnus, quod tulit ipſe Deus.
Reddidit accepta Domino ſoluitq; talenta
Abba Petrus merito tendit ad aſtra ſuo,
Condidit hic multas magnis cum ſumptibus ædes
Ergo hunc tollendum laudibus eſſe reor;
Hic ubi decumbunt, requiem capiuntq;, leguntq;
Fratres, concelebrant Sanctaq; colloquia.
Ac ubi circumeunt Pſallendo & corripiuntur
Hæc loca ſunt ſtudio ſingula facta ſuo.
Emptas luciſluas modico non ære feneſtras
Palladias Gazas addidit innumeras.
Omnibus in ſtudijs doctus fuit atq; diſertus
Hic Phœbum coluit Pegaſideſq; Deas.
Nouerat hic cuncta, referas quæ Theologia
Prudens in factis, clarus in orbe fuit.
Hic decus & lumen Monachis in fonte Salutis
Sanctæ uirtutis uerus amator erat.
Gaudet in æternis, meritis pro talibus, annis
Cum ſuperis Nectar paſcit & Ambroſiam.

24 Conradus Haunoldus laudabiliter præfuit annis 19. Obijt in die Marci Euangeliſtæ, anno Domini 1498. Succeſſit ei Canonice electus:

25 Sebaldus Bambergerus Sacrarum literarum eximius Doctor et Profeſſor, quiq; Principum nomine plurimis interfuit Comitijs: præfuit 20 annis. Obijt anno Domini 1518, nona die Iulij. Sepelitur in ambitu cum tali querela & uirtutum ſuarum Elogio.

Phœbus tres fauſtos poſt Chriſtum uoluerat annos
Tercentum luſtra mouerat atq; tria.
Iulius auroram demiſit ab æthere Nonam
Flebilis heu mœſta uenit & atra dies.
Horrenda & triſtis Monachis in fonte Salutis
Plena fuit lacrymis, pallida, terribilis.
Iam noſtra in longos abierunt gaudia luctus
Verſa eſt in lachrymas mœſticiamq; lyra.
Illa dies rapuit noſtrum pietate parentem
Paſtorem noſtrum fœda dies rapuit.
Abſtulit Abbatem noſtrum tunc illa Sebaldum
Noſtrum Doctorem ſtrauit & illa dies.
Hei mihi, quos gemitus, animis quæ uulnera noſtris
Liquiſti: lacbrymæ quot cecidere mihi.
O decus, o quondam Monachis Spes unica noſtris
Funera namq; tua nil niſi flere iubent.
Doctrina clarus, uita quoq; totus honeſtus
Commiſsi gregis & pacis amator eras.
Auctæ res noſtræ per te ſunt Dux reuerende
Augeat at meritum res bene geſta tuum:
Optime mutaſti uitam cum Morte Sebalde
Accipis aureolas gaudia ſumma duas.

26 Ioannes Vvengkhius Onoltzbachianus, egregius Oeconomus: Præfuit et profuit diligenti rerum domeſticarum adminiſtratione annis undecim & Reſignauit anno Dñi 1529. Obijt poſtea Noribergæ in ædibus Laurentiano templo uicinis quas uulgo Haylbrunnenſem Curiam uocãt anno Dñi 1538. decima octaua Septembriũ: Sepelitur in fontium Salutis inſigni Baſilica prope S. Michaelis Sacellum. Extat cum de eo tum de Cœnobij Inſignibus in feneſtra quadam Curialis hypocauſti uel Cœnaculi, tale Epigramma uitro inſcriptum:

Hæc o Fons noſtræ, fons multorumq; Salutis
Fecit Ioannes VVenck tua ſigna pater.
Anno 1519.

27 Ioannes Schopperus ex Abenberga Eyſtetenſis Epiſcopi oppidulo natus, uir pius & doctus, omnium eruditorum ac ſtudioſorum Mecœnas, quorum monumentis etiam æternum apud poſteros nomen conſequutus eſt: Succeſſit Reſignanti Vvenckhio anno 1529. Inſtituit auxilijs laudatiſſimi Principis Georgij Marchionis Brandenburgenſis in Monaſterio inſignem ſcholam, in qua multos bonos adoleſcentes pie aluit, qui liberaliter ibi inſtituti ad Academias poſtea uberioris ingeniorum cultus capiendi ergô miſſi ſunt. Sciebat enim uir optimus, Monaſteria non ocioſis uentribus, ſed literarũ, ſed pietatis ſed honeſtæ uitæ ſtudioſis initio condita ac tanta Principum liberalitate erecta & donata eſſe. Reſignauit poſt duodecim annos, quibus ſapienter præfuit, propter afflictam ualetudinem, & Onoltzbachium concedens, Obijt ibi 14. Calendar. Maij. Anno Dñi 1542. Cui pro ſua erga me beneficentia, gratitudinis ergò hoc poſui in Syluarum mearum libro decimo ſexto Epitaphion.

Hic Schopperus Ioannes digniſſimus Abbas
Mortuus, in Chriſti diuite pace cubat.
Sed corpus tantum cubat hac tellure repoſtum:
Mens pia in æthereis gaudet ouatq; choris.
Quæq; laborabat uere cognoſcere Chriſtum
Hæc nunc cum Chriſto uiuit, & aſtra tenet.
Lucis & æternæ fruitur bonitate parata,
Amplius & terras curat amatq; nihil.
Nomen at ipſius & famam, uitamq;, decuſq;
Conuenit æternis nos celebrare modis.
Nam Doctorum hominum ſemper ſtudioſius amanſq;,
His ipſis etiam curaq; amorq; fuit.
Ergo illum memores uere celebrabimus omni
Tempore, qui Phæbi pars aliquanta ſumus.

28 Sebaſtianus Hamaxurgus ex Abenberga natus, uir in latinis literis præclare doctus, eligitur anno Domini 1540 præfuit tribus annis, & anno 1543 Viduam quandam Coci ſui relictam uxorem ducens, mox ſolenni pompa peractis nuptijs è gubernationis faſtigio deiectus eſt. Onoltzbachium itaq; ſecedens poſt aliquot annorum reuolutiones ibi mortuus & in æde S. Crucis terræ mandatus eſt. Scripſit Epitomen ſtirpis Marchionum Brandenburgenſium ad Albertum Marchionem Caſimiri filium. Poſt eius exauthorationem præfuerunt Monaſterio per ſeſquiannum Dominus Ioannes Vvirſingus tum Prior, & Dominus Ioannes Hartungus Iudex, uir in Muſicis abſolute doctus, humanitate nemini mortalium ſecundus: Vincentij Obſopœi etiam libris de arte Bibēdi ſcriptis & Gaſparis Othmari generi ſui præſtantis Muſici compoſitionibus, aliorumq; monumentis nobilitatus. *Abbas uxorem ducit.*

29 Georgius Greulichius ex Erlebachiano oppidulo natus, eligitur ex præpoſito Bonhofenſi, in Abbatem fontium Salutis anno 1545. Erat bonus Oeconomus, præfuit annis tribus, ſcholæ non admodum propicius. Obijt anno Domini 1548, decima quarta Aprilis.

30 Ioannes Vvirſingus ex Abenberga natus, uir omnino decrepitæ ſenectutis, honeſtus & ſimplex quidē, ſed tamē latine mediocriter doctus, deſignatur ex Priore Abbas Salutarium fontium anno Domini 1548 in die Barnabæ anno ætatis ſuæ Sexageſimo primo. Præeſt adhuc currente hoc Iubilæo. Conſtruxit nouam Bybliothecam & turribus aliquibus Mœnia Cœnobij communiuit. Eſt in huius Monaſterij uicinia inſignis Pagus Roſtall, quod latinis equile, aut ſi mauis Roſental, Roſarum uallem ſignificat: Is Pagus eſt Marchionum Brandenburgenſium, ad Mulbachium riuum tribus à Noriberga lapidibus ſitus. In eo ampliſſima eſt Eccleſia Parrochialis, conſtructa à Sancta Erbelgarde Rheni Palatiniſſa, Diuæ Khunigundis Babenbergenſis fundatricis Germana ſorore, Erneſti uero Bauarorum Ducis laudatiſſima coniuge: Horum amborum coniugum uiſuntur in eo templo Regia profecto reconditoria. Tumulus Diuæ Erbelgardis inſcriptione quidem caret, ſed niſi maximis ſumptibus tam ſplendide extrui non potuit. Eſt enim ſimilimus ei, in quo Bambergæ requieſcere dicuntur Henricus ſecundus Rom. Imp. & S. Chunigundis. Alter uero tumulus Bauarorum uidelicet Principis Erneſti (qui in choro templi eſt) hanc habet Hexametris quidem, ſed ſatis rudibus uerſiculis ita contextam Epigraphen: *Roſtalēſe templum.* *S. Erbelgardis.*

K ij *Hae*

Hac dux Erneſtus iacet in petra tumulatus:
Huic detur, ut requies ſic optent quicꝙ fideles:
Da requiem Chriſte, tecum ſit ſemper ut iſte.

Fuit olim eo ipſo loco, quo templum hodie conſpicitur Caſtrum Bauariæ Ducum, quod hac adhuc tempeſtate, ab omni parte lapidoſum teſtatur cœmiterium, ſed quando, aut à quibus id uaſtatum ſit, de eo nihil hactenus inuenire potui. Sub templo, in ſubterraneis terræ faucibus aliud phanum eſt peruetuſtum & amplum, firmiſſimiſcꝙ duodecim pilis ſeu columnis, conſtanticꝙ teſtudine magnifice concameratum & communitum. *Crypta.*

FVLDA, ſiue Fuldenſe Monaſterium, aut ut in Caroli Magni Diplomatibus reperitur, Monaſterium Sancti Saluatoris in Sylua Buchonia ſitum: potentiſſima ordinis & inſtituti D. Benedicti Abbatia in Buchonia Germaniæ tractu, inter Haſſiam, Franciam Orientalem & Vvederouiam ſito, ad eiuſdem nominis amœniſſimum ac Piſculentiſſimum fluuium, & intra eiuſdem nominis præclaram Ciuitatem, amœniſſimo loco fundata & conſtructa eſt anno Domini 744, ſumptibus Carolomanni, & Pipini Galliæ ac Franciæ Regum à S. Bonifacio ſiue Vunefrido Anglo primo Archiepiſcopo Moguntino, qui ibi in præclara Baſilica D. Bonifacij anno Domini 791 condita, honorifico Mauſolæo terræ parenti redditus ac ſepultus eſt. Scribitur, eo ipſo die quo S. Bonifacij à Friſijs occiſi cadauer Fuldam eſt allatum, omnes Cœnobij campanas ſua ſponte, abſcꝙ omni hominum pariter ac iumentorum ope pulſatas & agitatas amœniorem & ſuauiorem ſolito ſonum reddidiſſe: quod an fide dignum ſit, alijs dijudicandum relinquo. *S. Boniſacius, Archiepiſcopus.* Habet hoc potentiſſimum Cœnobium extra Ciuitatis Mœnia in quatuor Angulis circa ſe quatuor alia magnifica Monaſteria, in altiſſimis Montibus ſita, & ab Abbatibus Fuldenſibus fundata, uidelicet D. Ioannis Montem, Nouum Montem, Sancti Petri Montem, ac Frauenbergum, quaſi Dominarum uel noſtræ Dominæ, ideſt beatæ Virginis montem: & Parrochiale templum Sancti Floriani: in quorum Monaſteriorum medio quaſi, ſita eſt Fuldenſis cum Ciuitas tum Abbatia. *Monaſteria circa Fuldam.* Aliarum omnium Germaniæ Abbatiarum illuſtriſſima Domina ac Regina. Abbas eius loci Princeps eſt Romani Imperij, unus ex quatuor Imperij aut Cathedræ potius Imperialis Abbatibus, ſic dictis à Carolo quarto, quòd ad pedes Cæſaris ſedere in publicis Imperij ſtatuum Conuentibus deberent. Sed et omnium non Germaniæ ſolum, ſed & Galliæ Abbatum Primas & Romanæ Imperatricis Archicancellarius: ſicuti Magdeburgenſis Archiepiſcopus Epiſcoporum Germaniæ Primas, Moguntinus uero Imperatoris Romanorum Archicancellarius antiquitus deſignatus, hac etiam adhuc tempeſtate ita haberi ſolet. *Primas Abbatum.* Cubat in Fuldenſi templo honorificentiſſime tumulatus Romanorum Imperator Auguſtus Conradus primus, Francorum Dux, nouiſſimus ex nobiliſſima poſteritate Caroli Magni, Imperatoris Ludouici tercij ex Conrado fratre nepos, qui Obijt anno Domini 919. Habet hoc Cœnobium præter cætera ornamenta inſignem & incomparabilem Bybliothecam collectam & adornatam primum à Rabano, auctam uero & in ordinem redactam poſtea ab Hildeberto, Monachis & Abbatibus Fuldenſibus literis & uitæ integritate conſpicuis, tandem ad Archiepiſcopatus Moguntini etiam gubernationem ob inſignem uirtutem ac uitæ honeſtatem euocatis: de quibus plura leges in primo noſtro Epiſcopatuum Germaniæ Tomo. *Bybliotheca Fuldenſis.* Catalogum eius loci Abbatum talem, à quodam Sancti Petri Fuldenſi Præpo-

ſito

ſito (cuius mihi nomen ignotum eſt) eleganter & ingenioſe deſcriptum à me tamen ſubinde auctum & abſolutum, communicauit mihi, partim Gulielmus Vvernherus Illuſtris Comes à Zimbern, Iudicij Imperialis Spirenſis ſupremus Præſes, Dominus ac Mecœnas mihi ſingularis : partim uero Euualdus à Creutzenachio Nouicurianus ad Druſi Montem in Buchonia natus, Epiſcopi Herbipolenſis Secretarius, fautor & amicus neutiquam mihi inter poſtremos collocandus.

1 STORMIO, uel Sturmius ex Norica Regione nobilibus ortus parentibus, Germaniam à literis & pietate alienam, uarijſq; & bellis & ſeditionibus turbatam uidens : cæterum indolem Germanorum præclaram, ſi quem nacta eſſet Magiſtrum eius ducendæ formandæq; callidum, ſcholas aliquot morum & pietatis conſtituere meditabatur. Ingreſſus igitur, fauente CAROLO MAGNO, uaſtas ſolitudines, aduertit neminem uicinorum moleſte laturum, ſi quos Pietatis uſui campos neceſſarios occuparet, ueniensq; ad Fuldam fluuium celebrem, Herſueldenſe Monaſterium inchoauit anno Salutis Chriſtianæ Septingenteſimo Triceſimo ſexto, quo anno Beda Doctor nobilis uita functus eſt. Vnde octauo migrans anno, ad Superiorem Fuldæ fluminis partem, Fuldenſe conſtituit Monaſterium, idq; tam fœlicibus auſpicijs, tam proſpere, pieq; rebus cadentibus, ut ab Imperatore CAROLO quatuor circumiacentis ſoli Miliaria facile impetrauerit. Habuit pius Præceptor quadringentos tum Monaſticæ Diſciplinæ Diſcipulos præter iuniores, & eos qui uilioribus officijs, excolendæ uidelicet terræ, plantandis arboribus, pulſandis campanis & id genus alijs deputati erant. Nam ſuperiores illi deſcribundis utriuſq; linguæ auctoribus, omnium Diſciplinarum & profeſſionum monumentis occupati, tantæ Bybliothecæ, quæ paulo poſt Philadelphicæ illi reſponſura erat, fundamenta iecerunt. Imperator igitur CAROLVS uolens & literis conſultum & pietati, ne tot tantaq; ingenia non (ut par erat) alerentur, dedit Eccleſiæ Fuldenſi Ciuitatem Hamelburgenſem : adiuuanteq; Bonifacio Archiepiſcopo Moguntino, tria Miliaria ſoli ulterius impetrauit, ut ſeptem iam Miliaribus ditio Fuldenſis pateret, unde non modo unius Monaſterij Fuldenſis fratribus, uerum etiam in uicinis Cœnobijs Holtzkirchen & Solnhofen eiuſdem ſtudij Diſcipulis, Carolo (ut fundarentur) permittente, eſſet Alimonia : adiecit Pipinus Ciuitatem Ombſtat. Pius igitur Magiſter ubi partem fluminis Fuldæ per aquæductum in Monaſterium deduxiſſet, & Montem Beati Petri, ad ſimilem diſciplinam incepiſſet: Obijt anno Domini Septingenteſimo, Septuageſimo nono. 12. Calend. Maij, ubi triginta ſex pene annis præfuiſſet, anno nimirum poſtquam Carolus Magnus contra Saracenos pugnauit.

Herſueldenſe Monaſterium, in Buchonia.

Hamelburdum. Ciuitas in Oſtrofrācis.

Holtzkirchen Abbatia prope Wertheymium.

Solchofen Cœnobiū.

Vmbſtat Ciuitas.

2 GANGOLFVS, alijs Landolphus ſucceſſit Stormioni anno Salutis per Chriſtum reparatæ 779 : cuius Anno duodecimo CAROLVS deuictis Auarorum gentibus, priuilegia & immunitates Eccleſiæ Fuldenſis ſub Stormione conceſſas ratas habuit. Qua occaſione pius pater Orientale templum miro conſtruxit artificio, & ædificium Sancti Petri à Stormione inchoatum abſoluit. Conſtruxit & Vvolffsmunſter impoſito ei loco nomine à proprij ſui nominis appellatione. Viceſimo uero nono eius anno ingens peſtis graſſata, Fuldam ferè exhauſit : demum poſitis pij regiminis habenis, in Monaſterio à ſuo nomine appellato diem clauſit ultimum, Anno ab eo, quo præeſſe cœperat XXXV. qui Annus erat à Salute Chriſtiana 815, ſucceſſore ſibi conſtituto Ratgario Anno Domini 789.

Mons S. Petri ſtrapoſitura.

Wolffsmunſter Cœnobiū.

3 RATGARIVS nobilibus parentibus natus, Occidentale templum non minori ingenio, minoribusue impenſis, quam Gangolfus Orientale conſtruens, utrumq;

coniunxit: deinde Montem Epiſcopi dictum (quoniam D. Bonifacius ibi ſedem nouæ Chriſti ſcholæ uicinam ſibi delegarat) honori Beatæ Mariæ, conſtructo etiam ibi Monaſterio dedicauit, unde & nunc Mons Beatæ Mariæ Virginis uocatur. Cumque ſedecim annis ſub CAROLO MAGNO & LVDOVICO pio Imperatoribus Laudabiliter præfuiſſet, à fratribus accuſatus, Abbatia ſeſe abdicauit Anno CHRISTI 805, & in Monte D. Virginis à ſe Sacrato, quod reliquum erat uitæ conſummauit Anno Domini 826.

Noſtræ Dominæ Mons.

4 EYGILO ſucceſſit Abbati ROTGARIO, parentibus Noricæ Regionis ortus admodum nobilibus, hic cognatus fuit Stormioni, qui duas Templi Criptoporticus, alteram ad Orientem, alteram ad Occidentem coniunctas à ROTGARIO conſtruxit. Deinde in Cœmiterij Monte, qui ab ipſo Michaeli Archangelo dedicatus eſt, unde & nomen ei contigiſſe dicunt, templum miræ artis locauit, ad formam Dominici ſepulchri, quod Hieroſolymis uiſitur. Nam unius lapidis ſolido fundamento tota innititur domus, & culmen tecti uno lapide clauditur, quo in loco ſepeliri etiam uoluit. Siquidem paucis priuſquam Moreretur diebus, quatenus ob infirmam ualetudinem non detinebatur Sarcophagum ſuis adornauit manibus, & ſepulturæ locum fratribus oſtendit, ubi conditus quieſcit, mortuus anno 824. Horum duorum, nempe RATGARII & Eygilonis Herueldenſis ille Chronicorum ſcriptor, Monachus non meminit, quod miror equidem, cum uterque inglorius non uixerit.

S. Michaelis Mons: uel Michaelicon.

5 RABANVS cognomine Magnentius Maurus, patria Fuldenſis: Eygilonem excepit, Anno Domini 825, Vir in diuinis ſcripturis eruditiſſimus, & ſcientia ſæculari Doctiſſimus, Bedæ Anglici olim Diſcipulus, & Gymnaſij Parrhiſienſis Profeſſor: Philoſophus, Rhetor & Aſtronomus, ſuique temporis Poetarum nulli ſecundus, cui nec Italia ſimilem, nec Germania peperit æqualem. Quibus rebus argumento ſunt tot & tanta uolumina ipſius diui ingenij monumenta. Nam ut eruditionem tanti uiri omnes Bybliothecæ nobis commendant, ita quantum ingenio ualuerit, Liber de laudibus Sanctæ Crucis Imperatori Pio Ludouico dedicatus euidentiſſime probat: qui quamuis diuerſarum immutabili uarietate figurarum mirifice ſit diſtinctus, omnium tamen figurarum characteres quocunque uertas, certam ſententiam reddunt. Bybliothecam Fuldenſem tanta librorum multitudine locupletauit, ut dinumerari uix queant. Demum cum ſe totum diuinis libris ſcribendis dedere uellet, poſthabito regimine in Montem D. Petri ſeſe contulit, eoque fratres ſtudiorum ſuorum æmulos collocauit, ubi Byblica ſcripta omnia Diſcipulis enarrans, commentarijs ea in hunc uſque diem extantibus illuſtrauit. Deinde cum multitudo fratrum rumore piæ conuerſationis creuiſſet, aliud Monaſterium in Monte Ioanni Baptiſtæ ſacrare conſtituit. Mortuo interea Archiepiſcopo Moguntino Otgario, uocatur à Monte Beati Petri ad ſedem Moguntinam anno Domini 847, ab ipſo Imperatore Ludouico ſecundo. Moritur autem cum decem annis principatum Moguntinæ ſedis habuiſſet, ſucceſſore CAROLO Aquitaniæ Duce: Sepultus eſt Moguntiæ ad S. Albanum in Sacello D. Bonifacij, qui locus tamen ob chori nouam ſtructuram nunc non agnoſcitur: & ipſe poſtea in patriam tranſlatus ſcribitur.

Liber de laudibus S. Crucis.

Mons S. Ioannis.

6 HATTO Primus Rabanum in Abbatiæ adminiſtratione Anno Domini 847 ſequitur, uir manſuetiſſimus, uerum in rebelles duriſſimus: huius lenitatem & grauitatem fratres Moſaicæ lenitati, & in corrigendis uitijs eiuſdem ſeueritati conferre ſolebant. Hic ſeruatæ Virginitatis laudem, terras relinquens ſecum tulit. Obijt autem anno 862. Herueldenſis Monachus (nam diligentis uiri nomen ignoramus) RABANO ſubiecit Vualdonem: cui amoto Thiedonem, quem HATTONI ſucceſſiſſe nouimus, ſubſtituit: Sed Vualdo is ipſe forte eſt, quem nos Hattonem appellamus.

7. Thiedo, ſiue Diedo malis, ſuccedit Hattoni, ſiue (ut Hersfeldenſis) Vvaldoni: hic erga pauperes liberaliſſimus ſecundum præſcriptum Euangelij, ne eius ſciret ſiniſtra, quod dextra feciſſet, fuit: hic utrinque templi parti & orientali & occidentali porticum adiecit. Cumque annis octo integerrime præfuiſſet, quod Regia mandata contempſiſſe inſimularetur, dignitate amotus eſt eodem anno, quo & moritur, nempe à Salute Chriſtiana 869.

8. Sigenhardus in amoti ſeu Thiedonis, ſiue Theodonis locum conſtituitur uolente Rege Ludouico: hic non minus Rabano ſudauit, nempe ut fratres pie uiuerent, & literarum ſtudijs dediti eſſent: Sed ut Monaſterij ædificia etiam ſarcta & tecta eſſent prouidit. Conſtruxit pontem lapideum centum & uiginti cubitos menſuræ uirilis in longitudine habentem: cumque ſex penè annis pie præfuiſſet, principatui renuntians ſeceſſit in Montem Diui Ioannis, ubi pietati & literis ſeſe dedens, functus uita eſt: Anno 874. *Pons lapideus Fuldenſis.*

9. Hoigerus (cedente paululum ante mortem ſuam Sigehardo) ſubſtituitur, alibi Huggius dictus, Vir Auguſtæ dignitatis & uere magnanimus. Huius & ſequentium trium uſque ad Hadamarium Hersfeldenſis Chronographus non meminit. Magnanimitatis eius inditio ſunt Pagani, Normandi nimirum, fines Gallorum et Germanorũ ea ætate ingreſſi, & ab hoc fortiter repulſi, non quidem ſine priuatarum rerum detrimento, ſed cum publicarum tamen ſalute. Hic feretrum, quo reliquiæ Diui Bonifacij ſeruantur, auro, argento & gemmis exornauit: præfuit autem XXVI annis. Obijt anno Domini 900.

10. Helmfridus functo uita Hoigero, Eccleſiæ Fuldenſi præficitur, anno Domini noningenteſimo: hic uir miræ probitatis, diſciplinæ ſuæ creditos fratres, exemplo ad æmulandum mouit: muroque primus Monaſterium cinxit & cætera ædificia uetuſtate collapſa inſtaurauit: crucem auream Margaritis inſignibus conſpicuam & gemmis dedicauit. Cum Scholam ſibi commiſſam domi ſancte uiuendo, foris muniendo, ornandoque fundaſſet, Obijt Regiminis ſui anno decimo ſexto, fratribus ſui deſiderium relinquens maximum: Chriſti uero anno 916.

11. Heicho ſucceſſit Helmfrido, de quo nihil memorabile comperitur, quod an incuriæ ſcribentiũm, an temporis quo præfuit anguſtiæ adſcribendum ſit, dubium eſt. Octo uero annis adminiſtrato Fuldenſis Abbatiæ Regno mortuus: ſucceſſorem accepit Hildebrandum.

12. Hildebrandus Oſtrofrancorum dux, conſtituitur Abbas anno Chriſti 925 Hic authoritate Moguntinenſis Catalogi, Hilberti nomine citatur: Vir neſcio uitæ nè ſanctitate, an literarum cognitione magis celebrãdus. Prædicatur enim ſpiritum propheticum habuiſſe: Cuiuſmodi autem magiſtratum geſſerit, uel hinc conſpicuũ eſt, quod ubi tribus præfuiſſet Eccleſiæ Fuldenſi annis, ad Archiepiſcopalem Moguntinæ Cathedræ ſedem uocatur, nec iuditium fefellit eorum, qui dignum cenſuerant, quem tantæ dignitati pręficerent. Decem enim annis adminiſtrata, auctaque prouincia pie moritur, qui pie uixerat. Deceſſit uero anno Domini 938, ſepelitur Moguntiæ apud S. Albanum. Legitur deſignatus ſummus Pontifex, ſed citius euocatus rebus humanis, quàm Romam migraret. *Abbas fuldenſis deſignatur Rom. Põtifex.*

13. Hadamarius Fuldenſis Eccleſiæ functioni præficitur tranſmiſſo Hiltebrando ſiue Hilberto Moguntino: is pij cognomen uirtute ſua meruit, datamque prouinciam adminiſtrauit uiginti octo annis, in annum uidelicet nongenteſimum, quinquageſimum ſextum, quo ex hac mortalitate ad immortalem uitam conceſſit. Intercedunt igitur anni ab electione Sigehardi uſque ad mortem Hadamarij huius, ſecundum ſupputationem Fratris Hersfeldenſis qui alterius electionis, & mortis alterius tantum meminit, anni octuaginta ſeptem: unde ſatis conſtat ſuperiores quatuor ab Hersfeldenſi intermiſſos. Præfuit igitur SIGEHARDVS annis ſex, ſedenſque in monte S. IOANNIS, HOIGErũm accepit ſucceſſorem annis uiginti ſex. *Supputacio temporum.*

 Deinde

Deinde ſecutus eſt Helmfridus,rexitq́ annis ſedecim. Qui numerus ſi non fallit,conſtat anno proximo, qui mortem huius Helmfridi anteceſſit, uaſtantes omnem uiciniam Vngaros Fuldam ueniſſe. Præfuit deinde Heichio annis octo,poſt quem Hiltebrandus annis tribus: qui Archiepiſcopus Moguntinus deſignatus, ſucceſſorem Abbatiæ accepit Hadamarium, cuius Hadamarij anno ſexto famoſiſſimum illud Fuldenſe Monaſterium igne conſumitur,unà cum templo, quod ab ipſo Hadamario non minoribus impenſis eſt inſtauratum, quàm ab anteceſſoribus fuerat conſtructum. Ottone autem Rege tum in Hersfeldo agente, hoc incendium ortum eſt. Huius Abbatis fidei Fridericus filius Regis Franciæ (quam uero ob cauſam, non ſatis conſtat) ſub Monaſtico habitu cuſtodiendus traditur. Sub hoc ipſo etiam Abbate plærique fratrum Fuldenſium contraxerunt matrimonia, cuius tamen rei exitus nuſquam inuenitur. Obijt Abbas ille anno ſalutis noſtræ nongenteſimo,quinquageſimo ſexto.

Fulda incendio perit.

Monachi ducunt uxores.

14. Hatto cognomento Bonoſus ſubrogatur mox in defuncti locum: Is cum egregij animi ſpecimen per duodecim dediſſet annos,in Archiepiſcopum eligitur Moguntinum. Dignus enim eſt maiori functione, quiſquis inferiorem pro dignitate adminiſtrat. Turpiſſime autem labitur, quiſquis cum ad culmen honorum aſcendit,licere ſibi putat,quidquid libet. Vtriuſq́ exemplum ſeſe præbuit Hatto. Hic enim cum fame ingruente pauperes non haberent, unde alerentur, multitudinem egentium in horrea quædam, ut quæ alimoniam ibi & frumenta acceptura eſſet, uocatam admotis ignibus combuſſit. Demum à muribus corrodentibus ipſum iuſto Dei iuditio in medio Rheno prope Bingam conſumitur,cuius futuræ peſtis præſagium erat, quod nomen ipſius è pictis quoq́ parietibus mures adhuc ipſo incolumi abrodebant. Factum id legitur anno Domini 969, cum præfuiſſet Moguntiæ undecim ſaltem menſibus. Indignus eſt cuius nomen duret,quiſquis(cum beneficijs fortunam fauentem demereri poſſet)ut male audiat,magis meretur.

Archiepiſcopus deuoratur à muribus.

15. Vvernerus, aut (ut in Othonis Imperatoris diplomate legitur) Vverinharius, filius Materteræ Diui Vdalrici Epiſcopi Auguſtenſis ſubrogatur Hattoni anno nongenteſimo ſexageſimo nono: hic Paradiſum circum iacentibus ædifitijs ornauit, ſacellumq́ in ambitu ædificiorum quod D. Vdalricus Epiſcopus Sancto Ioanni ſacrauit, poſtea collegium ſtudijs deditorum fratrum pietati nuncupauit in Borſtal, quod ab ipſo ſatis ornatum, Canonici ipſius hodierno die poſſident: demum undecimo ſui Regiminis anno cum Imperatore Othone ſecundo contra Sarracenos in Calabriam profectus, in ea expeditione fortiter pugnans unà cum Henrico Auguſtenſi Epiſcopo, reliquiſq́ fortiſſimis Viris occubuit, Imperatore Ottone uix fuga & ſubſidio Saracenicæ linguæ ſeruato. Meminit harum rerum Lambertus Hersfeldenſis: habent & alia Chronica Cardinalem illum fuiſſe. Occiditur autem anno Salutis humanę nongenteſimo, octuageſimo ſecundo, Menſe Iulio. Hersfeldenſis Chronographus poſt factam Vvernheri mentionem,meminit Branthonis, quod ex Abbate factus ſit Epiſcopus Halberſtatenſis,cui deinde ſucceſſerit Richardus in Abbatia.

Abbas, Cardinalis.

Supputatio

Idem numerat quadraginta unum annos ab occiſo Vvernhero ad iam dictũ Branthonem,à Branthone annos decem & octo ad Richardi Abbatis mortem, cui deinde Sigevvardum,ſicuti & nos,ſubijcit. Verum in priori deſcriptione Temporum occiſi Vvernheri & Branthonis Epiſcopi Halberſtatenſis uerius ueriſimile eſt,aliquos Abbates interfuiſſe,licet de tempore non admodum conſtet.

16. Brantho,alibi Branthochus, ſucceſſit Vvernhero anno nongenteſimo octuageſimo ſecundo,cumq́ nouem præfuiſſet annis,moritur:anno uidelicet 991.

17. Hatto excipit Branthonem,is ſex annis præfuit, & ex huius uitæ eremo euocatur anno 997. Aliqui Archiepiſcopum Moguntinum deſignatum affirmant, ſed non inuenio ſub his temporibus præfuiſſe Moguntiæ Hattonem aliquem.

18. Brantho

18\. Brantho ex Abbate Laurisheymenſi Abbas Fuldenſis deſignatus, nongenteſimo & nonageſimo ſeptimo anno, Hattoni rebus humanis exempto ſubijcitur: pręfuit annis 16 fideliter, Vir melioris uitæ, quàm fortunæ, ſiquidem anno Domini 1013 indicta cauſa aduerſante Imperatore Henrico Claudo loco ceſſit. Nec deſeruere patrem filij, ſiquidem & illi deſerto Monaſterio, paſſim apud eos, qui & iuſtitiæ & pietati fauebant, Sedem quærebant: quorum in locum Monachi Laurisheymenſes cum Abbate Poppone ſucceſſerunt. Attamē ne uirtus in obſcuro eſſet, qui Abbas eſſe non potuit, Epiſcopus Halberſtatenſis, uirtutis ergò eſſe potuit. Hersfeldenſis Chronographus omiſſis Poppone nuper dicto, & Popponem ſequente Erckenboldo, Richardum ſubijcit Branthoni. Verum nos alienæ inuidiæ ſiue ignorantiæ non cedentes, Popponē præponimus, & decimum nonum Abbatem facimus. *Virtus latere non poteſt*

19\. Poppo Laurisheymenſis, expulſis fratribus indigenis, ſuccedit cum aduenis, anno milleſimo decimo tertio: Vir nobili genere, uulgo auß dem gtabfeld ortus, pręfuit annis quinq; ad annum uſq; Domini 1018.

20\. Erckenboldus, alibi Herimboldus Archiepiſcopus Moguntinus, S. Bernhardo Hildeſiano Epiſcopo & Comiti à Summorſenburg, ſanguinis propinquitate coniunctus anno Domini 1018 Popponi ſucceſſit, & Monaſterij, ex quo antea ad gubernationem Archiepiſcopalis ſedis aſſumptus fuerat, pater & gubernator factus eſt, retento nihilominus Archiepiſcopatu. Obijt anno 1020: ſepelitur Moguntiæ in templo S. Ioannis. Circa hæc ferè tempora Benedictus Pontifex maximus, & Heinricus Imperator Fuldam uenerunt, ueteraq; anteceſſorum priuilegia rata habentes, & noua conferentes, ea publice per Archidiaconum proclamari fecerunt. *Pontifex & Imperator Fuldæ.*

21\. Richardus, quem Hersfeldenſis Branthoni ſubijcit, omiſſis duobus proxime dictis, & meminit tamen Erckenboldi cuiuſdam, qui eodem tempore Archiepiſcopus Moguntinus obierit: eligitur anno milleſimo uiceſimo primo Abbas Fuldenſis. Is uir fuit miræ abſtinentiæ, qui mox tamen liberaliter conſtructis duobus Monaſterijs, ſcilicet Amorbachenſi quod S. Simplicio ſacrauit, & altero S. Andreæ in ripa fluminis Fuldæ, eodem tempore duobus Monaſterijs Abbas præfuit. Cumq; eſſet indefeſſi, inexhauſtiq; laboris, de loco in locum migrans, fratres ſeuera quadam diſciplina cohercuit, nec defuit diligentiæ licet abſens, ſed animo uigili ubiq; præſens, experimentum diuinæ cuiuſdam mentis de ſe dedit. Erant eius ætatis Monachi, alij in deſcribēdis clariſſimorum autorum monumentis, alij ſcribendis ac dictandis proprijs, alij docēdi, alij diſcendi laboribus ita occupati, ut caducarum, friuolarumq; rerum eos facile caperet obliuio. Erat enim Fulda pulcherrima Academia honeſtiſſimarū rerum & diſciplinarum, quarum decens cum Chriſtianæ pietatis Religione collatio, mores effrenes non ferebat. Porro ubi harum rerum friguit ſtudium, opus fuit arctiori diſciplina, & uitæ genere ſeueriore, ne uidelicet ignauo otio animi ad cęleſtia generati torpeſcerent. Hic igitur pius pater habitum Monaſticum fratribus dedit, & tonſuram adiecit, Monaſteriaq; ſua omnia ad D. Benedicti Regulam reformauit: moriturq; adminiſtrationū ſuarum anno ferè decimo octauo, Chriſti nimirum anno 1039. *Amorbacenſe, Cœnobium. S. Andreæ Cœnobium.* *Monachi fuldenſes aliter ueſtiuntur quā prius conſueuerant.*

22\. Frigeuardus, alijs Sigehardus, & Sigevvardus ſucceſſit: is adminiſtrationis ſuæ anno quarto in Epiſcopum Hildesheymenſem poſtulatur, contra quem tamen alius ab Imperatore HENRICO tertio Epiſcopatui intruſus legitur. Facilis inde coniectura eſt, quantos & quales uiros ſchola Fuldenſis enutrierit, ex qua ueluti ſapientiæ, eruditionis, ac optimorum morum pœnu, tot Epiſcopi, Archiepiſcopi & Cardinales, mundo exhauſto quodammodo doctorum uirorum ingenijs, prodierint: ex hoc gymnaſio Pontifices, Eccleſiarum præſules, hinc ſummum Imperium Senatores & conſiliarios, hinc cæteri principes rerum ſuarum tutores & curatores petebant.

23\. Rohingus uiceſimus tertius Abbas Sigeuardo ſucceſſit anno 1043: tabulæ eius (quæ nunc etiam cum admiratione uiſitur) architectus ſingularis & liberalis, quam

etſi morte

etſi morte præuentus abſoluere nequijt, neceſſarijs tamen rebus comparatis cauit,ne celeberrimum opus infectum relinqueretur,collatis ad operis abſolutionem Margaritis conſpiciendis,& auro quantum ſatis erat.Moritur in comitatu Imperatoris Heinrici tertij Romæ, anno Domini 1047:anno uero acceptæ dignitatis quarto,cum eodem anno in ipſo ſancto Seruatoris noſtri Ieſu Chriſti natali, ab eo Clemente Papa conſecratus eſſet, qui antea Epiſcopatui præſederat Bambergenſi, ubi Svviggerus dictus legitur.

24. S. Bardo nobilis de Oppershouen ex Vvederouia natus ex Hirsfeldenſi Abbate,Archiepiſcopus Moguntinus factus,gubernãdam accepit Abbatiam etiam Fuldenſem anno Domini 1047: ac etſi ſequente anno à conuentu Fuldenſi concordibus ſuffragijs eligeretur Egbertus quidam Monachus in Abbatem:tamen S. Bardo præcipuus eius loci gubernator manſit ad annum uſque Domini 1051, quo legitur in Domino obdormiſſe. Inter præcipua eius opera hoc recenſetur, quod templum à Friderico Galliarum Regis filio & Monacho inchoatum abſoluerit, conſecrarique curarit. Obijt anno 1051 Moguntiæ, ubi in medio Eccleſiæ Cathedralis,quo loco nunc pinnaculum S.Martini uiſitur,conditus quieſcit.

25. Ecbertus, ab alijs Eppo dictus, ab Hermanno Contracto Eberhardus eligitur anno Domini 1048 ſtatim poſt natalem Domini, præfuit annis decem, quibus opus à Rohingo cœptum,ad calcem perduxit, & conſtructo fratrum dormitorio,commodiſſimisque caſis,alijsque officinis,ſtudijs & exercitationibus fratrum neceſſarijs. obijt relicto poſt ſe pietatis & animi præſtantiæ nomine & gloria,anno 1058.

26. Sifridus Baro de Eppenſtein Ecbertum excipit,uir religioni dedititiſſimus, prudentiæ ſingularis. Quibus nominibus cũ rectæ adminiſtrationis gloria ad uicinas & contiguas nationes emanaret, poſt alterum Abbatiæ annũ in Lupoldi Archiepiſcopi Moguntini defuncti locum ſubrogatur, authore Heinrico quarto:dehinc ad inuidiã Imperatoris à Gregorio Papa ſummouetur, mox tamen reſtitutus per Vrbanum Pontificem.Hic Eccleſiã Beatæ Mariæ ad gradus cognominatam ædificauit.Moritur reuerſus ex peregrinatione Diui Iacobi Compoſtellani, ac Hieroſolomitana cũ Archiepiſcopis,Treuerenſis & Colonienſis Eccleſiarũ Engelberto & Annone, Anno Domini 1084. 27. Vvideradus eiuſdem familiæ,Baro uidelicet de Eppenſtein,eiuſdemque Cœnobij Monachus, ſucceſſit Sifrido in Abbatiæ gubernatione anno Domini 1060. Huius Abbatis res & fortunas omnes,concertationem item cũ Echilone Epiſcopo Hildeshemenſi, Fuldenſiumque Monachorum ſeditioſas in eum conſpirationes & actiones non minus uerè quàm eleganter deſcribit Lambertus Schaffnaburgẽſis,Chronographus Hirsfeldenſis in celebratione anni Chriſtianorum 1063,iccirco ſuperuacaneum arbitramur quicquam eorum huic breui ſaltẽ Catalogo adijcere. Porro ipſe Abbas in expeditione Imperatoris frequens,cũ Imperatorem ſecutus,uerſus Monaſterium Breyttingen iter arriperet,iam prouectæ,imo confectę potius ætatis in ipſo curru ſuo,ſequentium militum magno ſtrepitu, & ingenti pulueris motu ſuffocatur, & in Monaſterium Breyttingenſe ſemianimis delatus moritur anno 1075. Satis conſtat Eccleſiam Fuldenſem plus æquo huius Abbatis tempore afflictam fuiſſe. Siquidẽ Rupertus Bamberger homo omnium quos mundus habuit, ambitioſiſſimus,ingenti pecunia emit, ut eximio ſanctitate Viro Vviderado amoto,ipſe Abbas Fuldenſis deſignaretur:Sed iure fruſtra impendit pecuniam,qui uſum pecuniæ ignorauit.

Burgbreytingũ Cœnobiũ ad Werram uel Viſurgin fluuiũ

Anno igitur ſalutis noſtræ 1075 Imperator Heinricus quartus, ex Breittingenſi agro Vormatiam reuerſus,altero aduentus ſui die,undecima uidelicet Calendarũ Nouembrium, ad eligendum Fuldenſem Abbatem cum principibus aſſedit: grandis erat inter Abbates & Monachos, qui ex diuerſis locis confluxerant,concertatio: ſiquidem ueluti ſolemniter indicto certamine Olympico ſinguli pro uiribus accelerãtes, alius aureos montes, alij alia beneficia ex Fuldenſi ditione, alius conſuetis maiora in

Rempublicam

Rempublicam ſeruitia promittebat:nec modus erat promittendi, nec pudor ambiēdi, quorum Imperator in hac ſaltem parte ut prudens,ita religioſus impudentiam, ut dignum erat, deteſtatus: cum hinc inde importune obtundentium precibus urgeretur, ueluti diuino, ut creditur, ſpiritu compulſus, Monachum quendam Hersfeldenſem pium & doctum Ruthardum,alijs,per uocis diminutionem,Ruzelinum dictum, qui 28.
pro cauſa Monaſterij, Abbatis ſui iuſſu ad Curiam uenerat Imperatoris, in medium euocat. Et nihil minus ſuſpicanti etiam inopinatæ rei miraculo penè exanimi,plurima item alleganti quibus ſeſe excuſaret, & gubernationis onus potius quàm honorem à ſeſe remoueret,baculum paſtoralem offerens,Primus Imperator Abbatem eum eligit,deinde apud cæteros tam monachos quàm ſæculares, ut electioni conſentiant, obtinet:ita cunctis qui aderant lætiſſima acclamatione ſuffragium ferentibus,Ruthardus prouintiam ſubire cogitur.Hic fratribus ad Beatam Virginem,& ad D.Michaëlem Deo ſeruientibus prouidit & cauit,ne quid ad alimoniam deeſſet. Moritur anno Domini 1096,regiminis ſui uiceſimo primo.

29. Gottfridus, alijs Gotthardus nominatus, mox (ſed parum proſperis auſpitijs) Magiſtratum accepit, ſiquidem hoc Abbate Eccleſia Fuldenſis miris affligitur modis,tam domeſticis quàm externis uidelicet malis.Cauſa enim externorum malorum, erat diſſenſio inter Imperatores Heinricum quartum & quintum, patrem & filium: Vnde domeſtica mala mox ſunt ſecuta, ſiquidem defuncto Imperatore patre,cuius partibus fauerat Godfridus,accuſatur à ſuis apud filium principis defuncti, quod bona Eccleſiæ commiſſæ prodigaliter peſſundaret, & laicis neſcio quibus non magni momenti hominibus erogaret, domeſticis interim fratribus neglectis, & ſubtracto eis ſolito dimenſo. Præualuit igitur accuſatio in tantum,ut amotus ab offitio & dignitate,cum Religionis ergò Coloniam migraſſet, moreretur etiam illic anno geſti magiſtratus decimo tertio:Chriſti uero anno 1109.

30. Vvolffhelmus amoto Godfrido ſuccedit,nihilo meliorem quàm anteceſſor expertus fortunam.Vrgentibus ſiquidem rebus arcem Haſelſtein obſedit non ſine iactura rerum Monaſterij.Ingenij tamen induſtria plurimum claruit, ſuſceptis infinitis laboribus.Cumque Imperator Heinricus quintus, & Ludouicus dux pro Thuringia inter ſe digladiarentur, & Abbas VVOLFFHELMVS ſocietate cum Abbate Hersfeldenſi inita VVarteburgum caſtrum obſideret, captus ibi per triennium in arce Milſenbergo ſeruatur, ſed tamen poſtea liberatur Imperatoris beneficio. Hic ſacellum S. ALExandri inter murum & uallum,quod muro obiectum eſt,dedicauit: Cumque grauiter à ſuis accuſaretur apud Cæſarem, ut inconſultus Eccleſiæ ſuæ bonorum dilapidator, amouetur anno Regiminis ſui quinto, quo & moritur,anno uidelicet Domini 1114.

31. Ehrlolffus Monachus Murbacenſis, ab ipſo Imperatore Henrico V. intruditur: erat uir ſublimis ingenij, prudentiæ ſingularis, & facundiæ raræ,quibus uirtutibus ſi uti magis quam abuti uoluiſſet, tanto multis mortalibus fuiſſet præſtantior,quanto prudentia & eloquentia coniunctæ ſunt rariores. Præfuit quidem annis octo,ſed non modo non profuit, imo plurimum etiam obfuit,dum aliena potius, quàm ſua curat. Sub eo Monaſterium penitus collapſum eſt anno ſalutis humanæ 1120,Sexto ſui Regiminis. Cœpit tamen munire Haſelſteinium & Mülſenburgum arces:ſuſcepta tandem cum Brunone Spirenſi Epiſcopo totius Regni ad ſedem Apoſtolicam legatione,Vvormatiam inde ad Imperatorem reuerſus, moritur altero lapſi Eccleſiæ Fuldenſis Status anno,poſt natum Chriſtum milleſimo,centeſimo,uiceſimo ſecundo.

32. Vdalricus Abbatiæ Fuldēſi præfectus,benedictionē accepit Romę à Pont.Max. Calixto ſecūdo:Vir optimę cōuerſationis,integer & liberalis:qui cępit inſtaurare Monaſterij lapſi ruinas. Cūque utramque porticū, oriētalem uidelicet & occidentalē iā penè abſoluiſſet:

abſoluiſſet: ruit & occidit iterum aduerſante fortuna is, qui (ne ſtatus totius Eccleſiæ funditus corrueret) autor fuerat, Calliſtus uidelicet Pontifex. Venit ergo legatus quidam alterius Papę Honorij ſecundi Fuldam cum Imperatore Lothario, qui tam ciues quàm fratres inuitos etiam, à iuramento & uotis Abbati huic præſtitis abſoluit, ad inuidiam (ut apparet) defuncti pontificis Calixti. Amotus igitur Vdalricus Abbas año Domini 1127 Herbipolim ſeceſſit, nihil immutans à priori uiuendi ratione, ueluti qui iniuriam illatam non ſentiret: ibi igitur mortuus quieſcit: Præfuit annis quinque.

33. Henricus de Kemmenata Decanus Fuldenſis, in amoti Vdalrici locum ſufficitur, præſente Lothario Rege: Vir magnæ facilitatis & modeſtiæ, quibus uirtutibus facilius amorem ſibi conciliauit omnium hominum. Acceptis ergo à ſceptro Regio Regalibus, & fidelitatis præſtito iuramento, ita cœpit præeſſe, ut ſpes nemini non eſſet, illum inſtauratorem futurum accepti Regiminis. At cum reuerſo Fuldam Lothario, animaduerteret Eccleſiam fidei ſuæ commiſſam ualde periclitari, theſauros diripi, cultum Religionis negligi, ſibique magis in expeditionibus Imperatoris quàm Religionis ſtudijs uerſandum, & plurima ſeruitia præter æquum & iuſtum Imperatori præſtanda eſſe: obtruſam ille Abbatiam iterum in manus Regis reſignauit. Nihilo tamen ſecius in Epiſcopum paulo poſt Friſingenſem promouetur, authore Othone Friſingenſi Chronographo. Non poteſt latere uirtus, quocunque loco fuerit.

34. Berthous Schlicko uel Schliczius, eius familiæ, quæ hodie adhuc in Buchonia cognomento Gorcenſi celebris eſt ad Fuldam fluuium, præpoſitus maior: eligitur in Abbatem anno 1133: Vir ingenij magni, quod dicendi ſtudio præclare excoluit, non deſerta interim genuina probitate. Mox ab electione cum Imperatore Lothario Romam profectus benedictionem à Pontifice, Regalia ab Imperatore accipit, adiunctis nouis priuilegijs geſtandæ mitræ, baculi, annulorum, cæterorumque Pontificalium ornamentorum. Scio hæc à plæriſque pro contemptu haberi, & ambitioni quàm religioni uiciniora. Verum ſi cætera non deſint, pietas erga Deum, lenitas & manſuetudo erga ſubditos, prudentia & ſolertia rerum gerendarum, honeſta & tuta uitæ ratio ſine offenſione: diſpeream, niſi hæc ornamenta, neſcio quid mereantur authoritatis apud eos, quibus præſis, & ſpiritus afficiunt intuentium. Quo enim deterioris fuit conditionis Aaron in tanto pretioſiſſimarum rerum ornatu? Animus ſiquidem eſt, qui ornat & deformat: habitus exterior, prout animus fuerit. Accidit ſub hoc Abbate ut orta ſeditione & contentione inter ipſius & Archiepiſcopi Magdeburgenſis miniſtros de Primatu ſedendi, lis tanta dijudicanda ad Imperatorem etiam ipſum perueniret: Vbi magnanimiter agente hanc ſuam cauſam Abbate, ipſius Auguſtæ Imperatricis (cuius perpetuus Archicancellarius eſt Fuldenſis Abbas) fauore & ope facile obtinuit, ut ſibi princeps ſedendi locus adiudicaretur. Præfuit non plenis duobus annis.

Abbas ornamenta Pontificalia conſequitur.

Abbas Fuldenſis ſeſſione prior, Magdeburgenſi Archiepiſcopo.

35. Conradus præpoſitus maior Eccleſiæ Fuldenſis, conſilio & authoritate Diui Bernhardi Abbatis Clareuallenſis, Abbas deſignatur anno Salutis Chriſtianæ 1134. Huic gloriam & authoritatem religio, liberalitas & temperantia faciebant, ita ut mox à Cardinale legato confirmaretur. Hic nouis beneficijs montem D. Petri locupletauit: Sex continuis annis fuit in expeditione Imperatoria, non ſine magna authoritate per Italiam, Galliam & Germaniam: defunctus tandem ſeptimo electionis anno in monte S. Petri ſepelitur extra Fuldenſem urbem.

36. Alerholffus Conradum ſequitur anno 1140, præficiente illum Imperatore, conſentientibus omnium animis: fuit durus in fratres, inhumanus erga omnes. Quare cum non admodum ſincere prouintiam adminiſtraret, & alia quoque mala ſuborirentur, per Eugenium Papam exauthoratur, adminiſtrationis anno octauo.

37. Ruggerus diaconus ſuccedit Alerholpho, tantæ probitatis uir, quantæ improbitatis fuerat anteceſſor: quo placabilior omnium conſenſu electio fuit, cum ille nihil minus uellet, quàm ſeſe eligi, & quibus poſſet uiribus obniteretur. Sed quod ipſius re-

cuſabat

cuſabat integritas, ſumma Cæſaris exigebat Maieſtas: Siquidem Henricus Impera-tor Lotharij gener dignum hunc iudicabat, quem ad Concilium mitteret Remenſe, quo miſſus quibus poterat modis omnibus obtinuit à Pontifice,ut ſibi priuato uiuere liceret,quod obtinuit,annuente tandem etiam Rege in Electionem Heinrici Herſ-feldenſis. Quare Ruggerus non integro tandem expertus anno,quanta eſſet com-moditas priuatorum,incõmoda Magiſtratuum conferens,ſeceſſit in Montem Beatæ Virginis, ibiq́ ſe includens mentem ad diuinarum rerum ſtudia & contemplationẽ conuertit,ut quæ à ſordibus ſæcularibus aliena eſſet & liberrima.

38 Heinricus autem ſub quo ſtatus Fuldenſis Eccleſiæ uarijs caſibus affligebatur, duobus tantum annis præfuit,& uidens res Fuldenſes afflictas: cum fratres etiã con-ditionem miſeriarum ſuarum non modo apud Pontificem Romanum, uerum etiam apud Imperatorem, qui tum apud Treueros agebat,deplorarent : ceſſit male propi-ciæ fortunæ, initoq́ Cõſilio cum fratribus liberum ipſis permiſit,undecumq́ uellent idoneum Abbatem quærere. Elegerunt igitur ſummo illis fauente Imperio, conſen-tientibuſq́ uicinis Principibus,Marquardum Bambergenſem ex Montis Monacho-rum Cœnobio accitum,confirmandumq́ ſummo Pontifici tradiderunt.

39 Marquardus igitur electus ita,ut dictum eſt, concordibus omnium ſuffragijs, confirmatus etiam anno 1150: expoſitus uariæ fortunæ caſibus,quò tutius ipſis reſiſte ret, Arcem Haſelſtain ab anteceſſoribus per uim occupatam pecunijs numeratis per-ſoluit ac emit : Fuldam uero muro muniuit, Ciuitatemq́ fecit. Arcem Eberſtain ui cœpit : turres duas ſuſpendendis Campanis erexit: Sanctuarium Orientale & D. Virgini olim nuncupatum inſtaurauit. Inſtaurata uero & Criptoporticu,in aulam accerſitus à Friderici Imperatoris latere nunquam per integrum annum ceſſit,exhau-ſtuſq́ ibi laboribus tandem Abbatiam his à quibus eam acceperat, reddens ad Mona ſterium Bambergenſe reuerſus eſt anno gubernationis ſuæ decimo quarto. Verum Imperator ex Italia rediens, & è Fulda eũ abijſſe audiens,præpoſituram Montis no-ui in Biſſchoffsheim ei poſſidendã tradidit,ubi tandẽ mortuus,& terræ redditus eſt. *Fulda muro communitur et fit Ciuitas.*

40 Hermannus Herſſeldenſis anno 1165 in Abbatem eligitur, qui cum non mi-nori authoritate & ſedulitate, quàm anteceſſor Imperatoris lateri adhæreret,eumq́ per Italiam comitaretur, à Paſchali quodam Pontifice Romano confirmationem accepit,impetratoq́ Priuilegio minores ordines Epiſcopali authoritate conferendi: languore confectus, Obijt anno ſui regiminis tercio,anno Chriſti uero 1168.

41 Burcardus Herſſeldenſis Monachus, non minus Publico, quàm priuato malo Abbas deſignatur:anno,qui à Chriſtiana Salute numeratur 1168:Homo prorſus ue-ſanus,& perfrictæ frontis,qui mira aſperitate & inhumanitate fratribus & uictum & amictum ſubtraxit,bona Fuldenſis Eccleſiæ abalienauit, quæ abalienare nequieſſet, deuaſtauit,ad extremũ collectis reb⁹ precioſiorib⁹,& ſuppellectile principali,uehiculo in Vvetterreibiam, uel Vveterouiam,qua poteſt celeritate profugit. Vbi cum uale-tudinarius decubuiſſet, animam excõmunicatus efflauit,defunctuſq́ in modica cel-lula Monaſterij Monialium(quod Rheteris uocant) ibidem ſepelitur,ubi octo annis *Rheterſ* neq́ ſibi,neq́ alijs profuiſſet. *Cœnobiũ.*

42 Ruggerus Diaconus,ſubſtituitur Burcardo:integer,ſaucio:ſanus,uitioſo: opti-mus,deterrimo.Hic enim non minus literis,quàm pietate inſignis Abbatiali ueſtitu ornatur in Italia,unde reuerſus Xenodochium pauperum, (quod hodie in Fuldenſi *Xenodo-* oppido uiſitur) conſtruxit, annuiſq́ penſionibus dotauit. Cumq́ duobus tantum *chium.* præfuiſſet annis, abdicato principatu in Montem D. Virginis, præpoſitus factus, anno Domini 1178 ſecedit,& ne deterioris in præpoſitura quàm Abbatia uicem fun-geretur,Montis Sacri ædificia ampliora,auguſtioraq́ fecit, & ibidem quoq́ Hoſpita lem pauperibus domum locupletauit: cuius pietatem literæ quoq; ornant, ſiquidem Bybliothecam quoq́ cõſtruxit,eamq́ optimorum authorũ inſignibus decorauit mo-numẽtis. Ad extremũ ualetudine aduerſa correptus bonam uitam bono fine finiuit.

43 Conradus Diaconus & Præpoſitus in Solę Abbatis curia, uulgo Solhouen, ingenti multorum mortalium conſenſu Abbas eligitur abſens: anno 1179, quare dum in Italiam Friderici Imperatoris Salutandi gratia proficiſcitur, ab eodem magna excipitur beneuolentia, & Regalia maiorum more recipit: mox Romam profectus Sacerdos ordinatur, accepta ſimul Coronatione & benedictione, quæ Abbates decent. Deinde Fuldam reuerſus, cũ uix præſidere cepiſſet, mox in eum factio oritur ingens, quod Crucem Auream mille talentorum precio æſtimatam Imperatori daturum ſeſe promiſerat. Obtinuit uero Conuentualium conſenſus, ut Crux illa (lenito alijs rebus Imperatore) Fuldæ maneret. Moritur autem Conradus anno Principatus ſui decimo tercio, Chriſtianorum anno 1192.

44 Henricus de Cronnberg Magiſtratum accipit: hic primum Monachus Cambergenſis, amicorum auxilio Præpoſituram S. Ioannis accipit. Deinde mortuo Cõrado rurſus eiſdem amicis cauſam fideliter apud Imperatorem agentibus (licet indigenis Fuldenſis ditionis ægre ferentibus) uiolenter Abbas intruditur: intruſus parem uolẽtibus eum Abbatem gratiam refert. Plæraq; enim prædia alienauit, Feuda Eccleſiaſtica prophanæ conditionis & fortunæ Viris conceſſit, fratribus dimenſum ciborũ diminuit, & ueſtitu leuiore amiciuit. Quapropter graui orta diſſenſione fratres cauſam ad ſummum Pontificem deferunt, quod ubi Abbas comperit, diem ſtatuit cõuocatis utriuſq; partis factionibus ſui purgandi cauſa, quo die correptus morbo Abbas interijt, defunctum Monaſterij Aduocati honorifica dignantur ſepultura Viceſimo quarto Tyrannidis anno, incarnati Verbi 1216.

45 Hartmannus Montis S. Petri Præpoſitus, in defuncti locum ſuccedit, qui eodem anno quo electus eſt, priuſquam confirmaretur, Obijt.

46 Cuno de Eleuaco, forte Eleuvangen, Gottboldus cognominatus Abbas Elefancenſis, egit interim cauſam Monaſterij apud Imperatorem Fridericum ſecundum: Mortuo igitur Hartmanno, pauci fratrum pro more etiam, tantum apud Imperatorẽ effecerunt, ut is reliquis licet inuitis Abbas tamen deſignaretur. Vir erat in ſæcularibus negotijs non parum ſtrenuus, & quia confirmationem à ſede Apoſtolica non acceperat, renuerunt ei fratres ſolitum præſtare iuramentum. Quarto itaq; anno gubernationis ſuæ ad Abbatiam Elefancenſem redijt. 47 Conradus de Malcks ſubrogatur: anno 1220, hic ex Hammelburgo oppidum fecit iuxta ueteres uerſiculos:

Abbas Conradus de Malckos nomine dictus.
Hamlburg circumdat muris, & mœnia fundat.

Hamelburgum fit oppidum.

Conflixit grauiter cum Epiſcopo Herbipolenſi Hermanno Barone Lodenburgio propter has ipſas Ciuitatis Hamelburgenſis inceptas & tandem etiam abſolutas munitiones. Epiſcopus uolens Ciuitatem occupare, ab Abbate fugatur, multi equeſtris ordinis capiuntur, quos Epiſcopum certis conditionibus redimere oportebat: fuit utilis gubernator, Siquidẽ prætercætera, Archidiaconatum, & Iuriſdictionem Synodi perpetuis temporibus Fuldenſi Eccleſiæ contulit. Talis igitur cum eſſet nempe commodorum commiſſæ ſibi ditionis ſtudioſiſſimus: Abbatiæ tandem anno Dñi 1248 renuntiauit, quam annis 28 bona fide rexerat. Legitur ex hac mortali uita conceſſiſſe ad aliam annó 1249.

48 Henricus de Ertell, uel Ehrtall nobilis ex Buchonia natus. Is ex Decano Abbas factus ſucceſſit Reſignanti Conrado anno 1248: quo tẽpore cũ Imperator Fuldæ eſſet, Herſſeldenſes graues quærimonias in Abbatẽ Cœnobij ſui adferunt, quibus motus Imperator, hunc eundem Heinricum Herſſeldenſibus quoq; Abbatẽ deſtinat: cumq; utriq; Monaſterio optime conſultum uellet, Ciues Herſſeldenſes (quibus mos, unde deductus neſcitur, Abbatibus ſuis potius præeſſe, quàm ſubeſſe) Abbatem VVernherum nuper motum dignitate, repetunt. Quare noſter Abbas ſuis contentus finibus eos munire contra uim prædonũ ſtatuit. Hamelburgum enim muro

prius

prius circumdatũ magis muniuit, ſimiliter & Mackhenzell, Bruckenauv, Neugenhouen patriam Euvaldi à Creutzenach, Stoltzbergum muris, uallis & foſſis cinxit: munitiones uero & arces raptorum diruit, Iogbergum uidelicet, Vvitterſpergum, Trumpergum, Kralukium, Muglerium, Malckes, Bimbach, Eſchenbach & Luther: quarum ruinæ hodiernis temporibus uidentur. Prædoneſq; ex omni ditione ſua fortiter profligauit: mox Ciues Heerſfeldenſes temeritatis ſuæ pœnituit, quum magnanimitatem, & cæteras huius uiri uirtutes exploratas haberent. Quare ueniam erroris deprecantur, & hunc ipſum quem Principem ferre noluerunt, tutorẽ & patronum fortunarum ſuarum experiuntur, recipientes anno 1258. Obijt autem anno Redemptionis noſtræ 1261, cum tredecim ferè annis laudabiliter præfuiſſet.

Abbas ex rapto uiuentiũ nobiliũ hoſtis uictorioſus.

49 Bertholdus de Leupolds Præpoſitus Montis D. Petri, ſucceſſit Abbati Henrico anno 1261, & tam Principem quã patrem ſuis ſeſe exhibuit. Arcẽ enim Haſelſtain cũ prędijs & pagis adiectis comparauit. Oppidula Lutterpach & Bridenbach à fundamentis conſtruxit & muniuit: publicas uias à latronũ incurſionibus repurgauit & tutas fecit, præſtititq; tam peregrinantibus, quã incolis pacẽ ac ſecuritatẽ: Siquidem circumiacentium Centaurorum quorundã latibula & præſidia, quæ anteceſſor alijs negotijs diſtractus intacta reliquerat, quæq; ſubinde hoſtilibus animis muniebãtur, deſecit: Blanckvualdum enim ſpeluncam latronũ in Scholã deuotarũ Chriſto Virginum cõuertit, Franckenſtain uero, Vvartenburgum, Schuvartzenfelſum, & Eyſenbachium Caſtella cũ oppido Biſchoffſtain euertit, pulſis profligatiſq; latronibus. Qua diligentia cũ per integrum decennium præfuiſſet, conſpiratum eſt in eum ab ijs quibus plurimum contulerat beneficiorum, Ab his impijs Sicarijs decimo quinto Calendarũ Aprilis, cum in Sacello D. Iacobi ad altare cœnam Dominicam ſumpturus accederet, multis prius uulneribus confoſſus, capite tandem truncatur. Parricidæ ad arcem Steynauv confugiunt: occiſum uero patrem fratres & Ciues cum fletu & planctu, eodem loco ubi cæſus erat, conditum reponunt.

Blanckenwald Cœnobiũ.
Iterum uaſtantur latibula latronum.
Abbas ad aram trucidatur.

50 Bertholdus de Mackenzell nobilis Buchoniæ, præpoſitus S. Andreæ eligitur in Abbatem anno 1271: Homo admodum ſimplex, & negotiorum ſæcularium inexpertus; attamen uidens in Magiſtratus ſui functione requiri animum fortem & ſtrenuum, exemplo Bruti, eius qui primus Reges Romana urbe eiecit, omni poſita ſtultitiæ ſiue ignauię ſimulatione, anteceſſoris mortem ſtrenue ultus eſt. Aſylum namq; in quod ſe parricidæ receperant, ſuccendit igne: parricidas numero triginta gladio percuſſit, combuſtis equis uiginti duobus. Porro cum confirmationem ſuam plus anno diſtuliſſet à ſede Apoſtolica accipere, in periculum uenit alterius Abbatis eligendi. Quare inita amicitia Vvernherum Archiepiſcopum Moguntinum, genere Comitem à Falckhenſtein, defenſorem ſuarum partium, & tutorem accipit. Orto uero inde magno Schiſmate, cum Vvernherus aduerteret Fuldenſem ditionem accepturam ex tali diſcordia cladem aliquam, ſponte ceſſit primo adhuc tutelæ ſuæ anno.

51 Bertholdus de Bimbach uir nobilis ex Buchonia natus, Decanus antea Eccleſiæ Fuldenſis, & præpoſitus Montis S. Petri, cedenti Bertholdo ſubſtituitur: anno Redemptionis humanæ 1274. In hoc uiſum eſt iterum lumen ueluti Fuldenſis Eccleſiæ oriri uelle: poſtquam enim confirmationem Pontificiam impetraſſet in Concilio Lugdunenſi à Papa Gregorio X. è Roma reuerſus in patriam, latibula prædonum, & latronum præſidia nonnulla funditus ſubuertit. Deſtructæ ſunt enim ab eo arces Huna, Mackenzell, Manſpach, Bimpach & Aldenburg, cumq; uir magnanimus octo præfuiſſet annis, Regijs nuntijs anno Domini 1282 Moguntiam uocatur. Imperator uero adminiſtrationem Fuldenſis ditionis Eberhardo Comiti cuidam de Zigenheim commiſit. Eberhardus uero Bertholdum quendam de Liesburg ſibi ſubſtituit, unde Eccleſia Fuldẽſis per quatuor integros annos uulturibus commiſſa, quantum miſeriarum exantlarit, difficile eſt dictu.

Buchonia olim plena latronibus

52 Marquardus Baro de Bickenbach ex Decano Eccleſiæ Fuldenſis Abbas crea-

tur anno Domini 1286 conſenſu Regis Rodolphi, et ueteri more á Pontifice creatur, confirmaturq́ꝫ. Quantæ & quàm eminentis prudentiæ erat, tanto hoſtibus idem terrori fuit: & quod Principem decet erga bonos clemens admodum, erga malos ſeuerus, utriſq́ꝫ condigna largiebatur premia. Huius Principis altero anno Monaſterium Fuldenſe igne abſumitur. Quare inito Conſilio cum Senioribus & Potentioribus, facultates ſuas omnes pro reficiendis Sacris ædibus impendit, multa contribuentibus & cæteris bonis & pijs hominibus. Deinde oppidulum Nitterſhauſen, quod apud Monaſterium Cellæ ſitum eſt, numerata pecunia redimit: empta inſuper arce Fiſchburgo. Cumq́ꝫ Venefica quædam lætale malum Chyrotecis illitum præbuiſſet Abbati, & ille confrictis Veneno digitis faciem etiam & corpus polluiſſet, miſerabili morte Obijt altero Regiminis ſui anno.

Principis officium.

Venenum Chyrotecis illitum perdit Abbatem.

53 Henricus Comes de Vvildnaue, Marquardo ſucceſſit: quantæ uero is induſtriæ, quantæ authoritatis fuerit, qui ob ſingularem multarum rerum uſum inſignem uirtutem & indolem huic ipſi Marquardo ſucceſſor magna ſpe eligitur, ſequentia uobis argumento erunt: Siquidem tribus Imperatoribus ordine ſuccedentibus magna fide & diligentia adhæſit. Adolphum enim Regem cum quadraginta equis ſequutus eſt per ſex annos, & in Biſantij obſidione & oppugnatione præcipuam Imperatori nauauit operam. Bis deinde ab Imperatore Alberto Auſtrio Legatus ad Boemiam cum Imperio mittitur. Ducem Carinthiæ temerario auſu regnum ambientem fugauit. Deinde Imperatorem pro Regio Diademate accipiendo Romam euntem, per Longobardiam, & alias nationes ſolus cum ſua familia comitatur. Deinde ab Imperatore Heinrico ſeptimo cum Regijs mandatis ad diuerſas nationes Legatus mittitur: in Carinthiam uidelicet Auſtriam, Morauiam, Boemiam, & Vngariam, ubi etiam Regem authoritate Imperiali Regio Diademate inſigniuit. Hic domi habitationes fratrum, & Abbatis primus diſcreuit: munitiones hoſtiles deiecit, uidelicet Vvildectz, Erttall, Tungen, Hellvuartz, Schildeck fugatis raptoribus: Gerſtringum uero, Franckenſtainium, Saltzingum, & Vvaldenburgum oppida ditioni ſuæ adiecit. Hunfeldum, Vachium, Oſtbergum, Hauſen, Furſtenetzum ſubegit, quibus rebus feliciter confectis, moritur principatus ſui anno uiceſimo quinto, Chriſtianæ Salutis 1313.

54 Eberhardus de Rottenſtain magna ſpe, ſed breui effectu eligitur, poſt mortem Henrici: fuit uir magnæ & prudentiæ & modeſtiæ, qui cum Eccleſiam Fuldenſem debitis oneratam offenderet, magna debitorum parte pro uiribus eandem exonerauit. Eligitur autem & moritur eodem Anno, cum paucis præfuiſſet Menſibus.

55 Henricus de Homburg Baro, uir iuuenis quidem, ſed ingenij alacris & uehementis: ingenium prodebat facundia, quæ ſui ſæculi Principibus facile præſtabat. Quo animo fuerit erga ſubditos indicio eſt, quod plæraq́ꝫ quæ abalienata erant à præceſſoribus redemit: noua inſuper coemit, adeo ut per ipſum ditioni Fuldenſi bona pars accederet. Arces muris & Mœnibus: oppida foſſis & uallis circundedit, quibus rebus authoritatem ſibi parauit, ſimul & inuidiam. Nam cum in dicendo iure rigidiuſculus pro ingenij uehementia eſſet, non potuit iuſtitiæ rigorem ferre Barbara Ruſticitas. Anno enim 1331, cum per tot Principum bonitatem & prudentiam in longa pace locupletati eſſent Ciues Fuldenſes, ob diuitias (ut fit) in luxum, à luxu in libidinem, à libidine in inſaniam rapiuntur. Parum arbitrabantur Principum beneficentia liberos eſſe ſeſe, niſi & ipſos in ſeruitutem redegiſſent Principes: Exciderat à pectoribus eorum, quinam non Monaſterij modo, uerum etiam urbis fundamenta ieciſſent. Non ſecus igitur ac ſi ſuæ iuriſdictionis eſſent, nec ius aliunde expectare deberent, fugatis Abbate & fratribus

Fuldenſes ſeditioſi in Dominum ſuũ.

bus Arcem ſui Principis tum extra pomeria urbis ſitam, & Monaſterio coniunctam demoliuntur: mox Decani domum euertunt, deinde fratrum domicilia uaſtant: quicquid ſuppellectilis, quicquid ornatus adeſt, rapiunt, auferunt, prodigunt. E Montibus Beatæ Virginis, & Diui Petri prædam pro ſe agunt, direptis bonis ædificia incendunt, comburunt. Princeps qui ad cætera ab initio ſtabilienda fuerat ſolertiſſimus, in hac noua cauſa & impia inertiæ notam non patitur ſibi impingi, ſceleſtum crimen ad Imperatorem defert, cuius mandato Archiepiſcopus Treuerenſis Balduuinus Comes Lutzelnburgius, Imperatoris Henrici ſeptimi Germanus frater, ad ſopiendam tam nefariam ſeditionem, legationem ſuſcipiens: Abbatem cum cœtu fratrum reſtituit. Quos ad urbem uenientes progreſſi Ciues cum magna reuerentia excipere coguntur, Prælatis de more funalibus & cæreis. Reuerſus igitur Princeps in conſpirationis præcipuos authores grauiter animaduertit, duodecim gladio percuſſis. In cuius rei memoriam, de occiſorum bonis duodecim pauperes è Ciuium egentium numero (quos Kuttenarios lingua uulgari uocant) hodierno die aluntur. Qua in re ſingularem Principis erga ſuos beneuolentiam quis non admiretur, prædicet, & amet? Rebelles Ciues & nefarios plectit, & ueluti nulla poſt ſumptum ſupplicium affectus iniuria, beneficium confert in eos, à quibus tam inſignem acceperat iniuriam: Sic ſublatis licentiæ Principibus duodecim, alios exilio damnat, ſanguinis minus ſitiens, ſceleris clementiſſimus punitor. Secutus eſt noſtris etiam temporibus tantæ clementiæ exemplum Illuſtris Princeps Ioannes Hennenbergenſis, tum ſub Hartmanno à Kirchberg (piæ recordationis) coadiutor, poſtea Abbas deſignatus: qui pulſus à ſeditioſis Ruſtici tumultus complicibus Ciuibus, parum arbitratus eſt non punire innocentes, niſi etiam pro puniendis, & iam gladio deſtinatis intercederet, & uitam donaret illis, quorum licentia & contumacia ipſe nuper de uita periclitabatur. Sed redeo ad Henricum, cuius reſtituti monitu & iuſſu munitionem Ciues intra Pomeria recipiunt, nouam Arcem condentes, quam nunc quoque uulgus die Nuenburg uocat: manet autem nominis appellatio à ſuperiore Arce, etiam in ea parte quæ extra Ciuitatis & Monaſterij mœnia ſita eſt. Sic tandem Eccleſiæ pace reddita, moritur pater Venerandus: anno 1353, paulo ante quam moreretur celebrato fratrum ordinis Diui Benedicti Concilio generali: præfuit annis Triginta nouem.

Authores ſeditionis puniũtur.

Cuculli fri.

Ioannes Comes Hennenbergenſis.

Conditur noua Arx in Ciuitate ipſam.

Concilium Benedictinum: Fuldæ.

56 Henricus de CRALVCK, Vir nobilis, Baroni Homburgio ſucceſſit, nihilo minoris, ſed melioris aliquando fortunæ, ſiquidem ſub eo Hermannus Comes Hennenbergenſis dictus de Aſchauv, Arcem Vvernberg expugnauit, expugnatam Abbas Henricus ui recepit. Deinde Otto Heſſiæ Landtgrauius Ciuitatem Hunfeldt obſidione cinxit, uerum Abbas conquiſitis auxilijs, pulſo ui hoſte, ſoluit obſidionem. Hic comparauit Mitram Epiſcopalem gemmis & unionibus diſtinctam magnæ æſtimationis & precij. Præterea baculum paſtoralem cenſuræ non minoris: quæ non tam ornamenta ſunt uilis corpuſculi (quod imperitum uulgus obijcit) quàm illecebræ quædam, ad Religionem ducendis animis adinuentæ: Qua ratione & occaſione omnes primum in Eccleſiam Ceremoniæ introductæ ſunt. Id enim unum ueneramur, colimus & adoramus, quod ſub ipſis latere non dubitamus. Henricus autem & authoritate comparata ob tot uirtutum inſignia, & dierum plenus, cum nouendecim Annis præfuiſſet: moritur Anno Salutis Chriſtianæ 1372. Fuerant duobus prædictis inimicitiæ eò tolerabiliores, quò remotiores, Nam licet Henrico ab Homburg à Ciuibus iniuria fieret, domus tamen penetralia conſentiebant.

Ceremoniarũ finis

57 Conradus ab Hanavu autem inclytus Comes, qui Henrici de CRALVCK

ſucceſſor fuit Domeſticis Miniſtrorum aduerſitatibus exercebatur, quas ob nimiam ferocitatem moroſus Dominus ſibi conciliarat. Iccirco exitum, quem Ganſam uocant, per poſticum arcis nouæ in liberum campum primus fecit, Ciuibus etiam hodierno die inuiſum. Siquidem in noſtrorum temporum tumultu Ruſtico, Fuldenſes demolito Ganſæ ponte, exitum ſaxis & calce obſtruxerant, quem tamen reclusum ſedato tumultu & ponte inſtaurato, denuo aperiunt. Porro Abbas Conradus cum ad priuata quorundam Principum comitia Spangenburgum (Heſſiæ Ciuitatis id nomen eſt) ueniſſet, inſidijs hoſtium in oſtio cubiculi occiditur, nihil ſuſpicans mali. Anno 1382, cum decem non ſine moleſtia præfuiſſet Annis.

Gans. *Abbas occiditur.*

58 Fridericus de Romrot, uel Romriedt, uir nobilis in Buchonia natus: conſtituitur Abbas poſt trucidatum anteceſſorem, hic debitis onuſtam aſſumens Prouinciam cum tredecim Annis præfuiſſet, debitis obligatam mortuus reliquit. Sub hoc Abbate Epiſcopus Herbipolenſis Gebhardus Comes Schvuartzenburgius Ciuitatem Hamelburgenſem obſedit, cumque uires non ſuccederent, ad dolos confugitur: Sed plus ualuit uirtus, mature dolis obuiam eunte Principe, cuius prudentia & ſedulitate hoſtis pellitur, liberatur Ciuitas, moritur Anno Domini 1395.

Hamelburgum obſidetur.

59 Ioannes de Merlavue nobilis ex Buchonia natus Romradum ſequitur anno 1395, Conciliante iuueni dignitatem magnanimitate, quæ cæteris uirtutibus munimento eſt: nec fefellit ſpem animoſus iuuenis. Debellatis ſiquidem hoſtibus, eorumque euerſis munitionibus Prouinciam ſibi commiſſam defendit. Fugato uero malo externo, aliud (ut ſemper fit) quod uirtutem alat, Domeſticum ſuboritur malum. Monaſterium enim Fuldenſe igne abſumitur anno Salutis humanæ 1398. Non deijcitur animus ingens in rebus aduerſis, ſed ad inſtaurandum, quod ignis iniuria abſumpſerat, Monaſterium è ueſtigio conſurgit: & alacriore animo adducitur noua ornamenta inſtauratis ædificijs, nempe tabula ex Margaritis Altari ſummo, Campana maior quam Oſannam uocant Capitis D. Bonifacij Argentea perſona. Hic quadraginta equorum comitatu in Concilio Conſtantienſi fuit. Habitum eſt & Concilium generale fratrum D. Benedicti Fuldæ hoc Abbate præſidente. Cumque iam ætatis uitio ſe infirmiorem, quam qui præeſſe poſſet, ſentiret: Coadiutorem ſibi delegit cognatum ſuum Hermannum de Buchonauv. Qua re uir in cæteris prudens non parum errauit, plus ſanguini quàm publicæ dans utilitati, cuius rei mox pœnam luit eodem illo authore, in quem detulerat dignitatem. Siquidem Hermannus coadiutor Abbatialem dignitatem percipere maluit, quàm expectare, confiſus ſanguineorum potentiæ. Ortam autem inter Abbatem & Coadiutorem ſeditionem Legatus Apoſtolicus compoſuit: Sed non impune fuit publicæ rei Fuldenſi priuatum malum: Siquidem mortuo, cum quadraginta quinque præfuiſſet Annis, patre optimo Anno Chriſtianæ Salutis 1440, Coadiutor Hermannus in Abbatiam intruditur.

Nulla calamitas ſola. *Iterũ Cõcilium Fuldæ.*

60 Hermannus de Buchenauv Præpoſitus Montis Sancti Ioannis, qui communi conſenſu Abbatis ſui Coadiutor adhuc, oppignoratam in Vvetterauia Marcam (Fuldenſem quam uocant) nunc Abbas perpetuis temporibus (omnibus deteſtandum committens facinus) uendidit, & ab Eccleſia Fuldenſi, penitus ablata uindicandi ſpe, abalienauit. Hic Monaſterium cui Præpoſitus fuerat, D. Ioannis uidelicet, reformauit. Obijt cum nouem præfuiſſet annis in Monte Beatæ Mariæ Virginis, & in Monte D. Ioannis conditur corpus defuncti, Anno Dominici natalis 1449.

61 Rein-

61. Reinhardus Comes de Vvillnavv Hermannum excipit: fuerat prius præpoſitus in Holczkirchen, Monaſterio prope Vverthcymium ſito eligitur in Abbatem & principem Fuldenſem anno 1449, cuius uirtutem, ut cæterorum quorum facta magnifica cenſentur, hoſtiles animi arguunt. Siquidem ignobilis nobilitas (non enim habeo aliud quo commodius potentium quidem aliquorum, ſed ſceleratorum facta notem) à forti & uera nobilitate huius uiri eſt deuicta. Hic enim caſtra hoſtium & arces, uidelicet Vrtzell & Ebersberg obſedit, & expugnauit. Poterat iam uideri otium meruiſſe uirtus, niſi maioribus inſignienda eſſet præmijs. Siquidem anno Domini 1468 duo Haſſiæ Landgrauij fratres, alter ex profeſſo hoſtis, eoq; melior, quod caueri poterat: alter auxilij ſpe tanto deterior, quod fefellit: Fuldenſem ditionem ingrediuntur. Ex profeſſo hoſtis ad Biberſtain arcem uſq; progreſſus, omnia circum urbem Fuldenſem depredabatur, comburebatq;. Simulatus amicus, & in ciuitatem meliori ſpe receptus, non minoribus iniurijs & damnis affecit amicos. Verum Dei Opt. Max. Clementia, & huius Abbatis diligentia fugatur hoſtis, pellitur urbe male amicus: Factaq; pace Abbas ad Religionis curam reuerſus, Monaſterium S. Petri reformauit, & confectus ſenio generoſum principem Ioannem Hennenbergenſem coadiutorem adſciſcit, ipſe ſeſe ex arce ad Monaſterium Fuldę contulit, ibiq; quod reſtabat ætatis tranſegit, ſaltem hac una re non incelebris, qui prudentiſſimum ſimul, & religioſiſſimum Principem ſibi ſubſtituit. Obijt anno 1476, cum uiginti ſeptem præfuiſſet annis laudabiliter. Landgrauij hoſtes Fuldenſiũ

62. Ioannes illuſtris Comes Hennenbergenſis, Canonicus erat Eccleſiarum Cathedralium Moguntinæ, Colonienſis, Treuerenſis, & Herbipolenſis. Sunt enim iſtis Eccleſijs (ut alijs) maiorum inſtituto conceſſa priuilegia, quibus Principum & magnatum filij ad mores & pietatem, non ad otium & luxum alantur: & ſingulis diuerſarum Eccleſiarum ideo permittuntur beneficia, ut ęquum ius ſit Eccleſijs ad dignitates promouendi non aliena, ſed ſua membra, ſi modo qua indoles appareat, quæ profutura ſit humano generi. Præripuerat ius ſuum Eccleſiæ Fuldenſi ſingularis anteceſſoris prouidentia, qui uirtute eius motus, non dubitauit eum moriens ſibi ſubſtituere: Factus itaq; eſt Abbas anno 1477. Iuuenis nihil minus quàm arrogans, ſimplicitas ipſa, mera integritas, uirilis prudentia, prudens iuuentus, & ut encomion Paulino templo inſcriptum de eo teſtatur: quem nemo contemnat, timeant ſcelerati, ament ex æquo omnes. Is cum in habitu ſæculari, dignitatis titulum adminiſtratione uirili coadunaſſet per quinquennium, habitum tandem Religionis aſſumpſit. Tum uero dixiſſes hominem, non habitum mutatum: Cenſebat enim indecorum eſſe ſuperſtitioſi habitus ueſtem ſine moribus geſtare. Poſt ueram enim Dei agnitionem, præcipuam hanc hominis curam eſſe debere arbitrabatur, ut continens uiueret, & moderate uteretur rebus à Deo ad uſum quotidianum conceſſis: iccirco cœlibatus amans ob Regnum Dei adeo erat, ut ex utero ad cœlibatum natum eum diceres, in uictu continentiſſimus, quæ ratio ad puritatis conſeruationem præſentiſſima eſt: ad eleemoſinas liberaliſſimus, ut qui quoties cibum, quem bis (de more aulæ) ſimulabat potius, quàm ſumebat, uteretur: unum ferculum lancis argenteæ de menſa ad lectum explorati alicuius egentis mitteret. Quid mirum? ſi ab omnibus in pretio haberetur, ſi ab omnibus cum timore amaretur, qui omnes bonos ex æquo amabat. Sed erant hæc priuata opera: ad publica nunc ueniamus. Etſi uirtus eius meruiſſet, ut tranquillus uiueret: tamen cum iniurijs laceſſeretur, ad quas non erat prorſus quieſcendum, in hac etiam parte uirum & pium & magnanimum ſeſe oſtendit, & probitatem ſuam ſingularem omnibus conſpicuam fecit, quæ tum demum agnoſcitur, cum ad uindictam inuitus aliquis prouocatur. Non poterat (quod non debebat) ferre iniuriam publicam, cuius gratia REVSSENBVRGVM aggreditur, & expugnaſſet, niſi bonorum fide interpoſita lis dirempta fuiſſet.

Eadem ferè mox fortuna fuit arcis Eiſenbachiæ: Ciuitatem Hamelburgenſem oppignoratam redemit à Comite de Reineck: decimas uini, iure uindice, in eadem ciuitate obtinuit. Partem arcis nouæ (cuius in uita Heinrici de Homburg meminimus) quæ ditionis erat Heſſiæ, à Landgrauio Heſſiæ Guilelmo redemit. Item tertiam partem arcis Mackenzell, & priuati iuris domum in Hunfeld emit. Cumq; priuatim religioſe, publice iuſte & pie quadraginta quinq; annis primum coadiutor, poſtea Abbas præfuiſſet, confectus adminiſtrationis labore, & temporum ſucceſſibus, Coadiutorem ſibi ſumpſit Hartmannum Burggrauium ex Kirchberg, electione tali fœliciſſimus omnium maiorum ſuorum futurus, ſi electi coadiutoris eruditioni, iuriſprudentiæ, & eloquentiæ reliqua uita reſpondiſſet. Moritur autem extra aleam fortunæ poſitus anno 1513, Viceſima Calend. Maij.

63. Hartmannus Thuringus ex Burggrauijs de Kirchberg natus, corporis ſtatura procera ac plane heroica, facie decora & pulchra præditus iuris utriuſq; Doctor ingenio erat plus quàm hominis ferè admirabili præditus: amator literarum, literatorumq; ſingularis, & quis hunc indoctum audeat dicere? qui doctos amauit, & doctorum perpetua, conuerſatione delectatus eſt. Non meminiſſe tantæ eruditionis tutius erat, ne non crederetur, niſi omnes norint. Res uero noſtrorum, eorumq; proximorum eſt temporum. A natura facundus, naturalem facundiam auxit induſtria: prudentiam, Imperialium legum ſcientia arguebat. Moguntiæ cum Iuris prudentiæ operam nauaret, fit Canonicus, mox aſſeſſor Cameræ Imperialis. Nec quieuit uerſatile ingenium, nec latuit ſagax induſtria Principes Romanæ Eccleſiæ uiros. Siquidem Reimundus Cardinalis & legatus Virum dicendi peritiſſimum Germaniam peruagaturus ſibi adiungit uiæ ſotium, ad cuius libitum cum Vir dicendo promptus omnia exequeretur, Coadiutor Ioanni Hennenbergenſi uiribus deſtituto, & uenerando ſeni additur. Deinde Maximiliano Cæſare Auguſto Imperante legatione ad Polonos fungitur. Poſt, uita functo Abbate, Romam profectus confirmationem præſens accipit. Hactenus quis non laudet induſtriam, admiretur labores? ſummatim dicam, fœliciſſimum fuiſſe Eccleſiæ Fuldenſis ſtatum, ſi prædictis uirtutibus reſpondiſſent cætera. Non enim habeo aliud, quod conquerar magis: Rem tamen magnam effeciſſet, ſi mulieri non ceſſiſſet. Eccleſiam Hersfeldenſem Eccleſiæ Fuldenſi incorporauerat (ut huius uerbo dicam) annuente uotis prudentiſſimi principis etiam Cæſare MAXIMILIANO. Reſtitit uirilibus inceptis induſtria muliebris. Landgrauia enim Heſſiæ ex ducibus Meckelburgenſibus nata, infante quodammodo adhuc filio Philippo, conatibus reſtitit Hartmanni, eiq; ab Eccleſia Hersfeldenſi amoto alium Abbatem ſubſtituit, & intra terminos Fuldenſes contentum manere coëgit, Volentem ne an inuitum, quis dijudicare auſit? Satis conſtat infinitis expenſis uix rem compoſitam, unde cum ratio poſceretur ab Abbate, ablatis reliquis adhuc pecunijs (quas ampliſſimas ab anteceſſore uigilantiſſimo patre familias acceperat) direptis etiam ornamentis plæriſq; alijs, in quibus ferè theſaurus omnis Fuldenſis ditionis erat, noctu aufugit, Hamelburgumq; ſe contulit, cum tribus annis Abbas fuiſſet. Item contra eos quos fugiens deceperat, inſtituit apud Cæſarem: qua ex re prioribus damnis noua accedebant. Interim per ſex annos interregnum eſt, quo tempore ſtatus Eccleſiæ & ditionis Fuldenſis per duos conuentuales de Capitulo, ut uocant, adminiſtratur. Compoſuit tandem rem totius negotij, CAROLVS diuina Clementia Imperator V. ſubſtituto coadiutore Ioanne Hennenbergenſe ſecundo, quem in auitos patrui ſui Ioannis Hennenbergenſis primi mores iturum ſperabant omnes, iuiſſe contendunt plurimi.

64. Ioannes Comes Hennenbergenſis Guilelmi Principis, & Dominæ Anaſtaſiæ Brandenburgenſis Marchioniſſæ filius, corporis & ingenij bonis longe fœliciſſimus: acceperat elementa latinæ linguæ Moguntiæ primum, ibiq; factus Canonicus; erat

Canonicus

Canonicus etiam Colonienſis, Argentinēſis, & Bambergenſis Eccleſiarum. Mittitur Parrhyſios in Galliam ſtudiorum ergô, unde reuerſus cum egregiæ indolis & eruditionis ſpecimen exhibuiſſet, coadiutor Hartmanno additur: Vir præter principum noſtri ſæculi mores eruditus, natura & ſtudio eloquens, mire humanus, quam uirtutem non modo à parentibus, hæreditariam quaſi habebat & cum ipſo lacte imbibitum uerum ex humanarum etiam literarum ſtudio & aluit & auxit. Laudamus (inquit Catalogi autor principis coætaneus) quidem uiuentem, ſed laudem meritum, & maiorem laudem, ſi non defecerit, accepturum. Huius Regiminis anno quarto ſtulta ruſticitas turbas exciuit, & præter meritum, & optime meriti Principis ſpem Monaſteria omnia euertit. Parum erat inſanæ plebeculæ fugaſſe Principem, niſi alienis turbis auxilio ueniret, & Camino (ut dicitur) adderet oleum. Emiſit cohortes aliquot Fuldenſis inſaniæ ruſticitas, auxilio Hersfeldenſibus authoribus nouæ ſeditionis, motæ à ſubditis cōtra Landgrauium Heſſiæ Philippum: qua re motus Philippus exercitum mouit ſubditum, Fuldam ueniens inermē turbam fugat, eaq́ in foſſam arcis Nouæ deiecta Principem Fuldenſem certis conditionibus reſtituit, quæ conditiones cum per Decanum, & reliquam Fuldenſis ditionis nobilitatē parum ratæ haberentur, redit Landgrauius: cuius aduentu (cum intempeſta hyems ſæuiret) coadiutor Fulda cedit, & nondum integro exacto anno componente totum negotium Cæſare Carolo reſtituitur. Præfuit in uniuerſum annis uiginti. Obijt anno Domini 1541. De huius inſignibus tale extat Elegidion Georgij AEmylij, quod in honorem illuſtriſſimæ Hennenbergenſiū principum familiæ huic loco inſerendum exiſtimaui.

Hennenbergiadum uetus & generoſa propago
Hæc gerit in clypeo ſigna uetuſta ſuo.
Gallinam triplici ueſtigia colle mouentem,
Et geminam, Chriſti Regia ſigna, crucem.
His Aquilæ pectus uolitantibus additur alis
Cui premit auguſtum celſa corona caput.
Infima pars Aquilæ ſpatio ſubiecta quadrimo
Cernitur alternis conſpicienda notis.
Quod ſi forte roges ueteris monumenta figuræ:
Quid moneant, paucis accipe, doctus eris.
Aurea crux ueræ ſemper pietatis amantes
Hennenbergiacos indicat eſſe duces.
Armiger, imperij ſocios: Regumq́ corona
Arguit antiquis Regibus eſſe ſatos.
At ſtudium populi tranquilla pace Regendi
Candida materno pectore ſignat auis.
Namq́ ſuos pullos ueluti Gallina tuetur,
Et teneros fido mater amore fouet:
Et modo fert humeris, paſſis modo protegit alis,
Sedula nunc fido colligit ore dapes.
Sic ſtudio ciues meritisq́ fouere benignis
Principibus dignum iure putatur opus.

Præcipue

Præcipue populum ſtabili uirtute tueri,
Et ueros patriæ conuenit eſſe patres:
Vtq; ſub innocua ſecuri pace quieſcant
Bella duces debent pellere ſæua procul.
Talia cum præſtent populo benefacta, merentur
Iure ſuo celebres hæc monumenta Duces.
Dij faciant illis multos gaudere per annos,
Dignaq; uirtutis præmia ferre queant.
Viuite magnorum clariſſima ſemina Regum,
Tempore perpetuo uiuere digna domus.
Veſtraq; nobilibus tollatur in aſtra Camænis
Gloria, uenturo neſcia fine premi.
Sic ego, ſic alij mecum pia turba precantur,
Proſpera ſint ſummo uota fauente Deo.

65. Philippus Schenck (latine pincernam uocamus) à Schvveinsburg, nobilis Haſſiæ, uir prudens, doctus & eloquens, qui iam inde ab adoleſcentia bonis moribus literiſq; deditus, operam IVRIS utriuſq; prudentiæ in Maguntinenſi & Colonienſi Academijs tantam nauauit, ut inter Iurisperitos primo loco numerari potuerit: Facũdia multos quidẽ pares, ſed uix paucos uſpiam ſuperiores habuit. Promeruit certe, partim liberalium ſtudiorum ſedula inquiſitione, partim uero Monaſticæ Relligionis ſeueritate, ut dignus idoneuſq; habitus fuerit, cui cura omnis & tota iſta gubernatio Phuldanæ ditionis ante etiam crederetur committereturq;, q̃ Abbas & princeps fuiſſet delectus: Eligitur uero in Abbatem & principem Fuldenſem, Abbatumq; Germaniæ omnium Primatem & Imperatricis Archicancellarium anno Domini 1541: præſedit laudabiliter hoc adhuc currente Iubilæo: quo naturæ debitum exoluit Menſe Ianuario, cuius tumulo tale Epitaphion à Georgio Vvicelio compoſitum, ſuperadditum eſt.

Condita Primatis latitant hic oſſa Philippi
Seruandæ patriæ deditus ille fuit.

66. Vvolffgangus de Vſſigkheym nobilis heros ex Oſtrofrancis uel Sudetorum Mõtium uicinia natus: Prępoſitus prius in Holczkirchen & Zell: eligitur añ0 1550. Vir ingenio præditus magno, memoria uero prorſus miraculoſa: qui à primis añis inter Monaſticæ uitæ Regulas uixit ac detritus eſt, tandemq; peregrinatione ac urbium populorumq; multorum luſtratione, omnium præterea Hiſtoriarum tam ſacrarum q̃ Ethnicarum lectione, fide item ac uirtute eò euaſit, ut inter claros Antiſtites poni merito debeat: Vir omni probitatis atq; æquitatis genere commendandus & Rei Eccleſiaſticæ affectator haudquaq; ſegnis, de quo item dubites, â faſtu nè an â luxu ſit alienior. Hic Eccleſiæ & ditioni ſuæ Phuldẽſi fidelis & Rei domeſticæ per omnia ſtudioſus gubernator hoc adhuc præſidet tempore, Pontificatum Iulio Tertio, Imperium uero Carolo V. ac Ferdinando fratribus fœliciter adminiſtrantibus: Huc curas & ſtudia ſua referens omnia, ut & cultum diuinum in Eccleſijs augeat, & ad iuſticiæ normam adminiſtret dexterrime omnia.

GANDERS-

GANDERSHEYMIVM magnificum & eximie opulentum monialium ex Auguſta principũ ac Comitum ſtirpe natarum Collegium uerius quàm Cœnobium, in eiuſdem nominis Brunſuicenſi quodam oppido ſitum: extrui & fundari ceptum eſt anno Domini 842, à Leodolpho uel Leutholpho Magno duce Saxonum: conſecratum & donatum anno Domini 852 à S. Alfrido, quarto Hildesheymenſium Epiſcopo, qui primas duas eius loci Abbatiſſas deſignaſſe et uelaſſe dicitur. Abbatiſſarum talem inuenio etſi imperfectum Catalogum.

1. D. Habundis conſtituitur Abbatiſſa prima anno 852, fuit Leutholphi fundatoris filia: præfuit annis 18. Obijt anno ſalutis Chriſtianæ 870.

2. D. Gerbirga Saxoniæ duciſſa, Dominæ Habundis Germana ſoror: eligitur anno Chriſti 870: præfuit annis 13. Valedixit humanæ uitæ anno Domini 883.

3. D. Criſtina Leutholphi fundatoris tertia filia, eligitur in tertiam Abbatiſſam Gandersheymenſem, conſecraturq́ ab Epiſcopo Hildeſiano Vvigeberto. Obijt ſub Epiſcopo Vvaldoberto.

4. D. Rodeſchvvinda, & ipſa ducali ſtemmate nata: eligitur ab Epiſcopo Vvaldoberto. Deceſſit ex hac lachrymarum ualle ad beatarum animarum conciliabulum anno Domini 906: fuit fœmina Religioſiſſima.

5. D. Vvendelgardis ſucceſſit anno 906, nobiliſſimis parentibus nata, præfuit diutiſſime. Obijt ſub decimo Epiſcopo Hildeſiano Ochevvino.

6. D. Gerberga Saxoniæ duciſſa ſubſtituitur Vvendelgardi, ex hac lugubri uita euocatæ. Huic Dominæ Gerbergæ dedicauit Roſvvitis puella Saxonica, & monialis Gãdersheymẽſis inſignis Poetria, omnia ingenij ſui poëtica & hiſtorica Monumẽta. Scripſit uero ſex Comedias Chriſtianas ad imitacionem Terentij: Et heroico Carmine trium Othonum Imperatorum (quorum temporibus claruit) uitas & res geſtas. Sed & eodem genere uerſuum multorum Diuorum laudes. Opus totum à Conrado Celte poëta primo Germanico publicatũ eſt. Obijt Domina Abbatiſſa Gerbirga ſub Epiſcopo Hildeſianorum decimo tertio S. uidelicet Bernvvardo. *Roſwitis uerſificatrix.*

7. D. Sophia Laudatiſſimi Romanorum Imperatoris Othonis ſecundi filia, ſucceſſit Dominæ Gerbergæ, conſecrata à S. Bernvvardo Epiſcopo Hildeſiano: præfuit diu ſub duobus Epiſcopis. Deceſſit ex hoc mortali ſæculo anno Domini 1038.

8. D. Adelheydis eiuſdem Imperatoris Othonis filia conſecratur ab Epiſcopo decimo quinto Diethmaro, anno Domini 1038. Obijt ſub decimo octauo Epiſcopo Hildeſemenſi Vdone.

9. D. Bertha conſecratur ab Vdone, Obijt ſub uiceſimo primo Epiſcopo Bernhardo.

10. D. Loicardis conſecratur ab Epiſcopo Bernhardo Goslariæ, pręſente Lothario Imperatore annum Chriſti circiter 1128: euocata eſt ex hac uita anno 1152. cum diu & fœliciter præfuiſſet.

11. Domina Adelheydis eligitur & conſecratur anno 1152. Sub eius gubernatione uaſtatum eſt incendio Gandersheymenſe Cœnobium, quod tamen ab Abbatiſſa Adelheyde, & Hermanno Epiſcopo Hildeſiano magnifice inſtauratum iterum eſſe legitur. Tantum habeo de Gandersheymenſis Cœnobij primis Abbatiſſis: cæteras expiſcari hactenus non potui. Præfuit tamen eidem nuper adeo illuſtriſſima Domina, Domina Clara, Henrici Iunioris Brunſuicenſis ducis, ex Domina Maria Iacobe 12.
duciſſa Vvirtenbergenſi, filia: quæ anno domini 1547 iuſſu parentis ex captiuitate Heſſica in patriam ditionem redeuntis, Dominæ Magdalenæ Baroniſſæ de Klum- 13.
men, Abbatiam reſignauit. Hæc præſidet hoc adhuc currente Iubilæo, potens ac magnifica Abbatiſſa, quæ hodie adhuc ſub directo ſuo Dominio Vaſallos habet, non duces tantum Brunſuicenſes ſed & Saxoniæ principes ac Marchiones Brandenburgenſes, aliosq́ multos circumiacentis terræ Regulos, Comites ac Barones.

GRATIAE MONS, uulgo Gnadenberg antiquitus à quercubus der Eichel berg: Cœnobium utriusq; ſexus in Ayſtetenſi diocœſi, ordinis S. Saluatoris, uel S. Brigittæ, ad Schwarczachium amnem, in Palatinatu ſuperiori, medio inter Noribergam ac Neumarcam ciuitates, uel Altorffum oppidum Noribergenſe & Heymburgum caſtrum itinere, in amœniſſimo monte ſitum: fundatum ac dotatum eſt ſub Pontifice Eugenio quarto, Imperatore uero Alberto ſecundo Auſtriaco, anno Domini 1436 à Ioanne Palatino Rheni & Bauariæ duce, Ruperti Imperatoris filio, ad preces & petitionem coniugis ſuæ Dominæ Catharinæ Pomeranorum duciſſæ, quæ puella paucorum annorum, Vvattenſteinenſi S. Brigittæ Cœnobio, Religionis ſtudio ita ſeſe, extra tamen clauſuram dederat, ut claudi etiam ſeſe uellet, ſi ad decimum octauum ætatis ſuæ annum perueniret. Cum itaq; ab hac ſua ſententia ſecedere, & Ioanni Palatino deſideranter eam petenti nubere cogeretur: inſtitit marito, ut in ſua ditione Cœnobium eiuſdem ordinis inſtitueret, in quo cultus ille Deo præſtaretur, quem ipſa uouiſſet, ac per ipſum impedita præſtare iam non poſſet. Inchoatum fuit primum prope arcem Vvolffſtein ultra Nouum forum ſitam, ubi exiguum ſacellum & oratorium conſtructum erat: ſed poſt maturiorem deliberationem cis Nouum Forū in Quercinum montem translatum eſt, in uiciniam opulentæ ciuitatis Noribergēſis: Sperabat enim Princeps futurum, ut pij ciues eius urbis aliquando excitati, cogitaturi eſſent de ampliando & liberalius donando tenuiter inchoato à ſe Monaſteriolo. Nec feſellit principem iſta ſpes. Fuerunt enim, ut infra amplius audiemus, præ cæteris ciuibus Noribergenſibus, patricij eius urbis Schlevvizeri & Fureri inſignes huius Monaſticæ congregationis benefactores. Primæ Religioſæ perſonæ ex Dania in hunc locū accitę ſunt, Nicolaus & Ioannes pij duo ſacerdotes, quibus poſtea aliqui Germani acceſſerunt. Sorores uero, Anna Sueſſionis Equitis cuiuſdam aurati filia, Botildis, Brigitta & Catharina Crumpina, ipſa quoq; aurati Equitis nata. Conſecratum eſt Cœnobium proxima Dominica poſt S. Trinitatis feſtum āno Chriſti 1438, ab Alberti Aychſtetenſis Epiſcopi ſuffraganeo, præſentibus fundatore Ioanne, qui primum lapidem ponens, aureum annulum in fundamenta coniecit, uitrumq; uini plenum appoſuit, primoq; lapidi incluſit: fundatrice item Catharina & filio eorum Chriſtophoro, qui poſtea Danorum, Suetiæ & Nordvvegiæ rex factus, ad finem uſq; uitæ ſuæ, iſtis pro uirib9 imperaſſe legitur. Gubernatricum, & Abbatiſſarum huius Cœnobij (eſt enim gubernatio non penes uirilem ſexum, ſed prope moniales) talis eſt ſeries & Catalogus.

Palatinus Rheni, imperat Regno Daniæ.

1. Elyſabetha Kniepentlin patria Ratisbonenſis, pulcherrima uirgo: aſſumitur in primam gubernatricem anno Chriſti 1438, præfuit 12 annis, reſignauit anno 1450. Obijt poſtea āno Domini 1458. Sub eius gubernatione Obijt primum Domina fundatrix, Princeps Catharina anno 1439 ante fratrum chorum ſub eleuato à terra Mauſolęo ſepulta: Fundator item D. Ioannes Palatinus Imperatoris Ruperti Palatini filius āno Chriſti 1443 decima tertia Martij. Et altera fundatoris coniunx, Domina Beatrix duciſſa Bauariæ, quæ ante Ioannem Palatinum præpotentis cuiuſdam Bauarici Comitis nupta fuerat: hæc apud Neoforum Obijt 14 Martij anno Domini 1447, & ad Montem Gratiæ auecta illic honorifice in fundatricis tumulum ante ædiculam corporis Dominici, ut uocant, depoſita & humata eſt.

2. Elyſabetha Folckenſtalerina Norica, prima huius loci Abbatiſſa conſecrata, ſucceſſit reſignanti primæ gubernatrici: præfuit annis 20 laudabiliter & fideliter. Obijt āno 1471. Sub eius gubernatione ſepelitur in Monte gratię Martinus à Vvildenſtein Eques auratus, qui Obijt anno 1466.

3. Margaretha Rindsmeulin Virgo nobilis, quæ ex aula fundatoris in Monaſteriū ſponte ſua profecta eſt: eligitur in Abbatiſſam anno 1471, præfuit 18 annis & menſib. ſex egregia uirtute. Obijt anno 1489.

4. Barbara Fureri patricij cuiuſdam Noribergenſis honeſtiſſima filia ſucceſſit mortuæ Mar-

tuæ Margaridi,præfuit prudenter & utiliter 20 Annis.Huius Abbatiſſæ duo ex fratre nepotes, Sigiſmundus & Chriſtophorus Fureri ſuis ſumptibus ac expenſis , erogatis uidelicet duobus milibus ac quingentis aureis , egregium ac longe pulcherrimum templum Montis gratiæ ex imis fundamentis de nouo conſtruxerunt,ac quindecim arcuum ingenioſa teſtudine illuſtrarunt. Obijt Domina Abbatiſſa pridie Bartholomæi Apoſtoli anno Domini 1509, ætatis ſuæ anno Septuageſimo cum 49 annis uixiſſet in hoc Cœnobio.

5 Catharina Khunigsfelderina ex Kemmato nata,eligitur anno Domini 1509,præfuit annis 19. Obijt anno 1528, ætatis ſuæ Septuageſimo tertio cum quinquaginta duobus annis Monaſticen hoc loco profeſſa eſſet.

6 Vrſula nobilis Domina à Seckendorph ex Neoforo huc profecta : eligitur tandē Abbatiſſa anno 1528,præfuit quinq; annis. Obijt anno 1533, ætatis ſuæ Septuageſimo ſeptimo.

7 Vrſula Breunina Norica ſucceſſit Seckendorphenſi , præeſt hoc adhuc currente iubilæo,honeſta ac utilis Monaſterio Domina.Sub qua Obijt ſuperiore anno in hoc Cœnobio facundiſſima quædam Domina, Barbara Schlevuiſſerina Patricia Noribergenſis,auiæ meæ maternæ quæ Viti Schlevuiceri cognomento Barbati , egregij Ciuis & patricij Norici filia fuit, amita mea chariſſima:quā ſemel duntaxat ſolamq; ex tota Schlevuiſerina familiā(ex qua materna mihi origo eſt)ſuperſtitem anno ætatis ſuæ Septuageſimo,uiſam,nō potui non carmine aliquo celebrare, quod huic loco in honeſtiſſimæ familiæ memoriam ſempiternam adponere libuit;id tale eſt.

Illa dies mihi marmoreo ſignanda lapillo eſt,
Vere feſta dies hæc mihi ſemper erit.
Quam uenerabor,amabo,colamq; ego pectore toto,
Quamq; immortali carmine ſæpe canam.
Qua tu uiſa mihi es clariſsima Barbara,gentis
Eximium decus & gloria magna meæ.
Salue igitur Veneranda nurus,mea dulcis amitta,
Qua iucundius hæc quid mihi ſæcla ferant?
Tu matrem,tu animamq; meam monſtrare uideris,
Aſpera fata olim quas rapuere mihi.
In cunis cum paruus adhuc infanſq; iacerem,
Et nutricis adhuc lac foret eſca mihi.
Hinc ego te mea Barbara amo,te diligo uere
Non ſecus ac matrem,nec ſecus atq; animam.
Et cum nil aliud poſsim tibi reddere pulchri,
Hoc tamen ipſe tibi Barbara clara dabo.
Quòd te,quod nomenq; tuum,laudeſq; tuorum
Perpetua gratus relligione canam.
Schleuuiſerina domus,quam quondam Norica tellus
Aedidit illuſtrem,magnificamq; domum.
Hæc per me celebris toto cantabitur orbe:
Omnis poſteritas nomina ueſtra ſciet.
Hæc noſtræ ſit Amicitiæ ſolennis origo,
Perpetuo firmam quam fore ſpero,Vale.

Viue diu menti chariſsima Barbara noſtræ,
Viue diu gentis fama, decuſq; meæ.
Te Chriſtus bonitate ſua amplectatur, ametq;,
Et donet uitæ tempora longa tuæ.
Ac ubi te uita uolet hac excedere quondam,
Transferat ad ſuperæ te pia regna domus.
In quibus inueniam te quondam Barbara chara,
Et tecum felix ſæcula longa teram.
Cumq; parentibus, & cognatis Barbara noſtris,
Quorum nunc modo ſunt nomina nota: Vale.

VALEDICTORIVM AD EANDEM **Barbaram.**

Barbara delitijs facundæ prædita linguæ,
Mella Hyblæa pio cuius ab ore fluunt.
Barbara gentis honos noſtræ, quæ tam mihi chara es,
Quám mea chara mihi mater amica fuit.
Salue, perpetuoq; uale chariſsima amitta:
O ingens animi curaq; ſpeſq; mei.
Quám ſtabit Mons iſte diu, cui Gratia nomen
Sancta dedit: ſtabit quám domus iſta diu.
Tam tu chara diu ualeas, tam Barbara uiuas
Et fauſta & fœlix, incolumiſq; diu.
Quando ſuas undas non amplius Iſter habebit,
Et madidis Rhenus forte carebit aquis:
Tum te dira pericla, aut mors premat atra, nec unquã
Te citius mala ſors obruat ulla: Vale.

HECKENBACHIVM antiquitus à loci ſentibus oppleti aſperitate: hodie uero Heppachium, paululũ abbreuiata uoce, Ciſterciensis ſiue Bernhardini inſtituti Monialium præclarũ Cœnobium, Conſtantienſis Diocœſeos, ſub Salemitani Abbatis cura ac uiſitatione, medio fere itinere inter Ochſenhuſium Cœnobium & Biberacum Ciuitatem imperialem ſitum: cœptum & inchoatum eſt, annũ Domini circiter 1233, ſub Romanæ Eccleſiæ Pont. Max. Gregorio nono, Pontificatus eius anno octauo, à pijs ac Religioſis duabus Beginis, quarum una ex nobili gente Regulorũ de Roſenburg, altera ex Laudenburgenſi familia nata fuit. Ad has duas mox aliæ etiã acceſſerunt plurimæ, & inter has quinq; nobiles, quæ parentibus ſuis tam diu inſtiterunt, donec eos perſuaderent, ut domicilia ipſis cõſtruerent. Inchoabatur uero Cœnobium aliquoties in Pago Maſelheim, ſed ligna & ſaxa futuro ædificio præparata, ſemper in eum locum mirabili quodã prodigio rediſſe dicuntur, in quo nunc Monaſterium conſtructum uiſitur. Templum S. Pancratio dicatum eſt, eius primum lapidem poſuerunt ſupradictæ nobiles Virgines, loci huius totius inchoatrices. Priuilegia dederunt Gregorius nonus Pont. Max. & Fridericus ſecundus Imperator: fuitq; Cœnobium tam opulentum olim ex liberalitate undiquaq; conferentiũ piorum, ut alerentur in eo ſolo centũ & uiginti Deo famulantes Virgines. Cum autẽ Vuilhelmo Imperatore rebus humanis exempto interregnum eſſet, & Imperium

Imperium ſine gubernatore, æſtuaretq́ꝫ ciuilibus bellis tota fere Germania, factū eſt ut hoc etiam Monialium Cœnobium incendijs & rapinis deuaſtaretur, & ad tantam redigeretur paupertatem, ut Virginibus omnibus domum eſſet ad parentes redeundum, quæ tamen poſt uiginti annos pacato imperij ſtatu iterum per Imperatorem Rodolphum Habſpurgium ad priſtinum locum reuerſæ, collapſum Monaſterium auxilijs nobilium Regulorum à Bouſtetten, à Freyburg, Vvyler & Ellerbach, Dapiferorū item à Vvalpurg aliorumq́ꝫ plurium (qui ſepulchra ſibi ac poſteritati ſuæ legebant in hoc templo) præclare inſtauratum, ac meliori formæ (quam priſtina fuerat) reſtitutum eſt. Ab eo tempore ad hanc uſq́ꝫ noſtram ætatem præfuerunt Abbatiſſæ, quarum ſequuntur ſubſcripta nomina.

1 Irmengardis præfuit anno Domini 1280, ſed quā diu poſtea adhuc, id incertū eſt.

2 Elyſabetha Hofmanin legitur ſucceſſiſſe Dominæ Irmengardi, & adhuc ad clauum ſuæ ſocietatis Monaſticæ ſediſſe anno 1350.

3 Clara Strelerin, patria Vlmenſis, præfuit anno Domini 1364.

4 Catharina à Stadion nobilis Domina ſucceſſit Claræ, ſed quàm diu ſororibus præſederit, ignoratur.

5 Anna Gretterin Bibracenſis, legitur omnia feciſſe communia, cum antea cuiq́ꝫ ſororcularum propriæ facultatulæ fuiſſent. Euocata eſt ex hac miſeriarum & lachrymarum ualle ad gaudiorum cœleſtium patriam anno Domini 1438.

6 Agatha nobilis uirago de Stadion, præfuit poſt defunctam D. Annam 16 annis: cogitauit de claudendo prorſus Monaſterio, ad quod omnia iàm adornarat neceſſaria, ſed morte præuenta quod ſecum decreuerat, non abſoluit. Obijt anno 1454.

7 Elyſabetha Kraelina patria Lindauienſis, ex Imperiali elegantiſſimóq́ꝫ oppido ad Acronium Lacum ſito nata, ſucceſſit Dominæ Agathæ: præfuit laudabiliter 26 annis. Clauſit Monaſterium propria manu, etſi ægrotiſſima & peſte laborans, qua tamen uicta ſuperſtes adhuc manſit poſt clauſum Cœnobium annis 12. Clauſit uero in die S. Egidij anno Domini 1467. Obijt poſtea anno Incarnati uerbi 1480.

8 Anna Suterina ex Bracoduro, uel Pfullendorpho patre Conſule nata, Religioſa & manſuetiſſima Domina: eligitur anno Domini 1480, præfuit uiginti nouem annis. Deceſſit anno Chriſti 1509.

9 Anna Koboldina, patria Vlmenſis: ſubrogatur Agneti, præfuit honeſte & Religioſiſſime annis ſex. Euocatur ex hoc ſæculo, anno Gratiæ 1515.

10 Barbara Ellenbogina Memmingenſis, præfuit undecim annis pie, prudenter, & utiliter. Obijt anno Domini 1526.

11 Vvalburgis Pitterlerin, patria Vlmenſis: præfuit optimis uitæ & morum exemplis per Septennium ferè. Obijt anno 1532.

12 Margaretha Capitanea, patria Conſtantienſis: ſucceſſit Vvalburgi, fuit Religioſa admodū, & manſueta Domina. Præfuit laudabiliter & ipſa per ſeptennium. Obijt anno incarnationis Dominicæ 1539: ætatis ſuæ 43.

13 Veronica uel Berenice Kraelina, ex Thettnango Montis fortis comitum Algouico oppido nata: eligitur unanimi ſororū omnium conſenſu anno Dñi 1539. Præſidet laudabiliter & utiliter adhuc quadraginta ſex ſororibus non Germanas tantū, ſed & latinas literas mediocriter callentibus, hoc currente Iubilæo: ætatis ſuæ anno 63. Domina manſueta & pia, quæ his ipſis penè latinis uerbis (quibus utor) mihi dicebat, Nauigaſſe ſe diu equidē per turbulentum huius mundi mare, ſed iam penè perueniſſe ad portum Salutis, uitæq́ꝫ per Chriſtum præparatæ ſempiternæ.

HEREMITARVM in Nariſcis Cœnobium Ciſtercienſis inſtituti ampliſſimū ad Vvundrebū amnē ſitū, uulgo Vvaldſaſſen: ab Heremitis, qui illic in denſiſſimis nemorib⁹ plantandæ Chriſtianæ Religionis ergò cōſederant, ſic dictū: cœpit añо Chriſti 1133 in ipſis Calendis Octobribus. Vera originis hiſtoria ueterib⁹ Monumētis cōprehenſa, hæc eſt. Erat in Vveſtphaliç illa parte, quæ Colonieſi Archiepiſcopo ſub- Waldſaſſen.

Wolmūd ſtein Caſtrum.

eſt,ad Iuram torrentē nō procul à Diſpergio oppido,Caſtrū Vvolmundſtein:in eo a/
uitā habebāt ſedem nobiles uiri,quos tota circumiacens Prouincia ab hoc ipſo caſtro
appellabat,Dños de Vvolmundſtein.Horū unus,Gervuicus nomine,ſtrenuus et ge/
neroſus iuuenis,dū(ut multis innoteſcat)circūquaꝙ ad aulas maxime celebriū Prin/
cipū obequitat,& uirtute excellentiū hominū amicitias & fauorem expetit,multorūꝙ
cū urbes tum mores uidere deſyderat:accidit,ut in Bauariā quoꝙ deſcendēs,Principē
ibi tunc tēporis famoſiſſimū,Theobaldum Marchionē Vohenburgenſem,& Nariſco

Marchio de Vohenburg.

rū terræ Dñum in Caſtro Bauarico Vohenburg ad Danubiū,medio ferè itinere inter
Ingolſtadiū & Ratisbonā hodie ſito habitantē,ipſum quoꝙ iuuenem ſtrenuū,& totū
equeſtribus ſtudijs deditū,eius ſe notitiæ & amicitiæ inſinuans cōueniret. Hunc cum
Marchio uidiſſet ſuis morib⁹ pulchre cōuenire,flagraretꝙ ipſe quoꝙ (etſi uxoratus iā
& prole auctus)uariarū cū rerū tum Regionū uidendarū deſyderio nō minori,quàm
Gervuicus:datis utrinꝙ Symbolis fidei dextris,amicitiæ indiſſolubilis ac ſempiternæ
inter ſe iuuenes Theſæū fœdus ineunt ac paciſcūtur, moxꝙ concordibus unà animis
ad omniū Principū Aulas(in quib⁹ equeſtres ludos ſeu Torneamēta nobilitatis Ger/
manicę exercēdę ergò inſtitui aut exhiberi ſciebāt)ſeſe cōferūt,uirtutiſꝙ ibi ac fortitu
dinis ſuæ ſpecimina ædūt.Accidit uero aliquādo,ut in prōmiſcua & ſubita quadā mul
torū,ſimul aduerſis haſtis coeuntiū Cataphractorū cōcurſatione, ubi ſinguli in ſingu/
los caſu oblatos totis uirib⁹ irruūt,Gervuicus etiā forte fortuna in Thęſea ſuū,Prin/
cipē Tbeobaldū incideret,haſtaꝙ ita illū feriret, ut effracta Galea gutturi amiciſſimi
ſocij læthale penè uulnus infligeret:quod cum animaduertiſſet Gervuicus,grauiſſime
perturbatus,in poſterū omnib⁹ eiuſmodi ludis ac certaminibus æternū uale dicere,om
nibuſꝙ Mundi pōpis ac uoluptatib⁹ ꝑpetuū apud ſe exiliū indicere decreuit.Marchio
uulneratus ad ſua iā etiā animum adijcere,& ut fit,quādo in ærūnis conſtituti ſumus
ad relictā domi uxorem,relictos liberos,relictamꝙ ſui Principatus uniuerſam guber/

Vexatio dat intellectum.

nationē,quaſi pręſentis Dei certa uoce admonitus cogitare cœpit.Adeo uerū eſt Pro/
pheticū illud ex Eſaia notū:Vexationē,hoc eſt,ærūnas & calamitates,dare intellectū,
id eſt præbere occaſionē redeundi per oſtiū pœnitētiæ in uiā,unde digreſſus ſis. Cum
itaꝙ amica diſceſſione facta,uterꝙ ad ſua rediſſet:Gervuicus reb⁹ domi diſpoſitis,mū

Sigbergū Cœnobiū.

do ualedicere uolēs, Monaſteriū Sigbergenſe nō procul à Colonia ſitū ingreſſus,Be
nedictinū illic inſtitutū ſub Abbate profiteri cœpit.Marchio uero quandoquidē pro/
pter uxorē,liberos , ac auitas Prouincias ſæcularibus reb⁹ ac negotijs abſtinere in uni
uerſum,aut Religioni totū ſeſe dedere nequaꝙ poſſet,ut eam tamē augeret,pietatiſꝙ
ſtudia proueheret,ac uſitatos Dei cultus latius propagaret,officiū ſuū eſſe ratus, Cœ/

Reichenbachium Cœnobiū.

nobiū nouum de proprijs bonis ac annuis prouentibus in ipſa ditione ſua ad amnem
Regū cōſtruxit ac fundauit,quod accolarū uulgus Reichenbachiū uocat,aliquot mi/
liaribus ſupra Ratisbonam,hodie adhuc ædificijs & Religione conſpicuū.Labentib⁹
aliquot annis,accidit ut Gervuico propter ſingularis urbanitatis ac māſuetudinis lau/
dē aduenientiū hoſpitū cura in Cœnobio Sigebergenſi cōmendaretur: ad quē cū ue/
niſſet aliquando Dñs Chuno,electus Eccleſiæ Ratisbonenſis Epiſcopus,dum è Pary
ſienſi Gymnaſio ad ſedē ſuā Epiſcopalē capeſſendam iter faceret uidens ipſe inſignē
Gervuici uirtutē,facilitatē morum,modeſtiā ac uirtutū cæterarū omniū Reginā ac il/
luſtratricē Pietatē,ingeniū itē prudens ac boni cōſilij ferax:tantū precib⁹ effecit cum
apud loci Abbatē, tū uero ipſum etiā Gervuicū, ut eū permiſſum ſibi Abbatis fauore
ac uenia Ratisbonā unà ſecū abduceret Epiſcopus,ut quē omniū ſuarū fortunarū ſo/
ciū,& actionū inſpectorē,perpetuumꝙ conſiliariū habiturum ſeſe ſperabat. Etſi uero
Gervuicus Chunonē Epiſcopū Ratisbonā nō grauatim ſequeretur,tamē cū animū
ad Religionis ſtudiū adieciſſet totum,perſuaderi ut Ratisbonæ maneret in aula,nec à
Chunone Epiſcopo,nec alio quoquā potuit.Inſtitit aūt Dño Chunoni peticionibus
& precib⁹ tā diu,donec ille datis etiā literis,copiā ei faceret ingrediēdæ heremi,& quę
rendi loci in Diocæſi Ratisbonenſi pro Monachorū cōgregatione idonei;quod cum
ſtudioſe

ſtudioſe faceret Gervuicus, incidit caſu in hãc Nariſcorũ ueterẽ Prouinciã & in ſyluã denſiſſimã, ſoliſq; tum uenatoribus peruiam, eius nimirũ loci, quẽ hodie adhuc accolæ Kolergrun appellant. Ibi dũ ſucciſis aliquot arboribus, nondũ ſalutato fundi Dño, domunculã & oratoriũ pro ſe ac additis ſibi ſocijs cõſtruere molit: prodit interim ue-natũ ex urbe ſua Egrana Marchio Theobaldus, qui uidẽs partẽ ſyluæ ſucciſam eſſe, & domunculã in ipſis ferarũ latebris erigi, furioſus accurrit, iratuſq; quis ibi conſtruere, aut ſe inſalutato erigere ædificiorũ quidquã auſit, à laborantib^9 ac trepidantibus fratribus auide percõtatur. Ibi Gervuicus preſente animo ad Principẽ ſibi adhuc ignotũ progreditur, nomenq; & originẽ ſuã profeſſus, mox quo cõſilio, aut cuius iuſſu in eũ locum ſeceſſerit, accurata oratione habita, & Epiſcopi Ratisbonẽſis literis redditis copioſe edocet: quẽ cũ Princeps audiret Gervuicũ illũ eſſe, nobilẽ uirum de Vvolmutſtein, ueteri neceſſitudine ſibi cõiunctũ, gaudio plenus equo deſilijt, ac Gervuicũ amãter cõplexus uulneris ab eo olim ſibi inflicti cicatricẽ oſtendit, bonoq; animo eſſe iubet, & conſiliũ eius de conſtruenda domo Dei approbans, ſtatim renouandæ ueteris amicitiæ ſtudio ad Cœnobij exædificationẽ tãtũ ſyluæ liberaliter donat, quantũ Gervuicus poſſet integri diei ſpacio circuĩre. Icciro ſocij Gervuici illico ſeſe hylaies futuro operi accingũt, ſyluas extirpãt, ſaxa undiquaq; cõuehunt, ligna aptari curãt, dumq; ſyluæ uicina loca oĩa ſtudioſe inſpiciũt, amœniſſimũ ac maxime piſculentũ fluuiolum Vvundrebũ inueniũt, ad cuius ripã unanimi cõſenſu inchoata ædificiola transferunt ac totũ Cœnobiũ cõſtruunt, & quia heremi ac ſolitudinis ſtudioſi illic cõſediſſent, ab hoc ipſo quaſi Fatali ſuo conſeſſu noĩe nouo Monaſterio impoſuerũt, ut Germanica lingua Vvaldſaſſen, quaſi heremũ & nemora amantiũ, aut (q̃d Germaniſmũ melius exprimit) ad nemora ſedẽtiũ locus diceret. Erat ea tẽpeſtate adhuc in uiuis Diuus Bernhardus Ciſterciẽſis inſtituti primus author, qui tũ præpotẽti Burgundionũ terræ Monaſterio Claræ uallis Abbas imperabat: hunc Gervuicus propere accedẽs, Monachos petit ad nouũ ſuũ Cœnobiũ inſtruendũ excolendũq;, quos cũ nec Diuus Bernhardus, nec alij Abbates in tota ea peregrinatione rogati dare potuiſſent, ad Volckẽrodẽſem Abbatiã impigre cõtendit, ubi cũ tres ſuæ profeſſionis Monachos cõſecutus eſſet, mox Vvaldſaſſum redijt, ac inchoatas habitationes fœliciter abſoluit, accedentibus undiquaq; piorũ hominũ donationib^9, ac Eleemoſinis liberaliſſimis. Elegit autẽ Vvigandũ quendã in Cœnobitarũ collectorũ Priorẽ, qui cœleſti oraculo per quietem oblato admonitus, D. Virgini matri ac Beato Ioanni Euangeliſtæ locũ hũc ſacrandũ ac dedicandũ cẽſuit tanq; cẽteſimã ouẽ, quod locus iſte centeſimus eſſet in tota Chriſtianitate Ciſtercienſi recẽs inchoato ordini nuncupatus. Dumq; Vvaldſaſſenſe Cœnobiũ ita fœliciter ſurgit, accedit ad nouũ hoc Nariſcorũ terræ ornamentũ, alia inſup fœlicitas neutiq; hic prætermittenda, aut ſilẽtio prætereunda. Hæc illa erat: Habebat Princeps Theobaldus ex prima uxore ſua Dña Adelhayde Poloniæ Duciſſa, filiã Adelheydin inſigni forma ac ſingulari uirtute, prudentiaq; præſtantẽ puellã, quã cũ potentiſſimus Imperator Fridericus Barbaroſſa matrimonij legib^9 ſibi coniũgi petijſſet: nuptiæ añõ Chriſti 1179 regio apparatu in urbe Egrana præſentib^9 multis Germaniæ cũ Eccleſiaſticis tũ ſæcularib^9 Principibus celebratę et peractæ ſunt. Dos Regiæ puellę erat Ciuitas Egrana cũ adiacẽte ditione omni, recenſq; cõſtructa, ac nup adeo quatuor pręclaris pagis à Marchione Theobaldo donata Abbatia. Peractis nuptijs prodijt Imperator cũ magno Principũ ac Epiſcoporũ comitatu in nouã Abbatiam, quã ſe præſente à Chunone ſecũdo, Epiſcopo Ratisbonenſi cõſecrari fecit. Ab eo tẽpore ad hæc noſtra uſq; Cœnobiũ prędictũ ſemper Imperatorię ditionis fuit. Tutores uero habet Principes Palatinos Rheni ab añõ 1411. Sunt in eius tẽplo Principaliore præclara Mauſolæa Prouincialiũ Comitũ de Leuchtẽberg, Gebhardi uidelicet ac Friderici eiuſdã, qui patre etiã Friderico, & matre Elyſabetha Comitiſſa de Ortẽberg natus, Abbas Lanckeymẽſis ac Eboracenſis Cœnobiorũ, tandẽ Ayſtetenſis etiã Eccleſiæ Epiſcopus factus, ex hac mortali uita: Añõ 1346 ad ſalutis æternę patriã emigrauit. Eſt et

Egra.

Clara vallis.

Volckens rode cœnobium.

Fridericus Barbarossa ducta Vohrburgensis Marchionis filia nuptias celebrat in Egra Ciuitate.

Lantgraphij Leuchtenburgenses.

in ſiniſtra chori parte tumulus Friderici ac Gebhardi comitum de Sultzbach,et propè ædiculã corporis dñici egregiũ monumẽtũ Ioãnis Epiſcopi Ebronẽſis,i Vvaldſaſſenſi olim Cœnobio ꝓfeſſi,qui mortuus eſſe legit̃ ãno 1404,ſecũda Calẽdarũ Maij. Sunt in eodẽ tẽplo ſepulturę etiã nobiliũ Regulorũ de Vvirsberg,Sparrẽhecke,Schirnting Nothafftorũ itẽ de Vveiſſenſtein & quorundã aliorũ,cũ in Nariſcorũ,tũ Prætoriana terra habitãtiũ.Catalogus hui⁹ loci Abbatũ talis à me ex uarijs Cœnobij Monumẽtis et annotationib. Monaſticis,nõ ſine multo ſed tamẽ ob uicinæ patrię amorẽ,lõge ſuauiſſimo labore cõgeſtus eſt. 1 Henricus primus Abbas eligit̃ Año 1134,ſedit ad clauũ,ꝑ unius ſaltẽ ãni ſpaciũ. 2 Vlricus ſucceſſit Hẽrico,& prçfuit per annũ,ſimiliter unũ tãtũ. 3 A Deo datus,tertius Abbas Heremitarũ domus cõſtituitur et prçſidet itidẽ per unũ dũtaxat annũ. 4 Gerlacus eligit̃ Abbas 4tus Año 1138,q̃ Priuilegia accepiſſe legit̃ Mogũtię à Rege Cõrado Sueuo,primo ãno Regni ei⁹.Teſtes introducunt̃ Ruffinus Epũs,Cardinalis Apoſtolicę ſedis Legatus,Adelbertus Archiepiſcopus Mogũtinẽſis,Adalbero Treuerenſis,Embrico Epũs Herbipolenſis, Bucco, Vvormaciẽſis,Vvernherus Monaſteriẽſis,Gebhardus comes de Sultzbach,et alij plures celebri loco nati proceres.Eidẽ Gerlaco dedit etiã Priuilegia ãno 1147,idẽ Cõradus,Imp.effectus. Præfuit iſte laudabiliter 25 ãnis, quib⁹ Monaſteriũ ſuũ primus ab exactionib⁹ & aduocatijs liberauit.Sub ei⁹ gubernatiõe Zedlicẽſe Cœnobiũ in Boemia octo miliarib⁹ à Praga Regni Metropoli Morauiã uerſus ſitũ,fundatũ eſt,Monachis aliquib⁹ ex Vvaldſaſſio ad nouã terrã excolẽdã euocatis.Sub hoc Abbate Thurſonis nouales,uulgo Thurſenreuttũ,hodieegregiũ oppidũ,ac propter adiacentes amplisſimos Lacus natura loci munitiſſimũ,tũ uero pagus tantũ,Sigefridi Epiſcopi Spirenſis ac Godefridi fratrũ ac Comitũ de Leyningen erat,qui dederũt Abbatię Vvaldſaſſenſi,pagũ Hoſteich antiquitus Niderteychũ dictũ. Poſtea Thurſenreutũ in man⁹ Dñorum de Hartenberg, & tandẽ Rabothonis ac Henrici Comitũ de Ortẽberg peruenit,à quib⁹ permutationis Iure acceſſit Monaſterio 5 Daniel cõſtituitur Abbas Año 1163,præfuit & profuit Cœnobio ſuo annis 33. Legitur conſcripſiſſe Papiã, ſed quale id opus ſit,ego hactenus ignoro.Fuit Friderico Barbaroſſę laudatiſſimo Imperatori familiariſſimus,quẽ in Siciliã,Apuliã & Longobardiã iter facientẽ ſecutus, plurima ab eo impetrauit,ſecũꝗ aliq̃t Auri marcas cũ plurimis Clinodijs ac reliquijs domũ attulit.Cõſtruxit ambitũ tẽpli,ac hoſpitum aduenientiũ domũ nunc plane uaſtatã.Accepit Priuilegia à Pont.Max.Alexandro III.Et Año 1184 egregiũ Diploma à Lucio III. P. M.Veronæ datũ per manus Alberti Cardinalis.Cõſecutus eſt inſigne Priuilegiũ Herbipoli etiã ab Imp. Henrico ſexto,in Februario Ãni 1194. In eo teſtes nominant̃ Cõradus Archiepiſcopus Mogũtinẽſis,Adolphus Coloniẽſis electus:Hẽricus Dux Bohemię,Otho Epiſcopus Babenbergẽſis,Hermañus Monaſteriẽſis,Eberhardus Merſenburgẽſis,Bertramus Metẽſis,Henricus Herbipolẽſis,Theodericus Miſnẽſis,Cõradus Ratisbonẽſis,Rudolphus Verdẽſis, Vvulffgerus Patauiẽſis,Cõradus Palatinus Rheni,Leopoldus Auſtrius,Bertholdus Dux Meroniæ &c.

6 Erckenbertus ſucceſſit Danieli ãno 1196.Præfuit 18 ãnis glorioſe.Cõſecutus ẽ Priuilegiorũ ſuorũ cõfirmationẽ in Ciuitate Egrana à Rege Rom.Philippo,9 Kl.Martij indictione ſexta.Sub ei⁹ gubernatione abſolutũ eſt Cœnobiũ Vvoſſecẽſe iuxta Litomeritziũ in Bohemis ſitũ,q̃d prius ſub Daniele Abbate cõſtrui cœptũ erat.Eius loci primos Monachos dedit Abbas iſte ẽ Vvaldſaſſenſi ſuo Monaſterio.Donatus eſt idẽ Abbas à Bertholdo Marchione in Voburg decimis qbuſdã ãno 1202, teſtes ſunt Rẽbodo et Thiemo Marchiones de Voburg. 7 Hermañus eligit̃ ãno 1214,laudabilit̃ prçfuit,et plurimũ ꝓfuit Cœnobio ſuo ãnis 8.Legit̃ fuiſſe uir magnę deuotions,&(ad ſcribã n.ỽba,quę de ipſo reperiunt̃ ſcripta)plurimę cũ ſanctis Dei Angelis cõuerſationis,de quib⁹ Tractatũ cõpoſuiſſe ſcribit̃,q ꝓpter crebras cœnobij uaſtatiões ad noſtrã notitiã nõ ꝑuenit. Accepit priuilegiũ ãno 1214 ab Imp. Friderico 2,in Egrana ciuitate datũ,ꝑ manũ Cõradi Metẽſis et Spirẽſis Epiſcopi et Imperialis aulę ſupremi cãcellarij in quo

Marginalia: Zedliciũ Cœnobiũ. Thurſenreutt oppidum. Woſſeckum Cœnobiũ.

in quo teſtes allegantur Albertus Archiepiſcopus Magdenburgēſis, Otho Epiſcopus Herbipolenſis, Engelhardus Naumburgenſis, Conradus quondā Halberſtatēſis, Hermannus Lantgrauius Thuringiæ, Theodericus Miſnēſis & Orientalis Marchio, Otho dux de Meran, Adolphus Comes de Schaūburg, Albertus Comes de Eberſtein, Henricus Comes de Schvvartzburg, Fridericus Comes de Bychelingē, Burchardus Comes de Mansfeldt, Erneſtus Comes de Vilſeck, & quidā miniſterialis de Egra. Accepit eodē anno, ab eodē etiā Imperatore aliud priuilegiū Egræ datū 12 Calend. Decembr. in quo teſtes citantur, Otho dux de Meran, Gebhardus Lantgrauius Leuchtēburgenſis. Tertiū priuilegiū ab eodē Cæſare conſecutus eſt in eadē urbe datum anno dñi 1219, decima quarta Calend. Decēbr. Fecit primus piſcinas & inſignes lacus Thurſenreuttenſes, pagū enim eū pro prædio Seevvarn permutatū anno 1217 à Rabodone Comite Palatino, ipſiusq; fratre Henrico comitibus de Ortēberge plene cōſequutus eſt, Imperante Friderico ſecundo. Moritur anno dñi 1222 ipſo die angelorū, nō domi, ſed in Ciſtertio Burgundionū terræ potentiſſimo Monaſterio, ubi in ambitu Eccleſiæ ante arā S. Trinitatis honorifica ſepultura donatus eſt. 8. Eberhardus ſucceſſit Hermanno, præfuit 27 annis utiliſſime Monaſterio Vvaldſaſſenſi, quod uarijs ſtructuris & ædificijs plurimū auxit & ampliauit. Huic priuilegiū dedit Imperator Fridericus ſecundus Capuæ in Italia anno dñi 1223 Menſe Februario. Hēricus uero Friderici Imperatoris filius aliud dedit Herbipoli in Martio Anni 1227, in quo teſtes nominantur Eberhardus Archiepiſcopus Salisburgēſis, Hermannus Epiſcopus Herbipolēſis, Hēricus Ayſtetēſis, Ludouicus Bauarus, Leopold⁹ Auſtrius, Ludouicus Charintiæ dux, Hermannus Magiſter domus Teutonicorū Hieroſolomitanus, Cōradus Burggraui⁹ Noribergēſis, Fridericus de Truhendingē, Gerlacus de Butingē, Eberardus Dapifer de Vvalburg, Conradus & Eberhardus pincernę de Vvilterſtetē &c. Eidē Eberhardo Abbati priuilegiū dedit Rex idē Henricus Friderici ſecundi filius in Nouembri Anni Chriſtianorū 1223 in ciuitate Egrana: in quo teſtes enuntiātur Conradus Epiſcopus Spirēſis, Eckēbertus Bābergenſis, Hermānus Marchio Badēſis, Theobaldus Marchio dę Hohēburg, Gebhard⁹ Lantgrauius de Leuthēburg, & frater huius Theobald⁹. Cōradus dapifer de Vvaldburg, Dietho de Rauēſpurg, Albertus de Vvōſidele, Henricus de Kinsberg, Arnold⁹ & Rudigerus de Sparrēhecke, & alij plurimi. Et iterū cōſecutus eſt Abbas iſte priuilegiū ab eodē Rege Henrico in patrē ſeditioſo, in Egrana ciuitate datū anno 1232 Menſe Iulio: Et iterū aliud in eadē urbe añō 1234 Menſe Iulio, in quo teſtis eſt Eggēbertus Bambergēſis Epiſcopus, Abbas iſte Eberhardus ſenio cōfectus & gubernationis pertæſus reſignauit Abbatiā anno 1249, paulo poſt euocatus eſt ex hac uita, & in domo capitulari, ſepultura donatus ſe digna. 9. Ioannes à reſignante Eberhardo, Abbatiæ clauū cum conſenſu totius conuentus accipiēs, præfuit 21 añis utiliſſime: Regib. & principib. charus & acceptus: reſignauit gubernationē, ꝓpter afflictā ualetudinē anno 1290. Huic Abbati dederunt anno 1263 Fridericus & Gebhardus fratres, Lantgrauij de Leuckēburg uel Leuthenburg Caſtellū Vvaltershofenſe cū pagis Vvolframsreut & Mayerhofe, quæ bona omnia emerat Abbas à patre eorū principe Friderico, eiusq; coniuge Dña Iſentrude. 10. Giſilbertus ex Vvoſſecenſi Abbatia deſumptus, Vvaldſaſſenſi præficitur eodē anno, quo Egrana ciuitas calamitoſiſſ. incendio tota penè deleta eſt, uidelicet 1270: præfuit tribus annis, & aliq̃t etiā alijs Campinenſi Cœnobio, tandem ſenio cōfectus, utriusq; magiſtratu ultro ſeſe abdicauit. 11. Lambertus ſucceſſit Giſilberto, electus anno 1273, præfuit utiliter tribus annis & ſex Menſibus, fuit uir probus & ſimplex, deceſſit añō domini 1277. *Camp Cœnob.*

12. Ioannes II eligitur anno Chriſti 1277: præfuit pio corde & fideliter annis 12: Valedixit huic uitæ anno redempti orbis 1288. Accepit priuilegium à Rudolpho imperatore Viennæ, anno domini 1280, & aliud Vvimpinæ anno 1287.

13. Theodericus decimus tertius Vvaldſaſſenſium Abbas, ex Vvoſſecenſi Bohemię Cœnobio excitus, conſtituitur anno Chriſti 1288, præfuit ſapienter & utiliſſime annis

18, fuit præcipuus conſiliarius & Compater Regis Bohemiæ Venceslai ſecundi,eius uidelicet, qui filius erat Ottocari Regis ab Imperatore Rodolpho Habſpurgio apud Nidersbruggum cæſi,& eiuſdem Rodolphi gener. Ab hoc Rege compatre ſuo donatus eſt anno domini 1294 Eccleſia in Radansfurtt dioceſeos Pragenſis cum omnibus iuribus ac pertinētijs ad dictam Eccleſiā ſpectantibus:quæ donatio à D. Thobia Pragenſi Epiſcopo confirmata eſt anno domini 1295. Idem Abbas crebris hortationibus author fuit Regi Venceslao, ut Aulæ Regiæ Monaſterium Ciſtercienſis ordinis amplifſimum conſtrueret ſupra Pragam ad ſiniſtram Moltaui ripam,in quod ipſe Monachos è Vvaldſaſſenſi ſua Abbatia miſit,qui illic Religionis ſtudia profiteri ceperunt anno Domini 1305. Accepit priuilegium à Rodolpho Imperatore, Erfordiæ, Anno Domini 1290. Erat ſtrenuus in acquirendis nouis poſſeſſionibus & dilatandis Abbatiæ ſuæ terminis: Emit enim Falckenbergum arcem ac marcam ad Nabum Turſenreuttanum,piſcoſum amnem ſitam: Arcesq; Neohuſium & Schvvarczenſchvval pro 300 marcis puri argenti anno domini 1294 ab Vlrico Landgrauio Leuckenbergenſi, Liebenſteinium item arcem, ac pagum non procul à Thurſenreutto oppido ſitum,anno domini 1298 à Theodorico de Parſperg Iudice in Vvaldegk. Sub eiuſdem gubernatione legauit Cœnobio Vvaldſaſſenſi Domina Iſentrudis Friderici Landgraphij Leuthenbergenſis relicta uidua 40 marcas argenti anno domini 1289. Tandem tædio curarum & gubernationis moleſtiarum reſignauit Abbatiam, retenta tamen honeſta pēſione annua. Mortuus in cœmiterium poſitus eſt,at à ſucceſſore Othone poſtea in domum Capitularem ad anteceſſores translatus.

Aula Regia Cœnobium.

14. Otho ex Priore Abbas factus eſſe legitur anno 1306: fuit uir doctus, ſcripſit latine anteceſſorum ſuorum breues Annales,prçfuit duobus annis laudabiliter,& uiam uniuerſæ carnis ambulauit anno gratiæ 1308.

15. Heydenricus uir iuſtus & pius ex Zedlicenſi Monaſterio Bohemico, in quo is antea Canonice in Abbatem electus,diu fçliciter præfuerat,ad gubernationē Vvaldſaſſenſis etiam Abbatiæ euocatur anno 1308; præfuit duobus menſibus,& quia imprimis charus eſſet tum populo, tum Cœnobitis ſuis Zedlicenſibus,quibus prudenti gubernatione ſuaiam tum etiam plurimum profuerat,rogatus ut apud eos maneret, nec alibi domicilium eligeret,miſſis ad Abbatem Volccenrodenſem,uiſitatorem primarium Vvaldſaſſenſem duobus Abbatibus Vvoſſecenſibus, Theoderico qui nuper ibi reſignarat,& Gervvico tum ad clauum Cœnobij ſedente,oblatam Abbatiam Vvaldſaſſenſem cum multa gratitudinis ſignificatione reddidit, eiusq; Magiſtratu in uniuerſum ſeſe abdicauit,moxq; Zedlitium redijt, ubi 42 annis ſumma cum laude & gloria præfuiſſe legitur. Vvaldſaſſum poſtea Vvallerbacenſi Abbati gubernandum committitur,ſed & ille ſua ſorte contentus, Vvallerbachi manere,quàm Vvaldſaſſum migrare maluit. Alius iccirco Abbas & gubernator quæſitus eſt,uidelicet.

Wallerbach.

16. Vlricus,ex Conuerſorum in Aula Regia Magiſtro,Vnanimi Vvaldſaſſenſium Monachorum conſenſu aſſumptus: qui præfuit annis penè ſex,& anno Domini 1313 reſignans, ad Aulam Regiam in Bohemiam redijt, ubi cellæ uinariæ præfectus reliquum uitæ in quiete potius, quàm illic in laborioſa tanti Cœnobij gubernatione abſoluere maluit. Accepit priuilegium ab Imperatore Alberto Auſtriaco,datum anno domini 1306 in caſtris Mittelvveide,quo datur Thurſenreutanæ Villæ Hebdomadale forum Martis die celebrandum & anno domini 1308 dedit idem Imperator Albertus eidem Vlrico Abbati:IVS patronatus Parrochialis Eccleſiæ in Raſche Eyſtetenſis dioceſeos. Hic Abbas Redovviczium etiam prçclaram Marcam hodie S.P.Q.Egrani,ſed tunc temporis pagum ſaltem,& Seuſſenam prædium olim,nunc pagum anno dñi 1310 acquiſiuit,ab Harvvardo ac Tutone patre & filio nobilib. uiris de Schonbrunne & Heertenberg,qui eadem loca ab Imperatore quodam cui milites aliquādiu ſeruiuerant,pro 70 librarū denariorū debito acceperant: quæ ipſa loca poſtea idē Abbas Monaſterio in perpetuum poſſidenda ab Imperatore confirmari fecit.

Redwicz

17. Ioannes de Cubito uulgo Ellenbogen, oppido Boẽmico ad Egram fluuiũ ſito,
ex Priore Vvaldſaſſenſi eiuſdem loci Abbas conſtituitur anno Domini 1313, uir Deo
& hominibus dilectus. In conſpectu enim Regũ ac principũ, authoritate ſumma erat
præditus, quod eſſet prudentia & conſilijs maximus. Erga omnium ordinũ homines
placidus ac mitis, in obſeruatione uero inſtituti Ciſtercienſis & Regulæ ſuę cum zælo
quodam ſtrenuus & uigil, in prædicatione uerbi Dei gratioſus, in operibus uirtuoſus.
Is utiliſſime & ſumma cum prudentia præfuit annis 12. Habuit omnino clementem
& propicium Imperatorem Henricum ſeptimũ, Lutzelburgẽſem Ducem; cuius Epi-
ſtola ad hunc Abbatem è Roma ſcripta, talis extat, quam huic Catalogo inſerui, quod
coronationẽ Henrici ſeptimi Romæ à Cardinalibus factam, Clemente V. Rom. Pon
tifice interim apud Auinionem in Gallijs degente, pulchre deſcribat, ſimulq; animi
omnino clementis erga hunc Abbatem minime fallax teſtimonium perhibeat.

HENricus Dei gratia Romanorum Imperator ſemper Auguſtus: Venerabili Ab-
bati Vvaldſaſſenſi Ciſtertienſis ordinis, deuoto ſuo ac dilecto, gratiam ſuam & omne
bonũ. Magnus Dominus & laudabilis ualde, in excelſo Diuinitatis ſuæ ſolio reſidẽs,
imperiũ ſuum (quod pro meritis eius inter nationes diuerſas quaſi cum gentibus à ſuo
creatore degenerãtibus uacillabat) tranſire uoluit ad Romanos, ut illuc præiret Impe-
rialis excellẽtię thronus, ubi erat ſacerdotális ſedes, & Apoſtolica affutura: ita quod in
eodem loco ſummi Pontificis & Imperatoris authoritas reniteret. Nouiſſimis quippe
temporibus illo trãslato in Germanos, poſtq; plures principes ad ipſum uocatos impe
riũ, quorum quidã ipſius imperij aſſumpſere Diadema, quidã non: diuina cooperante
clemẽtia per eos ad quos ſpectat, in Romanorũ Regem, futurũ Imperatorẽ rite & con
corditer electi, propoſuimus ad urbẽ pro coronationis noſtræ ſuſcipiẽdis ſolennijs pro
ficiſci. Ac ſanctiſſimũ in Chriſto patrẽ, Dñm Clementem ſummũ Pontificem requi-
ſiuimus, ut ad urbẽ accedens, præfata ſolennia nobis ibidẽ tradere dignaretur. Qui cũ
ex certis cauſis iuxta noſtrũ immẽſum deſyderiũ intereſſe nequiret, ne dicta coronatio
ob ſui abſentiã impediri ualeret, Venerabilibꝰ patrib. Dñis Arnoldo S. Sedis Apoſto-
licæ legato, Leonardo Albanenſi, & Nicolao Hoſtiẽſi ac Velletrẽſi Epiſcopis, ac Frã-
ciſco S. Luciæ, nec non Lucæ S. Mariæ in uia lata Diaconis Cardinalib. commiſit in
hac parte plenarie uices ſuas, cũ clauſula, ut ſi non omnes his exequendis intereſſe ua-
lerent, quatuor, tres, duo, uel unus eorũ dictæ coronationis noſtræ negotiũ expediret.
Verũ dictis Leonhardo & Franciſco de hac luce ſubtractis, per dictos Dños Cardina
les ſuperſtites die feſto Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorũ (quem ad hoc ut potera-
mus uirtute dictæ Cõmiſſionis elegimus) in Eccleſia S. Ioannis Lateranẽſis, præſen-
te Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Abbatũ, & aliorum prælatorum, ac Eccleſiaſtico
rum ordinum Vrbis, Ducumq;, Comitum, Baronum, nobiliũ, ac Romani populi in-
numeroſa caterua: oleo ſacro uncti fuimus, nec non imperiali Diademate coronati ac
alijs debitis ac conſuetis ſolennijs inſigniti. Hæc autem deuotioni tuæ uoluimus inti-
mare, ut de noſtris fœlicibus ſucceſſibus ualeas exultare. Datum Romæ quarto Ca-
lendarum Iulij, Regni noſtri anno quarto, imperij uero anno primo.

Idem ille Abbas cauſam Cœnobij ſui egit corã Ludouico Romanorum Rege ad-
uerſus Burggrauium Noribergenſem Monaſterij Vvaldſaſſenſis admodum inclemẽ
tem uaſtatorem, & tantum apud eundem Regem (qui aliquocies in Cœnobio Vvald
ſaſſenſi fuit) effecit, ut pro illatis ſibi à Burggrauio damnis, ius patronatus Eccleſiarũ
in Perngavv Eyſtetenſis dioceſeos & Horburg Auguſtanę dioceſeos conſequeretur,
& idẽ ius in Floſs, Pernavv, Greisbach, & Hohentañ p uim abalienatũ recuperaret,
quod & publicis diplomatibus Regũ confirmari fecit. Huic ipſi Abbati dedit año do
mini 1319 Ludouicus Imp. liberã poteſtatem ex Villa Schombach ciuitatẽ faciendi:
& aliud priuilegium in quo tradit Villæ Schombach forũ Ebdomadale & omnia iu Schom-
ra omnesq; libertates ciuiles quib. Egrẽſis urbs gaudet & gaudere hactenus cõſueuit. bach.

Emit caſtrum

Emit caſtrum Hardeck cum toto adiacente territorio pro 250 ſexagenis groſſorum Pragenſium ab Vlrico Landgrauio à Leuckenburg compatre ſuo, anno domini 1316. Reſignauit Abbatiam anno 1325, & retenta annua penſione, in arce Hardeck ſedem ſuam habuit: tandem ualetudinarius in Monaſteriũ profectus, prope ſacellũ S. Iacobi antefontanum, domunculam pro ſuo modo decenter ornatã inhabitauit, in qua mortuus, inde ad Capitularẽ locũ delatus, ac prope alios Abbates anteceſſores ſuos humo honorifice mãdatus, primæq; oĩm mortaliũ parẽti redditus eſt ſub Abbate ſucceſſore.

18. Ioannes Gribelius, patria Thuringus, puer adhuc à præcedentibus Abbatibus quod ingenioſus, & bene compoſitis eſſet moribus amatus, & à Ioañe Cubitone Lutetiam propter miram ingenij dexteritatem, & corporis agilitatem, ſtudiorũ ergò miſſus: cum inde rediſſet, mox Vvoſſecenſi Abbatiæ propè Litomeritium in Bohemia ſitæ Abbas præfectus eſt, ubi cum aliquandiu fœliciter præfuiſſet, tandem à reſignante Abbate Ioanne Cubitone ita Cœnobitis Vvaldſaſſenſibus commendatus eſt, ut unanimibus omnium Capitularium ſuffragijs eidem Ioanni in Vvaldſaſſenſis Abbatiæ gubernatione ſubrogaretur, quod factum eſt anno domini 1325. Inuenit Monaſteriũ opulentiſſimum, idcirco multis præclaris ædificijs id illuſtrauit, maioremq; eius partem muro incluſit ac præclare muniuit. Hypocauſtum hybernum cum alta turri in domo Abbatis, plurimasq; Cœnobio ſuo utiles officinas fecit. Thurſenreuttum oppidum inter Lacus ſitum à Thurſone olim quodam, cum uetuſto S. Petri ſacello conſtrui cœptum, mœnibus etiam ac uallo cinxit, & inferiore turri muniuit: caſtrumq; ibidem primus de nouo exædificauit. Erat imprimis charus Dominæ Elyſabethæ Bohemorum Reginę Caroli quarti Imperatoris matri, quæ in eius fauorem ac gratiam Monaſterio multos inſignes ornatus E, ſui nominis primordiali litera inſignitos dono dedit: in extremis etiam agens & iam iam animam Deo redditura, eidem Abbati aurea quædam clinodia legauit, ſed quæ Carolus tum adhuc Morauiæ Marchio detinuit. Erat Abbas prodigus, iccirco ſub eius gubernatione inclinari cæpere res & opes Monaſterij alioquí ditiſſimi. Cumq; 14 annis præfuiſſet, & aduerſa ualetudine laborare iam inciperet, reddita Abbatiæ adminiſtratione his, à quibus eandem prius acceperat, ſibi domum ſupra coquinam adornans & reædificans, mediocri penſione, cenſuum uidelicet Neoforenſis Eccleſiæ contentus, ibi reliquum uitæ manibus pedibusq; contractis priuatus traduxit. Mortuus tandem, in capitulari domo decenter humatus eſt.

Thurſenreuttum muro cingitur.

19. Franciſcus Kribel Egranus cum in Parrhyſienſi gymnaſio aliquamdiu bonis literis ac Theologiæ ſtudijs operam dediſſet, inde ad Vvaldſaſſenſe Cœnobium profectus, Monaſticen profiteri cœpit. Cumq; doctrina & prudentia cæteris anteiret, dignitate Prioratus mox donatus & ornatus, tandem etiam reſignãte Abbatiam Gribelio, anno Domini 1339 eidem ab unanimiter conſentientibus Cœnobitis omnibus ſuffectus eſt. Præfuit uero undecim annis, ſplendide quidem (erat enim liberalis & multi apparatus ſtudioſiſſimus) ſed non æque utiliter. Regibus ſiquidem Bohemorum Ioanni & Carolo, ducibus Luczelburgenſibus alijsq; uicinis principibus à crebris legationibus, quod eſſet eloquens & facundus, ſæpe Romam, aliasq; exteras ac procul diſſitas urbes adijt, aliena negotia diligentius quàm ſua expediens: hinc factum eſt, ut crebris peregrinationibus ac uarijs illis ad exteras etiam gentes ſuſceptis itineribus plurima abſumpſerit, & iccirco etiam multa uendere coactus fuerit. Vendidit autem caſtrum Rudolffſtein & Albæ Eccleſiæ marcam (hodie Vveiſſenſtatenſe oppidum) cum omni adiacente territorio: Schonenbachvvaldum item cum triginta uillis, Chodavv cum pertinẽtijs omnibus, Bernavv cum uillis & dominio omni: ius patronatus Eccleſiarũ, decimas, calices, ornatus, imo & paſtoralẽ baculũ. Habebat uero cognatos in ciuitate Egrana, hi quicquid poterãt ad ſe etiã rapiebãt, monachosq; miſere inſup tractabant, ita ut res non ſolũ aliquoties ad uerbera & ſanguinẽ, ſed eò etiã deueniret, q̃d monachi in unũ omnes cõfœderati (abſente Abbate) relicto Monaſterio, & corraſis de tã negligẽti gubernatione uẽditisq; reliquijs diſcederẽt, nouũq; inter ſe Abbatẽ

Rudolffſtein. Weiſſenſtadt.

Nicolaum

Nicolaum Heckhelium eligerent. Quę fama cum increbuiſſet, uenit tandem quidam Dominus Morimundus, habens plenariam authoritatem ſibi à generali capitulo conceſſam: is Cœnobium reformans, Nicolao Abbate prorſus amoto, Franciſcum etiam ob negligentiam exauthorauit, cui tamen exigua adhuc penſio annua data eſt, qua contentus in multa patientia uiginti adhuc annis ſuperuixit, ſacris fideliter ſeruiens, & Monaſterium conſilio fideliter adiuuãs. Poſtremo apoplexia tactus uocem amiſit, & quinto die poſt acceptum hoc malum naturæ debitum ſoluit. Vt tamen aliquam bonam etiam ſui relinqueret memoriam, inſtaurauit initio ferè gubernationis ſuæ arcem Thurſenreutenſem incendio collapſam: Liebenſteinium exteriore muro cinxit, & Praſiatorium hoc eſt lapideã domum cum Ciſtertienſi ſacello intra urbis Egranæ mœnia pulchre conſtruxit. Obijt anno 1370. Sub eius gubernatione admodum infeſti fuerunt Cœnobio huic Bohemici Reguli de Guttenſtein, inſignes prædones qui pagum & Eccleſiam Linnberg ſpoliarunt, & campanas etiam inde ſecum auexerunt.

20. Henricus Rullius uir facundus & humanus, ex Zedlicẽſi Monaſterio accitus, conſtituitur Abbas Vvaldſaſſenſis à Domino Morimundo, anno Domini 1350, præfuit Abbatiæ (quam in ſumma paupertate inuenerat) annis octo fideliter & prudẽter, ſatis item feliciter; Sub eo enim Cœnobium ſeſe aliquomodo erigere uiciſſim incipiebat. Arcem Falckenbergenſem, & alia quædã adiacentia loca oppignorans, pecunias contrahebat, quibus debitores pacaret, & quaſi porrecta offa ſopiret. Tandem pertęſus gubernationis curarum, & moleſtiarum feraciſſimæ, Abbatiam aliquatenus reſtauratam conuentui libere reddidit, ſeq́; iterum in Zedlicenſis Cœnobij priſtinam habitationem recipiens, reliquum ibi uitæ priuatus peregit & abſoluit feliciter.

21. Nicolaus Steinkeller Egranus, in Vvaldſaſſenſi Cœnobio à pueris ferè alitus, poſtea ad Zedlitium in Bohemiã miſſus, forte linguæ addiſcendę ergò. Omnes enim ferè Vvaldſaſſenſes Monachi antiquitus trilingues erant, latina uidelicet, Bohemica *Monachi* & Germanica callentes: reuocatus eſt ab Henrico Abbate ad Vvaldſaſſum, & unani *trilingues* mi cõſenſu cũ reſignantis Abbatis, tũ capitulariũ fratrum Abbas deſignatus, anno dñi 1358, præfuit annis tantũ tribus. Erat uir prudẽs, œconomus circumſpectus, longeq́; fideliſſimus: is uenditis initio ſtatim gubernationis ſuæ Pendorffo ac Falckenburgo cũ adiacente territorio, caſtrũ Hardeck redemit, ut quod diutiſſime tenuiſſent anteceſſores ſui, & quod Monaſterio maxime uideretur utile. Piſtrinũ ſua ætate combuſtũ reædificauit, & fortiſſimo muro muniuit. Anno tandẽ 1361 ualetudinarius effectus obijt in die Matthæi apoſtoli, corpus eius in domũ capitularem delatum, ac ibi honorifice depoſitum, terræq́; parenti redditum eſt. 22. Nicolaus ſecundus ſucceſſit primo, ex Tachauio Bohemica ciuitate natus, uir prudentiſſimus, & gubernator adeo felix, ut uideretur reſtituere poſſe plane in integrũ collapſas penè Monaſterij res ac fortunas, ſi diutius in hac mortali uita ſupereſſe datũ ei fuiſſet. Præfuit annis tantũ duobus, & anno domini 1363 in graui quodam negotio Pragam contendens, cum in inſperatum morbum ſubito incidiſſet, ex hac calamitoſa uita ad aliam ibi euocatus, & inde ad Monaſterium ſuum relatus, honorificeq́; in capitulari loco ſepultus eſt.

23. Ioannes de nobili progenie Vvirsbergenſium natus, eligitur año Domini 1363, præfuit prudenter & utiliter annis nouem, mediocriter ſatisfaciens omnibus creditoribus, & multa redimens ab alijs partim uendita, partim impignorata. Valedixit huic ſæculo ætatis ſuæ ſeptuageſimo anno, Domini uero anno 1372 in feſto S. Martini. Sepelitur in Capitulo. Habuit ſub ſua gubernatione monachum quendam egregie doctũ, fratrem Marquardum de Vvaldſaſſen, qui ad Othonem Herbipolenſem Epiſcopum tractatum 30 ſermonum ſcripſit: & alium librum de doctrina Euangelica: tertiũ uero de uita contemplatiua ad Eberhardum de Mosbach Canonicum & plebanum maioris Eccleſiæ Herbipolenſis, is liber ab authore abſolutus eſt anno 1360.

24. Conradus Abbas ſucceſſit Ioanni, præfuit annis 22. Obijt anno Domini 1394.

25. Ioannes Goldius ſequutus eſt in gubernatione Vvaldſaſſenſis Abbatiæ Conradum, præfuit menſibus 15, & Obijt anno 1395. 26. Conradus

26. Conradus ſecundus eligitur per controuerſiam, aliqua Monachorum parte Ioanni cuidam ſuffragante. Sed Conradus, abſente Imperatore, Heydelbergam petens Palatinum Ioannem electorem Chriſtophori Danorum Regis patrem ut Imperatoriæ Maieſtatis locum tenentem acceſſit, ibiq́ ex Abbatia ſeſe eiectum conqueſtus eſt, qui tamen in electione habuiſſet plura & potiora etiam uota. Reſpondet Palatinus accepturum ſe eum in ſuam tuitionem, ea tamen lege ac conditione, ut eſſet iſta Cœnobij Vualdſaſſenſis tuitio apud Palatinos hæreditaria & perpetua. Cui petitioni cũ à potiore Monachorum parte aſſenſum eſſet, peruenit Cœnobium hoc in Palatinorum tuitionem, quod antea ſub Regni Bohemici defenſione fuerat, poſt Egram Regno Bohemico oppignoratam. Præfuit annis 24, interfuit is concilio Conſtantienſi. Obijt anno Domini 1419.

27. Nicolaus Eppenrentterus ex celebri Palatinatus oppido Saliceto natus uir nobilis, genere & uirtute: conſecutus eſt clauum Monaſticæ gubernationis in Vualdſaſſio, anno Domini 1419. Accepit antea etiam Conradi coadiutor priuilegium à Sigiſmundo Imperatore Conſtantiæ datum, anno Domini 1417 in quo ſuſcipitur Cœnobium cum omnibus bonis ac iuribus in tuicionem ac Saluam guardiam Imperialem. Priuilegium item Conſtantiæ à Martino Pontifice datum 8 Id. Aprilis primo anno pontificatus. præfuit 14 annis laudabiliter, quibus Monaſterium ſtrenue reformauit ac plurimum auxit. Sed fœlicitas hæc non admodum diuturna fuit. Cum enim ea ætate tumultuarentur ſeditioſi Bohemi undiquaq́, propter damnatum & inſuper exuſtum in Conſtantienſi Concilio doctorem ac Prophetam ſuum M. Ioannem Huſſiũ de Huſſenitz Pago Bohemico, prope Rochi Zanenſe oppidum ſito (qui Germanis ad anſerem dici poteſt) oriundum: uenit ex improuiſo etiam anno Domini 1430 Regulus quidam Bohemicus de Schvvannberg, qui Monaſterium totum diripuit et ſpoliauit, magnamq́ eius partem inclementer uaſtauit: quæ calamitas Abbatem in ſummum mœrorem coniecit, ita ut poſt triennium ab hoc accepto malo, anno uidelicet Domini 1433 ex hac ad aliam uitam emigraret, ſecunda Calendarum Aprilium.

Ioannes Huſs.

28. Ioannes Vvendelinus Peiſſerus ex Vveydena, uel ſaliceto ſuperioris Palatinatus peramœno oppido natus: eligitur in defuncti Abbatis Nicolai locum anno Domini 1433, quo ſtatim eum iniquiſſima ſors miſere excepit. Cum enim uix Abbatiam ingreſſus eſſet, uenit alius prædo, Regulus quidam Bohemicus Iacubka dictus, is omnia Monaſterij aurea, argenteaq́ uaſa, & in promptis præterea pecunijs mille & quadringentos aureos abſtulit, ædificijs tamen parcens. Hac hoſtis exercita tyrannide & ſua accepta clade permotus nouus Abbas, mox cum conſenſu Monachorum caſtrum forte ac robuſtum cum præclaris munitionibus, ac profundis foſſis prope, & intra ferè muros Cœnobij conſtruere cœpit, ut ingruente ſimili aliquando calamitate, Abbas cum ſuis tutum aliquod ac firmum aduerſus huiuſmodi uim receptaculũ habere poſſet. Præfuit utiliſſime 28 annis quibus primus infulam & alia pontificalia ornamenta Cœnobio huic intulit: fuit Sigiſmundo Imperatori charus qui in publicis literis eum principem ac deuotum ſuum appellat. Huic ipſi Abbati Fridericus Imperator anno domini 1444 præpoſituram Hochenſteinenſem confirmauit emptam. Hæc in ſylua Bohemica non procul à Pago Meringen (quem Venceslaum Bohemiæ Rex Cœnobitis Vualdſaſſenſibus dedit) duobus penè miliaribus ab oppido Pernavv ſita & ab Huſſitis uaſtata eſt. Obijt anno Domini 1461. Habuit Germanos fratres tres, Vvolffgangum Peiſſerum medicinarum celebrem imprimis ac eximium Doctorem, Ingolſtadianæ Academiæ profeſſorem, & Bauariæ Ducum Archiatrum: Georgium Peiſſerum cognomento hirſutum, peregrinatorem ad S. Iacobum, & Ioannem Peiſſerum ciuem Egranum proauum meum, in quo adhuc puero ſed pingui ac obæſo ceſſauit nomen Peiſſeri. Nam is ab omnibus ciuibus Bruſchelius quaſi obæſulus dictus eſt, quod poſtea toti familiæ meæ quaſi proprium & auitum cognomen inoleuit, & inolitum ad hæc uſq́ tempora, ut Bruſchij appellaremur, manſit.

Caſtrum Vualdſaſſenſe.

Hochſtein præpoſitũ

29 Nicolaus Peiſſerus Egranus ſucceſſit Ioanni Vvendelino, is præfuit utiliſſime quoq; annis 18, exemptus eſt rebus humanis anno Dominicæ incarnationis 1479. Reformauit Monialium S. Claræ Cœnobium quod eſt in Ciuitate Egrana & alterum Franciſcanorum eidem contiguum, ex commiſſione ſummi Pontificis Pij ſecundi anno 1463.

S. Claræ Cœnobiū Egranum. Franciſcanorū Cœnobium.

30 Vdalricus Pirckherus Salycetanus poſt Nicolaum electus ſeptem annis ad clauum ſedit. Obijt anno 1486, in ambitu ſepultus.

31 Erhardus Iacobi ſucceſſit Vdalrico, præfuit 7 annis, & aliquot Menſibus, ad annum uſq; 1493. Habentur in Cœnobio literæ Imperatoris Friderici ad hunc Erhardum ſcriptę anno Domini 1492 de iniurijs Caroli & Ludouici Galliæ Regum, quibus Maximilianus affectus eſt, dum detenta & rapta eſt ipſi concredita iam nupta Domina Britaniæ: petitq; Imperator, ut Abbas auxiliaribus copijs inſtructus coram Cæſare in Vrbe Mediomatricum compareat. Literæ Linczij datæ ſunt.

32 Erhardus Speet Egranus tantum nouem Menſibus præfuit, & eodem quo ad Eccleſiæ gubernationem anno uenit, inter uiuos eſſe deſijt, ueneno ſublatus per prauam mulierem porrecto.

33 Georgius cognomento Angelus, patria Egranus ſucceſſit Erhardo Speet concorditer electus anno Gratiæ per Chriſtū reſtitutę 1493, præfuit laudabiliter annis 19. Sub eius gubernatione exarſit in Germanijs bellum Ciuile Bauaricum, quod anno Domini 1504, Maximilianus Imperator pro Bauariæ Ducibus aduerſus Palatinos Philippum & Rupertum patrem & filium geſſit: ibi cum Fridericus Marchio Brandenburgenſis Cæſaris partes ſequutus, aduerſaretur Palatinis, raperentq; ad ſe & occuparent iam Dux Vvirtenbergenſis & S. P. Q. Noribergenſis circumquaq; uicinas ſibi Ciuitates Palatinorum, idq; iuſſu Maximiliani: ibi in Vvaldſaſſenſe etiam Cœnobium, eo quòd Palatinorum tuitionis eſſet, in quam ſeſe commendarat anno Chriſti 1411, ſub Abbate Conrado ſecundo, à Marchionicis grauiter & præter mediocritatem ſæuitum eſt. Pridie enim Nonarum Auguſti, quæ dies Dominica erat, Alexander de Luchovu præfectus oppidi Vvonſidlenſis, & alius quidam Baltaſſarus Pibritzius collecta multitudine trium ferè millium oppidanorum & comprouincialium ante diluculum ad Monaſterium uenientes, ui effractis foribus, partimq; cōſcenſis muris irruunt, omnia Monaſterij adyta & penetralia perluſtrant, omnes officinas expoliant, magnamq; frumentorum copiam cum utenſilibus omnibus, uiliſſimis etiam, curribus (quorum plurimos ſecum aduexerant) impoſitam aufferunt ac auehi iubent. Non templo, non ſacris ueſtibus, neq; libris parcunt. Cumq; illa quæ ſe inuenturos ſperabant, in tucius receptaculum iam aliò tranſlata, non inueniſſent, maioribus furijs incitati, accenſis omnibus tam intra quā extra Monaſterij ſepta ſitis domicilijs, ipſam etiā Eccleſiā, cui turris aſtabat admodū alta & tota plumbo tecta, aſpectuq; peramœna iniectis ignibus exurunt ac deuaſtāt uniuerſam. Villas præterea ac curtes uicinas ſimili auaritia direptas prius, tandem etiam exuſſerunt. Dum uero onuſti præda domum redire uolunt Marchionici, triumphanteſq; quaſi re bene & fœliciter geſta, non recta ſed per ambages, Palatinatus alia quædam loca minitabundi peragrant: inciderunt in eos Dei nimirū uoce ad moniti ac animati Palatinorū Principū populi, uiri numero mille & centū. Inter hos & ſine certo ordine redeuntes á præda Marchionicos, iuxta pagum Ebenod (hodie Ebmudt uocant, medio itinere inter Kemmatum Palatinorum & Vvonſidlium Marchionis oppidum) prælium commiſſum eſt, in quo Marchionici cæſi & amiſſo uexillo, quod hodie adhuc Kemmadi in templo pendet & ab eius oppidi conſule Domino Erhardo Frauenholt mihi oſtenſum eſt, ſuccubuerunt. Abbas Georgius ſtatim Cœnobium reædificare cœpit, & magnam eius partem mediocriter rurſus inſtaurauit, præfuit enim prudenter & utiliſſime. Ac etſi Alcumiſticarum artium mire eſſet ſtudioſus, quibus plærunq; plus abſumi quàm colligi aut acquiri ſolet: tamen moriens ſucceſſori ſuo 24 milia Aureorum nummûm, cum inſigni frumentorum copia reliquit. Obijt anno 1512.

Alexander de Luchouu.

Waldſaſſum diripitur & igne uaſtatur.

Pugna prope Ebmut.

34 Andreas Meczelius Oſtrofrancus ex Heydingsfeldo natus, ſucceſſit Georgio

N Abbati

Abbati:præfuit prudentiſſime ac utiliſſime annis 12,fœliciter inſtaurans,abſoluens & illuſtrans omnia quæ ab anteceſſore erant inchoata:imprimis Bybliothecam cui hoc diſtychon authore Georgio Læto inſcribi iuſſit.

Seu te ſacra capit,ſeu te iuuat Ethnica charta
Hæc tibi cum lucro Bybliotheca dabit.

Conſtruxit & in ambitu ampliſſimo , longe amæniſſimũ ornatiſſimũq́ fontẽ ſax, eum trium alueorum & canalium 28,ducta aqua frigidiſſima & optima in Cœnobiũ ex uicino altiſſimo Monte Glasbergo canalibus plumbeis:huius fontis inferiori coro næ per circumferentiam hi tres uerſus inciſi leguntur.

Hoc opus Andrææ impenſis ſtat pluribus Abbæ
Qui gelidi liquidas fontis amauit aquas.
Ille quoq; has reparat conſumptas ignibus ædes: Anno Domini 1523.

Fecit idem conſecrari templum à ſe reſtitutum & eleganter abſolutum anno Do mini 1517,ipſo Die Sanctorum quatuor Coronatorum,hoc eſt octaua Nouembriũ, per Dominum Petrum Hierapolenſem Epiſcopum , Reuerendiſſimi Principis ac Domini Dñi Ioannis Ratisbonenſis Antiſtitis Suffraganeũ:Summamq́ eius aram Sanctæ & indiuiduæ Trinitati,& beatiſſimæ Dei genitrici Mariæ , ſanctoq́ Ioanni Euangeliſtæ dedicari,iuxta uerſiculos choro inſcriptos,qui tales ſunt.

Annos quindecies centum tria luſtra,duoſq;
Virginis á partu fidei numerabat amator:
Luce Nouembris in octaua: dum ſacra quaternis
Feſta Coronatis agerentur:dedita Chriſto
Hæc ſunt templa Deo,á uenerando Antiſtite Petro
Krafft,ſacrata ſuis et ſunt altera ſanctis:
Sic primam Mariæ Comitiq; ſuo dedit aram
Cætera ſtant tutelæ aliorum Altaria diuum.

Deceſſit ab hac mortalium hominum conſuetudine,anno Domini 1524.

35 Nicolaus Seberius Thuringus,eligitur in locum defuncti Andreæ,opt. Oeconomus,qui præfuit tribus annis,& primo regiminis ſui año uidit ſumã animi perturbatione iterum diripi ac uaſtari ſuum Cœnobium à ſeditioſis agricolis,cuius inſtaurationem mox tamen rurſus aggreſſus eſt,quam cum uideret eſſe curis & moleſtijs pleniſſimã,reſignauit Abbatiam anno Domini 1527.Ipſe Volckenrodum conceſſit , & cum ibi etiam tumultuũ nullus eſſet finis,Errfordiam profectus,ibi abiecta Monaſtices profeſſione Senex,uxorem duxit.

Abbas uxorẽ ducit.

36 Valentinus cognomento Piſcator,patria Egranus:eligitur cum à reſignante Nicolao,tum à Capitularibus:præfuit annis tribus,& iterũ exautoratur:ſedet hoc adhuc currente Iubilæo Egræ in Praſiatorio ut uocant,ſeu ſaxea domo Ciſtercienſi, mediocri penſione annua donatus.

37 Georgius Schmuckherus Valentino ſucceſſit,anno Dñi 1530,& quindecim tãtum Menſibus præfuit,ocio ac uoluptatibus totusdeditus, obijtq́ anno 1531.

38 Georgius Agmannus Magiſter Lipſenſis eligitur año 1531: is præfuit annis ſex, plurimis ædificijs Cænobium illuſtrans ac totum templum nigro lapide tectorio ſuperinducẽs & egregium organũ conſtruens.Tandem anno Dñi 1537 iuſſu Palatinorum Principum (eo quòd contempta Palatinorũ hæreditaria prius facta tuicione D. Ioannem Pflug Regni Bohemici Cancellarium tutorem ſibi elegiſſet) captus, Ambergam ducitur,ibiq́ in turrim quam Fuchſenſteyner uocant (eo quòd Doctor quidam IVRIS & Palatinorum Conſiliarius eius nominis , ſuperioribus annis eam etiam imbuerit)coniectus,à Vigilia Paſchæ ad diem uſq; S.Catharinæ ibi detinetur,

quo

quo dimiſſus ad Vuallerbachinm Ciſtercienſis inſtituti aliud in Palatinatu ſitum Cœnobium uenit,ubi magno applauſu & honore Abbas deſignatus, cum aliquandiu feliciter præfuiſſet,tandem anno 1547 peſte ibi abſumptus,ac terræ primæ mortalium parenti reſtitutus eſt.

39 Ioannes à Vveze ex Ducatu Cliuenſi natus,uere Heroica corporis proceritate prædìtus,Archiepiſcopus Lundenſis in regno Daniæ & Epiſcopus Conſtantienſis in Germanijs,uir eloquens multarumq; linguarũ cognitione illuſtris & icc irco Diui Imperatoris Caroli V. orator ac inter Conſiliarios præcipuus unus: cõſequitur Abbatiam Vualdſaſſenſem, pro obitis plurimis ad exteras gentes, Cæſareæ Maieſtatis nomine legationibus,mercedem quaſi ac remunerationem,anno Dñi 1537. Præfuit annis undecim ac ita utiliter,ut etiam multum profuerit: raro quidem in Cœnobio, ſed ſemper ferè in Conſtantienſi Epiſcopatu,cui Diuitis Augiæ præpotens Monaſterium ipſe primus etiam incorporauit.Cœpit Thurſenreuti è fundamentis conſtruere nouam arcem ueteri contiguam,quam morte præuentus non abſoluit tamen. Obijt Apoplexia in Comitijs Auguſtanis anno 1548,decima quarta Iunij, ætatis ſuæ anno quinquageſimo nono.Vehitur ex Auguſta Vindelicorum honorifica pompa funebri ad Augiæ diuitis in Acronio Lacu ſitæ Cœnobium ampliſſimum,ubi cum digno uirtutum ſuarum Elogio terræ omnium Mortalium parenti redditus eſt.

40 Henricus Rudolphus à Vveze, & ipſe Sicamber ex Ducatu Cliuenſi natus, Archiepiſcopi Ioannis è ſorore nepos,utriuſq; Iuris Doctor,& quod paucis Iuriſconſultis contingit, latine cum puritate & elegantia doctus. Muſicus ſupra mediocritatẽ eximius,qui & expedite & ſuauiter canit:corporis uero procera ſtatura auunculo non inferior:poſtulatur in Coadiutorem à Cœnobitis anno 1545, tandem auunculo rebus humanis exempto,conſtituitur etiam adminiſtrator Vualdſaſſenſis Cœnobij anno Gratiæ per Chriſtum reuocatæ 1548.Reædificauit Anno Domini 1549 Piſtrinũ & praxatoriam ut uulgo appellant domum, in qua Cereuiſia coqui ſolet, molendina item,quibus frumenta frangi & ligna in aſſeres diſcindi ſolent, quæ omnia eodem anno incendio perierant.Conſtruit nunc nouam Cancellariam contiguã Caſtro Cœnobij. Lacum uero Thurſenreuttanum nauigijs primus inſtruxit,quib⁹ animi interdũ cauſa operã dare ſolet.Præſidet illic hoc adhuc currente Iubilæo, ubi memor primæ Monaſteriorum omnium originis,colligendæ ſcholæ in uſum totius circumiacentis prouinciæ imprimis eſt ſtudioſus:habita ſic honeſta primum iuuentutis ratione,Vicinis omnibus beneficus,omnibuſq; merito charus eſt.Faxit miſericors & æternus Deus,ut uiuat fœlix,præſitq; pari fœlicitate,commiſſæ ſibi terræ Nariſcorum parti haud mediocri, quàm diutiſſime.

At tu docte uir, & Mæcenas maxime Muſis Apoſtrophe.
Quas dedit ætherea Phœbus ab arce mihi.
Parce, quod exorſus tantum carbonibus atris
Non uiuo laudes pingo colore tuas.
Sunt afflicta hodie, ſunt tempora nubila nobis,
Conueniens illis ſit color ergo meus.
Mox anni uenient fœlices, ibit & aurum
In priſcum, hæc ætas uindice læta Deo.
Omnia tunc etiam nobis fœlicius ibunt,
Pulchrius &, quàm nunc forſitan ire ſolent:
Tunc etiam incedes tu, non carbone notatus
Vt nunc, ſed niueo in marmore ſculptus eris.

Pauperis interea fortunæ conditionem
Vt facis, hanc humilem conſule quæſo boni.

Sub eius gubernatione humatus eſt in eius loci templo ſtrenuus ac nobilis Heros D. Vvolffgangus à Schirnting, Regulorum & Equeſtris ordinis hominum nō poſtremus in Prætoriana terra, qui apud Schlabathenhofium in arce ad Reslauum amnem ſita habitauit & ex hac mortali uita deceſſit hoc anno 1550: cui chariſſimo parenti, optimus filius Dn̄s Fridericus Pſyttacus de Schirnnting, me authore & inſtigatore, tale poſuit gratitudinis ac ſempiternæ memoriç ergò Monumentum.

VVolffgangum á Schirnting Fridericus Pſittacus iſto
Depoſuit patrem flenſq; dolenſq; loco:
In thalamum ſponſam cum uix duxiſſet, & inter
Gaudia miſceret ſe grauis iſte dolor.
Chriſtus ab æthereo ſpectans Mortalia templo
Transferat in cœli regna beata Senem.

Eſt uero & aliud ibi de eiuſdem defuncti coniuge additum Dyſtichon Elegiacum me authore natum: quod tale eſt.

Vrſula de Kotzauu, VVolffgangi nobilis uxor
Sub ſaxi eiuſdem fornice læta cubat.

HEREMITARVM in Heluetijs peruetuſtum olim Idolion, nunc Cœnobium ordinis Diui Benedicti celeberrimum & opulentiſſimum, Germanica lingua zūm Eynſidlen dictū, in quod antiquitus Principes tantū, Comites ac Barones ſum̄o loco nati accipi ſolebāt: nō procul à Tiguro in Sylij fluuioli uicinia ſitum: anno Chriſti 860 cœpit, tēporibus Ludouici ſecundi, Rom. Imp. ædificante ſibi illic Sacellū & Cellulā S. Meginrado Bertholdi illuſtris Comitis à Sulgovu ad Danubiū habitātis imprimis religioſo filio, qui Monachus antea & Monachorū Pædagogus ampliſſimi Cœnobij Diuitis Augiæ, relicto Monaſterio in huius loci tenebroſiſſimā Eremū Religionis ergô conceſſit, ubi Mundi delitijs omnibus contemptis, Deo Ieiunijs ac orationibus tamdiu ſeruiebat, donec anno 863 à uiatoribus duobus (qui Tiguri poſtea rotę & igni adiudicati ſunt) trucidaretur, eo ipſo tempore, quo Salomon primus, Epiſcopatui Conſtantienſi præeſſet: unde uetus adhuc extat uerſiculus:

S. Menradus. *Sub Salomone primo Menradus uixit & ante.*

Meginradus ad Augiam diuitē reuectus, & ibi honorifice eſt ſepultus. Cella ipſius uacabat poſt eius mortē annis penè ſexaginta: tū Decanus quidā ſummi Collegij Argentinenſis Eberhardus nomine, annum Chriſti circiter 923 Heremiticæ uitæ ſtudio relictis reb⁹ ſuis omnib⁹ in hāc ipſam Eremū egreſſus eſt, & collapſam S. Menradi cellulā reparauit, & mediocre delubrū ibi cōſtruxit, in quo Deo precib⁹ & ieiunio ſeruire ipſe quoq; ſolebat. Ad hūc Eberhardū uenit elapſis aliquot an̄is Gregorius quidā Eduardi Regis Angliç filius, Dn̄ç Edithæ Imperatricis (quę Othonis Magni Imperatoris prima cōiunx fuit) Germanus frater, uir per oīa Religioſiſſimus. Acceſſit tandē tertius etiā, Benno uel Benedictus Canonicus quidā Argentinenſis, Epiſcopus tandē Metenſis factus. Primū eius loci templū, accedentibus, ut ſcribitur, Dei Opt. Max. ſuffragijs cœlitus demiſſis, dedicatū eſt an̄o Chriſti 943 à S. Conrado Conſtantienſi Epiſcopo, Comite Altorffenſi. Accidit aūt ut poſt Edithæ Imperatricis mortē Imperator Otho Magnus, ab Agapito ſecundo, Pont. Max. exoratus in Italiā proficiſceretur anno Dn̄i 947, reprimendæ Saracenorū irruptionis & Tyrannidis ergò. Rebus uero ibi fœliciter geſtis, cū ducta ibi ſecunda coniuge, Domina Adelheide Burgundionū Regis Rudolphi filia, Lotharij uero Italorum Regis relicta uidua in Germanias rediret

diret,& in eo itinere multa audiret de S. Menradi Cella,& Edithæ coniugis ſuæ pri-
mæ Germano fratre & affine ſuo Gregorio:fecit ipſe,à coniuge ſua Domina Adelhei
de quoq; admonitus,ex Heremitarum exiguo & humili Domicilio, magnificam D.
Benedicti Abbatiam Einſidlenſem,quam ampliſſimis prouentibꝰ annuis dotauit,ac
datis totis Prouinciolis opulentiſſimam effecit,pauperumq; Principum,Comitum &
Baronum Hoſpitale perpetuum eſſe iuſſit:Hinc poſtea multorũ Principum liberi in
eo uixerunt,Chuno uidelicet,& Henricus Geroldi Saxonum Ducis filij:Vlricus itẽ
& Dietlandus Sueuiæ Duces. Ioannes Burgundionum Dux, & alij plurimi. Pri-
mum eius loci Abbatem inſtituit Imperator Otho affinem ſuũ Gregorium,qui præ-
fuit ad annum uſq; Chriſti 996, & ualedixit humanæ inter mortales cõuerſationi ac
uitæ.Chronicon Einſidlenſe Eberhardum pro primo Abbate habet,Georgiũ pro Se-
cundo,quibus poſtea annumerantur Abbates ſequentes, à Sueuiæ Principibus am-
pliſſime donati,ita ut Abbatia hæc mox ad ſummas opes peruenerit.
3 Vvirandus Comes à Vvandelburg & Dominus in Rapperſvuil, tertius Abbas
præfuit triginta annis. 4 Embricus Baro de Abenſperg Bauarus,Cano-
nicus Fryſingenſis: eligitur in quartum Abbatem anno Dñi 1026.Præfuit annis 26.
Obijt anno Dñi 1052 cum paucis annis ante ſuã mortem,totũ penè Cœnobiũ incen-
dio uaſtatũ eſſet,quod ipſe anno 1051,pulchre priſtinæ formæ ac dignitati reſtituerat.
5 Hermannus Comes à Vvintherthur,uel ut alij uolũt,de Kyburg(quæ arx Ciuita
ti Vvintherthur in Heluetijs ſitæ cõfinis eſt)ſucceſſit Embrico,pręfuit añis 14,illuſtra
uit pulchre iterũ Cænobiũ ſuũ.Habuit fratres Adelbertũ & Luitfridum maximos be-
nefactores Einſidlenſis Monaſterij:Valedixit Mortali huic uitæ anno Domini 1065.
6 Henricus ſextus Abbas:præfuit annis quinq; & Obijt año Domini 1070.
7 Selingerus Baro à Vvolhuſen relicta uita cõiugali, eo quòd in Lacu arci ſuæ ui-
cino liberos omnes amiſerat,Monachus factus:anno Dñi 1070 Abbatiæ Einſidlenſi
præficitur.Vxor eius Hedovuigis Abbatiſſa in Dñarum Monaſterio Tigurino deſig
nata eſt.Fuit Abbas iſte duci Sueuorũ Rudolpho imprimis charus:Reſignauit guber
nationẽ anno 1090.Obijt anno 1094. 8 Rudolphus octauus Abbas eli-
gitur anno 1090,præfuit annis 11.Obijt anno 1101. 9 Gero eligitur anno 1101 **Diaboli**
præfuit annis 21:cõdidit maximis ſumptibus ſaxeũ pontẽ,quo Sylij amnis utraq; ripa **Pons.**
cõnexa eſt,quẽ Diaboli pontẽ uulgo uocant;& aliqui à Diabolo conditũ eſſe fabu-
lãtur,eo quòd Architecto fortaſſis nomen fuerit Diaboli.Obijt Abbas iſte año 1122.
10 Vvernherus Baro de Altpuren,eligitur anno Domini 1122,præfuit 20 annis ſub
Imperatore Henrico quinto.Obijt anno Salutis 1142.
11 Rudolphus ſecundus eligitur anno 1142.Obijt anno 1171,cũ præfuiſſet añis 29.
12 Vvernherus ſecundus,Comes à Dockenburg eligitur anno 1171 à Conuentu.
13 Vvarinus Sangallenſis Monachus & Comes à Rapperſvuil eligitur in Abbatẽ
Einſidlenſem eodem anno 1171 ab Aduocatiæ præfecto Rudolpho fratre ſuo,Comite
de Rapperſvuil. Hi duo contenderunt de dignitate per biennium,donec anno Do-
mini 1173 Seckhingum ueniret Imperator Fridericus Barbaroſſa, qui cum Conſilio
& conſenſu Principũ,utrumq; Abbatem exauthorans,in duorũ locũ unũ deſignauit.
14 Vvernherum tertium,qui cum annis nouendecim præfuiſſet,abdicauit ſe Magi
ſtratu uolens anno Dñi 1192.Fuit magnus ampliator & illuſtrator Cœnobij Einſid-
lenſis,quod ſub eo 200 Marcis opulentius factum eſſe legitur.Succeſſit huic Vvern-
hero unanimi omnium conſenſu electus. 15 Vlricus Comes de Rapperſvuil
anno 1192, præfuit nõ admodũ utiliter annis 14,& exauthoratur ac deijcitur ex Abba
tiæ gubernatione anno 1206. 16 Bertholdus à Vvaldſee,Baro uetuſti ſangui
nis de Sancto Monte : eligitur anno 1206,præfuit 8 annis reparator eorũ quæ dilapi-
darat anteceſſor: Reſignauit Abbatiæ gubernationem ſenio confectus.
17 Conradus Comes à Thun eligitur anno Dñi 1214, fuit Germanus frater Hen-
rici Epiſcopi Baſilienſis:præfuit annis 20.Anno 1226 perijt incẽdio Cœnobij tẽplum,

quod ſequentibus annis pulchre eſt ab hoc Abbate Conrado inſtauratum. Percuſſus cæcitate,occulto Dei iudicio,Reſignauit Abbatiã Anno nati Seruatoris noſtri 1234 Anſhelmo. 18 Anſhelmus Baro à Schvuanden ex Glareana Prouincia natus,eligitur in Abbatem Einſidlenſem anno Dñi 1234:præfuit 33 annis utiliſſime. Condidit Caſtrum Pfefficonenſe ex imis fundamentis,& magnificam domum intra muros Tigurinos.Donatur Infula & alijs ornamentis Epiſcopalibus ab Innocentio quarto Rom. Pont. Confirmatur Imperij Princeps à Friderico ſecundo Rom. Imp. Valedixit mortali uitæ anno Domini 1267. 19 Vlricus Baro Vvinidenſis,antea Præpoſitus Traiecti ad Limagum eligitur in Abbatem anno Salutis 1267, præfuit 10 annis. Obijt Comi in Longobardis anno Domini 1277.

20 Petrus Baro à Schvuanden,Anſhelmi Abbatis ex fratre nepos,ſucceſſit Vlrico, præfuit trib⁹ annis. Obijt ãno dñi 1280 in Sacello quodam Tugenſi , fulmine tactus.

21 Henricus Baro à Guttingen,præfuit 18 annis:obdormiuit in arce Pfefficonenſi anno Gratiæ 1298: Reuehitur in Eremum ſuam.

22 Ioannes Baro à Schvuanden eligitur anno 1298,quamdiu is præfuerit non inuenitur in faſtos relatum:Reſignauit tandem ſucceſſori. 23 Ioannes ab Haſenburg ſucceſſit Ioanni à Schvuanden , ex Cellæ Magiſtro Abbas factus,ſed aliud de eo reperitur nihil. 24 Conradus à Goſkon ex Argouia natus, de quo nihil habemus amplius. 25 Henricus Baro à Brandis ex matre Comitiſſa Nellenburgenſi natus,prudenter & utiliter præfuit Cœnobio,ex quo tandem ãno Domini 1356 ad gubernationem Epiſcopatus Conſtantienſis euocatus,à Cardinalibus auro corruptis: Præfuit quidem 26 annis,ſed & urbi inuiſus et ſuis Canonicis ingratus, non admodum profuit. De quo plura in Epiſcopatibus noſtris. Habuit ſororem Agnetem,Abbatiſſam Seckhingenſem.

26 Marquardus Baro à Grunenberg ſucceſſit Henrico ãno 1356,præfuit annis uiginti. Acquiſiuit Richenburgũ cũ adiacẽte territorio. Obijt ãno 1376.

27 Nicolaus Baro à Guntenberg,Hercynius:eligitur anno Domini 1376 euocatus ex Augia diuite,de quo nihil amplius in Annales,relatum legitur.

28 Petrus Baro à Vvaldhuſen, ob uitæ bonitatem Pater Patrũ uulgo cognominatus ſucceſſit Nicolao,ſed quo tempore,aut quàmdiu præfuerit ignoratur. Habuit ſororem Vvandelburgin Abbatiſſam Tigurinam. De huius Abbatis Petri in gubernatione Einſidlenſis Monaſterij ſucceſſoribus , nihil amplius certi inuenio, ad annum uſq; Chriſti 1509,quo totum Monaſterium calamitoſiſſimo incendio perijt , ſub Ab-
29. bate Conrado nobili uiro de Rechburg decrepito Sene,cui additus eſt quaſi Coadiutor & Vicetenens Dominus Theobaldus à Geroltzegko,qui annum Chriſti circiter 1524 compoſitiones quærens cum Cinglianis , factus iccirco ſuis inuiſus ceſſit. Poſt
30. obitum uero Abbatis Conradi deſignatus eſt in eius locum Ludouicus Blaurerus Conſtantienſis,Conuentualis Sangallenſis , qui Obijt anno Domini 1544.
Tantum de Einſidlenſi Cœnobio: Plura enim conſequi hactenus nequij.

HORREVM Treuerenſe ex Dagoberti Galliarum Regis Palatio ſeu horreo potius,in quo à trituratoribus Regiæ Aulæ frumenta excuti ſolebant,unde loco nomen cõtigit,Monaſteriũ factũ:olim Canoniſſarũ,hoc eſt liberarũ & ab omni uoto immunium Dominarũ ampliſſimũ Collegium,hodie uero ſororũ inſtituti Benedictini præpotens Monaſteriũ (quod Sancti Mathiæ Treuerenſi Abbati ſubeſt) in honorem Beatæ Virginis matris,temporibus Modovualdi Treuirorum Archiepiſcopi fundatum eſt anno Dñi 606,locupletatum uero anno Dñi 645 à Dagoberti Galliarum
D.Irmina. Regis ex Mathilde filia,Dña Irmina,Deo dilecta,Hermanno Comiti cuidam Gallicano deſponſata,qui citius è uiuis exceſſiſſe legitur,quàm coniuges coiſſent , uel ante diẽ nuptijs & Maritali coniunctioni deſtinatum. Eius loci Abbatiſſarum ac gubernatricum talis extat Treueri Catalogus.

1 S.Irmina

1 S. Irmina Dagoberti filia,fundatrix & gubernatrix prima Cœnobij ſui,centum-
que Monialium laudabilis Abbatiſſa: in Vviſſemburgenſi templo (cuius fundator fuit Dagobertus pater)obijt,& Regio Mauſolæo ibi depoſita & terræ parenti reddita eſt: ſed quo anno,id incertum eſt.

2 S. Modeſta S. Vvillibrordi Archiepiſcopi Vltraiectini ſoror, & S. Modovvaldi Treuirorum Epiſcopi è ſorore neptis,alumna prius Montis Romarici Monialium antiquiſſimi Cœnobij: Beatæ Gertrudis familiaris ſocia,ſucceſſit ad aliam patriam euocatæ ex hac Lachrymarum ualle Dominæ Irminæ,ſed quàmdiu præfuerit,non inuenio. Sequuntur aliarum Abbatiſſarum tantum nuda nomina. Amplius enim quicquam de ipſis nihil in faſtos relatum inuenitur. *Mons Romaricus.*

3 S. Iulia 4 S. Helya 5 S. Anaſtaſia 6 S. Baſiliſſa
7 S. Lucia 8 S. Rothildis 9 S. Seuera 10 Deda
11 Ida 12 Beda 13 Maria Magiſtra 14 Imyſa
15 Helovviſa 16 Hadevvidis 17 Imyſa ſecunda 18 Hedevvidis
19 Helvvigis 20 Gertrudis 21 Hadelvvigis, Magiſtra dicta, eo quòd aliquoties relicta Regula Benedictina,Canoniſſæ Regulares factæ fuiſſent huius loci Moniales.

22 Vvalderadis 23 Vvaltrada 24 Margaretha 25 Adelheidis Magiſtra
26 Pia 27 Geyſa 28 Hedovvigis 29 Leutſchvvindis Mgrã
30 Irmentrudis 31 Offimia uel Euphemia magiſtra 32 Dideradis
33 Luitgardis 34 Adelheidis magiſtra 35 Irmentrudis
36 Margaretha magiſtra 37 Sæua 38 Richarda
39 Sophia magiſtra 40 Adelheidis 41 Randolpha
42 Agnes magiſtra 43 Sophia ſecũda 44 Adelheidis
45 Elyſabeta de Heilfels magiſtra 46 Irmengardis de Gymnich magiſtra Obijt anno Domini 1402. 47 Irmengardis de Kerpena magiſtra,præfuit 30 annis, & Obijt anno Domini 1432.

48 Irmengardis de Kerpena,& ipſa magiſtra, præfuit 4 annis, & Obijt anno 1436.

49 Catharina Generoſa Rhœni Comitiſſa, magiſtra ualde deuota,præfuit annis 38, Obijt anno 1474.

50 Ioanna nobilis Domina de Baſſa Petra, uulgo Bettſtein,ſucceſſit Dominæ Catharinæ,præfuit annis 35. Deceſſit ex hac mortali ad immortalem uitam, 13 Aprilis anno Chriſti 1509. Reformationis iuxta D. Benedicti Regulam ſubſidijs Ioannis Archiepiſcopi Treuerenſis prima reductrix 17 Nouembrium anni à nato Chriſto 1495. & Abbatiſſa laudabilis.

51 Anna de Helmſtadt Abbatiſſa Dominæ Ioannæ ſuccedens,præfuit annis octo et aliquot Menſibus. Obijt in Vigilia natiuitatis Mariæ, anno Gratiæ 1517,in choro cũ alijs Abbatiſſis honorifice ſepulta.

52 Domina Franciſca Vvaldeckerina eligitur anno Chriſti 1517, præſidet Monialibus ſuis numero quadraginta, hoc currente adhuc Iubilæo, humaniſſima Domina, nobiliſſimiſque moribus prædita.

ISNENSE MONASTERIVM, quod intra muros Iſnæ Imperialis apud Sueuos oppidi, ad eiuſdem nominis fluuiolum ſitum eſt: ordinis D. Benedicti,fundatum legitur in honorem Sanctorum Iacobi ac Georgij anno Domini 1096 ſub Imperatore Henrico V. à MANGOLDO patre, Vvalthero & Vvolfrado filijs, Comitibus Veringenſibus, quorum hanc ibi inuenio breuem Genealogiam.

Comites. Veringenſes.

Ex Comite Veringenſi quodam nati ſunt.

Vvolfradus, is Obijt anno 1069. Habuit uxorem Hildrudin Comitiſſam, quæ Obijt anno 1052. enixa eſt filios.

Luitboldum: Is Obijt infans año 1040.

Hermannũ Cõtractum monachum Sangallenſem egregiũ Chronographũ de quo uide Trithemium.

Vvolfradũ: obijt año Chriſti 1065. VI Idus Aprilis.

Mangoldus Comes Veringenſis, uerus fundator cum ſuis filijs: is obijt año Chrĩ 1104. Vxor eius erat Leuthildis, hęc obijt anno 1106. Iſte fundator habuit filios ſubſcriptos duos

Vvaltherum qui concidit & Obijt anno 1109 in bello ad Idungsheymium geſto.

Vvolfradum.

Irmingardis genuit filium Mangoldum: poſtea in uiduitate liberalis ſemper extitit Cœnobij à fratre ſuo cõſtructi benefactrix.

Habitabant Comites iſti in Alpibus Sueuiæ, & ad Danubium ſupra Riedlingum: quibus ſine uirili ſucceſſione ex hoc ſæculo ſublatis omnibus, non ſolum oppidum & Cœnobium iſtud Iſnenſe, ſed tota penè eorum ditio ad Dapiferos Scherenſes uel Vvaldburgenſes præpotentes Algouiæ Barones deuoluta eſt. Iſna tamen ciuitas Dapiferorum Dominio excidit, & imperiale oppidum factum eſt ſub Ioanne Dapifero, poſt cæſum ab Heluetijs Othonem anno Domini 1386: Cauſſam lege in Coſmographico opere Munſteri. Monaſterij aduocatia ſalua manſit Dapiferis in hunc uſq; diem. Confirmata eſt Veringenſium Comitum fundatio à Pont. Max. Paſchali ſecũdo, anno Domini 1106, Dedicata prius Eccleſia in uilla Iſna ab Eberhardo Epiſcopo Conſtantienſi anno 1042, octaua Calendarum Ianuarij ad inſtantiam et preces Vvolfradi Comitis, & Hiltrudis uxoris eius. Donarunt & auxerunt collationibus ſuis hoc Cœnobium Dominus Vvelpho dux Altorffenſis, Henrici Ducis & Vvulffhildis filius, qui cum anno Chriſti 1192 ex mortalium hominum conuerſatione decederet, interijt unà cum ipſo tota ſtirps Vvelphonum. Fridericus Barbaroſſa Rom. Imp. filius Friderici Sueuorum ducis ex Domina Iudintha, quæ ſoror extitit ſupradicti Vvelphonis: is Fridericus laudatiſſimus Imperator, dicitur fuiſſe plenus frater congregationis Iſnenſis. Rudolphus item Palatinus Tubingenſis, & uxor eius Domina Mathildis, anno domini 1187. Catalogus eius loci Abbatum, talis extat.

Iſna Ciuitas Imperialis.

1. Mangoldus eligitur in Abbatem anno 1096, præfuit annis 4, & trucidatur à Diacono ſuo, anno Domini milleſimo, centeſimo.

2. Vvernherus ſucceſſit.

3. Marquardus. Is bellum geſſit contra Campidonenſem Abbatem Fridelocum & Cœnobium S. Hildegardis in ditionem ac poteſtatem redegit, ſed non admodum diuturnam, poſt ſex enim horas (cum Campidonenſis Abbas collegiſſet exercitum) Iſnenſis magna ignominia iterum eiectus eſt. Idem Abbas Henrico Marchioni de Rumſperg è ſuo Cœnobio Vvernherum dedit Monachum, primum gubernatorem Vrſinenſis Cœnobij, Anno Domini 1184.

4. Burcardus

5. Albertus

6. Bertholdus

7. Conradus

8. Bertholdus ſecundus

9. Conradus ſecundus.

10. Henricus de Brunavv. Sub eius gubernatione oppidum Iſnenſe unà cum Cœnobio anno Domini 1284 exuſtum eſt. Cœnobium uero Abbas iſte egregie reædificauit, & anno Chriſti 1288 à Chunone Epiſcopo Tullenſi denuo conſecrari fecit.

11. Hermannus.

12. Bertholdus tertius.

13. Henricus

13. Henricus ſecundus:is cum toto conuentu ſuo legitur uno die mortuus anno domini 1350:incuria coci,qui ollam,cui Bufo aut aliud quoddam uenenoſum inſectum irrepſerat,nec inſpectam prius, nec purgatam cum iniectis carnibus foco appoſuerat: quas carnes quicunq; uoraſſent,ueneni merito extincti ſunt. *Abbas moritur cum toto conuentu una die.*

14. Conradus tertius ſublatis è medio omnibus Iſnenſibus Cœnobitis à Dapifero Othone ex Iſnenſi parrocho Abbas deſignatus,& Monaſtica ueſte indutus eſt, anno Domini 1350.Quàm diu præfuerit, nuſquam inuenio. 15. Ioannes.

16. Georgius Textor. 17. Georgius Stiedlin Luitchyrachianus: ex uicino Imperiali etiam oppido natus.

18. Philippus de lapide uir nobilis diu præfuit: tandem contractus & cæcus factus eſt.Abbas bonus,munificus,hoſpitalis & liberalis:ſtrenuus Cœnobitarum ſuorum reformator, qui antea libere egrediebantur inſalutatis Abbatibus quoties & quorſum uolebant.Monaſterij item gubernator fideliſſimus.

19. Ambroſius Horn patria Phullendorphianus, homo tenax & pumice ſiccior, præfuit annis ſeptem. Obijt anno 1540.

20. Helyas Frey, patria Iſnenſis, præfuit octo annis. Obijt decrepitus ſenex anno Domini 1548 in fine Ianuarij.

21. Vlricus cognomento Mors,ex maiore Cellæ præfecto Abbas conſtituitur anno 1549,præeſt adhuc currente hoc Iubilæo.

IVVAVIENSE monialium Cœnobium extra muros Salisburgenſis ciuitatis in uicino colle ſitum,& Nonnarum Montis uocabulo cognominatum, cœpit annum Domini circiter 585. Sanctus enim Rupertus primus Salisburgenſium Antiſtes ex Regum Galliæ ducumq; Scotiæ ſtemmate oriundus, pro Germana ſorore ſua S. Ehrentrude oratorium ibi initio conſtruxit, ad quam piam Virginem cum aliæ etiam acceſſiſſent, quæ Virginitatis conſeruandæ ſtudio ſolitariam uitam elegerant, mox præclarum Cœnobium Veſtalium puellarum factum eſt, cuius Abbatiſſarum talis mihi Catalogus à Doctore Marco Tacio Poëta,Iuriſconſulto & Cameræ Imperialis aſſeſſore, Domino & amico meo ueteri communicatus eſt. *Nunnenberg zu Saltzburg*

1. S.Ehrentrudis S.Ruperti primi Salisburgenſium Apoſtoli,ſoror.

2. Biradis S.Maſalij ſoror. 3. Demutha,uel Diemudis. 4. Elyſabetha.

5. Maria,& aliæ quædam quarum nomina non peruenerunt ad huius ſæculi noſtri notitiam. Sub quarum gubernatione accidit,ut Cœnobium Cella antiquitus dictum, ingruentibus bellicis tumultibus incendio ac rapinis uaſtaretur,ſed quo anno, id etiã ignoratur. Reædificatum eſt uero, & quaſi poſtliminio conſtructum ac de nouo fundatum ab Imperatore Henrico ſecundo, abſolutumq; anno Domini 1041, quo ara maxima cum alijs duabus in crypta ſitis per Reuerendiſſimum Dominum Balduuinum Salisburgenſem Archiepiſcopum conſecrata,& noua Abbatiſſa,

6. Domina Elyſabetha electa, ac Cœnobio Virginum præfecta eſt. Huic iterum ſucceſſerunt Abbatiſſæ, quarum ſubſequuntur nomina.

7. Domina Iuliana. 8. D. Vvilvvirgis. 9. D. Gertrudis de lapide, quæ præfuiſſe legitur anno Dominicæ Incarnationis 1242, & anno 1254.

10. D. Diemodis Comitiſſa Solimontana, uulgo de Sunnenburg, præfuit anno Domini 1270. 11. D. Diemodis à Gelbis præfuit anno 1278.

12. D. Hilca Abbatiſſa.

13. D. Elyſabetha Comitiſſa à Sunnenburg præfuit anno Domini 1307.

14. D. Diemundis præfuit anno Domini 1320,& anno 1330.

15. D. Anna præfuiſſe legitur anno ſalutis 1339.

16. D. Diemundis à Vvartenfeld præfuit anno 1344.

17. D. Anna Grazerin præfuit anno gratiæ 1347.

18. D. Anna à Vveiſneck præſedit anno ſalutis 1360.

19. D. Anna

19. D. Anna de liliorum monte præfuit anno 1363.
20. D. Catharina præfuit anno 1373.
21. D. Anna à Vveyſneck præſedit anno Domini 1384.
22. D. Diemodis præfuit anno gratiæ 1394.
23. D. Margaretha. D. Catharina.
24. D. Elkeba præfuit anno Chriſti 1409.
25. D. Margaretha tenuit Abbatiæ clauum anno 1414.
26. D. Gertrudis à Reuttenberg præfuit anno Domini 1423.
27. D. Elkebeta præſedit Abbatiæ, anno 1432 electa.
28. D. Gertrudis anno 1436.
29. D. Anna Geyganterina anno 1439.
30. D. Anna Panchnerina anno 1446. D. Iuliana.
31. D. Catharina à Schernvverck.
32. D. Agatha ab Haunsberg præfuiſſe legitur anno 1482.
33. D. Daria Panchnerin anno 1500.
34. D. Regina Pfeffingerina anno 1517.
35. D. Vrſula Traunerina hoc ipſo adhuc præſidet Iubilæo.

KICZINGENSE monialium celebri loco, ex Comitibus uidelicet, Baronibus ac nobilibus parentibus tãtum natarum, potentiſſimum olim Cœnobium, ordinis D. Benedicti, intra eiuſdem nominis, præclaræ apud Oſtrofrancos urbis mœnia ad Mœnum amnem ſitum, fundatum eſt, non à S. Bonifacio ſeu Vunefrido primo Archiepiſcopo Moguntino, ſed ad eius inſtantiam & preces anno Domini 745 à Domina Adelheide, uel (ut Tritthemius appellat) Adeloga Pipini Francorum Regis filia, eius uidelicet, qui in ſpatio 32 annorum ſa-
Pons Kic xeum pontem conſtruxit, per quem hodie adhuc firmiſſimum, itur è Kiczingo ad Ep
zingenſis peshuſium, ſuburbium è Regione urbis in altera Mœni ripa ſitum. Eſt Cœnobium id Herbipolenſis Diocœſeos, ſubditum Eberhardo eius loci Epiſcopo, ab Imperatore Henrico Claudo, Anno Domini 1007. In eo diplomate Regio dicitur Cœnobium
Kiczinge hoc, Abbatia Kiczingen dicta in pago Gotsfeld ſita: quod argumento eſt, nullam e-
villa. tiam tunc temporis iſtic urbem fuiſſe, ſed pagum tantum & uillam, quam à Kiczio Regio quodam paſtore ita dictam eſſe, à Ciuitatis incolis fide dignis accepimus, qui aſſerunt piſcatorum plateam initium fuiſſe ciuitatis uel uillæ, ac Monaſterio etiam ipſo uetuſtiorem, unde omnes eius plateæ domunculæ monialibus loci uectigales & tributariæ ſemper fuerunt, & in hunc diem uſq; ſunt. Catalogus, eius Cœnobij Abbatiſſarum à me collectus, & ex uarijs cum libris tum chartis congeſtus, talis eſt.

Schwanberg. 1. D. Adeloga uel Adelheidis Pipini Francorum Regis filia, fundatrix & Abbatiſſa prima ſui Cœnobij fuit, nata & educata in Cygnæo monte præclara arce, Regis Pipini olim ſede ac domicilio, quæ abeſt à Kiczingo unum tantum miliare.

2. D. Heilga 3. D. Bertha 4. D. Sophia 5. D. Alberadis
6. D. Riza 7. D. Dietheburgis 8. D. Giſela 9. D. Vtha
10. D. Schvveinhildis 11. D. Vviliza 12. D. Giſela ſecunda
13. D. Anna 14. D. Euphemia 15. D. Mechtildis
16. D. Beatrix 17. D. Gertrudis 18. D. Mechtildis ſecũda
19. D. Bertha 20. D. Margaretha 21. D. Agnes
22. D. Elyſabetha 23. D. Mechtildis duciſſa Meroniæ.
24. D. Hedovvigis ab Hoffvvart, ſepulta in ſacello S. Nicolai.
25. D. Criſtina de Grumbach. 26. D. Anna de Bickenbach.
27. D. Barbara Comitiſſa de Caſtel, quæ Obijt anno 1304. Poſt hanc aliquæ Abbatiſſæ deeſſe uidentur.

28. D. Margaretha

28. D. Margaretha Pincernarum gentis de Erbach,magnifica herois,Archiepiſcopi Moguntini Theoderici Germana ſoror:ualde pompoſa & admodum prodiga,& quæ ſæpe mille aureos uno die luſu deperdere & dilapidare non erubuit. Obijt anno Domini 1465.

29. D. Margaretha de Hirsberg,ex cantrice Abbatiſſa facta, Erbacenſi Dominæ ſucceſſit. Obijt anno 1477.

30. D. Magdalena de Lehenrodt ſucceſſit Hirsbergenſi legitime electa,præfuit 15 annis. Obijt anno 1492. Sub eius gubernatione incendio domeſtico totum ferè Cœnobium in cineres collapſum eſt.

31. D. Margaretha ex nobili Dapiferorum de Baldersheym gente & familia nata, præfuit anno 1518. Obijt anno 1520, an illa ſtatim Leehenrodinæ ſucceſſerit, incertum eſt.

32. D. Elyſabetha à Finſterlœhe Obijt anno 1522.

33. D. Catharina à Fronhofen,præfuit annis ſeptem. Obijt anno 1529.

34. D. Emylia Forſtmeiſterina 12 annis præfuit, & ualedixit uitæ & dignitati in uigilia Mathiæ Apoſtoli anno Chriſti 1541.

35. Domina Veronica ex Canum nobili apud Oſtrofrancos gente prognata,ſucceſſit Emyliæ,ultima huius Cœnobij gubernatrix. Obijt anno 1544. Poſtea à Brandenburgenſibus Marchionibus occupatur totum Monaſterium,curæq; præfectorum traditur,qui erant(quo hæc ſcripſi tempore)honeſti ac prudentes uiri, Nicolaus Muſerus Alberti Marchionis,& Ioannes Strelin Senator Kitzingenſis,Georgij Friderici Brandenburgenſis Marchionis nomine: hoſpites mihi(cum Franciam Orientalem perambularem)benigniſſimi.

LANCKHENHEYMIVM Vel Lanegkheymium,Ciſtertienſis inſtituti Cęnobium, in Sudetis montibus terræ Nariſcorum uicinis,nō procul à Mœno, tribus à Culmbachio miliaribus uerſus Babenbergam ſitum:omnium quæ uidi,non ſolum magnificentiſſimum, ſed & munificentiſſimum.Nam omnibus ibi prætereuntibus uiatoribus tam equitibus quàm peditibus gratuitum patet, idēq; longe humaniſſimum hoſpitium:Babenbergenſis diocœſeos, & uiſitationis Ebracenſis: id inquam fundatum eſt anno Domini 1132 ſub Lothario Saxone Romanorum Imperatore, Innocentio ſecundo Pont. Max.& Othone octauo Babenbergenſi Epiſcopo,uero fundi Domino,& fundum ad conſtruendum Cœnobium liberaliter conferente: Abſolutum uero poſt uiginti annos ſub Eberhardo Epiſcopo Bambergenſi decimo, inclyto Bauarorum duce: imò etiam munificentiſſime donatum,ab Othone Comite de Orlemund, principe Meroniæ, eiusq; uxore Domina Beatrice,& utriusq; filio Domino Othone,qui Miſtelfeldi in proximo pago(cuius templū arx fuit Meroniæ ducum)ſediſſe,ac in Niſdena arce prope Vveiſmannum Epiſcopale oppidum ſita, anno domini 1250 crudeliter interfectus dicitur, de qua re extant adhuc in cantione quadam querulæ uoces.

Ach lieber Hager laß mich leben/
Jch will dir Nordegk vnd Nisden geben.
Plaſſenburg das newe
Das ſoll dich nicht gerewe.

A Comitibus item Truhendingenſibus, quorum nomina ex breui genealogia iſta & ſequenti Carmine lector cognoſcat.

Germani

Germani fratres.

Otho Truhendingenſis Comes, qui ex Domina Margaretha Conthorali nullā prolem excepit: ſepelitur in Lanckenheymenſi Cœnobio, cui omnia ſua legauit.

Conradus Comes Truhendingenſis ex Domina Sophia coniuge excepit unicā filiam Agnetem, quæ legitur facta parens alterius filij Martini, is Martinus ducta coniuge genuit filium Fridericum, magnum Cœnobij benefactorem. De his fundatoribus ac benefactoribus ampliſſimi huius Cœnobij tale extat ſuperioribus annis in gratiam optimi Abbatis Conradi Lagi à me luſum Idyllion.

Prodijt undecimum poſt Chriſti tempora ſeclum,
Inq; ſuo curſu triceſimus atq; ſecundus
Annus erat: mediæ æſtatis cum tempora florent,
In quibus Auguſtus celebratur Cæſar, honeſtus
Imperij rector, fœlixq;, & ad æthera notus.
Quando eſt incœptum noſtrum Lanckheymion iſtud:
Relligione domus ueteri, pietate, fideq;,
Moribus atq; bonis hinc uſq; ad Olympica nota
Imperia. At fundum dedit inclytus & pius Otho
Qui Comes Andecenſis erat, clariſsimus heros,
Octauus Babenbergenſis Epiſcopus Vrbis,
Et Pomeranorum Venerandus Apoſtolus oræ.
Sed uiginti annis extructa eſt atq; duobus
Tota domus, ſacrata Eberardo á præſule tandem:
Idq; eſt ſub primo Friderico Cæſare factum
Innocẽtio *Et ſub Pontifice innocua qui de pietate*
Nomen habebat, eratq; omni uirtute decorus.
Nomina fundatorum antiquis ædita chartis
Iſta recenſentur: dux illuſtriſsimus Otho
Meroniæ princeps, hinc uſq; ad ſydera notus,
Cum conſorte Beatrice, illuſtriq; piaq;
Imprimis Domina: pietatis fulmine motus.
Huic etiam acceſsit percharus filius Otho,
Martyrium quondam Niſsdena paſſus in arce
Et crudeliter interfectus ab hoſte cruento.
Præterea Comes ipſe Truhendingenſis auito
Nomine Conradus dictus, cum coniuge chara
Nobili & eximia illuſtri pietate Sophia,
Cum nataq; Agnete pia. Deus arbiter orbis
AEternam det eis per Chriſti uulnera uitam.
Tandem acceſſerunt Martinus filius huius
Agnetis, patris & Martini filius acer
Pacis amans, digno hinc Fridericus nomine dictus.

Sed quoq;

Sed quoq; multa dedit Conradi frater honeſtus
Ottho Dei ſtudioſus amanſq́;, ſuperſtite fratre.
Eius erat coniunx pulcherrima Margaris, abſq́;
Quæ natis natabus & hoc ſeceſſit ab orbe.
Arulemundenſem ſed & huc numerabis Othonem,
Ipſius & Cattam, & percharum filium Othonem
Quorum ſunt noſtra tumulata hac corpora in æde.
Quos tumulos cum deuaſtaſſet Ruſtica turba,
In Dominos quando illa ſuos mala ſumeret arma,
Reſtituit pulchre hos Abbatis cura uerendi,
Qui Faber & placido dictus fuit ore Ioannes,
Conſpicuus uir Relligione & corpore magnus,
In Sophia præſtans doctuſq́; piuſq́; Magiſter,
Qui nunc cum ſuperis tenet inclyta Regna Deorum,
Cum Sanctiſq́; pio laudat certamine Chriſtum.

Habuit hoc Cœnobium munificentiſſimos benefactores Odegoſum Comitem & Richizam filiam Comitis Reginobotonis: Sed cuius ſtemmatis aut familiæ iſti fuerint, incertum eſt. Catalogus Abbatum huius Monaſterij talis ibi à me inuentus & excriptus eſt, quem mihi eius loci Cœnobita ac Prior M. Ioachimus Martinus Cronacenſis communicauit.

1 Adamus primus Abbas & fortaſſis is, qui etiã Ebracenſi Monaſterio primus præfuit, & cui me authore tale poſitum eſt hoc currente Iubilæo Epitaphion.

Abbas Cœnobij primuſq́; ac optimus huius
Hic cubat eximiæ uir pietatis Adam.

2 Rabatho ſecundus Abbas, cuius tumulus itidẽ ut primi Abbatis tali meo Diſtycho notatus eſt.

Hic Rabatho in requie Chriſti cubat optimus Abbas
Qui Patriarcha domus iſtius alter erat.

3 Henricus Primus. 4 Henricus Secundus. 5 Henricus Tertius.
6 Henricus quartus. 7 Ludouicus. 8 Hartmannus.
9 Petrus de Lautern ex Coburgo non procul diſſita Oſtrofrancorũ Ciuitate, natus.
10 Henricus à Streitberg: ſepelitur prope Sacryſtiam, ſine inſcriptione: ita enim præfuit, ut multis Encomijs celebrari non meruerit.
11 Ioannes à Vvirsberg uir nobilis ex Ebraco aſſumptus, qui primus intulit huic Monaſterio Infulam & alia ornamenta Pontificalia, conceſſa ſibi à Pont. Max. Sixto quarto. Legitur obijſſe 16 Calendarum Nouembrium anni à nato Chriſto 1379: ſepelitur in loco Capitulari.
12 Nicolaus Loſengraberus, Obijt anno Domini 1407: Sepelitur in Capitulo.
13 Nicolaus Heydenricus interfuit Concilio Conſtantienſi. Obijt anno Dñi 1428.
14 Fridericus Heuglinus, Aurifaber dictus: deceſſit ex hac uita año dñi 1449, & ipſe Abbas Infulatus, qui Theuſchiczenſe oppidũ hodie Epiſcopatus Bambergẽſis, duob⁹ miliaribus ſupra Cronachianam Ciuitatem, medio ferè itinere inter Greſentalium & Cronachiũ ſitum decoxit. Sub eius gubernatione cœpit anno Dñi 1445 celebre Idolion 14 Auxiliatorũ, in Mõte Staphelſteino prope Franckhẽtalenſe Abbatis Lanckheymenſis prædium: quod Priuilegiatum ac Indulgentijs donatum eſt à Pontifice Max. Nicolao V. *Quatuordecim Auxiliatorũ Idolion.*

15 Ioannes à Dienſtleben matre natus nobili Domina de Guttemberg, conſtruxit præpoſituram Danbacenſem & prędium Hochſtad. Obijt anno Domini 1472 in die S. Mariæ Magdalenæ cum laudabiliter præfuiſſet annis 23, ſepelitur in Choro.

16 Ioannes Schad uir doctus ex Vvallendorpho Pago Pinimontano natus: Obijt anno 1494 in die S. Catharinæ: ſepelitur ante aram quæ uicina eſt Suggeſtui.

17 Emeranus Teuchlerus conſequutus eſt à Senatu Cardinalium Romanorum Indulgentias anno Domini 1497 pro his qui Sacellum 14 Auxiliatorum prope Francicæ uallis prædium, in Monte Staphelbergo ſitum, Relligionis ergô uiſitant. Obijt anno 1510 ſepelitur ante Suggeſtum.

18 Ioannes Fabri Coburgenſis laudabiliter præfuit annis 28. Preclare namq; iterum inſtaurare cœpit euerſum à Seditioſis Agricolis anno 1525 Cœnobium, cuius merito Secundarius dicitur fundator. Deceſſit ex hac lachrymarum ualle anno Domini 1538. Sepelitur in Choro cum egregio monumento Orychalcino, cui imago ipſius artificioſe infuſa eſt.

19 Conradus Lagus ex Ebern præclaro Epiſcopatus Herbipolenſis oppido natus, eligitur anno Domini 1538, præſidet hoc adhuc currente Iubilæo. Is omnes ab anteceſſore ſuo inchoatas ſtructuras præclare ac feliciter abſoluit, & præter alia plurima ornamenta, quæ pulcherrimo iſti Monaſterio adiecit, memorabilem etiam ac copioſiſſimam Bybliothecam ex omnis generis optimis ac utiliſſimis libris coemit, et de nouo adornauit. Nam omnis eruditionis uir amans eſt, & omnium eruditorum Fautor benigniſſimus.

LINDAVIENSE Canoniſſarum nobili ſtemmate natarum, ab omni uoto immunium, nullaq; prorſus ueſte Monaſtica indutarum, nec ullo Cœlibatus iuramento ab honeſtis nuptijs exemptarum Dominarum, ampliſſimum Collegium in Lacu Acronio, & eiuſdem nominis inſulari Ciuitate ſitum, Antiquitus Lendaugienſe, ob maximam ad locum natura portuoſum appellendi è Lacu commoditatem dictum: cœpit annum Chriſti circiter 810 ex pia liberalitate ac munificentia Adalberti cuiuſdam Comitis de Rorbach, qui Patre Leotobico natus, Caroli Magni conſanguineus, Sacriq; Palatij Magiſter, & Prouinciarum Rheticarum præfectus, cum aliquando procelloſis Acronij Lacus fluctibus penè obrutus de uita deſperaſſet, & precabundus uouiſſet, eo ſeſe loco in Beatæ ac Deiparæ Virginis Mariæ honorem, gratitudinis ergô conſtructurum templum & Cœnobium, ubi ſaluus & incolumis littori appuliſſet: caſu in hanc Inſulam uentorum ui delatus, eam purgari, & à fratre Mangoldo Comite à Rorbach adiutus, Cœnobium ibi conſtrui fecit, cui nomen ab euentu, & fœlici appulſu ſuo indidit, ut Lendoa, uel Lendaugia (quæ uox hodie adhuc accolis in ore frequentior ferè eſt, quàm Lindaugia) nuncuparetur. Idem uero ille Adalbertus Xenodochij etiam Lindauienſis opulentiſſimi fundator fuiſſe dicitur, qui tandem anno Domini 841 decima die Maij occiſus legitur à copijs Ludouici Regis Germaniæ & Bauariæ, non procul à Lacu Brigantino, dum is à Cæſare Lothario præſidij loco in Rhætia poſitus eſſet, ut prohiberet, ne Caroli Calui exercitus è Burgundionibus aduenienſ cum Ludouici fratris agmine iungeretur. Poſtea anno Domini 866 ab Imperatore Ludouico ſecundo, Cæſaris Lotharij filio, datis Priuilegijs, ac Azylo inſuper, in Sontium refugium conceſſo, confirmatur Adalberti Comitis, Lothario Cæſari tam fidelis præfecti & Miniſterialis noua iſta fundatio: addita præterea iſta etiam dignitate ac prærogatiua ſingulari, ut Abbatiſſa eius loci cum alijs ſacri Rom. Imp. Eccleſiaſticis Prælatis Princeps eſſet Sacri Rom. Imp. cui in Publicis Pompis liber deberet præferri, quemadmodum Buchaugienſi etiam Abbatiſſæ

batiſſæ

batiſſæ in celebrioribus Pompis liber & nudus gladius antiquitus anteferri eſt ſoli- tus. Templum ipſius Cœnobij eſt Auguſtum & magnificum, cuius pilæ ſeu teſtu- dinem fulcientes columnæ, ſingulæ è ſingulis ſaxis integris coagulatæ ſunt nec plu ribus lapidum iuncturis conſtant: harum uni per longum hoc modo antiquiſſimis literis inciſi ſunt hi duo uerſus:

V	E		
I	T	NOBIS PROPICIA SIS HAC	
R	V	PRO DOTE MARIA:	
G	I	Alteri cuidam pilæ in-	D
O	T	ciſi ſunt alij hi duo Leo-	A
M	A	nini uerſus, quos Do-	T
A	E	ctor Achilles P. Gaſſa-	B
R	N	rus, Medicus ac Phyſi-	I
I	O	cus Auguſtanæ Reip.	N
A	B	clariſſimus, dum Anno	A
P	I	1548 ſtudioſius per Maria	S
I	S	num hoc templum am-	S
A	A	bulat, inuenit: mihiq́ (ut	T
S	C	huic antiquitatum Eccle	A
T	H	ſiaſticarum farragini in-	T
A	R	ſererentur) benigniter	V
T	I	communicauit. Prior ex	A
V	S	tranſuerſo, ſtatuæ inſcri-	S
A	T	ptus eſt : poſterior per	H
M	O	longum columnæ	E
P	P	exaratus.	I
R	R		N
O	A		R
M	E		I
V	M		C
N	I		V
E	A		S
R	P		N
E			A
N			V
O			T
S			A
C			M
E.			A
			R
			I
			AE.

Parrochia S. Stephani è Regione Marianæ Baſilicæ ſita, cœpit anno Chriſti 1180, cum iam ex undiquaq́ confluentibus Mechanicarum Artium opificibus, ex commigrantibus item ad D. Virginem ſub tilias uicinis Eſchacenſibus uillicis, na- tum eſſet mediocre oppidum. Catalogum Abbatiſſarum integrum conſequi non potui, ſed hunc mancum Doctoris Achillis Gaſſari auxilijs congeſtum, ſtudioſo An- tiquitatum lectori non ſubtrahendum duxi: fortaſſis aliquando illa etiam quæ ad- huc cum huic tum alijs Cœnobijs deſunt, copioſe & ubere menſura accedent, quod fieri poſſet facile, ſi quilibet Abbas & quælibet Abbatiſſa chartas, literas, Mortilogia, *Parrochiale templum Lindauienſe.*

Reuerſalia, Plenaria, Diplomata & totum Chartaceum Gazophylatium ſuum pe-nitius inſpiceret & maiore ſtudio (quàm hactenus factum eſt) euolueret: quod ut faciant, ex animo ego eos & per amorẽ & honorem cõmunis patriæ oro ac obteſtor.

1 D. Iuota uidua pia ac Relligioſa, præficitur Canoniſſarum Collegijs Lindau-gienſi & Buchaugienſi, iam plane à ueteri ac prima pie moderateq; uiuendi ratione receſſis, noua gubernatrix, & quaſi meliorem in uiam (à qua paulo licentioſius aberratum ſub antecedentibus Abbatiſſis fuerat) reductrix: Anno Domini 1043, ab Imperatore Heinrico tertio. Quã uero illa diu præfuerit, aut quæ Abbatiſſa eam an-teceſſerit aut etiam recte ipſam ſequuta ſit, id omne in obliuionem uenit.

Congregatio Lindauienſis.

2 D. Sigena à Schellenberg, præfuit anno Domini 1270, quo anno, eius conſen ſu Monialium Cœnobium ad Congregationem dictum hodie Priuati Ciuis amœ-niſſimum domicilium, & aliud Franciſcani inſtituti Sororum (quas Beghinas uel Beguttas uocant) Conuenticulum, quod Ciuitatis incolæ S. Petri Nauiculam no-minare ſolent, conſtructum eſt intra oppidi Mœnia. Aliud etiam de hac Domina re-peritur nihil.

S. Petri Nauicula.

3 D. Gutta à Tryſen, altera & Secundaria Cœnobij fundatrix. Hæc Anno qui-dem Domini 1286 præfuit, ſed quàmdiu, id incertum eſt.

4 D. Clara præfuit anno Domini 1347.

5 D. Catharina prudentiſſima Herois legitur ſediſſe ad clauum aliquot annis ante & poſt annum Domini 1360.

6 D. Agnes à Vvolfurt eligitur in Abbatiſſam Lindauienſem anno Dñi 1364, præfuit 26 annis: Obijt anno 1390.

7 D. Clara à Vvolfurt Germana ſoror Domini Burcardi Abbatis Fabarienſis, conſtituitur Abbatiſſa anno Domini 1392 deceſſit ex hac lachrymarum ualle anno Domini 1410, cum laudabiliter præfuiſſet annis 18.

8 D. Vrſula à Sigberg ſucceſſit D. Claræ, præfuit adhuc anno Chriſti 1460. Hanc Sigiſmundus Imperator in Reformatione ſua non admodum de meliore no-ta commendat.

9 D. Vrſula à Braſberg, dicta præfecta de Summerau. Obijt anno 1491.

10 D. Emylia de Riſchach magnifica & prudentiſſima Herois ſucceſſit Braſber-genſi, anno 1491, præfuit ſapienter annis 40. Obijt 14 Ianuarij Anno Domini 1531, ætatis ſuæ Octogeſimo quarto. Sub eius gubernatione frequens fuit Lindauij Di-uus Imperator Maximilianus, cui in hoc ipſo Cœnobio, ut loco omniũ totius oppidi amœniſſimo peculiare conſtructum eſt conclaue, quod hodie adhuc incolæ Cæſaris conclaue uocant.

11 D. Catharina de Bodmen, adoleſcentula 18 annorum, ſucceſſit Dominæ Emy-liæ ex hac uita euocatæ, electa anno Domini 1532 ſeptima Martij. Succeſſiſſet Domi-na Catharina à Ramſchvuag & corporis & animi bonis præclara Herois, ex anti-quiſſima nobiliſſimaq; apud Rhœtos familia nata, niſi illa uiuente adhuc D. Emylia Monaſticæ uitæ & Religioni in uniuerſum ualedixiſſet, contemptoq; Canoniſſa-rum ſtatu, Concionatorum Lindauienſium primati Thomæ Gaſnero Pludenti-no, graui & eloquenti uiro nupſiſſet. Conſecrata eſt Domina Bodmenſis pri-ma Maij in Cœnobio Comitum Montis fortis Langnouienſi. Poſtea 17 Maij fu-rem morti deuotum, & ſcalis Vitellianis adiudicatum, interceſſione ſua è uin-culis & à morte liberat. Præſidet hoc adhuc anno 1551 Lindauij, quæ in bello Germanico metu tumultuantis illic plebis Bregantum ſeceſſerat.

Langnauu. Cœnobium.

MARIAE

MARIAE ad Martyres,Benedictini inſtituti magnificum Cœno‑
bium infra Treuerim,ad dextrã deſcendentis Moſellæ ſitum,à Thæ
beorum & Treuirorum trucidatis ibi per Rictiouarum Anno 291
propter Chriſti confeſſionem Sanctis Martyribus ſic dictum,quod
poſtea alio etiam nomine S. Mariæ ad Monachos nominari con‑
ſueuerat: & antiquitus Imperatoriorum præfectorũ Capitolium ac
poſtea RegumGalliæ Palatium fuerat: Id inquàm in Dei Eccle‑
ſiam Beatæ Virgini dedicatam,conuerſum & inchoatum eſt annum Chriſti circiter
380 à Triceſimo ſecundo Treuirenſium Epiſcopo,nomine & re Fœlice, ſub Dama‑
ſo Pont. Max.poſtea uero in Monaſticæ congregationis Domicilium, uirtutiſq; ac
literarũ Scholam ab ipſo Sancto Traiectenſis Eccleſiæ primoq; Archiepiſcopo, Do‑
mino Vvilibrordo totius Galliç Belgicæ Apoſtolo commutatum,temporibus Sergij **S. Wili‑**
Papæ,annum Chriſti circiter 694,auxilijs Pipini ſenioris, eius uidelicet, qui Pipini **brordus.**
puſilli auus fuiſſe legitur. Eſt in eo Cœnobio portatilis ara S. Vvllibrordi, quam
Sanctus Dei uir ſecum ferre ſolitus eſt,dum Chriſtum gentibus cõcionans per See‑
landiam,Hollandiam ac Friſiã ambulat: in ea ara portatili eius loci Cœnobitæ Tu‑
nicam Beatæ Virginis ſeſe habere iactãt,quæ anno Domini 1512, ab Archiepiſcopo **Tunica**
Moguntino Vriele,& Epiſcopo Argentinenſi Gulielmo aram aperientibus inuenta **Beatæ**
& uiſa eſt,cum eodem anno Treueri ab Imperatore Diuo Maximiliano celebria ha‑ **Virginis.**
berentur Comitia.Vaſtatum eſt Cœnobium hoc à Nordmannis annum Chriſti cir‑
citer 960, ſed reſtauratum à Theoderico Archiepiſcopo Treuerenſi, à cuius ſucceſſo
re Archiepiſcopo Eggberto præclare etiam auctum & dotatum legitur. Catalogus
eius loci gubernatorum & Abbatum talis mihi Treuerica Monaſteria inſpicienti,
ac perluſtranti oblatus eſt.

1 A Deo datus.	2 Hildeboldus.	3 Vvarnerus.	4 Ropertus.
5 Vroldus.	6 Euervuinus.	7 Adalbertus.	8 Petrus.
9 Vdo.	10 Hageno.	11 Hermannus.	12 Barno uel Berno.
13 Folcuinus.	14 Petrus 2dus.	15 Ludouicus.	16 Reinboldus.
17 Hermannus.	18 Theodoricus.	19 Richardus.	20 Theodericus 2dus.
21 Robertus.	22 Hermannus.	23 Egidius.	24 Petrus tertius.

25 Iacobus. 26 Vvalramus. Obijt anno Domini 1324.

27 Petrus quartus. Obijt anno Salutis noſtræ 1328, cum præfuiſſet quatuor annis.

28 Gerardus. Obijt anno Gratiæ 1370 cum ſediſſet ad Abbatiæ clauum 42 annis.

29 Theodericus de Leſendorph ſuccedens Gerardo,præfuit uno & uiginti annis. Obijt anno 1391.

30 Tilmannus. 31 Mathias Stumphius. Obijt anno 1428.

32 Henricus Vvolphius ſucceſſit Mathiæ, anno præſcripto: præfuit annis 19 & qui anno domini 1443 ab Abbatiam S. Mathiæ Treuerenſem etiam gubernandam accitus & eò transferri ſe paſſus eſt, retento tamen huius etiam Cœnobij clauo per quadriennium adhuc, tandem una S. Mathiæ Abbatia contentus, hanc D. Mariæ Reſignauit anno Domini 1447. Obijt poſtea anno Domini 1450: Sepelitur in S.Mathiæ templo ad aram S. Stephani cum Tetraſtycho,quod in Catalogo Abbatum S. Mathiæ require.

33 Henricus de Blench ſucceſſit Vvolphio Reſignanti anno 1447. Præfuit 30 annis. Obijt anno 1477.

34 Ioannes de Breda præfuit 15 annis. Obijt anno 1492.

35 Ioannes de Treueri ſedecim annis ad gubernaculum Abbatiæ ſedit, & aliquot Menſibus. Obijt anno Gratiæ 1509.

36 Gaſpar de Breda eligitur anno Domini 1509,penultima Octobrium. Obijt anno 1526 cum ſediſſet annis 17.

37 Ioannes de Cellis oppidulo Treuerico natus,eligitur anno Domni 1526, uale‑

dixit Mortalium conſuetudini anno 1544, cum 18 annis Monaſticam hanc gubernationem tenuiſſet.

38 Petrus Alffius deſignatur Abbas anno 1544: præfuit annis tribus, & Menſibus ſex. Obijt anno 1547 ipſa die Valerij.

39 Ioannes à Kobern eligitur in die S. Agathæ anni Chriſtianorum 1547. Præeſt adhuc currente hoc Iubilæo.

MARIAE Monaſterium Vvormacienſe, quod uulgo Nonnarum Monaſterium appellari ſolet, & in ſuburbio Vvormacienſi ſitum eſt: ordinis olim D. Benedicti, hodie uero Ciſtercienſis inſtituti: fundatum legitur pro puellis perpetuæ Virginitati dicatis anno Chriſti 840, ſub Samuele Epiſcopo Vvormacienſi, ab optimo Imperatore Ludouico pio, Caroli Magni filio, ut teſtatur Dyſtichon illud templi foribus inciſum.

Clauſtri fundator Ludouicus Induperator
Princeps egregius: cui det Deus arce Poli Ius.

Inchoatum erat primū in Vvallenbergo Vangionum urbi uicino Monte ex quo tandem urgentibus rebus in Vangionenſe ſuburbium translatum eſt. Abbatiſſas huius loci ueteres præter hanc ſubſcriptam, nullas reperi.

1 D. Mathilda uel Mechtildis S. Burcardi Vvormacienſis Antiſtitis Germana ſoror ingenioſiſſima & laudatiſſima: Benedictini inſtituti Profeſſor, ſedit ad clauum Abbatiæ ante & poſt annum Chriſti 1025. Poſt eius obitum licentioſius & liberius uiuere cœperunt Moniales huius loci, quæ abiecta omni pietatis cura, otio potius & Epicuriſmo quàm ſacris uel Chriſtianiſmo ſtudebant. Iccirco quæ Abbatiſſæ huic Dominæ ſucceſſerint, in literas non eſt relatum uſque ad tempus introductæ Reformationis, quæ authore Vvormacienſi Epiſcopo Landolpho, nobili Heroe ab Hohennegk, in Choro huius Cœnobij decenter humato, cœpit anno Domini 1240. Ab eo tempore præfuerunt Abbatiſſæ ad hoc noſtrum uſque ſeculum, quæ ſequuntur.

2 D. Agnes prima Ciſtercienſis in Nonnarum hoc Monaſterio Abbatiſſa, conſtituitur anno Domini 1240 ab ipſo Epiſcopo Vangionum Domino Landolpho: præfuit 14 annis. Obijt Calend. Aprilibus Anni 1254.

3 D. Iuttha ſucceſſit Agneti, præfuit ſumma cum laude & pari etiam felicitate annis 43: deceſſit ex lugubri hoc ſæculo in die S. Ioannis Baptiſtæ anno Domini 1296. Humatur in medio uirginum Choro.

4 D. Iutta ſecunda huius nominis ſucceſſit primæ, ſedit ad gubernaculum Gynecij huius Monaſtici annis 38. Obijt anno Chriſti 1334: Sepelitur in ambitu.

5 D. Anna ſucceſſit Iuttæ ſecundæ, gubernauit Abbatiam ſibi creditam per annos 12: Valedixit mortali uitæ ſeptima Id. Octobr. anni 1346, humatur honorifice in ambitu, uel teſtudinata Eccleſiæ porticu.

6 D. Chriſtina nobilis Virago de Vvechenheim, Henrici militis & Adelheidis filia, eligitur in Abbatiſſam anno 1346, præfuit annis 19. Obijt 12 Calend. Maij, Anno Chriſti 1365: Sepelitur honorifice in media Eccleſia.

7 D. Margaretha Kettenheymerin præfuit poſt obitum Chriſtinæ 39 annis. Obijt anno Domini 1404 in die S. Martini: Sepelitur in ambitu.

8 D. Barbara ſucceſſit Dominæ Margaridi, præfuit annis 12. Obijt anno 1416.

9 D. Liba Guldenringin ab Aureo annulo cognominata, Vvormacienſis Ciuis cuiuſdam præpotentis honeſta et laudabilis filia, accepit clauū Virginei cœtus anno 1416, præfuit ſumma cum laude annis 38. Fecit ſua ætate claudi Cœnobium, & ab omni uirorum congreſſu muniri. Obijt anno 1454: Sepelitur decenter in Choro inferioris Eccleſiæ ante aram maximam.

10 D. Elyſabetha nobilis herois de Lindenfels ſequitur Dominam Libam præfuit annis 28 prudenter & utiliter. Obijt anno Domini 1482 tertia Calendarum Martij: ſepelitur in choro Eccleſiæ.

11 D. Catharina Moguntina præfuit annis 18. Obijt anno 1500, decima Calendarum Iulij.

12 D. Margaretha Creutzbergerin è Francofurto Mœni nata: præſedit cœtui puellari huic annis ſex, & exceſſit è uiuis anno 1506.

13 D. Apollonia Lupoldina ex Vmbſtado oppido, Aſchemburgenſi ciuitati uicino nata: ſucceſſit Dominæ Margaridi, præfuit annis 25. Obijt in uigilia Penthecoſtes anno Domini 1531 in ſuperioris Rhetiæ thermis Amaſiacis, ad quas ægrota recuperandæ ualetudinis ergô conceſſerat. Vehitur inde ad Erbachianum Cœnobium in Ringouiam, ibiq; honorifice ſepelitur. Eius enim loci Abbas ſupremus uiſitator eſt monialium huius congregationis. *Erbach Cœnob.*

14 D. Margaretha Halbquertina Vvormacienſis, conſtituitur in locum D. Apolloniæ defunctæ, præfuit annis 12. Obijt anno Chriſti 1543.

15 D. Elyſabetha Heerdina ex Francofurto Mœni, honeſtis parentibus nata, eligitur ſtatim eodem anno quo prædicta deceſſit: hæc iſto adhuc currente Iubilæo fœliciter & laudabiliter præeſt: humaniſſima & optima Domina. Sunt in huius Cœnobij uicinia, duo ſacella non procul à ſe inuicem diſſita, quorum unum S. Meynardo, alterum D. Ceciliæ dicatum eſt. In medio horum Sacellorum, & interiacente ſpatio humatus dictus Corneus Sifridus Vangionum urbis Gygas ſtupendæ altitudinis, & roboris admirandi: de quo extat hodie adhuc poema quoddam Germanicum Der hurnin Seyfrid inſcriptum. Tumulus duobus è terra prominētibus ſaxis notatus, ter à me dimenſus, habet in longitudine pedes quadraginta quinq;. Lancea huius Gygantis oſtenditur in ſummo templo urbis Vangionum. Maximilianus Imperator, antiquitatum omnium ſtudioſiſſimus princeps, cum anno 1495 comitia Vvormaciæ celebraret, aperiri & effodi tumulum iuſſit: ſed præter aquas nihil in eo inuenit. *Corneus Sifridus.*

MARTALENSE COENOBIVM ordinis Præmonſtratenſis ad dextram Danubij è Sueuia deſcendentis, inter Riedlingum & Ehingum præclara Auſtriacæ domus oppida, in firmiſſima rupe ſitum, ac magnificis ædificijs conſpicuum, ex Canonicorū Collegio in Monaſterium conuerſum & quaſi de nouo fundatum & dotatum eſt in honore principum Apoſtolorum Petri ac Pauli anno Domini 1171 ab Hugone tertio Palatino Comite Tubingenſi eiusq; coniuge Elyſabetha Rudolphi Bregantini Comitis filia: In eo celebris eſt ſepultura nobilium Regulorum de Lapide, ut inſignia eorum triginta ſex tabulis appicta atteſtantur. Eſt & peculiare ſacellum in quo nobiles uiri de Hoheneck ſuum habent reconditorium. Habuit hoc Cœnobium initio gubernatores præpoſitos, qui poſtea ad Abbatum dignitatem à ſummis pontificibus euecti ſunt: horum talis habetur Catalogus.

1 Eberhardus primus præpoſitus ſedit annis ſeptem. Obijt 15 Calendarum Aprilis anno 1178, ſub cuius imagine talis eſt inſcriptio: Iſte plantauit.

2 Vlricus ſecundus præfuit annis 7. Obijt 4 Kalendarum Maij anno Chriſti 1185. Iſte rigauit.

3 Gerlochus ſucceſſit Vlrico, ſedit annis duobus, ceſſit uoluntarie quietis ergô anno 1187: tandem paraliticus factus, Vnde hoc Pſalmodico Symbolo uſus libenter fertur: Gloriabor in infirmitatibus meis.

4 Manegoldus ſedit annis 14: per hunc Deus incrementum dedit, icciréo hoc ipſius imagini ſymbolum antiquitus adſcriptum erat: Bonum certamen certaui, quia plus omnibus laboraui. Obijt anno domini 1201.

5 Menhardus ſedit annis quatuor, & ceſſit de loci & Eccleſiæ gubernatione anno Domini 1205.

6 Henricus ſedit per unius tantum anni ſpatium, & reſignans in peregrinas inſulas profectus eſt, ubi multa perpeſſus dicitur.

7 Vualtherus conſtituitur ſeptimus præpoſitus anno Domini 1206, ſedit annis ſex, & deturbatus eſt à gubernaculo anno 1213.

8 Rudigerus ſedit duobus ferè annis, & cum negligenter prçeſſet, exauthoratus eſt.

9 Rodolphus ſedit annis 13, & lepra infectus ceſſit anno 1228: erat gubernator alioqui fidelis & prudens.

10 Vualtherus Rudolpho ſucceſſit, ſedit annis 14, & anno Domini 1243. 4. Calend. Febr. Obijt. Is præclaris ædificijs illuſtrauit Monaſterium.

11 Theodoricus ſedit annis 9: Et Obijt 8 Calend. Iunij Anno Domini 1252. Iſte prudenti œconomiæ adminiſtratione tantum effecit, ut Cœnobium à debitis ſexcentum librarum liberaretur.

12 Fridericus ſucceſſit Theodorico, ſedit per unum annum, & reſignato gubernaculo Lauriſſam Cœnobium non procul à Vvormacia ad Rhenum ſitum adiens, ibi Obijt.

13 Henricus ſedit annis 14, & VII Calend. Decemb. Obijt anno 1268.

14 Conradus ſedit annis ſex, & in Aprili Anni 1274 Obijt. Sub eius gubernatione expugnatum eſt anno 1269 caſtrum Altenburg, cuius è Regione Monaſterij ſiti, ſuperſunt quædam adhuc ueſtigia cum multis ſubterraneis cauernis. Sub eodem abrogatum eſt bono & pio omnium fratrum Conſilio Monaſterium Sororum ſub Prioriſſa uiuentium, quod eidem Martalenſi Monaſterio coniunctum erat, idq; factum legitur anno Domini 1273 iuxta huius Epiſtolæ tenorem, in qua facti huius ratio redditur.

Abbas male propicius Muliebri ſexui.

Anno uerbi incarnati M.CC.LXXIII, Dominica qua cantatur Iudica me Deus, Nos Conradus Præpoſitus de Martello cum uniuerſo conuentu Canonicorum noſtrorum attendentes, quod Mulierum nequitia ſuperet omnes nequitias quæ ſunt in mundo, & quod non eſt ira ſup iram mulieris, quodq; uenena aſpidum & Draconum ſanabiliora ſint homini & mitiora, quàm familiaritas mulierum: Decreuimus pari conſenſu & communi conſilio, ſaluti tam animarum quàm corporum, & etiam rerum in poſterum prouidere uolentes, ut aliquas de cætero ſorores ad augmentum noſtræ perditionis nullatenus recipiamus, ſed eas quaſi uenenata animalia recipere deuitemus. Vt autem hæc firmitatis robur obtineant inconuulſum, Ego Conradus prædictæ Eccleſiæ prælatus tradidi fidem meam ſanioribus & ſenioribus, nomine iuramenti, ut infra ſpatium 50 annorum nullam ſororum recipiam, uel recipi patiar. Cæterorum uero Canonicorum iuramenta recepi, ut nullus ipſorum aliquam ſororem recipiat infra terminum 50 annorum, uel recipi patiatur: poſt hunc terminum elapſum quid ſucceſſoribus noſtris complaceat, arbitrio eorum relinquimus. Conſulimus autem, ut & ipſi prædeceſſorum ueſtigia, ob commodum & ſalutem ſuam in his imitentur. Vtinam fiat.

15 Vvernherus ſedit annis octo. Obijt in Februario Anni 1283.

16 Engelherus ſedit decem tantum menſibus, & uiam uniuerſæ carnis ingreſſus ad aliam patriam ambulauit.

17 Bertholdus aſſumptus de Rotenſi Cœnobio eligitur anno Domini 1284: ſedit annis 10, & ſeptimanis 10: Deceſſit ex hac lachrymarum ualle anno 1295.

18 Henricus ſucceſſit Bertholdo, ſeditq; annis tredecim, & tactus paralyſi ceſſit anno Domini 1308.

19 Burcardus ſedit annis quatuor, & Obijt in pace anno Chriſti 1312.

20 Sifridus præfuit annis quinq;, & Obijt anno 1317.

21 Vvernherus

21 Vvernherus ſedit annis ſex,& Obijt anno ſalutis 1323.
22 Conradus cognomento Vvolck, ſedit annis quatuor,exuit hominem ãno 1328.
23 Bertholdus Steinerus ſedit annis 9,& Obijt anno Chriſti 1337.
24 Conradus Gagirus aſſumptus ex Rotenſi Cœnobio præfuit annis Septem.Sub eo Abbate anno 1344 nobilis Comes Eberhardus de Vvirtemberg uillam Marchtall, & omnes Monaſterij curtes incẽdio uaſtauit, in uigilia S.Catharinæ.Cuius rei gratia prædictus præpoſitus luctu & mœrore percuſſus,ſeceſſit ex Monaſterio præ nimia paupertate, ita ut Abbatia per biennium uacaret, & præpoſitus ipſe poſtea à nemine amplius ſit uel uiſus uel auditus, adeo ut quorſum peruenerit,omnino neſciatur.
25 Hermannus Huter ſedit annis tribus,& deceſſit anno 1347.
26 Henricus Vvalch ſedit annis 8,& Obijt in bona pace anno Chriſti 1355.
27 Eberhardus Gryphius ſedit annis ſex,& Obijt fœliciter anno gratiæ 1361.
28 Ludouicus Leo rexit annis 22.Vir grandis ſtaturæ.Obijt anno Domini 1383:ſepelitur in Media Eccleſia.
29 Stephanus Fœnerator præfuit annis duobus cum dimidio.
30 Iacobus Kupferſchmid Bibracenſis ſucceſſit Stephano anno Domini 1385. Sedit annis octo,Obijt anno Domini 1393.
31 Iacobus Klinger ex Riedlinga natus,ſedit annis quindecim,bonus & utilis gubernator Obijt anno Chriſti 1408.
32 Henricus Meerſteter Ehingenſis eligitur anno Domini 1408,fuit ultimus huius loci Monaſtici præpoſitus & allata noua dignitate ex Concilio Conſtancienſi primus eiuſdem Abbas:præfuit annis uiginti quinq;.Conſtruxit primo ſtatim Regiminis ſui anno molendinum ad aquas mirabili modo ſeſe amittentes,& in ſubterraneas cauernas procidentes, Perpeſſus eſt plurima aduerſa & dura ſub Comitibus Vvirtembergẽſibus & Liningenſibus.Obijt anno 1434.
33 Albertus Arator Tubingenſis præfuit annis 27.Obijt anno 1461.
34 Iodocus Planck Ehingenſis eligitur ãno Domini 1461, ſedit annis 21 in magna proſperitate. Emit Alleſhuſium ad lacum Buchouienſem,ubi Hermanni Contracti mater cubat.Multa perpeſſus à Vvirtembergenſibus,quia anno 1470 Eberhardus Comes ex Vvirtemberg miſſis ſatellitibus Abbatem cœpit in ſua habitatione nudum, & captum cum omnibus clinodijs ex Monaſterio abduxit: Qui pro redemptione & pace mille aureos Rhenenſes numerare coactus fuit: Obijt anno 1482:ſepelitur in Media Eccleſia cum tali Epitaphio.

C.quater, & ſemel M, duo des ad octuaginta
Viceſima ſexta Maij quoq; corruit ille
Iodocus Abbas iacet hic in pace ſepultus.

35 Simon Gocz Ehingenſis eligitur anno Domini 1482 in die Eraſmi,egregius illuſtrator Monaſterij,qui omnem Eccleſiaſticum cultum ſtudioſe adauxit. Obijt anno Chriſti 1514 in die M.Magdalenæ.Sedit annis 32 & aliquot Menſibus:Fecit fornices templi concameratos.
36 Ioannes Haberkhalt Vberlingenſis uir græce & latine non triuialiter doctus,ſedit annis quatuor:eligitur in die Hermanni Epiſcopi anno 1514.Obijt anno 1518 cõgeſtor & collector Dictionarij Græci, quod morte præuentus nõ abſoluit. Extat eius tale Hexaſtichon in Barbaros quoſdam ſuperioris ſæculi ſcriptores luſum:

Catbolicon dudum gallus ſum uectus in orbem,
Doctus Alexander cum Huguicione quoq;.
Ingenium potuit iuuenum confundere molle
Nullus,ſed nobis gloria tanta tribus.

Gloria

Gloria magna foret, ſi concremaremur ubiq;.
Suauia nam noſtrûm commoda nullus habet.

37 Henricus Stoltzlin uir craſſus eligitur anno Domini 1518, præfuit laudabiliter 20 annis, & pulcherrimis ædificijs elegantiſſime exornauit Monaſterium ſuum. Obijt anno 1538. Eius hoc eſt Epitaphion, uerſibus marmoreæ eius ſtatuæ ſubſcriptis contextum, authore H. Bebelio.

Et uetus & uerum eſt uerbum, quo fertur Olympi
Regnatorem alti ſemper amare bonos
Martalio Henricum ut uidit Regnare potenti
Egregijs factis conſilijsq; bonis
Mox mundo immundo eripuit patriæq; beatæ
Sedibus induxit, iuſsit & eſſe ſuum.

38 Ioannes Gudinus ex Vthonis uilla natus, eligitur anno 1538 præeſt laudabiliter & utiliter hoc adhuc currente Iubilæo. AEdificauit denuo ex fundamentis piſtrinum & infirmitorium Turrimq; quæ campanarum eſt receptaculum.

Vthonis villa Cœnobium. Puſſ.

Eſt medio itinere inter Martalenſe hoc Monaſterium, & collegium Canoniſſarum Buchaugienſe, Cœnobium quoddam Heremitarum S. Auguſtini Vthonis uilla dictum, in eiuſdem nominis pago, infra montem Sueuum, quem uulgo corrupta & abbreuiata uoce hodie Buſſium uocant, in quo præclara eſt eiuſdem nominis arx Baronum Vualdburgenſium. Id Cœnobium fundatum eſt anno Domini 1450 à Bertholdo, Conrado & Ioanne nobilibus uiris de lapide, equitibus auratis. Fundator Bertholdus in ipſo templi choro ſplendide ſepultus Obijt anno Domini 1473. Gubernatorem huius Cœnobij Priorem uocant, is erat quo hæc ſcripſi tempore Belua uerius, aut ſaginatus porcus quàm homo, Nec uiſu facilis, nec dictu affabilis ulli.

Vnlingenium Cœnobiolum.

Eſt & Monialium Franciſcanarum elegans Cœnobiolū in eodem ferè tractu paululum ſupra Buſſium Montem & arcem, Vnlingenium dictum, in eiuſdem nominis pago ſitum: id anno Chriſti 1420 à Domino Vualthero ab Ellerbach equite aurato inchoatum eſt, cui poſtea benefecerunt, Dominus Andræas Comes Solimontanus qui Obijt anno 1511: ſororemq; habuit eius Monialium congregationis gubernatricem Magdalenam, quæ anno Chriſti 1513 cum alia quadam Solimontana, Margaretha Domini Eberhardi Comitis illegitima filia, peſte deceſſit: & Dominus Vuilhelmus Dapifer Vualdburgius, Reuerendiſſimi Epiſcopi & Cardinalis Auguſtani Domini Othonis Pater, quem eius loci ſorores alterum fundatorem Cœnobioli ſui appellare non dubitant. Præſidet ibi hoc adhuc Iubilæo honeſta Domina Otylia Vogelmayerina Memmingenſis, electa anno 1527.

Maurſmünſter oppidū et Cœnobium.

MAVRI MONASTERium antiquitus Cella Leobardi, Cœnobium Benedictini inſtituti uetuſtiſſimum ac ampliſſimum, in eiuſdem nominis oppido quatuor miliaribus ab Argentina, uerſus Montana Voſagi, dimidio uero miliari à Tabernis Alſaticis in nobili ſolo ſitum: à Beato & Sancto Viro LEOBARDO oratorium & auditorium illic ſibi ac diſcipulis ſuis primum conſtruente, in honorem Principum Apoſtolorum Petri ac Pauli, Sanctiq; Epiſcopi Martini inceptum ac inauguratum eſt, anno Domini 583: ſub illuſtriſſimo Francorum in Auſtraſia Rege Childeberto, Clodouæi primi Gallorum Regis ad Chriſtum conuerſi filio, qui totam Marchiam Aquileienſem liberaliſſimus fundator ac dotator fratribus DEO hoc ipſo loco ſub præſcripto & Regula D. Benedicti uera pietate ſeruituris, perpetuis temporibus poſſidendā tradidit, Quæ donatio poſtea ab omnibus

Chriſtianiſſimis Regibus Francorum datis pulcherrimis diplomatibus, ratificata & confirmata eſt. Abbatum huius ampliſſimi Cœnobij Catalogus, etſi mancus, talis tamen à me ex ueteribus ſcriptis ac diplomatibus conſutus eſt, adiuuante me in hoc labore loci Abbate, uiro docto & bono.

1 Beatus Leobardus heremita, diſcipulus D. Benedicti Abbatis in Caſſino Campaniæ Monaſterio, primus ferè in Alſatia diſcipulis collectis ſtudia pietatis prælegens, Cellæ ſuæ Leobardinæ primus Abbas fuiſſe legitur, ſed quàm diu præfuerit, aut quis ei in ſcholæ huius gubernatione ſucceſſerit, ignoratur. *Caßinum.*

2 Maurus uero Abbas S. Pyrminij Meldenſis Epiſcopi in Senonenſi prouintia diſcipulus (à quo hoc Cœnobium poſtea Mauri Monaſterium appellatum eſt) ſcholæ huic & Monaſticæ congregationi præfuit anno Domini 724, temporibus Theoderici Francorum Regis, à quo ipſe confirmationem omnium bonorum à felicis memoriæ Childeberto glorioſo Francorum Rege, ac primo Cellæ Leopardinæ fundatore traditorum impetrauit, Anno quinto Regni Theodorici: quam hoc loco de uerbo ad uerbum adijcere uolui.

In nomine Sanctæ & indiuiduæ Trinitatis: Theodericus diuina fauente clementia Rex Francorum, uiro Illuſtri Luthfrido Alemannorum duci. Si petitionibus Deo ſeruientium (quæ ad eorum quietem & tranquillitatem pertinent) libenter præſtamus, atq; ad effectum perducimus: Regiam conſuetudinem exercemus, & ad mercedem uel ſtabilitatem Regni noſtri pertinere confidimus. Ideo notum eſſe uolumus tam futuris quàm præſentibus, qualiter Venerabilis Maurus Abbas de Monaſterio Domini LEOBARDI quondam Abbatis, in honore Sanctorum Apoſtolorum Petri & Pauli, & Sancti Martini peculiaris patroni noſtri conſtructo, Clementiæ Regni noſtri ſuggeſſit: quid anteceſſori ſuo Domino LEOBARDO quondam Abbati, qui ipſum Monaſterium ſuo opere à nouo fundamento ædificaſſe noſcitur, inclitæ Memoriæ parens noſter Childebertus, quondam Rex, oportunitatem ipſius Monaſterij, terram illam quam de deſerto ipſe ad excolendum uel commanendum præoccupauerat, per loca prænominata de ponticulo ad Fuenheim uſq; ad publicam ſtratam Tabernenſem, ac deinde ad ſtratam pagi uel oppiduli Marleyenſem, hinc terminum de fonte ciſternato cum adiacentibus ſuis uſq; ad Gunſium riuum: indeq; ad Montem Cubergum, per fraxinetum ad locum qui uocatur Aſchovva, & ſic per fluuium Sornam uſq; ad crucem petrinam, tum demum ad Mauri riuum pro futura mercede eiſdem conceſſiſſet, ut nullus ibidem campos facere, nec porcos saginare, nec materiam ſuccidere, nec ipſius fines penitus irrumpere præſumeret, ſed hoc ipſi Monaſterio omnium tempore conceſſum eſſe deberet, & quicquid intra uel extra præſcriptos terminos in quacunq; prouintia uel pago ipſe uel aliquis Regum prædeceſſorum eius tradidiſſet: ſeu ſucceſſorum quilibet potens, uel uilis perſona memorato loco, Abbati eiusq; ſucceſſoribus pro animæ ſuæ ſalute tradidiſſet, nullo contradicente aut reſiſtente libere atq; licenter poſſidere liceret. Vnde ipſam præceptionem memorati principis, ſeu diuæ recordationis Theodoberti, Clotharij, Dagoberti, Sigeberti, itemq; Dagoberti quondam Regum nobis ad confirmationem oſtendit in præſenti relegendam, ſed pro firmitatis ſtudio noſtrum ſibi expetijt ex hoc ipſo in eodem Monaſterio, uel circa eius terminos, omniaq; ad id pertinentia confirmare præceptum. Cuius petitionem pro Dei intuitu, uel mercedis noſtræ augmento benigne ſuſcipientes, ita nos confirmaſſe, & in omnibus præſtitiſſe Regia conſuetudine cognoſcite. Præcipimus enim ut quicquid per inſpectas ſupradictorum Regum præceptiones ad ipſum Monaſterium longe uel prope noſcitur conceſſum fuiſſe, per hanc authoritatem noſtram ipſi Monaſterio uel memorato MAVRO Abbati, ſuisq; ſucceſſoribus omni tempore in Dei nomine, & ipſum priuilegium noſtris & futuris temporibus ſtabile, Deo auxiliante, omnimodis cónſeruetur. Similiter petijt ut eum cum omni familia rebusq; MONAſterij ſui longe uel prope

Reges decet eſſe nutritores Eccleſiæ & Reginas nutrices: uel Propheta teſte.

Fines Monaſterij.

Ratio liberalitatis collocatæ in Monachos.

Mūdiburdium: molem gubernationis et prouinciarū tuitionis uocat. prope conſtitutis ſub noſtro Mundiburdio & defenſione reciperemus: Quod nos pro mercedis noſtræ augmentis ita & præſtitiſſe cognoſcite & confirmaſſe. Quapropter per præſens decernimus ac iubemus præceptum, ut neq; uos neq; iuniores ueſtri ſeu ſucceſſores, nullaq; omnino cuiuſcunq; ſit potentiæ perſona, ipſum Abbatem neq; Monachum neq; certe homines ſuos iniuriari nec condemnare, nec ei infra uel extra Monaſterium rem irrationalem facere penitus, neq; de rebus ad ſe pertinentibus quippiam aufferre præſumat, ſed liceat ei ſuisq; omnibus ſub immunitatis titulo & noſtro Mundiburdio uel defenſione cum omnibus rebus ſuis & Monaſterij ſui ſecundum normam patrum Domini Benedicti, & Domini Columbani quietos reſidere atq; ſecuros, quo potius ipſam congregationem ſanctam melius delectet, pro ſtabilitate Regni noſtri miſericordiam Domini die noctuq; crebrius exorare. *Officium Monachorum.* Data Metis in Cœnobio Sancti Arnolphi eiuſdem loci Epiſcopi, quod eſt conſtitutum in ſuburbio: ſub die Calend. Maij, Anno Dominicæ Incarnationis D CC. XXIIII. Indict. III. Anno uero Regni Domini Theodorici V.

Ego Grimaldus Cancellarius Recognoui.

Poſt Abbatem Maurum deſyderantur aliqui Abbates, quorum nomina interciderunt.

3 Celſus uero Abbas præfuit anno 828. Is poſt primam & miſerabilem ſui Cœnobij exuſtionem, chartarum & librorum reparator extitit curioſus & prouidus: aliud enim de eo extat nihil. Sub eius gubernatione Ludouicus Imperator cognomento pius cōuentum principum & comitia Argentinæ celebrans, Drogoni fratri ſuo Archiepiſcopo Metenſi dono dedit plenam Iuriſdictionem huius Cœnobij, quod ille honorare & nouis ornamentis illuſtrare uolens: ex urbe Mediomatricum, duo eius loci Epiſcoporum, Sanctorum Cœleſtis & Auctoris corpora ſolenni pompa, eô auehi & afferri curauit: quæ miraculis illic claruiſſe leguntur. Poſt Celſum hunc Abbatem iterum ingens hiatus eſt. Abbatum enim (qui ei ſucceſſerunt) per 150 annos, nomina ac res ex omni memoria hominum in obliuionem uenerunt.

4 Landelochus uixit & præfuit anno 962 quo Volmarus quidam cum Bertha uxore inſignia quædam bona Abbati & Monaſticæ congregationi S. Martini in Mauri Monaſterio legauit. Facta eſt hæc donatio in oppido uicino, Saroenſi pago dicto, ueteri Comitiorum loco, Sarborch nuncupato, imperante Othone ſecundo. *Sarbrugk*

5 Godinus ſucceſſit Landelocho: ſed nihil de eo amplius in faſtos relatum inuenitur.

6 Richvvinus præfuit anno Domini 1073 Regnante Henrico quarto Imp. & anno 1115, quo Richvvinus quidam Præpoſitus, monialium uicinū Cœnobium, Montis Sindenſis appellatione notum, fundauit. *Mōtis Sindenſis Cœnob.*

7 Adelo anno 1123 ad Abbatiæ clauum ſediſſe legitur.

8 Meinhardus præfuit anno 1137: uixit adhuc anno 1143 Innocentio ſecundo Pontificante, Conrado uero tertio imperante. Hunc reperio triceſimum fuiſſe huius Cœnobij Abbatem.

9 Anshelmus præſedit anno domini 1146.

10 Conradus præfuit anno 1163, tempore Friderici Barbaroſſæ.

11 Vvernherus præfuit anno 1170, item anno 1169. His enim annis ſigillata ab eo diplomata habentur.

12 Garnerius Vvernhero ſucceſſit, ſed quo anno incertum: impetrauit priuilegium ab Alexandro tertio, Papa anno 1179.

13 Otto Abbas præfuit anno Domini 1224. Extant enim Epiſtolæ Conradi Epiſcopi Metenſis & Spirenſis eo anno ad eum ſcriptæ.

14 Rudolphus præfuiſſe inuenitur anno 1249, quo fecit permutationem bonorum quorundam cum Sanctimonialibus in Sindonis Monte uulgo Sindelſperg.

15 Godefridus

15 Godefridus ſucceſſit Rudolpho. Obijt 8 Nonarum Auguſti anno 1253.
16 Ioannes abbas ſucceſſit Godefrido, præfuit annis 35 ad annum uſq; 1288 quo obijt quarto Nonarum Martij.
17 Conradus ſucceſſit Ioanni, ſed quàm diu ad gubernaculum ſederit, in literas non eſt relatum. 18 Bernardus præſedit monaſterio annis Domini 1301 item 1323.
19 Ioannes abbas præfuit annis Domini 1330 & 1348.
20 Vvalraſus Baro & Dominus de Geroldſegk (quæ familia ad Voſagum habitans, ſepulcra & reconditoria ſua habet in hoc Cœnobio) præſedit annis Dñi 1363 item 1376.
21. Oſvvaldus de Vvinterthur, patria Argẽtinenſis, præfuit annis Chriſtianæ ſalutis 1382 & 1392 quo obijt. 22 Arnoldus Oſvvaldo ſuccedens præfuit anno 1395 ut ex literarum Datis colligitur. 23. Ioannes de Thanſtadt præſedit annis Domini 1408 & ſequente, ut ex literis colligi poteſt. 24 Conradus de Steinbach præſedit annis Domini 1415 & 1431. 25. Gaſpar Stollhofer præfuit annis Domini 1437 & 1457. 26. Adamus Speckmoſer præfuit ſub anno Domini 1459.
27 Reinhardus Knoblochius Argentinenſis, uir nobilis, maiorumq; imaginibus conſpicuus: præfuit ſub annis Chriſti 1464 & 1478. 28 Theodoricus de Kurneck nobilis hercynius eligitur in abbatẽ anno Chriſtianæ ſalutis 1486. præfuit annis uno & triginta, Obijt anno 1517. Legitur fuiſſe quinquageſimus tertius Abbas in Mauri Monaſterio. 29 Henricus de Vvitten Treuir ex Monaſterio S. Mariæ ad Martyres extra muros Treuerenſes ſito, accitus: eligitur anno gratiæ 1517. præfuit per biennium tantum. 30 Franciſcus de Læſura ex Monaſterio Treuerenſi, Mariæ ad Martyres accerſitus & ex gubernatore S. Quirini Præpoſituræ, eligitur in Abbatem anno Domini 1519. præfuit quinq; annis. Obijt anno 1524 in die S. Marci.
31 Gaſpar Riegkherus, uel Rudigerus, ut Paulus Volczius eum appellat ex oppido Villingenſi natus, poſtulatur ex Ethonis Monaſterio (ubi cellæ antea præfectus fuerat) in abbatẽ Mauri Monaſterij anno 1524. Vidit ſequente anno concremari à ſeditioſis ruſticis Cœnobium ſuum miſere, quod ipſe pulchre iterũ inſtaurauit diligenti Oeconomiæ inſpectione & gubernatione: præſidet adhuc hoc anno 1550: Vir doctus, & annalium ſui Monaſterij in Agricolarum hoc ciuili bello amiſſarum diligens reparator: qui & hæc de ſuo & alia multa alibi ſequutura de uicinis quibuſdam Monaſterijs mihi benigniter communicauit. In cuius gratiam tale luſi de huius Monaſterij origine Elegidion.

Mauri hæc ſacra domus, Leobardi Abbatis in iſto
Temporibus priſcis Cella uocata loco.
Regibus á claris Gallorum eſt condita, Petri
Quando Gregorius in ſede ſedebat ouans.
Qui magni uulgo nomen laudeſq; meretur:
Hoc nos ſic equidem pagina priſca docet.
Si quæris, quæ ſint iſtorum nomina Regum:
Adverte, & uere id me recitante ſcies.
Thæodobertus erat primus, Clotharius alter,
At Dagonbertus tertius ille fuit.
Qui uarijs poſuit donaria plurima templis,
Præcipueq; fuit religionis amans.
Quartus erat Mediomatricum ad priſca ſepultus
Mœnia Sigbertus: ſub pede Quinte tuo.
Quintus Thæodericus amans pietatis, auito
Huic dedit & ſacro plurima dona lari.

Mons S. Quinti prope Metin, ad cuius pedem eſt Cœno

tum S. Martini fundatum à Sigeberto Auſtraſiæ Rege illic ſepulto.

Iſtorum meritis pietatis ſacra uigebant
Hic ſtudia, & quicquid tota Sophia docet.
Sub doctis Abbatibus & Rectoribus, iſto
Quorum corpora ſunt condita ſacra loco.
Indigno donec fato gens Ruſtica nuper
In Dominos mouit bella cruenta ſuos.
Tum Gaſpare Rudigero me hæc regna tenente
Vaſtata eſt iris triſtibus iſta domus.
Pulſus ego externas procul hinc crudeliter oras
Euaſi furias uix mala turba tuas.
At fractis illis, iterum ad mea tecta cucurri,
Atq; inſtauraui numine cuncta nouo.
Tu pater alme Deus, cœli qui templa gubernas:
A ſimili poſthac protege clade tuos.

MICHAELIS CAMPVS, germanice Michelſfeldt clariſſimum Benedictinorum, generis nobilitate conſpicuorum Cœnobium circa Pegneſum amnē prope Avuerbachium Palatinorum in Nariſcis oppidum ſitum: quod uno, eodemq; conſtantiſſimo muro, ampliſſimiſq; duabus foſſis, & turribus decem inſtar oppidi egregie communitum, & in concurſu duorum piſculentiſſimorū fluuiolorū, Steinuuaſſerij & Specij infra Cœnobium concurrentium & in Pegneſum decidentiū amæniſſimo loco conſtructum eſt: fundatū legitur in honorem S. Ioannis Apoſtoli & Euangeliſtæ pro nobilibus uiris pietatis ac literarum deſiderio flagrantibus, annum Chriſti circiter 1119 ab Othone generoſo Comite de Andechs, Bertholdi comitis filio. Henrici V. Rom: regis ſacellano, octauo Epiſcopo Bambergenſi: qui Pomeranorum Apoſtolus appellatus eſt, quod ipſe primus Pomeranos in fide Catholica & Chriſtiana imbuerit, ac Epiſcopatum ibi Iulinenſem inſtituerit: & ab alio quodam terræ Nariſcorum Regulo Beringero uel Beringario Comite de Sultzbach, qui iuxta ſequentis priuilegij tenorem plurimos pagos ad Monaſticæ huius congregationis ſuſtentationem contulit.

Otho Pomeranorū Apoſtolus & Epiſcopatus Iulinēſis illic fundator.

In nomine S. & indiuiduæ Trinitatis: Otto diuina fauente clementia octauus ſanctæ Bambergenſis Eccleſiæ Epiſcopus. Nouerit Chriſti fidelium uniuerſitas, tam præſentis æui, quàm etiam futuri: Monaſterium S Ioannis Euangeliſtæ in loco quidem Michelſfeld, noſtro opere, noſtroq; ſtudio eſſe conſtructum. Recognoſcant etiam tam præſentes quám futuri, quibus bonis ipſum locum cumulauerimus, de quibus poſſeſſionibus fratribus illic in ſeruitio Dei excubantib[9] ſubſidia temporalis uitæ procurauimus, ut dum huius ueritatis teſtimonium multos aſſertores, multos teſtes habuerit, quæ à noſtra humilitate ſtatuta ſunt, iugiter inconuulſa permaneant. Sciant etiam omnes, quod ipſe locus in quo Monaſterium conſtructum eſt, cū eſſet manſus ad ius nemoris pertinens, alio manſo in Riſebæ Epiſcopatui reſtitutus eſt. Per ambitum quidem Monaſterij lata ſpacia agrorum, pratorum, ſed & nemoris partem uſq; ad uiam meridianam, quæ in tranſuerſu ſyluæ porrecta eſt: & in occidentali ponte apud Seepergk terminatur, ad ipſum Monaſterium tradidimus, & in hoc quieti Monachorum conſulentes. Præuidimus enim ineuitabile, ut uicinorum querulosis litibus non grauarentur, ſi eorum poſſeſſiones alienis poſſeſſionibus artarentur. Pręterea de iure nemoris uel ad Epiſcopatū pertinentis uolente et rogante Comite Beringero cum conniuentia primatus cleri & populi Babenbergenſis Eccleſiæ in uſus Monaſterij & Monachorum tanquam priuilegio beneficij hæc tranſtulimus: in præterfluente fluuio qui dicitur Begentz ab eiuſdem nominis uilla, uſq; ad rupem, qui dicitur Gotzenſtein piſcationem propriam Monaſterio largiti ſumus. Paſcua animaliū

infra

infra ſemitam quæ à uilla Begentz directa uiam contingit ducentem in Velden: à ſupra dicto ponte, conceſſione noſtra libere ceduntur ligna ad ędificiorum Cellæ uſum, ſparſim tamen, & ubi cuſtodes nemoris monuerint. Ad focum uero ligna quæ fabrilibus operibus apta non ſunt, ubicunq; potuerint inueniri, niſi in locis condenſioribus, & latibulis ferarum: Faciendis quoq; alueolis apum ubiq; in nemore largam licentiam dedimus. Villæ autem quas ipſi Monaſterio contulimus iſtæ ſunt: ipſa uilla Michelſfeld, Heroltsreut, Nuſche, Ruchendorff, Vvidelunpach, Vvilleperg: Item Churbendorff, ex parte Buchenbach cum parrochia, Vvitenloch, Reikerſperg, Birche ex parte, Schoneuelt, Bucha ex parte, Penhenreut cum Riſabæ Huuenſtein qui & Gernotēſtein dicitur, Sigehartisreut, Vrbach, Vveluch, Pilenſtein, Lutzenbuche, Eberſperg, Friderichsreut, Bernhartsreut, Sumerhauen, Hamegaſt, Hophenalte ex parte, Franckenalte, Curchendorff ex parte: itē aliud Circhendorff ex parte. Artolfesbrunnen, Hagenach, Godeſendorff, Steinegeuuaſſer ex parte, Rachenberg, Czimerberg, Igelſreut, Plech, Toberin, Punreut, Gotzemarſberg, Pernbach, Grune, prædium Henphenuelt, & parrochiam cum fundo & omnibus pertinentib⁹ ſuis, Schuuaigolteſreut ex parte, Ortenberg, Snelharteſdorff, Vvelmeſgeſes. Delegauit autem eas ſuper altare ſancti Ioannis uir illuſtriſſimus Comes Berengerus, quem eiuſdem loci aduocatum conſtitueramus. Affuerunt autem teſtes horum omnium Burco de Culmen, Meinhart de Parchſtein, Vvigandus Vderſcalch, Vviento de Vvolſringē, Vvigandus de Vvolffeſpach & fratres eius Rapoto & Bruno, Merpoto & Eppo de Ebermanneſdorff. Rupertus de Bibra, Engelmar de Vogelſpach & Adelbero frater eius. Poppo de Schoneuelt, Baldeuuin de Keſtelbach, Erckenbertus de Tennelberg & fratres eius Poppo & Reinoldus, Volcholdus de Gelbendorff, Hertuinck de Bernreuth, Rupertus de Stein, Marquart de Guntzendorff, Roho frater Ruperti, &c. Vero hæc & alia quæ ipſi Monaſterio uel per nos collata ſunt, uel poſtmodum à fidelibus Chriſti conferēda erunt, authoritate tam Apoſtolica quàm Regia, cum priuilegio per noſtram ſolertiam dato rata ſint, ita ut ſi quis eorum iniuſta uſurpatione quicq; Eccleſiæ ſurripuerit uel priuilegia immutauerit: æterno anathemate percutiatur, & maieſtatis reus habeatur: ſigilli noſtri impreſſione hanc cartam de his omnibus conſcriptam ſignamus, ut in æuum ſtatuta noſtra Domino fauente corroboremus. Anno Dominicæ incarnationis M C XVIIII Indict: xij. ij Nonarum Maij actum fœliciter: Amen.

Reut, Riet & Rode dicũtur Germanis plerumq; illa loca, quæ prius Sylueſtria poſteá in agros conuerſa ſunt quorum magna eſt in Germania, olim plane Syl ueſtri multitudo. Hodie Parreut.

Catalogus eiuſdem loci Abbatum talis à me in hoc Cœnobio collectus eſt.

1 Imbricus eligitur anno 1119 præfuit duobus annis, & Obijt anno Chriſti 1121.
2 Hartungus præfuit annis 13 Obijt anno 1134.
3 Adelbertus ſucceſſit Hartungo præfuit annis undecim. Is forum quietis cauſa tranſtulit in Vrbach, & ibi expenſis ſuis & fratrum extruxit ligneum templum. Obijt anno Domini 1145. 4 Gosbertus Obijt anno 1159 cum ſediſſet annis 14.

Auuerbachium oppid.

5 Arnoldus ſedit annis octo. Obijt anno 1167. 6 Francho præfuit annis ſex Obijt anno 1173. 7 Conradus Obijt anno 1186 cum præfuiſſet annis 13.
8 Adalbertus anno 1196 ex hac uita deceſſit, cum rerum potitus eſſet annis 10.
9 Leopoldus præfuit 13 annis, & Obijt anno 1209.
10 Volnandus ſedit ad clauum annis 21 ambulauit uiam uniuerſæ carnis anno 1230.
11 Conradus præfuit 14 annis Obijt anno 1244.
12 Henricus uno & uiginti annis præfuit & profuit. Deceſſit anno 1265.
13 Hermannus præfuit 15 annis. Obijt anno 1280.
14 Bertholdus ſucceſſit Hermanno, exuit hominem anno 1293 cũ 13 annis præfuiſſet.
15 Rabanus præfuit 23 annis. Obijt anno 1316.
16 Henricus de Mech præfuit 16 annis Obijt anno 1332.
17 Marquardus præfuit annis 16 Obijt anno 1348.
18 Nicolaus Obijt anno 1366 cum præfuiſſet annis 18.
19 Theodericus Zudenreuter uir nobilis 24 annis laudabiliter præfuit. Obijt anno 1390. 20 Henricus à Druppach Obijt anno 1411 cum ſediſſet ad clauum commiſſæ ſibi Abbatiæ annis 21. Sub eius gubernatione uaſtatum ac direptum eſt ab

P ij Huſſitis

Huſſitis cœnobium anno Dominicæ incarnationis 1420.

21 Hartungus Pfersfelder laudabiliter præfuit annis 39, & anno 1450. Bambergam ad gubernationem Montis Monachorum euocatur.

22 Petrus à Thondorff eligitur anno 1452 poſt reſignationem Pfersfelderi, præfuit undecim annis, & Obijt anno 1463.

23 Vvernherus Lochner ſucceſſit Petro anno 1463 præfuit uno & triginta annis. Sub hoc Abbate confirmata ſunt omnia priuilegia Monaſterij Michelfeldenſis à Diuo Friderico Imp. Rom. anno Chriſti 1464, Neoſtadij. Et poſtea etiam à Diuo Maximiliano Imp. Deceſſit anno 1494.

24 Fridericus Trauttenberger cõſtituit anno 1494 præfuit 16 annis, Obijt anno 1510.

25 Bartholomæus Sturmer ſucceſſit Friderico præfuit 19 annis Obijt anno 1529 in uigilia D. Gregorij apud Schnaytachium Marcam tribus lapidibus, à Noriberga ſub Rubei Montis ampliſſima confœderatorum Germaniæ nobilium arce ſitam.

26 Quirinus à Gich, die martis poſt D. Gregorij feſtum electus eſt, fuerat antea adminiſtrator apud Endiſdorffum Cœnobium Benedictinorum ad Viſum amnem ſitũ, Obijt anno Domini 1546 cum præfuiſſet laudabiliter 16 annis & menſibus decem. Huius tumulum à Germano eius fratre Sebaſtiano exoratus tali ego honoraui Epitaphio Elegiaco.

Endeſdorffum Cœnobiũ.

Hic iaceoq́; cubóq́; loci huius Rector & Abbas
Non uana ornatus laude Quirinus ego
Endeſdorffenſis quoq́; Cœnobij Pater olim
Gloria Gichanæ non moritura domus.
Gratia Chriſte tibi, quod me tui in agnitionem
Duxeris, & dederis Cælica regna mihi.

27 Fridericus ab Auffſes eligitur anno 1546, præeſt adhuc currente hoc Iubilæo: uir literis & pietate conſpicu⁹. Habuit Germanum fratrem Gaſparẽ de Auffſes in Rubei collis exigua arce ad Vviſmadum amnem ſupra Ebermanſtadium Epiſcopi Bambergenſis oppidum habitantem, uirum eximie doctum & pium, qui Romæ & in alijs Italiæ urbibus ſtudiorum ergò diu uerſatus, omnes Italiæ Bybliothecas ſummo ſtudio perluſtrauit & quæ propria manu ex ipſis tranſcripſit, mihi multocies oſtendit. Huic pro ſuis officijs, pro ſua incredibili erga me beneuolentia, ego gratitudinis ergò tale poſui Epitaphion in Syluarum mearum libro xviii.

Nobilis & genere & doctrina Gaſpar ab Auffſes
Germanæ eximius nobilitatis Honos.
Qui Romæ quondam ſtuduit uixitq́;, latinæ
Ac didicit linguæ diuitis omne decus,
In patriamq́; reuerſus, ibi populosq́; patresq́;
Babenberga pio rexit amore tuos.
In propriam ægrotus donec concederet arcem,
Voluit ubi uarios nocte dieq́; libros.
Ex quibus & Chriſtum didicit cognoſcere uere,
Quicquid & eximij tota Sophia tenet.
Eius in hoc tumulo corpus requieſcit Honeſtum
Quem fieri dudum fecerat ipſe ſibi.

Mens

Mens generoſa, Deiq; timens, atq; omnium amatrix
Virtutum, patris uiuit in arce Dei.
Fama uiri docti nullis delebitur annis,
Quæ toti huic genti conferet omne decus.

Extra Michelsfeldenſis Cœnobij muros eſt trans Steinuuaſſerium riuum collicu-los cum uetuſto phano S. Nicolai, in quo antiquitus & à prima Cœnobij fundatione Moniales Benedictinæ profeſſionis uictitarunt. Hæ poſtea reformatæ Babenbergam in S. Theodoræ Cœnobiũ translatę ſunt. In ea ipſa uicinia eſt Molēdinarij ſaxi egregius ſcopulus, in quo mirabiles & amplę uiſuntur cauernę: è quarum regione ſunt etiam alia ſimilia Saxa S. Theodorici & S. Vvolfgangi mirabilibus cauernis plena.

MONS MONACHORVM ampliſſima amæniſſimaq; extra muros Bambergenſis ciuitatis ſita Abbatia, Monachorũ Benedictinæ Sectæ ſeu profeſſionis: fundatur annum Chriſti circiter 1008 in honorem S. Michaelis Archangeli, unà cum ipſo ferè Epiſcopatu Bambergenſi à S. Henrico Imperatore Claudo, eiusq; conthorali Sancta Chunigunde Palatiniſſa & Imperatrice. Is Henircus Imperator, huius nominis ſecundus, ac primus qui ab officialibus ſeu Electoribus Imperij in Regem Romanorum electus eſt, in Norico natus legit̃ patre Henrico, inclyto Bauarorum ac Norici duce, qui diminuta uoce per Tapinoſin quandam Hezelinus dictus, anno Domini 1001 inter mortales eſſe deſijt, Ratisbonæ ad S. Hemeranum cum tali Epitaphio ſepultus.

Henricus Regis Pater, eſt defenſio legis
Bauariæ cultus, pius eſt dux ille ſepultus.

Ratio uero fundati huius Cœnobij hæc Imperatori Henrico fuiſſe perhibetur: Aiũt, alii in ſecretiori quodam ſacello deuotius aliquando oranti apparuiſſe Michaelem Archangelum, qui femur Regis tangens (unde claudus factus eſſe legitur, qui rectus prius inceſſerat) Euangelicumq; codicem oſculandum ei porrigens, in hæc uerba eum conſolatus ſit: Ne timeas electe Dei, uelociter ſurge atq; hoc ſignum pacis diuinitus tibi tranſmiſſum ſuſcipe, Deiq; cultum ſtrenue propagare perge. Poſtea ex Apulia in Germaniam (fœliciter ibi confecto bello) redeunti, & apud Caſſinenſe Monaſterium grauius ex calculo decumbenti, Deoq; precibus iterum uehementer inſtanti S. Benedictus per quietem oblatus dicitur, qui exciſo ſine doloribus calculo, uulnerisq; hiatu pulchre ſanato, optimæ ualetudini Regem fœliciter reſtituit. His miraculis Regem motum, cum Bambergam rediſſet, in memoriam harum ſalutarium ſibi ac adeo prædulcium apparitionum ſempiternam, in honoremq; S. Michaelis Archangeli Diuiq; Benedicti Abbatis, Cœnobium hoc Montis Monachorum conſtruxiſſe idemq; munificentiſſime dotaſſe aiunt. Viſitur hodie adhuc ante fores templi quod eſt in Monte Monachorum præcipuum, Imago quædam Henrici huius fundatoris: ubi in teſtimoniũ quaſſati femoris & claudicationis, lapillus ſiniſtro eius pedi à pictore ſtudioſe ſubiectus eſt. Alia de hoc Imperatore Henrico multa leges cum in alijs Monaſterijs ab eo erectis ac liberaliſſime donatis, tum in opere, quod breui (Deo uolente ac fauente) de omnibus totius Germaniæ Epiſcopatibus publicaturi ſumus. Opus Epiſcopatuũ.

Cum uero Cœnobium hoc poſtea ſucceſſu temporum aliquid calamitatis ac infortunij perpeſſum, ruinam ab omni parte minitaretur: eiusq; tamen ob ſitus partim amænitatem, partim uero primæ fundationis authoritatem miro teneretur ſtudio S. Otho, Babenbergenſis Eccleſiæ Epiſcopus octauus: renouatum ab eo non tantum, ſed & auctum ac ditatum eſt anno Chriſti 1126 ac ita in delicijs habitum, ut ipſe non ſolum habitationem etiam ſibi certam ibi elegerit, ſed & in eius loci templo primario ſepeliri uoluerit: in cuius Choro magnificum cernitur eius Mauſolæum cum hac Chronologica inſcriptione.

Anno Domini 1102 tertia Id. Maij ordinatus eſt in Epiſcopum S. Otho. Anno

Monumētum S.O. thonis Epiſcopi. 1140, ſecunda Kalend. Iulij, Obijt S. Otho. Anno 1189, ſecunda Kalend. Octobrium tranſlatus eſt S. ac Deo dignus Epiſcopus Bambergenſis & Pomeranorum Apoſtolus.

Catalogum eius Abbatiæ patrum ac gubernatorum omnium, ex ueteri quodam Monaſterij Chronico uarijsq; eiuſdem chartis ac diplomatib⁹ collegi talem, quo fruere lector & noſtrum ornandæ patriæ ſtudium bene interpretare.

1 Ratto ab alijs Rapatho dictus anno 1015 Montem S. Michaelis inhabitare cœpit, cui præfectus eſt ab ipſo rege Henrico ſecundo & eius coniuge S. Chunigunde. Eodem anno fundamenta Monaſterij locata ſunt: & anno ſecundo Domini Henrici ſecundi Abbatis templum dedicatum. Præfuit ſanctus ille & uenerabilis Pater annis quinq;. Obijt anno 1020. 17 Calend. Febr. Vbi poſitus ſit, ignoratur. Literæ fundationis ei traditæ hunc habent de uerbo ad uerbum tenorem.

In nomine Sanctæ & indiuiduæ Trinitatis: Henricus diuina fauente clementia ſecundus, Romanorum Imperator Auguſtus. Noſſe uolumus induſtriam Chriſti fidelium tam futurorum quàm præſentium, quod imperiali ſancimus edicto, ut in prædijs quæ diuinæ intuitu pietatis, Eccleſiæ S. Michaelis, Bambergenſi, unà cum dilecta coniuge noſtra Chunegunda, pro noſtrarum eorumq; (quorū debitores ſumus) remedio animarum imperiali contulimus munificentia, tredecim uidelicet principalibus curtilibus. Ratelſdorph, Ezelkirchen, Rodeheim, Belbenhuſen, Vverde, Vvoſurte, Dorfflin, Ebelsfeld, Leitterbach, Elſendorff & circa Vvederebam Scherſtein, Huſen & Budensheim cum omnibus uillis attinentibus in prædijs etiam, ubicunq; conquiſitis & conquirendis dictæ procuratores Eccleſiæ locandi, inſtituendi, deſtituendi ac in melius commutandi: Manſos, feuda, areas, prata, uineas, ſyluas cæteraq; mobilia & immobilia ad placitum ſui Abbatis ac præceptoris liberam habeat poteſtatem: quibus etiam placationis offenſarum, ſatisfactionum uel emēdas exceſſuum uel iniuriarum in omnibus cauſis ciuilibus tam in tribus placitis Maij, Autumni & Februarij, quàm in omnibus plane negotijs ab uniuerſis Eccleſiæ colonis uolumus exhiberi. Cæterum ſi coloni in litibus cauſarum decidendis inter ſe diſſenciunt, ad proximam Curti Marchiam eos pro ſententijs ferendis ſtatuimus habere recurſum. Si uero caſus perplexus fuerit & difficilis, ad caput clauſtri uidelicet ad Abbatis præſentiam recurrant. Sicq; Abbas maioribus & melioribus ſuæ familiæ conuocatis ipſorum conſilio (quod iuſtum eſt) ordinet ac diſponat. Debita ſeruitia aratrorum tribus uicibus in anno, Ouorum in Paſcha, Caſeorum in Pentecoſten, Pullorum in carnispriuio & Hebdomadalia ſeruitia dictæ noſtræ Eccleſiæ ab omnibus ut condecet impendantur. Cenſum autem ultimum per quem utiq; obmiſſa uel neglecta ſupplentur ſeruitia, ius uidelicet Capitale, à uiris decedentibus optimum Equū uel ſi Equo carent, optimum caput pecoris & à fœminis induuias & exuuias tranſmitti ad Eccleſiam ordinamus: ut cum famulis Eccleſiæ in diuinis ſeruitijs communionem plenariam conſequantur. Huius inſtituti authoritas ut omni æuo ſtabilis & inconuulſa permaneat & inuiolabiliter ab omnibus obſeruetur: hanc chartam inde conſcriptam ſicut inferius apparet ſigilli noſtri impreſſione iuſſimus inſigniri. Data Nonis Februarijs, Indictione 12 anno Dominicæ incarnationis 1015. Anno Domini Henrici ſecundi regnantis decimo ſexto, Imperij autem quarto. Actum Francofordiæ fœliciter.

Eodem anno Imperator Concambium fecit cum Poppone Fuldenſi Abbate, dans ei pro pagis Ratelſdorff & Eczelskirchen alios duos uidelicet, Vnarabam et Bereſchich: Eodem anno concambium fecit etiam cum Abbate Hersfeldenſi Arnoldo ſuper quibuſdam locis. Actum Francofort. Ratolffes dorff.

Dedit huic Abbati idem S. Henricus prædium Gimmaſcheim cum omnibus adiacentibus

ſacentibus ſibi anno Domini 1017: quod erat in comitatu Zeiſolphi comitis,in pago Vvormesfeld, quod dilectus eius ſacellanus Rothardus Cæſari contulit & donodedit. Actum Aquiſgrani.

Dedit & Lãtheshouium in Comitatu Ernfridi comitis ſitum:anno Domini 1019 & proprietatem in loco Schuuindelingen dicto,anno 1017.

2 Henricus præfuit fœliciter 46 annis. Obijt anno 1066. Septimo Iduum Octobris uir miræ ſecundum Deum pietatis & ſcientiæ, ſecundum ſeculum magnæ nobilitatis & ſtrenuitatis.Dedit Cœnobio cruces argenteas duas. Huius ſecundo anno dedicauit Epiſcopus Eberhardus templum Cœnobij,quarta Nonarum Nouembrium. Huic conſecrationi interfuerunt Erbo Archiepiſcopus Moguntinus & Pilegrinus Colonienſis alijq́ plurimi.

3 Adelhelmus ſuſcepit curam huius loci paſtoralem tertius anno Domini 1066 præfuit annis quinq́. Obijt anno Domini 1071 pridie Idus Maij. Hic ſummo ſtudio nunquam non Pſallentium choro interfuit,primus intrando & ultimus egrediendo.

Tantopere pietatis erat ſtudioſus amansq́.

Huic ipſi talem ſcripſit Epiſtolam Pont. Max. Clemens ſecundus, antea Suidegerus dictus, Epiſcopus Bambergenſis.

Clemẽs Epiſcop9,ſeruus ſeruorum Dei,Adelhelmo Abbati Monaſterij S. Michaeis Archangeli, Babenbergæ poſiti, perpetuam in Dño ſalutem. Omne ædificium quo pro fundiore nititur fundamento, eo ampliore roborat̃ firmamento. Fundamentũ autem aliud nemo poteſt ponere, præter id quod poſitum eſt, quod eſt Chriſtus Deus noſter: ſuper quod primus ædificatus eſt Petrus, cui ipſe dixit. Tu es Petrus & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam. Eccleſia uero cum ſit una particulariter tamen diuiſa, Eccleſias alias ueluti filias nomen Matris habentes, habet. Generalis igitur Eccleſia in Petro, ſpeciales illæ conſtitutæ ſunt in multis pro labore difficultatis. Quicquid tamen eſt Eccleſiarum ubiq́ terrarum, ſemper reſpicit ad Apoſtolicum firmamentum & fundamentum. Quapropter fili chariſſime, Abba reuerendiſſime, iuſte & rationabiliter uiſum eſt tuæ experientiæ, poſtulare à noſtra (ubi indigne ſedemus) Apoſtolica ſede ſcutum firmiſſimum, robur ualidiſſimum ueſtro Monaſterio, pro bonis quæ modo habet & in perpetuum habiturum eſt. Quod quidem uoluntate promptiſſima concedimus & toto animo annuimus. Præſedimus enim ſanctiſſimæ Babenbergenſi Eccleſiæ, quamuis indigna paſtoralitate, & ipſi ueſtro Monaſterio dilectionem non modicam exhibuimus: inuitante & quodammodo compellente nos exemplo beatiſſimæ memoriæ Domini Henrici ſereniſſimi Imperatoris, eiuſdem Eccleſiæ conditoris. Et promouit nos diuina dignatio abſq́ ullo noſtro merito ,& propterea noſtro repugnante animo, in culmen Apoſtolicum, in faſtigium omnium Eccleſiarum, ubi eſt totius Chriſtianitatis fundamentum, quod tibi bene uiſum eſt, & nobis bene eſſe uidetur, ſcilicet ut omne bonum ueſtri Monaſterij præſens & futurum, ſic noſtra Apoſtolica authoritate roboretur, ut à nemine mutiletur. Statuimus igitur Apoſtolica cenſura ſub diuini iudicij obteſtatione,ut nulli unquam Duci, Marchioni, Comiti, Vicecomiti, Caſteldioni, nec præterea ipſius loci in poſterũ Epiſcopo extra Canonicam authoritatem, nulliq́ perſonæ horum liceat aufferre de bonis quæ ipſi Monaſterio ſancti Archangeli Michaelis per prædictum ſanctiſſimum Imperatorem Henricũ collata ſunt & ab alijs Chriſti fidelib.& etiam quæ ſunt in perpetuum conferenda: ut quicunq́ id tentauerit, ſciat ſe excõmunicationis uinculo ligatum & etiam Anathematis lancea perforatum, noſtræ Apoſtolicæ poteſtatis uigore, donec quod iniuſte abſtulit, iuſte reſtituat. Qui uero defenſor & obſeruator extiterit eorum bonorum, ille benedicatur ab eo, qui eſt benedictus in ſecula ſeculorum. Bene ualete. Data xiii. Kalend. Maij per manus *Exemptio Monaſterij ab omni iugo.*

P iij Petri

Petri Diaconi, Bybliothecarij & Cancellarij Sanctę Apoſtolicæ ſedis, Anno Domini Clementis Papæ ſecundi primo, Indictione xv.

4 Rubertus cognomento Numularius ob inſigne pecuniarum ſtudium ac inſatiabilem habendi cupiditatem, præficitur anno Domini 1071. Reſignauit mox eodem anno & diſceſſit aliò, habuit enim plures Abbatias ſuæ gubernationi commiſſas: De eo plura lege in Augia diuite.

5 Egilbertus alibi Ecbertus præficitur anno 1071 poſt reſignationem Ruberti: qui & ipſe mox diſceſſit, eo quòd plures haberet Abbatias. Sepultus eſt in Monaſterio Schuuarzach, ubi miraculis claruiſſe legitur.

6. Vto uel Otho Leuita, conſtituitur anno 1072. Sedit annis 10. Obijt anno 1082. Pridie Id. Septem.

7. Vuillo ſubrogatus Vthoni præfuit annis tribus: Diſceſſit anno 1085. Nonis Iulij.

8 Thiemo ex Diacono fit Abbas præfuit 9 annis Obijt anno 1094. Dedit Monaſterio prædium ſuum in uilla Dornbach ſitum.

9. Gumpoldus è S. Emerani Ratisbonenſi Cœnobio aſſumptus, præfuit annis ferè 18. Conciderat ſub hoc omnis penè diſciplina, ab Othone tãdem ſancto Epiſcopo reſtituta & denuo inſtaurata. Dicitur condidiſſe & adornaſſe prædium Gumpoldini fontis, quod eſt infra Cœnobium in amæniſſimo loco ſitum, nõ procul à confluxu Mæni & Pegneſi fluuiorum. Reſignauit anno 1112 ſenio grauatus retenta penſione in uitam reliquam ſufficiente.

Gumpertinus fõs.

10 Vuolframus uir nobilis, natiõe Bauarus ex Hirſaugienſi Monaſterio cum quinque alijs eximie doctis & uitæ integritate maxime conſpicuis Monachis accitus, ſucceſſit Gumboldo: concorditer poſt Epiſcopi commendationem electus, ab ipſo Epiſcopo Sancto Othone Cœnobij Reformatore & renouatore ſolenniter ordinatur 18. Calendarum Aprilis. Sub hoc Abbate nouus & religione plenus ordo Hirſaugienſis introductus eſt, abolito prius omnino remiſſo & diſſoluto more Amorbacẽſium. Sub eodem item ita auctum eſt Cœnobium à S. Othone Epiſcopo, ut 70 Monachi ſimul & eodem tempore in eo alerentur: de qua re talis extat S. Othonis Epiſtola ad Abbates ſibi ſubiectos.

Otho Dei gratia, Babẽbergenſis Eccleſiæ miniſter humilis: Venerabili fratri Vuolframo Abbati S. Michaelis, Vuigando Thariſienſi, Baldeuuino Bancenſi, Eggehardo Vraugiẽſi, Imbriconi Michelfeldenſi, Balduino de Endeldorff, Erboni de Pruueningẽ, Friderico de Gengenbach, Eberhardo Schutturenſi, Othoni Steynenſi, Luitgero de Regenſtorff, Ingrammo de Arnoldſtein: præpoſito de Klunickhe, præpoſito de Hoſterhouen & omnibus ſub ipſis pie conuerſantibus. Salutem & perſeuerantem in Dei uoluntate famulatum. Cum primùm paſtoralis curæ regimen quamuis indigni ſuſcepimus, Monaſteria Eccleſiæ noſtræ ſubdita, qualiter in Monachica religione diſpoſita eſſent diligenter attendimus: ſed omnia à diſciplinæ ſuæ rigore nimis reſoluta inuenimus, quod moleſte ferentes ac diſpoſitioni noſtræ incautum exiſtimantes, diu multumque laborauimus, fuſis ad Deum precibus, ut per diuinam prouidentiam, quæ in ſui diſpoſitione non fallitur commutaretur in melius. Tandem Deus uirtutum (cuius eſt totum, quod eſt optimum) uota reſpiciens humilium, in omnibus Monaſterijs noſtris religionis præſtitit augmentum. Quia uos gregi ſuo paſtores idoneos elegit ac fratrum ueſtrorum numerum in ſancta conuerſatione multiplicauit, quod in uicinio S. Michaelis Monte oſtenditur. Quia dum non plus quàm uiginti fratres & eoſdem ſub tenui diſciplina inuenimus, iam Deo gratia plusquam ſeptuaginta ibi cernimus abſque his qui honeſte conuerſantur extrinſecus. Vnde nos nõ mediocriter lætificati, oẽs uos prælatos ac ſubditos in charitate ſancta appellamus, omnium ueſtrum pedibus humiliati in Deo & per Deum obſecrantes, ut digne ambuletis uocatione qua uocati eſtis: & religionis ueſtræ ac regularis diſciplinæ uigorẽ alijs ſuccedentes alijs hæreditario iure in longitudinem dierum conſeruetis. In memoriam ergo tam ſalubris exhortationis addimus decretũ noſtræ Epiſcopalis confirmationis dirigendum, tranſcribendum, relegẽdum ſingulis Monaſterijs Monaſticæ religionis ſpiritualem militiam, Deo placitam, hominibus acceptam, celebrem Angelis, terribilem hoſtibus ut iam

Multi Abbates.

& per omnia Cœnobia noſtra ſub authoritate Spiritus ſancti renouauim⁹, & inſtituimus ſic deinceps integram illibatamq; ſeruare ſancimus atq; decernimus. Commendantes eam ſub teſtimonio Chriſti & Eccleſiæ: uobis electis Rectorib⁹ ac dilectis fratribus, Per uos nihilominus commendandam omnibus ueſtris ſucceſſoribus. De cætero in nomine Domini uobis benedicimus: teſtis enim mihi eſt Deus, quoniam cupiam omnes uos in uiſceribus Chriſti, Amen.

Vvolframus iſte Abbas, ſtudioſiſſimus cõgerendæ Bybliothecæ fuit, qui habuit ſub ſe Monachos Frutolphum, Thimonem & Heroldum ſtrenuos librorum ſcriptores per quos Bybliotheca egregie creuit & aucta eſt. Præfuit Abbas iſte annis undecim. Obijt anno 1123 undecima Kalend. Nouembriũ, ſepelitur in ſacriſtia uel Adytis templi ante aram S. Martini. Huic donodedit S. Otho ſecundus huius loci fundator, prædium in uilla Geſtingshauſen dicta, emptum à Geruuico de Vuiltperg eiusq; fratre Conrado centum & octoginta talentis. Dedit item prædium Altenholtfeldt quod prius fuerat Adeloldi Vualpotonis. Decimas itẽ Eccleſiæ in Gertenrode: Bertholdus uero Comes de Vvertheim dedit Allodia ſua apud Richebach & Trageshöldeſdorff & Tãckenhoffe. Domina Adelheidis de Vvartbrech nobilis coniunx Conradi comitis de Bertholſundennenburch, donodedit S. Michaeli pagos Vvelterſdorff, Grube, Masbach, Vvichſtein, Gruntanne, Drogeneſreut: quæ antea fuerant Henrici de Bibera. Teſtis inter cæteros multos Bertholdus Comes de Plaſſenberge: factum id ſub Egilberto humilimo Epiſcopo Babenbergenſi Anno 1146.

11 Hermannus eligitur anno 1123 præfuit annis 24 ſumma cum laude & utilitate. Obijt anno 1147 quarto KL. Decemb. Sepelitur ante aram S. Petri. Sub eo conſtructa eſt ab ipſo S. Othone Epiſcopo Cella S. Fidis: quam prædijs multis dotatam donauit Monaſterio, ut ibidem iugiter ſeptem fratres & duo conuerſi diuinis laudibus inſiſtant: factum id anno 1136. Auxit Abbas hic Bybliothecam innumeris uoluminib. Condidit ſacellum ſupra portam maiorem & dedicauit id Anno 1141, Sanctæ Trinitati. Emit 150 marcis prædia parentum ſuorũ apud Vrdorffum & Sulcztal à tribus fratribus ſuis Henrico, Meginhardo, Gotfrido et ſorore Iuditha: et obtulit per manus fratrum ſuorum ſuper aram S. Michaelis: Factum id anno 1136 regnãte Lothario. Teſtes ſunt Bertholdus Comes de Plaſſenberg. Ratboto Comes de Lutenbach. Poppo de Goſſuuinſtein, Pero de Vveſentau & filius Heerdegenius: Megengoſus, Eckhenhardus & Conſtantinus de Auffſaze. Meginhardus Pragenſis Epiſcopus dedit Chunigsfeld. Sub hoc Abbate mirifice creuit & ditatum eſt Cœnobium Montis Monachorum. Arnoldus de Chunſtat pro filia ſua Bertrada dedit prædium Fullebacenſe. Cella S. Fidis.

12 Helmericus ſubrogatur anno 1147 præfuit 13 annis. Ceſſit anno 1160 quo etiam deceſſit quarta Iduum Decembris. Donatur à Chuniberto de Thurſtat prædijs aliquot anno 1157. Conſequut⁹ eſt priuilegiũ ſummæ immunitatis, ad inſtar Canonicorũ ſummę Baſilicę ab Epiſcopo Eberhardo ſecundo. Donat̃ à Bertholdo cõite Schuuartzenburgio abituro in expeditionem Hieroſolomitanam, bonis quibuſdã in Doberſee & Leſen.

13 Irmbertus ab alijs Imbricus dictus de Monaſterio S. Blaſij Admontenſi aſſumptus præficitur anno 1160 præfuit annis duodecim ferè. Obijt anno 1172 duodecima Kalend. Ianuarij. Sub eo dedicatum eſt S. Triadi & beatæ Mariæ & S. Georgio ſumma Ara.

14 Vvolframus ſecundus ſucceſſit Irmberto anno 1172 præfuit annis 29 collectus eſt ad patres ſuos anno 1201. Conſequutus eſt à Papa Clemente tertio uſum Annuli pontificatus eius anno ſecundo. Impetrauit & uſum Mitræ à Papa Alexandro tertio Viterbij. Vſum uero Infulæ & ſibi & ſucceſſoribus ſuis à Papa Lucio tertio. Primus itaq; huius loci Abbas infulatus. Donatur ab Heidenrico de Liechtenfels Miniſteriali ducis de Meran, prædio in Lutendorff ſito. Beringerus uero ciuis quidam Bambergenſis dedit ei parrochialem Eccleſiam S. Iacobi in Stettin, quam ipſe ex conceſſione Sigefridi Caminenſis Epiſcopi & Ducis Pomeranorum Bochuslai ædificarat: factum id eſt anno Domini 1187 imperante Friderico. Sub eodem Abbate dedit Boguslaus dux Stettinenſis, Pomeranorum & Sclauorum gratitudinis ergò, pro conuerſa ad Chriſtum S Iacobus in Stettin.

ſtum

ſtum Pomerania ad tumbam S. Othonis ſingulis annis, ex omnibus tabernis terræ Pomeranorum ſingulos lapides (certum id eſt pondus 26 librarũ) cæræ: ut eſt in hoc ſcripto.

In nomine Sanctæ & indiuiduæ Trinitatis Boguslaus Dei gratia Pomeranorum & Sclauorum dux: Notum eſſe cupimus ſanctæ uniuerſitati fidelium tam pſentium quam & futurorum, quoniam ex petitione & inſtinctu patris noſtri uenerandi Pomeranorũ Epiſcopi Domini Conradi, ſimulq; ex petitione fratrum Monachorum Cœnobij S. Michaelis in Babenberga decreuimus donandum annuatim de cera pondus, quod uulgo lapis certe dicitur, ex ſingulis terræ noſtræ tabernis, de maioribus quidem integrum, de minoribus uero dimidium: in uſum eiuſdem Eccleſiæ S. Michaelis ad ſepulchrum beatæ memoriæ Othonis Epiſcopi, gentis noſtræ Apoſtoli, ob remediũ animæ noſtrę, fratriſq; noſtri Caſimari ſimulq; uxoris ac filiorum, omniumq; ſucceſſorum noſtrorum, obtentu orationis ac fraternitatis fratrum eiuſdem loci, nunc & in perpetuum. Et ut hæc traditio noſtra ſtabilis & inconuulſa futuris temporibus permaneat, eam ſigilli noſtri pariterq; præfati Domini Conradi Epiſcopi ſigilli impreſſione, eiuſdemq; terribilis Banni interminatione muniri fecimus. Et quod hanc donationem contulimus prædictæ Eccleſiæ, & ſepulchro præfati Domini Othonis Epiſcopi lumen continuum: hanc minuentes uel temere infringentes careant æternæ uitæ lumine, nunc & per omnia ſecula ſeculorum: actum Domini anno 1182. Hanc ipſam donationem Sigeuuinus Epiſcopus Caminenſis confirmauit.

15 Vlricus ſubrogatur Vvolframo anno 1201 Sedit annis 12. Reſignauit & abijt ad aliũ locũ. Dedit Monaſterio Vvaldſaſſenſi aream unam in oppido Heidingsfelde. Huic donodedit Otho dux Meroniæ & comes Palatinus Burgundiæ Vvindeſchenbaugiã & Eringenreut uillam cum attinentijs omnibus, pro ſe & Beatrice uxore & filiabus ſuis anno Domini 1223. Teſtes ſunt Henricus de Schauuenberg, Fridericus iudex de Blaſſenberg, Eberhardus de Kindeſperg, Rudegerus de Hirsberg.

16 Heroldus creatur Abbas anno Domini 1212 Sedit annis pene 10 & reſignans anno Domini 1221 diſceſſit alio: cui ſucceſſit illico.

17 Hartungus qui præfuit annis 17. Hunc Gregorius nonus P. M. ſuſcepit in protectionem S. Petri anno 1235. Huic ipſi Domina quoq; Anaſtaſia Pomeranorum duciſſa confirmauit donationem factam per Boguslaum filium eius miſere decumbentem & morientem in Prioratu S. Iacobi Stettinenſi, anno Domini 1220.

18 Vtho Hartungo ad patres ſuos translato ſucceſſit: præfuit uix per unius ſaltem anni breue ſpacium & ceſſit anno Domini 1238 Conſtruxit mox templũ parrochiale in curia uillæ, ſuperioris Heyd: conſenſu Hermanni Epiſcopi Herbipolenſis.

19 Fridericus inſtituitur Abbas anno Domini 1238 pręfuit annis pene 30. Reſignat ſenio confectus anno Domini 1267. Sub hoc & anteceſſoribus aliquib. Abbatib. ad tantam peruenit egeſtatem Monaſterium ut facultates non ſufficerent ad reparationem ſaltem tectorum: unde Hermannus Epiſcopus Herbipolẽſis 30 dierũ datis indulgentijs his qui præſtarent Eleemoſynas, mediocriter Cænobij uires iterũ auxit anno Domini 1238 Hac nundinatione adiutus recuperauit plurima.

20 Vlricus ſucceſſit Friderico anno 1267 Sedit annis 28 Ambulauit uiã uniuerſæ carnis anno Domini 1295. Habuit benefactorem Bertholdum Epiſcopum Bambergenſem & comitẽ Liningenſem, qui datis indulgentijs adiuuit Cœnobium unà cum Epiſcopis Friderico Salisburgẽſi, Petro Patauienſi, Leone Ratisbonenſi, Theoderico Gurcenſi, Ioanne Cumenſi & Vverenhero Secouienſi anno 1280. Habuit & Arnoldum Epiſcopum Comitem de Solms beneficum, qui dedit indulgentias ad Monaſterij collapſi inſtaurationem anno ſalutis 1295 quo & Abbas & Epiſcopus Obierunt.

21 Eberhardus primus ſubrogatur Vlrico, præfuit annis 10: Obijt anno 1305 ſepelitur poſt aram S. Catharinæ in ſacello beatæ uirginis Mariæ. Sub eo Otho dux Stetinenſis Sclauorum & Caſſubiæ Dominus reſignauit Monaſterio Ius patronatus ſuper Prioratu S. Iacobi in Stettin, & uniuerſaliter approprīauit anno 1300. Conſequutus eſt confirmationem omnium ſuorum Priuilegiorum à Papa Ioanne 22.

Volcoldus

22 Volcoldus præfuit annis ferè ſex. Obijt anno Domini 1311 ſepelitur in medio Capitolij, loco qui Abtsroren dicitur. Emit à Vvolframo, Ludouico & Hermanno fratrib. de Rotenhan ac Sophia matre eorum decimas in uilla Viheriet & curias quaſdam & manſos quoſdam. Dedit Dominæ Agneti Abbatiſſæ Monaſterij beatæ Mariæ uirginis in Sunnenfeld Ordinis Ciſtertienſis uillam Neuſes cum omnibus ſuis pertinentijs iure hæreditario. Huic dedit Vvulfingus Epiſcopus Eccleſiam parrochialem S. Ioannis Baptiſtæ in Vtzingen anno 1311 confirmans eiuſdem tandem Eccleſię incorporationem anno 1313. *Sunnenfeld Cœnobium.* 23 Eberardus ſecundus præfuit annis 13 Obijt anno 1324 Nona Kalend. Ianuarij, ſepelitur ante aram S. Nicolai confeſſoris in ſepultura fratrum. Acquiſiuit multas uineas ab Henrico de Schvueiſdorff parrocho in Rodheim anno 1321 domũ item in Ochſenfurt, Boſphoro Franci[c]o, datam ab eodem parrocho anno 1330 quo Obijt parroch⁹ idem, ſepultus in Paradyſo montis Monachorum, in ipſo ingreſſu Eccleſiæ. Multa emit, p̄ſertim hortos & uineas ab Eberhardo Fuchs & Hērico de Liebsberg.

24 Hermannus eligitur anno 1324 præfuit annis quaſi decem Obijt anno 1334 quarta Id. Aprilis, ſepelitur in Capitulo. Sub eo facta eſt anno Domini 1328 magna & precioſa crux Chriſti. Condidit idem aras Paradyſi anno 1331.

25 Vvaltherus nobilis uir de Stolzenrode præfuit annis 16 Obijt anno 1350 Nona KL. Decembriũ. Sepelitur ante aram decem milium Martyrum in Capitolio quod ipſe conſtruxit. Habuit ualde beneficum Barnimum Pomeraniæ, Stettinij, Sclauorum & Caſſubiorum ducem anno 1346. 26 Dietthericus uir nobilis de Vviſentauu Oſtrofrancus inſignitur paſtorali infula anno 1350 præfuit annis 15 Obijt in Calēdis Aprilibus anni 1365 ſepelitur ante aram S. Dorotheæ. Multa emit utilia. 27 Otho cognomento uulpes ex nobili Oſtrofrancorum familia natus: præfuit annis 22 laudabiliter. Obijt in Idib. Nouembris anni dominici 1387 ſepelitur inter patrem & matrem dulci nimirum & grato loco ante aram S. Cathæ. Emit caſtrum Helfenrode à Domina Gertrude Eberhardi à Gich uxore pro 600 libris Hallenſibus cum attinentijs. Sub eo uixit & Obijt in Monte Monachorum Vvaltherus Epiſcopus Nicopolitanus ante aram S. Stephani à ſe fundatã ac dotatam humatus. Fuit opt. Oeconomus & Cœnobij locupletator ſtudioſiſs. 28 Vvilhelmus de Vvolfferſtorff adeptus eſt regimen Abbatiæ anno 1387 præfuit annis ferè octodecim. Obijt anno 1405, ſexto Iduum Aprilis, ſepelitur in medio Capitolij. 29 Lambertus Zolner, Ticionum gentis patria Bamberg. præfuit annis 26 Obijt anno 1431 in loco Capitulari ſepultus. Sub hoc Abbate donodedit Cœnobio aliquid pecuniarũ Eringus Archiepiſcop⁹ Eccleſiæ Anauarſenſis Antonij de Rotenhan Epiſcopi Bambergenſis Suffraganeus, Monachus antea Ebracenſis: ſepultus in ſacello S. Bartholomæi. 30 Hermannus de Romrode confirmatur ab Eugenio quarto: præfuit annis quatuor. Huic reſtituit Fridericus Epiſcopus inſulam uulgo Den Abtsvuerd dictam & aquam Reduuiz à ponte inferiori uſq; ad bellum fontem.

31 Ioannes Fuchſius eligitur Nona Maij, anno Domini 1435 Homo prodigus omnia abſumpſit, omnia impignorauit. Habuit infeſtum & aduerſantē Antoniũ de Rotenhan Epiſcopũ à q̄ aliq̄diu in carcere detentus eſſe legitur: tandem uero manumiſſus ad Prioratum Stetinenſem relegatus eſt, demum Ratisbonæ apud Scotos ad S. Iacobũ exulauit. Poſtremo Viennæ morit̄ anno Dñi 1450. Anno Dñi 1435 in Vigilia S. Ioannis Baptiſtæ Ciues Bambergenſes ſeditioſi in Epiſcopũ Antoniũ & totũ clerum manu ualida & armata, portas huius Monaſterij effregere & totũ Monachorũ Montē hoſtiliter occupātes ducentos milites in cœnobiũ collocarunt. Die uero Sabbato poſt Ioannis Baptiſtæ feſtum, direpto ac ſpoliato Cœnobio mox omnes etiam eiuſdem munitiones fregerunt ac funditus deleuerunt. Bibliothecam ac oĩa cætera p̄cioſiora auehi curarunt interq; ſeſe diſtribuerunt. Capitanei ac duces furentium ciuiũ erant uiri conſulares Nicolaus Haller, Conradus Ortlenius & Fridericus Schieckius. Die Dominica poſt Feſtũ Ioannis Baptiſtæ miſit Dñs Abbas nuncios ad conſules Ciuitatis, rogans ut aſcenderent aliqui de potioribus Ciuitatis & uiderent, quid ageretur in Cœnobio à ſeditioſis ipſorum ſubditis. Venerunt itaq; Eberhardus Klieber & Henricus Dockler: qui cum apud ſeditioſum *Seditio*

uulgus

uulgus nec monendo nec hortando quidq̃ efficere poſſent, in urbem redierunt. Abbas ſeceſſit ex monaſterio,quod ipſi Ciues iam omnibus rebus exuerāt ac ſpoliarant & in eo omnia penè uaſtarant,turribus etiam ac domibus confractis ſoloq; æquatis,fecit tunc temporis Abbatia Montis in mobilibus tantum rebus iacturam decem millium aureorum.

32 Conradus Vvanbacher conſtituitur adminiſtrator Cœnobij anno Domini 1450 qui eo ipſo anno mox deceſſit ex hac mortali uita,in uigilia S.Catharinæ. Condidit chorum ſacelli beatæ uirginis Mariæ. 33 Hartungus Pferſfelder ex Michelsfeldo aſſumptus,ſuſcepit Abbatiæ curam anno Domini 1450. Is plurima impignoraſſe legit.

34 Ioannes Epiſcopus Acconenſis & Suffraganeus Eccleſiæ Babenbergenſis,ordinis fratrum Auguſtinienſium,profeſſus in conuentu Noribergenſi,poſtulatur ad gubernaculum Abbatiæ à fratrib. inter ſeſe de electione contendentibus, ſingulariq; amaritudinis zœlo ductis ſtatim,poſt diſceſſum Domini Hartungi anno uidelicet Domini 1453.Confirmatur à Nicolao quinto Pont. Max. in perpetuum eius adminiſtratorem. Præfuit annis fere 12,ſed parum utiliter:exauthoratur authoritate Pij ſecundi:data eſt tamen ei penſio annua ducentorum florenorum per annos adhuc undecim quibus ſuperſtes manſit. Obijt anno 1475 in die S. Marci Euangeliſtæ.Sepelitur in ſacello beatæ uirginis. Fecerat confirmari priuilegia omnia ab imperatore Friderico tertio, Cōmutauit caſtrum Ebelſpach pro Auracenſi arce cum Epiſcopo Georgio à Schaumberg. Sub eo reformatum eſt Cœnobium à Georgio eodem hoc Epiſcopo, Vt mandauerat ei Pius ſecundus, Pont. Max. in Bulla quæ ſcripta eſt anno Domini 1461 Romæ. Vbi facit ei poteſtatem reformandorum omnium ſuæ terræ & dioceſeos Monaſteriorum;quæ reformauit ille per D.Guntherum laudabilem Abbatem Monaſterij S.Petri in Erfordia. Anno 1464 auffugerunt ex Monaſterio 4 Monachi aufferentes unà ſecum Infulam & baculum paſtoralem aliaq; precioſiora Clinodia magni ualoris: contra quos magnum miſit proceſſum Epiſcopus Georgius authoritate imperatoris Friderici fretus. Poſt executionem huius proceſſus, repertus fuit. Henricus Fuchs in caſtro Vvalburg tutor & defenſor fugitiuorum Monachorum,quos ſacrilegos ille nō ſolum hoſpicio exceperat,ſed Clinodia etiam diſtrahere & uendere præſumpſerat:unde ab Epiſcopo Georgio, authoritate Apoſtolica excommunicatus eſt.Sed ab Abbate ad Scotos Herbipolenſes Thadæo abſolutus,Romam citatur,ubi cum non compareret, denuo eſt excommunicatus, aggrauatus & reaggrauatus:ſed omnia fruſtra. Fuchſius enim nec Epiſcopum nec Pontificem metuebat. Monachi uero fugitiui nuſq̃ ſunt inuenti.

Fugitiui & furaces Monachi.

35 Eberhardus de Vennlo ex Monaſterio S.Iacobi Moguntinenſi tranſlatus per Dominum Pium Papam, cooperante Epiſcopo Georgio Schaumburgio, Abbas Montis Monachorum ordinatur anno Domini 1463.Qui tanq̃ lux cœlitus demiſſa omnem caliginem tenebroſæ deformationis huius loci in ſpiritualibus & temporalibus,Dei auxilio fretus mirifice deterſit,& omni morum honeſtate, regularisq; obſeruantiæ decore denouo illuſtrauit:idq; reuera non ſine maximo labore ac periculo. Præfuit annis ferè 13 laudabiliter, fœliciter & utiliter. Primus qui aſſumpſit ignobiles genere; modo nobiles eſſent uirtute & literis,cætera non perinde curans. Sub eo cœpit Reformatio,introducta à Georgio Epiſcopo Babenbergēſis Eccleſiæ laudatiſſimo. Soluit debita trium milium aureorum ab anteceſſoribus conflata:Conſtruxit de nouo domum hoſpitum mille & quingentis aureis,duas cellas ſeu promptuaria teſtudinata:utrumq; dormitorium, tectū chori cum tabulis plumbeis in forma Crucis,idq; trecentis aureis.Duo refectoria,hybernum & æſtiuum & alia plurima:extra & intra Cœnobium.Depoſuit ſarcinam corruptibilis uitæ anno 1475.Sepelitur in medio chori, ante aram S.Benedicti.

36 Vdalricus cognomento Haug ſucceſſit Eberhardo Abbati,in die S.Vlrici. Præfuit nouem annis,Reformationis ab anteceſſore innouatæ ſtudioſus ac ſtrenuus defenſor & executor. Obijt in die Purificationis Marianæ anno 1483.Sepelitur honorifice ad aram S.Vlrici.Conſtruxit nouam Abbatiam & alia præclara ædificia plurima: uarias item aras.Auxit & Bibliothecam ſtudioſa coemptione plurimorum uoluminum in hunc etiam diem præſentium.

37 Andræas ex uicino oppido Staphelſtein oriundus, liberaliter doctus, ſubrogatur Vlrico Anno Domini 1483 ipſa die S. Dorotheæ: uir morum probitate & bonorum operum meritis clarus. Reparauit tectum Eccleſiæ, quod totum ex plumbo factum eſt, ad quod uſurpati ſunt Mille & quingenti centenarij lapides plumbi. Condidit anno 1492, nouum Dormitorium & locum Capitularem ex imis fundamentis, corruerat enim pars ueteris Dormitorij decima nona Aprilis: Ambitum item teſtudine concamerauit, multaq; alia ornamenta Eccleſiaſtica adornari fecit. Fodit multas piſcinas unam uero permagnam prope Rattelſdorphum. Auxit Bybliothecam. Organon uero nouum conſtrui fecit anno 1490 quod conſtitit 424 florenis. Conſcripſit magnum opus Canoniſatorum ex ordine D. Benedicti, Pontificum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Abbatum & Abbatiſſarum cum ſingulorum Actis ac legendis. Hiſtoriam item & uitam S. Othonis Epiſcopi quatuor libris ad illuſtriſſimum Principem Pomeranorum Boguslaum. Tractatum item de conceptu Virginali, & alia plurima. Præfuit annis uiginti ſumma cum laude, Abbatum omnium huius loci merito præcipuus appellandus. Obijt Anno Domini 1502 Kal. Nouembris 10: ſepelitur ante Chorū ad aram S. Vvolffgangi à ſe cōditam.

38 Vvolffgangus Prechtlin eligitur anno 1502 præfuit tribus tantum annis. Obijt in Martio anni Chriſtianorum 1505, fuit Abbas eximie doctus, artium Philoſophiæ Magiſter Lipſenſis, uir eloquens, grauis, morum elegantia & omnium uirtutum ornamentis, Religionis uero ſummo ſtudio coruſcans. Sepelitur extra Chorum ante imaginem Miſericordiæ Domini.

39 Ioannes Helmius de Heelb ſucceſſit anno Domini 1505 condidit Sacellum ambitus & alteram partem ambitus abſoluit, piſtrinum item ex lapide cocto. Præfuit annis ſeptendecim. Sub eo perijt magna pars Ciuitatis incendio, anno 1506, de qua inſigni calamitate extant hi ſequentes uerſiculi.

Annus erat Chriſti Sextus poſt Mille remenſus,
Et poſt quingentos, & nox infauſta trahebat
Auguſti ſeptimam: Bambergæ ſurgere flammam,
Incuſtoditam uigiles ſimul ora ſonora
Profundam in noctem clamant: Sed dum pauor omnes
Occupat, & redeunt animi, uorat altior ignis
Quinquaginta domos, quicquid circumiacet ambos
Pontes, tam breuiter res & fortuna uirorum
Interit, & nuda pro paupertate mouentur.
Cauſa mali, famulus Molæ quæ pontibus ipſis
Adiacet, is uino totus reſolutus & errans
Aedibus improuidus, tantos exuſcitat ignes.

Obijt anno 1522 in die S. Chunigundis, iturus ad Miſſam celebrandam in ipſa Cella Domini Prioris.

40 Ioannes Suttnerus aliâs Graff dictus, Babenbergenſis patria, ſucceſſit. Præfuit uero annis nouem. Obijt anno Domini 1531 die 24 Maij. Theologicarum rerum & doctrinarū ſtudioſiſſimus inquiſitor. Eijcitur à Seditioſis Ruſticis anno 1525 ſed poſt duos Menſes reſtituitur à Magiſtratibus ac Principibus Germanicis Sueuici fœderis. Spoliatas & confractas Cœnobij res mediocriter inſtaurauit. Inuentus eſt mortuus in Abbatis cubiculo anno ætatis ſuæ 43, ſublatus nimirum Apoplexia; Sepelitur prope Abbatem Vvolffgangum: multa conſtruxit præclara.

41 Martinus Seylichius cognomento Francus eligitur à Cōuentu anno Dñi 1531. Erat Fabri cuiuſdam Bambergenſis filius. Sedit annis octo ſatis utiliter. Obijt ætatis

ſuæ anno quadrageſimo, ſepelitur ante Chorum prope aram S. Vlrici. Refecit de nouo pontem Rattelſdorffenſem 300 aureis ſupra Ithefin fluuium, conſtruens alia etiam multa.

42 Georgius Adamus Tegularij cuiuſdam in Hallſtatt uicino oppidulo ad Mœnum amnem ſito filius, Monachus doctus in ſacris & prophanis literis, morū item honeſtate & integritate conſpicuus: Mathematum ſtudioſus inueſtigator & Solariorum omniſq; generis Horologiorum compoſitor ingenioſiſſimus. Bonus ſcriba & qui eleganter literas pingere potuit. Pacis & concordiæ egregius interpres & merito Pacificator appellandus, ita diſcordiarum ſopitor diligens & ſolers. Inuenit Cœnobium undecim Millium aureorum debitis obæratum, cuius conflati æris alieni maximam partem prudenti ſua gubernatione exoluit, totumq; Monaſterium tam ædificijs quàm omnis generis ornamentis præclare illuſtrauit. Præfuit 10 annis: Obijt 24 Aprilis anno Domini 1549 ſepelitur in Ambitu ante aram S. Othonis Epiſcopi à ſe conſtructam.

43 Vvolffgangus Zenckius patria Babenbergenſis ſucceſſit Georgio, electus anno ætatis ſuæ triceſimo ſecūdo: Dominus humanitate & bonis moribus nemini anteceſſorum poſtponendus. Præſidet hoc currente adhuc Iubilæo: uir procerus, affabilis, Hoſpitalis & munificus, diligenſq; rerum ſibi commendatarum curator.

MVLBRVNNVM Monaſterium Ciſtercienſis ordinis magnificum ac præpotens in ducatu Vvirtenbergenſi, penè medio itinere inter Phorzenheymium Marchionum Badenſium & Brettam Palatinorum Ciuitates in maxime fertili ſolo ſitum, & à proximo fonte ſic nominatum: fundatum eſt 18 Calendarum Aprilis, Anno Chriſti 1138 à Reuerendiſſimo in Chriſto patre ac Domino, Domino Gunthero Comite Lyningenſi & Epiſcopo Spirenſi. Contulit uero ad eiuſdem Cœnobij exædificationem & fundationem nonnihil etiam nobilis uir Dominus Vvaltherus de Lammerſheim, prædium uidelicet Eckhenvuier, in quo cœptum eſt initio Cœnobium fundari, ſed ob loci anguſtiam aquarumq; defectum alibi poſtea inchoatum & conſtructum. Iſte nobilis Baro Vvaltherus relicto ſeculo & habitu Monaſtico aſſumpto, manſit in Monaſterio, ſub obedientia uiuens ad dies uitæ ſuæ: ſepultus in medio Eccleſiæ, Choro uidelicet Conuerſorum. Guntherus autem Spirenſis Epiſcopus uerum fidumq; ſe fundatorem & patronum exhibuit: Conſentiente enim Capitulo Maioris Eccleſiæ Spirenſis uillas & Curtes Monaſterio donauit, auxiliū & Conſilium præſtans, ut nouella Plantacio ad Dei ſeruitium dietim poſſet adoleſcere. Et ille idem Reuerendiſſimus Præſul, ſicut in uita dilexit & fouit Monaſterium, ita poſt mortem etiam uoluit in eo ſepeliri. Sepultus eſt uero in Choro Baſilicæ Mulbrunnenſis, cuius Epitaphion lapidi inciſum, tale eſt:

Præſul Guntherus, pater eſt fundaminis huius.

Anniuerſarius eius dies ſingulis annis ab Abbate & Conuentu Solenniter celebratur XVII. Kal. Septembr. Ad latus eius, etiam in Choro ſepultus eſt Reuerendiſſimus D. Vlricus Epiſcopus Spirenſis cum tali Epithaphio.

Vlricus poſitus Spirenſis Epiſcopus hic eſt.

Integrum eius loci Abbatum Catalogum hactenus habere non potui, præcipuos tamen aliquos, quorum nomina ad meam noticiam peruenerunt, omittendos nequaq; duxi, quos proximis Auguſtanis Comitijs mihi eiuſdem loci Abbas, qui nunc rerum potitur, cum multa ſuæ erga hoc opus meum beneuolentiæ ſignificatione, benigniter communicauit.

1 Dietherus primus Abbas Mulbrunnenſis, aſſumptus eſt cum primo Conuentu de Noui Caſtri prope Haganoam ſito Monaſterio: Sub eius gubernatione dedicauit Baſilicam Mulbrunnenſem, Arnoldus Archiepiſcopus Treuerenſis, tunc temporis

poris Legatus Pontificius. Huius dedicationis feſtum celebratur Pridie Nonarum Maij. Poſt hunc Abbatem magnus hiatus eſt, multi enim deſyderantur.

2 Albertus de Oteſheim uilla Monaſterij & Monaſterio proxima natus, Magiſter Gymnaſij Pragenſis, uir boni Teſtimonij & de Cœnobio hoc optime meritus, qui Eccleſiam ampliauit & decorauit, ut teſtatur Elogion in eius honorem ac memoriam ſempiternam parieti templi inſcriptum.

3 Henricus de Reningen, à uilla ducatus Vvirtenbergenſis ſic cognominatus, Abbas Maulbrunnenſis uere pater & Abbas multa conſtruxit: Sacellum uidelicet portæ, domum Abbatialem, domum pro Oeconomo, quem uulgato nomine Burſarium uocant: ad utilitatem & decorem domus Dei multa emens.

4 Ioannes de Geylenhauſen, ex Chartuſiano Prior factus in Stams Ciſtercienſis ordinis Monaſterio, tandem Abbatis dignitatem conſequutus in Mulbrunn, Concilij Baſilienſis Ambaſiator ad Bohemos delegatus eſt. Is conſtruxit Valetudinarium Mulbrunnenſe ſeu infirmariam. Reſignauit tandem, uolens liber ex hoc ſæculo migrare ad ſuperos. *Stams Cœnobiũ.*

5 Bertholdus de Roſſvuagen, à uilla Monaſterij & Monaſterio proxima (ex qua ortum duxerat) nominatus: legitur ſub ſua gubernatione centum habuiſſe Monachos profeſſos. Sub hoc ipſo Abbate Monaſterium de Paris in pede Montis Vogeſi ſitum, ex negligentia & oſcitantia Abbatum ac nobilium quorundam Monachorum collapſum ac ferè ad ſolum & ad extremam inopiam deductum, Monaſterio Mulbrunnenſi per Pont. Max. Pium Secundum incorporatur & ſuppreſſa Abbatiali dignitate in Prioratum conſtituitur. Quandoquidem anno Domini 1453, omnibus bonis uel inpignoratis uel alioqui miſere diſtractis & in manibus creditorum detentis in uniuerſum perierat: Mandauit igitur Pontifex, ut per hunc Abbatem ad ordinis obſeruantiam reuocaretur: qui miſſis illuc fratribus de Mulbrunn, ordinem reſtituit, impignorata redemit, debita (quorum magnus erat numerus) ſoluit: ita ut hodie etiam, licet toties combuſtum, tamen adhuc perſonas habeat Regulares. Hic Bertholdus Abbas, correptus infirmitate, qua etiam defunctus eſt: Sumpturus Salutare Viaticum, quod per manus Cantoris comitante Conuentu deferebatur, ſurrexit de Grabato, albaq; Cucullà indutus, qua in ſummis feſtiuitatibus, ordinis more ueſtiri conſueuerat, deuotus & illachrymans, manibus fratrum ſuffultus, proceſſit Saluatori obuiam, quo adorato & deuote ſumpto dimiſſus eſt in pace. Sepultus in ambitu è Regione Altaris Sancti Pauli. *Paris Monaſteriũ.*

6 Vlricus de Eſingen, pago prope Nurtingenſe oppidum ſito oriundus: cum aliquamdiu præfuiſſet Mulbrunnenſi Abbatiæ, ac reſignaſſet: paulo poſt rebus ita exgentibus ad petitionem Reuerendiſſimi Archiepiſcopi Moguntini in Franciam Orientalem miſſus eſt, ut periturum illic ſui ordinis ſuæq; uiſitationis Monaſterium Brumbacenſe reſtauraret. Aſſumptis igitur tribus fratribus de Conuentu Mulbrunnenſi & acceptis duobus millibus florenis ab Abbate Mulbrunnenſi Brunbacum adijt, ubi per decennium Monaſterio præfuit & profuit. Tandem aucta re & pub. & familiari, ſolutis debitis, & aucto perſonarum etiam Regularium numero, optime meritus de Monaſterio Brumbacenſi, ad Mulbrunn redijt, ubi ſenex requieuit in Domino. *Brumbach Cœnobiũ prope Wertheymiũ.*

7 Ioannes de Rotvuyla Abbas, Vlrico Reſignanti ſubrogatus eſt, uir bonæ famæ & integritatis. Is Monaſterium muro cinxit & contra hoſtiles incurſationes muniuit primus.

8 Ioannes cognomento Burrhus, ex Brettenheim Palatinatus oppido oriundus: precipuus amator ueræ pietatis: quod à fratribus exhiberi uoluit, in ſe prius uiuo

expreſſit exemplo. Habuit centum etiam ſub ſe Monachos, quibus cum æquo rigidior uideretur, de abdicatione Abbatialis muneris tractatum eſt. Præſentibus uero iam, conuocatis ut fieri ſolet Abbatibus: cum, ut acceptam prius dignitatem redderet, utrimq; ageretur octaua Calendarum Februarij, anno Domini 1503 & ipſe poſtero die eſſet Abbatiam Reſignaturus: orta eſt noctu horam circiter octauam, in ipſa media Hyeme (cum ubiq; & glacie & denſiſſimis niuibus terra eſſet obruta) horribilis tempeſtas, ita ut & Tonitrua audirentur, fulguraq; & coruſcationes apparerent in tantum, quod non ſecus ac in media æſtate ad ſedandam tempeſtatem cum omnibus Campanis pulſaretur, admirantibus omnibus inſperatam tempeſtatem & Deum enixe orantibus, ut uertere hæc inſolita dignaretur in bonum omen. Poſtero die, abdicauit ſe Abbas Magiſtratu cui tamen poſtea anno Domini 1516 reſtitutus, annis adhuc quinq; præſedit fideliter, quibus Bybliothecæ inſigne ac artificioſum opus laudabiliter conſtruxit.

9 Ioannes de Lintzingen à uilla Monaſterij, & Monaſterio proxima (quæ Natale ei ſolum fuit) ſic dictus: ſucceſſit anno Domini 1521, ſeptima Calendarum Maij, fuit Theologiæ Baccalaureus, in Heydelbergenſi Gymnaſio deſignatus, uir tanto honore ac officio non indignus: in hoc cæteris Abbatibus ſuperior, quod ob Monaſterij emunitatem conſeruandam, res Deo dicatas nolens tradere prophano Principi, perſequutionem paſſus, nec in Imperiali Ciuitate tutus, ad Heluetios abire ſit coactus, ubi Ciuis factus aliquamdiu apud fratres Heremitas Cœnobij Ein ſidlenſis commoratus eſt. Obijt tandem 13 Calendarum Auguſti Anno 1547, ſepultus in Maiore Baſilica, prope Sacellum Virginis matris, ad latus dextrum. Huic in maxima rerum turbatione, omnium conſenſu ac Suffragijs ſubrogatus eſt in

10. ipſis Idibus Septembribus Anni 1547 D. Henricus Reytter ex Norlingiaco Ciuitate Imperiali natus, uir literis & uirtute præſtans, uiginti annis ante Prioratus officio functus in Monaſterio Paryſiano ad Vogeſum ſito: in hoc cæteris ſui Cœnobij Abbatibus infœlicior, quod tot annis à Duce Vvirtenbergenſi Monaſterio occupato & ſuppræſſa uſitatæ prius Religionis obſeruantia, ob Sciſma in fide ortum pauloq; poſt inter Principes Ciuitateſq; Imperij ac Diuum Carolum Imperatorem bellum cruentiſſimum, fratres eius aliquot relicto habitu Monaſtico redierint ad ſeculum, cæteri uero in Monaſterio permanentes prohibiti ſint ſecundum Regulæ ſuæ præſcriptum uiuere. Rediens Mulbrunnum Abbas muros quidem inuenit integros, mores uero corruptiſſimos, ad quos etiam redintegrandos & ea quibus hactenus caruit recuperanda totis accingitur uiribus: nec enim parui roboris ſed diuini Muneris eſſe agnoſcit, collapſa erigere, deuia reducere & clauam quaſi de Herculis manu eripere. Præſidet magnanimiter hoc adhuc currente Iubilæo, quo Regni Comitijs, à Diuo Carolo V. Imperatore Auguſto, in Auguſtana urbe celebratis interfuit. Sed hoc loco nec iſtud ſilentio prætereundum cenſui, quod ex hoc Mulbrunnenſi Monaſterio olim primi & Abbates & Conuentus aſſumpti & exciti ſunt ad extruenda & plantanda potentiſſima duo Cœnobia in Oſtrofrancis, Specioſam ſcilicet uallem prope Meckhmul & Brunbacum prope Vvertheimium ſita. Et quandoquidem ſemper in Maulbrunnenſi hoc Cœnobio præcipue uiguit Regularis obſeruantia ordiniſq; inſtitucio ac perſonarum Regularium multitudo; Sæpe ex eo ad diuerſa huius ordinis Monaſteria poſtulati & miſſi ſunt Abbates. Marquardus uidelicet ad Monaſterium Schonavu prope Heydelbergam ſitum, ad petitionem Comitum Palatinorum Rheni: Dominus Conradus uero de Binigkhen Oeconomus ad Otterburgenſem Ciſtercienſis inſtituti Abbatiam gubernandam, quæ prope Keyſerslauttern Ciuitatem Palatinatus ſita eſt. Sic D. Gotfridus etiam Oeconomus uel Burſarius, ad Imperatoris Friderici tertij peticionem, Abbas Monaſterij Nouæ Ciuitatis in Auſtria, uolentibus

Specioſæ uallis Cœnobium.

Otterburgum Cœnobium.

Monaſterium Nouæ Ciuitatis in Auſtria.

tibus etiam Conuentu & uiſitatore eius loci,poſtulatus, aſſumptus & deſignatus eſt. Ac tantum quidem de Mulbrunnenſi Abbatia : plura enim hactenus de ea (quæ & potentiſſima eſt & ampliſſima) expiſcari non potui. Cætera ſi mihi etiam communicabuntur, alteri aliquando operis noſtri Monaſtici Centuriæ (prodibunt enim ut ſpero plures) pari fide ac induſtria paratus inſeram.

MVRBACHIVM, uel Mortvuegium à Latrocinijs infeſto quondam loco, antiquitus uero Peregrinorum Viuarium dictum: Cœnobium Benedictinæ profeſſionis, in ſuperiori Alſatia ad Montana Voſagi ſitum, ex potentiſſimiſq; Germaniæ Monaſterijs unum,quemadmodum etiam ex illis quatuor unum, quorum Abbates ſingulari prærogatiua & dignitate, cæteris Abbatibus eminentiores, ſacri Romani Imperij Principes habentur,omnibuſq; Imperij cauſis intereſſe ſolent : fundatum legitur annum Chriſti circiter 724 ad S. Epiſcopi Pyrminij preces ac petitionem à Sueuiæ ac Alemanniæ Duce quodam Eberhardo, habitante in Alſatiæ arce Egyſheym, factoq; tandem in hoc ſuo Cœnobio conuerſo, ſub Theodorico Francorum Rege: Sic habent enim literæ fundationis, quarum partem aliquam hîc adſcribere placuit.

Theodericus Rex Francorum, uiris Apoſtolicis, patribus, Epiſcopis, nec non & illuſtribus uiris Ducibus, Patricijs, Comitibus uel omnibus agentibus tam præſentibus, quàm futuris &c. Igitur dum Venerabilis uir Pirminius gratia Dei Epiſcopus,noſtris temporibus cum Monachis ſuis Deo inſpirante pro Euangelio Chriſti, peregrinatione ſuſcepta, Monaſterium uirorum in Heremo uaſta quæ Voſagus appellatur, in pago Alſacenſi, in loco qui uocatur Viuarius Peregrinorum, qui ante appellatus eſt Mourbach, Allodio fidelis noſtri Ebrohardi Comitis,cum ipſius adiutorio, Deo cooperante, conatus eſt conſtruere Monaſterium, uel Cœnobium Sanctum ibidem inſtituere in honorem Dei & genitricis, Domini noſtri Ieſu Chriſti &c. Gundolfi uilla in Dei nomine fœliciter, Amen.

In Chronico quodam Eberſheymenſis Monaſterij ſic ſcriptum legitur, fuiſſe circa annum Chriſti 621 in Aula Dagoberti Regis Gallorum, Erckhonaldum quendam, ſummum Curiæ Magiſtrum, qui filium reliquerit Leodiſium, & ipſum poſt patris obitum, Regiæ Curiæ Magiſtrum: hunc Leodiſium etiam reliquiſſe filium nomine Atticum, quem aliqui tamen Ethiconem nominare ſolebant. Hunc uero ſiue Atticum, ſiue Ethiconem uxorem duxiſſe Reginæ ſororem, quæ S.quoq; Leodegarij è ſorore neptis fuerit: unde Regem motum tradidiſſe Ethiconi ducatum Alemanniæ, qui continebat tum Prouincias Alſatiam, Sueuiam & ſuperiorem Germaniam. Habuiſſe uero Ethiconem ſedem ſuam iuxta Regiam uillam Ehenheim in arce Altitona, quæ nunc S. Otyliæ Mons dici ſolet. Illic eum ante obitum ſuum diſtribuiſſe bona ſua omnia in quatuor partes,hoc modo : ut una in fundationem Monialium congregations ad S. Stephanum in urbe Argentinenſi inſtitutæ conferretur: Secunda ad conſtructionem Cœnobij Eberſheymenſis prope Seleſtadium ſiti: Tertia caderet S. Otyliæ Monaſterio in Altitona erecto, quarta uero relinqueretur Eberhardo & Maſoni conſanguineis ſuis. Scribit idem ille Chronographus Eberhardum hunc cœlibem manſiſſe in arce Egyſheim, qui cum occulto Dei iudicio tandem cæcus eſſet factus, fundauit tum demum de bonis ac facultatibus ſuis in honorem Sancti Mauricij Monaſterium, quod Sanctus Pyrminius poſtea à ſe conſecratum in honore Sancti Leodegarij,appellarit Viuarium, hoc eſt domicilium, receptaculum aut Refectorium ſeu refocillatorium peregrinorum Monachorum, quod tandem ſucceſſu temporum Mortvuegum uel Murbachium propter uiciniam Latrocinijs infeſtam appellatum ſit. Maſonem uero Eber-

Alemannia.

Ebersheim Munſter Cœnobiũ.

hardi fratrem ex ducta uxore filium excepiſſe, quem cum illico in Olruna præterfluente fluuiolo ſubmerſum amiſiſſet, tanto dolore motum illum conſtruxiſſe eodem loco (ubi filiolus perierat) in S. Leodegarij honore, Monialium Cœnobium, quod de ſuo nomine Maſonis Monaſterium appellarit. Idq́ factum eſſe ſub Theoderico & Childerico Galliarum Regibus, qui rerum potiti ſunt ab anno Chriſti 720 ad annum uſq́ 750. Fuit olim tam opulentum hoc Cœnobium, ut Abbas eius loci anno Chriſti 1260 quingentos equos aleret. Erat huius Monaſterij propria olim Lucerna Heluetiorum Ciuitas, ſed emit eam iterum ab Abbate quodam Albertus Victorioſus Rodolphi Comitis de Habſpurg filius, Auſtriæ Dux, qui poſtea Imperator factus à Ioanne Duce Auſtriæ patruo ſuo interfectus eſt.

Maſonis Monaſterium.

Lucerna in Heluetijs.

Catalogum eius loci Abbatum etſi ſcriptis literis aliquoties à me enixe poſtulatum, tamen hactenus conſequi non potui: præfuit uero Abbatiæ huic olim, S. Symbertus Lotharingiæ Dux, Caroli Magni Imperatoris è ſorore Symphoriana nepos, qui inde anno Domini 779 ad Epiſcopatus Auguſtani gubernationem ab ipſo Carolo Magno euocatus legitur. De quo uide Tomum primum noſtrum de Epiſcopatibus. Præſidet hoc noſtro ſeculo & huic Murbacenſi & alteri in Burgundionibus, ſitæ Luderenſi Abbatiæ, clariſſimus uir, Dominus Ioannes Rudolphus nobili familia natus de Stohr, liberalitatis & doctrinæ dotibus reuerendiſſimus.

Quem precor ex animo: nobis ut cætera mittat
Quæ deſunt operi hac parte profecto meo.
Sic ſibi nomen, & æternos acquiret honores
Omnibus, hæc habuit quos aliquando domus
Vt pietate patres & relligione celebres
Sic uirtute etiam moribus atq́ graues.
Sic conſeruet eum, ſic fortunetq́ beetq́
Illuſtrem Dominum, qui regit aſtra Deus.

NERESHEYMIVM elegans ac magnificum Benedictinæ profeſſionis Monachorum Cœnobium, in Sueuiæ quodam tractu, quem ob ſoli admodum arenoſi ſterilitatem Duri campi appellatione accolæ notant, Comitum Oetingenſium ditione, prope eiuſdem nominis oppidum, in peramœno colle tribus à Nordlingiaco milliaribus, cis nemus Ploſſianum uidelicet ſitum: fundatum ac ampliſſime dotatum legitur anno Domini 1095 ab Hartmanno Comite Dillingenſi, primo nimirum Hugobaldi quarti Comitis filio, & ab illuſtri Domina Adelhaide Hartmanni Comitis uxore, Comitiſſa de Kiburg. Conſecratum eſt ab Vlrico Hartmanni Comitis filio, Epiſcopo Conſtantienſi. Eſt in eo Cœnobio celebris ſepultura eorundem Comitum Tillingenſium, quorum originem ex Imp. Henrici Aucupis genere eſſe in uetuſtis Annalibus legitur: fuerunt illi olim Imperatoris nomine Aduocati in urbe Franckhenfurt, quorum hodie adhuc talis reperitur Genealogia.

Hugobaldus primus, qui Comitatibus Kiburgenſi, Tillingenſi & Vvittislingenſi à Diuo Othone Magno, Imperatore potentiſſimo donatus eſt eo quòd fortiter ac ſtrenue contra Hunnos ad Auguſtam Vindelicam dimicaſſet, frater Adalberonis Epiſcopi Auguſtani, uxorem duxiſſe legitur Dominam Theobergam uel Dietbergam Proneptem Lotharij Imperatoris, de ſemine Caroli Magni natam, Sueuorum & Alemannorum Ducis Burcardi filiam, celebratis nuptijs in Sueuiæ oppido Veringen. Is Comes Hugobaldus in Neriſheymenſi cubat media Eccleſia. Obijt anno 908. Vxor eius Theoberga quieſcit in pago Vvitislingen.

Huic

Huic nati ſunt liberi.

S. Vdalricus Epiſcopus Auguſtanus, cui pater moriēs dedit Tillingenſē ad Danubium ſitā ciuitatem quæ hodie adhuc eſt Epiſcopi Auguſtani.

Theobaldus Comes in Kiburg & Dillingen qui anno domini 980 condidit arcē in uilla Donavverd & cæſus legitur ab Hunnis prope Auguſtam Vindelicā. Is genuit RIchardū Comitem, alibi RIchovvinum dictum qui pontem Donawerdenſem primus F.F. & uxore ducta pater factus legitur.

Mangoldus Vverdeç Sueuicæ ad cōfluentiam Danubij & Vvernici conditor, cum filio Hugobaldo ſecundo.

Eleuſinia prima Abbatiſſa S. Stephani.

Luitgardis domino Burcardo iuniori Sueuiæ duci deſponſata, ex qua nati

Reinoldus uel Reginboldus primus Abbas S. Vlrici Cœnobij Auguſtani, ex quo tādem ad Spirenſis Epiſcopatus gubernaculum euocatus legitur.

Mangoldus Comes.

Khunigundis Monialis in Buchom Canoniſſarū Collegio.

Mangoldi Comitis, fundatoris Cœnobij in Vverdæa Sueuica, qui ex coniuge ſua Domina Tuta excepit

Hartmanni Comitis Dillingēſis & Kiburgij. Cuius filius erat Hugobaldus tertius; à quo patre prodijt filius.

Irmentrudis primæ Magiſtræ Monialium congregationis in Danubiana VVerdæa.

Gunderadā primā Abbatiſſā Monialium in VVerdæa Sueuica.

Mangoldum Comitem Vverdææ Sueuicæ: qui ex Mechtilde Comitiſſa de Schvvabegk ſuſtulit

Adelbertus fundator Monialium Cœnobij Lieczheymenſis prope Hochſtadium Danubianum ſiti aduocatus Monaſterij in Nerisheim anno 1151: cui ex cōiuge D. Guta Comitiſſa Vverdenbergēſi iterum nati leguntur — *Lieczheime Cœnobium.*

Benedictam Comitiſſam Vvittelsbacenſem.

Mangoldum Comitem Vverdææ Sueuicæ qui Mangoldum ultimum eius loci Comitē genuit.

HVgobaldus quartus: ex hoc ipſo Hugobaldo natus eſt

VLricus Epiſcopus Cōſtancienſis.

ORneſtus prim[9] Abbas Nerisheimenſis.

Hartmannus fundator Neresheymenſis: qui legitur ex hac mortali uita deceſſiſſe anno 1121. Sepelitur cum uxore Adelheide, in ſiniſtro Eccleſiæ latere infra chorum.

Hos Dillinga tibi proceres dedit alma uetuſtas
Vtq; fide inſignes ſic pietate patres
Excoluere tuum magnis qui ſumptibus Iſtrum
Dum condunt urbes, oppida, templa, domos
Hec ipſa horum erit in toto laus orbe ſuperſtes
Mœnia q̄ tua ſunt ipſa futura diu. — *Apoſtrophe ad oppidū Dillingenſe.*

Sequitur Catalogus Neresheymenſium Abbatum.

1 Orneſtus Comes Dillingenſis, Alberti Comitis filius: conſtituitur à fratris ſui filio Hartmanno primus nouæ Monachorum congregationis Abbas: anno domini 1095 præfuit per unum ſaltem annum & emigrauit ex hoc ſeculo anno gratiæ 1096.

2 Hugo ſucceſſit Orneſto, præfuit quinque annis, Obijt anno ſalutis 1101.

3 Theodoricus præfuit annis 17. Obijt anno domini 1118.

4 Henricus ſeptem annis præfuit & deceſſit ex hac uita, anno Chriſti 1125. Sub huius gubernatione Obijt fundator Hartmannus.

5 Pilegrinus præfuit annis 15. Abſoluit naturæ debitum anno gratiæ 1140.

6 Ortliebus præfuit 24 annis & Obijt anno gratiæ 1164.

7 Henricus præfuit annis 35: Deceſſit anno redempti humani generis 1199.

8 Degenhardus rexit annis 27. Obijt anno Chriſtianorum 1226.

9 Godeboldus uir nobilis de Ehingen, eligitur uiuente adhuc Abbate Degenhardo in coadiutorem año 1219, eodemque anno quo Degenhardus Obijt, ſponte ſua reddidit Abbatiam his, à quibus illam antea acceperat.

10 Ruggerus præfuit annis 32 Obijt anno gratiæ 1258.

11 Vdalricus de Elchingen ſedit ad Abbatiæ clauum annis 19. Obijt anno 1277 multimodis oppreſſionibus fatigatus & adminiſtratione contra iuſticiã & abſque cauſſa rationabili exutus: timens occiſione ſui diſpendium Eccleſiæ Nerisheymenſi imminere, cum non haberet ſubleuantem, reſignare compulſus eſt.

12 Vvaltherus præfuit per unum ſaltem infœlicem annum, quo Monaſterium incẽdio uaſtatum eſt. Obijt anno domini 1278.

13 Theodoricus præfuit decem annis & reſignat & Obijt tandem anno eodẽ 1288.

14 Fridericus de Zipplingen, cellæ præfectus antea in Elefancenſi Cœnobio ſucceſſit Theodorico: præfuit annis 20. Obijt anno 1308.

15 Henricus præſedit uno & uiginti annis: Deceſſit anno ſalutis 1329.

16 Colomannus rexit annis nouem. Obijt anno 1338 undecima Septembrium.

17 Vdalricus de Hôchſtetten, præfuit undecim annis. Obijt anno gratiæ 1349.

18 Vvaltherus ex oppido Bopfingen natus, præfuit 20 annis. Obijt anno 1369.

19 Conradus Dillingenſis, præfuit tribus annis & reſignauit Abbatiam anno 1372.

20 Vvolfhardus natus de Steinheim, præfuit annis octo & deceſſit ex hac uita mortali ad aliam meliorem anno ſalutiferi partus 1380.

21 VVilhelmus de Almansmues præfuit annis 14 & Obijt anno domini 1394, Sexta Iunij.

22 Nicolaus nobilis uir de Elchingen præfuit annis undecim Obijt anno 1405.

23 Vdalricus de Roden ſucceſſit Nicolao, præfuit 18 annis & Abbatiæ Magiſtratũ depoſuit anno Chriſti 1423.

24 Henricus à Diemenſtein, ſedit annis 23. Obijt anno 1446.

25 Rudolphus Venator, præfuit annis nouendecim. Obijt anno domini 1465.

26 Georgius de Nenningen, præſedit annis undecim. Obijt anno gratiæ 1476.

27 Eberhardus de Emmershofen præfuit annis 18. Obijt anno ſalutis 1494.

28 Ioannes natus de Vvayblingen præfuit annis 13. Reſignauit anno dominicæ incarnationis 1507, quo inter uiuos etiam eſſe deſijt in oppido Bopfingen, & ædibus Cœnobij in imperiali eo oppido ſitis.

29 Simon de Bernnſtadt præfuit tribus annis. Obijt anno 1510.

30 Ioannes Vinſternacherus Monachus eximie doctus ex Elchingo aſſumptus præfuit annis 19 & Obijt anno gratiæ per Chriſtum reparatæ 1529, ætatis ſuæ ſexageſimo primo, fuit Abbas doctus, uirque prudentiſſimus, & qui ſuo Cœnobio ita ſapienter & utiliter præfuit, ut ſecundus eius fundator dici meruerit.

31 Mathias Guterman eligitur anno Domini 1529, decima nona die Menſis Iulij: præfuit

præfuit annis quindecim, Menſibus 10, diebus 10. Obijt anno Domini 1545, 29 die Menſis Maij, ætatis ſuæ anno 53. Et fuit primus Abbas huius Monaſterij infulatus: Vtilis uero Oeconomus, & benefactor ſui Cœnobij maximus.

32 D. Ioannes Schvveickhofer de Bolſtat eligitur concordibus omnium ſuffragijs anno Domini 1545, 22. Iunij, præeſt adhuc laudabiliter & utiliter currente hoc Iubilæo. Sub huius gubernatione mille equitum comitatu in hoc Neresheymenſi Monaſterio pernoctauit ipſa die S. Catharinæ anno 1546 Inuictiſſ. Imperator Carolus V. cum poſt fugam Schmalcaldenſium Rhiæſam occuparet, & inde Bopfingum deſcenderet. In huius Abbatis gratiam ſcripta hæc extant Schediaſmata in Syluarum mearum libro XVII.

DE FVNDATIONE NERI Sheymenſis Cœnobij.

Hartmannus Dillingenſis Comes inclytus iſtam
Fundauit ſacram magnificamq; domum.
Vt patri æterno laudes canerentur in ipſa
Ac pietatis ibi floreat omne decus.
Iſte eſt hac ipſa fundator in æde ſepultus,
Cuius apud te animam Chriſte redemptor habes,
Chriſte patrem bene qui pro nobis omnibus oras,
Nosq; redemiſti á morte, cruore tuo.

IN ABBATIAM NERISHEYMENSEM.

Carolus hic Quintus Romani gloria Regni
Exiguas inter prandia ſumpſit opes,
Cum Smalcaldenſes uictor fugaſſet aceruos,
Atq; ducem peteret Saxonis ora tuum
Id Schuueigkoffero factum eſt regnante Ioanne.
Abbate imprimis ingenuo, atq; bono.
Cui Cæſar dextram præbens, promiſit eidem
Clementemq; animum præſidiumq; pium.
Viuat Carolus, æternosq; ſuperſit in annos,
Et totum orbem habeat ſub ditione ſua.

NEVBVRGENSE Monialium generis nobilitate conſpicuarum inſigne Cœnobiũ Auguſtanæ Dioceſeos, ordinis S. Benedicti, in eiuſdem nominis elegãtiſſimo oppido, tribus miliaribus ſupra Ingolſtadium, ad Danubiũ principem fluuiorum Germaniæ ſitum: de cuius primordiali fundatione (eſt enim antiquiſſimum) uix certi quiddam afferre poſſum, nam & Epiſcopatum olim illic floruiſſe, ex ueterib. monumentis liquet: de quo aliquid in noſtro opere, de Germaniæ Epiſcopatib. inſtituto copioſius ut ſpero afferemus. In monialium uero domicilium (poſt translatam aliô Sedem Epiſcopalem) conuerſum ac fundatũ eſſe legitur à Sancto Henrico Imperatore Claudo & eius coniuge Diua Chunigunde Palatiniſſa, anno dñi 1007, ad preces Hylarij Epiſcopi cuiuſdã Pannonici & Cancellarij Imperatorij, qui miraculis clarus, in eiuſdẽ Cœnobij tẽplo ferè medio, honorifico Mauſolæo (quod hodie adhuc ſaxeã Epiſcopi imaginẽ ac ſtatuam inciſam et exculptam prę ſe fert) humatus dicitur. Nominatum eſt & Cœnobium & oppidum, Neuburgum: quaſi nouum Caſtellum, ad alterius differentiam, cuius Rudera & ueſtigia hodie adhuc accolæ ueteris Caſtelli nomine appellare ſolent. Abbatiſſarum eius loci talis à me collectus & conſutus eſt Catalogus, quem tamen mancum eſſe non dubium eſt.

1 D. Rutrudis 2 D. Ita 3 D. Mechtildis 4 D. Hademodis
5 D. Gerhildis 6 D. Rilindis 7 D. Agnes 8 D. Sophia
9 D. Guta 10 D. Chunigundis de Salern 11 D. Anna Pferingerin præfuit anno 1444, quo uitam S. Hylarij etſi materna tantum & Germanica lingua ſcripſit, ad Ludouicum Palatinum Rheni, ducem Bauariæ & Comitē in Grayſpach. Hec legitur deceſſiſſe ex hac uita mortali, anno 1451.

12 D. Elyſabetha Lentershofferin, præfuit ante Reformationem.

13 D. Barbara Brunnerin, author & inductrix Reformationis, anno domini 1465: à quo præfuit uno & uiginti annis. Obijt anno domini 1486. In ambitu ſepulta.

14 D. Anna Gurrin nobilitate & generis & uirtutis Illuſtris domina: præfuit annis 23. Reſignauit officium anno 1509. Vixit adhuc 8 annis, Obijt anno gratiæ 1517.

15 D. Margaretha inclyta Bauariæ duciſſa, Illuſtriſſimi principis Georgij cognomento Diuitis filia: ex Altenhohenavv prope VVaſſerburgum Bauariæ ciuitatem ſito Cœnobio euocata, Abbatiæ huic præficitur anno 1509, præfuit annis duodecim, & reſignans anno 1521 per decennium adhuc uixit. Obijt uero in die trium Regum Anno domini 1531, In medio templo Neuburgenſi honorifice ſepulta, prope S. Hylarij Epiſcopi tumulum.

Altenhohenavv Cœnob.

16 D. Eugenia Mayſelbergerin eligitur anno 1521 præſidet decem annis. Obijt eodem anno quo duciſſa Margaretha inter mortales eſſe deſijt, uidelicet 1531.

17 D. Hylaria Egnina ex Dinckelſpuhelio nata ſucceſſit Dominæ Eugeniæ, præfuit ſeptem annis. Obijt anno domini 1538. Sub eius gubernatione cœpit Illuſtriſſimus princeps ac D. D. Otho Henricus Palatinus, Ruperti filius, renouare & ex imis fundamentis de nouo conſtruere & maximis ſumptibus præclariſſime illuſtrare, arcē Neuburgenſem Cœnobio pené contiguam, cuius Encomion ſcripſi ego prolixo Carmine Elegiaco anno ætatis meæ uiceſimo, in quo omnium Palatinorum ac Bauariæ ducum ex VVittelsbacenſi Othone originem ſumentium Res geſtæ celebratæ ſunt.

Arx Neuburgenſis.

18 Domina Vrſula à Seubelſtorff Bauara: eligitur anno Chriſti 1538 præfuit annis octo. Sub eius gubernatione exarſit in Germanijs bellum Ciuile Smalchaldicum, cōtra Imp. Diuum Carolum V. in Bauaria primum ad Ingolſtadium geri cœptū, cuius metu & quod peſtis etiam à militibus allata graſſaretur Neuburgi, ſeceſſit cum conuētu ſuo Laugingiacum, quod oppidum Palatinorum eſt ſupra Donavverdam ad Danubium ſitum, Alberti Magni Philoſophi ac tandem Epiſcopi Ratisbonenſis Natale ſolum: Ibi delituit, donec urgentibus rebus Schrobenhuſium (aliud id oppidum Bauaricum eſt, medio feré itinere inter Ingolſtadium & Auguſtam Vindelicam ſitum) concedere cogeretur: ubi ex hac mortali uita deceſſit in die S. Ceciliæ, anno 1546. Sepelitur in Cœnobio Scheurenſi. Circa hec ipſa tempora oppidum Neuburgenſe cum toto Circumiacente territorio & alijs aliquot oppidis Palatini Othonis Henrici, uidelicet Hochſtadio, Gūdelfingiaco, Laugingiaco, Mōheymio ac alijs à Victorioſiſſimo Imperatore Diuo Carolo V. occupatum, Domino Georgio Zorenio de Bulach Illuſtri uiro ac Equiti aurato gubernandum committitur, qui hoc adhuc currente Iubilęo Imperatoriæ Maieſtatis locumtenens fœliciter præſidet & oppido huic & toti ditiunculæ principis Othonis Henrici, qui efferueſcente bello, metu Cæſaris Heydelbergā ad principem Electorem ſeceſſerat, ubi hodie adhuc uiuit ſtudijs & Hiſtoriarum & antiquitatum totus deditus, quorum per omnem uitam longe fuit amantiſſimus.

Albertus Magnus.

Palatinatus à Cæſare occupatur.

19 D. Magdalena Hynttina de Lautterbach, Bauara & genere & uirtute nobilis: eligitur in Abbatiſſam Neuburgenſem anno domini 1547 ipſa die S. Pancratij. Præſidet fœliciter ac laudabiliter hoc adhuc currente año Chriſtianorum 1551, quo & hec hactenus dicta & ſequēs illud fundationis ſuæ diploma, ab Hērico Imperatore (cuius manibus ſcriptum Originale ipſa mihi etiam oſtendit) datum, clementer ad huius Monaſtici operis exædificationem communicauit: cui te lector optime debere memineris, ſiquid inde uoluptatis perceperis.

In nomine

In nomine Sanctæ & indiuiduæ Trinitatis. Henricus diuina fauente Clementia Rom. Rex. Si Eccleſias Dei in augendo exaltauerimus, æternæ remunerationis emolumentum nobis inde profuturum, neutiquam diffidimus. Quapropter omnium S. Dei Eccleſiæ fidelium præſentium ſcilicet & futurorum nouerit induſtria, qualiter nos tam pro noſtræ quàm prædilectiſſimæ contectalis noſtræ CHVnigundæ uidelicet Reginæ animæ remedio: Sanctæ Neunburgenſis Eccleſiæ ſororibus ſub S. Benedicti Regula degentibus, quædam noſtri Iuris prædia taliter donantes proprietamus in augmentum ſtipendiorum, ſitum in Comitatu Grayſpach, ſcilicet Tagmarheim cum nemore & Móringen ſitum in Comitatu Hirſperg, nec non Zell ſitum in Comitatu Neunburg cum omnibus eiuſdem prædiorum attinentijs & appendicijs; Videlicet Eccleſijs, Villis, areis, ędificijs, mancipijs utriuſq; ſexus, terris cultis & incultis, quæſitis uel inquirendis, Vijs & inuijs, exitibus & redditibus, pratis, paſcuis, compaſcuis ſiue apium paſcuis, Syluis, faginis, aquis, molendinis, piſcationibus cœterisq; omnibus quæ rite dici uel ſcribi poſſunt, quolibet modo utilitatibus & appendicijs. Præcipientes igitur Regali authoritate iubemus, quatenus Benedicti ſemper gregis moderatrix ſiue Abbatiſſa tam præſens quàm etiam præfutura liberam dehinc habeat poteſtatem antedicta prædia, tenendi, poſſidendi, colendi, ædificandi, aduocatum ſupraponendi, ſeu quicquid ſibi liceat modis omnibus ad uſum Sanctimonialium in prælibata Neunburgenſi Eccleſia, Deo Monachice ſeruientium faciendi. Et ut hec noſtræ traditionis ſeu donationis Maieſtas ſtabilis & inconuulſa permaneat: hanc chartam inde conſcriptam manu propria roborantes, ſigilli noſtri impreſſione inſigniri iuſſimus.

Eberhardus Cancellarius Vice Vvilligiſi Archicancellarij recognoui.

Data XVII Kalendarum Maij, indictione V. Anno Dominicæ incarnationis M. VII. Anno uero D. Henrici ſecundi Regnantis V. Acta ſunt hec Ratisbonæ fœliciter, Amen.

OCHSENHVSIVM hac noſtra ætate præclara & opulenta Abbatia Benedictini inſtituti Monachorum, in amœniſſimo fertiliſſimoq; Sueuiæ agro, duobus miliaribus à Memmingiaco, totidemq; ferè à Biberaco ad Rodium fluuiolum, qui poſtea Danubiũ influit, ſita: antiquitus præpoſitura tantum fuit, S. Blaſij præpotenti Hercyniæ ſyluæ Monaſterio incorporata. Id Cœnobium à quibus cœperit conſtrui, ignoratur. Hoc uero ab eius loci Cœnobitis dicitur, fuiſſe in perueteri S. Conradi Sacello (quod hodie adhuc eſt in Monaſterij ingreſſu, ubi nunc eſt cœmiterium publicum) antiquitus Monialium congregationem, quæ in bellicis quibuſdam tumultibus miſere uexatæ, mandatis prius terræ rebus pretioſioribus & chariſſimis, inter quas particula etiam S. Crucis erat, & aliquid S. Georgij, redeundi ſpe pacatis rebus, in exilium abiere, in quo cum mortuæ etiam eſſent omnes: deſijt Cœnobium, & corruit plane habitatio Monialium: donec poſtea Bos quidam arator uenit, qui calcibus pedum terræ tam diu inſaltans fodit, donec & clinodia & alia terræ mandata à mulierculis ornamenta aperirentur & conſpicerentur: quæ cum ad circumiacentis uiciniæ dominos, nobiles uiros Hatovvinum, CONRADVM & ADELBERTVM fratres de Vvolffhartsſchuendin in uicinis caſtris Burgbergo & Hohenburgo circa Goldbachium templum ab aureo quodam annulo, quem ibi nobilis quædam DOMINA à VVolffhartsſchuendin amiſerat, ſic dictum, habitantes: portata perueniſſent, mox illi unanimiter conſentientes reſtituendum hoc Cœnobium exiſtimarunt, & illico negotium aggreſſi, locum à Monſtratoris Bouis nomine Ochſenhuſium appellarunt: ubi præpoſituram conſtruentes, *Ochſenhuſium unde dictum.*

S. Blaſij

S.Blaſij Abbati eam ſubdiderunt, ſub cuius Dominio fuit Cœnobium hoc ad tempora uſq; Conſtantienſis Concilij. Tum enim Otho de Columna Cardinalis Sedis Romanæ, Conſtantiam petiturus, cum Ochſenhuſium tranſiret, & illic aliquot diebus quieſcens humaniter ab eius loci Cœnobitis tractaretur: tandem in ipſa Synodo Conſtantienſi, Romanæ Eccleſiæ Pontifex deſignatus, memor exhibitæ ſibi beneuolentiæ, fecit ex præpoſitura, à S.Blaſij iugo omni liberata & exempta, Abbatiam: præclare etiam alijs priuilegijs à ſe dotatam: idq; factum eſt anno Chriſti 1420. Abbates ab eo tempore ad hæc noſtra usq; hi fuerũt, quos communicauit mihi D.Gregorius Vitus Vvick, patria Vlmenſis, eius pulcherrimi Monaſterij Prior, doctus ac humaniſſimus.

Ochſenhuſiũ fit Abbatia.

1 Nicolaus Fabri de Biberaco, præpoſitus huius loci ultimus: confirmatus eſt in Abbatem primũ ab Othone Cardinale, Pontifice Maximo deſignato & Martini quinti noua appellatione donato: eligitur uero anno domini 1392, præfuit 30 annis, & propter afflictam ualetudinem reſignauit anno Chriſti 1422, feria tertia ante Corporis Chriſti feſtum.

2 Henricus Faber Biberacenſis ſucceſſit Nicolao cognato ſuo, die Sabbato ante octauã Corporis Chriſti: præfuit ãnis 12 Obijt ãno ſalutiferi partus 1434 ſexta Marcij.

3 Michael Ruſſelius Vlmenſis, eligitur 10 Marcij anno 1434, confirmatur 17 Aprilis: præfuit 34 annis. Reſignauit anno ſalutis 1468 octaua die Iunij. Obijt anno gratiæ 1474 die Decembrium 24.

4 Ioannes Criſpus ex Biberaco Imperiali ciuitate natus, ſucceſſit Michaeli reſignãti nona Iunij, Anno 1468. Præfuit annis octo. Obijt ãno dominicæ incarnationis 1476. Viceſima ſeptima Auguſti.

5 Iodocus Broderus Biberacenſis ſubrogatur Ioanni rebus humanis exempto, præfuit ſex annis & reſignauit anno Chriſti 1482. Exoluit carnis debitum 14 Calendarum Iunij, anno domini 1529.

6 Simon Lengenbergerus Bibracenſis præfuit Abbatiæ ſedecim annis Deceſſit ex hac mortali uita, anno domini 1498 Viceſima ſecunda febru.

7 Hieronymus Buchelbergerus è Dinckelſpuhelio Imperiali in Rhiæſa oppido natus: eligitur 28 Februarij Anno 1498, præfuit decem annis. Obijt ſecunda Calendarũ Septembrium anni à nato Chriſto 1508.

8 Andræas Knittſcherus eligitur pridie Nonarum Septembrium anni prædicti: præfuit annis Triginta tribus Obijt anno domini 1541 nona Calendarum Octobrium.

9 Georgius Molitor ſucceſſit Andrææ 10 Calendarum Octobrium: præfuit annis ſex: Reſignat in ipſo tumultu Germanico.

10 Gervvicus Blaurerus, patria Conſtancienſis: Abbas Vinearum Sueuiæ eximie doctus ac prudens: ab unanimiter conſenciente conuentu poſtulatus eſt in Abbatẽ, & adminiſtratorem Ochſenhuſanæ etiam Abbatiæ anno domini 1547. Præſidet & huic Abbatiæ & Vinearum potentiſſimo Monaſterio propę Rauenſpurgum ſito, hoc adhuc currente Iubilæo, Imperatoris D.Caroli V. conſiliarius.

OENINGVM Cœnobium peruetuſtum, in dextra Rheni ſupra Steynium Hegouię oppidum ſitum, olim Benedictinæ profeſſionis Monachorum, poſtea uero Canonicorum Regularium S. Auguſtini: fundatum legitur ab eiuſdem nominis Comitibus, quorum ſtirps defecit anno Chriſti 1430. Fundatorem, Chunonem uocant Comitem Oeningenſem, qui cum ex Richlina uxore quatuor filios excepiſſet, eosq; immatura mors mox iterum ſuſtuliſſet, mœrore propter tãtam infęlicitatem adeo perculſus eſt, ut omnibus animi cogitationibus ad Relligionis ſtudia uerſis Cœnobium de facultatibus ſuis conſtrueret: quo uero id anno factum ſit, nuſquam lego. Putãt aliqui hos Comites antiquitus Venetos Comites cognominatos, tandem corrupta & deprauata uoce Oeningenſes dictos, & ab illis ipſis inferiorem lacum Boda-

micum,

micum,qui non procul abeſt ab hoc Cœnobio,Veneti appellatione nobilitatum eſ-ſe,cuius rei iudicium lectori relinquo. Catalogus eius loci præpoſitorum talis mihi à Cœnobitis cõmunicatus eſt. 1 Vvertingus. 2 Ioannes Pirnius.
3 Vvaltherus de Vberlinga. 4 Ioannes de Schvuandorff.
5 Henricus Beſſerer. 6 Ioannes de Aquiſgrano.
7 Bertholdus. 8 Bernhardus. 9 Hermannus Monetarius de Vberlinga Ciuitate ad Lacum Acronium ſita. 10 Vvalterus.
11 Ioannes Vvigkerus. 12 Henricus de ſchvuandorff.
13 Bertholdus de Vberlingen. 14 Conradus Mackhenburnius Steinenſis.
15 Fridericus à Morſenburg oppido ad Lacum Acronium ſito eligitur anno 1417. præfuit 14 annis & Obijt. 16 Nicolaus Heeld de Merſenburg eligitur añō 1431. Præfuit 52 annis. 17 Nicolaus Chriſtinerus Oeningenſis eligitur anno Dñi 1483. Præfuit annis 33. 18 Conradus Rup patria Conſtantienſis, eligitur anno 1516. Poſt huius mortem anno 1540 incorporatur totum Cœnobium Epiſcopatui Conſtantienſi ab Antiſtite Ioanne à Vveza Sicambro, Archiepiſcopo Lundenſi & Epiſcopo Rotſchildenſi.

BERGENIVM uel Bergenſe S.Crucis Cænobium: Monialiũ Benedictinæ Profeſſionis in Eiſtetenſi Epiſcopatu & præfectura Heersbrugk dimidio miliari à Neuburgo Danubiano, ac duobus miliaribus ab Aichiſtadio ſitum,ampliſſimũ Cœnobium , fundatũ legitur anno Dñi 976 Imperante Othone ſecundo, eiuſq; coniuge D.Theophana,ab illuſtriſſima Principe ac Dña,Dña Vvillitrude Bertholdi ultimi Bauarorum Ducis honeſtiſſima coniuge, quæ ob inſignem uirtutem ac uitæ integritatem cognomentum Piæ habere meruit. Occaſio conſtruendi Monaſterij hæc fuit:Gubernabant Bauariã temporib⁹ Imperatoris Henrici Aucupis duo Principes Præpotentes, Germani fratres Arnoldus & Bertholdus, ultimi Bauarorũ Duces ex poſteritate Caroli Magni. Quorũ ſenior Arnoldus aliquoties Seditioſus in Henricũ Aucupem,tandẽ uictus ab eo apud inferiores Pannones tãtiſper exulauit,donec Othoni recõciliaretur,cuius cõſenſu in Bauariã tandẽ redijt. Vbicũ admodũ graſſaretur in bona Eccleſiaſtica,dicit̃ añō 937 miſerrimo fato ſublatus horribiliter perijſſe,reliquiſſe uero filium Eberhardũ cõcordibus omniũ Principũ Suffragijs exhæredatum. Succeſſit huic Arnoldo fratri ſuo Bertholdus Dux ille,qui Dominã Vvilletrudin nobiliſſimã feminã Giſelberti Belgarũ & Lotharingorũ Ducis ẽ Gerbirga Imperatoris Othonis Magni Germana ſorore filiã , uxorem habuit. Is Bertholdus cum Ducatui Bauarico præfuiſſet 12 annis,ſine Hæredibus Obijt anno Dñi 949. Bona ei⁹ ex Principũ ſentẽtia in Regiũ fiſcum redacta ſunt. Ducatũ Bauaricũ dono dedit Imperator Otho Magnus Henrico fratri ſuo. Dña Vviltrudis uero uidua manſit,quæ dotales adhuc Prouincias tenebat,& ipſis imperabat, Sultzgouiã uidelicet,Nordgouiã,Schvuanfeldũ & prædia circa Heerſburggum ſita. Hæc anno uiduitatis ſuæ uiceſimo ſexto,Chriſti uero añō 976 cogitans ſolã ſe eſſe,& nõ habere prolẽ,oĩa ſua Deo dicare,& ſe quoq; iã ſenio penẽ confectã Religioni totã dedere decreuit. Monialiũ itaq; piarumq; ſororũ,Deo ſeſe & æternæ Virginitati dicantiũ,congregatione collecta,Cœnobiũ Bergenſe in honorẽ Chriſti filij Dei,eiuſq; Sanctę genitricis,Sancti itẽ Ioannis & S.Crucis conſtruxit,idq; cõſentiente Othone ſecundo eiuſq; coniuge Dña Theophana omni ſuo territorio & ſuis prædijs dotalib⁹ liberaliſſime dotauit,ſub undecimo Aureatenſis Eccleſiæ Epiſcopo Reginoldo uiro doctiſſimo. Eius uero prima etiã Abbatiſſa & gubernatrix ipſa facta,confirmationẽ ſuæ fundationis & Priuilegia ab Othone ſecũdo Imperatore,& à ſumo Pontifice Ioanne decimo quinto obtinuit & impetrauit. Habet hoc Cœnobiũ Priuilegia & Diplomata non ſolũ ab Imperatoribus Othonibus duob⁹ poſtremis,ſed ab Imperatore Henrico

etiam Claudo,qui dono dedit Monaſterio, pagũ Tollenſtein cũ adiacẽtijs : ab Imperatore item Conrado Franco,& eius uxore Dña Giſela quæ dedit Vrſingum pagũ cũ adiacentijs. Templũ ipſum Cœnobij è uiuo lapide conſtructũ,ſingularẽ præ ſe fert & auguſtam antiquitatẽ:de quo dicitur,quod duo boues ita aſſuefacti, ſine ductore oẽs lapides è Lytomijs ad locũ uſq; ſtructuræ aduexerint,ita ut in uiã ſaltẽ ducti ſua ſponte uel onuſti cũ uehiculo ad Baſilicam uenerint,uel depoſita ſarcina ad reditum uerſi,iterũ ad lapidicinas redierint. Catalogus eius loci Abbatiſſarũ,etſi aliquib⁹ locis mancus, tamẽ talis ab ipſa Dña Abbatiſſa (quæ nũc rerũ huius loci potitur) collectus,mihi ut huic operi inſereretur,tranſmiſſus eſt:in quo pauciſſimis immutatis cætera omnia ab ipſa Dña gubernatrice in ordinẽ,quẽ uides lector,poſita & elegãter digeſta ſunt,quã inſignẽ diligentiã utinã hoc tẽpore imitarentur omniũ Cœnobiorũ et Epiſcopatuũ gubernatores,& eſſemus in breui habituri uberẽ deſcriptionẽ rerũ Germanicarũ omniũ. Sed ueniamus ad Catalogũ.

Diligens Abbatiſſa

1 D. Vvilitrudis Regina Lotharingiæ & Duciſſa Bauariæ illuſtriſſima,fundatrix liberaliſſima hui⁹ Cœnobij ſui ad S.Crucẽ dicti,prima etiã ac fideliſſima extitit eiuſdẽ gubernatrix:cœpit præeſſe añо,quo cõſtruere cœpit domũ Dei:ſed quã diu præfuerit, & quo añо reb⁹ humanis exempta ſit,id intercidit & ex hominũ memoria in obliuionẽ uenit. Obijt tamẽ in die Triũ Regũ. 2 D. Chriemheidis Obijt 16. Martij. 3 D. Berthildis Abbatiſſa. Obijt 18 Octobriũ:ſub his duab⁹ gubernatricib⁹ maxime legitur floruiſſe Bergenſe hoc S.Crucis Cœnobiũ. 4 D. Richinza Obijt tertia Iunij. 5 D. Heylca. Obijt 17 Ianuarij. 6 D. Anna à Schvuurmedach. Obijt 30 Aprilis. 7 D. Rilindis eligitur in Abbatiſſam aliquot luſtris poſt annũ Dñi 1095,quo nimirũ año denuo cõſecrata legitur Baſilica Bergenſis Cœnobij:legitur uero hæc pie & Sancte præfuiſſe,ſed quã diu, id in faſtos relatum nõ eſt. Fuit uirtutib⁹ & literis ornatiſſima Herois,latine eximie docta : pudicitiæ autẽ probitatiſq; laude tanta,ut Imperator Fridericus Barbaroſſa eã ex hoc Pergenſi Cœnobio ad Altitonenſe D. Otyliæ Monaſteriũ (cuius ueſtales luxu ac opibus laſciuiebãt) reformandũ ac in meliorem uiã reducendũ ablegaret:ubi ipſa expulſis laſciuientibus fœminis,in pauculorũ annorũ ſpacio triginta tres uelatas Virgines cõgregans, ita in literis latinis ac pietate Chriſtiana eas inſtituit,ut omni uiciniæ admirationi eſſent. Extant uero eius Rilindis Abbatiſſæ & Reformatricis Altitonenſis Poemata quædam, quæ huic loco inſerenda cenſui.

S. Otyliæ Monaſterium Altitonenſe.

Abbatiſſa uerſificatrix.

Dominæ Rilindis ad Sorores Hohemburgenſes in Perſona Chriſti Tetraſtychon Hexametrum & erudititiſſimum.

Vos,quos includit,frangit,grauat,attrahit,urit
Hic carcer mœſtus,labor,exilium,dolor,æſtus.
Me lucem,requiem,patriam,medicamen & umbram
Quærite,ſperate,ſcitote,tenete,uocate.

Eiuſdem Rilindis Pentaſtychon carmen, per Monoſyllaba ingenioſe luſum, ad congregationem Sororum Altitonenſium.

O pie grex,cui cœlica lex,eſt nulla doli fex:
Ipſe Sion mons,ad patriam pons,atq; boni fons,
Qui uia,qui lux,hic tibi ſit Dux,alma tegat crux,
Qui placidus ros,qui ſtabilis dos, Virgineus flos,
Ille regat te,commiſerans me,ſemper ubique.

Hæc inſignis Abbatiſſa à Pergenſis Conuentus ſui gubernatione auocata, dum abeſt & Altitonam reformat,ubi ex hac mortali uita,procul dubio ad immortalem et

æternam

æternam conceſſit 22 Auguſti, perit interim incendio Cœnobium Pergenſe, quod aliquandiu quaſi deſolatum ſine gubernatrice fuit. Etſi enim Monialium aliqua pars in Pergenſi Cœnobio manſiſſet, tamen maior pars Heersbruggum conceſſerat, ita ut duplex eſſet Conuentus, & tamen uterq; ſine inſpectrice. Ibi miſertus tantæ fundationis Eberhardus Epiſcopus Bambergēſis inclytus Bauariæ Dux, pro reformatione huius etiā Cœnobij apud Godefridum Abbatem Agmondenſem ſupremum uiſitatorem iterum laborauit, ac ex eo ipſo utriuſq; ſexus ampliſſimo Collegio, ſeptem honeſtas Virgines cum Magiſtra ac gubernatrice adducens, Cœnobium hoc de nouo quaſi auſpicatus eſt, quod factum legitur anno 1156.

8 D. Regelindis ex Agmundenſi Cœnobio miſſa Pergēſi Monaſterio præficitur anno Dñi 1156, præfuit laudabiliter & utiliter annis 13. Recepit anno Dñi 1163 cum cōſenſu Friderici Imperatoris in Aduocatum Cœnobij ſui ſtrenuū ac magnæ prouidentiæ uirū D. Sicolinum Pincernā de Reichenegk in alti Saxi arce ſedentē. Obijt tandē 4 Aprilis anno Dñi 1169. 9 D. Bertrada ſucceſſit Regelindi rebus humanis exemptæ, præfuit ſapiēter & prudenter 12 annis. Obijt 26 Aprilis, añō 1181.

10 D. Adelheidis ſubrogatur Bertradæ defunctæ, ſed ex qua familia iſta ædita fuerit, aut quā diu congregationi huic laudabili præfuerit, nuſq; inuenitur. Quemadmodum etiam de ſucceſſoribus eius aliquot, nihil prorſus annotatum reperitur.

11 D. Hilteburgis. Obijt 20 Februarij. 12 D. Chunigundis Obijt 7 Martij.
13 D. Margaretha Obijt 8. Martij. 14 D. Khunigundis ſecunda Obijt 23 Octobrium. Crædibile eſt plures Abbatiſſas hic præfuiſſe ad tēpora eius uſq; Abbatiſſæ, quæ nunc ſequitur, ſed tamen illarum nomina uetuſtate cōſumpta perierūt, & ad noticiā noſtri ſæculi nō peruenerūt. 15 D. Adelheidis ex nobili Pincernarum de Arberch gente & familia prognata: eligitur in Abbatiſſam anno Dñi 1340, præfuit ſumma diligentia, prudentia & laude annis 46, quibus multa per uim abſtracta & abalienata bona Cœnobio feliciter recuperauit. Obijt ſenio confecta 16 Nouembrium anni à nato Chriſto 1386.

16 D. Margaretha nobilis Herois à Mur ſucceſſit Dominæ Adelheidi, præfuit per biennium ſaltem, & naturæ debitum exoluit triceſima Martij Anno 1388.

17 D. Anna de Galinsheim eligitur anno quo Margaretha rebus humanis exempta eſt, præfuit ſum̃a cū laude annis 42. Emit decimas in Lati fontis pago: incluſit muro maiorē Cœnobij partē, fecit ſcribi Cātionalia: ac niſi morte præuēta fuiſſet, omnib⁹ modis totū Monaſteriū etiā reformaſſet, cuius ſum̃o tenebatur ſtudio. Obijt 30 Februarij anno incarnationis Dominicæ 1430. 18 D. Elyſabetha Steurerin Ratisbonenſis, ſubrogatur defunctæ D. Annæ, præfuit annis 28. Obijt 23 Februarij anno Gratiæ 1458: quo reformatum eſt Cœnobium iuxta regulam Diui Benedicti.

19 D. Barbara Eckherina ex Vindelicorum Auguſta miſſa, ad reformandū Cœnobium Pergenſe, laudabiliter ibi præfuit 14 annis, & uiam uniuerſæ carnis ambulauit quarta Nouembrium anni à nato Chriſto 1472.

20 D. Margaretha Præpoſita ſucceſſit D. Barbaræ, electa in feſto S. Martini: hæc cum uerbo & exemplis ſapienter & pie præfuiſſet annis 26, clauſit extremum diem in ipſis Calendis Februarijs, anni Chriſtianorum 1498, inguinaria peſte conſumpta.

21 D. Euphemia nobilis uirago de Mur, eligitur 14 Februarij anno Domini 1498, præfuit fideliter annis 23, Menſibus quinq;. Obijt 15 Iulij anno Chriſti 1521.

22 D. Sabina Pyrckheymerina ex Noribergenſib⁹ Patricijs nata, doctiſſimi prudentiſſimiq; uiri Bilibaldi ſoror uenerabilis & Religioſa: eligitur in Abbatiſſam Pergenſem 29 Iulij poſt mortuā Dominā Euphemiā. Cōfirmatur ſeptima Auguſti, cōſecratur à Dño Fabiano Epiſcopo Philadelphico, Reuerendiſſimi Antiſtitis Gabrielis Epiſcopi Ayſtetenſis generali in Pontificalibus Vicario undecima Maij, ſequentis anni. Obijt Apoplexia 22 Decembriū, horam circiter ſeptimam pomeridianam, añō Chriſti 1529 ætatis uero ſuæ quadrageſimo nono; cum ſapientiſſime & utiliſſime præ

fuiſſet annis penè nouem. 23 D. Euphemia Pyrckheymerina & ipſa Bilibaldi ſoror ſucceſſit ſorori ex hac mortali uita ſublatæ: electa tertia Ianuarij Año Dñi 1530: Eiuſdemq; Menſis decima nona confirmata, tãdem 21 Auguſti per D. Anthonium Epiſcopum Philadelphienſem Suffraganeum Ayſtetenſem cõſecrata: præfuit laudabiliter & utiliſſime 16 annis. Multa aduerſa fortiter ac magnanimiter tulit prudẽtiſſima fœmina ac euicit etiã ut magnanima & infracto animo prędita dña. Primũ n. anno Dñi 1544 è Cœnobio ſuo ſecedere coacta fuit, propterea q̃d mutata Religione, per Principẽ Othonem Henricũ Palatinũ Rheni, contra hanc ut Pontificiarum Doctrinarũ ſectatricem, alia cõſtitueretur Cœnobij adminiſtratrix, Margaretha quædã à Mur, exauthorata Pirckheymerina: Cum uero nouæ Adminiſtratrici præter paucas ſanguinis ei propinquitate cõiunctas nemo obtẽperare, aut eam Abbatiſſam agnoſcere uellet, ſeceſſit D. Euphemia cum Virginibus 25 ad Mariani lapidis uicinum Aychſtadio Cœnobium, ubi alita eſt tota iſta congregatio per integrum ferè annum à Reuerendiſſimo Principe, Mauricio Hutteno, Epiſcopo Ayſtetenſi digniſſimo, donec poſtea in multas partes diuiſus Conuentus uaria hinc inde diuerticula quæreret. Pars enim in Sumuntoriano, pars in Belli agri, & item alia in Holtzenſi, ac S, Vvalburgis Eyſtetenſi latebant Monaſterio: ipſa uero Abbatiſſa cũ paucis ſororibus Raynum (quod Bauariæ oppidum eſt ad Lycum ſitum) conceſſerat. Interim cœpit bellum Germanicum anno Dñi 1546, ubi dum Schmalcaldenſes confœderati direptis prius Pergenſi ac alijs uicinis Cœnobijs Raynenſe oppugnant oppidum, Abbatiſſa Noribergã ad ſuam ſororem cõcedens, illic exitum belli expectat. Sequente anno cũ Victoria penes Cæſarem Carolũ eſſet, qui totam Palatini Principis ditionẽ ad Danubium ſitã occuparet, ac Dño Georgio Zorenio Pulacenſi adminiſtrandã mandaret: Adminiſtratrix illa Cœnobij à Palatino prius cõſtituta, uidens ſe minorẽ & inferiorẽ eſſe, quàm ut ſua prudentia reſtauraret collapſas Cœnobij res, precibus inſtitit Dño Mauricio Epiſcopo Ayſtetenſi, quo Abbatiſſam uerã Noribergæ apud ſuos latitantẽ reuocaret. Quod cum ita factum eſſet, reducta eſt Dña Euphemia ab ipſo prædicto Dño Epiſcopo, ac Vicetenente Imperatorio in ſuũ Cœnobiũ, quod ipſa præclare equidem reſtituiſſet omni priſtinæ dignitati, niſi morte præuenta & impedita fuiſſet. Decubuit grauiter per integrum Menſem, incomparabili & omnibus ſpectatoribus admirabili patientia grauiſſimos morbi dolores perferens: tandẽ æterno Deo ipſiuſq; filio ſeſe cõmendens 15 Nouembriũ Anni à nato Chriſto 1547 ſuauiter in Domino obdormiuit. Eius chariſſimæ amitæ meæ tumulum tali ego Epitaphio honoraui.

Hic Euphemia Pirccenomaræ gloria gentis
O dilecta tibi mi Bilibalde ſoror,
Abbatiſſa domus Pergenſis non modo fida,
Verum illuſtratrix ingenioſa cubo,
Corpore ſed tantum: nam Mens concredita Chriſto
Ipſius in gremio uiuit & aſtra tenet.

24 D. Catharina Haberreynin è Perchingo oppido Ayſtetenſis Epiſcopatus nata (quæ hunc totũ Catalogũ conſcripſit, & mihi benigniter cõmunicauit) ſucceſſit Dominæ Euphemiæ ſexta Decembriũ anni 1547 electa, uiceſima uero eiuſdem Menſis confirmata. Sequentis autem anni quarta Aprilium à Reuerendiſſimi Epiſcopi Ayſtetenſis Suffraganeo Leonhardo Hallero Epiſcopo Philadelphico conſecrata: quæ hoc adhuc currente Iubilæo fœliciter præſidet.

PETRI DOMVS uel Petershuſium Cœnobium Benedictini inſtituti Monachorum ampliſſimum, è Regione Conſtantienſis urbis in Sueuis cis Rhenanum pontem, in dextra uidelicet Rheni è Lacu Acronio prodeuntis ſitũ; fundatũ &

dotatum

dotatum eſt munificentiſſime anno Chriſti 980 pro Monachis è Cella Menradi acci tis, à S. Gebhardo Epiſcopo Conſtantienſi, Comite Brigantino & Zæringenſi, qui templum huius Cœnobij incœpit conſtruere anno 983, poſitis ad quatuor templi angulos in fundaméta quatuor Aureis Rhenenſibus. Abſolutũ eſt templũ illud & ab ipſo fundatore Epiſcopo, Beato Gregorio Papæ dedicatũ & conſecratũ anno Dñi 992 quinta Calendarũ Nouembriũ. In quo idẽ ille D. Gebhardus fundator, tandem cum uiam uniuerſæ carnis ambulaſſet, anno Domini 996 humatus ac terræ parenti cum tali Epitaphio redditus eſt.

Debita pars terræ fallentia tempora ſperne,
Et memorare uiæ, quam teſtatur cinis iſte:
Gentis honos noſtræ iacet hic, gentis dolor atq;
Præfuit hic urbi, cuncto ſed profuit orbi.
Hancq; Deo ſedem templi fundauit & ædem.
Parti terrenæ Deus ignoſcens miſerere
Redde uicem iuſte, quia te dilexerat iſte.

Fuit hoc Monaſterium olim adeo opulentum, ut octoginta aleret Monachos unà cũ Abbate. Catalogus eius loci procerum ac gubernatorum talis reperitur.

1 Beringerus conſtituitur ab ipſo Gebhardo Epiſcopo, anno Domini 992, ſed quã diu præfuerit non inuenio.

2 Pezelinus ſucceſſit Beringero: de quo etiam nihil in faſtos relatum eſt.

3 Elenboldus tertius Abbas Petridomenſis, donatus eſt anno Domini 1007, tẽporibus Henrici Claudi Imperatoris pago Eppendorphenſi, ab illuſtriſſima Domina Hedovuige Burcardi Sueuorum Ducis coniuge. 4 Vvaltharius.

5 Sigefridus. 6 Erchenboldus. 7 Volmarus. 8 Albertus.

9 Siggo. 10 Arnoldus. 11 Meginradus. 12 Luitholdus.

13 Theodoricus. Sub huius Abbatis gubernatione uaſtatũ & ſpoliatum eſt Cœnobiũ anno Dñi 1087 ab Henrico Comite Sacri Montis, bellũ gerente cõtra Conſtantiam: & in eius urbis Epiſcopatum, Arnoldum S. Montis Comitẽ, Monachum Sangallenſem, cognatũ ſuũ intrudente, contra Gebhardũ Zeringenſem legitime electũ, qui ex Epiſcopatu tandem eiectus, cum tredecim annis exulaſſet, tamen huius Theodorici Abbatis ope anno Domini 1105 Epiſcopatum magnanimiter recuperauit.

14 Bertholdus. 15 Conradus. 16 Gebehardus, ſub hoc Abbate conflagrauit totum Cœnobium anno Dñi 1159, quod tamen ab eodem præclare iterum inſtauratum, & priſtinæ dignitati reſtitutũ eſt, ſubſidijs Cœnobiorum Hirſaugiẽſis et Zuifaltenſis. 17 Henricus. 18 Eberhardus. 19 Conradus.

20 Vdalricus. 21 Henricus ſecundus. 22 Henricus tertius.

23 Diethelmus Baro de Caſtel diu præfuit, & Cœnobium Petridomenſe præclaris ſtructuris illuſtrauit. Anno uero 1306 conſtituitur Augiæ diuitis Abbas, cuius loci Monachorũ ſtrenuus fuit Reformator & in ordinem coactor, etſi cũ ſuo malo. Vide Catalogum Augienſem, ubi plura de illo leges. 24 Vdalricus.

25 Conradus. 26 Burcardus. 27 Ioannes. 28 Ioãnes ſecundus.

29 Henricus 4tus. 30 Burcardus. 31 Henricus 5tus.

32 Ioannes Frey, præfuit tempore magni Concilij Conſtantienſis, ubi à nouo Pontifice Martino quinto anno Domini 1415 Pontificalibus ornamentis donatus eſt, primus itaq; huius Cœnobij Abbas infulatus.

33 Ioãnes Miſeldus ſucceſſit Ioãni Frey, ſecũdus huius Cœnobij Abbas infulatus.

34 Diethelmus Albinus.

35 Ioannes Hyrus Conſtantienſis Patricius: lepra tandem infectus. Ex hac honeſtiſſima familia, hac adhuc tempeſtate eſt egregius uir eximiaq; & Doctrina & uir

tute inſignis Ciuis D. Hieronymus Hyrus mihi ſingularis fautor & amicus, quem honoris & amicitię ac propagandi ad poſteros ipſius nominis ergò hoc loco nomino.

36 Nicolaus Roſchachius Conſtantienſis. Obijt anno Domini 1488.

37 Martinus Brulinus electus eſt anno Domini 1488, præfuit 30 annis, non admodum ſtudioſus rerum ſui Monaſterij curator. Obijt anno Domini 1518.

38 Ioannes Meerk Lindauienſis conſtituitur Adminiſtrator & coadiutor Martini anno 1511: præfuit ſub coadiutoris titulo annis ſeptem, Abbas uero factus poſt mortem Martini annis ſex: fuit ſtudioſiſſimus Monaſterij ſui reſtitutor & amplificator, ita ut merito ſecundus eius fundator dici & commendari poſſit: optimus Oeconomus & paterfamilias uigilantiſſimus. Obijt feliciter in ipſo ſuo Cœnobio anno Chriſtianæ Redemptionis 1524. Aedificauit loca Conuentualium & ambitum Eccleſiæ, & domum præclaram intra Mœnia Ciuitatis Vberlingenſis ſitam.

39 Andræas Berlinnus Conſtantienſis præfuit duobus annis. Obijt in gubernatione anno 1526.

40 Gebhardus Dornſpergerus Stockachianus eligitur anno 1526, expulſus eſt à Conſtantienſibus omnia in Eccleſia immutantibus anno 1528, ſeceſſit Vberlingā in ſuas ædes in quibus uixit per nouennium: inde iterum ſeceſſit Suldorphum in parrochiam ſuā, in qua manſit uſq; ad annū 1548, quo uidit magno animi dolore concremari ab Hiſpanis Conſtantiam oppugnantibus totū ſuum Monaſteriū. Dum enim ſexta die Auguſti, clerus Conſtantienſis defuncti Præſulis ſui Ioannis à Vveza exequias in Augia maiore ad ſepulchrum celebrat: Hiſpanus miles, qui aliquandiu in Ducatu Vvirtenbergenſi quieuerat, ex improuiſo oppugnatam Conſtantiam deſerēs, ſuburbia unà cū Cœnobio capta cæde & incēdio uaſtat, Duce Alphonſo de Viuis, qui in ponte Conſtantienſi Sclopetæ ictu occubuit. Quam rem unà cum anno, tali Diſtycho expreſſit preclare doctus uir Andreas Mazius, defuncti Epiſcopi Secretarius.

Oppugnatio Conſtātienſis urbis.

PræſVLIs eXeqVIIs tVMVLo ConſtantIa tædas
En dabat, aCCendIt ſangVIne tInCtVs Iber.

Occubuerunt in hoc ipſo conflictu multi egregij Ciues Conſtantienſes: inter cæteros uero ueteri amicitia mihi coniuncti Ioannes Iacobus Menlishofferus, Medicinarum Doctor, Græce & Latine præclare doctus, Muſicus uero in omnibus huius amœniſſimæ artis partibus inſignis, ſtatura corporis uere Heroica præditus: & Dominicus Hochreyttenerus honeſtiſſimus uir, & Patricio ſanguine natus:

Quorum nunc animas ſummus Olympus habet.

Prædicatorū Monaſterium Conſtantienſe.

Ex huius Petridomenſis Cœnobij aduerſo ferè, eſt intra mœnia Conſtantienſis Ciuitatis ad Lacum Acronium, aut in ipſo potius Lacu ſitum, ordinis Prædicatorum, ampliſſimum Cœnobium: quod anno 1537 à S. P. Q. urbis in Xenodochium conuerſum eſt: id etſi ex mendicitate initio cæperit anno Domini 1235, tamen poſtea liberaliter donatum eſt à Ioanne de Rauenſpurg Equite Aurato annum Chriſti circiter 1250. Is illic, diſſidio & diuortio prius inter ſe & coniugem ſuam Religionis ergò facto, Monaſticen profeſſus: tandem ibidem mortuus & humatus eſt. Coniunx eius Domina Guta de Angelburg conſenſu mariti, arcem ſuam auitam Anſtegum ad hoc ipſum concedentis, Cœnobium prope Buchornā conſtruens, idipſum ingreſſa, eiuſdemq; prima gubernatrix & Prioriſſa deſignata legitur. In huius Dominicaſtrorum Cœnobij Cōſtantienſis ampliſſimo templo, ſepultus eſt doctiſſimus uir Manuel Chryſoloras, qui magnæ Synodo Conſtantienſi interfuit, & illic ex mortali uita euocatus eſt. Huic ab Aenea Syluio Poeta Laureato, & Oratore Imperatorio, tandē ad Pontificatum euecto, tale monumentum illic poſitum eſt: cuius ſolius rei gratia, mendicantium hoc Cœnobium iſti operi inſerere uolui.

Chryſoloræ ſepulchrum.

Ante

Ante aram hanc ſitus eſt Dominus Manuel Chryſoloras Miles Conſtantino politanus, ex uetuſto genere Romanorum, qui cum Conſtantino Imperatore migrarunt: Vir doctiſſ. prudentiſſ. opt. qui tempore generalis Concilij Conſtantienſis diem obijt: ea exiſtimatione, ut ab omnibus ſummo inter mortales Sacerdotio dignus haberetur: Die XV Aprilis conditus eſt anno Chriſti 1415.

Ille ego qui Latium priſcas imitarier artes
Exploſis docui ſermonum ambagibus, & qui
Eloquium magni Demoſthenis & Ciceronis
In lucem retuli, Chryſoloras nomine notus,
Hic ſum poſt uitam: & peregrina in ſede quieſco.
Huc me Concilij deduxit cura, Trium dum
Pontificum Eccleſiam uexaret ſæua tyrannis.
Roma meos genuit maiores, me bona tellus
Biſantina tulit: cinerem Conſtantia ſeruat.
Quo moriare loco, nil refert: undiq; cœlum,
Pœnarumq; domus menſura diſtat eadem.

PILDENREVTVM Canoniſſarum Regularium S. Auguſtini Cœnobiũ perelegans, in nemore Noribergenſi, ad ampliſſimos lacus, non procul ab eiuſdẽ potentiſſimę urbis latomijs ſitum: diocœſeos Ayſtetenſis: Sub tutela S. P. Q. Noribergenſis: cœpit annum Chriſti circiter 1340 à quinq; pijs ſororibus, ac Imperatorij Gynecij uirginibus Elyſabetha Viſpeckhina, Adelheide Zolnerina, Criſtina Venatrice, Khunigunde ab Oddenſees ac Oſanna Oſterreicherina ex Deckendorpho Bauarico oppido nata: quæ collectis alijs etiam octo ſororculis, Imperatorem Ludouicũ Bauarum, Noribergæ tunc temporis Comitia habentem, precibus perſuaſerant, ut ſibi in hoc nemore Cœnobiolum conſtrueretur, in quo Dei laudes in bellis ab hoc Imperatore geſtis omiſſæ adimplerentur, & ita quod prius in cultu Dei neglectum fuiſſet, ibi reſarciretur. Imperator monitis puellarum ardore quodam diuini cultus flagrantium obtemperans, in die S. Lucæ Euangeliſtæ anni Chriſtianorum 1341 è Noriberga in uicinum nemus prodijt, ut Cœnobij futuri locum exploraret, quod cum in uicino pago Churnburgenſi (hodie Kornburgenſem uocant) auſpicari uellet, cantu quodã miræ dulcedinis inde ad nemus reuocatus dicitur, ubi cum magnæ & altæ cuidam quercui, crucis quaſi cœlitus oſtenſæ imaginẽ imminere uidiſſet, equo mox lapſus primus ſecuri arborem eam notauit, & ſe præſente excindi illam curauit, eumq; locum ad conſtruendum Monaſterium deſtinauit: Vnde nomen etiam inditum eſt, ut ab imagine crucis, quæ apparuerit in illa nemoris parte, quæ ad conſtruendam domum pietatis ac diſciplinæ excindenda erat, Pildenreutum diceretur. Prodierat unà cum Imperatore præpotens quidam Patricius Noribergenſis Conradus Magnus, tunc temporis Sculteтus, ut uocant, Noricus: is prædium quod in ea ipſa uicinia habebat optimum, præſente Cæſare futuræ Monialium congregationi cum omnibus adiacentibus agris dono dedit, omnibus temporibus poſſidendum. Imperator Cœnobiolo egregium dedit diploma anno CHRISTI 1345. Ducalis Regni ſui 31, Imperij uero decimo octauo. Dediſſet etiam (ut promiſerat) certos reditus annuos & alia, niſi morte præuentus fuiſſet. Quarto enim anno poſt primum huius loci initium bonus Imperator ueneno ſublatus, extremum diem clauſit. Sorores, Patrono ſuo præcipuo amiſſo, ex quotidiana hominum collatione & Eleemoſynis, tantum tamen contraxerãt, ut ex primo ligneo templo ſaxeum facerẽt, decimo ſexto anno poſt primã conuentionẽ.

Magni Noribergenſes.

Tandem anno Domini 1378 ſubdidere ſeſe concordibus animis Rabano Epiſcopo Ayſtetenſi,petentes ab eo certum ordinem,qui miſſo ad eas Canonico quodam de S. Vvillibaldi choro Domino Burcardo de Pleynfeld,conſecrari ipſas & ſub obedientiā accipi,Canoniſſasq; S.Auguſtini Regulares deſignari fecit: & Prępoſitam gubernatricem cæterarum elegit anno 1379 in die S.Thomæ Apoſtoli,Menſe Decembri.Catalogus eius loci gubernatricum (quas Præpoſitas uocant)talis mihi illic oſtenſus & communicatus eſt. 1 D. Diemudis Ammonin(quæ uox iudicem ſignificat) ruſtici cuiuſdam & honeſti & pij uiri, ita pia,prudēs, honeſta & Religioſiſſima filia, ut ex duro ac rudi Agricola natam nemo crederet: Erat uero ex uicino pago Herpersdorph nata. Hæc conſtituitur prima Præpoſita in fine anni 1379,præfuit laudabiliter & utiliter annis 26. Obijt anno 1406:ſepelitur honorifice ſub magno ſaxo ante maius altare collocato,ſub quo omnes(quę eā in gubernatione ſecutæ ſunt)depoſitæ cubāt.

2 D. Barbara ab Haslach,nobilis & genere & uirtute ſucceſſit Dominę Diemudi in uigilia S.Egidij:præfuit uiginti annis,præclare totum Cœnobium amplians,& nouis ſtructuris illuſtrans. Nam & Refectoriū,& dormitorium & totum hoc templum (quod hodie adhuc integrum & ſaluum conſpicitur) ex imis fundamentis de nouo conſtruxit:in qua re pietatis & Religionis augendæ ſtudio fideliter eam iuuit Dominus Hilpoldus Kreſſius Patritius Noribergenſis,qui ſexcentum aureos Rhenēſes ad templi conſtructionem contulit & donauit. Obijt anno Domini 1426.Sub eius gubernatione Obijt anno Domini 1409 Domina Beatrix Comitiſſa de Heydeck, Friderici coniunx,& Epiſcopi Ayſtetenſis Ioannis ſoror,quæ in eiuſdem Cœnobij templo ſub Virginum choro,honorifico Mauſolęo à terra in altum eleuato condita & ſepulta eſt.

Kreſſij Noribergenſes.

3 D. Criſtina Nordvveynin Norica, eligitur in Præpoſitam Pildenreuttēſem poſtridie Aſcenſionis Dominicæ anno 1426, præfuit Religioſe & prudenter 13 annis, magna ſui Cœnobij benefactrix, cuius œconoma fuit longe etiam fideliſſima. Seceſſerat Noribergam tempore belli Huſſitici: Reſignauit anno 1439. Obijt tandem anno domini 1448.

4 D. Dorothæa Heczelſtorpherina nobilis herois non genere tantum & Religione,ſed & uirtute & morum probitate,eligitur anno 1439,præfuit 4 annis. Obijt anno Chriſti 1443 in ipſis Ianuarij Calendis.Fuit Cœnobij huius ampliatrix & illuſtratrix ſtudioſiſſima.

5 D. Barbara Kreſſina ex patre Patritio Noribergenſi nata: eligitur anno gratiæ 1443 in die S.Erhardi:erat fœmina prudentiſſima,Romæ etiam ob ſingularem ſuam ſapientiam nota & celebris. Attulit multa è domo paterna ad huius Cœnobij illuſtrationem, cuius liberaliſſimi etiam benefactores fuerunt omnes eius cognati. Præfuit utiliſſime annis 18. Abdicauit ſe Magiſtratu, & aliàm ſibi ſubrogauit anno Domini 1461.Sub eius gubernatione exarſit anno Domini 1450 cruentum bellum inter Noribergenſes & Albertum Marchionem Brandenburgenſem, à quibus pugnatum eſt aliquoties ad ipſas Cœnobij piſcinas.D. Præpoſita cum conuentu ſororum Noribergam ſeceſſerat, ubi tumultuante foris Marchione quaſi in tuto receptaculo latitabat. Vixit poſt reſignationem annis adhuc 12. Obijt anno 1473.

Bellū Noribergenſe cum Alberto.

6 D. Anna Ebina ex Parreuto Marchionū Brandenburgenſium oppido in Voitlandiæ montanis,ad Mœnum rubeum ſito,nata:ſcribendi peritia inſignis,cuius pater Alberti Marchionis Archimagyrus fuerat:conſtituitur Præpoſita anno 1461, præfuit utiliſſime annis quindecim, & ſenio confecta reſignauit anno 1476.Vixit poſtea adhuc nouem annis,& Obijt anno Domini 1485.

7 D. Vvalburgis,Norica:patre Patricio uiro, Stephano Volckheymero nata,fœmina prudens & facunda eligitur anno 1476. Inchoauit & plantauit hortum amœniſſimum:præfuit ſeptem annis utiliſſime. Obijt anno Domini 1483.

8 D. Iuliana

8 D. Iuliana Sagittaria Norica,ſucceſſit Vualburgi: præfuit Religioſe & prudẽter annis decem, & reſignans gubernationem, uixit adhuc 7 annis. Obijt anno 1500 in die conuerſi Pauli.

9 D. Anna Schluſſelfelderina, Sebaldi præſtantis ciuis Norici filia,eligitur anno 1493:præfuit annis 17,quibus & ambitum & alia multa ædificauit. Sub eius gubernatione magna clade affecit Caſimirus Marchio Brandenburgenſis, Noribergenſes ad Afflerbachium à ſe cæſos anno Domini 1502. Poſtea cum anno 1504 exarſiſſet bellum Bauaricum,ſeceſſit Domina præpoſita cum 20 ſororibus Noribergam. Obijt anno 1510 in die S.Cyriaci. Bellũ Noribergẽſe cum Caſimiro.

10 D. Helena Schluſſelfelderina D.Annę Germana ſoror,ſubrogatur ſorori unanimi conuentualium conſenſu. Præfuit 5 annis. Obijt in die Vrbani anno Domini 1515.

11 D. Veronica Scheertina è Sulczbachio Palatinatus oppido nata,ſucceſſit Dominæ Helenæ ex hac uita euocatæ, præfuit 18 annis.Seceſſit in ruſticana ſeditione Noribergam, & ibi cum conuentu per duos menſes latuit.Anno uero Domini 1533 reſignans,18 adhuc menſes uixit.Obijt anno 1535 die Lunæ poſt feſtum trium Regũ.

12 D. Magdalena Kreſſina patre patritio apud Noricos nata, eligitur anno Chriſti 1533 præfuit annis 15 fideliter.Obijt anno 1548. Plurimum iniuriarum & oppreſſionum paſſa eſt in bello Germanico à Cæſareanis militibus hac & illac graſſantibus, à quibus tamen poſtea per ipſius clementiſſimi Cæſaris aduentum liberata eſt.

13 D. Dorothea Sexina Noribergenſis ſucceſſit Dominæ Magdalenæ anno Domini 1548,præſidet laudabiliter hoc adhuc currente Iubilæo.

PIRCKHENFELDVM Monialium nobili genere natarum, Ciſtertienſis ordinis,ſub cura & uiſitatione Ebracenſis Abbatis, æternæ Virginitati dicatarum Cœnobium ad AEſtum amnem,ſupra Neapolin in Oſtrofrancis ſitum : fundatum legitur annũ Chriſti circiter 1276 à Friderico Comite de Zollerñ,primo Burggrauio Noribergenſi, & eius prima coniuge D. Helena in hoc ipſo Cœnobio ut aliqui uolunt & ipſa forte poſtulauit depoſita & quieſcente,cum tamen Noribergæ in Franciſcanorum Cœnobij choro eius monumentum conſpiciatur cum tali inſcriptione: Anno domini 1309 Obijt illuſtriſſima principiſſa Domina Helena ſenioris Burggrauij Friderici coniunx,duciſſa Saxoniæ. Habuit hoc Cœnobium munificos benefactores,nobiles Oſtrofrancos de Seckhendorph,hos nimirum, quos Rinhoferos uocant:Quadruplices enim fuerunt Seckhendorphij,Rinhofenſes,Aberdarrenſes, Noltenſes,& Hohennegkheri à Caſtris uel reſidentijs ſuis fortaſſe ita diſtincti. Hæc omnium Franciæ orientalis familiarum in uulgari dicterio quodam ampliſſima eſſe dicitur;ita enim dicunt Oſtrofranci de ſua nobilitate præcipua, Seinsheymer die eltſten, ideſt cæteris omnibus uetuſtiores hos eſſe. Ab his enim Nigromontani Comites deſcendiſſe dicuntur. Seckhendorff.

Eynheimer die ſtoltzten cæteris ſuperbiores:quod amantes forte eſſent & ſtudioſi præter uſitatum ueterum Francorum morem liberioris alicuius apparatus, & paulo ſplendidioris cultus:

Grumbacher die reichſten,omnium opulentiſſimos.

Seckhendorpher die meiſten,hoc eſt,quorum ſtemma præ cæteris familijs omnib. uarie auctum & latiſſime propagatum ſit,nam illi non in Oſtrofrancis tantum,ſed in Sueuia etiam ac Bauaria frequentes habitant. Hi Seckhendorpheri inſignes in hoc Cœnobio habent ſepulturas,cuius Abbatiſſarum talis eſt ſeries, talis Catalogus. Præcipua nobilitas Oſtrofrãcica.

1 Hildegundis	2 Adelheidis	3 Anna	4 Gertrudis
5 Euphemia	6 Barbara	7 Elyſabetha	8 Agnes

9 Khunigundis 10 Margaretha de Seckhendorph & Rinhofen eligitur anno 1429:præfuit 20 annis, Obijt anno Domini 1449.

11 Dorothæa

11 Dorothæa Abbatiſſa ſucceſſit Margaridi præfuit annis 20. Obijt anno 1469.
12 Anna de Vvilmersdorph præfuit annis undecim. Obijt anno Domini 1480.
13 Margaretha ex Dapiferorum de Pommersfelden genere nata, præfuit 14 annis. Obijt anno domini 1494.
14 Margaretha de Seckhendorff poſt Dapiferæ mortem eligitur in Abbatiſſam, præfuit uno & uiginti annis. Obijt anno 1515.
15 Khunigundis à Goczfelden ſucceſſit Dominæ Margaridi rebus humanis exemptæ præfuit 19 annis: celebratur fuiſſe reædificatrix collapſi, & incendio deleti in ſeditione ruſticana Cœnobij. Obijt anno Domini 1534. Menſe Februario.
16 Dorothea de Hirſcheyd præfuit ſex annis. Obijt anno 1540 ultima huius Cęnobij gubernatrix: relinquens poſt ſe unam tantum Monialem Barbaram à Leehenrode, qua diſcedente Cœnobium ab Alberto Marchione occupatum, & quæſtori Ioanni Vveickhersreuttero literato homini gubernandum commiſſum eſt.

Inter hoc Pirckenfeldum & Neapolin ciuitatem Brandenburgenſium Marchionis Alberti ad AEſtum amnem ſitam, fuit nuper adhuc ad eundem fluuium, qui & Cœnobium & oppidum præterfluit, aliud mendicantium Monachorum Franciſcanæ profeſſionis Monaſterium Rietfeldum. Id à ſeditioſis ruſticis etiam miſere deuaſtatum & ſolo æquatum, hodie Neapolitanorum incolarum cœmiterium tantum eſt. Rietfeldū

POVNDVM Monialium Ciſtertienſis inſtituti Cœnobium, infra Rauenſpurgum ciuitatem Imperialem & Vineas Sueuicas ad initiū ſyluæ per quam itur ad oppidum Vvaldſeeh, amœniſſimo & fertiliſſimo loco ſitum, ſic cœpit: ut ex uetuſtis libellis collegi. Anno Domini 1227 conuenerant piæ quædam ſororculæ ſub Eberhardo à Rhordorff Abbate Salemitano apud Seefeldum pagum Acroniani lacus: hæ ſibi domunculam ſeu oratorium extruentes ſex ibi annis & totidem menſibus uixerunt, in pia admodum & innocenti conuerſatione. Poſtea cum alijs quibuſdam ſororculis coniunctæ apud Puſſium montem, antiquitus Sueuum montem dictum, habitarunt propè Sulgouium oppidum hodie Dapiferorum à Vvalburg, ubi quinq; alijs annis iterum cum ſumma difficultate permanſerunt. Erat autē ea tempeſtate Monachus quidam Salemitanus Burcardus à Vveckhenſtein, is Sulgouij apud Dominum Conradum Pincernam de Vvinterſtettē, ac Dominum in Nyffen, Friderici Imperatoris nomine, gubernatorem Sueuiæ & Burgundiæ, interceſſit pro dictis sororibus id ignorantibus, ut is propter Chriſtum iſtis ſororculis conſuleret, & auxilio præſidioq; adeſſet. Conradus autem ad Regem Conradum Haganoam accitus, nihil certi Monacho petenti reſpondere potuit. Ex Haganoa uero reuerſus, reuocauit ad ſe Burcardum fratrem Salemitanum, qui tum cum Friderico Monacho & artium Magiſtro doctiſſimo inuentus eſt apud Comitem de Helffenſtein iacentem in extremis, apud Sigmaringum: Is Burcardus cum ueniſſet, ingreſſi ſunt Conradus Pincerna & Conradus à Vvynada cum fratre Burcardo Monaſteriolum, ut uiderent ſtatum & uitam eius loci Monialium: cumq; eas fundatorem nullū habere intellexiſſet Conradus Pincerna, pollicitus eſt ſe fore fundatorem, & conſtantiſſimum Monaſticæ huius congregationis tutorem ac defenſorē: mox itaq; ex arce ſua frumenta & uina mittens, ad ſufficientē Monialium ſuſtētationē, ſtatim etiā de commodiori loco cōſtruendi Cęnobij cogitauit. Elegerat autē ad hoc ipſum primò pagū Geilhofenſem, ſed aduerſabantur Monachi Augiæ minoris: elegerat & alia loca, ſed tamen Poundinus pagus uiſus eſt ad extruendū locum ſacrū omnium commodiſſimus. Anno itaq; 1230 dedit præfectis ſuis 180 libras obulorū, quibus ligna ad ædificandū idonea adornari facerent, Monaſteriumq; extrui curarent. Cumq; id iam accedentibus aliunde etiam quottidianis ſubſidijs exædificatum eſſet, translatæ ſunt Moniales ex Buſſenſis Montis uicino oratorio, Poundū anno Dñi 1241, in die Innocentum. Harum gubernatrici & Abbatiſſæ

Dominæ

Dominæ Annæ à Franckhenhofen Relligioſiſſimæ fœminæ, quæ diu præfuerat pijs his ſororibus antea quoq;, Cœnobium commendauit, & habitandum dedit Conradus Pincerna unà cum omnibus ad id pertinentibus bonis, pagis, agris, uineis, ac redditibus, quibus uti ac frui libere & licite deberent ſub obſeruantia Religionis, & in diligenti exercitio piorum cultuum. Mox uero à patruo ſuo Reuerendiſſimo Epiſcopo Conſtantienſi Henrico à Thañ, Domino in Vvaldburg hoc etiam impetrauit ac prçcibus facile obtinuit, ut recens conditum Monaſterium digne ab eo conſecraretur, quod factum eſt in octaua S. Apoſtoli Ioannis. Quicunq; autem iſti conſecrationi interfuerunt, hi in Altorffenſi uicino pago liberaliſſime & lautiſſime excepti ac tractati ſunt. Poſtea elapſo biennio, in uigilia S. Mathiæ Apoſtoli Obijt dominus fundator Conradus pincerna à Vvinterſtetten, & Dominus in Nyffen, qui cum coniuge ſua Domina Guta quieſcit in domo capitulari huius ſui Monaſterij Poundenſis, in ſplendido ac de terra eleuato tumulo. Sequenti anno, uidelicet 1344 dotauit idem Monaſterium liberaliſſime Dominus Conradus à Smalneck fundatoris Conradi gener, qui Imperatoris Friderici ſecundi caſtra ſequutus Obijt poſtea in Apulia & ibi ſepelitur apud Barulium ſeu Brulionium: Eius coniunx Domina Irmengardis fundatoris filia poſt defunctum & in acie cœſum chariſſimum maritum tanto mœrore perculſa eſt, ut uitam ſuam honeſtiſſima conuerſatione ſub obedientia Regulari deinceps tranſegerit, & in Chriſto finierit inter ſanctas preces ac pia ieiunia, in hoc ipſo Monaſterio à parentibus ſuis laudabiliter fundato & dotato. Hæc maxima etiam huius Monaſterij fuit benefactrix & ampliatrix ſtudioſiſſima, eodem loco cũ parentibus ſepulta. Abbatiſſas eius loci habes hoc loco ex ordine breuiter ſubnotatas.

1 Tudecha prima collectarum ſororum prope Buſſium parens ac gubernatrix, pia admodum & Relligioſa fœmina, præfuit annis quinq;, & Obijt anno 1232.

2 Anna nobilis uirgo de Franckenhofen ſucceſſit Tudechæ, præfuit duodecim annis. Obijt anno 1244.

3 Irmengardis Conradi pincernæ à Smalneck relicta uidua, uera fundatoris Conradi & Gutæ fundatricis filia, ſubrogatur Dominæ Annæ, ſed quàm diu præfuerit, in faſtos non eſt relatum.

4 Margaretha Selinin. Sub eius gubernatione primum altare Poundenſis Cœnobij dedicatum eſt anno 1275, ab Henrico Epiſcopo Tridentino, in honore S. Trinitatis & Beatæ Virginis.

5 Chriſtina Holbeunin.

6 Adelheidis Aptsreutterina iunior.

7 Vrſula à Prasberg, legitur ex hac uita emigraſſe anno Domini 1321.

8 Adelheidis Aptsreutterina ſenior.

9 Catharina de Vverdenbergk Comitiſſa.

10 Anna ex genere pincernarum de Vvinterſtetten Obijt anno 1400.

11 Anna Humpiſin præfuit per unum ſaltem annum. Obijt anno 1401.

12 Chriſtina Schindelina patritia Rauenſpurgenſis præfuit annis 33. Obijt anno Domini 1434.

13 Vvandelberga Vvylina nobilis Obijt anno 1456, cum præfuiſſet annis 22.

14 Vvalburgis Euglerina ſedit ad clauum annis 16. Obijt anno 1472.

15 Margaretha de Campo præſedit Abbatiæ annis 32: Obijt anno 1504, in die Panthaleonis.

16 Verena de Campo præfuit 16 annis, deceſſit ex hac mortali uita anno 1520.

17 Anna Schlaybegkhyn præfuit 9 añis, paſſa ſeditioſos Agricolas: quibus à Sueuico fœdere profligatis, ipſa egregia reſtitutrix & illuſtratrix Monaſterij, templiq; reædificatrix fuit. Exceſſit è uiuis anno domini 1529.

18 Margaretha Bregkhina ex Feldkirchio Rhetiæ ſuperioris celebri oppido nata: ſucceſſit Dominæ Annæ, præſidet hoc adhuc currente Iubilæo.

REBDORPHVM

REBDORPHVM Canonicorum Regularium S. Auguſtini Cœnobium præclarum & elegans ad Altimulam ſeu Almonum fluuium ſupra Aychſtadium, poſt ipſam arcem Epiſcopalem, in longe amœniſſima ualle ſitum: fundatum ac extrui cœptum eſt, anno Domini 1156, ſub Epiſcopo Ayſtetenſi Domino Conrado à Morſpeck Friderici Imperatoris præcipuo & gratiſſimo conſiliario, ab Imperatrice Domina Beatrice Burgundionum duciſſa, Friderici Barbaroſſæ ſecunda conthorali, quæ pagum Rebdorphenſem dono dabat Epiſcopo ad extruendum Monaſterium. Epiſcopus Conradus ſibi in eo ſepulturam uiuus adhuc adornauit, in quam mortuus depoſitus eſt anno Domini 1171. Cubat in eadem Eccleſia Rebdorphenſi media ferè, ſub inſigni ac ſublimi marmore, illuſtris Dominus Gebhardus, Vltimus Comes de Hirsberg, maximus & Cœnobij huius, & totius Epiſcopatus Aychſtetenſis (cui totum Comitatum Hirsbergenſem legauit moriens) benefactor. De quo Gebhardo ad Conradū ſecundum, Epiſcopū tales extant uerſiculi.

Vltimus Comes Hirsbergenſis.

Montem Ceruorum clarum, caſtrumq; decorum
Et res Conrado Gebhardus ego tibi trado
Quas VVillibaldi uice ſuſcipias patris almi
AEternam ut requiem mihi is impetret atq; ſalutem.

Habuit hoc Cœnobium initio ſui omnes Monachos ferè genere nobiles, quorum gubernator erat præpoſitus. Hi cum tandem à uirtute maiorum degenerantes, abiecto Religionis, literarum & pietatis ſtudio, Venationibus, ac commeſſationib. potius (ne quid amplius dicam) dediti, cum diſciplinæ tum œconomiæ negligentes eſſent: reformauit totum Cœnobium, omni laude digniſſimus Aychſtadianus Epiſcopus D. Ioannes de Quercu, & eiecta degenere nobilitate, ſubſtitutisq; melioribus Obſeruantiā Regularem introduxit añо Domini 1458, ſumpta occaſione apud Cæraſorum Horti Cœnobium, in quo fuerat, dum VVormatiēſia Comitia ſui temporis acceſſiſſet: cuius loci diſciplina captus, mox domum reuerſus, ex hac ipſa præpoſitura ſua, S. Auguſtini Prioratū fecit. Huic præfuerunt ab ea reformatione ad hęc noſtra uſq; tempora Priores ſubſcripti.

Kirsgartē Cœnobiū.

1 Ioannes Herdenius Magiſter artium, Francus ex Freydenburgo Franciæ orientalis oppido ad Mœnum ſupra Miltenburgum ſito natus: aſſumitur ex Cæraſorum horti Cœnobio anno Domini 1458: præfuit annis 25, & anno 1483 peſte grauiter in omni uicinia graſſante correptus obijt: ſepelitur ante chorum cū duobus fratribus eodem tempore peſte abſumptis.

2 Ioannes de Moguntia, Vir prudentiſſimus ſucceſſit, præfuit annis 12 & aliquot Menſibus. Obijt anno 1496 in die D. Erhardi. Sub hoc Priore ingreſſus eſt Cœnobiū hoc ipſum D. Chilianus Leib, quartus huius Cœnobij reformati rector añо 1486 in Diui Andreæ profeſto, anno ætatis 16.

3 Mychaël Francus Bergenſis prope Geyern arcem natus, præfuit annis ſeptem penè. Obijt anno Domini 1503, ipſa die Iulianæ, Februario Menſe. Fuit egregius & admodum Religioſus uir, ſepelitur in Sacello D. Annæ cū Priore Ioanne Moguntino.

4 Chilianus Leib ex Oſtrofrancorum Boſphoro uulgo Ochſenfurtt natus, Vir in literis & linguis multipliciter doctus: ſucceſſit anno 1503, in die S. Perpetuæ & Felicitatis: præeſt adhuc anno hoc Iubilæo 1550: ætatis uero ſuæ anno octuageſimo. Vidit bella, Bauaricum, Ruſticum & Germanicum, quæ omnia copioſe deſcripſit, alioquin etiam uere polygraphus: rector ſui Monaſterij longe utiliſſimus.

Eſt ad eundem fluuium Almonum paululum infra hoc Monaſterium Monialium etiam, & Regularium Canoniſſarum labore ferè ſuo uictitancium elegans Monaſteriolum Mariani lapidis cognomento nobilitatum, id anno Domini 1470 à Guilelmo Epiſcopo Ayſtetenſi inchoatum, piorum hominum Eleemoſynis poſtea auctum & adiutum eſt.

Mariani lapidis Cœnobiolum.

REGII

REGII fontis elegans & præclarum Monaſterium, ordinis D. Bernhardi uel Ciſtercienſis Dioceſeos Conſtantienſis, ſub uiſitatione Salæmitana, in Brentiana ualle, prope Brentij amnis & Pfeferij riui pulcherrimos ampliſſimosq; fontes, & in ipſo Pfeferij inſignis riui cũ Brentio amne coitu, duobus breuib9 miliaribus ſupra Giengam Imperiale oppidũ, uno uero ab Ala Imperiali ciuitatula, tribus à Nordlingiaco, totidemq; à Sueuorum Gamundia (ubi medio itinere eſt Heuppachium oppidulum, de quo per iocum dictur, quod lupus Sculteтum in medio illic foro deuorarit) loco profecto & amæno & maxime ſalubri, utq; breuiter omnia dicam uere Paradyſiaco ſitum, in ſpacioſa eademq; cultiſſima ualle, ut Ciſtercienſia ferè Cœnobia omnia:

Semper enim ualles Syluestribus undiq; cinctas
Arboribus Diuus Bernhardus, amœnaq; prata
Et fluuios: Iuga ſed Benedictus amabat & arces
Cælo ſurgentes, è quarum uertice late
Proſpectus petitur. Seceſſum plebis uterq;:
Sacrarum ſcripturarum ſtudioſus uterq;,
Muſarum & Phœbi: non quem colit Ethnica turba
Sed quem Christicolæ natum de uirgine credunt.

Id inquam amœniſſimum Monaſterium, fundatum eſt in honorem Beatæ Mariæ uirginis & S. Bernhardi Abbatis, Anno Domini 1302 ab Imperatore Romanorum Alberto Auſtrio, Imp. Rodolphi Habſpurgij filio & in Imperij gubernatione ſucceſſore: eiuſq; laudatiſſima conthorali Domina Eliſabetha, Charinthiæ ducиſſa. De hac fundatione extant uaria hinc inde Cœnobij parietibus inſcripta Epigrammata, quæ huic deſcriptioni inſerere libuit: ea uero talia ſunt.

PROPE *Summam aram.*

Anno milleno, tercenteno, adde ſecundum:
Inclytus Albertus Romanæ gloria gentis,
Rex: Duxq; Auſtrali noto de ſanguine natus:
Eliſabeth coniunxq;, Ducum Charinthia proles:
Addunt ecce manus fortes, ut Regia Regis
Fundamenta locent fontis, quo cætera manant.
Pro meritis tantis ſit parta quies ut eorum
Spiritui ante Deum: lector precibus rogitato.

ALIUD *huius fundationis Elogium.*

Regius hic fons eſt, quem primum ab origine uiua,
Auſtrius Albertus Romanorum optimus ille
Rex ſimul & Pater eduxit cum coniuge fida:
Cœnobium coniunxit idem prædiuite cenſu
Ditior ut ſuperas tandem conſcenderet oras.

ALIUD *eiuſdem Encomion.*

Mille ſibi Titan confecerat aureus orbes
Saturnus decies, Iupiter atq; ſemel: Id eſt. Anno Domini 1302. Sol enim ſecundum Aſtronomorũ do-
Cum Christus natus pura de uirgine nobis:
Prodijt in lucem Regulaq; arxq; ſuis.
Laudibus ecce potens Albertus, prole creatus
Pannonia, magni Rex pius Imperij:

S Et

ſtrinem in unius anni, Saturnus in 30 annorum, Iupiter in duorũ ſpatio ſuum curſum abſoluunt.

Et ſata ſtirpe ducum Eliſabeth, iuſtiſſima coniunx
Quæ Charinthiaca gente creata fuit.
Fundamenta locant Regis de nomine dicta
Regia Crene aderat Cœnobiumq́ ſimul.
Hinc domus illa Dei, Reginæ dicitur almæ
Bernhardoq́ pio numinibusq́ pijs.

De hac ipſa fundatione, ego etiam currente hoc Iubilæo, tale luſi Epigramma, cui per literas numerum Romanum deſignantes Annus fundationis inſertus eſt.

RegIVs bIC fons eſt ALberto à Rege potente
A DVCe ConſtrVCtVs Pannona terra tVo.
IpſIVs & generoſa & honeſta ConIVge ELyſa:
AEternI qVæ ſVnt Corpora honeſta PoLI.

Eſt in huius Monaſterij uicinia, & recte è regione eius, ultra Brentium fluuiolum, Saxum quoddam excelſum, undiquaq; arboribus cinctum & ſingulari quaſi religione conſpicuum: in eo dicitur fuiſſe antiquitus caſtrum Heeruuardtſtein, quod à comitibus Helffenſteinenſibus cum circumiacente territorio emerat pro conſtruenda domo Dei, Albertus dux Auſtriæ & Romanorum Rex, primarius huius loci fundator. Sunt prope Regij huius fontis Cœnobium, Quatuor inſignes & ampliſſimi fontes, lacuum inſtar: primus & præcipuus Brentij amnis, ducentis paſſibus à Cœnobio. Secundus Pfeferij centum paſſibus, in quem ſi conijciatur peregrinus & aliunde allatus piſcis, excæcari illico ſolet. Tertius Cochius dicitur, ex eo enim Cochius fluuiolus (à quo uicina quædam Sueuiæ pars nomen accipit, das Cochertal) naſcitur. Quartus anonymus eſt, quo fluente Chariſtia futura & Annonæ difficultas portendi ac ſignificari creditur. Fluxit uero parumper hoc currente Iubilæo, quo Aſtrologi etiam ſequentem annum ſteriliorem futurum interminati ſunt. Catalogum eiuſdem loci Abbatum talem ibi inueni ac excepi, cum uidendæ amœniſſimæ Paradyſi eius ergò, ſuperiore anno ad Comitia Auguſtana iturus, acceſſiſſem.

Fontes memorabiles circa fontem Regium.

1 Henricus de Salem, uel Salomonis uilla aſſumptus: Primus conſtituitur Abbas Regij huius fontis anno Domini 1302, ſed quàmdiu is rerum potitus ſit, non inuenio.

2 Marquardus. 3 Bertholdus. 4 Henricus Hubmannus.

5 Fridericus. 6 Ioannes: de quibus omnibus nihil ſcriptum repperi.

7 Aluuigus præfuit 4 tantum hebdomadis, amplius enim nec de ipſo quicquam habetur in literas uel faſtos relatum.

8 Nicolaus cognomento Vngarus, Patria Rauenſpurgius: Reſignauit, ſed quo anno, ignoratur.

9 Ioannes de Rinderbach uir nobilis, interfuit Concilio Conſtancienſi, à quo cum rediiſſet, reddidit Abbatiam his, à quibus ad eam capeſſendam antea perſuaſus fuerat.

10 Hildebrandus de Salomonis uilla aſſumptus eſt anno 1426, præfuit annis 36 fuit Abbas Infulatus, quod Romæ pro ſe tantum obtinuit. Reſignauit anno ſalutis 1462.

11 Petrus Stock ex Salemitano Cœnobio accitus poſt confectum bellum Ciuile inter Ciuitates & principes Imperij geſtum, in quo miſere uaſtatum & expoliatum fuerat Cœnobium, ſex tantum præfuit ſeptimanis: Reſignauitq; ob maximam Cœnobij paupertatem & annihilationem, ſeq; iterum ad Salemitannm ſuum Cœnobium recepit, anno Dominicæ Incarnationis 1462.

12 Petrus Suſapffel ex Nordlingiaco natus, præſedit Abbatiæ non inutiliter annis 7. Obijt anno 1469. 13 Ioannes Offelinus ex Vvemdingo Rhiæſæ oppido natus præfuit annis ſex. Obijt anno 1475.

14 Ioannes Sporerj Nordlingenſis, ſedit ad clauum Cœnobij annis ſedecim: Deceſſit ex hac mortali uita anno Chriſti 1491. Is diligenti Oeconomiæ adminiſtratione, ſtudio-

ſa-

ſiq; equorum educatione Cœnobium (cuius res grauiter attritæ & in anguſtum prius adductæ fuerant) preclare inſtaurauit & auxit.

15 Helyas Sengius ſucceſſit Sporero, ſedit etiam annis ſedecim & anno 1507 reddidit Abbatiam non male à ſe adminiſtratam, his à quibus eam antea acceperat. Ipſe priuatus adhuc uixit ad annum Chriſti uſq; 1516 quo Obijt. Sepelitur in media Laicorum Eccleſia. 16 Emeranus Patrio cognomento Thiem dictus, ex Vuemdingo etiam natus: eligitur in Abbatem anno Domini 1507 præfuit laudabiliter annis ſex. Reſignauit paululum ante obitum ſuum, ita ut uno & eodem tempore tres Abbates ſuperſtites eſſent in hoc Cœnobio. Obijt uero anno Domini 1513. Decima Kalendarum Februarij. Cubat in dextra templi Abſide prope D. Beatricē comitiſſam Schluſſelbergenſem. Extant in eius laudes, tales uerſiculi ex quibus q̄d præclari cōſtruxerit, colligi poteſt.

Magnificum templum hoc ſexenni conſtruit orbe
Ex fundo, clauſtrum circuituq; colit.
Iungens huic ædi raptim Xenodochia bina
Annonam cunctam multiplicare ualens.

17 Melchior Ruff ex Hochſtadio, Danubiano oppido natus: laudabiliter & utiliſſime præfuit annis 27. Primus intulit pontificalia ornamenta non pro ſe tantum, ſed & pro ſucceſſoribus ſuis, primus itaq; Abbas huius loci Infulat⁹, de quo in templi choro (ubi terræ parenti redditus eſt) tale legitur in ipſius perpetuam memoriam ſcriptum Epigramma.

Melchior Abba Monaſterij celeberrimus huius
Ruff cognomen habens, hac ſepelitur humo.
Prælatus ſapiens, ſolidus mirator honeſti
Conſilio & mentis dexteritate ualens.
Comis & Vrbanus, dicendo peritus Amuſſim:
Qui modicum cupijt rite præeſſe ſuis.
Papa proinde Leo Decimus geſtare Tiaram
Hunc (quod erat tali dignus honore) iubet.
Ergo precare Deum quicunq; præibis, ut ipſe
Illius ætherea ſpiritus aſtra petat.

Vendidit & Decimas & domum Monaſterij in Imperiali oppido Reutlingen, octo millibus aureorum, retenta tamen aliqua uinorum decimatione. Conſtruxit uero parte harum pecuniarum uſtrinas Cœnobio uicinas ad Brentianum fontem, in quibus miro labore ac artificio ferreæ fornaces parari ſolent. Obijt Abbas iſte ſub finem anni 1539, poſt cuius diſceſſum, Cœnobium ab Vlrico duce Vuirtembergenſi (qui ex Tutore & aduocato raptor iam factus erat) uiolenter occupatum eſt.

18 Ambroſius Boxlerus ex Gienga, uicino Imperiali oppido natus, Secundus huius loci Abbas Infulatus: uir admodum humanus. Eligitur, recuperato Cœnobio è manib⁹ Ducis Vvirtenbergenſis, per Diuum Imperatorem Carolum ac Regem Ferdinandum potentiſſimos fratres, ut ueros fundatores ac tutores, anno 1544: Conſtruxit in Marca ſua Steynenſi magnificam domum eo ipſo loco, in quo fuit antiquitus Cœnobium: fecit & ad Pfeferij fluuioli fontem, unam adhuc uſtrinam, in qua ferrum liquari ſolet, quod prope Alam uicinum oppidum Imperiale fodit̄ & ex quo fornaces adornantur. Præſidet fœliciter hoc adhuc currēte Iubilæo, quo in hac uicinia circa finem Iulij Ciuile bellum ex arſerat, inter Vlricum Comitem ab Helffenſtein & S.P.Q. Vlmenſem, eo quòd Comitis ſubditi & Nellingenſes Agricolæ (qui Vlmenſi Reipub. ſubſunt) propter paſcuorum utrinq; neglectos terminos inter ſeſe digladiarentur. Vlmenſes collecto exercitu octo milium Agricolarum egreſſi erant, inſtructi tormentis etiam ac machinis bellicis: quos Comes cunctator nihil admodum curans, dum de colligendo tamen Equitatu inter cogna- *Caprarũ belli ſeu piſorum.*

tos ſuos, uicinos Comites & Regulos tacite interea cogitat ac laborat: Imperator interpoſita authoritate ſua, miſſiſq; ex Auguſta Vindelicorum (quo habendorum Comitiorum ergò uenerat) publicis literis, Bellum inhibuit, pacemq; mandauit magno Vlmenſis Reipub. commodo. Bellum hoc à finitimis, Caprarum Bellum (quod propter capras cœpiſſet) & in Vlmenſium ignominiam Piſorum bellum, uulgatis nominibus der Geiß vnd Schefen krieg nuncupatum eſt.

ROGKHENBVRGVM Præmonſtratenſium ordinis magnificentiſſimum in Sueuia Cœnobium, duobus miliaribus ab Vlma Sueuiæ Metropoli, dimidio uero ab oppido Fuggarorum Vveiſſenhorn ſitum: ædificari eſt cœptum anno Chriſti 1126 à Bertholdo, Sifrido & Conrado Germanis fratribus, Comitibus de Bibregk, & à Domina Demutha Bertholdi Comitis coniuge quæ Comitiſſa erat à Zollern. Eſt in eo celebris ſepultura primum fundatorum, poſtea etiam Dominorum de Aſch, imprimis uero Conradi Equitis aurati & Vvolfgangi, utriusq; item uxorum ac liberorum. Primi huius Cœnobij gubernatores appellabantur Præpoſiti, quorum omnium uix ſola ſuper ſunt nomina, unde in prolixo carmine (quod decimo nono ætatis meæ año de Rogkhenburgenſium Annalibus ſcripſi) in hunc modum inter cætera luſi.

Præpoſitos, primos Rectores atq; parentes
Carmine debebam nobilitare meo.
Sed nihil omnino poſſum decernere certi
De quibus ipſa etiam Bybliotheca tacet.
Dum nil ſcripſerunt rebus de talibus illi
Ad quos ſpectabat plurimum is ipſe labor.
Ipſa ſepulchra tamen, monumentaq; priſca loquuntur,
Bertholdum primum ſceptra tuliſſe domus.
Quem de Kinſegkho teſtantur ſaxa Baronem:
Cætera de uita meq; aliosq; latent.
Præpoſitos alios taceo, cum ſola ſuperſint
Nomina, quæ nihil hic utilitatis habent.

Abbates uero ad hæc noſtra uſq; tempora hi præfuiſſe leguntur.

1 Ioannes Deuringerus Ingeſtettanus ex proximo pago oriundus eligitur anno Chriſti 1440 præfuit annis 34. Reſignauit Abbatiam anno Domini 1474. Egregius Monaſterij illuſtrator: Deceſſit ex hoc mortali ſeculo anno Domini 1477. Sepelitur in dextra abſide prope Chorum. 2 Vlricus Bellerius Gunsburgius ex Auguſtani Epiſcopi oppido natus, eligitur anno Chriſti 1474 præfuit annis decem, deceſſit ex hac uita anno 1484. Condidit ambitum cum contiguo beatæ uirginis ſacello: in quo uiuus ſibi ſepulturam ſtatuit. 3 Georgius Pictor primus Abbas Inſulatus, eligitur anno 1484 præfuit annis 21. Obijt anno Chriſti 1505 decima octaua Decembrium: In ſiniſtra Chori abſide ſepultus. 4 Ioannes Molitor Memmingenſis patre conſule natus, eligitur anno 1505 præfuit duobus annis, & exceſſit è uiuis anno Chriſti 1507.

5 Iodocus Tornator Veldenſis, Rhætus in Curienſis Epiſcopalis urbis uicinia natus: eligitur anno 1508: fuit diligens paterfamilias, adornator & extructor Bybliothecæ ſtudioſiſſimus, præfuit annis 20 multa cum laude: quibus uetuſtate ruinoſa omnia ex fundamentis reſtituit preclareq; auxit. Obijt anno Domini 1528 uiceſima tertia Maij anno ætatis ſuæ lxvii.

6 Ioannes Mayerus ex Bremaco uilla Vrſpergenſi Cœnobio uicina natus, corporis & ingenij bonis præſtans uirq; longe humaniſſimus, eligitur anno Chriſti 1528 præfuit annis pene 16 quibus ædificia plurima Bellorum partim tempeſtatibus partim uero uetuſtate uaſtata & collapſa praclare refecit. Obijt anno Chriſtianorum 1543. Sepelitur cũ tali Epigraphe.

D.M. Ac.

D. M. Æ.

Chriſto pietatiq́ deuotiſſ. Pater Ioannes Mayer Roggenburgenſis Cœnobij Antiſtes digniſſ. bonorũ tutor ſedulus, malorum placidus Corrector, ac rei Domeſticæ diligens adminiſtrator, hoc marmor ſuæ memoriæ uiuus P. rerum potitus annis 16, Naturæ ſatisfecit anno ætatis ſuæ lxii. noſtræ ſalutis 1543 VI. Nouẽb.

Tendimus huc omnes.

Georgius Ehrman Memmingenſis, uir multis egregijs uirtutibus conſpicuus, eligitur anno 1543 præſidet ſapienter & utiliter hoc adhuc currente Iubilæo. De cuius inſignibus tale aliquando luſi Epigramma.

Peruolat erecto Paradyſum corpore Alauda.
In cuius roſtro pendet ariſta grauis
Verticibus uolucris ſtellarum adiunctus aceruus:
Iudice me populum talia nempe monet. Ideſt. Roggenburgum.
Muſicus & Phœbo & Muſis chariſſimus, iſtis
Temporibus, Farris caſtra laremq́ regit.
Ille caput ſuperi tollens ad limen Olympi,
Ad cœlos facilem quærit & aſtra uiam.

ROTVM uel Rodium, uulgo Monachorum Rotum ad alterius cuiuſdam Dominarum Rodi in Oſtrofrancis ſiti differentiam ſic dictum, magnificum Præmonſtratenſis inſtituti Cœnobium in Sueuia, duobus miliaribus à Memmingiaco Ciuitate Imperiali, in Haslachij & Rotæ amœniſſimorum fluuiolorum medio concurſu ſitum: quorum poſterior miliare ſupra Rodum ortus, Monaſterium ipſum perfluit, & ei nomen hoc fecit. Poſtea aſſumpto Haslachio Bonam Cellam Monialium Cœnobium, & Aychſtettum pagum Friburgenſium nobilium præterfluens, paululum ſupra Vlmam Danubio confluit: Id inquàm Rodum, fundatum legitur anno Chriſti 1126 à Domina Hemma, illuſtris Baronis & Equitis aurati Henrici à Vvildenuuergk coniuge: eius nimirum qui in Freudenburgo arce habitaſſe legitur, & ex ea excepit filios Rhenigenum & Chunonem eiuſdem Cœnobij maximos benefactores, ut habet uetus diſtichon, quod ſacello Capitulari inſcriptum legitur.

Fundatrice Hemma Rhenigenum credimus eſſe
Chunonemq́ ſatos: chara hic cum matre ſepultos.

Habuit initio hoc Cœnobium Rectores etiam Præpoſitos, quorum omniũ fere nomina interciderunt: præter Reinhardi, & alterius cuiuſdam Bertholdi, cuius tale adhuc in Templi quodam pariete uiſitur monumentum, ad beatam uirginem matrem:

Hæc tibi dum ui xi reparatrix unica Mun di.
Solers conſtru xi me pœnis exue ſin

Abbatum nomina extant, ſed nec illorum omnium: inter quos primum habemus Odinonem hominem Sanctæ & piæ conuerſationis, Dapiferum de Vvaldburg, ſub quo tam potens, tamq́ magnificum fuit hoc Cœnobium Rotenſe, ut aleret Monachos ſupra ducentos: ſorores uero (nam ordo Præmonſtratenſis utrumq́ ſexum antiquitus coniunctum habuit) admodum multas etiam, ſtrenuiſſimam uitam agentes. Legitur is inſtituiſſe & Monachis è ſuo hoc Cœnobio miſſis impleſſe quinq́ Eccleſias inſtituti Præmonſtratenſis, Vviltauienſem in Heluetijs, Lutrenſem uulgo Kheiſerslauttern dictam, Augienſem prope Rauenſpurgum ſitam anno Domini 1145, Steingadenſem in Rhetis an- Vviltau. Lutra. Augia. Steingadẽ

 no 1147

Martal. no 1147, Martalenſem ad Danubium anno 1170 ad preces Hugonis Comitis Palatini Tubingenſis, cui Odino in ſeculo adhuc conſtitutus ſeruiuerat. Obijt Abbas iſte Odino anno Domini 1182: ſucceſſorum ipſius aliqui deſiderantur: quorum nomina uetuſtas oĩa abſumens è memoria hominũ abripuit. 2 Eglolphus de Lutrach præfuit Rhodano Cœnobio anno 1356. 3 Bertholdus Abbas, in ſacello D. Virginis ad introitũ ſepultus, ſucceſſit Eglolpho: ſed quàm diu ad clauum ſederit, ignoratur.

4 Henricus è Martalenſi Monaſterio aſſumptus, Cæſari Carolo quarto inſtitit ꝓ Monaſterij collapſi inſtauratione, cui præfuit per menſes tantũ 18. Bonus œconomus, & utilis Monaſterio futurus, ſi uixiſſet diutius. 5 Martinus Patria Martalenſis, habet̃ pro Secundo Rodẽſis Monaſterij fundatore: Collapſum enim & ad extremam inopiam redactum ſingulari prudentia & diligentia egregie inſtaurauit. Fuit aſſumptus ex Martalenſi conuentu præfuit annis 30 & Obijt anno Chriſti 1457. 6 Georgius ab Ickhenau eligitur anno Chriſti 1457 præfuit 13 annis. Obijt anno Dominicæ incarnationis 1470 die Nona Octobris. 7 Ioannes Sigk Memmingenſis præfuit tribus annis. Obijt anno 1473. 8 Henricus Gallinarius Lindauienſis, egregius œconom⁹ & collector theſaurorum, eligitur anno Chriſti 1473 præfuit 26 annis. Erexit ſacellũ anno Domini 1483 in quo ſepultus eſt, poſtq̃ Obijt anno Chriſti 1499. 9 Conrad⁹ Ehrman ſenior, ex pago Zell natus, eligitur anno 1500 fuit egregius extructor & amplificator Cœnobij Rodenſis, cui præfuit annis 20 quibus ædificauit maius Templum, q̃d abſoluit anno 1506 itẽ ſacellũ Beatę uirginis & Bybliothecã anno 1502. Obijt año 1520.

10 Ioannes Laugingerus Biberacenſis, ex Rectore Eccleſiæ Steinbacenſis in Abbatẽ eligitur anno Domini 1520 præfuit 13 annis, Obijt anno ſalutis 1533.

11 Conradus Ehrman iunior & ipſe Zellenſis, Senioris Ehrmanni patruelis: Artium Philoſophiæ Magiſter Friburgenſis, eligitur anno Domini 1533 ſecundo Maij: præfuit laudabiliter 10 annis, ædificare cœpit plurima, quæ poſtea à ſucceſſore præclare abſoluta ſunt. Obijt anno Domni 1543, triceſima Ianuarij. 12 Conradus Spleis Bouſtetanus ex pago prope Biberacum ſito natus, uir humaniſſimus, eligitur anno Chriſti 1543 Nona Februarij: Exulauit anno 1547 apud Vberlingam propter crebras Schmalcaldici fœderis in Monaſterium factas irruptiones, reſtitutus uero eſt in uigilia trium Regum à Carolo V. Rom. Imp. In cuius gratiam tale à me de hoc Cœnobio luſum eſt ſuperioribus annis Schediaſma.

Hemma potens Domina, Henrici pia & inclyta coniunx
Vuldenbergenſis nati de gente Baronis,
Auratiq; Equitis fama ſuper æthera noti:
Illa Dei flagrans ueræ & pietatis amore
Cum natis Chunone, Renigeroq; decoram
Hanc dedit extructam præclaris ſumptibus ædem,
Chriſte Deus matriq; tuæ, charoq; parenti
Atq; tibi: Præmonſtratenſis ut ordinis eſſet
Apta domus precibus, pietati & religioni.
Hoc te Conradus Spleis bis ego in ædibus Abbas
Scire uolo lector, ne noſtri ignarus initij
Diſcedas. Tu pro nobis pia fata precare.
Hoc ipſum promittimus & nos mente paterna
Facturos pro te, cunctiſq; fidelibus orbis.

Obijt in Autumno anni 1549 in thermis.

13 Vitus cognomento textor, Vuangenſis ex parrocho Oſterkirchenſi Abbas factus eſt anno 1549 præſidet hoc adhuc currente Iubilæo.

SALO-

SALOMONIS VILLA uulgo Salmenſuuyler, uel ut aliqui uolunt Alemanni uilla (etſi non ita antiquũ ſit, ut Alemanni nomen redolere poſſit) dictum: omnium Monaſteriorum Ciſtertienſis inſtituti in Germanijs facile pulcherrimum opulentiſſimumq́ue, uno miliari ab Vberlinga Ciuitate Imperiali ad Acronium lacum condita, in ipſa uera Sueuia ſitum: quod aliqui ſic dictum exiſtimant, quòd ad templi Hieroſolomitani ſimilitudinem conditum ſit, alij uero à Salomone paſtore quodam primam ibi cellam ſibi in oratorium conſtruente, nomen id ei inditum perhibere & affirmare audent. Id inquàm ampliſſimum Monachorum collegium (in quo hac etiam adhuc tempeſtate Sexaginta inuenias Monachos) fundatum & locupletatum eſt ſub Innocentio ſecundo Pont. Max. & Lothario Imperatore, à Gunthe ramo nobili ac opulentiſſimo Barone de Adelsreutte, Equite aurato, qui Obijt anno Domini 1138. Huius inſignia fuerunt niger Aries in rubea planitie. Conſequutum eſt Monaſterium hoc maximas opes & facultates per diligentem ac prudentem œconomiæ adminiſtrationem. Donatum tamen eſt etiam munificentiſſime à plurimis Imperatoribus à Conrado Sueuo uidelicet anno Domini 1142 à Friderico Barbaroſſa anno Domini 1155: tandem etiam ab Eberhardo, uel ut alij uocant, Burckhardo Salisburgenſi Archiepiſcopo Romanæ Sedis legato, qui honorifice in hoc Cœnobio humatus, ſecundus eiuſdem fundator & præcipuus ditator fuiſſe perhibetur. Habitant non procul à Salæmitano hoc Cœnobio Comites Sancti Montis, qui cum olim Monaſterium plurimis iniurijs afficerent, & opprimere conarentur, à Carolo quarto amplius id facere aut præſumere prohibiti ſunt, qui Cœnobio nouas libertates & maxima priuilegia impertiuit. Multa olim ad idem Monaſterium contulerunt Comites Montis fortis, qui inter cætera beneficia & hoc fundarunt, ut omnibus ibi equitibus & uiatoribus gratuitum pateret per unam noctem hoſpitium: ſed quomodo iſta tandem uetus conſuetudo abrogata ſit, narratur mirabile quoddam commentum de Monacho Diabolum effingente, & nocturnis temporibus mirifice in domo hoſpitum (qua forte fortuna ea nocte receptus erat Comes quidam Montis fortis) tumultuante: quem idem Comes noctu ſurgens, gladio ſurſum per afferem (cui incubuerat tumultuans Monachus) infixo, forte fortuna ita deprehenſum transfoderat. Habent in huius Monaſterij longe pulcherrimo magnificentiſſimoq́ue Templo ſepulchra & reconditoria ſua nobiles à Bodmen, Gremlichij, Schellembergeri, & Barones Rhordorffenſes. Catalogus huius loci Abbatum talis mihi ab ipſo Abbate (qui hodie rerum potitur) benigniter cõmunicatus eſt.

Comites S. Mõtis.

Monachus fingens ſe Diabolum transfoditur et interficitur.

1 Frouuinus è Monaſterio Lucellenſi euocatus, primus declaratur Abbas Salemitanus anno Chriſti 1137 ſub Vlrico ſecundo Epiſcopo Conſtantienſi: præfuit laudabiliter 28 annis, fideliter bona Cœnobij ampliando. Obijt anno Chriſti 1165. Fuit uir admodũ religioſus, & ſuæ gubernatiõis ſtudioſiſſimus. 2 Godefridus eligitur anno Chriſti 1165 præfuit ſub Alexãdro tertio Pont. Max. & Friderico Barbaroſſa Imperatore, Epiſcopo uero Conſtantienſi Othone duce de zeringen tribus annis. Obijt anno Chriſti 1168. 3 Erimbertus eligit̃ anno Chriſti 1169 ſub Pont. Alexandro tertio, Imperatore Friderico primo, Epiſcopo Conſtantienſi Othone: præfuit annis ſeptẽ. Obijt anno ſalutis 1176. 4 Chriſtianus eligitur anno 1176 ſub ijſdem Pont. & Imperatore, Epiſcopo uero Conſtantienſi Bertholdo Barone de Buſnang, præfuit annis quindecim. Obijt anno 1190. 5 Eberhardus Comes de Rordorff eligitur anno Chriſti 1190 ſub Pont. Celeſtino tertio, Imperat. Henrico VI. Epiſcopo uero Diethelmo Barone de Vveiſſenburg & Domino in Krenckhingen: præfuit Monaſterio fideliter annis uno & quinquaginta. Obijt anno Chriſtianorum 1240.

6 Bertholdus Comes de Vrach eligitur uiuente adhuc Eberhardo in coadiutorem anno Dñi 1240 Romana ſede uacante, ſub Imperatore Friderico ſecundo, Epiſcopo uero Henrico Barone de Tannegk, præfuit per unum tantum annum, & Obijt anno Dñi 1241.

7 Eberhardus de Vvolmantingen eligitur anno ſalutis 1241 ſub eodem Henrico Epiſcopo, Imp. Friderico ſecundo, uacante ſede Apoſtolica: præfuit 35 annis, & fratri Vdalrico uolens Abbatiam reſignat anno Chriſti 1276 octo annis ante ſuam ex mortali uita emigrationem. Obijt tandem anno 1284. Sub eius gubernatione Heremita quidam &

Monachus Salemitanus Henricus Finck anno Domini 1256 auxilijs Bertholdi Comitis in Sancto Monte fundum liberaliter conferentis, aliud Monaſteriolum ordinis Ciſtertienſis in honore Ioannis Baptiſtæ & S. Catharinæ, inſtituit in umbilico Montis Sanctorum, ad Angulum uulgo dictum: in quo ſemper unus Salemitanorum habitare hodie adhuc ſolet.

Anguli Cœnobiũ in Monte Sancto.

8 Vdalricus Gretter de Biberaco eligitur anno Chriſtianorum 1276 Nicolao pontificatum, Rudolpho Habſpurgio Imperium gubernante, Epiſcopatum uero Conſtantienſem Rodolpho Habſpurgio Regis Rudolphi fratre tenente, præfuit ſex annis, Obijt hydropiſi anno gratiæ 1282.

9 Vdalricus de Selfingen eligitur anno Domini 1282 menſe Iulio, Martino quarto pontificatui, Rudolpho Habſpurgio Imperio præſidente, ſub Epiſcopo Rudolpho, præfuit laudabiliter annis 30. Aedificauit ex fundamentis, penè incomparabilem & magnificentiſſimam Salemitani Monaſterij Baſilicam è ſolido quadrato lapide, in qua uiginti octo ſunt Altaria inſignia, & duo organa præclariſſima. Obijt anno Chriſti 1311. Ad eius ſepulchrum pendent ſequentes etſi inconditi & ueterem barbariem egregie redolentes uerſiculi, ſequentium quorundam Abbatum nomina comprehendentes.

Baſilica Salemitana.

Rupe ſub hac multa requieſcunt corpora patrum
Qui dum uita ſuperſtes erat, fulgentes honore
Paſtorum, baculi quos ornant Abbatiales.
Vdalricus, Selſingenſis dictus & Abbas
Eccleſiæ præſentis, quam conſtruxit & ipſe
Dum paſtoralem hic bis quartus is obtinet arcem.
Nobilis hunc ſequitur Vlricus, ſede priori
Abbas hic decimus Comes è Salgans generatus
Abbatis poſt hunc Bertholdum etiam Infula comat
Vndecimum, quin Doctorem quoq; Thæologiæ.
Vuilhelmus cognomine Schraylck ſequitur duodenus.
Poſt quem ſuſcipitur Iodocus nomine Senner.
Hinc Petrus de Rauenſpurgo ſumitur Ochſer:
Subſequitur Georgus, quem Conſtantia gignit.
Luduuicus poſt hos Vberlingenſis habetur.
Quorum ſuſcepit ſordens hæc corpora tellus.
Sed cœli pateant animabus Regna beata
Impetret ut pia, qui tranſis dic ſalue Maria:
Fiat ut exoptas, requiem ne dicere ſpernas,
Vt tibi poſt mortem æqua ferantur dona ſalutis.

10 Conradus de Eslingen eligitur anno Chriſti 1311 Clemente quinto Pontificatum Henrico ſeptimo Imperium, & Henrico de Klingenberg Epiſcopatum tenente: præfuit annis 26 eligitur in Epiſcopum Curienſem: etſi non inueniam eum illic ſediſſe. Abbatiam uero reſignauit in manus Benedicti duodecimi P.M. anno Chriſti 1337.

11 Vdalricus Comes de Sargans eligitur anno Chriſti 1337 ſub Pontifice Benedicto duodecimo, Imperatore Ludouico quarto, Epiſcopo Nicolao de Kenczingen, præfuit laudabiliter annis uno & uiginti. Obijt anno 1358.

12 Bertholdus Ducz ſacræ Theologiæ profeſſor, eligitur anno Chriſti 1358 Innocẽtio ſexto Põtificatui, Carolo quarto Imperio, Henrico à Brandis Epiſcopatui Conſtantienſi præſidente: præfuit annis quindecim, & Abbatiam ſponte reſignans fratrem Gulielmum ſubrogauit anno gratiæ 1373.

13 Gulielm⁹ Schraylgk Abbas quondã Monaſterij Raytẽhaslachiani in Bauaris eligitur

tur anno Chriſti 1373 ſub Gregorio undecimo pontifice, Vvẽceslao Imperatore, Henrico de Brandis Epiſcopo Conſtantienſi: præfuit 23 annis, obtinuit ab Vrbano vi. pontifice Max. ornamenta pontificalia omnia, fuitq́ primus Abbas huius loci Infulatus.

14 Iodocus Sennerus eligitur anno 1395 Bonifacio Nono pontificiam dignitatem, Vvenceslao Imperij clauum, Burcardo uero Barone de Heuuen Conſtantienſem Eccleſiam tenente: præfuit annis 22 reſignat Abbatiam uoluntarie anno Chriſti 1417. Obijt poſtea anno gratiæ 1429.

15 Petrus Ochſerus patria Rauenſpurgenſis, eligitur anno Chriſti 1417 Concilij Cõſtantienſis tempore, Martino quinto pontificatum, Sigiſmundo Imperium, Othone Marchione de Rottelen Epiſcopatum Conſtantienſem adminiſtrãte, præfuit 24 annis. Obijt ſubitanea morte in uilla Oſtern anno Chriſti 1441.

16 Georgius Monachus de Cõſtantia, eligitur in Abbatem Salemitanum anno 1441. Felice quinto pontificatui, Friderico tertio Imperio, Henrico Barone de Heuuen Epiſcopatui præſidente: præfuit annis penè 19. Reſignauit Abbatiam anno 1459. Fecit fieri maius Organon, cuius maxima & medioxima Fiſtula habet in lõgitudine pedes 28, in circumferentia ſpithamas quatuor: item cadum ſtupendæ magnitudinis, quem incolæ Patricis appellatione toti ferè Germaniæ notiſſimum fecerunt, in eo aliqui Monachum olim uinorum inſpectorem perijſſe affirmant. Aedificauit & ornatiſſimũ piſtrinum, magnam incudem, maiorem Monſtrantiam ut uocant & maiorem Crucem deauratam: omnia conſtruens magna, quod argumento eſt & ipſum fuiſſe non admodum paruum. *Organũ magnum.* *Cadus magnus.*

17 Ludouicus Oſuualdus ex Vberlingen Ciuitate Imperiali ad Acronium lacum ſita, ſacræ Theologiæ profeſſor: eligitur anno Chriſti 1459, Pio ſecũdo Pontificatum, Friderico tertio Imperium, Henrico Barone de Heuuen Epiſcopatum Conſtantienſem adminiſtrante: præfuit 12 annis. Reſignat Abbatiam infirmitatibus, & afflicta ualetudine grauatus anno Chriſti 1471 & non multo poſt deceſſit ex hac uita.

18 Ioannes Stantenat, Lucellenſis antea Abbas, eligitur in Abbatem Salomonis uillæ anno 1471 Papatum Sixto quarto, Imperium Friderico tertio, Epiſcopatum Conſtantienſem Hermanno de Landenberg tenente: præfuit annis 24. Aedificari fecit inter cætera multa æſtiuale Refectorium longe pulcherrimum. Obijt anno 1495.

19 Ioannes Scharpfferde Mimmenshuſen uicino pago: eligitur anno Chriſti 1495 Alexandro ſexto pontificatum, Maximiliano Imperium, Thoma de Cylia Epiſcopatum gubernante: præfuit annis 16 fideliſſime, fuit optimus œconomus, ædificauit Bybliothecam, & ſacellum quod eſt ſub Bybliotheca ornatiſſimum. Obijt anno Chriſti 1510 in die S. Franciſci ante prandium.

20 Iodocus Negkarus, Patria Vberlingenſis: ſtuduit Parrhiſijs diuinæ & humanæ philoſophiæ, uir (ut illa tempora ferebant) eximie doctus, & formatus (ut uocant) Baccalaureus, eligitur anno Chriſti 1510 in die S. Dioniſij, Iulio ſecundo pontificatum, Maximiliano Imperium, Hugone de Landenberg Epiſcopatum Conſtantienſem adminiſtrante: præfuit utiliter annis 18. Obijt anno Chriſti 1529 ætatis ſuæ 47. Sub hoc ædificata eſt Pfullendorphi magnifica domus Salemitanorum à Conrado Troſtheymero Burſario Salemitano.

21 Amandus Schefferus Argentoracenſis, uir optimus, non minus ad religionem quàm domeſticam curam genitus: eligitur anno Chriſti 1529. Clemente ſeptimo pontificatum, Carolo V. Imperium, & Hugone de Landenburg Epiſcopatum gubernante: præfuit annis ſex. Moritur plenus dierum Vberlingæ anno Chriſti 1534 ubi ſepelitur in Cœnobio Minorum. Cœpit ædificare magnificentiſſimam domum Vberlingenſem, quam ſequens abſoluit.

22 Ioannes, Piſcatoris Mimmenshuſani filius, uir doctus, piusq́ fratrum amator: eligitur anno Chriſti 1534 circa feſtum uiſitationis Marianæ, ſub Paulo tertio Pont. Max. Diuo Carolo V. Imperatore, Epiſcopo uero Ioanne de Lupffen: præfuit annis Nouem. Obijt anno ſalutis 1543 quarta Nouembrium.

23 Ioannes Appenczeller è Conſtantia genitus eligitur anno 1543 circa feſtum Martini, ſub Paulo tertio Papa, Carolo V. Imp. Ioanne Archiepiſcopo Lundenſi: præeſt

præeſt adhuc hoc currente Iubilæo podagricus. Aedificauit anno 1548 præclaram Domum, quæ omnium eorum habitatio eſſe debet, qui mechanicas artes in eo Cœnobio exercent. Fecit anno eodem aliud etiam uas ſtupendæ & admirandæ magnitudinis, ad ſimilitudinem prioris Paricis, quadraginta uini plauſtrorum capax, quod in longitudine 25 pedes habet.

Cadus ſtupendæ magnitudinis.

In huius Cœnobij uicinia eſt Sancti Montis caſtrum eiuſdem nominis Comitum, quos alio nomine Furſtenbergenſes uocant. Dicitur Mons Sanctus à S. Fœlice & S. Regula illic ſepultis. Ad radices ferè eius Montis ſitum eſt Bechium Monaſteriolū Franciſcanarum Monialium, quod cœpit annum circiter 1412 ex piorum hominum Eleemoſinis, & ſororcularum illic habitantium laboribus ſuſtentatur. Poſtea liberaliter donatum eſt à parrocho quodam Haſenuuylenſi Ioanne Sutore Sulgouiano, qui ſuis ſumptibus conſtruxit pro Monialibus habitationem paulo ampliorem & firmiorem. Comites Sancti Montis ſunt tutores & benefactores maximi, eius loci Monialium.

Mons Sãctus. Bechium Cœnobiū.

S. CLARAE Monaſterium in urbe Curiana apud Voytlandos, arci omnino contiguum: Monialium & tantum nobilium puellarum æternæ caſtitati deuotarum inſigne ac opulentum collegium, in quo mihi puero olim oculos dolenti Collyria diuina gratia fœliciter adhibuit nobilis & admodum religioſa Monialis Domina Brigittà Rorerin: id inquàm fundatum eſt anno Chriſti 1348 à Domina Gertrude nobili fœmina de Huttenhofen, quæ eiuſdem ſui Cœnobij prima legitur deſignata Abbatiſſa. Habuit ea ipſa ex marito Barone Vvidenſi filium Henricum Comitem Vvidenſem, is cœlibis uitæ ſtudioſus & religionis imprimis amans, in Dei gloriam ac ſui ſuorumq; memoriam in hoc ſeculo etſi non ſempiternam tamen maxime diuturnam, huic ipſi Monialium Cœnobio contiguum fecit, & extrui curauit Franciſcani inſtituti Monachorum elegans ſane & amplum Monaſterium, in quo filium ſuum Henricum conuocatorum Monachorum gubernatorem ſeu ut uulgo uocant Guardianum primum conſtituit ipſe. Id nunc S.P.Q. Curienſis in laudabilem ac honeſtiſſimam ſcholam, ueriſſimum uirtutis & honeſtæ diſciplinæ domicilium commutauit: cui præeſt hac ætate M. Ioannes Streitbergerus Curio, uir eximie doctus & ab incunabulis ferê Theſeus mihi ex animo chariſſimus. Abbatiſſarum S. Claræ talis habetur Catalogus.

Franciſcanum Monaſterium Curienſe. Schola Curiana.

1 Gertrudis ab Huttenhofen cuius ſoror Domina Theia, & huius filia Catharina confundatrices fuiſſe leguntur.

2 Agnes Comitiſſa de Orlemund: cuius parentes Xenodochij Churienſis, eius nimirum quod ad Salam ſitum eſt, fuerunt munificentiſſimi fundatores.

3 Anna Comitiſſa de Orlemunde. 4 Helena Comitiſſa de Orlemund, cuius parentes & maiores magni fuerunt eiuſdem Cœnobij benefactores: horum unus Sigiſmundus in uicino Franciſcanorum Cœnobio humatus, Obijt anno 1447. Prope quem cernitur etiam ſepulchrum Ioannis Ducis cuiuſdam Megalopyrgij, quem Saxum loquitur deceſſiſſe ex hac uita anno 1474.

5 Catharina Burggrauia Norica Friderici quarti filia. Habuit ſororem Annam Abbatiſſam in Cœli corona.

6 Agnes Catharinæ Burggrauiæ Germana ſoror præfuit annū Chriſti circiter 1376, quo anno Cœnobium multis libertatibus & bonis prædijs donatum eſt à Friderico Burggrauio huius Abbatiſſæ parente.

7 Catharina à Kotzau diutiſſime & fœliciſſime præfuit, maxima Cœnobij ſui benefactrix ac illuſtratrix.

8 Margaretha Marchioniſſa Brandenburgenſis, Alberti cognomento Achillis Germanici filia, præfuit anno 1486.

9 Agnes ab Hirsberg. 10 Vrſula à Dobneck.

11 Veronica à Dela, Domina ualde religioſa & honeſta, quæ Obijt anno 1549.

12 Aemilia à Vvirsberg & honeſtiſſima & prudentiſſima Domina eligitur anno Domini 1549: præſidet hoc adhuc currente anno Domini 1551.

S. CLARAE Monialium Cœnobium Noribergenſe, omnium (quæ urbs illa Monaſteria intra mœnia ſua habet) ſpacioſiſſimum & ampliſſimũ, cœpit anno Domini 1278 ſub Comitijs à Rudolpho Imperatore Noribergæ celebratis. Translatis enim in urbem pœnitentibus ſororibus, quæ foris prius ad nemus Noribergenſe, in diuæ Mariæ Magdalenæ peruetéri ſacello, quod antiqua Monumenta anno Domini 1092 ante urbis ſub Henricis uaſtacionem conditum, & à religioſo Noribergenſi populo admodum frequentatum eſſe teſtantur, à Gregorij noni temporibus usq; ad Gregorij decimi ætatem, ſub Diui Auguſtini regula militarant: damnatis tunc in Lugdunenſi Synodo quorundam ſectis, ſorores etiam iſtæ abiecta pœnitentium S. Auguſtini damnata profeſſione S. Claræ ordini publice approbato ſeſe dedunt, ac incorporari faciunt anno 1274. Poſt hanc incorporationem anno quarto facta eſt translatio & ſeceſſio è nemore in urbem, quo tempore plurimum auctus dicitur conuentus S. Claræ. Nam inter multas alias bono loco natas puellas & fœminas, uenit in eandem congregationem ſub Comitijs nobilis Domina Guta illuſtris Domini Eberhardi ab Heertingsberg Equitis aurati coniunx cum tribus filiabus Guta, Leutgarde & Agnete, quarum Pater Eberhardus arcem ſuam Pergenſem unà cum toto Monte (qui miliare à Noriberga abeſt, & Der alt noſtra ætate frumẽti feraciſſimus, à quibuſdam Hertonis Mons, ab alijs uetuſtius Mons berg. appellari ſolet) dabat ad exædificationẽ huius Cœnobij, quod alijs etiam annuis prouentibꝰ præclare auxit. Quemadmodũ etiam Franciſcanorum Monaſterium (cuius ipſe Cœnobita fuiſſe legit̃) ampliſſime dotauit. His ipſis tẽporibꝰ erãt duo honeſti Ciues Noribergenſes germani fratres Fridericus ac Eberhardus Ebneri, qui ingreſſi Franciſcanum Cœnobium ibi Monaſticen profeſſi ſunt, quorum alter totius conuentus Confeſſor fuiſſe, alter Laicus manſiſſe dicitur. Hi fundum dederunt ad utrumq; Monaſterium Franciſcanorum uidelicet & S. Claræ conſtruendum. Catalogus huius loci Abbatiſſarum talis extat, à Domina Pirckeymerina agnata mea mihi communicatus.

1 Khunegundis præfuit aliquot annis uſq; ad annum Chriſti 1280. Sub ea facta eſt translatio è Sacello primo D. Mariæ Magdalenæ, in urbem.
2 Hedouuigis Pfinczinga Patritia Norica ſucceſſit Dominæ Khunigundi, præfuit annis 13 ad annum uſq; 1294. 3 Guta præfuit anno 1294 & mox poſtea reſignauit. 4 Adelheidis præfuit anno Domini 1295. Huic Papa Bonifacius octauus dedit priuilegium, quo moniales S. Claræ exemptas eſſe ſtatuit ab omnibus exactionibus, muneribus & oneribus ciuilibus anno pontificatus ſui ſecundo.
5 Khunegundis anno 1297. 6 Guta ſuperior reuocata præfuit anno 1299.
7 Adelheidis præfuit anno 1300. 8 Guta ab Ehingen præſedit anno 1303 & ſequente. 9 Irmelgardis Monetaria conſtituitur Abbatiſſa anno 1305, præfuit duobus annis & reſignat.
10 Margaretha præfuit ab anno 1307 ad annum uſq; 1309 quo Irmelgardis ad officium reuocata, iterum præfuit duobus annis.
11 Khunegundis à Dietenhofen ſedit ad Abbatiæ clauum ab anno Domini 1311 ad annum uſq; Domini 1317, quo tertio redijt ad gubernationem Monaſticæ huius ſocietatis optima Domina Irmelgardis Monetaria, quæ præfuit iterũ quinq; annis integris, ac tertio reſignauit. Poſt eius abdicationem gubernatio Cœnobij iterum cõmendata eſt Dominæ Khunigundi anno 1323 quæ cum per unum adhuc annum ſediſſet ad clauum, ruſus alteri è ſororibus honor gubernationis oblatus eſt.
12 Guta Schulteſſina igitur electa præfuit tribus annis poſt Khunegundin.
13 Gertrudis Schulſchurerin eligitur anno 1327 præfuit annis quinq;.
14 Irmelgardis Monetaria, quarto iam Abbatiſſa: conſtituitur anno 1332 præſedit per annum unum tantum, & in Domino obdormiuit anno 1333.
15 Guta Ebnerin ſucceſſit defunctæ Irmelgardi, præfuit duobus annis, & alteri ceſſit.
16 Khunigundis à Bamberga, deſignat̃ Abbatiſſa anno 1335 præfuit per biennium, et gubernaculum unanimi ſororum conſenſu eidem à qua acceperat nuper, reddidit: quæ ſedit etiam per biennium.

Elyſabetha

17 Elyſabetha Ayſterin eligitur anno 1339, & ſequente anno reſignat conuentui,qui
recepit ad gnbernaculum Dominam Khunigundin à Diettenhofen ob inſignem pieta-
tem ac morum conuenientiam:hæc iam tertio aſſumpta cum præfuiſſet poſt reſignatio-
nem Elyſabethæ 4 annis,deceſſit & ipſa ex mortali uita anno 1344.
18 Engelburgis ex patre Hallero patritio Norico nata ſucceſſit Dominæ Kunigundi
anno 1344,præfuit laudabiliter quinq; annis, & reſignat anno 1349.
19 Margaretha poſt Engelburgin præfuit per unius ſaltē anni ſpatiū,& poſtea reuocat
ſupior Eliſabetha,quæ p̄fuit adhuc per quinquenniū integrū & Obijt anno Dñi 1355.
20 Margaretha Sechſina ſucceſſit anno 1355 præfuit annis ferè ſeptē. 21 Agnes
abbatiſſa præfuit per annum unum. 22 Margaretha Pfinczinga Patritia præfuit
anno 1363. 23 Margaretha Radinegkherina præfuit anno ſequente.
24 Eliſabeta Stromérin Patritia præfuit anno 1365 & ſequente.
25 Margaretha Schurſtabina Patritia præfuit ab anno 1367 uſq; ad annum 1370.
26 Petronella nobilis Domina à Streitberg ſucceſſit Schirſtabinæ, præfuit p̧ trienniū.
27 Agnes Holczſchuberina Patritia eligitur anno 1373 reſignauit anno 1380.
28 Catharina Hoffmanin ſucceſſit reſignanti Agneti,prçfuit per biennium, & clauum
reddit ei ipſi à qua ipſa eum nuper acceperat: præfuit itaq; Domina Agnes ab anno 1382
annis ſeptem: cumq; iterum cederet,ſucceſſit iterum Catharina, & ab anno 1389 ad an-
num uſq; præfuit 1393. 29 Margaretha à Vvyſentauu ſucceſſit Catharinæ,
præfuit duobus annis. 30 Agnes Genſmannin præfuit annis ſex, & anno
Domini 1401 repetitur ad clauum nobilis herois à Vvyſentauu,quç cum iterum per bien
nium præfuiſſet,iterum Magiſtratu ſeſe abdicauit.
31 Elyſabetha Schurſtabina Patritia eligitur anno 1403 præfuit annis tribus.
32 Clara Stromerina Patritia eligitur anno 1406 præfuit ſex annis.
33 Catharina Pfintzingin deſignatur Abbatiſſa anno 1412 præfuit quinq; annis.
34 Anna Choleri Patritij Noribergenſis filia conſtituitur anno 1417 præfuit 3 annis.
35 Catharina Patre Volcamero Patritio uiro nata eligitur anno Domini 1420 præfuit
decem annis. 36 Anna Hortulana eligitur anno 1430 præfuit Nouē annis.
37 Margaretha Volcamerina Patritia conſtituitur Abbatiſſa anno Domini 1439 præ-
fuit annis duobus. 38 Agnes Hubnerina eligitur anno 1441 præfuit Nouem
annis. 39 Clara Gundelfingerina ſucceſſit Agneti anno 1450 Iubilæo,præ-
fuit laudabiliter decem annis integris,& reſignauit.
40 Margaretha Ortlobina eligitur anno 1460 præfuit duob⁹ annis,& reſignanti huic
iterum ſubſtituitur Domina Clara Gundelfingerina anno 1463 quæ præfuit adhuc tri-
bus annis. 41 Anna Tintnerina conſtituitur anno 1466 præfuit annis quatuor.
42 Margaretha Grunthêrin Patre uiro Patritio nata,eligitur anno 1470 Fuit S.Cla-
ræ.Egrani Cœnobij multorumq; aliorum reformatrix:ſui uero Noribergenſis ſtudioſiſ-
ſima reædificatrix:præfuit annis octodecim,& Obijt anno Domini 1488.
43 Helena Myſia ſucceſſit Dominæ Margaridi præfuit annis 15 Obijt anno 1503.
44 D.Charitas Pirckheymerina doctiſſimi Patritij Noribergenſis, & conſiliarij Im-
peratorij Domini Bilibaldi Pirckhemeri ſoror latine & docta & facunda uirago: cuius
aliquot extant ſcriptæ Epiſtolæ ad Conradum Celtem Poetam, & Doctorem Chriſto-
phorum Scheurlium Iuriſconſultum: eligitur anno 1503 præfuit laudabiliter annis 29.
Obijt anno Domini 1532 ætatis ſuæ ſexageſimo ſexto:fuit ſtudioſiſſima collectrix inſig
nis Bybliothecæ. 45 D. Clara Charitati defunctæ ſorori ſuæ ſucceſſit:præfuit
17 tantum ſeptimanis:& Obijt anno 1533 fuit & ipſa Bilibaldi ſoror, Dña prudētiſſima.
46 D.Catharina Bilibaldi Pirckheymeri doctiſſimi uiri filia, præclara & facunda Do-
mina,latinarum literarum perſtudioſa:eligitur anno 1533 præſidet hoc adhuc currente
Iubilæo:23 ſororum honeſtiſſima gubernatrix.In huius optimæ agnatæ & fautricis meæ
gratiam multa à me ſcripta ſunt,præcipue uero ſequentes Elegiæ, quas huic loco adijcere
non incongruum plane uiſum eſt,tu lector quiſquis es,quod bono ſtudio tibi & poſteri-
tati communicamus, amanter accipe, & quod maxime te decet,æqui boniq; conſule.

De tribus

De tribus poſtremis Abbatiſsis S. Claræ apud Noricos: Elegidion.

Inſigni multas Dominas uirtute refertas
Hæc Sanctæ Claræ nutrijt alma domus,
Quam Comes Hertenbergenſis generoſus Ebrardus
Coniuge cum Guta nobili & eximia,
Natabuſq; ſuis Guta & Leutgarde pudicis,
Atq; Agnete pia, nobile fecit opus.
Multas hæc inquám domus illuſtreſq; piaſq;
Nutriuit Dominas, quas modo Olympus habet.
At quas non Dominas, ſed Diuas dicere poſſes
Præcipuas habuit tres Veneranda domus:
Ex Pirckeymæri Bilibaldi ſtirpibus ortas,
Doctrina inſignes, relligione, fide.
Prima Charis Bilibalde ſoror tua, quam celebrauit
Inſigni Celtes carmine ſæpe ſuo.
Quæ latio ſermone loqui, quæ ſcribere norat
Scribendum toto quicquid in orbe foret.
Altera, Clara ſoror Bilibaldi etiam ipſa, perenni
Quæ nunc cum Chriſto ueſcitur Ambroſia.
Tertia quæ ſacris laribus nunc præſidet, atq;
Præſideat fœlix, incolumiſq; diu.
Hæc Pirckeymeri Bilibaldi filia ſolers
Nomen diua refert ô Catharina tuum.
Sed non exiguum & nudum tantummodo nomen
Virtutes magis hæc exprimit ipſa tuas.
Eſt facunda, diſerta, humana, boniſq; benigna
Omnibus, & doctis omnibus æqua uiris.
Huic donet ſupera cœli moderator ab arce
Cœli quicquid habent aurea templa boni.
Sit clemens ipſi tellus; aqua & ignis & aer,
Quicquid & hæc orbis machina tota capit.

AD D. CATHARINAM
Abbatiſſam S. Claræ.

Accipe diua parens quod amas Catharina Poema
O Pirckheymero filia digna patre.
Accipe quam tibi fert ſtudioſus amanſq; Poeta
Ille tui, ſtrenam è paupere rure datam.
Sic qui temporis eſt pater & Rex optimus omnis
Natalemq; affert iam Catarina tuum.

T Cumæ

Cumææ ſinat incolumem per ſæcula Vatis
Te nobis, quam tu pectore & ore refers.
Pectore quod uaria plenum eſt ſapientia et arte
Ore quod eloquio & relligione nitet.

In natalem Domini noſtri IHESV Chriſti, in gratiam Dominæ Catarinæ Pirckheymerinæ ad urbem Bethlehemicam.

O urbs ſancta, Dei quæ ſummo chara tonanti
Cœleſtis panis diceris eſſe domus.
Quæſo uide quám ſint in te, & ſub mœnibus ipſis
Hoc miracla die grandia uiſa tuis.
Cunctarum ecce Deus rerum toto orbe creator
Ad matris pendens ubera, quærit opem.
Hic infans alimenta petit, ditiſſimus omni
Tempore qui humanum paſcit, alitque genus.
Ponitur in præſepe Deus, cuniſque ligatus
Crura dedit laceris inuoluenda peplis.
Faſciolis penè attritis, miſeriſque lacernis
Sunt extenſa Dei brachia, ſuntque manus:
Fœlices, ſanctæque manus quibus optimus infans
Nunc etiam humanum conuocat omne genus.
Iam iacet in cunis anguſtis atque puſillis,
Qui uere toto eſt maior & orbe Deus.
Virgo alludit & arridet pulcherrima mater,
Seque Redemptorem gaudet habere ſuum.
Ipſe puer blandos ad Matrem intorquet ocellos,
Omne quibus noſtrum cernit ab axe genus.
Precatio. A nobis quos ne tu auertas Chriſte Redemptor,
Imploramus opem nos tua turba tuam.
Et qui aſſumpſiſti pro nobis pondera carnis
Humanæ, & quicquid uita laboris habet.
Peccato excepto es ſimiliſque per omnia nobis
Factus, in hac uita prætereunte cito.
Aſpice nos blandis oculis, quibus aſpexiſti
In paruis cunis matrem aliquando tuam.
Noſque tuos miſeros fratres, miſeraſque ſorores
Perpetua tecum proſperitate bea.

DE S. Catharina Virginia: in gratiã Dominæ Catharinæ Pirckheymerinæ Abbatiſſæ Noricæ, Equeſtre Schediaſma.

Ponitur in templis ſacras Catharina per Aras
Virgo Dei, magno Rege parente ſata. Non

Non quod adorari mortali debeat ore:
Olim ut adorata eſt Cypria ſorte Venus
Aut uelut ingenioſa etiam & Mauortia Pallas:
Exemplo ſed quod debeat eſſe pijs.
Vt quoq; nos Dominum uere & conſtanter amemus,
Fundendus nobis ſit cruor ipſe licet.
Tormentiſq; acti ne deficiamus ab ipſo,
Mente ſed intrepida confiteamur eum.
Nam Catharina rotam & gladium perferre tyranni
Maluit, á Domino quám recidiſſe ſuo.
Maluit omne pati genus irarumq; neciſq;,
Quám temere Dominum deſeruiſſe Deum.
Hanc nos eximiam uirtutem imitemur in illa,
Et nos diſcipulos uirginis eſſe iuuet.
Sic aderit nobis etiam pugnantibus Heros,
Tartara qui uicit ſolus, & aſtra tenet.
Ille ſuum nobis robur dabit ocyus omne
Mortis & inferni ne metuamus opes,
Verum infracti animis & corpore, ut omnia contra
Robuſto ſtemus noſtra pericla pede
Ille per externam nos ducet in atria mortem,
Quæ ſunt ante aliquot ſæcla parata pijs.
Et quia tu quoq; ad hanc patriam Catharina pudica
Contendis pedibus, corpore, mente, fide.
Iſtius exemplum conſtantis ſume puellæ,
Cuius in hac uita nomina caſta geris.
Inq; fide Chriſti, in cæleſtis patris amore
Infracto conſtans pectore & ore mane.
Hunc profitere, atq; ante omnes res dilige uere,
Sic quoq; te nunquam deſeret ipſe Deus.
Qui Catharinam iſtam iuuit, defendit & illam
Extulit Angelicis in ſua regna choris:
Ille tuis aderit ſanctis conatibus idem,
Is te roboribus induet ipſe nouis.
Vt poſsis contemnere Mundum, & quicquid auarus
Mundus habet, flagrans ſemper amore Dei.
Sic tibi continget ſuperi ſapientia Regni,
Quam diuæ Nymphæ denotat ipſe liber.
Non præſes fuit hæc ſtudiorum, nanq; bonorum:
Eſt præſes quorum ſpiritus ipſe Dei.

E cuius cerebro eſt omnis ſapientia nata,
Solus is in nobis talia dona creat.
Sed gerit illa librum, ex quo Chriſti cognitionem
Vere cœleſtes ebriaq; hauſit opes:
Has doctrix uterum totum diſperſit in orbem
Propagans Domini uerba ſacrata ſui.
Has ſi ſic nos uirtutes imitabimur huius
Virginis illuſtris, nobilis atq; piæ.
Nos recte illam ipſam & uera pietate colemus,
Sed facere hoc ipſum nos bone Chriſte doce.

Salutatio Angelica in gratiam eiuſdem D. Catharinæ Abbatiſſæ, uerſibus Elegiacis comprehenſa.

Salue Virgo, Dei genitrix, ô Diua Maria:
Quam Princeps Deus et totus Olympus amat.
Cui Deus á dextris nunquam non aſsidet ille,
Qui genus humanum liberat, atq; beat.
Quam Dominus cuſtodit, & omni ætate tuetur
Clemens ille Deus, propitiuſq; Deus.
O Princeps mulierum, alma ô Regina Deorum,
O muliebris Honos, Virgineumq; decus.
O ſemper fœlix, ô terq; quaterq; beatus
Eſt uteri fructus Regia Diua tui.
Chriſtus ab æterno genitus, patris unicus ille
Filius æterni, & filius ille tuus.

S. Catharinæ Monialium Cœnobium. Eſt uero & aliud Monialium Cœnobium intra muros Noribergenſis urbis S. Catharinæ dedicatum, ordinis Prædicatorij ad Pegneſum amnem ſitum: id anno Chriſti 1294 à Ciue quodam Norico, Conrado de Neumarca fundatum & conſtructum legitur. Primæ Moniales ex Dominarum Auraco accitæ ſunt. Reformatum id eſt anno Chriſti 1428 ex Cœnobio Schonenſteinbach. *Schonenſteinbach Cœnobiũ.* Templum quod hodie adhuc illic conſpicitur, à Ciue Norico Cratone Langio conditum eſt. Habuit hæc Monialium congregatio ſemper gubernatrices Prioriſſas, harum à Reformatione talis eſt ad hæc noſtra tempora ſeries & Catalogus.

1 Gertrudis Gvuichtmacherin eligitur anno 1428, præfuit uno & quadraginta annis. Obijt anno Domini 1469.

2 Khunigundis Halleri Patricij cuiuſdam Norici filia ſucceſſit Gertrudi, præfuit 29 annis, deceſſit ex hac lachrymarum ualle ad uitam meliorem anno 1498.

3 Berenice uel Veronica Bernhardina eligitur anno 1498, præſidet 28 annis. Obijt anno Domini 1526.

4 Catharina Choleri Patricij uiri apud Noribergenſes filia, ſubrogata Berenici præfuit annis 10. Obijt anno 1536.

5 Fœlicitas Tucherina & ipſa patricio ſanguine apud Noricos nata, eligitur anno 1536, præeſt adhuc prudenter & utiliter currente hoc anno 1551. *Franſciſcanum Cœnobiũ Noribergenſe.* Inter hæc duo amplisſima Monialium Cœnobia, eſt in urbis penè umbilico Franciſcani inſtituti Monachorum ampliſſimum etiam Monaſterium: à ſtrenuo & nobili uiro Domino Conrado Vvaldſtromero Ciue Norico, & Equite libero fundatum, quem tumulus ſaxeus ſublimis

us ſublimis & magnificus (qui in medio Cœnobij templo uiſitur) anno Dñi 1266 ex hac mortali uita deceſſiſſe loquitur. In eiuſdem templi Choro multa ſunt diuerſorum utriuſq; ſexus Regulorũ præclara Mauſolęa: Dominæ Annæ à Naſſavu Burggrauij Friderici filiæ, quæ Obijt anno Dñi 1353. Comitis Emichonis de Naſſauv qui Obijt anno 1342, & eiuſdem ſororis Helenes, quæ uirgo Obijt anno 1344. Dominæ item Helenes fundatricis Pirckhenfeldenſis, quæ Duciſſa Saxoniæ, & Friderici ſenioris Burggrauij Noribergenſis coniunx, Obijt anno 1309. Poſtea etiam Dominæ Adelheidis, quæ Friderici Burggrauij ſoror, Palatino Krayburgenſi Rapoldo deſponſata, Obijt anno 1304. Hartmanni Comitis de Vverdẽberg, & Ducis Othonis honorabilis cuiuſdam Principis, qui legitur obijſſe anno Domini 1339.

S. CRVCIS Auguſtanum Cœnobium inſtituti & ordinis Regulariũ Canonicorũ S. Auguſtini, ex Hamelbergo (ubi antea ſitum fuerat) in Auguſtã Vindelicam translatũ eſt anno Dñi 1194 per Epiſcopum Auguſtanum Vdalſchalcum Comitem à Thennenlohe, primum huius Cœnobij intra Auguſtanæ urbis Mœnia fundatorem: quod primum à Marſallis de Biberach in Mutterhofen pago inchoatum, mox inde à Conrado Antiſtite Auguſtano Comite Lutzelnſteinio in Hamelbergũ Montem Auguſtanæ urbi uicinum, & inde tandem iterum, ut prius dictum, ab Vdalſcalco in urbẽ translatum eſt. In eo ſemper diuertere ſolet Legatus Pontificius, ſi quis è Roma ad Imperialia Comitia Auguſtæ celebranda mittitur: quemadmodum hoc currente Iubilæo à Iulio tertio P. M. miſſus eſt cum poteſtate Legati de Latere Reuerendiſſimus in Chriſto pater ac D. D. Sebaſtianus Pighinus Archiepiſcopus Sipontinus, ſummiq; Pontificis in Iudicio Rotæ locumtenens: qui ſingulari clementia labores hos meos intuens, quos per decennium iam penè in celebrandis Eccleſiaſticis Germaniæ monumentis fero, authoritate Apoſtolica Comitem ac Militem Palatinũ me in hoc ipſo Cœnobio creauit: ſatis liberaliter oſtendens, quo ſit erga omnes honeſtas literas animo, qua pietate affectus. Rectores uero huius loci, præpoſitos uocant: horum talis extat Catalogus.

1 Bertholdus eligitur anno 1199, Vir ſacris ſtudijs totus deditus, quàm diu præfuerit, aut quo anno obierit, ignoratur. 2 Vdalricus præfuit anno 1234.
3 Bertholdus anno 1270. 4 Henricus de Laugingiaco eligitur anno 1298: præfuit prudenter annis 46. Deceſſit ex hac uita anno Domini 1344.
5 Arnoldus Henrico ſucceſſit, præfuit 14 añis. Obijt año 1358. 5. Calend. Aprilis.
6 Vdalricus Gerſthoferus præfuit 27 annis. Obijt anno Domini 1386, ſepultus ad aram S. Egidij. 7 Conradus præfuit annis uix duobus integris.
8 Henricus conſtituitur præpoſituræ gubernator anno 1388: præfuit per unũ ſaltem annũ. Obijt año 1389. 9 Vdalricus Henrico ſucceſſit, et eodẽ año etiã deceſſit.
10 Petrus eligitur in præpoſitum anno Domini 1389, præfuit annis ſeptem.
11 Nicolaus ſucceſſit Petro cõcorditer electus año 1396, præfuit duob⁹ tantũ annis.
12 Petrus Stauherus ſubrogatur Nicolao anno 1398, præfuit nouẽ annis. Obijt in Vigilia Martini año Dñi 1407. Sepelitur ſub ſaxo Marmoreo in Eccleſiæ pauimẽto.
13 Henricus Endorffer Auguſtanus, Petri aliquãdiu coadiutor, in præpoſitũ eligitur año 1407, præfuit laudabiliter uiginti octo añis. Obijt año Dñi 1435 in die Pirminij.
14 Stephanus Secherlinus præfuit quinq; annis, moritur anno Domini 1440, Sepultus in S. Crucis Eccleſia, pridie Leonhardi.
15 Ioannes Dachs Auguſtanus eligitur anno 1440, Vir prudentia & ſapientia præditus ſingulari, præfuit 30 annis, quibus collapſum Monaſterium quaſi de nouo præclare erexit, & diligenti Oeconomiæ gubernatione plurimum auxit. Reformauit item Cœnobium per Ioannem Schirmium, Abbatem poſtea deſignatum in Vnderſtorpho Bauarico Cœnobio, inuenitur mortuus in cubiculo ſuo.
16 Vdalricus Burgſchniderus ſucceſſit Ioanni, & tribus annis, nec illis tamen ple-

nis præfuit. Obijt extra Monaſterium pridie Idus Iunij anno 1474 Apoplexia, quòd eſſet obæſo corpore & iuſto intemperantior, quo malum ſibi tale accerſerat.

17 Ioannes Fuchs ualde iniurius Ciuitati, & uulpinis technis aduerſus eam pluri-mis utens, eligitur præſente Reuerendiſſimo Epiſcopo Auguſtano Domino Ioanne de Vverdenberg, ex Clerico ſæculari & Concionatore in præpoſitum anno 1474. Conſtruxit totum Dormitorium de nouo; ſuperiorem item Chorum & Ambitum nouum, demolito ueteri. Turrim in ſummitate refecit, quòd tempeſtate & fulmine ta-cta cecidiſſet in die S. Petri, quo die etiam S. Vlrici Eccleſia corruit tempeſtatis & uentorum ui impulſa & labefactata. Fecit uero eandem turrim dealbari, ut magis eſ-ſet conſpicua. Fuit piſcium & uiuariorum admodum ſtudioſus. Sacellum autem S. Nicolai in Muttershofen, loco ubi antiquitus inceptum fuerat Monaſterium re-nouauit & conſecrari fecit. Obijt longa ægritudine fatigatus poſtridie D. Benedicti anno Domini 1488, cum præfuiſſet annis quatuordecim integris.

18 Vitus Faclerus ſucceſſit Ioanni anno 1488, quo condidit ſtatim conſeruatori-um Clinodiorum in ueteribus templi adytis: præfuit utiliſſime annis 29, quibus plu-rima conſtruxit, Oeconomiæ admodum utilia: imprimis uero Sacellum præpoſiti: horreum nouum & totam Eccleſiam S. Crucis ex imis fundamentis nouam cuproq; tectam anno 1500. Abſoluto templo poſt annos quatuor turris eidem templo adiun-cta uſq; ad Campanas deiecta, & denuo ſexaginta pedum altitudine in ſublime ite-rum euecta & cupro (quemadmodũ prius templum) tecta, aureiſq; Epiſtilijs, aurea-q; Cruce inſignita eſt. Fecit fundi magnam Campanam 52 cẽtenariorum. Obijt tan-dem anno Domini 1517.

19 Iacobus Vvegelinus ex Riedlingo Sueuiæ oppido ad Danubium ſito natus, e-lectus & confirmatus eſt in uigilia annunciationis Mariæ anno 1517. Fuit clemens Conuentui ſuo & magis propicius quàm fuerat anteceſſor. Fuit & utilis & beneficus gubernator, etſi tantum per quadriennium præfuerit, quo texit totam Eccleſiam cu-pro, quemadmodum opus illud anteceſſor inceperat. Obijt anno Domini 1521 penultima Maij.

20 Chriſtophorus Gaylius Dillingenſis ſubrogatur ſtatim in Calendis Iunij, præ-fuit laudabiliter annis uno & uiginti. Obijt ſexta Decembrium anni à nato Chriſto 1542. Receſſit Dillingum in Ciuitatem Epiſcopalem ad Danubium ſitam anno 1537 in die S. Antonij propter mutatam Auguſtæ Religionẽ. Inde poſtea Monachi Landsbergum (quod oppidum Bauariæ eſt ad Lycum amnem ſupra Auguſtam Vindelicam ſitum) profecti ſunt in ipſo bello Germanico anno 1546.

21 Bernhardus Vverlinus ex Gundelfingiaco natus, quod eſt Palatinorum oppi-dum ad Brentium amnem ſitum, eligitur anno 1545, die 18 Octobrium, confirmatur ſequenti die ſtatim. Redijt Auguſtam in uigilia Hilariæ anno 1548, præſente Impe-ratore Carolo V. Conſtruxit nouas domos è regione Cœmiterij anno Dñi 1549. Præeſt adhuc currente hoc Iubilæo.

S. CRVCIS Benedictinum Monaſterium, quod eſt intra muros Imperialis oppidi Donavuerdæ, ideſt Danubianæ peninſulæ (peninſulam enim Germa-ni Vverd uocant) præclarum ſane: fundatum legitur initio pro Deo dicatis Virgini-bus à Mangoldo Comite Dillingenſi & Kiburgenſi, & coniuge eius Domina Tuta anno Chriſti 1100, auctum tandem ab alijs duobus Mangoldis eiuſdem ſtemmatis Comitibus, qui omnes in Capitulari eius Cænobij domo honorifice ſub inſigni Mauſolæo ſepulti ſunt, cum tali Epigraphe.

Tres fundatores Mangoldi, Tutaq;: flores
Cœleſtis prati, pauſant ſimul hic tumulati.

Eſt eodem loco celebris ſepultura Marſallorum de Bappẽheim. Sepelitur in eodẽ

etiam templo quædam principiſſa à proprio marito Ludouico Bauaro propter ſuſpitiones quaſdam trucidata,cum tali inſcriptione: Anno Domini 1256 decima quinta Calend. Februarij in caſtro Vverd Obijt Domina Maria duciſſa Bauariæ, filia ducis de Brabandt:de qua uidebis que annotabimus in Furſtenfeldenſi Abbatia. Prima huius loci Abbatiſſa deſignata legitur Domina Gunderadis, primi fundatoris Mãgoldi ex Domina Tuta filia, de qua nihil tamen amplius in literas relatum inuenio:quemadmodum etiam hoc ignoratur,quando & quam ob cauſam ſexus mutatus ſit. Poſtremos Abbates hos tantum repperi,reliquis omnib.amiſſis in proximo bello Germanico,quo Cœnobium à Schmalcaldici fœderis militib.occupatum, direptum & miſerrime ſpoliatum eſt. 2 Theodoricus Abbas præfuit annis Chriſti 1135 & 1166,ut Chronicon Cæſarienſe teſtatur. Vnde liquet locum iſtum non diu à Monialib.habitatum fuiſſe. Poſt iſtum Abbatem magnus hiatus eſt,plurimi enim deſyderantur.
3 Bartholomeus Bochshornius ex Vveiſſenhorna natus,totius ordinis Benedictini Viſitator: uirq; omnino ſtrenuus morumq; acerrimus cenſor,cõſtituitur Abbas anno 1485,præfuit 32 annis feliciter, bonus œconomus & Cęnobij huius penè ſecundarius fundator.Sub cuius gubernatione optimus imperator Diuus Maximilianus per Mẽſem integrum aliquando in hoc Cœnobio uixit,ubi ille ſacellum perelegans(quod in hunc uſq; diem Imperatorium uocant)de ſuo conſtruxit,addens etiam inſigne monumentum argenteum magni ponderis,quod Monſtrantiam, uel portatilem Sacramẽti loculum uulgus ſacerdotum uocat. Obijt Abbas iſte anno 1517 relinquens 30 milia aureorum. 4 Franciſcus Rhear Vverdenſis eligitur anno Chriſti 1517,præfuit duob. annis & ab Epiſcopo Auguſtano Chriſtophoro exauthoratur & ad perpetuos damnatur carceres,ob enorme crimen,anno Domini 1519. 5 Ioannes Lænerus patria Vlmenſis,præclarus Muſicus,eligitur anno 1519,præfuit tribus annis. Obijt ãno Chriſti 1522. 6 Nicolaus Hayderus ex Vverdæa natus,uir eximie doctus prę ſertim in ſacris ſcripturis,mediocris etiam uerſifex,ex Ingolſtadiana Academia accitus:eligitur anno Chriſti 1522, præfuit quinq; annis,reſignauit anno Domini 1527 et ex Cœnobio in Heluetios diſceſſit. 7 Thomas Roman⁹ Sueuus,ex Auffkirchio celebri marca Oetingenſium Comitum natus, eligitur anno 1527,præeſt adhuc currente hoc Iubilæo. Vidit anno 1547 Monaſterium ſuum miſere diripi ac uaſtari à Schmalcaldici fœderis Monachorum ſtudijs non admodum propicijs aſſeclis.

S. CRVCIS VALLIS,antiquitus Aquarum hauſtus, uulgo waſſerſchapffen/forte ab irriguis fonticulis quos tota habet circũſita uicinia penè innumeros:poſtea uero à S.Crucis particula (quam ſecundus fundator Comes Ego de Vvullenſtetten & Gruningen dicitur furtim ex Augia diuite ſuſtuliſſe)aliter nominatum: præclarum ac magnificum Ciſtertienſis inſtituti Monialium nobili ſtemmate natarũ Cœnobium,ſupra Riedlingum in Sueuia,ſub Salemitani Abbatis uiſitatione in Epiſcopatu Conſtantienſi ſitum: fundatum legitur annum Chriſti circiter 1140 uiuente adhuc Diuo Bernhardo Ciſtertienſis ordinis authore,pro ſexaginta monialibus,à quibus uero Regulis,id ex memoria hominum in obliuionem uenit. Aliqui tamẽ Equitem quendam auratum de Altha primum locum & fundum ipſum primis ſororib. dediſſe affirmant. Poſtea uero cum in bellicis tumultibus euerſum Cœnobium eſſet,inſtaurari & quaſi de nouo fundari cœptum eſt annum Chriſti circiter 1230 ab Egone ſeu Hegone Comite de Landavv, filio Ludovvici Comitis ex Clemẽtis Comitis Hohemburgenſis filia, Domina Agatha octo filiarum & quinq; filiorum matre. Benefactores uero Monialiũ huius cõgregationis leguntur fuiſſe maximi, Comites de Vvullenſtetten,& Hartmannus iunior Comes à Gruningen & Landavv,qui pro ſe & cõiuge ſua Hedvvige filijsq; Ludouico Comite & Parrocho Conſtatenſi ad Nicrum, CONRADO & Eberhardo dono dedit Abbatiſſæ & conuentui S.Crucis Vallium,iurisdictionem pagi & totius Eccleſiæ Andelfingenſis in eadem uicinia poſitæ.

Ego Comites de Landavv, Vvullenſtetten & Gruningen unam familiam fuiſſe ex ueteribus tumulorum inſcriptionibus facile colligere potui & à diuerſis Caſtris alios eiuſdem gentis alio cognomine fuiſſe appellatos. Eſt in eodem Cœnobio inſignis ſepultura Comitum de Landavv & Gruningen. Nobilium item uirorum ab Hornnſtein qui magni dicuntur fuiſſe eiuſdem Cœnobij Benefactores. Abbatiſſarum eius loci talis extat Catalogus.

1 Hailvvigildis Comitiſſa de Landovv, fundatoris ſoror. Obijt anno 1240.

2 Bertha Baroniſſa à Iuſtingen præfuit annis 26. Obijt año 1266 Calendis Martij, cum paulo ante emiſſet ab Anshelmo de Iuſtingen poſſeſſiones quaſdam in Andelſingenſi pago.

3 Lucia præfuit anno Domini 1277.

4 Adelheidis Comitiſſa à Landavv reſignauit anno 1300.

5 Irmelgardis ab Hettenſtein, reſignauit anno Chriſti 1307.

6 Elyſabetha Baroniſſa à Stoffeln, Obijt anno 1312.

7 Helena Murczelerin præfuit adhuc anno 1325. Huius temporibus Eberhardus et Conradus à Landovv uendiderunt quædam bona huic Abbatiſſæ, quæ Byenburgẽſium Comitum antea fuerant, id factum anno 1318. Reſignauit anno 1326.

8 Mechtildis Groſſina Comitiſſa à Veringẽ legitur pręfuiſſe año 1332 ꝗ reſignauit.

9 Anna Comitiſſa à Sulcz, præfuit annis uiginti duobus, & Obijt Abbatiſſa anno Chriſti 1354. Huius ad extremam ſenectutem redactæ coadiutrix fuit Domina Adelheidis ab Hornſtein.

10 Bena Murczlerina præfuit adhuc anno 1359, & reſignauit.

11 Anna ab Hornſtein & Hofingen præfuit adhuc anno 1363 & 1365.

12 Mechtildis Vvildina præfuit anno 1367.

13 Anna ab Andelſingen præfuit anno 1369.

14 Gertrudis Hertina ab Herdtneck præfuit 14 annis, & Obijt anno 1384.

15 Catharina Gerbiniana præfuit nouem annis. Obijt anno Chriſti 1393.

16 Margaretha Emmerina à Nuyhuſen præfuit 26 añis. Obijt Abbatiſſa año 1419.

17 Adelheidis ab Hornſtein præfuit tempore Conſtantienſis Concilij: Obijt in gubernatione.

18 Mechtildis à Schaffhuſen præfuit anno 1424. Reſignauit.

19 Agnes ab Hornſtein præfuit anno 1425, & 1443. Reſignat.

20 Anna Gremlichina præfuit anno 1446, & anno 1450. Obijt anno 1480.

21 Vrſula Beſſerina Vlmenſis patritia eligitur anno 1480. Obijt anno 1484.

22 Anna Vvildin præfuit anno 1490. Reſignat.

23 Anna Gremlichina Abbatiſſa præfuit triginta añis laudabiliter. Obijt año 1521.

24 Veronica à Rietheim præeſt adhuc currente hoc Iubilæo ſeptuagenaria & uere ſecunda eiuſdem Cœnobij fundatrix, quæ multa pręclara & uere Regia ædificia ex imis fundamentis erexit, & feliciter abſoluit. Templum renouauit, & inſignem puteũ ex quadrato marmore maximis ſumptibus in ſingulare ac utiliſſimum Cœnobij ornamentum fieri fecit.

S. GALLI, aut (ut uulgo appellant) Sangallenſis Abbatia apud Heluetios longe potentiſſima, quæ eſt ſita intra muros urbis Sangallenſis, & totam ferè Thurgouiam, Comitatumꝗ Dockhenburgenſem ſub ſua poteſtate habet: ædificari & extrui cœpta & illuſtrata eſt, non Dagoberti Magni Galliarum Regis, ut aliqui nugantur, ſed Siguberti Auſtraſiæ Regis & Fridbergæ coniugis eius, Conczonis uel Gunzonis Sueuorum ducis Vberlingæ tunc temporis ad lacum Acronium reſidentis filiæ (quam Sanctus Gallus à Dæmonio liberarat) impenſis, donationibus, ſumptibus ac immunitatibus, ad Sancti Galli Scoti (de quo infra plura) Alemannorum Apoſtoli peticionem, anno Chriſti 630: Sed abſoluta & perfecta annum Chriſti circiter 640. Templum quod hodie adhuc ibi conſpicitur pulcherrimum ac ampliſſimum, extructum eſt año 830: conſecratum anno 836: ab Hunnis uaſtatum ac ſpoliatũ eſt año Chriſti 937. Hæc Abbatia poſtea ab Imperatoribus, Regibus, principibus, Comitibus

ac Baronibus

ac Baronibus multis, imprimis uero ab Hedovvige Comitiſſa de Eberſtein Imperatoris Henrici Aucupis filia, ita eſt locupletata & aucta, ut aluerit olim Canonicos 150: & Abbas Sangallenſis legatur mille equitũ Comitatu Argentinam eſſe ingreſſus anno Chriſti 1361, cum Vualtherus Baro à Gerolczeck in Epiſcopum Argentinenſem electus introduceretur. Dedit hoc Monaſterium toti Germaniæ multos eruditos homines, multosq́ Epiſcopos Conſtantienſes ac uarijs Germaniæ Monaſterijs Abbates: & dicitur habere nobiliſſimam (ſtudio & induſtria Monachorum in Macrocolo ſcriptis optimis quibusq́ authoribus) innumeraq́ optimorum Codicum multitudine refertiſſimam Bybliothecam. Oppidum ipſum Sangallenſe annos ante quingentos foſſis & mœnibus muniri cœpit, id olim in poteſtate Abbatis erat, nunc uero Heluetiorum octopagenſium ſocietati & confœderationi coniunctum eſt. Sangallenſis Eccleſię Abbatum Catalogus à prima fundatione ad hæc noſtra uſq́ tempora, talis à me ex uarijs Antiquitatum monumentis collectus eſt: adiuuante me in hoc non mediocriter clariſſimo uiro Domino Ioanne Mergellio, ciuitatis Lindauienſis Phyſico, Medicinarum doctore percelebri, mihi ſingulari amico.

Abbas põpoſu.

Oppidum S. Galli.

S. Gallus Scotus, S. Columbani diſcipulus, miràculis clarus, quæ uirtute omnipotentis uerbi (quod docebat) fecit: non ipſe quidem Abbas Sangallenſis, ſed Heremita & accolarum Acroniani lacus, Brigantinorum uidelicet & Arbonenſium gentilicia idola tum colentium, concionator fuit ac primus Apoſtolus per annos 16, ab anno uidelicet Domini 614 ad annum uſq́ 630, quo ſibi ſanctus Dei uir iam ſenex & labore ſuo functus domunculam, & Cellam primam, ſeu oratoriũ in denſiſſimo nemore cõdidit. S. Gallus ille, uir uere Apoſtolicus Obijt anno ætatis ſuæ 95, Chriſti uero 640, & Arbonæ (quod præclarum hodie oppidum eſt ad lacum Bodamicum ſeu Acroniũ è Regione Morſenburgi in Heluetico littore ſitum) quo tauri eum traxiſſe leguntur ſepultus in templo ſuo, in quo antea Chriſtum profeſſus erat, multisq́ doctrina & exemplo profuerat. Poſt mortem S. Galli inhabitarunt hanc cellam aliqui S. Galli diſcipuli diuerſarum Regionum, nullum tamen ordinem adhuc profitentes ad annos ferè 80: inter quos præcipui fuerunt beatus Magnoaldus & Theodorus quidam. Hi magnam perſequutionem paſſi ſunt ab impio Alemannorum duce Otvvino eiusq́ præfecto Erchonaldo, qui oratorium & ſepulchrum S. Galli fregerunt ac ſanctos patres ibi ſtudijs pietatis operam dantes miſere tractarunt.

1. S. Othmarus Alemannus (à Salomone Conſtancienſi Epiſcopo in numerum Sanctorum relatus anno 864) primus Abbas Sangallenſis, conſtituitur à Boſone Cõſtancienſis Eccleſiæ Epiſcopo: cum ex Clerico Churienſis Rhetiæ Monachus factus eſſet. Is ex Chura Epiſcopali urbe miſſus, à Pipino Rege confirmatus eſt anno Chriſti 720. Accepit uero Regulam S. Benedicti, quod ea tunc ſola eſſet & unica Monachorum omnium Secta ac profeſſio. Hic prima etiam Cœnobij fundamenta iecit & primas habitaciones extrui fecit, pro collecta ingẽti Monachorum multitudine. Condidit uero iuxta Cœnobium ſuum, etiam xenodochium pro pauperibus. Pellitur in exilium, in quo eſt mortuus apud Steynium anno Chriſti 759, Regiminis ſui ferè 40.

2 Sidonius uel Sinodius Epiſcopus Conſtantienſis, qui & Diuitem Augiam gubernabat unà cum Sangallenſi Abbatia, homo ambitioſus & auarus ualdeq́ iniurius S. Othmaro, cuius omnium calamitatũ (quód & caperetur & in exilium pelleretur optimus ſenex) ſolus ipſe author fuit, ut teſtatur Abbas Augienſis Vualfridus: Obijt anno 760 dyſenteria, Vide Abbates Augienſes. 3 Ioannes Abbas Diuitis Augię, & Epiſcopus Conſtãtienſis, eligitur Sangallẽſis Abbas anno 760, hunc ambitioſum uocant, & qui ſua tantum quæſierit. Præfuit annis 21 non infęliciter. Obijt anno Domini 781: Vide de eo Epiſcopos noſtros Conſtancienſes & Abbates Augiæ.

4 Raudopertus, ab alijs Vverdo, Monachus Sangallenſis præfuit per unum annum.

5 Vualdo egregius ſcriba Sangallẽſis, eligit̃ anno 783: præfuit trib. añis, & poſtea ad Diuitis Augiæ gubernationem uocatus eſt à Carolo Magno ſub Eginone Epiſcopo

Conſtantienſi:

Conſtantienſi:cuius tyrannidi diutius ſubeſſe non uolebat, dicens Regi in faciem,ſe quàm diu poſſet trium digitorum (quib.ſcriberet)uigorē & uſum obtinere,nō futurū ſub huius Epiſcopi manib.et malle ſe eſſe ſcribam,quā Abbatem nullius authoritatis.

6 Vverdo ſacerdos laicus præficitur ab Eginone Epiſcopo, anno 787:ſuſcepit mox ordinem & præfuit uiginti quatuor annis.Obijt ānō Domini 811 tribus nimirum annis ante mortem Caroli Magni. 7 Vvolfoleus,ſiue Vvolflerus,Epiſcopus Cōſtantienſis, antea Monachus Sangallenſis, præfuit per uim & Tyrannidem quatuor annis.Ab aliquibus eò quod ſeſe intruſerit & parum utilis Monaſterio fuerit, non numeratur. 8 Goſbertus à Sangallenſis conuentus fratribus electus eſt anno 816 ſub Ludouico Pio,Caroli Magni filio,qui liberauit Monachos ab Epiſcopo,ita ut ipſi iam dominarentur in ciuilibus,ſed tamen in ſpiritualibus ſubeſſent Epiſcopo. Sub hoc Comites Montis fortis Cadolochus & Bertholdus pater & filius liberaliſſimi huius Cœnobij benefactores fuerunt:quorum liberi in Monaſterio educabantur.Ipſe cœpit ex humili cella S.Galli facere & extruere ſpacio Septennij Baſilicam S. Othmari, quæ conſecrata eſt anno Chriſti 834 in præſentia Conſtancienſis Epiſcopi Vvolfolei, & Vlrici Epiſcopi Baſilienſis,& Erlevvaldi Abbatis Augienſis. Idem cœpit colligere Bybliothecā, ut erat literarū omniū mirifice ſtudioſus: & ſub hoc cepit Cella S.Galli dici Monaſterium ſeu Baſilica,de qua reperiuntur hi uerſiculi olim inciſi templo.

Comites Montis fortis.

Inſtitiæ Goſbertus heros,fratris VVinibardi
Artibus eximijs,faſces portantibus omnes
Pauperibus Monachis lapidum calcisq́; & barenæ
Vt quondam largus fecitq́; Siſinnius almus.
Hanc ſtruxit Eccleſiam.

Præfuit pius Abbas 21 annis, & feſſus gubernationis,plenusq́ annorum reſignauit Abbatiam fratribus,à quibus eam antea acceperat. 9 Berevvicus conuentualis eligitur in Abbatem cum conſenſu Ludouici Cæſaris anno 837 exauthoratur tandem à Ludouico Auſtraſiæ & Germaniæ Rege cum præfuiſſet annis tribus.

10 Engelbertus eligitur & conſtituitur Abbas à Lothario Ludouici Pij Imp.filio anno 840,præfuit per annum,& mox à Ludouico Rege Auſtraſię Lotharij fratre,qui Sacellanum ſuum Abbatiæ præfecit uiciſſim deturbatur è Cathedra.

11 Grimobaldus Ludouici Auſtraſiæ Regis Sacellanus conſtituitur Abbas Sangallenſis ānō 841 ab ipſo Rege, contra fratris ſui Lotharij ſententiam ac decretum : is nō ſolum præfuit ſed & profuit huic Monaſterio, & multa utilia Monachis conſequutus eſt apud Regem admodum ſibi clementem ac propicium.Huic primum Abbatia cōdita eſt, uulgo Palatium Abbatis dicta, quæ uarijs picturis illuſtrata,poſtea omnium Abbatum ſedes fuit, excepto Diethelmo, qui ſibi prope dormitoriū propriam poſtea Abbatiam extrui fecit: Sub hoc Abbate ſcripti ſunt multi optimi libri magnis ſumptibus,& erat tum temporis Abbatia hec Sangallenſis celeberrima ſchola,in qua & principum & nobilium liberi præclare informabantur,ut eſſent poſtea & ſapientia inſtructi,& ad omnes res gerendas aptiores.Præfuit Abbatiæ 31 annis : Obijt anno Chriſti 872.Sepelitur cum tali Epitaphio.

Hic manet interius diuinæ legis amator,
Grimuualdus humilis,templum hoc qui condere iuſsit.

12 Hardmudus, qui antea Grimbaldi adminiſtrator fuerat, Abbas deſignatus eſt à fratrib.anno Domini 872,& confirmatus à Rege Auſtraſiæ Ludouico. Erat doctus & amator ſapientię,& librorum diligentiſſimus comparator,ſtudioſiſſimusq́ Byblio- thecæ locupletator.Huic Rex Ludouicus II. Meckhingū, Carolus uero Caluus Mōtem S.Victoris & Stammheim dedit. Cumq́ bene præfuiſſet & plurimum profuiſſet Cœnobio p 12 ānōs,reſignauit Abbatiæ gubernationē cōſentiēte Imp.Carolo Craſſo.

13 Bernhardus

13 Bernhardus nobiliſſimus iuuenis eligitur à fratribus anno 883, confirmatur à Carolo Craſſo, præfuit ſeptem annis, & male uexatus ab Hattone Moguntino reſignauit Salomoni Epiſcopo. Erant tum Sangalli multi doctiſſimi Monachi, & ferè omnes nobiles, optimæ uitæ & honeſtiſſimorum ſtudiorum; præcipui uero inter hos Nodkerus & Radopertus erant inſignes chronographi & poetæ: Tutilo item, Hartmannus, Eccardus & Geroldus &c. Nodgerus & Tutilo pro ſanctis poſtea ſunt habiti. Tutilo erat egregius ἀναγλυπτής, Muſicus uero etiam abſolutiſſimus.

14 Salomon Baro de Ramſchvvag Rhætus, eligitur añ 891. fuit uir eximie doctus & author Dictionarij ueteris, cuius exempla ſunt & Sangalli adhuc & Conſtãtiæ, Erat Imperatorius Sacellanus, & qui ab Arnolpho Cæſare duodecim prælaturis, Epiſcopatibus uidelicet & Abbatijs donabatur: Epiſcopus præcipue Conſtantienſis. Habuit ſub ſe Sangalli 80 Monachos: factus tandem & ipſe Monachus, ſubiecit ſibi Fabarianam etiam Abbatiam fauore Cæſaris Arnolphi. Erat fundator præpoſituræ S. Magni, quæ erat è regione Sangallenſis Baſilicæ: & Præpoſituræ Epiſcopicellenſis ad S. Pelagiam. Fuit Romæ & inde multas ſecum attulit Sanctorum reliquias. Obijt tandem anno Chriſti 919, alijs 921, cum præfuiſſet triginta annis. Vide de eo plura in noſtris Epiſcopis Conſtancienſibus. *S. Magni præpoſitura.* *Præpoſitura in Biſchoffszell.*

15 Hartmannus eligitur añ 921 uir pius, ſapiens & Muſicæ amantiſſimus, piæ et inculpatæ uitæ, diligens in ſtudio cũ ſacrarum tũ prophanarum literarum. Is præfuit per trienniũ non tamen integrũ. Obijt añ 924.

16 Engelbertus conuentualis antea eligitur annò Chriſti 924, confirmatur ab Imperatore Henrico primo. Sub hoc Abbate multas difficultates perpeſſa eſt Sangallenſis Abbatia, quę & ab Hunis uaſtata eſt añ 925 quo vvibrada ab his ipſis trucidata et Martyr Chriſti facta eſſe legitur. Sed tamen Abbas in Heluetiæ Alpes auehi curarat è Monaſterio & Bybliothecam & alia quæ erant Monachis precioſiora & chariora. Abbas ſenio confectus reſignat Thietoni anno Chriſti 933.

17 Thieto eligitur anno 933. Sub cuius gubernatione anno Chriſti 937 combuſtum eſt & incendio per Scholaſticos excitato perijt templum Sangallenſe maximum, quod poſtea S. Othmari Baſilica dictum eſt, unà cum turri, quam Abbas Hardmodus olim extruxerat. Præfuit per nouennium, & reſignauit Abbatiæ gubernationem fratribus ſuis ſenio iam grauatus.

18 Cralo uir antiquæ diſciplinæ ac magnæ ſeueritatis: ex Decano in Abbatem eligitur ab unanimiter conſentiente Conuentu, confirmatur ab Othone Magno, Imperatore anno Chriſti 942, ultima Maij. Erat is Thietonis Germanus frater qui de nimia ſeueritate ac rigore à conuentualib. accuſatus, & quod Fabarienſem Abbatiam, Sangallenſi antea ſubiectã amiſiſſet: incidit in odium & inclementiã Ludolphi Sueuorum ducis, quo ex Italia redeunte, ipſe ex Abbatia cum magnis theſauris ad Cæſarem Othonem confugit: propterea Ludolphus dux Annonem fratrẽ Cralonis Abbatẽ deſignauit. Cralo tandẽ obijt in Heriſovv cũ præfuiſſet undecim annis.

19 Anno eligitur anno Chriſti 953 à Ludolpho Sueuorum duce: uir bonus, omnibus benignusq́ & beneficus: Is Hungarorũ metu muniuit totum Cœnobium, & omnes ei adhærentes ædes alias mœnibus, turribusq́ tredecim & amplis foſſis circundedit: atq́ hæc fuere initia oppidi Sangallenſis. Præfuit per quinquennium. Obijt anno Domini 958. *Sangallenſe Cœnobium muniτur & fit etiam oppidum.* Poſt eum Cralochius ſeu Cralo reductus eſt ab Imperatore Othone ad Abbatiæ Sangallenſis regimen eodem anno, intercedente S. Vlrico Epiſcopo Auguſtano, ſed fortuna ille ſua recte uti non potuit. Tyrannus enim durior factus, cuidam ſtudioſo Sangallenſi, Comiti Victori oculos erui curauit, factus poſtea inuiſus omnibus hominibus factusq́ infortunatus & infęlix uti corpore, ſic etiam animo. Adhibebatur igitur ei in coadiutorem nobilis & eruditus uir Eggardus de Ionſchvvil, eiuſdẽ prius loci Decanus, uſq́ in aduentũ & conſenſum Othonis Magni. Interim moriebatur Cralo Heriſouij, petens priuſquã moreretur, ut ſibi ſubrogaretur in gubernatione Abbatiæ Sangallẽſis Eccardus, quod factum eſſet, niſi is malo fato ex lapſu equi crus fregiſſet & claud⁹ eſſet fact⁹: Superbi n. Monachi nolebãt habere Abbatẽ claudicãtẽ.

20 Burcardus Comes de Lintzgovv, Buchorn & Monteforti eligitur anno 959. Maximus Eleemoſinarius,omniūq; pauperū pater fidiſſimus: Huius Abbatis tempo ribus omnes Monaſterij res pacabantur & ad quietum ſtatum peruenerunt. Vocaba tur uulgo Ingenitus,quód non conſueto & naturali modo natus,ſed ex utero mortuæ matris exectus eſſet: Quales Cæſares antiquitus à cædendo dicti ſunt. Confirmatus eſt etſi iuuenis ab Othone Imperatore per baculum & ferulam. Ea enim tum ceremo nia erat confirmationis Abbatum,cum Epiſcopi per annulum & baculum confirma rentur.Inſidens aliquando ferociori equo grauiter læſus eſt, ita ut poſtea per omnem ætatem claudicaret:habebat autem & claudicantem Decanum. Accidit uero ut uiſi tandi cauſa,& inſpiciendi mores & uitam eius loci Monachorum ueniret ex manda to Imperatoris Kebo Abbas Lauriſſanus,qui uidens Abbatem & Decanum claudos eſſe,dixit per iocum,ſerium tamen nec inuenuſtū, Melius eſſe claudicare Reges, quā ipſa Regna. Cumq; Burcardus iſte præfuiſſet honeſtiſſime 13 annis,reſignata Abba tia,elegit cum fratrum ſuorum conſenſu unanimi Nodgerum,cui tamen citius mor tuo ipſe adhuc diutius ſuperuixit.

Confirmationis Abbatum & Epiſcoporum Ceri moniæ.

Melius claudica re Reges quàm re gna.

21 Nodgerus eligitur anno Domini 973 à Burcardo anteceſſore & fratribus omni bus,etſi iuuenis,qui & homo hylaris & liberalis erat:ob quas cauſas uerebatur & me tuebat Burcardus,eum Cenſuram Othonis Imperatoris ſeueri principis ſuſtinere non poſſe.Miſit eum ergo Spiram ad Cæſarem Burcardus cum commendaticijs ac ſupli cibus literis,decemq; fratribus ſenioribus,& canicie uenerabilibus uiris.Cumq; por rectam Epiſtolam legiſſet Imperator,& iam præſentatus eſſet fratrum etiam commen datione Nodgerus iuuenis, dixit clara uoce Imperator:is ne unus & ſolus eſt dignus Abbatiæ gubernatione exiſtimatus in tanto etiam canitie & ætate uenerandorum ſenum,quos coram hîc intueor, numero? Niſi itaq; interceſſiſſet filius Imperatoris u nà cum miſſis fratribus Sangallenſibus, non fuiſſet Nodgerus admiſſus ab Othone Magno ad Abbatiæ clauum. Datus eſt ei autem baculus paſtoralis,additis plurimis conditionibus, ne uidelicet quicquam in grauibus negotijs faceret aut ſtatueret, niſi conſulto prius & conſentiente ſuperſtite adhuc Burcardo:item ut fratrum ſuorum col legium ſummo ſtudio ad ſeuere tenendam D.Benedicti profeſſionem aſſuefaceret: quæ omnia diligentiſſime ſe facturū Nodgerus addito etiam ſolenni iuramento pol licitus eſt,& ita præſtitit,ut de eo,quemadmodum olim de Cicerone,ab Erhardo quo dam loci Decano exclamatum ſit:

O Fortunatam Galli te conſule Cellam.

Sub eo Abbate aliquanto melius munitum eſt oppidum & Monaſterium Sangal lenſe,& aliquandiu 160 uiri laborarunt ſumma contentione in eximie muniendo lo co contra omnes hoſtium inſultus. Præfuit & profuit Monaſterio 8 annis,& deceſſit iuuenis adhuc anno Chriſti 981 in Nouembri. Poſt eum mox etiam mortuus eſt Ab bas Burcardus & Nodgerus medicus, ex cuius ſorore iſte Nodgerus Abbas natus e rat, Pater uero fuerat Cralonis ſuperioris Abbatis frater.

22 Himmo poſt mortem Nodgeri eligitur anno Chriſti 982, cum Imperator Otho ſecundus in Italiam contra Sarracenos proficiſceretur. Is erat cœremoniarum & pom parum Eccleſiaſticarum amantiſſimus, adornabat uarias ueſtes,uaria clinodia,orna batq; templum ubiq; uarijs picturis,ingenioſiſq; imaginibus,unde his uerſiculis cele brari meruit.

Hoc Abbas Himmo picturis compſit & auro:

Hanc Othmare domum tuus Himmo ornauit & auxit.

Præfuit Sangallenſi Abbatiæ 8 annis, & Obijt anno Chriſti 990,ſexto anno im perij Othonis tertij.Monachi plangebant eius mortem hoc uerſiculo.

Rectori ſummo nos te committimus Himmo.

Eius tumulo addita eſt hæc inſcriptio:

Hic bene

Hic bene maturo tranſit pater ille ſub æuo
Ad patriæ requiem, hic obit Himmo diem.
Hunc merito noſtri uigilanter habent memorari
Plura loco Galli ſtant monumenta cui.

23 Vlricus primus huius nominis, quem alij Vvolricum uocant, eligitur anno 991, & cõfirmatur ab Othone tertio: Vir pius & qui ceremoniarũ etiã erat obſeruantiſſimus & ſtudioſiſſimus. Aedificauit Sacellum Sancti ſepulchri Dñici cũ S. Vlrici ſubterranea crypta. Huius temporibus exercebant ſe adhuc Monachi omnis generis artificijs & opificijs, nec quiſquam inueniebatur ocioſus. Sed ſcholæ incipiebant iam aliquo modo frigere & collabi, quod nimium eſſet Monachis negotij cum Ceremonijs, parum cum literis. Et quia Otho tertius erat iuuenis & hylari animo præditus Princeps, facile ſub ipſius gubernatione omnis diſciplina Monaſtica in deterius labi, & paulatim exingui cœpit. Vlricus Abbas præfuit Abbatiæ quinq; annis laudabiliter. Obijt anno Domini 996, quo anno etiam Eccardus celebris Monachus deceſſiſſe ex hac ad aliam uitam legitur.

24 Gerardus, à quibuſdam Eckhenhardus, eligitur & confirmatur ab Othone tertio Imp. anno 996. Erat ſuperbus, temerarius ac uere nihili homo, nullius honeſtatis aut uirtutis amans, deturbans ſtatim in ingreſſu ſuæ gubernationis ſeniores & honeſtiores omnes à ſuis officijs ac miniſterijs, & in horum locum ſubſtituens miniſtros iuuenes, laſciuos, leues & Domini per omnia non diſſimiles. Is omnia uendens, oppignorans & alijs donans plurima miſere dilapidauit: ita ut iccirco grauiter accuſatus ſit à fratribus apud Imperatorem Othonem tertium, cuius Miniſterialem Comitem Muczonem Abbas accuſatus pecunia iam ante corruperat, ita ut Monachi apud Cæſarem efficere nihil poſſent, aut certe hoc tantum, quod Cæſar ſe Abbatem reprehendiſſe dicebat, ſeq; ſperare affirmabat, Abbatem poſthac meliorem futurũ, quod niſi fieret, redirent & iterum referrent de ea re Monachi, tum ſe eum exauthoraturum & deiecturum ex Abbatiæ faſtigio. Monachi itaq; iam non Abbati ſolum ſed & Imperatori parum propitij his uerſibus ſatis barbaris iniuriam ulti ſunt.

Otto Rex tua lex quia ſemper uenditur auro
Hic gentes fruſtra quærunt iuditia iuſta.
Otto dum regnas, non ſunt Iudicia Regni.
Otto dum regnas, regnat pecunia tecum.
Plus eſt argentum tecum quàm lex ſapientum:
Impie Rex Otto, cur fulmina te patiuntur?
Te regnare dolens cur non tibi terra dehiſcit?
Tu cum Gerardo noſtro nimis ad bona tardo,
Et cum Damnatis uterq; precor pereatis.

Sunt uerſus quidem, ſed ferè his ſimiles, quos olim æditiuus quidam compoſuiſſe dicitur, de nouo in aram poſito, & uetere abiecto Chriſtum repreſentante Idolo, qui tales uulgo narrantur.

O Ieſu uete, olim tibi plurima dete
Iam Chriſtus nouus tollit tibi flaxis & ouus.

Sed redamus ad Abbatem Gerardum. Poſt Menſes pauculos uenit Muzo Comes poſtulans quæ promiſerat in ſua calamitate Abbas, qui non uolens ingratus dici, tradidit Muzoni præpoſituram S. Alexandri, quæ erat prope Adorffum in Thurgouia, *Præpoſitura S. Alexandri.* in qua tunc temporis 12 Canonici uictitabant. Sed quia uulgatũ hoc eſt, quod

Non bene cum ſocijs Regna Venuſq; manent.

V Muzo

Muzo admodũ impatiens Monaſticæ ſocietatis, expulit illico omnes Canonicos, &

Solus ibi pulchra' Dominari cœpit in Aula.

Monachi Sangallenſes iterum id ægerrime ferentes, aliter ſe ulciſci quàm his uerſibus non potuerunt, qui etſi meliores ſuperioribus, tamen ſui etiã ſæculi Barbariem (quæ iam eiectis uerioribus ſtudijs ubiq; dominabatur) mire redolent.

Cum tua te genitrix concepit peſſime patrum
Hoc ſcio, quod totum cœlum fuit imbribus atrum.
Sed cum te genuit, nox illa fuit tenebroſa
Et quos ipſe premis dum morte fremis lacbrymoſa.
In medio niſu ſi tum tua mater obiſſet.
In multis fœlix nimium locus ipſe fuiſſet.
Nunc gemit atq; tremit, pereat ne funditus á te
Et miſeri miſere nos iſtic uiuimus hac ſpe.

Præfuit Abbas iſte annis undecim. Obijt anno Chriſti 1007, decima nona Iunij.

25 Burcardus ſecundus huius nominis eligitur anno Chriſti 1007 ſummo omniũ gaudio. Is enim collatus cum Gerardo Lupo, agni nomen adipiſci & Hæreditario iure obtinere potuiſſet: propterea congratulabantur ei fratres Verſifices tali Epigrammate ueterem Barbariem redolente.

Burcardo noſtras Dominus commiſit habenas.
Quippe uiro iam tum ſibimet per cuncta beato.

Profuit Monaſterio plurimum, & reſtituit omnia in integrum, reſarciens ea diligentiſſime omnia, quæ à Gerardo cum neglecta tum dilapidata erant. Vocabatur ad expeditionem contra Sarracenos ab Henrico ſecundo, profectus igitur in militiam unà cum Epiſcopo Conſtantienſi Ruthardo, & ſi inuitus: Obijt in itinere, peſte è medio ſublatus, ſepultus in Monaſterio quodam Longobardiæ, cui erat nomen Francorum Monaſterio. Moriebatur in eodem itinere etiam Ruthardus Epiſcopus: præfuit annis uiginti & uno ferè integris.

26 Thietuualdus eligitur anno 1028, confirmatur à Conrado ſecundo, cuius coniunx Domina Giſela uenit aliquando unà cum filio ſuo Sangallum, ubi honorifice excepta, humaniſſime etiam & uti decuit eſt tractata, in pleniſſimamq; fraternitatem accepta: hæc & Abbati & ſingulis fratribus munuſcula quædam donans, ſe precibus eorum diligenter cõmendauit. Fuit Theodovualdus iſte bonus Oeconomus, & qui diligenti Oeconomiæ adminiſtratione plurimum profuit Monaſterio ad annum uſq; 1040, quo deceſſit ex hac uita plenus dierum, cum magno omniũ luctu & deſyderio.

27 Nodbertus uel Norbertus à Stoffeln eligitur anno 1040, primus inter Abbates bellator in ipſa etiam ſenectute extrema, & propter caducorum bonorum poſſeſſionem retinendam. Geſſit autem bellum contra Rumoldum Epiſcopum Conſtantienſem. Fuit fundator parrochiæ Abbatiſcellenſis: & primus qui in ſalutem animæ ſuæ uoluit ſibi celebrari poſt mortem exequias funebres. Ampliauit Baſilicam Sangallenſem. Reſignat Abbatiam iam decrepitus, & orat pro eligendo præpoſito Vlrico, quod & obtinuit apud fratres & Imperatorem Henricum quartum. Poſtea moritur cum magno omnium fratrum luctu, qui omnia optima de hoc Abbate ſuo loquebantur, ut & hi ſcripti de eo uerſiculi conteſtantur.

Conſtat Nodbertum magna uirtute refertum,
Lac fuit infantum, iuuenum Dux, norma piorum
Ille timore Dei deſpexit cætera Regni.

28 Vlricus ſecundus eligitur anno Domini 1071. Huius temporibus tota Germania erat in armis,propter diſcordias quæ erant inter Rom. Imp. & Pontificem: & quod Rudolphus Sueuorũ Dux Comes Rinfeldenſis cõtra Hẽricum quartũ erat electus Imperator, à q̃ ipſe Rudolphus uictus & cęſus eſt. Erat iſte Vlricus inter medias etiã bellorum tempeſtates & procellas,pecuniarum ut nerui bellorum diligentiſſimus collector,ſed quas Abbas Vlricus ſucceſſor egregie perdidit & decoxit, bellis nimirũ ac diſſidijs, dum ſe opponeret Rudolpho Sueuorum Duci. Vnde ſcholaſtici Monaſterij faciebant hos uerſiculos,de utroq; Vlrico inuicem ſuccedentibus.

Tertius Vlricus tenet aurum,quod ſibi amicus
Præcedens cumulauit,mox quod & ipſe uorauit:
Extractum Cella rapuerunt horrida bella.

29 Mortuo Vlrico ſecundo eligebatur à quibuſdam fratribus Luitholdus, quem etiam Rex Rudolphus (qui contra Henricum quartum Imperator deſignatus erat) confirmatum eſſe uolebat. Eligebatur is annó Chriſti 1076. Adhærebat autem maior pars fratrum Sangallenſium Henrico Imperatori, apud quos non magnifiebat Leutholdus: Accidit itaq; ut unà dierum baculus paſtoralis (per quem erat ei collata Abbatia per Regem Rodolphum) confractus,inueniretur in Baſilicæ Choro. Eiectus igitur à Cæſareanis,ab Ecchardo Diuitis Augiæ Abbate (qui Regias partes fouebat) humaniter exceptus eſt. Is Ecchardus multa pollicebatur Leutholpho,defenſionem uidelicet & reſtitutionem:ſed omnia hæc promiſſa

Et fruſtranea erant leuibuſq; ſimilima fumis.

Igitur Leutholdus ille non numeratur inter ordinarios Abbates. Eligebatur autẽ ab ipſo Imperatore Henrico quarto,& à fratribus Sangallenſibus unanimi conſilio Vlricus tertius,Marquardi Charinthiæ Ducis filius,Imperatoris cognatus anno Domini 1077. Is erat ferox iuuenis & bellator,qui ſe Rudolpho Regi & Ecceberto Abbati diuitis Augiæ alijſq; etiam Sueuiæ Regulis magnanimiter opponens,egregie cõſumpſit & dilapidauit omnes,quos anteceſſor Vlricus ſecundus poſt ſe reliquerat ingentes pecuniarum theſauros. De his bellis omnibus cõſule Stumphium & Hermannum Contractum. In his ipſis Regni concertationibus ac bellis Ciuilibus Rodolphi exercitus aliquoties armata manu inuaſit, oppugnauit,expugnauit & diripuit Monaſterium ac oppidum Sangallenſe, & ædificabatur in ſublimi Monte quem Pernegiã *Sangallũ* uocant Caſtrũ præſidijs munitum,ad retinendã oppidi & Monaſterij poſſeſſionem. *expugna* Tandẽ uero Rudolpho in Thuringia uicto & ab Henrico quarto Morſenburgi cæſo, *tur et di-* Caſtrum id à Regijs extructum,iterum euerſum & ſolo æquatum eſt. Sperabant iam *ripitur.* omnes homines finem bellorum,&

Poſt pluuias ſolem nitidum,poſt nubila Phœbum.

Sed longe maiores turbæ ſubſequutæ ſunt. Imperatoris enim Henrici quarti hoſtes à Pontifice magis excitati & incitati,deſignarũt rurſus Imperatorem alium contra Henricum,cæſo etiamiam & quaſi diuinitus punito Rodolpho,Hermannum uidelicet Comitem Lutzelburgenſem,cuius gubernatio etſi etiam non erat diuturna,tamen is quoq; ab alijs excitatus eijciebat ex Abbatia Sangallenſi Vlricum tertium illum,quem præfecerat Henricus Imp. & in eius locum eligebat Vvernherum quendam diuitis Augiæ Monachum,idq; anno Domini 1083. Laborabat uero Abbas Augienſis Ecchardus pro reſtituendo ſuo etiam Lutholdo, ſed fruſtra. Nam Vlricus Abbas cõtra utriuſq; & Hermãni & Ecchardi machinationes uicit:etſi interim tota Thurgouia per hos tumultus decennales etiam miſerrime uaſtaretur. Anno enim Chriſti *Abbas fit* 1086 Vlricus Abbas auxilijs Henrici Imperatoris Patriarcha Aquileianus declaratus *Patriar-* potentiſſimus factus eſt,ita ut iam facile hoſtes ſuos uincere, & poſſeſſionem Abba- *cha Aqui* tiæ Sangallenſis retinere poſſet ſaluam & incolumem. Sub hoc ipſo Patriarchatu ſuo *leianus.*

ædificauit fundauit & dotauit in Sangallenſi ſuburbio templum S. Fidis: & tandem moriebatur in Decembri anni poſt natum Chriſtum 1117:cum 40 penè annis Abbatiæ Sangallenſi præfuiſſet.

30 Manigholdus à Bottſteten eligitur per diſcordias anno Domini 1117 ab aliqua Cõuentualium parte:ab altera uero parte eligebatur frater Henricus de Duello: Hũc fingebant ab ipſo uiuente adhuc Patriarcha eſſe gubernationi deſtinatum,præſentatum igitur Henrico quarto confirmari eum petierunt,quod & facile impetrarunt.Interim Pontificij uociferabantur,non pertinere ad Cæſares,ſed ad Pontifices, Abbatum & Epiſcoporum confirmationes: hi auxilijs Conradi à Zeringen ducentis Equis iuuenem Monachũ Mangoldum in Monaſterium introduxerunt. Quam pompam & uiolentiam cum uideret Henricus,ceſſit ille iſti furori,& per Lacum nauigãs ad Zilium ſeceſſit,expectaturus illic Tragædiæ huius Cataſtrophen. Mangoldo introducto omnia iam commendabantur, etiam illa prædia quæ ultra Lacum ſita illis erãt.Audiens autem Henricus Imperator grauiſſimam hanc diſſenſionem, & certior factus,quod Henricus fraude & falſa praxi ſeſe in iſtam gubernationem intrudere uoluiſſet & ita temere Imperatori confirmandũ obtruſiſſet:Item quod Mangoldus uiolentia rapuiſſet Abbatiã,introductus tot equis à Conrado de Zeringen:ſuſtulit,caſſauit & irritam fecit communi omnium Suffragio utriuſq; electionem. Mangoldum tamen de nouo confirmauit.Henricum autem ad Duplicis aquæ Monaſterium redire iuſſit, & ibi expectare Mangoldi mortem. Præfuit autem Mangoldus undecim annis, & ualedixit uitæ iſti mortali anno 1128,ſepultus in Sacello S. Oſvualdi, Henricus poſt Mangoldi mortem redijt ad Sangallum, & ſucceſſoris Vvernheri uicetenens & coadiutor conſtitutus eſt.

31 Vvernherus antea cuſtos Monaſterij nunc Abbas deſignatus añо 1128 à Lothario Imperatore cõfirmatur,erat uir ſapiens ac admodum ſeuerus. Conabatur reformare Monachos,qui iam multum remiſerant de priori in ſtudijs diligentia & honeſtate uitæ,& omnia in iuſtum ordinem & priſtinam Harmoniam reſtituere,ſed fruſtra omnia.Nam Monachi iam nullam reformationem ferre uolentes reſtiterunt ei fortiter, & ſummo eum odio ſunt proſequuti. Otho Fryſingenſis ſcribit Monaſterium huius Vvernheri temporibus opulentiſſimum fuiſſe, quod uerisimile inde eſſe apparet & colligi poteſt, quod Vvernherus iſte ante muros Sangallenſes fundarit & ſuis ſumptibus extrui curarit præpoſituram S. Leonhardi,quæ erat Regularium aliquot Canonicorum habitatio ac Cœnobium: Quod tamen Abbatis Chunonis tempore iterum propter bellicos tumultus deſertum eſt,cum floruiſſet annis 350. Annui reditus ſunt Sangallum tranſlati.Poſtea euerſum eſt penitus unanimi S. P. Q. Sangallenſis ſententia anno Chriſti 1530. Idem ex arce Ittingenſi Monialiũ Cœnobium fecit,& Collegium 12 Regularium Canonicorum. Præfuit annis 38. Obijt ſexta Iulij anno à nato Chriſto 1166.

Præpoſitura S. Leonhardi.

Ittingen Cœnobiũ.

32 Vlricus quartus,Baro à Tegernfeld in agro Tigurino natus, eligitur à fratribus communi omnium conſenſu & confirmatur à Barbaroſſa Imp.anno Chriſti 1166.Erat homo ſuperbus,amans pomparum & ambitioſus,ut nobiles ferè eſſe ſolent: ita ut etiam ad Epiſcopatum Churenſem aſpirarit, & eius gubernaculum conſequutus ſit. Præfuit Abbatiæ 33 annis,& reſignauit eam ſuo Vicetenenti ſeu præpoſito reddituum,cum conſenſu totius Conuentus.Epiſcopatum non diu retinuit, detruſus per ſententiam Concilij Romæ ab Alexandro tertio Pont. celebrati, in quo decretum erat, ne quis Prælatus duas,pluresue haberet Prælaturas,cui decreto nunquam tamen obtemperatum eſt,quemadmodum ne hoc quidem ſæculo obtemperatur.

33 Vlricus quintus Comes Veringenſis eligitur & confirmatur anno Chriſti 1199, erat ſumptuoſus & malus Oeconomus,dilapidator nimium prodigus bonorũ Eccleſiaſticorum,ita ut arbitrarentur Monachi Gerardum,exmortuis reuixiſſe:præfuit non per totum annum,ſed Paralyſi tactus ſubitanea morte interijt. Et quia multa abſumpſerat,

pſerat,oderant eũ Monachi plærię;,qui eius mortem tali celebrabant Epigrammate.

Qui iam conſumis terram,quàm nunc bene dormis
Fortaßis uiuus triuiſſes tempus in hornis:
Sed te,ne damno calcares limina Galli,
Ira Dei iußit maturo funere tolli.

34 Henricus Baro de Klingen eligitur à Conuentu,& confirmatur à Philippo Imperatore Friderici Barbaroſſæ filio anno Chriſti 1200.Bonus Oeconomus,non quidem doctus,ſed alioqui in ſatis digna authoritate. Præfuit 4 annis, quibus ab anteceſſore pro 200 Marcis oppignoratas curtes redemit fœliciter:legitur in his 4 annis in Regum expeditiones,ſine tamen Monaſterij ſui detrimento, octingentas & quadraginta Marcas puri Auri expendiſſe:Vnde admiratione ducebantur Monachi, eum tamen ab Anteceſſore dilapidata tanta fœlicitate potuiſſe in tam breui tempore recuperare. Obijt anno 1204 in Nouembri.

35 Vlricus ſextus,Baro de Saxen, Sangalli educatus, & doctrina inſigni præſtans: eligitur in Abbatem omnium conſenſu anno Chriſti 1204.Studuerat diu Parrhyſijs & Bononiæ,Baſileæ confirmatur à Cæſare Philippo.Isq; primus fuit quem Diplomata & ueteres ſcripturæ Principem uocant. Conradus enim de Fabaria, parrochus templi ad S. Othmarum,ſic de eo ſcriptum reliquit : Apud Baſilæam Philippo Auguſto præſentatus,honorifice ab ipſo cũ ſuis accipitur, & in Principem promouetur. Bellum geſſit contra Vvernherum Epiſcopum Conſtantienſem , in quo aliquoties pugnatum eſt poſt mortẽ Philippi Imperatoris. Miſſus eſt Romam aliquando à quibuſdam Principibus,ubi ab Innocentio Pontifice Infula Epiſcopali coronatus eſt: antea enim Monachi hi nulla ornamenta Pontificalia habuiſſe leguntur. Præfuit 15 annis. Obijt anno Domini 1219 Viceſima ſecunda Septembris, ſepelitur ante ædem S. Othmari cum tali Epitaphio.

Inuida petra nimis cur tantum claudis honorem,
Aequiparem minimis,nec ſummus inferiorem.

36 Rudolphus Baro à Gutingen eligitur anno Domini 1219. Emit pecunijs etiam Epiſcopatum Churienſem: primus in hoc loco indulgentiarum diſtributor año Chriſti 1225. Fuit negligens rerum ſuarum Oeconomus & dilapidator pecuniarum plurimarum,propter quod cum ei ſui aduerſarentur,profecturus & quærelas delaturus ad Cæſarem Fridericum (qui tum in Apulia bella gerebat) incidit in itinere in grauiſſimum morbum,quo Romæ Obijt 17 Septembrium Anni a nato Chriſto 1226,ſepultus apud S.Ioannem in Laterano : Reliquit Monaſterio debita mille & quadringentarum argenti Marcarum.

37 Conradus de Buſpang eligitur anno 1226 confirmatur Vberlingæ ab Henrico Cæſare,Friderici ſecundi filio,cuius factus eſt Abbas iſte,etiam Conſiliarius & Miniſterialis,quia etſi non doctus,tamen egregia corporis ſtatura & uerſutus, prudens & facundus erat,& ubi Conſilium deerat,ibi temeritate uincere non erubeſcebat. Cum rediret à confirmatione,exceptus eſt à fratribus his uerſiculis:

Lux fratrum,patriæ decus, & pater Inclyte Salue
Ad caulas proprias uenienti pangimus odas.

Monaſtica uita iam tota in deterius mutatur: à ſtudijs enim literarũ ad res Prophanas,ad Oeconomiam & ad multas Ceremonias ſeſe cõferebant,quotquot Cœnobio inerant.Erat Abbas iſte homo ſuperbus,inquietus & adeo uindictæ cupidus ut de eo Monachus quidã ſcripſerit, quòd nullius unquã hominis ſine talione ſuſceperit iniuriã. Erat inſignis Tyrannus , & primus qui ipſe ſe aperte corã regni etiã Principib⁹ ſolebat Principem appellare. Obijt cũ omnium ſuorũ ſubditorũ maximo gaudio Sangalli anno Dñi 1238 circa finẽ Decembris,ſepelitur in Monaſterio Sabenſvuylẽſi, ut ante expirationem petierat.

38 Vualtherus de Truttberg eligitur non ſine diſcordibus ſententijs anno 1239, ſed qui numerabat, facile uincebat: Confirmatur Rauenſpurgi à Conrado Imp. Friderici ſecundi filio. Reſignat Abbatiam quòd nollet bella gerere contra Comitem Dockhenburgenſem ſe fortiorem, qui ſibi eripuerat Vvilenſe oppidum: factus eſt Monachus Ordinis Prædicatorum Conſtantiæ anno Domini 1245. Tum enim nuper cœperat ordo iſte, & putabant miſeri homines ſe uiuos mox uolaturos in cœlum, ſi morerentur in eo profeſſionis & uitæ genere. 39 Bertholdus à Falckenſtein ex Hercynio nemore ortus eligitur anno Chriſti 1245: confirmatur ab Henrico Rege Thuringiæ, pugnante tum in Sueuia contra Conradi Imperatoris ſocios. Erat impiger & ſtrenuus bellator, nihil habens Monaſticum niſi cucullam. Obijt anno Chriſti 1271 ſepultus ſine omni honore, cum ſummo omnium ſuorũ gaudio. Præfuit annis 26, quibus plurima geſſit bella, homo ſeditionum & cædium auidiſſimus.

40 Vlricus ſeptimus, nobilis à Gutingen, eligitur anno Chriſti 1271 ab unà parte fratrum, ab altera eligitur Henricus à Vvartenberg. Ex illa diſcordi electione natum eſt bellum, quod tamen æternus Deus diremit, miſertus tandem miſeræ & ſub talibus paſtoribus male paſtæ plebeculæ. Henricus enim Arbonę agens moritur poſt bienniũ. Eligebatur autem contra Vlricum alius, Rumo dictus ſeu Rumaldus. At iejci ſe Vlricus non eſt paſſus. Præfuit igitur cum ſumma difficultate 4 annis & 8 Menſibus, ualedixitq; uitæ anno Chriſti 1275 ſub Rudolpho Habſpurgio Imperatore.

41 Rumo ſeu Rumoldus à Ramſtein eligitur iam concordibus omnium uotis ac Suffragijs anno Chriſti 1275. Erat inuiſus Rodolpho Imperatori, quemadmodum & totum Monaſterium Sangallenſe, propterea quod antea etiam Abbates aliquoties ei nondum Imperatori fuerant iniurij & moleſtiſſimi. Præfuit annis fere quinq; & cum ipſe metueret axauthorationem, Reſignauit ſua ſponte (quæſita ſibi requie) gubernationem anno Chriſti 1279. Sub hoc cœpit S. Catharinæ Monialium Collegiũ, quod erat tum apertum, intra muros Sangallenſes.

S. Catharinæ Cœnobium Sangallenſe.

42 Gulielmus Comes de Monte forti eligitur anno 1279: Fuit homo mire inquietus, & multarum ſeditionum bellorumq; author, de quibus uide Stumphium. Obijt tandem anno Chriſti 1299: cum extra & intra gubernationem præfuiſſet, aut Abbatis certe nomen ſuſtinuiſſet annis uiginti.

43 Henricus ſecundus, à Ramſtein: præpoſitus antea portæ Sangallenſis, eligitur anno Chriſti 1299, homo temerarius & audaculus, inſigniſq; Tyrannus: liberalis alioqui & ſumptuoſus. Geſſit etiam quædam bella: tandem in ſenectute pacificus & bonus Oeconomus factus: præfuit annis 19. Obijt anno Domini 1318, anno uero ætatis ſuæ nonageſimo.

44 Hildeboldus à Vverdenſtein eligitur anno 1318, erat uir pacis amans & quietus quiq; mediocriter præfuit Sangallẽſi Abbatiæ, tandem Paralyſi & apoplexia tactus, etiam rationis factus eſt expers. Præfuit Monaſterio ãnis 12 penè, & Obijt anno Domini 1329. Fuit liberalis in dandis Eleemoſynis.

45 Rudolphus ſecundus, Comes à Monte forti, Antiſtes Conſtantienſis uir induſtrius ac ſtrenuus: præfuit ſumma cum laude quatuor annis, uocabat ſe tantum præfectum: Reſignauit gubernationem anno Chriſti 1333. Erant hoc tempore tres electi, qui omnes paſſi ſunt repulſam. 46 Hermannus Baro de Bonſtetten eligitur anno Dñi 1333, confirmatur ab Epiſcopo Conſtantienſi. Obijt anno Chriſti 1360 cũ præfuiſſet annis 27. 47 Georgius à Vvildenſtein & Vvartenberg eligitur anno Domini 1360. Obijt anno 1379, cum præfuiſſet annis penè nouendecim.

48 Chuno à Stoffeln eligit̃ anno Dñi 1379, homo proceræ et inſignis ſtaturæ, robuſtus & longe ambitioſiſſimus: excitauit maximas Seditiones, & author fuit maximarũ uaſtationum. Bella geſſit cõtra Abbatiſcellenſes, à quibus uictus, captuſq; & tandem iterum in gratiã receptus, ſuæ dignitati (intercedentibus tamen certis conditionibus) reſtitutus eſt. Obijt anno Chriſti 1411, cũ præfuiſſet 32 annis.

49 Henricus tertius, Baro de Gundelfingen eligitur ob Conuentualium defectum à Monaſterij Vaſallis & à fratre quodam Conuerſo in Abbatem, anno Domini 1412, quia diu nemo uolebat ſuſcipere loci tot diſſenſionibus occupati gubernationem tam laborioſam & plenam periculi: Confirmatur à ſummo Pontifice. Erat Abbas doctus, ſed mundanarum rerum gubernationis ignarus. Potuiſſet eſſe egregius Abbas ſuperioris ſæculi, quo adhuc florebant in Monaſterijs pietas & ſtudia. Iam quia bellis & armis tantum erant occupata Monaſteria, nihil ualebat ille prorſus: erat omnibus hominibus blandus & amicus, omnibusq; ex æquo charus. Huius temporibus congregata & celebrata eſt Synodus Conſtantienſis illa magna, in qua combuſtus eſt Ioannes Huſs. Abbas iſte rogatus miſit ad concilium Conſtantienſe multos bonos & maximi pretij libros, ſed non rediere illi ad ſuam patriam. Erat uir mitis & pius, qui nec contendere, nec bella gerere uolebat. igitur accuſabatur à fratribus ſuis in Cōcilio quaſi negligens rerum Monaſterij adminiſtrator, & nimium benignus. Reſignauit ergo Abbatiam ipſi Concilio, & ſe quieti dedit anno Chriſti 1417, cum præfuiſſet quinq; annis dextre & optime. Mittebatur autem ex Cōcilio Conradus quidam Biganienſis, qui cum aliquandiu ibi uerſaretur, & uideret mores Sangallenſium Monachorum, quales q; eſſent homines Abbatis Cellenſes (cum quibus erant bella inteſtina et diſſenſiones Monaſterio) relicta Abbatia, Conſtantiam redijt.

50 Henricus quartus, Miſnenſis ex Mangsdorffo natus, mittitur ad peticionem Vaſallorum Cœnobij, deficientibus iam Monachis, ex Concilio ab ipſo Pontifice, & ſuſcipitur eligiturq; anno Domini 1418. Proficiſcitur ad concilium Baſilienſe, & moritur in itinere Friburgi, ſub cura Medicorum eius loci, anno Domini 1426, cum præfuiſſet octo annis. Eodem hoc anno Franciſcani inſtituti Beginarum domus S. Leonhardo dicata prope Sangallum cœpit, cuius fundatrix & author erat pia quædam fœmina Margaretha Rudeckherina. *S. Leōhar di Cœnobiolum.*

51 Eglolphus Blaurerus patria Conſtantienſis è S. Blaſij Cœnobio ex Hercynia aſſumptus: eligitur præſidente adhuc ægroto & grauiter decūbente Henrico anno Domini 1425: Ornauit is Monaſterium, præcipue uero Baſilicam nouis & eximijs ſtructuris. Obijt anno Chriſti 1442, in ipſo feſto Penthecoſtes, cum præfuiſſet mediocriter annis ſeptendecim.

52 Gaſpar de lato Landenburgo, familiæ inſignis & opulentæ: eligitur anno Chriſti 1442. Monachus primum diuitis Augiæ, poſtea etiam Sangallenſis homo doctus, præcipue tamen Pontificiarum legum cognitione clarus. Vir lenis & humanus, librorum & literarum amantiſſimus: contentionum hoſtis, pacis autem & tranquillitatis ſtudioſiſſimus, quod Monachis ualde diſplicebat Interrogatus, cur non amantior pōparū eſſet & paulo ſtudioſior dignitatis & magnificentiæ ſuæ, reſpondit hac D. Bernhardi ſententia: Monachos debere eſſe Monachos, hoc eſt ſolitarios homines & ſoli Chriſto deditos: non opibus, contentionibus aut ſimilibus ſtudijs à Deo prohibitis. Etſi uero pacis eſſet amantiſſimus, tamen à ſeditioſis fratribus ad contentiones cogitur, in quibus factum eſt, ut Pontificia authoritate deturbaretur ab officio, ita tamē ut ipſe nomen Abbatis retineret, alius autem rebus omnibus præeſſet, quod ipſe literarum ſtudioſior quàm adminiſtrationis curarum, non difficulter accepit anno Chriſti 1458, cum ſolus præfuiſſet annis prius 16. Numerabantur ei annuatim trecenti aurei cum cibo & potu ſufficienti & neceſſario. Præficitur autem gubernationi VLRIcus Röſch Vvangenſis cuiuſdam piſtoris filius, is non erat doctus, ſed homo uerſutus & ad res ciuiles & mundanas gerendas prçclare & cum omnium admiratione callidus: is fuit præfectus Monaſterij, & utiliſſimus œconomus ad annum uſq; 1467: tum enim ab ipſo D. Gaſpare Abbate adhuc uiuente, ſed ſene decrepito, Abbas etiam eligitur Sangallenſis.

53 VLRICVS ROSCH Ruffus: eques ſtatim poſt electionem Romam petit & ibi confirmatur à Pontifice Pio ſecundo, cōſecratur à Cardinali Cuſano 25 Martij

V iiij anni

anni 1467. Dum ille eſt Romæ, moritur Conſtantiæ Abbas Gaſpar in ædibus fratris ſui Hermanni à Landenburg: is Sangallum uehitur & ibi ſepelitur. Vlricus Roma reuerſus optime ac utiliſſime præfuit, emitq; ad Monaſterium totum Comitatum Dockenbürgenſem & alia multa. Erat mirus artifex acquirendorum bonorum temporalium & comparandarum pecuniarum, & homo in omnibus rebus perficiendis longe fœliciſſimus. Cœpit tandem ædificare & de ſe nominare Præpoſituram Roſchachianam ad lacum Acronium ſitam anno Chriſti 1487. Ornauit Monaſterium multis picturis. Obijt in oppido ſuo Vvyl anno Domini 1491, cum præfuiſſet uiginti octo annis, ætatis ſuæ 65. Sepelitur magnificentius quàm ullus ſuorum anteceſſorum Sangalli: appellabatur uulgo der rodt Vlt. De eius magnificentia & uere heroicis actionib. luſit Poëta quidam ſic.

Roſchachiū præpoſitura.

VVolrichum hunc dubito Monachum dicam, annè Monarcham,
Veſte fuit Monachus, corde Monarcha fuit.
Terra parens igitur diuiſim excepit utrumq;,
Quando ipſe in cœlis eſſe Monarcha nequit.

Iſte Abbas locupletauit Monaſterium, & ita profuit ei diligentiſſima ſua gubernatione, ut Monachi eum ſecundum fundatorem appellare non dubitarent.

54 Gothardus à Glattburg ex uetuſtiſſima familia natus eligitur año domini 1491, uir humaniſſimus, forma & ſtatura corporis magnificentiſſimus. Petit ſtatim Romā, & ibi confirmatur à Pontifice. Erat bellator, pomparum, equorum, conuiuiorum & fœminarum amantiſſimus. Roſchachianum Cœnobium à Sangallenſibus ciuib. ſemel exuſtum reædificauit. Tumulum S. Galli refecit auroq; & argento oſſa eius decorauit. Præfuit Monaſterio 13 annis. Obijt morbo Gallico in oppido Vvilenſi año 1504: ſepelitur Sangalli.

55 Franciſcus Geisbergerus, Conſtantienſis cuiuſdam ciuis & Militis Aurati filius eligitur anno Domini 1504, decima nona Aprilis, Vir quietus & uerecundus, confirmatur Romę à Pont. Max. Huius temporibus anno nempe 1529 ſpoliata ſunt templa Sangallenſia à Cinglianis Iconomachis: ſeceſſit igitur Abbas ad Roſchachiū: ibi Obijt anno Domini 1529 hydropicus: ſepelitur Sangalli in feſto Paſchatis. Celebratus eſt propterea, quod mire eſſet pecuniarum auidus, tali dyſticho.

Maior hydrops animum tenuit quum uiueret, auri
Haud ullo potuit tingere fonte ſitum.

56 Kilianus Germanus ex Comitatu Dockhenburgenſi natus, eligitur apud Rapersvvylium prope lacum Tygurinum. Erat uir egregiæ formæ & ſtaturæ, mitis & humanus erga omnes omnium ordinum homines: Habitabat in oppido Vvyl propter ſuorum temporum tumultus ac mutatam in oppido Sangallenſi relligionem. Poſtea cum uideret in doctrina omnia ubiq; mutari, ſeceſſit Vberlingum, ubi conſecratur ab Epiſcopo Conſtantienſi. Proficiſcitur anno 1530 ad Comitia Auguſtana, ubi agebat coram Carolo V. Imp. ea quibus ei opus erat ad recuperanda ea quæ amiſerat, ſed inde rediens, perijt in Bregantio fluuio miſerrime, ipſa 30 die Auguſti, cum maximo ſuorum luctu & planctu, cū poſt electionem uixiſſet 15 ſaltem Menſibus, & aliquot diebus. Sepelitur in Augia Brigantina cum honorifico monumento.

57 Diethelmus Blaurerus à Vvartenſee ex nobili & antiqua familia ad lacum Acronium natus: eligitur anno Chriſti 1539: uir pulchræ & proceræ ſtaturæ, corporis robuſti & grandis, animi uero lenis ac humaniſſimi. Reſtituit Baſilicæ Sangallenſis ornamenta & ceremonias, præſidens Abbatiæ ac ditioni Sangallenſi diligenter & ſummo ſtudio, hoc adhuc currente Iubilæo.

S. GEORGII

S. GEORGII Monaſterium quod eſt intra muros urbis Auguſtanæ ordinis Canonicorum Regularium S. Auguſtini, fundatum legitur anno Chriſti 1135, abſolutum uero año 1142 à Vvalthero Comite palatino Tubingenſi & Epiſcopo Auguſtaño, eiuſq; Canonicis in honorem S. Georgij Martyris. Eſt in eius Cœnobij templo præclarum Sacellum familiæ Hervvartorum cum talibus inſcriptionibus.

Georgio Heeruuortt Lucæ filio, patricio Auguſtano: Pontificij & Cæſarei IVris doctori, Ratisbonenſis Eccleſiæ Canonico: qui uixit annos XLVII. Menſes IX, dies XII. Obijt ad Aquam pendentem IIII. Nonarum Auguſti, Anno ſalutis 1508. Chriſtophorus Heruuortt Patricius Auguſtanus, fratri chariſſimo & de ſe bene merenti faciendum curauit.

Honeſto & integro uiro Antonio Heruuardo, Lucæ Heruuardi ſenioris, patricij Auguſtani filio: qui anno ætatis ſuæ XLI. dum peregrinatur Hieroſolymã et ad Montana S. Catharinæ, in Alcbyro, Menſe Aprili Anni 1503 obijt: relicti fratres & teſtamentarij memoriæ ergô hoc monumentum poſuerunt.

Huic Monaſterio præfuerunt ad hoc uſq; Sæculum hi ſequentes Domini Præpoſiti, paucis amiſſis ex eorum ordine, qui primi fuerunt.

1 Vdalricus præfuit circa annum Domini 1254.
2 Henricus Kronbeer circa annum Domini 1282.
3 Conradus egregius benefactor ſui Monaſterij, præfuit circa annum 1285.
4 Hermannus Hardmidus eligitur anno 1298.
5 Eberhardus eligitur anno Chriſti 1300.
6 Ludouicus anno Domini 1309. 7 Rudolphus anno ſalutis 1319.
8 Luitboldus anno gratiæ 1337.
9 Gebhardus Vergius anno Dominicæ incarnationis 1351.
10 Ioannes anno Virginei partus 1359.
11 Vdalricus Suſs anno inſtaurati generis humani 1379.
12 Egelolfus aſſumptus de Rodt Monaſterio eligitur anno Chriſtianæ redemptionis 1395.
13 Ioannes Reicherus aliàs Geroldishoferus eligitur anno Chriſti 1401, fideliter & fęliciter præfuit & profuit annis 29. Conſtituitur Epiſcopus Auguſtanus, ſed non uoluit recipere tantæ gubernationis onus pocius quàm honorem.
14 Petrus Oſtermayer eligitur anno Chriſtianorum 1430, præfuit 40 annis, & propter ſenectutem deponitur uel exauthoratur.
15 Ioannes Huber eligitur anno Domini 1470, præfuit 5 annis, & profectus in thermas, ſomnoq; ibi uictus in aquis mirabili fato ſubmergitur.
16 Nicolaus Bauarus aliàs Steinerus eligitur anno 1475.
17 Ioannes Vvendlinger eligitur anno 1479.
18 Michael Molitor eligitur anno gratiæ 1480.
19 Rudolphus Friboldus è ſancto Gallo aſſumptus eligitur anno 1482.
20 Laurentius Feelmannus Auguſtanus eligit̃ año Chriſti 1489 & año ſequenti totius Eccleſiæ ſuæ reſtitutionem & ampliationem incœpit, qua perfecta chorum etiam renouauit. Obijt anno 1515 cum præcedente anno reſignaſſet.
21 Gvvolfgangus Molitor ex Bobinga natus eligitur anno 1514.

Is emit Guckhenbergum arcem à Vvolffgango Schieck quæſtore Auguſtani Epiſcopi. In eam ſeceſſerunt cum ſuo Domino præpoſito omnes fratres Georgiani ſub Ioanne Stabero, eo tempore, quo Auguſtani genus doctrinæ Eccleſiaſticum immutarunt. Præfuit Vvolfgangus annis 22 & aliquot Menſibus, Vir bonus & doctus, ſed & optimus œconomus. Guckbenbergum.

22 Ioannes

22 Ioannes Staberus egregius Muſicus eligitur anno Chriſti 1536. Obijt año 1542 ſecunda Aprilis Guckhenbergi:ſepelitur in maiori Aytingo.

23 Eberhardus Vvilſingus ex Partenkirchio natus,eligitur anno gratiæ 1542,præfuit 29 tantum ſeptimanis.Obijt anno gratiæ eodem.

24 Georgius Vvirſingus Auguſtanus eligitur anno ſalutis 1542 Vndecima Octobris.Obijt in ipſo tumultu Germanico apud Guckhenbergũ anno 1547.Decima tertia Decembrium.Sepelitur in Menchingenſi templo:Poſt mortem Vvirſingi,omnes Georgiani fratres apud Bollingum (quod eiuſdem ordinis Cœnobium eſt in Bauaris ſitum)exularunt.

Bollingũ Cœnob.

25 Iacobus Salicetus uulgo Vvidemannus,ex Sueuiæ Menchingo natus:anno dominicæ Incarnationis 1547 eligitur Guckhenbergi, uiceſima tertia Maij:Vir corporis & ingenij bonis conſpicuus,humanitate nemini ſecundus. Præſidet is hoc adhuc currente Iubilæo,inſignis Bybliothecæ collector & coemptor ſtudioſiſſimus.

S. LVCII antiquiſſimum,olim Benedictinorũ Monachorũ,poſtea Præmonſtratenſium Cœnobiũ,extra muros Churenſis apud Rhetos urbis,poſt Cathedralem Baſilicam,in umbilico ac decliui uitiferi ac amœniſſimi collis ſitum:S.Lucij primi Rhæticarum prouinciarum Apoſtoli, ac à Rhætorum præfectis trucidati illic tãdem Martyris oratorium initio fuit. Quando uero Cœnobium fieri cœperit,aut à quibus ſit donatum uel conſtructum, id in obliuionem uenit & in faſtos à nemine relatũ eſt.Sepelitur in eius templo (ut uetus Cryptæ inſcriptio teſtis eſt) Valentianus,ſeptimus Churæ Rheticæ Epiſcopus,qui primus fortaſſis Monachos Benedictinos in hũc locum collocauit, uidetur que coætaneus fuiſſe S. Benedicti Abbatis & Monachorum omnium patris primarij . Conuerſum eſt uero in Præmonſtratenſium Monachorum domicilium tandem annum Chriſti circiter 1140, eiectis inde laſciuientibus & luxuriantibus Benedictinis Monachis , à Conrado Comite de Bibregk,Churienſis Eccleſiæ Epiſcopo triceſimo octauo , qui è Rogkhenburgenſi à parentibus ſuis fundato in Sueuis Cœnobio accerſerat Monachos inſtituti Præmonſtratenſis,ad reformandum hoc S.Lucij Monaſterium . Hoc noſtro tempore Xenodochium eſt & pauperum ægrotorumque receptaculum:traditum nuper à Rom.Pontifice Paulo tertio, uenerabili ac clariſſimo uiro, Domino Bartholomço de Caſtromuro,Canonico ac Decano Maioris Eccleſiæ Churenſis Sedisque Apoſtolicæ Prothonotario,in cuius gratiam tale aliquando luſi de hoc Cœnobio Idyllion Heroicum.

Cœnobium uetus eſt antiquæ ad Mœnia Churæ
Colle ſitum,qui uitifer omni eſt parte,merumque
Procreat eximium.Quod quis fundauerit olim
Primus,uix aliquid certi dictaret Apollo:
Hoc certum tamen eſt,quod quidam Lucius illic
Vir ſanctus (plebem, Chriſti qui uerba docebat)
Vixerit,ædificans primum domicilia parua
Atque Auguſta ſibi,tumido cum pulſus ab Iſtro.
Boiorum ruditate, ad Rhætos uenerat exul.
Sed quis Lucius hic fuerit:quo ſanguine cretus
Ex qua gente?poteſt mihi diſceptacio oriri.
Sunt,quibus ille ſatus credatur gente Britanna
Regis filius, Emeritæ fraterque puellæ;

Ex Ratisbona uide licet,ubi concionatus eſt Chriſtum

Quæ tamen

Quæ tamen eſt & habetur tantum fabula doctis.
Sunt alij, quorum ſentencia ſanior eſſe
Creditur: hi (quod Lucius hic Cyrenaicus, eius
Filius extiterit Senis, ingenuiq; Simonis
In cruce qui Chriſtum geſtanda iuuerit olim)
Affirmare audent: namq; is pia dogmata Chriſti
Sparſit apud Boios primus, qui pulſus ab illis
Rhætorum ſibi ſub Montanis condidit exul
Exiguam ſedem, Chriſtum in qua rurſus, ut ante, eſt
Concionatus: ab ipſa donec plebe feroci
Ingrataq;, & nec Chriſto credente, ſub ipſa
Martiola arce trucidatus, quoq; ſanguine Chriſtum
Teſtaretur, & æternum Dominumq; Deumq;
Eſſe, & ab æterna meritis nos ſolius huius
Morte, ac perpetuis á flammis eſſe redemptos.
Iſtius laris Abbatum non integer extat
Amplius ordo, ut is antiquis intercidit annis.
At nunc Pontificis nutu, ipſi præſidet heros
Bartholomæus, honorata de gente creatus
Caſtro Murenſi, Churenſium in æde Decanus. D. Bartholomæus de Caſtro Muro.
Ingenio magnus, doctrina maior & uſu
Multarum rerum: ſcribensq; loquensq; latina
Non triuialiter omnia, quæ dicenda etiam amplo
In doctorum hominum cœtu ſunt atq; ſenatu:
Ut ſenio uenerandus, ita & pietate & honeſti
Atq; æqui ſtudio, nulli toto orbe ſecundus:
Neſtoreos donet placidus cui Iupiter annos.

S. MAGNI Faucenſe Cœnobium, ordinis D. Benedicti in Alpeſtri Sueuia ad Lycum amnem, in eiuſdem nominis Epiſcopali oppido ſitum, diocœſeos Auguſtanæ: dictum olim Faucenſe, nunc parum mutata uoce Fuſſenſe, quòd intra Sueuiæ Alpium fauces quaſi lateat: id inquàm fundatum eſt anno Domini 720, ad preces S. Magni, unius etiam ex omnium primis Germaniæ Apoſtolis à Potentiſſimo Francorum Rege Pipino: poſtea auctum & locupletatum à Carolo Magno Rege, & à Vuicterpo Epiſcopo Auguſtano: donatũ uero à Leopoldo Auſtriæ Marchione, & Guelphone Sueuorũ duce, ut eſt in his ueterib. uerſiculis Iacobi Philomuſi Poëtę Laureati.

Cœnobium Fueſſen Regali dote Pipinus
Fundauit, ſancti permotus numine Magni.
Vaſtatum Cæſar reparauit Carolus idem
Atq; Auguſtana Simbertus præſul in urbe.
Auſtriacæ poſt hæc Leopoldus Marchio terræ,
Guelpho Sueuorum dux ampliter augmentarunt.

Huius loci Abbatum talis reperitur Catalogus. 1 S. Magnus S. Galli diſcipulus, primus huius Cœnobij unà cum Francorum Rege Pipino fundator, eiusdemq; primus Abbas, præfuit 25 annis, Pontificatum Stephano ſecundo tenente, & fœliciter Obijt anno Chriſti 745, clarus miraculis tam in uita quàm poſt mortem. Sepelitur in Cœnobio ſuo, ubi hodie adhuc corpus eius monſtratur.

2 Conradus, qui in media Eccleſia Faucenſis Monaſterij ſepultus cernitur.

3 Vvolpoto 4 Godeboldus 5 Ortolphus 6 Bertholdus

7 Vvilhelmus 8 Adalberus, alibi Adilhalmus dictus, non Faucenſis tantum, ſed & Vtenburrhanus, Vvingartenſis, domus S. Petri Conſtantienſis & Nereſheymianus Abbas: Obijt anno Domini 1094.

9 Rupertus 10 Bernoldus 11 Guntherus 12 Leutolphus

13 Geſylo 14 Egino, Iſti tredecim Abbates præfuerunt Monaſterio Faucenſi quadringentis & quadraginta quinq; annis. Tot enim effluxerunt anni à tempore S. Magni uſq; ad ſequentem Abbatem: Alioqui nihil de ipſis habetur ſcriptum.

15 Henricus cœpit præeſſe Monaſterio Faucenſi anno Chriſti 1190, præfuit laudabiliter annis decem.

16 Gerungus eligitur anno 1200 præfuit annis 11. Obijt anno 1211.

17 Conradus præfuit annis 14, Obijt anno 1225.

18 Dietho præfuit annis 15, deceſſit anno 1240.

19 Ruggerus præfuit annis ſex. Exuit hominem anno gratiæ 1246.

20 Rudolphus præfuit annis duodecim. Exceſſit è uiuis anno ſalutis 1258.

21 Albertus præfuit annis ſex. Obijt anno 1264.

22 Hermannus præfuit annis octo: moritur anno gratiæ 1272.

23 Hildeboldus præfuit annis 15: Deceſſit anno 1287.

24 Conradus præfuit annis 16. Euocatur ex hac uita, anno ſalutis 1303.

25 Hermannus ſecundus huius nominis præfuit annis 13. Obijt anno 1316.

26 Hermannus tertius præfuit annis 10. Obijt anno 1326.

27 Goſvvinus præfuit annis 9. Valedixit hominum in terris uiuentium conſuetudini anno Chriſti 1335.

28 Ioannes præfuit annis undecim. Obijt anno 1346.

29 Henricus præfuit annis 12. Deceſſit anno Domini 1358.

30 Vdalricus præfuit annis ſeptem. Obijt anno incarnati uerbi 1365.

31 Luitbrandus præfuit annis ſedecim. Migrauit ex hoc ſæculo anno 1381.

32 Ioannes præfuit annis 10. Obijt anno 1391.

33 Fridericus præfuit annis 13. Euocatur ex hac uita anno 1404.

34 Ioannes annis nouem. Deceſſit anno Chriſti 1414.

35 Georgius præfuit annis octo. Poſuit gubernationem anno gratiæ 1422.

36 Ibanus, forte Eobanus, præfuit annis ſedecim, erat nobilis à Rotenſtein, qui interfuit prius huius Cœnobij nomine Concilio Conſtantienſi: moxq; poſtea Baſilienſi. Obijt anno Domini 1438.

37 Ioannes Schmeerlayb præfuit annis octo. Hoc præſidente magna pars Faucenſis oppidi incendio perijt una cum Monaſterio. Obijt anno 1446.

38 Conradus Klammer præfuit duobus penè annis. Deceſſit anno 1447.

39 Ioannes Algerus ſeu Algouius præfuit añis 30 fideliter & fœliciter: is reædificauit Abbatiam & dormitorium: & fuit primus Abbas poſt Reformationē Monaſterij. Valedixit uitæ & Abbatiæ anno domini 1477.

40 Ioannes Heſſus prefuit annis uno & uiginti: egregius Monaſterij ſui ampliator. qui tandem propter ſenium gubernationem anno 1498 Reſignauit.

41 Benedictus Furtenbachius præfuit annis 34, & reſignat anno 1532.

42 Ioannes Baptiſta Benczingerus præfuit annis 13. Obijt anno 1545.

43 Gregorius Gerenhoch ſucceſſit Baptiſtæ, uir hoſpitalis ac munificus: prefidet adhuc fœliciter hoc currente Iubilæo.

S. MARIAE

S. MARIAE MONS Bodobrigius, uel Monaſterium Beatæ uirginis Mariæ in Monte extra muros Boppardenſes, paululum à Rheno ſupra Ciuitatem uerſus Hunnorum præſidia ſitum: Benedictinæ profeſſionis Monialium à ciuibus eius urbis primum cœptum ac conditum eſſe legitur: Priuilegiatum uero à Pont. Max. Gregorio ſeptimo, ſubiectum S. Mathiæ Treuerenſi Cœnobio, temporibus Henrici quarti Rom. Imperatoris. Poſtea uero à Friderico ſecundo Imperatore liberaliter donatum eſt qui Cœnobium collapſum inſtaurari curauit, & in tuitionem ſuam recepit 20 Calendarum Maij, anno Domini 1220 circa quæ tempora donatum etiam legitur ab Arnoldo Treuirorum Archiepiſcopo, Eccleſia Nenningenſi. Habuit olim gubernatrices Magiſtras, hodie uero Abbatiſſas. Reformatum & clauſum eſt año Domini 1432: Ab eo tempore uſq; ad hæc noſtra præfuerunt illic ſequentes Abbatiſſæ.

1 D. Ilengardis nobilis à Greiffenkloe, Richardi Archiepiſcopi Treuerenſis amita quæ præfuit annis 37 & legitur ex hac uita emigraſſe ad æternam anno Domini 1469.
2 Chriſtina à Greiffenkloe præfuit annis 15. Obijt anno ſalutis 1484.
3 D. Margaretha Rheni comitiſſa præfuit triginta annis. Obijt anno Domini 1514.
4 D. Cecilia de Ingelnheym præfuit annis 4. Obijt anno 1518.
5 D. Appolonia à Dalburg Cameraria Vvormatienſis, doctiſſimi Epiſcopi Vvormacienſis Ioannis ex fratre neptis, præfuit quinq; annis. Obijt anno Domini 1523.
6 D. Maria Comitiſſa à Sunnenberg præfuit annis 22. Obijt anno Domini 1546.
7 D. Barbara Comitiſſa de Leyningen, Emychonis Cõitis & Agnetis Comitiſſæ Eppenſteinenſis filia: eligitur in Calendis Maij, Anno Domini 1547: Domina longe formoſiſſima & humaniſſima: præeſt adhuc anno hoc Chriſti 1550. Eſt huic Monaſterio uicinum aliud etiam Cœnobiolum Monialium tertiæ Regulæ Franciſci S. Martino dicatum: & è regione eius in altera Rheni ripa Campium, eiuſdem ordinis ac profeſſionis Franciſcanæ Monaſterium: quæ utraq; ex piorum hominum Eleemoſynis & collationibus potius quàm principum munificentia emerſerunt. *S. Martini Cœnobiolum. Campium Cœnobiolum.*

S. MARTINI Colonienſe Monaſterium Benedictinæ profeſſionis magnificum, in inſulis Rheni olim, hodie non procul à Rheno intra urbis mœnia ſitum: fundatum legitur primum ab Odgero potentiſſimo Daciæ duce: tandem uero reparatum & auctum, poſt primamq; eius euerſionem quaſi de nouo inſtauratum, annum Chriſti circiter 986 ſub Imperatore Othone tertio, ab Euergero Archiepiſcopo Colonienſi S. Heriberti anteceſſore. Eius loci talis mihi ſuperiore anno (cum Coloniæ eſſem) exhibitus & ab ipſo Abbate communicatus eſt Catalogus.

1 Mimbrinus,	2 Chilianus	3 Helias	4 Maiolus
5 Felanus	6 Vvolfardus	7 Hezelinus	8 Iſaac
9 Aluoldus	10 Gerhardus	11 Albanus	12 Vvilhelm⁹
13 Piligrinus	14 Adelardus	15 Godeſchalcus	16 Euerhelm⁹
17 Ortlinus	18 Rudolphus	19 Simon	20 Bruno

21 Ludolphus 22 Hermannus primus 23 Bruno ſecundus
24 Ioannes 25 Hermannus ſecundus 26 Herimannus tertius
27 Franco qui Sedit annis duobus. 28 Arnoldus qui ſedit annis 46.
29 Ioannes Sedit annis 29 30 Theodericus annis 45.
31 Conſtantinus de Baldenborch, præfuit Abbatiæ annis undecim.
32 Iacobus Vvachendorpius Sedit annis ſedecim: aſſumpſit obſeruantiam Regulæ. Obijt anno Domini 1454. 33 Adamus Meyer ſedit annis 44. Obijt anno Domini 1499 decima tertia Kalendarum Martij: ſepelitur in medio choro.
34 Henricus de Lippia ſedit annis ſex. Deceſſit anno Domini 1505.
35 Ioannes de S. Trudone ſedit annis duobus ac menſibus totidem. Obijt año 1507.
36 Gerardus præfuit annis penè 40. Emigrauit ex hoc ſeculo anno Chriſti 1546 ſub tumultu Germanico. 37 Ioannes præfuit annis duobus. Obijt año 1549.
38 Balthaſar Tungrus uir procerus & elegantis ſtaturæ, ſed & doctus ac humaniſſi-

nus, literarum omnium amantiſſimus: eligitur circa natalem Domini anno 1549, præſidet fœliciter hoc currente adhuc Iubilæo.

S. Martinus Treueri Dæmoniacū liberat.

S. MARTINI Treuerenſe Monaſterium, inſtituti Benedictini, extra & intra, hoc eſt, ad ipſos muros urbis infra ſaxeum pontem uetuſtiſſimum in dextra Moſellæ fluminis ſitum: conſtructum & ex Tetradij Conſularis uiri priuata domo in ſcholaſticæ congregationis habitationem, in domum Dei & oratorium commutatum eſt, annō Christi circiter 406, Imperantibus Arcadio & Honorio, ab ipſo S. Martino Turonēſi Epiſcopo, uirtutibus pleno. Cum eñ Treuerin is ueniſſet, & Tetradij conſulis ſeruū ibi malo ſpiritu correptū à Dæmonio liberaſſet, Conſul ut eſſet pro prēſtito ſibi beneficio gratus, S. Martino domum ſuam donodedit, hac lege ut uir Dei ex ea ipſa oratorium & domum precationum S. Cruci dedicatam faceret. Extat hodie adhuc Vita S. Martini à Seuero quodam eleganter deſcripta in huius Cœnobij perueteri Bybliotheca. Poſtea uero hanc ipſam precationum & diſciplinæ domum Barbarorum crebris in Galliam Belgicam & Germaniam irruptionibus deſolatam & plane collapſam, auxit circa annum Chriſti 526 & Monachis Benedictinæ profeſſiōis collegium & habitaculum fecit paulo amplius & Auguſtius, quàm fuerat ante, quinquageſimus Treuirorum Epiſcopus Magnericus, qui abolito S. Crucis priſco nomine, Sancti Martini Cœnobium nouo titulo iam appellari iuſſit. Eius antiſtitis in hoc ipſo Cœnobio oſtenditur tumulus, in ſubterranea uidelicet templi crypta poſt D. Virginis aram. Tandem poſt multorum annorum curricula cum à Nordmannis uaſtaretur tota ferè Gallia, & in Treuerin etiam (quæ tum Galliæ Belgicæ annumerabatur) miſere ſæuitum eſſet: iterum perijt S. Martini illud Cœnobium uniuerſum. Sed mox ab Epiſcopo Treuirorum ſexageſimo octauo Rathbodone uel Rachabodo circa annos Domini 880 præclare reædificatur. Tertio uero ab Hungaris etiam, toti Germaniæ uaſtitatem minantibus incenſum: rurſus à Theoderico ſeptuageſimo ſecundo Treuirorum Antiſtite inſtauratur, circa annum Chriſti 960. Abbatum huius loci talis extat, etſi aliquibus locis mancus Catalogus.

1 Iſengerus uel Ingerus ab Epiſcopo Magnerico huic nouo Monaſterio, præficitur primus gubernator, ſed quàmdiu is præfuerit, aut quando obierit, id uetuſtate intercidit. Huius ſucceſſores non relati ſunt in faſtos, aut ſi relati ſunt, certe in bellicis tumultibus id omne iterum igne aſſumptum diſperijt.

2 Regino uero Abbas præfuit circa annos Domini 888 conſtitutus poſt Nordmannicam uaſtationem à Rathbodone Archiepiſcopo Treuerenſi, tertio fundatore. Sed nec de iſto quicquam amplius literis mandatum reperitur.

3 Beroaldus ſucceſſit Reginoni, ſed quo tempore aut quámdiu præfuerit, ignoratur.

4 Albericus præfuit ſub Archiepiſcopo Treuirorum Henrico. Legitur præclare auxiſſe Cœnobium rebus temporalibus. Poſt hunc iterum iam hiatus eſt, & aliqui deſyderantur. Tum enim ab Hunnis per omnes Rheni prouintias crudeliter graſſantibus, iterum euerſum eſt Cœnobium.

5 Augilbertus, uel Egilbertus à Theodorico Treuerenſi præſule, quarto fundatore huius loci Abbas conſtitutus, præfuit ante & poſt annum Domini 961 ſub Othone primo Imperatore, & Benedicto ſexto Pont. Max.

6 Eberuuinus ſucceſſit Egilberto præfuit anno Domini 995 ſub Treuirorum Archiepiſcopo Ludolpho. Scripſit is uitas S. Magnerici Archiepiſcopi, & Simeonis Monachi Treuerenſis miraculis clari. Sub hoc Eberuuino Abbate Adalbero quidam de Lutzenburg, præpoſitus S. Paulini ſeſe in Epiſcopatum uiolenter intrudens, annum Chriſti circiter 1006, S. Symphoriani Monialium Cœnobium S. Martino uicinum funditus euertit, Poſt Eberuuinum hunc iterum aliqui Abbates deſiderantur.

S. Symphoriani Cœnobiū.

7 Sigeberinus Obijt anno Domini 1097 ſub Archiepiſcopo Treuirorum Engelberto.

8 Theodoricus ſucceſſit Sigeberino, ſed quàm diu ad clauum ſederit, ignoratur.

9 Godefridus præfuit anno Domini 1154.

10 Oliuerus anno Chriſti 1177.

11 Godefridus ſecundus, ſucceſſit Oliuero, ſed quo anno, non inuenitur.

12 Reinherus præfuit anno 1181. 13 Vuilhelmus anno Chriſti 1217.
14 Richardus eligitur anno 1218 ſed quando deceſſerit, ignoratur. Sepelitur in templo S.Martini, honorifico Mauſoleo, cui hoc hexametrum ac ſatis elegans Epitaphion inciſum legitur.

Quid laus, quid probitas, quid honor, quid forma, quid ætas
Proſunt, incertas ſubeunt hæc omnia metas.
Clara ſtirpe ſatus, pietatis nectare plenus
Moribus imbutus, animo uultuq; ſerenus:
Eloquio doctus, inopum pia cura probatus
Abbas Richardus hoc buſto pauſat humatus:
Pro quo deuotus lector roget, ut prece matris
Hunc Deus eripiat Sathanæ de faucibus atris.

15 Balduuinus præfuit anno Domini 1238.
16 Theodoricus anno Chriſti 1244.
17 Regingerus uel Regnerius anno 1249. Eius in templo S. Martini tale legitur ſaxo inciſum Epitaphion.

Francigenæ ſtirpis, & magnæ nobilitatis
Abbas Regnerius hic putret egregius
Cunctorum feſto ſanctorum carne ſoluto
Optamus uotis, ut ſocietur eis,

18 Ioannes Abbas S.Martini, & Suffraganeus Treuerenſis Epiſcopi Henrici à Vinſtingen, præfuit anno Domini 1261. 19 Hugo præſedit Cœnobio huic anno gratiæ 1302. 20 Ioannes de Læſura anno Domini 1335.
21 Ioannes de Meylio anno 1359. 22 Vvernherus anno 1362.
23 Vvilhelmus Zant annis Chriſti 1364 & 1366.
24 Vvilhelmus de Merll eligitur anno 1367 præfuit 22 annis. Obijt anno Dominicæ incarnationis 1389: feria quarta poſt feſtum Iacobi Apoſtoli.
25 Hugo de Ellencz præfuit annis 27. Obijt anno 1416 in uigilia S.Dionyſij.
26 Ioannes de Schuuartzenburg præfuit annis 11. Obijt anno 1427 in feſto inuentæ S.Crucis. 27 Herbrandus ſucceſſit Ioanni, ſed quando deceſſerit uel ſeceſſerit, incertum eſt. 28 Henricus de Gemunda, præfuit anno 1432.
29 Mathias Rudigerus præfuit anno 1441, fuit conſiliarius Imperatorius, ſed parum felix œconomus: ejicitur itaq; ex Abbatia, ſed quo anno id æquè incertum eſt. Obijt uero anno Domini 1482 pridie Calendarum Nouembrium.
30 Ioannes Blanckhenhardus, Reformationis author anno 1471. Obijt anno Domini 1499. Idibus Decembribus.
31 Conradus de Ratingen, Hamaxurgi cuiuſdam filius, conſtruxit anno 1500 dormitorium & alia plurima de nouo. Obijt anno Domini 1523 quinto Calendarum Iunij, cum præfuiſſet 24 annis laudabiliter.
32 Nicolaus Reuhelius ad Moſellam natus ſucceſſit Conrado, præfuit annis 16, condidit Refectorium. Obijt in Calendis octobribus anni Chriſtianorum 1539.
33 Rupertus de Heptenacria uir doctus, imprimis uero Muſicus eximius, ſtatura corporis paruus, at humanitate longe maximus mihiq; ſingulari beneuolentia coniunctus: eligitur anno Domini 1539 præſidet hoc adhuc currente Iubilæo: qui de ſeipſo ſic luſit.

Has ædes uigili dum cura atq; arte reformo,
Rupertus numerum iam claudo ex ordine patrum.

E regione huius Martiniani Cœnobij eſt ultra fluuium Mons Gebenna quem à ueteri Apollinis Idolio, Apollinis Montem antiquitas uocabat: hoc uero ſeculum à Pau- Gebenna.

lo quodam Heremita tandem Theologorum collegij Abbate & poſtea Virdunenſi Epiſcopo, Paulinum Montem (eo quòd ille oratorium illic ſibi, deturbato in Moſellam Apollinis Idolo ſecerit) appellare ſolet. Ex eo Monte hodie adhuc Treuerenſes lanij morem hunc retinent, præcipitandæ ſingulis annis incenſæ & ardentis Rotæ in præterfluentem Moſellam, ad deturbati inde Apollinis ac melioris numinis ſuffecti memoriam ad poſteros conſeruandam.

S. MATHIAE præpotens ac magnificum hodie extra muros Treuerenſes Cœnobium, Monachorum Benedictini inſtituti, & Reformationis Burſfeldenſis: inchoatum eſt annum Chriſti circiter ſeptuageſimum, dictumq; antiquitus S. Eucharij Cella à S. Euchario primo Treuirorum doctore & Epiſcopo, qui ex ſeptuaginta duobus diſcipulis unus à S. Petro cum alijs duobus Materno & Valerio Treuerin miſſus, cum ibi concionans ad Chriſtum Treuiros duceret, Albanæ ſenatricis cuiuſdam filium defunctum ex mortuis reſuſcitauit: pro quo beneficio cū dediſſet fœmina domū ſuam ſancto Dei uiro, ipſe mox ex illa ipſa domo priuata, publicum eorum (qui iam Chriſto inſerti erant) templum faciens, S. Ioanni Euangeliſtæ idipſum dedicauit. In hac domo & in hoc ipſo tēplo S. Eucharius habitauit: in hac mortuus, mox ab auditoribus in ſubterraneam templi cryptam poſitus ibiq; humatus eſt, in quem locum omnes poſtea eius ſucceſſores Epiſcopi Treuerenſes uſq; ad Valentinum uiceſimum Sextum Antiſtitem collocati & deportati, ibiq; decenter humati ſunt, tumulis & Mauſolæis quindecim ampliſſimis, parieti Cryptæ eleganter inſertis, quæ non niſi cum multa admiratione uideri poſſunt. Extat hodie adhuc in cœmiterio quodam Cœnobij huius, parieti inſertum idolum quoddam Saxeum ſiue Dianæ ſiue Veneris à S. Euchario deiectum & confractum: iuxta id legitur hoc barbarum Epigramma, etſi non integrum: Perierunt enim aliqui uerſus.

S. Eucharius primus Doctor Treuirorum.

Me pridem Treberis prophanis coluit aris
Sacrilegi numinis: iam truncus ſpernor inanis.
Proſtrata ſpernor, piſcator dum legat: error
Tollitur, Eucharium Maternum ualerium tunc.

Addita eſt uero à recentioribus Abbatibus Germanica etiam Epigraphe in hunc modum.

Wolt jr wiſſen / was ich bin
Ich bin geweſt ein Abgöttin/
Do S. Eucharius zů Trier quam
Ehr mich zůbrach/mein Eher abnam/
Ich was geehret als ein Gott
Jetzt ſtan ich hie der welt zů ſpott.

Cœmiterium uero S. Eucharij duas habet ſubterraneas cryptas, in quibus plurima ueterum heroum & ſanctorum Dei amicorum cernuntur Mauſolæa & magnifica ſepulchra: unum uero præcipue cum Lilijs Saxo inciſis, quæ Regem Galliæ ibi cubare teſtantur. Perijt incendio hæc Cella S. Eucharij circa annum Domini 330 ſed reſtituitur paulo poſt à S. Agricio Archiepiſcopo Treuirorū uiceſimo ſeptimo, qui corpus S. Mathiæ Apoſtoli Treuerin afferens in eam cellam tranſtulit, quam deinceps S. Mathiæ Monaſterium appellandam cenſuit. Euerſa uero tandem ab Attila Hunnorum Rege (qui ſe metum orbis & flagellum Dei dicere non erubuit) tota ferè Treueri, Cella hæc S. Mathiæ etiam ſolo æquata eſt, quam mox tamen Cyrillus triceſimus ſeptimus Treuirorum Antiſtes non ſolum reparauit, ſed & auxit & ampliauit, ſibiq; tumulum illic prope anteceſſores ſuos conſtituit. Monaſtica uero congregatio cæpit illic paulo poſt huius Cyrilli tempora, & fuiſſe in ea multos eximie doctos ac admodum diligentes Monachos teſtatur hodie adhuc incomparabilis huius Monaſterij Bybliotheca. Mox Galliæ Regum, & Epiſcoporum Treuerenſium acceſſit liberalitas ac munificentia, qua & ditatum & egre-

Attyla Hunnus.

gie

gie illuſtratum eſt Gymnaſium S.Mathiæ. Habet hoc præ cætteris plurimis ornamentis, 28 Fontes optimos ac limpidiſſimos, omnes ex una ſcaturigine ortum & initium lumentes. Abbatum autem tam amœni loci primorum & uetuſtiorum omnia nomina interciderunt, qui uero ab Eggberti Archiepiſcopi temporibus adhæc noſtra uſq; præfuerunt: eorum nomina hîc ſubiungere libuit, cum breui cuiuſq; Annalium cõmemoratiõe.

1 Gotherius Abbas ex Gandẽſi Cœnobio accerſitus anno 977 ab Archiepiſcopo Treuerenſi Egberto ordinatur, præfuit annis 13. Hoc regnante, donodedit prædictus Epiſcopus S.Materno uillam Longoſuram cum attinentijs anno 979, anno Epiſcopatus Egberti quinto. Obijt Gotherius anno Domini 990.

2 Richardus conſtituitur Abbas anno 991 præfuit annis 33. Obijt octauo Idus Auguſti anno Domini 1024.

3 Bertholphus eligitur anno 1024 præfuit annis 26. Sub hoc Abbate donodedit, Iutta duciſſa & Marchioniſſa Lotharingiæ & maritus eius Adalbertus Manendorphum cum attinentijs, & quasdam alias curtes ſub Archepiſcopo Poppone. Obijt Berthulphus anno Domini 1050.

4 Reginbardus ſucceſſit, præfuit annis 12. Deceſſit anno ſalutis 1062.

5 Ropertus eligitur in Reginardi ſucceſſorem año 1062, præfuit annis duodecim. Sub eius gubernatione trucidatur S.Cono Epiſcopus à Treuerenſibus anno Domini 1066.

6 Bernhardus, Abbas fit anno 1074 præfuit annis 23. Obijt 8. Calend. Martij anno Chriſti 1097. Sub eo concrematum eſt Monaſterium S.Paulini (quod hodie Canonicorum Collegium eſt) in Calendis Auguſti anno 1093.

Epiſcopus Treuerẽſis trucidatur. S.Paulini Monaſterium.

7 Eruuinus uel Eueruuinus fit Abbas anno 1097 præfuit annis 13.

8 Eberhardus primus, dictus de Kamberg, eligitur anno 1110: præfuit annis 19. Obijt quinta Idus Martij. Fuit inſtaurator magnificus Cœnobij, quod deiecto ueteri renouauit, auxilijs Brunonis Epiſcopi anno Domini 1113 Eiusdem Abbatis temporibus inuentum eſt corpus S. Mathiæ Apoſtoli, anno 1126.

9 Berthulphus ſecundꝰ eligitur anno 1129 præfuit annis 26. Suppleuit & abſoluit ædificia ab anteceſſore inchoata: Conſecrari fecit nouum templum à Pont. Max. Eugenio tertio, anno Domini 1148

10 Siboto uel Siboldus fit Abbas anno 1155, præfuit annis 32. Obijt in uigilia trium Regum.

11 Ludouicus Abbatiæ præficitur anno 1187 præfuit annis 20. Legitur fuiſſe fundator uicini ſuo Cœnobio hoſpitalis. Obijt ipſo die Silueſtri Papæ: Præfuit Epternacenſi etiam Cœnobio ab anno Chriſti 1173 uſq; ad annum 1181 per octennium nempe & Treuerin redijt.

12 Godefridus ſucceſſit Ludouico anno 1207 præfuit annis 4 Obijt 4. Idus Martij.

13 Iacobus fit Abbas anno Domini 1211 præfuit annis 46. Conſtruxit ſacellum Beatæ uirginis in quo ſepultus eſt. Obijt tertia Nonarum Iulij. Sub hoc Abbate donodedit Arnoldus Archiepiſcopus Treuirorum Monaſterio Montis S. Mariæ iuxta Bodobrigam, hodie Poppardiam uocant, Eccleſiam Nenningenſem, ut per id Monialium paupertas ſubleuaretur.

14 Theodoricus, Abbas factus eſt anno Domini 1257 præfuit annis triginta. Expellitur cum fratribus ex Monaſterio per Henricum Archiepiſcopum, qui expulſo ſubrogarat quendam S.Maximini Cœnobitam D.Guilielmum de-Meyſenborch: ſed à Pontifice Romano Vrbano quarto reſtitutus cum honore redijt tandem, qui erat iniuſte expulſus.

15 Alexander eligitur anno 1287 præfuit annis 19. Obijt ſeptimo Calend. Iunij.

16 Fridericus primus, eligitur anno 1306 præfuit annis 12. Obijt in Calendis Nouembribus. Sub eo tanta fuit anno Domini 1315 fames & peſtilentia in diocœſibus Treuerenſi, Colonienſi & Moguntinenſi, ut multi homines etiã fame perierint, ne quid dicam de pecudibus. Quia per duos annos continuæ penè pluuię nimium inundarant, & obruerant terram.

17 Eberardus de Vvarnesberg deſignatur Abbas anno domini 1318 præfuit annis 15. Obijt anno Domini 1333 in profeſto Vrbani Papæ, Sepelitur in ſiniſtra parte ad aram omnium Sanctorum à ſe conditam. Fecit ſedilia in Choro & Campanam maximam,

quam uulgo Benedictam (quod in honorem eius Monachorum patris fuſa ſit) incolæ uocant. 18 Fridericus de Heinſenberg eligitur anno 1333 præfuit annis 11. Obijt 16 Calendarum ſeptembrium.

19 Henricus natus de Rodenmachern fit Abbas anno 1344 præfuit annis 7. Obijt ipſo die conuerſionis Pauli, ſepultus ad S. Benedictum.

20 Vvaltherus de Menga uel Megingen eligitur anno 1351 præfuit annis ſex. Obijt 5 ſeptembrium anno Domini 1357. Sepultus in ſiniſtro latere altaris omnium Sanctorũ.

21 Ioannes de Vvalderſingen ſucceſſit Vvalthero anno 1357 præfuit annis 9. Obijt in die Nicomedis.

22 Iofridus Comes de Leyningen deſignatur Abbas anno 1366, præfuit annis 44. Obijt anno Domini 1410 altera Valerij Epiſcopi: ſepultus in latere ſiniſtro altaris S. Helenæ ſub Chunone Archiepiſcopo Treuirorum. Reliquias omnes auro & argento ueſtiuit, quarum oſtenſionem primus Cœnobio iſti introduxit, cum Chunonis Archiepiſcopi conſenſu, à Papa Bonifacio nono impetratam, apud quem Pontificalia etiam ornamenta omnia obtinuit.

23 Eberhardus de Hohenegk eligitur anno 1410 præfuit annis ſex. Obijt in die S. Ceciliæ, Sepelitur ad aram S. Helenes ad caput Gotfridi Abbatis.

24 Herbrandus de Gulſa eligitur anno 1416 præfuit annis duntaxat tribus, & propter Reformationem reſignauit, priorq́ factus eſt ad S. Maximinum, ubi in ambitu ſepultus eſt iuxta gradus, uerſus introitum Chori.

25 Ioannes Rhodius de Treueri eligitur anno 1419 uir ſacrarum literarum ſtudioſiſſimus & doctiſſimus, Iuris item Canonici peritiſſimus, moribus & conuerſatione deuotus, Regularis obſeruantiæ Burſſeldenſis per totam Germaniam inſtaurator, & utriuſq́ ſexus Monaſteriorum per totam Rhenẽſem prouintiam Reformator celeberrimus. Studuit Heidelbergæ ubi ſacræ Theologiæ Baccalaureus, & Pontificiorum Canonum Licentiatus effectus, tandem Eccleſiæ Metenſis Canonicus & S. Simeonis apud Treuerin Decanus, Curiæq́ Treuericæ Officialis deſignatus eſt. Tandem pro Chriſti amore omnia mundi contemnens Chartuſiam extra Treuerin ſitam ingreſſus, poſt aliquot annos ab Archiepiſcopo, iuſſu & authoritate Papæ Martini quinti indè extractus, & Abbatiæ S. Mathiæ præfectus eſt, introductus anno 1421. Præfuit ab eo tempore 18 annis fœliciter & utiliſſime. Scripſit multa opuſcula: pro Reformatione Monachorum conſtitutiones utiles, librum unum: De qualitate Abbatis librum unum: In Geneſin librum imperfectum: & alia plurima. Obijt extra Monaſterium in oppido Monthabur: reuectus tamen anno Domini 1439. Calendis Decembribus; ſepultus ante aram S. Stephani Protomartyris cum tali Epitaphio.

Hic iacet in tumba uas ordinis alta columna,
Abbas donatus Ioannes Rode uocatus:
Collectis membris primo ſuccumbo Decembris
Triceſimo nono C quater M quoq́ ſolo.

Sub eiuſdem gubernatione Ciues Treuerenſes anno Domini 1432 plurimum fuerunt iniurij Cœnobio S. Mathiæ. Pater uero huius Abbatis Ioannes Rode Ciuis Treuerenſis, & Mater Catharina dono dederunt Cœnobio 400 Rhenenſes, & alia plurima.

26 Ioannes Vorſt deſignatur Abbas anno Domini 1439 præfuit 4 annis, & Coloniam auocatur à Monaſtica congregitione S. Panthaleonis, ubi Abbas deſignatus eſt.

27 Henricus Vvolffius de Spanheim, Monachus Beatæ Mariæ ad Martyres, Cœnobij extra Treuerin ſiti, eligitur Abbas anno 1443 præfuit annis 8. Obijt 8 Iduum Aprilis, ſepelitur prope aram S. Stephani cum tali Epitaphio rudi & Barbaro.

Anno milleno cum C quater, L quoq́ primo
De Spanheim natus Henricus Vuolff uocitatus

Hic

Hic conſeruatus, & uermibus eſca paratus,
Abbas Mariæ translatus eratq; Mathiæ.

28 Ioannes Donorius à Tonitru dictus, de Aldeuuaſſer oppido iuxta inferius Traiectum ſito oriundus, Monachus in Himelrode ordinis Ciſtertienſis præpotenti Eyfliæ Cœnobio, profectus poſtea ad S. Mathiam ſub Abbate Henrico Lupo: fit Abbas tandem anno 1451 ad inſtantiam & petitionem Domini Iacobi Sirgk Archiepiſcopi Treuerenſis, præfuit annis 33. Obijt Coloniæ ipſo die Bernhardi Abbatis: ſepultus in Monaſterio S. Martini Coloniæ, in medio Choro prope Abbatem eius loci Adamum.

Himmelrode Cœnobium.

Sub eo incorporatum eſt Monaſterio S. Mathiæ Cœnobium Benedictinæ profeſſionis Monialium S. Germani, intra urbis Treuerenſis muros ſitum: in cuius templo honorifice ſepulta cubat Domina Geraſina, Siciliæ Regina, matertera S. Vrſulæ. Incorporatio hæc facta eſt anno Domini 1478. Nunc abolito Monialium cœtu inſignis ibi Schola eſt, in qua hoc tempore docti aliquot uiri, Canonici ſæculares, publice ſacras & philoſophicas literas magna laude profitentur, quorum Rector erat, quo hæc ſcripſi tempore egregie doctus uir D. Ioannes Oenipontanus liberalium artium Magiſter.

S. Germani Cœnobium & Gymnaſium Treuerenſe.

Anno 1464 data fuit domus Dotis ad S. Medardum, uulgariter dicta der Vvedemhoff, ſororibus ibidem uolentibus habitare, ab hoc Domino Ioanne Tonitru Abbate pro ſex tantum perſonis illic Deo ſeruituris: primæ ſorores fuere Elyſa & Agnes de Bacharacho, filiæ Euualdi de Bacharach Ciuis cuiuſdam Colonienſis. Poſtea anno Domini 1496 data eſt ijſdem ſororibus in uicinia S. Mathiæ ad S. Medardum habitantibus, poteſtas recipiendi in recens inchoatum Monaſteriolum 32 ſorores.

S. Medardi Monialium Cœnobium.

29 Antonius Leuuenius de Traiecto inferiori eligitur in Abbatem S. Mathiæ anno Domini 1484 in profeſto S. Bartholomæi, præfuit laudabiliter & utiliſſime annis 35 & menſibus ſex. Obijt anno reſtitutæ & denuo patefactæ gratiæ 1519 decimo Calend. Aprilis: Sepultus eſt ante aram S. Antonij à ſe conſtructam. Is templi adhuc præſentis ac incolumis, longeq; magnificentiſſimi conditor eſt, quemadmodum & Bybliothecæ: item inſignis & eleganter ac ſumptuoſe fabrefactæ uereq; admirandi operis tabulæ, quæ eſt triplex in ara S. Mathiæ.

30 Eberhardus de Campis Abbas doctus & moribus optimis præditus, qui & plurima ſcripſit, quibus nomen ſuum ad poſteritatis notitiam cum ſumma laude ac gloria tranſmiſit: eligitur in Abbatem anno 1519: ipſo die annunciationis Dominicæ: præfuit laudabiliter annis ſeptem. Obijt anno 1526 eodem die quo antea electus fuerat in Abbatem: ſepelitur ad aram S. Agathæ.

31 Petrus Oliuiæ ſucceſſit Abbati Eberhardo, præfuit annis ſeptem, menſibus tribus laudabiliter: Conſtruxit nouam Abbatiam & alia multa: plurima ab anteceſſoribus amiſſa recuperauit. Obijt anno 1533 Calendis Iunij.

32 Ioannes à Vvitlich Vitelliaco arce Treuirorum Archiepiſcopi, quam Vitellius Imperator condidiſſe legitur: uir doctiſſimus, eligitur ipſo die Barnabæ, undecima Iunij anno 1533: præfuit annis quatuor, & undecim Hebdomadis. Obijt anno 1537.

33 Lambertus à Falckenburg eligitur anno 1537 uiceſima Auguſti: præfuit utiliter annis quinq;. Obijt peſte unà cum ſeptem fratribus officiatis, penultima Iulij anno 1542. Fuit uir doctus & bonus ſui Cœnobij gubernator.

34 Henricus à Confluentia eligitur anno Domini 1542 nona Septembrium, præeſt adhuc currente hoc Iubilæo fideliter & laudabiliter. Habet germanum fratem Andream Abbatem Cœnobij Erbacenſis in Ringouia longe potentiſſimi. Et ingreſſi ſunt hi duo fratres uno ac eodem anno in ordinem, uno etiam eodemq; anno quaſi ſingulari fato duabus diuerſi tamen ordinis Abbatijs potentiſſimis præfecti.

Erbachiũ Cœnobiũ.

Eſt medio ferè itinere inter urbem Treuerenſem, & hoc S. Mathiæ Cœnobiũ, aliud etiã Monaſterium Ciſtertienſis inſtituti nobilium Monialiũ ad Oleachiũ, ſeu ut hodie barbarum uulgus uocat Leuuichium fluuiolum ſitũ; antiquitus Pōs Olei, ab oleo q̃d ibi fluxiſſe

Pontis Leonini Cœnobiũ.

legitur,quando S. Eucharius & Maternus primi Doctores & Epiſcopi Treuirorum urbis,in hoc ipſo fluuiolo baptiſarent: poſtea uero Pons Leonis dictũ,quod ad hunc fluuiolum,& in ipſo duorum fornicum ſaxeo ponticulo,Leo non⁹ Pont.Max. Patria Germanus & Comes à Dagſpurg Treuerin ingreſſurus, ab Archiepiſcopo, clero & populo Treuerenſi exceptus,& inde illuſtri pompa in urbem deductus eſt: de huius tamen Cœnobij,quod quinquaginta olim nobiles puellas aluit,prima origine nihil certi dici poteſt, niſi quod ante trecentos annos aliquando uaſtatum, paulo poſt reſtitutum dicitur à Dño Ortolpho Schulero Scabino Treuerenſi,tandem etiam Treuerenſium Scabinorum Magiſtro,qui Obijt anno Domini 1322, Nonis Martij.Is in hoc ipſo Cœnobio honorifice ſepultus, habetur pro ſecundario eius loci fundatore,cuius Abbatiſſarum talis à me annotatus eſt Catalogus. 1 D.Gertrudis.

2 D.Agnes à Dann } nobiles.
3 D.Elyſabetha à Dannen }
4 D.Catharina de Auffheim Treuerica.
5 D.Elyſabetha à Keymich nobilis.
6 D.Margaretha à Threis, nobiliſſima ædificatrix Chori & Refectorij anno Domini 1474 Bene de hac Monialium congregatione merita.
7 D.Maria de Bringen,nobilis. 8 D.Hildegardis à Steczijs præfuit quinq; annis,laudabiliter reſtituens collapſum & ad pauperiem redactum Monaſterium ſuum.
9 D.Anna Treuerenſis patre Scabino & conſule Schleishoff dicto nata:præfuit ut optima gubernatrix annis 37.Obijt anno Domini 1542.
10 D.Margaretha ſucceſſit ſtatim D.Annæ,nobilis & magnifica Domina à Zuueyfel,egregia ſui Cœnobij illuſtratrix, quæ præſidet hoc adhuc currente Iubilæo.Data ſunt huic Cœnobio priuilegia anno 1289 à Pontifice Maximo Nicolao quarto,& à Gerardo Archiepiſcopo Moguntino,ac Boemundo Archiepiſcopo Treuirorum. Oleachius fluuiolus ponte Saxeo connexus confluit cum Moſella, paululum ſupra pontem Moſellanum peruetere m(à Dagoberto enim Francorũ Rege cõditus legitur)ac ex quadrato ſolidoq; lapide maxime inſignem:In hoc ſaxeo ducentorum paſſuum longitudinis & quinq; ampliſſimorum fornicum ponte fama eſt,& ex aliquibus in Moſella ab utraq; parte prope pontem hodie adhuc ſtantibus ſaxeis columnis liquido apparet, extitiſſe antiquitus unius tantum teſtudinati arcus peruium uiatoribus ſacellum,in quo ferreum Mercurij Idolum inter duos attrahentes ferrum Magnetes pependit cum hac inſcriptione.

Pons Treuericus.

Sacellum Mercurij in Ponte.

Ferreus in uacuis pendens caducifer auris.

Inter hos duos pontes,Oleachij uidelicet & Moſellæ, extat & hac adhuc ætate uiſitur,omnium Treuerenſium templorum uetuſtiſſimũ,Pontis templum uulgo, antiquitus Centiphanum dictum: Id à Trebeta,Nini Aſſyriorum Regis filio, & Semiramidis Reginæ priuigno, primo Treuerenſis urbis authore conditum,ac centum Dæmonibus dicatum fuiſſe legitur.In huius phani uicinia, extant hodie adhuc altiſſimi muri ex coctili lapide in ſublime educti,maximæq; ruinæ uetuſtæ arcis & Regij cuiuſdam domicilij longe ampliſſimi,à Galliarum Regibus olim conditi ac habitati.

Primum templum Treuerenſe.

Theologorum ſchola.

S. MAVRICII Thologienſe Cœnobiũ,inſtituti Benedictini:antiquitus Schola & Eccleſia Thæologorum dictum,prope S. Vvendelinum (quod oppidum Lotharingiæ eſt,à S.Vvendelino Scotorum Regis cuiuſdam filio,ac Theologienſi Monacho conditum ac cognominatum)ſub ueteri Schaumburgo Lotharingiæ ducum præclaro caſtro ſitum:olim inſignis ac celebris Academia, in qua uigebant & ſacræ & prophanæ literæ, nunc Benedictinorum Monachorum ampliſſimum Monaſterium Treuericæ Diocæſeos: fundatum ac munificentiſſime donatum legitur anno Domini 627 à Dagoberto Galliarum & Auſtraſiæ Rege potentiſſimo, conſilio

& auxilij

& auxilijs Beati Modoaldi Treuirorum Archiepiſcopi: Abſolutum uero à filio huius Dagoberti Domino Sigiberto Auſtraſiæ Rege,tandem etiam à S. Pyrminio Epiſcopo & Monacho præclare decoratum.Cubat in huius Cœnobij media Eccleſia D. Chuno alibi Chunradus dictus Archiepiſcopus Treuerenſis, Patria & natione Sueuus, qui aliquandiu incarceratus, tandem anno Domini 1066 in Vrezeck à Tyrannis quibuſdam plebeijs, ſubditis ſuis trucidatus & ſecuri percuſſus eſt.Catalogus huius Gymnaſij Rectorum & Abbatum talis extat.

1 Primi nomen intercidit:etſi ſint qui S. Vvendelinum pro primo Abbate huius loci habeant.
2 S. Paulus,Heremita primum in Monte Gebenna prope Treuerin,qui poſtea ab eo Mons S.Pauli cognominatus eſt. Is Germani Paryſienſis Epiſcopi germanus frater fuiſſe legitur. Factus eſt ex Heremita Abbas ſecundus Theologienſis,tandem etiam Epiſcopus Virdunenſis,cuius caput in Tholeia in magnis delicijs habetur & plebi certis feſtis oſtendi ſolet.
3 Grimo Regis Francorum Dagoberti frater,alio nomine Adelgeſilus dictus.
4 Leo 5 Chiethmericus 6 Cranderigus 7 Frodonius
8 Herbertus 9 Anodo 10 Fidenardus 11 Anno
12 Buermerus 13 Hildi Abbas & Epiſcopus Virdunenſis.
14 Theodofridus Abbas & Epiſcopus Virdunenſis. 15 Guilbiharius.
16 Rogobertus 17 Figehardus 18 Eberinus 19 Ermonandus
20 Adalelmus 21 Stephanus 22 Berthehadꝰ, qui & Epiſcopus Virdunenſis.
23 Hildinus
24 Hato
25 Gerhardus
26 Frido
27 Bernomus
28 Bernigerus
(23–28:) Abbates & Epiſcopi Virdunenſes omnes.
29 Bernhardus 30 Adolo
31 Rupertus 32 Elicherius
33 Elironius, 34 Gerbardus
35 Eberuuinus 36 Folradus
37 Conradus 38 Aberherdus
39 Arnoldus 40 Fliernominius
41 Bertholphus 42 Hildericus 43 Bertoldus 44 Rudolfus
45 Theodericus 46 Gregorius 47 Viricus 48 Thomas
49 Henricus 50 Henricus ſecundus.
51 Hugo qui totum Monaſterium de nouo ex imis fundamentis reædificauit.
52 Vvilhelmus Abbas & Epiſcopus Virdunenſis. 53 Henricus de Indagine Abbas,præfuit anno 1238. 54 Folmarus
55 Emicho de ſuperiori lapide. 56 Betzelinus de Sœtteren. 57 Reinoldꝰ.
58 Philippus de Indagine præfuit anno 1346. 59 Reymoldus de Sœtteren.
60 Thomas de Setteren. 61 Ioannes de Ellenbach.
62 Nicolaus de Lebenſtein præfuit anno 1474. 63 Caſparus de Dalem.
64 Damianus de Lommerſuueyler eligitur anno 1489,præfuit annis 28.
65 Gerbardus de Haſſelt conſtituitur Abbas anno 1517 præfuit tribus tantum annis.
66 Iodocus de Colonia deſignatur Abbas anno 1520 præfuit per ſexennium.
67 Thilmannus de Embrica uel Emeraco præficitur Abbatiæ anno 1526 præfuit quinq; annis.
68 Balthaſar de Traiecto inferiori fit Abbas anno 1531 præfuit 4 annis.
69 Gerhardus de Gonda Abbas eligitur anno 1535 præfuit annis quinq;.
70 Rupertus de Vvick eligitur & confirmatur anno 1540 præſidet hoc adhuc currente Iubilæo:uir humanitate & hoſpitalitate nemini ſecundus.

S. MAXIMINI potentiſſima uetuſtiſſimaq; Benedictinæ profeſſionis Monachorum Abbatia,extra urbis Treuericæ nigram uel Martiam portam in ipſo cãpo Martio,è Regiõe Cœnobij Mariæ ad Martyres,propè Diui Paulini antiquitus Cœnobium, nunc uero Canonicorum ſecularium collegium ſita, ex Regio Diuæ Helenæ Palatio,templum ac Dei Domicilium factum,incboatur & pro pauperibus Deo ſeruituris fundatur,ſecundum ipſum etiam Diuum Hieronymũ & Oroſium anno Domini 333:Imperij uidelicet Conſtantini Magni anno 23,ab ipſo Chriſtianiſſimo ac optimo

Imperatore

Imperatore Conſtantino Magno, ad peticionem matris ſuæ Dominæ Helenes: eius, quæ ſanctam Crucem Dominicam inueniſſe legitur. Eo ipſo nimirum tempore, quo Agritium Patriarcham Antiochenum Treuerin accerſitum, eiuſdem urbis Epiſcopatui præfeciſſet. Et hanc iſtius cœnobij originem ueram ac certam eſſe, Dagoberti Galliarum Regis ſubſequens diploma, Memiliano decimo tertio eius loci Abbati anno 643 datum, abunde & luculenter teſtabitur.

Agritius Patriarcha Antiochenus fit Archiepiſcopus Treuirorum.

In nomine patris & filij & ſpiritus Sancti. Omnium Chriſtianorum nouerit induſtria, qualiter ego Dagobertus Rex potentiſſimus, cum conuenienti conſilio Epiſcoporum meorum Comitumqȝ, legatos de mea parte ad Abbatem Memilianum direxi, mandans ei ut diligenter inquireret indeqȝ per ſeipſum indicaret, quibus authoribus illud Monaſterium S. Maximini conſtructum, uel cuius Imperio à priſtinis temporibus eſſet ſubiectum. Hanc legationem Abbas cum fratribus ſollicite percipiens, perlectisqȝ in eodem loco quibuſdam uetuſtiſſimis charthulis inuentum eſt, idipſum Monaſterium Conſtantini Imperatoris fuiſſe Regale templum, atqȝ iuſſu eius dedicatum in honore S. Ioannis Euangeliſtæ à S. Agritio uenerabili Archiepiſcopo, in quo uidelicet templo (ut idem pater Monaſterij, noſtræ Regalitati patefecit certa relatione) Helena ſacra Dei famula petente & fauente ſupra dictus Imperator pauperes Chriſti congregauit, eisqȝ uirum Dei Ioannem præpoſuit, ut in ſeruitio Dei ſemper uacarent, & pro ſe orationibus inſiſterent: & inſuper illius loci habitationem aliæ perſonæ nolint ſubdere, nec ſuæ ſucceſſorumqȝ Imperatorum poteſtati. His rebus ita eſſe firmiter, intellectis: Regio more conſtituto atqȝ firmiſſima iuſſione præcipio, ut nullus unquàm proterue illud Monaſterium, in quo Abbas ſupradictus præeſſe uidetur, audeat inire, uel ullam inhumanitatem illi uiolenter inferre. Igitur ut aſſidua recordatio mei meorumqȝ præſentium maneret in prædicto Monaſterio: ipſorum S. Maximini præbendariorum uictualia ſub præmemorato Imperatore conſtituta, meis ex parte prædijs augere curaui, quorum nomina hæc ſunt: Kanis, Craſſiacum, Luncuuich, Regiodola, Vallis, Polich, Budeliacum, Taleuanc, Loania. Hæc loca ad Regiam curtem quæ dicitur decima, pertinent: quam curtem cum omnibus rebus ad eam pertinentibus, hoc eſt, quicquid prædij uiſus ſum habere à fluuio qui nuncupatur Rubera, uſqȝ ad Syluam quæ dicitur Ider, S. Maximino præſuli in perpetuam hæreditatem contradidi. Inſuper etiam cum conſilio & rogatu meorum principum, cæteris ibi Deo deſeruituris, hanc legem firmiter & perpetualiter in poſterum habendam decreui, ſcilicet ut centenorum ibidem Monachorum ſemper integra maneat & inconuulſa congregatio: excepto, ſi Imperatorum principumuè per ſecula ſuccedentium beneuolentia prædijs augmentetur uel theſauris. Et ſi propter paganorum uel infidelium Chriſtianorum deuaſtationem eiſdem Chriſti ſeruitoribus penuria ultra modum ingruerit, & per theſauri effuſionem expelli nequiuerit: Dei omnipotentis & mei meorumqȝ ſucceſſorum habeant licentiam, allodium cum familia à fidelibus illo contradicentibus dandi & uendendi, antequàm Dei deſtruantur ſeruitia. Et ut iſtius chartulæ confirmatio firma in æuum permaneat: deſcribi eam præcepi & noſtro ſigillo eam inde firmaui. Actum pridie Nonarum Aprilis, anno regni noſtri duodecimo, Moguntiæ fœliciter: Amen. Signum Dagoberti Regis.

Donatio Dagoberti Regis.

Monaſterium hoc, ordinis primum & regulæ orientalium Monachorum, ab Imperatore Conſtantino ſub perpetuo duraturam tuitionem Imperatoriam ſuſceptum eſt, ita ut hodie adhuc ab omni Archiepiſcopali & Epiſcopali iugo exemptum, in temporalibus ſoli Imperatori Romano, in Spiritualibus ſoli ſummo Pontifici immediate ſubſit. Abbas uero huius loci ita priuilegijs & dignitatibus ac ſingularibus prærogatiuis inſignitus ac donatus eſt, ut Decanus plerumqȝ ſeptem præcipuarum Eccleſiarum Treuerenſium & Imperatricis Auguſtæ Archiſacellanus eſſe debeat. Deuaſtatum eſt aliquoties à barbaris poſt tempora Dagoberti in Germaniam & Gallias excurſiones facientibus: Sed ex imis fundamentis renouatum ac de integro præclare reſtitutum legitur, & denuo conſecratum, Benedictinæquè profeſſionis Monachis habitandum datum ab Hildulpho beato Archiepiſcopo Treuirorum, annum Chriſti circiter 764, quo

Priuilegia Monaſterij S. Maximini.

Treuirorum Archiepiſcopi Agricius,Maximinus,Nicetius ac Baſinus de prioribus tumulis leuati,& unà cum trecentis Thebææ legionis Martyribus honorificentius in recens inſtauratæ S.Maximini Baſilicæ minore crypta,quæ eſt ſub ſummo altari humati ſunt. Sub Arnulpho etiam Imperatore à Normandis uaſtatum,ac ſolotenus deletum,mox ab Ogone Abbate præclare reædificatum eſt: ut infra amplius ſequetur, in eiuſdem ampliſſimæ Abbatiæ gubernatorum Catalogo,qui talis Treueri à me collectus eſt.

1 Ioannes Antiochenus,Agricij Patriarchæ diſcipulus & itinerum Comes, ab ipſa S. Helena Imperatrice & fundatrice collectorum diſcipulorum Rector & Abbas primus deſignatus,cœpit præſidere anno 333.

2 Fibicius ſecundus Abbas uerè fuit,de quo nihil tamen amplius in faſtos relatum eſt.

3 Odilardus tertius Abbas,ſub quo latuit per integrum ferè octennium in S. Maximini inferiore crypta ad puteum (quem hæc adhuc ætas Athanaſianum uocat) Alexandrinæ urbis Epiſcopus S.Athanaſius à Conſtantio Imperatore Arrianæ hæreſeos defenſore acerrimo proſcriptus: qui eodem loco dicitur Symbolum ſuum contra Arrianiſmi aſſeclas compoſuiſſe. *S. Athanaſius latet Treueri.*

4 Tranquillus: Sub hoc Abbate humatus eſt in hoc Cœnobio S.Maximinus Epiſcopus Treuirorum,à quo mox Cœnobium cognominatum eſt,quod prius S.Ioannis titulo notum erat.

5 Emerentianus 6 Maurelianus 7 Honeſtus 8 Remigius

9 Fibicius ſecundus:conſtituitur poſtea ex Abbate, Treuirorum Archiepiſcopus año 498 ſub Anaſtaſio ſecundo, Pontifice Maximo.

10 Volmarus 11 Rodingus 12 Hundilandus

13 Memilianus tempore Dagoberti Regis præfuit,à quo ille priuilegium ſupra poſitum conſequutus eſt anno 643. 14 Bernhardus 15 Herinnus

16 Baſinus Dux Lotharingiæ:huic Abbati morum & uitæ Sanctimonia ſingulari coruſcanti,dedit Pont. Max. Gregorius ſecundus poteſtatem,ut & ipſe & ſucceſſores eius Abbates ad ſacrum proceſſuri uterentur omnibus pontificalibus ornamentis. Is poſtea Treuirorum Archiepiſcopus circa annum Domini 715 factus:ſepelitur apud S.Maximinum,unde ad Epiſcopatum aſſumptus erat.

17 Odilardus præfuit tempore Pipini regis. 18 Vveomadus primum Abbas S.Maximini,poſtea Treuirorum Archiepiſcopus anno Domini 753: De quo plura leges in magno opere noſtro de omnibus Germaniæ Epiſcopatibus.

19 Heberardus præfuit anno Chriſti 809. 20 Vvernolphus anno quarto Caroli magni. 21 Helizachar tempore Ludouici primi.

22 Vvilliberius anno Chriſti 880 ſub Carolo Craſſo Rom.Imp.

23 Hattaboldus. 24 Vvaldo anno Chriſti 896.

25 Erckenbertus præfuit ſub Imperatore Arnolpho Bauaro.

26 Ogo uir prudentiſſimus, ac perſpicaciſſimi ingenij, maximeq; induſtrius,ab alijs Hugo dictus,ex præpoſito eligitur in Abbatem: præfuit utiliter 12 annis, quibus poſt Nordmandicam deuaſtationem totum Cœnobium renouauit, & à Rotberto Archiepiſcopo Treuirorum dedicari fecit anno 942. Poſtea Leodienſis Epiſcopus factus eſſe legitur anno Chriſti 945. Extat eius tale Epitaphion.

Obſecro te frater,titulum qui conſpicis iſtum,
Quo memor eſſe mei corde uelis humili.
Ogo uocatus eram,dum carnis mole premebar,
Cœnobio huic dictus á puero Monachus.
Nunc cinis & puluis,miſeræ contagia uitæ
Valde perhorreſcens dic precor ex animo.
Facturæ Deus alme tuæ Clemens miſerere
Ogoni requiem dans pie perpetuam.

Vuillerus

27 Vvillerus ſucceſſit abeunti ad Leodienſem Eccleſiam Ogoni año 946. Obijt anno Domini 958 ſepelitur cum talibus uirtutum ſuarum Elogijs:

Hac eſt Vullerus foſſa piius Abba ſepultus
Quem bonus á puero nutriuit Epiſcopus Ogo
Et ſucceſſorem ſibi dignificauit herilem:
Qui bona quæq; ſtudens, fuit omni dogmate prudens,
Et ſibi ſubiectis præbens documenta ſalutis
Fit miſerando pater, ſed condiſcendo miniſter:
Nonis Octobris perſoluit debita mortis.

Aliud eiuſdem Epitaphion.

Quiſquis ad hunc tumulum ſuccedes forte uidendum,
Conditione mea (quæ tua ſint) memora:
Floridus & iuuenis lætabar in indole carnis,
Sed caro dum uiuit, mors inopina ſubit.
En cinis immundus iaceo modo, uerme uorandus
Conſumptus tabo: heu malefacta gemo.
Vnde precor Chriſtum, ſupplex depoſco benignum,
Vt mihi Vuillero det ueniam miſero.

28 Vvickherus Obijt anno ſalutis 966 cum præfuiſſet octo annis.
29 Aſolphus Obijt anno Chriſti 967.
30 Thietfridus Diaconus Obijt anno 979 cum præfuiſſet duodecim annis.
31 Ogo Diaconus primum, poſtea Abbas. Obijt anno 987.
32 Folmarus alibi Volcardus, fontis uel uaſis lauatorij inſignis & ex ære facti conditor, præfuit anno 993.
33 Oſtradus præfuit anno Chriſti Milleſimo.
34 Vvinrichus præfuit anno Domini 1018.
35 Harichus, alibi Henricus præfuit tempore Henrici ſecundi, cuius Imperij anno decimo octauo Hieroſolymam petens, in itinere apud Mirræam Obijt, ubi ad pedes S. Nicolai Patarenſis Epiſcopi honorifice depoſitus, & terræ parenti redditus eſt, anno 1023.
36 S. Poppo & huius Cœnobij & alteri⁹, Stabulēſis uidelicet Monaſterij Abbas ſucceſſit Henrico, peregrinatus eſt Hieroſolymam cum Archiepiſcopo Poppone año Chriſti 1026. Obijt anno Domini 1048 ętatis ſuæ ſexageſimo, cum laudabiliter præfuiſſet annis 25. Legitur fuiſſe conditor inſignis coronæ, pendentis ſupra Dominam Adam Caroli Magni ſororem in medio choro, Eccleſiæ S. Maximini, ſub niueo marmore, cum tali inſcriptione humatam: ADA ANCILLA CHRISTI, SOROR CAROLI MAGNI. Hæc donodedit Monaſterio librum quatuor Euangeliſtarum puriſſimo auro ſcriptum in Macrocolo, cui hi uerſus inſcripti & â me ſuperiore anno excripti ſunt.

Ada tumulus.

Hic liber eſt uitæ Paradiſi, quatuor amnes
Clara ſalutiferi pandens miracula Chriſti:
Quæ piius ob noſtram uoluit feciſſe ſalutem.
Quem deuota Deo iuſſit perſcribere mater
Ada ancilla Dei, pulchriſq; ornare metallis:
Pro qua (quiſquè legas uerſus) orare memento.

37 Ioannes ſecundus præfuit ſub Poppone Archiepiſcopo, cuius tale legitur Epitaphiō:

Fundite

Fundite corda preces, putret hic pius Abba Ioannes
Heu grauis illa dies, te pater hinc rapiens.
Eccleſiæ paucis huic poſtquam præfuit annis
ψυχὴ iudicium, σῶμα ſubit tumulum.
Idibus in quinis, dum feruet Iulius aruis
Translatus medio redditur in tumulo.
Hunc pie παντοκράτορ: uitæ, non mortis amator
Poſcentum uotis cætibus adde tuis.

38 Bernhardus, & hic ſub Poppone Archiepiſcopo Treuirorũ, Auſtriæ Duce præfuit. 39 Theodoricus præfuit anno 1066. 40 Henricus primus.
41 Henricus ſecundus. 42 Focelinus præfuit anno 1101.
43 Beriengoſus præfuit circa annum Chriſti 1112, & 1125.
44 Gerardus circa annum Chriſti 1131 & 1137. 45 Sigerus año Chriſtianorum 1140, & 1164. 46 Arnoldus anno 1169. 47 Conradus año Chriſti 1184, & 1191. 48 Anſhelmus tempore Ioannis Epiſcopi Treuerenſis anno 1210. 49 Bartholomæus anno 1227, & 1229.
50 Henricus Bruchius fundator & conditor Xenodochij ſiue Hoſpitalis, quod Monaſterio uicinum eſt, præfuit anno Chriſti 1237, quo incendio abſumptũ eſt Cœnobium, ſed reparauit præclare idipſum Henricus totum, fecitq́ conſecrari templum anno Dñi 1245 à Conrado Archiepiſcopo Colonienſi, præſentib⁹ etiã Arnoldo Treuerico & Sifrido Moguntino. Obijt anno 1257. Sepelitur cum tali Monumento.

Abba uir inſignis, uelut aurum quod probat ignis,
Emeritus meritis, clarus titulis, homo mitis
Henricus lecto putret hoc in puluere ſecto
Quem Deus euexit hinc dum Februarius exit.
Flebile præſentes præſens Epigramma legentes
Implorent Chriſtum, ſuperis coadunet ut iſtum.
Exanimes artus patris Angelus excipit ortus
Anno milleno Domini decies duodeno
Bis quinquageno, ſepteno, ter quoq; deno.

51 Henricus de Caſtro Dune, ſucceſſit Bruchio: ſed quàmdiu is præfuerit, ſcriptum non reperitur. Tumulo eius hoc adhuc inſcriptum legitur Epitaphium.

Hic pater Henricus uitæ melioris amicus
Pauſat: quam meruit, hanc ubi deſeruit.
Idus dum Menſem cogunt tranſire Decembrem
Ambiuit requiem, quam Deus huic det: Amen.

Richardo uero cuidam nobili uiro à Duna: Vltimo huius gentis in ſumma Baſilica Treuerenſi ſepulto tale adſcriptum legitur Epitaphion.

Annis quingentis bis, & octo bis, atq; trecentis
Præterit is Domini, terna quoq; Luce Remigi
Richardus Dominus Dunæ non laude ſupinus
Vitam finiuit, quem præſens tumba poliuit.

52 Godefridus Abbas, Henrico ſubrogatus. Obijt anno 1303.
53 Theodoricus liber Baro de Brunſhorn reſignauit, & poſtea Obijt anno 1358, die depoſitionis S. Maximini.

54 Otho cœpit præſidere S. Maximini Monaſticis larib. año 1352, præfuit añis 15.
55 Roricus de Eppelborn cœpit anno 1367, præfuit annis 44. Obijt anno 1411, uigeſima tertia Maij. Rorico defuncto ſucceſſere per diſcordem nimirum ac diſſentientem electionem Abbates tres, de quibus ſcriptum inuenitur: præfuere, ſed non profuere. Primus Dominus 56 Henricus Sayen: Secundus
57 Henricus Muel de nouo Caſtro: Tertius 58 Lambertus de Saſſenhuſen, qui reliquis exauthoratis obtinuit, & Obijt anno Domini 1443.
59 Ioannes Forſt, præfuit annis nouem & Obijt anno 1452.
60 Anthonius de Tribulis uir nobilis, de quo uide Ethenſheim monaſterieſes Abbates: Subſtantiæ Monaſterij præclarus reparator, Obijt anno 1482, cui tale Epitaphion gratitudinis ergò poſitum eſt.

Anno 1482 ultima Iulij Obijt Antonius Abbas, qui 30 annis huic loco Religioſe præfuit, eiuſq́ plura impignorata redemit.

61 Theodoricus Obijt anno 1483 cũ ſediſſet ad Abbatiæ clauũ per unũ ſaltẽ annũ.
62 Otho præfuit annis 19, & ualedixit huic mortali uitæ anno 1502.
63 Thomas de Huiſden Brabantinus, egregius reparator ſubſtantiæ. Obijt anno Domini 1514 die Martis poſt uiſitationem Marianam cum ſediſſet annis 12.
64 Vincentius de Kochem ſucceſſit Thomæ, præfuit annis decem. Huius ętate, in bello Sickhingẽſi, miſere exuſtũ & uaſtatũ eſt Cœnobiũ. Eius prope S. Athanaſij Cryptam in ipſo deſcenſu ſepulti, tale legitͬ Epitaphion, authore Bartholomęo Latomo.

Conditur hic Abbas Vincentius, inuida poſtquam
Ceſſarunt ſummo lædere fata die.
Incenſam hanc Diuum ſedem claroſq́ penates
Vidit & hoſtili tecta furore rapi.
Cætera ſat fœlix: niſi reddere lapſa parantem
Præſsiſſet dura Parca citata manu.
Nunc meliora tenet cœleſti ſede potitus
Et quem ſperamus contigit ante locum.

65 Ioannes de Cellis ſucceſſit Abbati Vincentio anno Dñi 1525. Is cum tali Epitaphio terræ parenti redditus eſt.

D. Ioanni á Cellis Abbati, reparatori huius Monaſterij, qui per annos 23 Monachorũ gregi ſibi commiſſo fœliciter præfuit, atq́ illius commodis, quieti et fortunis uigilantiſsime proſpexit: Ioannes ex Comitibus de Iſemburg Archiepiſcopus Treuerenſis, & prius coadiutor, deinde Commendatarius & ſucceſſor P. Vixit annis 74 Obijt anno 1548. Vndecima Iulij.

66 D. Ioannes illuſtris Comes Iſemburgius, Gerlaci ex Domina Anaſtaſia Saruuerdenſi Comitiſſa filius: Archiepiſcopus Treuirorum urbis digniſſimus, ſacriq́ Romani Imperij Princeps Elector: adminiſtrator S. Maximini aſſumptus eſt año Chriſti 1548. Is ſequente anno Dñi 1549 Locumtenentem deſignauit & conſtituit in Cœnobio S. Maximini Reuerendum ac genere & uirtute nobiliſſimum uirum D. Ioannem de Petra Archidiaconum uel Choriepiſcopũ (ut uocãt) Treuerenſem Maiorẽ.

S. MICHAELIS Archangeli Vvengenſe Cœnobium, ordinis & inſtituti Regularium Canonicorum S. Auguſtini, quod nunc tertio loco intra ipſa Ciuitatis Vlmenſis Mœnia ſitum eſt: in Monte urbi uicino & hodie adhuc S. Michaelis titulo accolis noto primum cœpit anno Chriſti 1183, indictione ſecunda, Imperante Friderico Barbaroſſa, Romanæ uero Cathedræ præſidente Pont. Max. Lucio tertio,

ad Epiſco-

ad Epiſcopatum autem Conſtantienſem & Abbatiam Augienſem ſedente Diethelmo: fundatum & conſtructum, à nobili ac generoſo uiro Vvittigouo Comite de Albegkhe, & eius coniuge Domina Bertha in hoc ipſo Cœnobio quieſcentibus & ſub honorifico tumulo humatis: quod è ſequentis tranſſumpti ab Henrico Antiſtite Conſtantienſi dati honeſto teſtimonio ita uerißimum eſſe liquet, ex quo finis etiam & ratio conſtructæ talis domus pulchre uideri ac deprehendi poteſt.

In Chriſti nomine, Amen. Nos Hēricus Dei & Apoſtolicæ ſedis gratia Epiſcopus Conſtantienſis: notū facimus uniuerſis tam præſentibus quàm futuris, ad quos præſentes literæ peruenerint, quod ſub anno Dñi 1357, feria tertia ante feſtum S. Michaelis proxima, pro parte Religioſorum in Chriſto Præpoſiti & Capituli Canonicorum Regulariū Monaſterij ac præpoſituræ in Inſulis prope Vlmam noſtræ Conſtantienſis Diocæſeos, cum reuerentia (qua decuit) literæ infra ſcriptæ nobis præſentatæ fuerunt, & petitum, ut uiſis & perlectis eiſdem literis cum Sigillis earum Autenticis literas eaſdem cum Sigillorum deſcriptionibus exemplari & deſcribi mandaremus, ipſarumq́ totum tenorem cū ipſarum Sigillis eiſdem literis impendentibus authoritate ordinaria approbando & autenticando (ut pro nunc & etiam in poſterum, ſicut & ipſa Originalia, in iudicijs & extra, fidē facere poſſent) confirmare dignaremur. Nos uero attendentes, quod ſumma ratio eſt, quæ pro Religione ſacra facit, & quia dicta inſtrumenta integra & illeſa inuenimus: iccirco ea exemplari & ipſarum totum tenorem cum ſigillis earū autenticis deſcribi mandauimus, approbauimus & confirmauimus, ac etiā præſentibus confirmamus & approbamus: decernentes, ut dicta exempla eandem fidem quam & ipſa Originalia in iudicijs & extra perpetuo ſortiātur. Tenor autem dictorum inſtrumentorum ſiue literarū eſt talis.

Literæ fundationis in ſe.

In nomine S. & indiuiduæ Trinitatis Cum ex uerbis ipſius Dñi diſcamus (Date Eleemoſinam, & omnia munda ſunt uobis) notum ſit omnibus tam præſentibus quā futuris, quod nobilis quidam Vvitigouveus de Albegkhe pro ſalute & remedio animæ ſuæ & omnium parentum ſuorum à quodam Monaſteriali Augienſis Eccleſiæ (precio interueniente) obtinuit Montem & domum S. Michaelis apud Vlmam ſitū cum omnibus appēdentijs ſuis, quē uſq́ ad hęc tēpora iure proprietatis poſſedit, ut in uſus Augienſis Eccleſiæ conferret & omne ius ac proprietatem & poſſeſſionem in Eccleſiam transferret. Ex Conſilio autem Religioſorum illius temporis uirorum inſtituit, ut prædictus locus Domus Hoſpitalis, pauperum refocillatio & Aſylum peregrinorum in æternum permaneat. Eidem domui, Præpoſitum cum alijs Canonicis ſub S. Auguſtini Regula deuote degentibus præficiendum ordinauit. Vt autem peregrinantes in eodem loco (quia propter ipſos præcipue eſt fundatus) honeſtam cōſolationem de communi Alimonia fratrum aſſidue inueniant: Prępoſitus eiuſdē loci perſonas ad ſeruiendum Deo congruas recipiat, & in recipiendo modum non excedat, ne pauperum conſolatio decreſcat. Fratres in præfato loco ſibi Præpoſitum libere eligant, & electum ſuo Domino Abbati Augienſi pro inueſtitura ab ipſo ſuſcipienda quantocius (ne locus deſoletur) repreſentent. Si uero (quod Deus auertat) in dicta electione partes fuerint: Abbas Augienſis Cōſilio Aduocati domus illius, charitatis ſanioris electum inueſtiat. Sin aūt fratres ſine rationabili cauſa electionem diſtulerint: Abbas Augienſis conſenſu Aduocati (ne domus pauperum deſtituatur) citatis fratribus, ubi Aduocatus fuerit præſens cauſam dilationis diligēter inquirat, & ad eligendum Præpoſitum in Deo perſuadeat. Sin autem iniuſte renunciauerit Abbas cū Aduocato, de Regula Auguſtini honeſtam perſonam ipſis præficiat. Notum ſit etiā omnibus, quod Vvitogoueus fundator ipſius loci, pro defenſione, abſq́ omni exactione, iure Dominij, ab Abbate Augienſi ſuſcipiat Aduocatiam, & eadem Aduocatia ut ad omnem ſuam poſteritatem ſcilicet ad ſeniorem Maſculum tranſeat, inſtituit. Item

Hoſpitale peregrinorum pauperum.

dictus loci fundator omnibus ſuis hominibus pro remedio animæ ſuæ res ſuas tam mobiles quàm immobiles ad Montem Michaelis conferendi libertatem ordinauit. Similiter dictæ domus author pro honeſtate & utilitate loci, ab ipſo loco & ab omnibus pertinentibus, ad ipſam congregationem mulierum commodam, remouere firmiter ordinauit & inſtituit, uidelicet, ne ſecundum conſuetudinem aliorum Cœnobiorum ſorores in conſortium fratrum aſſumantur. Ego Diethelmus Abbas Augienſis conſenſu fratrum meorum & Miniſterialium communicato Conſilio, ut huius ordinationis Vvitogouæi conſtitutio, quam honeſtam & rationabilem, & intuitu Dei in cœptam uidimus, firmum apud nos & ſucceſſores noſtros, ſuæ perfectionis tenorem obtineat; & domus Beati Michaelis de immutabili donatione gaudeat: Placuit nobis præfatas traditiones Sigillo Eccleſiæ noſtræ communire. Concedimus etiam, ut liceat omni familiæ Augienſis domus ſeruorum & miniſterialium facere commertium uobiſcum rerum ſuarum mobilium & immobilium per donationem, commutationē & uenditionem. Huius rei teſtes ſunt Leopoldus Dux Auſtriæ, Rudolphus Palatinus de Tubingen, Mangoldus Comes de Veringen & filius ſuus Eberhardus: Burcardus Comes de Hohenberg, Conradus de Schuſſenried, Diemo de Gundelfingē, Erneſtus de Stuſſelingen, & alij quàm plurimi. Acta ſunt hæc anno Dominicæ incarnationis 1183, indictione ſecunda, Regnante Friderico Imperatore Romanorum inuictiſſimo & ſemper Auguſto, in ipſius conſpectu apud Vlmam. Characteres autē Sigilli ſupraſcripti inſtrumenti hoc ſonant: Sancta Maria Dei genitrix. Ipſumq; Sigillum rotundum, & in medio Sigilli effigies ſiue imago S. Mariæ eſt deſculpta, & filū de ſericis Giluis & rubeis eſt ipſi inſtrumento appenſum. Datum & actum Conſtantiæ anno Domini 1357, quarto Calend. Octobr. indictione decima.

Comites de Albegk. uel Alpium Sueuiæ Angulo: cuius nominis oppidum abeſt per unum ſaltem miliare ab urbe Vlmenſi cuius S. P. Q. paret.

Benefecerunt huic Cœnobio aut Peregrinorum Hoſpicio, hi quoq; ſequentes Reguli & Domini, quorum memoriam ad poſteros etiam ſeruari, cum boni fuerint & utiles Reipub. dignum noſtro ſtudio, quin & æquum ac iuſtum eſt. Beringerus Comes de Albegk frater fundatoris contulit eidē Monaſterio anno Domini 1219 Eccleſiam ſeu Sacellum S. Andreæ in uilla Stotzingen. Hanc Collationem Gregorius nonus Pontifex Max. confirmauit.

Siboto de Albegg Comes, qui & ipſe fundatoris frater Germanus fuit, unà cum filio ſuo Vvitogouio, eidem Monaſterio tradidit Eccleſiam S. Martini in Heruelſingen cum iure patronatus & alijs ad eam Eccleſiam pertinentibus poſſeſſionibus & immunitatibus anno 1219: Sub Friderico ſecundo Imperatore, & Honorio tertio Pont. Max. & Sifrido Epiſcopo Auguſtano, eam ipſam donationem ſua authoritate confirmantibus. S. P. Q. Vlmenſis dono dedit eidem Eccleſiam S. Barbaræ in Holtzkirchen anno Chriſti 1398. Cum antecedentibus annis (quibus Carolus quartus & Vvenzeslaus Imperatores urbem obſidione cinxerant) Cænobium extra urbē in Inſulis, uulgo in den wengen uocatis, ſitum fregiſſent, & ſolotenus uaſtaſſent, ne Imperatoris exercitus inde Vlmenſi urbi aliquid damni inferre poſſet. Dedit idem S. P. Q. Vlmenſis pro eodem loco extra urbem ſito ſpacium illud, in quo nunc eſt ſita Eccleſia Vvengenſis, cuius fundamenta iacta & poſita ſunt anno Dn̄i 1399 ab Hartmanno Ehingero Conſule Vlmenſi. Alij benefactores huius Cœnobij fuerunt:

Albertus Comes de Tillingen.
Rudolphus Comes de Vverdenberg in Albegg anno 1343.
Vvitogouus Aduocatus, cuius uxor Luiburgis.
Henricus Marchio Burgouienſis probiſſimus.
Philippa Comitiſſa de Seuelingen. Giſela ſoror Lotharij Regis.
Eberhardus nobilis de Eringenſtein. Adelheidis Comitiſſa de Kirchberg.
Conradus Comes de Vverdenberg filius Henrici apud Vvengenſes ſepulti, qui uendidit Comitatum Albecenſem S. P. Q. Vlmenſi.
Luicardis de Arneck aduocatiſſa.

Comitatus Albecenſis uenditur.

Henricus

Henricus Comes de Vverdenberg, & eius coniunx relicta D. Imagina.
Philippus Rex Roma: Barbaroſſæ filius. Otho Dux.
Vlricus Comes iunior de Vvirtemberg, qui Obijt anno 1335.
Adelheidis Marchioniſſa Burgouiana. Adelheidis Comitiſſa de Helffenſtein.
Stephanus } de Holtzkirchen magni benefactores, & apud Monachos Vvengē-
Fridericus } ſes ſepulti. Rudolphus de Klingenſtein.
Gervuicus de Stotzingen miles. Habuit hoc Monaſterium ſemper gubernatores Præpoſitos, quorum talis extat Catalogus.

1 Primi nomen ignotum eſt qui anno 1183 ex Marbacenſi Alſatiæ Cœnobio prope Colmariam ſito, aſſumptus eſſe legitur.

2 Secundi itidem ignotum, qui electus fuit anno 1190. Obijt anno 1200.

3 Sifridus tertius, ultimus in Monte, & primus in Inſulis Blaui amnis. Siquidem eius temporibus anno uidelicet 1215 facta translatione, inchoatum eſt Monaſterium S. Michaelis in Inſula. Sub Sibothone Comite de Albegg Monaſterij Aduocato, temporibus Philippi & Othonis Imperatorum, inter quos graue erat Schiſma, præfuit is huic loco 26 annis. Obijt anno 1227.

4 Diepoldus eligitur anno 1227, præfuit annis nouem.

5 Lutho eligitur anno Chriſti 1236, ſedit ad gubernaculum annis 12.

6 Henricus eligitur anno 1248, non diu poſt electionem ſuperſtes.

7 Otho Arelopuſius ſeptimus Præpoſitus, præfuit anno 1250, quo conſecratum eſt Monaſterium in Inſulas translatum à Sibotone Auguſtano & Eberhardo Conſtantienſi Epiſcopis, ſub Vvitigoueo Comite Albecenſi Sibotonis filio: Aduocato.

8 Martinus eligitur anno 1270, præfuit 28 annis.

9 Conradus eligitur anno 1298, præfuit annis 14.

10 Ioannes Straſs Præpoſitus eligit᷑ anno 1312, præfuit annis 23, & Obijt ãno 1335.

11 Truchbelinus eligitur anno 1336, & Obijt ãno 1341, cum ſediſſet annis quinq̃.

12 Bertholdus duodecimus Præpoſitus, præfuit ab anno Domini 1341, uſq; ad annum 1353, quo exauthoratus ceſſit, obtenta tamen annua penſione.

13 Conradus Præpoſitus præfuit uſq; ad annum Domini 1381. Sub huius Præpoſiti gubernatione, Parrochiale templum omnium Sanctorum (quod erat in ſuburbio Vlmenſi ampliſſimum) Anno Domini 1377, deiectum ſoloq; æquatum & in ipſam urbem translatum eſt. Frater Fœlix Fabri, Vlmenſis Monachus & Chronographus diligentiſſimus has affert cauſas. Timuiſſe Vlmenſes, ne feſtis diebus (uniuerſo populo foris Sacra audiente) Vrbs interim proditione ac perfidia aliqua ipſis interciperetur. Deinde quod pauci ex opulentioribus Ciuibus ad Parrochiale templum extra urbem ſitum, ſed plerumq; ad Cœnobia intra urbem ſita commeare ſoliti fuiſſent: quò omnem etiam ſuam liberalitatem ſuaſq; Eleemoſinas uertiſſent, ibiq; cũ ſibi tum poſteris ſuis Sepulchra legiſſent, neglecta interim Parrochiali Eccleſia: Commodũm itaq; ipſis ac utile uiſum, ut templum Parrochiale in Ciuitatem transferretur. Empto igitur partim à S. Claræ Monialibus & Franciſcanis Monachis, partim uerò à Duce Vvirtembergenſi (qui propter Bebenhuſianos Monachos, aliquid Iuris in Ciuitate habebat) iuſto ſpacio, eoq; pulchre æquato & repurgato, fundamenta futuri templi maximi ſtrenue fodi cœpta ſunt. In quæ primus lapis ab urbis Clero S. P. Q. ſingulari reuerentia & pompa poſitus eſt, ultima Iunij: Anno, quem ſupra dixi. Lapidem funibus demiſſum, in ipſis fundamentorum foſſis excepit Ludouicus Crato Cõſul cum quibuſdam nobilibus Ciuitatis: demittebant uero eunden Ioannes EHingerus cognomento Habfaſtus & Conradus Beſſerer præcipui Ciuitatis Capitanei, alijq; præcipui Senatores ac Patricij. Poſito primo ſaxo in fundamenta, obtulit illico ſuper idem tanq̃ in aram, centum aureos Rhenenſes Ludouicus Crato Conſul: cuius exemplum & cæteri non tantum Nobiles & Senatores, ſed & Plebeij ciues omnes imitati; Singuli ſua Symbola in Auro & Argento (non enim obulis & denarijs res

Omnium Sanctorũ Parrochiale templũ Vlmenſe.

agebatur) quiſq; tamen pro ſuarum facultatum modulo, ad nouam Baſilicam extruendam liberaliter conferebant. Ex hac inſigni collatione (accedentibus interim alijs etiam potenciorum Ciuium, & equos & ſeruos ſuos ad facienda opera paratis animis accõmodantium ſubſidijs) cõſtructa & in ſpacio centum ac undecim annorum erecta, tecta ac in uniuerſum abſoluta, ariſq; inſuper unà & quinquaginta elegantiſſime decorata eſt, Incomparabilis & magnificentiſſima illa Diuæ Virginis Matris Baſilica Vlmenſis, unà cum adiuncta memorabili ac maxime inſigni turre. Aiuntq; urbis ipſi etiam Senatores, nouies centena Aureorum nummûm millia collocata eſſe in exædificationem & ornatum Parrochialis huius Eccleſiæ, qua uerè nulla eſt ſpacioſior, nulla ſumptuoſior, nulla Auguſtior in uniuerſa Germania: imò neq; ullum aliud ſumptuoſius ædificium (excepta ſola Turre & Baſilica Argentinenſi) in tam breui temporis ſpacio, in ſublime eductum & cum tanta admiratione abſolutum eſt.

Beatæ Virginis Mariæ Parrochialis Baſilica & Turris Vlmenſis.

14 Petrus Neger dictus, in Inſulis ultimus & in Ciuitate primus Præpoſitus. Is anno 1399 inuenit in Inſulis ollam plenam Blabhardis, eſt hæc Moneta Argentea ualoris trium Cruciferorum. Sub hoc deſtructum eſt totum Cænobium in Inſulis: lapides Vlmam uecti ad ædificationem cum murorum, tum maioris Baſilicæ. Sub eoipſo (ſecunda translatione propter bellicos tumultus facta) inchoatum eſt Monaſterium Vuengenſe intra muros Vlmenſes: eodem anno 1399, ipſa die S. Leonhardi, qua poſitus eſt primus lapis poſt concordiam inter Vlmenſes & Præpoſitum factam per Epiſcopum Conſtantienſem Burcardum & Abbatem Creutzlingenſem Eberhardum. Obijt tandem anno Domini 1405.

15 Bertholdus decimus quintus Præpoſitus, at ſecundus in Ciuitate, & ipſe Neger dictus, aliàs Piſtor uel Greco uocabulo Artopæus: qui ſecundus quaſi Vuengenſis Monaſterij extitit fundator. Eligitur anno 1405, præfuit 22 annis. Obijt anno Domini 1427. Erat uir grauis & ſtrenuus, Monaſterij uero ſui abſolutor & illuſtrator egregius.

16 Vdalricus Strobelius aliàs Mayer ex Langenavu Pago Vlmenſi natus, eligitur anno 1425 ſuperſtite adhuc anteceſſore, præfuit 20 annis. Obijt anno 1445 ſepelitur in medio Choro. Fuit uir Religioſus & diuini cultus ſtudioſiſſimus, quiq; multis ædificijs Cœnobium ſuum illuſtrauit.

17 Conradus uir nobilis, patre Ioanne de Plintheim, matre uero Anna de Liechtenſtein natus, Artium Baccalaureus: eligitur anno 1445, præfuit annis 19, Obijt anno 1464. Vir eximie prudens, bonuſq; Oeconomus, & Cœnobij ſui pulchris ac utilibus ædificijs diligens illuſtrator. Interfuit Concilio Baſilienſi, in quo conſecutus eſt confirmationem.

18 Sigiſmundus Ehinger Patricius Vlmenſis ſucceſſit Conrado, Obijt anno 1468 cum præfuiſſet annis tribus cum dimidio. Homo prodigus, qui quod anteceſſor corraſerat, decoxit & dilapidauit miſere.

19 Vlricus Krafft & ipſe Patricius Vlmenſis eligitur anno 1468: præfuit annis 12. Obijt anno 1480 Paralyſi. Accepit coadiutorem Mathæum anno Domini 1479 tactus Apoplexia 13 Februarij.

20 Mathæus Zimmerman conſtituitur Præpoſitus anno 1480, præfuit annis nouem utiliter. Reformauit Cœnobium cum auxilijs Raymundi Legati Pontificij, & Vlrici Brotkorb Præpoſiti in Vndersdorff. Tandem retenta annua penſione Reſignauit anno 1489. Obijt poſtea anno 1505.

21 Vitus Deſelius Auſtriacus prim⁹ Præpoſitus in Reformatiõe, ex Vnderſdorffo aſſumpt⁹, eligit̃ año 1489, & eodẽ die cõtra Iuris cõſuetudinẽ cõfirmatur: fuit ſtudioſus collector Bybliothecæ, ædificia uero egregie ornauit. Erat homo afflictæ ualetudinis manuum & pedum tandem beneficio deſtitutus, qui totum triennium ſedendo in ſellã conſumpſit, donec uitam finiret ei.

Aduenſens

Adueniens tandem lugubri funere Parca.

Quinq; Menſibus ante mortem libere reſignauit, nihil ſibi penſionis annuæ reſeruās, quàm uictum & amictum inſtar alterius cuiuſdam uel infimi ex conuentu.

22 Ioannes Man eligitur anno Chriſti 1497: reſignauit gubernationem anno Chriſti 1509, cum præfuiſſet duodecim annis. Obijt uero anno 1514.

23 Michaël Otterlin de Vvolmatingen Conſtantienſis, Heluetius cognominatus: eligitur anno 1509: præfuit annis 12: Reædificauit anno Chriſti 1519 collapſum phanum Erbacenſe ad Danubium ſitum. Obijt anno 1521.

24 Ambroſius Khaut patria Vlmenſis ſucceſſit Michaëli legitime electus & conſtitutus anno ſupradicto, quo anteceſſor ex hac uita emigrauit: præfuit prudenter & utiliter annis iam 29. Nam & hoc adhuc Iubilæo currente ad clauum eiuſdem loci ſedet. Seceſſerat propter mutatum Eccleſiaſticæ doctrinę genus Vberlingam, ad lacum Acronianum anno domini 1530, ubi laborauit per 16 annos in camera Imperiali pro Cœnobij ſui recuperatione: tantumq; effecit ut tandem ab ipſo Senatu Vlmenſi reuocaretur. Redijt itaq; Vlmam anno 1549, ubi Cœnobium partim lacerum, partim in bellicis tumultibus ad alias ac prophanas res uſurpatum, admodumq; mutatum reformat ac inſtaurat: ut ex his ſequentibus inſcriptionibus (quas parietibus templi appoſuit) patet.

Vitus Deſelius, quem Pannonis ora crearat
Præpoſitus templi prouidus huius erat:
Ille reformauit clerum hic, conſtruxerat huncq;
Ingenti ſtudio & ſedulitate Chorum:
Quem cum fœdaſſent tandem quidam undiq;, noſtræ
Fautores qui non Relligionis erant:
Inſtaurauit eum præclare rurſus, honeſtus
Ambroſius Cautus nomine Præpoſitus.
Quod factum eſt illo ipſo fauſto ſcilicet anno
Qui latijs Iubilus dicitur eſſe uiris:
Quoq; anno electus Romana Præſul in urbe
Iulius hoc titulo tercius ipſe fuit.

Alia inſcriptio.

Hoc opus Ambroſius feci, qui nomine Cautus
Dictus eram patrio: Præpoſitusq; fui.
Quiſquis id intueris, mihi læta & fauſta precare
Suſceptumq; iterum carpe uiator iter.

Alia.

Ambroſius patrio Kaut nomine dictus, in Vlma
Natus: Præpoſitus iſtius ædis eram.
Reſtitui quam poſt Germani funera belli:
Tu miſerere animæ Maxime Chriſte meæ.

S. NABORIS COENOBium Benedictinum, in eiuſdem nominis præclaro apud Lotharingos oppido ſitum, Hylariacum antiquitus, uel noua S. Hylarij cella à primi oratorij cōditore S. Fridelino Scoto Hilarij iſtius diſcipulo dictum:

fundatum eſt & ex imis fundamentis ſolerti ſtudio conſtructum à Sigisboldo triceſimo ſexto potentiſſimę Mediomatricum urbis Epiſcopo. Dedicatum eſt in honore D. Pauli gentium doctoris anno Domini 714: Sub Gregorio tertio & Zacharia, piſcatoriæ nauis temonem apud Romanam urbem moderantibus, Imperatore uero Leone tertio. Donatum eſt corpore S. Naboris Martyris anno Domini 765 à Crodegando triceſimo ſeptimo Metenſis Eccleſiæ Antiſtite qui Romam petens à Paulo Pontifice tria obtinuit ſanctorum Martyrũ corpora: S. Gorgonij quod in Gorzia Monaſterio, S. Naboris quod in noua hac cella, beati item Nazarij quod in Monaſterio Lorsheim uenerabiliter condidit. S. Naboris à terra eleuati & poſt ſummam aram collocati tumulus ſubſcriptos habet uerſiculos.

Martyris egregij contentas cerne Naboris
Relliquias tumba hac, præclaro ſtemmate nati.
Quem, quia ſacra Ioui nollet deferre prophano
Verberibus diris colliſum Maximianus
Cœlicolis addens, teſtem necat enſe cruento.
Aſt tandem nutu Tiberinæ Sedis alumni
Mirifice noſtras duxit Crodegandus ad ædes.
Quem Mediomatrica paſtorem Eccleſia habebat,
Sæcula biſſenis ſeptem ſupperaddita luſtris,
Hoc eſt, anno 765 *Nec non Olympiadi: quando peramœna ſaluti*
Tempora ſignarent noſtræ, pergrataq́; ſemper.

Supremam tandem manum huic Cœnobio adiecit, idq́; & opibus & priuilegijs auxit Angilramus triceſimus octauus Metenſium Epiſcopus, ſummus Cœnobialis uitæ alumnus: in eodem Monaſterio, unà cum primo eius fundatore, Epiſcopo Sigisboldo ſepultus. Abbates eius loci Mortilogio inſcripti, ſine tamen annorum numero, aut certo ordine hi inueniuntur.

1 Adelardus	2 Amandus	3 Rabigardus	4 Vvaſco
5 Aldricus	6 Conczemannus	7 Conſtantinus	8 Tilomannus
9 Bertramus	10 Reynerus	11 Carolus	12 Helpradus
13 Theopertus	14 Collinus	15 Theodoricus	16 Vvillericus
17 Vvadolphus	18 Tempertus	19 Adelmodus	20 Volmarus
21 Rudolphus	22 Albertus	23 Ioannes	24 Fridericus
25 Daniel	26 Nicolaus	27 Vlricus	28 Adamus eligi-

tur anno 1484 præfuit laudabiliter annis 30: fuit inchoator Reformationis, tandem reſignauit Abbatiam Mathiæ anno Domini 1513. Eius tale ibi legitur in pariete templi Epitaphion.

Qui modo marmorea requieſco crepidine tectus
Luſtris ſex Abbæ pondera ſuſtinui.
Maximineum Myſtam, Mathiam nomine nobis
Sufficio: noſtras & ſubit ille uices.
Cumq́; magiſtratum poſui, Monachosq́; renormo
Inijciunt diras ferrea fata manus.
At peto, ne pigeat precibus pulſare tonantem
Adami ſit mens ut bene grata Deo. Obijt 21 Octobriſ anni 1514.

29 Matthias è S. Maximini Treuerenſi Monaſterio poſtulatus, præficitur Abbatiæ S. Naboris anno 1513, quo Cœnobium reformauit, præfuit annis quinq́; laudabiliter. Obijt anno Domini 1518.

30 Nicolaus

30 Nicolaus Aldegundius præfuit annis 14. Obijt anno 1532. Eius tale ibi legitur parieti inciſum ſatis etiam rude Epitaphion.

Mille & quingenta effluxerunt tempora grata
Partus uirginei, atq; triginta duo.
Dum ſuperis placuit, paſtor deceßit amandus
Nutantem qui ædem ſtruxerat ipſe ſuam.
Annos bis ſeptem Abbas fuit hic Nicolaus
Sanctæ Adelgundis uilla paterna fuit
Sydereas ſedes teneat nunc ſpiritus eius
Omnes optamus, maxime præſta Deus.

31 Henricus Traiectenſis ſucceſſit Nicolao, præfuit 14 annis. Deceſſit ex hac mortali uita anno Domini 1545.
32 Valentinus de Caſtelleto, Gallus natione. Præfuit annis tribus, & aliquot menſibus Exuit hominem, & ad aliam patriam ex mortali emigrauit anno 1549.
33 Amandus Leodienſis, uir doctus, ſtatura corporis mediocri, eligitur anno Domini 1549, præeſt hoc adhuc currente Iubilæo.

Eſt in hac uicinia ad dimidium ſcilicet miliare à S. Naboris oppido & Cœnobio S. Martini Glandarieñſis in Villa longa aliud & magnificum ſane Monaſterium ordinis D. Benedicti, quod fundatum legitur à Franciæ Regibus Digno, Bodagiſlo & Ondone. Habet hoc tempore Abbatem Sebaſtianum natione Gallum: Amplius enim de hoc Cœnobio nihil habeo. *S. Martini Cœnobium Longiuillarienſe.*

S. PETRI uetuſtiſſima potentiſſimaq; intra Salisburgenſis urbis muros ſita Abbatia, ordinis D. Benedicti: ex qua tanquam ex equo Troiano plurimi egregij & excellentes Viri ad gubernandos uarios Germaniç Epiſcopatus prodierunt: inchoata & fundata legitur anno Chriſti 580 unà cum ipſo Epiſcopatu Salisburgenſi, à S. Rudoberto ex nobili proſapia Franciæ Regum ac Scotiæ ducum oriundo: auxilijs tamen & munificentia Theodonis Inclyti Bauarorum ducis, quem Sanctus Dei uir Rudobertus ex Vvormatienſi Eccleſia & Epiſcopatu eiectus, & in Bauaria circumquaq; docens, Ratisbonæ in Chriſtianiſmo inſtituit, & cum ipſius optimatibus ſacro Regenerationis lauacro abluit. Ibi cum liberam prædicãdi Chriſti poteſtatem nactus eſſet Vir Dei, perrexit ad Noricos, & per omnia caſtella & oppida Chriſtum intrepide concionatus eſt. Venit uero & Salisburgum (quæ urbs paulo ante ſolotenus penè ab Attila & Hunnis euerſa erat) hanc uepribus & uirgultis iam coopertam, ſitu & ruinis deformatam, Theodonis uenia & pace ſibi conceſſam ac donatam primus de nouo emundauit, et inſtaurare cœpit, conſtruens initio Monaſterium hoc S. Petri, in quo ipſe etiam primum ſedem ſuam Epiſcopalem habens, collectos diſcipulos fideliter docebat. Præfuit uero & Epiſcopatui & Abbatiæ huic laudabiliter, utiliter & pie annis pene 44. Obijt anno Chriſti 623 ipſa Dominica Reſurrectionis Chriſti. Sepelitur in Eccleſia S. Petri honorifice: præſidentibus, Romano. Pontificatui D. Honorio: Romano uero Imperio D. Heraclio. *Theodo Boiorum dux fit Chriſtianus.* 1.

2 Beatus Vitalis ſucceſſit S. Ruperto in utraq; gubernatione, Epiſcopatus uidelicet & Abbatiæ: uir uitæ innocentia & ſanctimonia eximie clarus Prçfuit annis 23. Obijt anno Domini 646. Sepelitur in Cœnobio S. Petri.

3 S. Anſologus ſubrogatur Domino Vitali, ſedit ad utriusq; Eccleſiæ gubernationem Epiſcopus uidelicet & congregatorum diſcipulorum fidelis Magiſter annis 20. Sepelitur ad S. Petrum in hoc ipſo ſuo Cœnobio anno Domini 666.

4 Sauolus

4 Sauolus eligitur in Epiſcopum Salisburgenſem & Abbatem S. Petri anno Domini 666: præfuit utriq; dignitati laudabiliter 14 annis. Deceſſit ex hac lachrymarum ualle ad æternæ uitæ conſortium ãno Domini 680. Sepelitur in Monaſterio S. Petri.

5 Ezius uel Eſſius & Abbatiæ huic & Epiſcopatui Salisburgẽſi prǽficitur ãno 680. præſedit utriq; loco fideliter & laudabiliter annis 23. Obijt anno Domini 703: Sepelitur cum anteceſſoribus ſuis in Abbatiæ S. Petri Baſilica.

6 Flobargiſius ſucceſſit Domino Ezio, præfuit utriq; dignitati & loco, Commiſſæ plebis Epiſcopus & collectæ Scholæ Abbas annis 37. Valedixit dignitatibus mundanis & uitę mortali anno Domini 740. Humatur prope anteceſſores apud S. Petrum.

7 Ioannes, Vir & eruditione & morum ſanctitate inſignis, à S. Bonifacio Apoſtolicæ ſedis legato conſtituitur in locum defuncti Flobargiſij, & Epiſcopus & Abbas deſignatus anno 740: præfuit annis 14. Obijt anno 754: ſepelitur apud S. Petrum.

Conditur Baſilica S. Ruperti, & trãſfertur ſedes Epiſcopalis.

8 S. Virgilius ex Hyberniæ nobili gente & familia prognatus: uir pietate & doctrina clarus, præficitur & Epiſcopatui & Abbatiæ S. Petri ab Odilone prępotenti Bauarorum duce anno 754. Præfuit Epiſcopatui triginta annis, Abbatiæ uero tantũ uiginti, ſubſtituens ſibi in Abbatiæ gubernatione pium & doctum quendam Monachum Bertricum. Virgilius anno Domini 764 uidens fideles Dei in Iuuauienſi Epiſcopatu & ditione ualde creuiſſe, pluribus templis opus eſſe ratus: aliàm ſedem Epiſcopalẽ erexit, & inſignem Baſilicam nouam in honorem S. Ruperti primi Salisburgenſium Doctoris & Antiſtitis conſtruxit, quam anno Domini 774 abſolutam, ipſe conſecrauit, & in eam S. Rupertum duosq; eius ſacellanos, ſanctos uiros Giſillarium & Chunialdum ex æde S. Petri unà cum Epiſcopali ſede tranſtulit.

9 Bertricus eligitur in Abbatem S. Petri ab ipſo Epiſcopo S. Virgilio, ãno Domini 774 præfuit Abbatiæ undecim annis, Epiſcopatui uero etiã poſt rebus humanis exẽptum Virgilium anno tantum uno, & emigrauit ex hoc ſæculo anno Domini 785. Sepelitur apud D. Petrum.

10 Ammilonius ſucceſſit Bertrico, ſed tantum in Abbatiæ gubernatione anno Domini 785, præfuit 36 annis laudabiliter: & mortuo primo Salisburgenſis Eccleſiæ Cathedralis Archiepiſcopo Arnone, eidem unanimibus & Cleri & populi ſuffragijs ſubrogatur & Archiepiſcopus deſignatur. Cum uero ſediſſet ad Epiſcopatus clauum per Menſes tantum octo, deceſſit ex hac uita lugubri ad eam quæ omni triſtitia & dolore uacat, anno Domini 821: Sepelitur in S. Ruperti crypta. Huic in Epiſcopatus gubernatione ſucceſſit Adelramus prius Archidiaconus ſummæ Eccleſiæ: ſed quis in Abbatia S. Petri: id incertum eſt. Nam de huius Cœnobij præſidibus & gubernatoribus nihil amplius in faſtos relatum inuenitur, uſq; ad annum Domini 987: tum enim Ti-
11 tus quidam S. Ruperti præpoſitus, Monachus ad S. Petrum factus, eodemq; ãno Abbatiæ huic præfectus eſſe legitur, ubi cum 38 annis laudabiliter præfuiſſet, commutauit ſæcularem & momentaneam uitam cum cœleſti ac meliore anno Domini 1025.

12 Maſelinus ſucceſſit Tito in Abbatia, quàmdiu uero præfuerit, neſcitur.

Admontẽſis Abbatia.

13 Reimbardus præfuit anno Domini 1074, quo ex eius Cœnobio Arnoldus quidam Monachus euocatus eſt ad gubernandam Abbatiam Admontenſem in Styria ſitam, à S. Gebhardo Salisburgenſi Archiepiſcopo fundatam. Obijt Reimbardus Abbas anno Chriſtianæ ſalutis 1077.

14 Irmbertus ſucceſſit Reimbardo, præfuit tantum duobus annis, & afflicta ualetudine coactus reſignauit Abbatiam his iterum, à quorum manibus eam prius acceperat, anno Domini 1079.

Inferius Altachiũ.

15 Thiemo Monachus, Vir honeſtæ uitæ ac multarum ſcientiarum laude clarus ac celebris, ex inferioris Altachij celebri apud Bauaros Abbatia euocatus, aſſumitur in locum Irmberti reſignantis ãno ſupra ſcripto: præfuit undecim annis & anno Dñi 1090 ad Archi-

ad Archiepiſcopatum Salisburgenſem gubernandum uocatur, ubi ab Vrbano Papa Palliatus, cum iterum laudabiliter præfuiſſet undecim annis, profectus ad terram Sanctam, prope Corozaym ciuitatem à Saracenis captus, poſt omnium membrorum detruncationem trucidatus, Martyr Dei factus eſt, anno Domini 1102. *Archiepiſcopus Salisburgenſis trucidatur.*

16 Albertus Monachus S. Petri à Thiemone in Archiepiſcopum electo, Abbatiæ præficitur, ſed quo id anno factum ſit, aut quàm diu is ſederit ad Cœnobij clauum, ignoratur. Obijt uero anno 1104.

17 VVeſelinus ſubrogatur Alberto anno 1104: præfuit ſex annis. Obijt anno Domini 1110.

18 Reimbertus multarum rerum & literarum experientia maximus, electus in Abbatem poſt Vveſelinum, præfuit ſimiliter ſex annis, & euocatur anno ſalutis 1116 ad Brixinenſis Epiſcopatus gubernationem. De quo plura leges in opere noſtro Epiſcopatuum.

19 Vveldericus uir bonus & honeſtus ſucceſſit Reimberto anno 1117 præfuit laudabiliter & præclare annis 30. Obijt anno 1147: ſepelitur in Eccleſia S. Petri.

20 Henricus uenerabilis pater ſubrogatur Vvalderico, præfuit 20 annis prudentiſſime ac utiliſſime, ac anno Domini 1167 euocatus ex Abbatia, defuncto Romano Gurczenſi Epiſcopo ſubſtituitur.

21 Henricus ſecundus eligitur diſcedente Henrico primo ad Gurcenſem Epiſcopatum, præfuit annis 21: Reddidit Abbatiam conuentui, ualetudine aduerſa impeditus, anno 1188, decima tertia Calend. Auguſti.

22 Vvidpoto eligitur præſente Archiepiſcopo Adalberto, qui liberrimam electionem approbauit, & quarto die poſt electionem in domo S. Petri eundem cõſecrauit: præfuit 5 annis. Obijt anno 1193 ſexta Iduum Octobris.

23 Pilgrinus eligitur eodem Archiepiſcopo præſente & liberam electionem approbante anno Domini 1193: à quo etiam conſecratur in ipſis Calendis Nouembribus. Præfuit duobus annis, quibus cum plurimum premeretur ab eodem Alberto Archiepiſcopo: reſignauit Abbatiam anno Chriſti 1195.

24 Conradus Abbas de Seydenſtetten, præficitur Abbatiæ etiã S. Petri anno 1196, ſed & ipſe ab Archiepiſcopo Alberto plurimum uexatus, mox Pilegrino anteceſſori Abbatiam reddidit, ſeq́; ad priſtinum locum ſuum recepit. Pilegrinus paucis annis poſt Obijt. *Seydẽſtetten Cœnob.*

25 Simon Pilegrino defuncto anno Domini 1199 ſubrogatur, unanimi conuentualium S. Petri cõſenſu: præfuit is laudabiliter 32 ãnis. Deceſſit ex hac mortali uita anno 1231. 26 Magiſter Bertholdus, Abbas prius Admontenſis, præficitur & S. Petri huic Monaſterio, poſt ſublatum è medio Simonem: præfuit annis undecim, & Obijt ãno 1242.

27 Rickherus ex Priore S. Petri factus Abbas anno præſcripto, ſedit ad clauum annis 17. Deceſſit anno gratiæ per Chriſtum reſtitutæ 1259.

28 Albertus Prior S. Petri, deſignatur Abbas poſt mortuũ Rigkherum, tenuit Abbatiæ temonem per triennium tantum, & Obijt anno Domini 1262.

29 Chuno eligitur mox in Alberti ſucceſſorem, præſidet quinq; annis, & reſignat anno Chriſti 1267.

30 Simon Monachus S. Petri, eiuſdem loci deſignatur Abbas anno 1267: ſed & ipſe mox difficilis & plenæ contentionibus gubernationis pertæſus, anno 1270 magiſtratu ſeſe abdicauit. 31 Diethmarus eligitur anno 1270, præfuit annis 18, & ambulauit uiam uniuerſæ carnis anno Domini 1288.

32 Engelbertus ſucceſſit Diethmaro, præfuit utiliſſime, admodum beneficus Monaſterio, ſed quàmdiu, id in faſtos non eſt relatum.

33 Rudbertus Engelberto ſubſtituitur. Deceſſit ex hac uita anno ſalutis 1314, ſeptima Iduum Iulij.

34 Conradus

34 Conradus præfuit annis 32. Obijt anno Chriſti 1346.
35 Otho eligitur anno quo deceſſit Conradus, ſedit in Abbatia annis 18. Obijt anno gratiæ 1364.
36. Ioannes Roſſius ſucceſſit Othoni ſedit ad clauum Abbatię annis undecim. Deceſſit anno ſalutis 1375.
37 Otho Kallenbergerus eligitur Canonice & concorditer anno 1375, præfuit fœliciter annis 38. Obijt anno Chriſti 1414.
38 Leonhardus ſubrogatur Othoni; pręfuit duobus ſaltem annis. Obijt anno 1416, ſepelitur in Sacello S. Viti.
39 Vdalricus Blanckhenfeelſer præfuit annis 4. Deceſſit ex hac uita anno 1420.
40 Ioannes Noczenhuſerus canonica electione Vlrico ſucceſſit, præfuit annis ſeptem: Obijt anno Domini 1427.
41 Georgius Ballerus pręfuit annis octo. Exuit hominē anno uerbi incarnati 1435.
42 Erhardus de Lamnitz ex Priore S. Petri Abbas deſignatur año Domini 1435, præfuit paucis Menſibus, & eodem anno ex hoc ſæculo emigrauit.
43 Petrus Klugheymerus concordibus omnium conuentualium ſuffragijs eligitur eodem anno (quo duo anteceſſores obierunt) ipſa uero die conceptionis Beatæ Mariæ Virginis; præfuit laudabiliter uno & triginta annis. Obijt anno 1466.
44 Rudopertus Keutzelius ſucceſſit Petro præfuit 29 annis. Obijt anno 1495.
45 Virgilius prior S. Petri eligitur in eiuſdem loci Abbatem anno Domini 1495, præfuit annis ſex tantum & paucis Menſibus deceſſit anno Chriſtianorum 1502.
46 Vvolfgangus de Roſchingen ſucceſſit octauo Calendarum Iani, eiuſdem anni quo Obijt anteceſſor, præfuit 16 annis. Obijt anno 1518.
47 Simon ex Cuſtode factus Abbas præfuit annis 4. Exauthoratur iterum à Matthæo Langio Cardinale & Archiepiſcopo Salisburgenſi, circa feſtum S. Iacobi anno Chriſti 1522.
48 Ioannes Staupicius heremitarum domus Auguſtinianæ præfectus, doctor ſacrarum ſcripturarum eximius, & Matthæi Cardinalis conſiliarius: eligitur concordibus fratrum S. Petri ſuffragijs anno 1522, confirmatur à Cardinale Archiepiſcopo, pręfuit duobus ſaltem annis. Obijt anno dominicę incarnationis 1524 ipſa die Innocentum.
49 Chilianus ex Priore Abbas deſignatur in ipſa innocentum octaua anni 1525: præfuit 10 annis: deceſſit ex hoc lugubri ſæculo anno redempti orbis 1535.
50 Georgius Oeller ſucceſſit Chiliano, præfuit undecim tantum diebus, & Pleuritide è medio ſublatus eſt.
51 Egidius ex cuſtode templi Abbas deſignatur anno Chriſti 1535: præſidet laudabiliter hoc adhuc currente Iubilæo, ſub Archiepiſcopo Salisburgenſi quinquageſimo octauo Arioniſto, inclyto ac illuſtriſſimo Bauarorum Duce.

Quem precor, Annales ſtudioſus ut augeat iſtos:
Plurima nam dubio priſca habet ille procul.
Hinc laudem, decus atq; ſibi nomenq; parabit:
Succeſſoribus hic gratus eritq; labor.

S. STEPHANI nobili genere natarum, non equidem Monacharum, ſed Canoniſſarum ab omni iugo & profeſſione liberarum collegium potius, quàm Cęnobium, intra potentiſſimæ urbis Auguſtanæ mœnia, uerſus ſeptentrionem penè, eo ipſo loco ſitum, ubi ab Imperatore Othone Magno Hunni olim magna uirtute cæſi ſunt: fundatum & conſtructum eſt annum Chriſti circiter 966 à S. Vlrico Auguſtanę urbis Epiſcopo, Comite de Kiburg & Dillingen, cuius frater Germanus Theobaldus Cæſaris caſtra ſequutus, ab Hunnis eodem loco cæſus erat. Dictum eſt S. Stephani Cœnobium, quod Hunnorum Rex ibi à S. Vlrico Baptiſatus, Stephanus appellatus fuiſſet.

fuiſſet. Eius loci Abbatiſſarum talis, etſi mancus & imperfectus extat Catalogus.

1 D. Eleuſinia Comitiſſa Dillingenſis, Germana ſoror S. Vlrici Epiſcopi, prima gubernatrix & Abbatiſſa huius loci: humata iacet in uicino S. Galli Sacello, quod ipſa primum condidiſſe legitur. Tumulum eius tali ego honoraui Epitaphio.

Corpus Eleuſiniæ iacet hac tellure repoſtum
Rectricis primæ hac in meliore Domo:
Spiritus ingenuæ caſtæq; piæq; puellæ
Additus eſt ſuperis Angelicisq; choris.

2 D. Agnes ſucceſſit Eleuſiniæ, ſed quo anno præeſſe cœperit, uel ex hac uita emigrarit, ignotum eſt. Succeſſorum eius Abbatiſſarum nomina interciderunt, & ex omni hominum memoria in obliuionem uenerunt.

3 D. Vuilbirgis à Thierheim nobilis & genere & moribus Domina: legitur deceſſiſſe anno Dñi 1344. 4 D. Catharina à Liechtenegk præfuit anno 1350.

5 D. Catharina ex celebri ac prænobili familia Pincernarũ de Vuinterſtettẽ nata.

6 D. Agnes ab Oſtenheim.

7 D. Elyſabetha à Lichtenavu, deceſſit ex hac uita anno Domini 1438.

8 D. Vrſula à Vuyler Burcardi nobilis uiri nobiliſſima filia, eligitur in Abbatiſſam Canoniſſarum S. Stephani anno 1438: præfuit laudabiliter & utiliſſime annis triginta ſex. Obijt anno Domini 1475.

9 D. Anna Harſcherin ſucceſſit Dominæ Vrſulæ, præfuit 13 annis utiliter & prudentiſſime. Obijt anno Domini 1488.

10 D. Anna à Vuerdenſtein, præfuit 9 annis & exauthoratur.

11 D. Vrſula à Berenſtetten, eligitur anno Domini 1497, præfuit annis 20 ſumma cum laude & utiliſſime. Obijt anno Domini 1517: tertia Februarij.

12 D. Anna ab Oſchtenheim, præfuit quinq; pene annis. Obijt anno 1521.

13 D. Agnes à Giltlingen eligitur tertia Iani anno 1522, præfuit per unum ſaltẽ annum & Menſes quinq;. Obijt anno Dñi 1523. Sepulta in Ambitu S. Stephani.

14 D. Anna à Freyberg patre Ioãne Equite aurato, matre uero Geneua de Rodt nata: eligitur in Abbatiſſam duodecima Iunij anno Chriſti 1523. Seceſſit propter mutatam Religionem ex Auguſta Hochſtadum (quod oppidum Palatinorum ditionis tum erat, hodie belli iure Cæſareæ Maieſtati paret, ad Danubium ſitum) anno 1537. Redijt Auguſtam anno 1548 circa feſtum S. Galli, ubi hoc adhuc currente Iubilæo fœliciter præſidet. Vixit eius ætate in hoc Cœnobio corporis & ingenij bonis præclariſſima Domina, Catharina à Fridingen Hegouiana, quæ anno Chriſti 1538 prodijt & Doctori Paulo Phrigioni nupſit, diligentiſſimo Chronographo ac ſacrarum ſcripturarũ in Academia Tubingẽſi eximio Profeſſori, Hero & alumno olim de me optime merito: quem honoris cauſa & gratitudinis ergô huic loco inſerendum cenſui: Honoraui utriuſq; tumulum pijs Epitaphijs extantibus in Syluarum mearum libro primo, Lipſiæ olim excuſo.

Eſt uero & aliud Monialium Cœnobium longe pulcherrimum amæniſſimumq; & ſumptuoſiſſime extructũ in Auguſta Vindelicorum, poſt Dominorũ Fuggarorũ magnificentiſſimas in Vinario foro ſitas & à Diuo Carolo V. Imp. Aug. hodie habitatas ædes, S. Catharinæ dicatum: ordinis Prædicatorij uel S. Dominici. Id extra urbis Mœnia & octo lapidibus ab urbe, in loco Auff dem Grieß dicto cœpit: ſed in urbem receptum & translatum ibiq; denuo quaſi, fundatum eſt Anno Chriſti 1250 à Domina Criſtina de Vuellemburg, quæ in hoc ipſo Cœnobio ſuo uixit & uitã in terris mortalem abſoluit, ibidemq; decenter humata eſt in Ambitu Eccleſiæ ante domũ Capitularem: Vbi cubat etiã illuſtris Principiſſa, Domina Agnes Marchioniſſa Burgouienſis, quæ in eodem Cœnobio Monaſticen profeſſa eſt & ex mortalis uitæ huius turbulento Pelago ad æternæ ſalutis portum enatauit, ãno gratiæ per Chriſti meritũ nobis *S. Catharinæ Cœnobium.*

reſtitutæ 1263. Habuit hoc Cœnobium ſemper gubernatrices Prioriſſas, quarum talis eſt ſeries & Catalogus. 1 Agnes Harſchnerin Ciuis Auguſtana.
2 Lucia Langementlin & ipſa Ciuis ac Patricia. 3 Anna Endorfferin ciuis.
4 Elyſabetha Egina. 5 Eliſabetha Vvarreyſin. 6 Anna Vvaltherin.
7 Veronica Vvelſerin. 8 Fœlicitas Endorfferin: Sub cuius gubernatione cœpit mutari genus doctrinæ & Religio. Deceſſit illa anno Domini 1547.
9 D. Suſanna EHingerin Patricia Vlmenſis: procera, facunda & præclara Herois, præſidet hoc adhuc anno Chriſti 1551. Quo potentiſſimus Romanorum, Germaniæ, Hungariæ ac Bohemiæ Rex, Diuus Ferdinandus, Regium Sacellum ſuum in hoc ipſo Cœnobio habuit: in cuius honorem talem luſi, ſub ipſis Comitijs, in amicorum (quos ibi etſi rudi & uere extemporanea Muſa celebraui) gratiam, Encomiaſticam hanc Elegiam: Reuerendo patri ac clariſſimo uiro, Domino PRIMO LACVNARIO Styro, Canonico Viennenſi & Vice Eleemoſynario Regio, amico meo ſingulari ſic dedicatam.

PRime Lacunari, uir docte, uir optime: Muſæ
O decus ó magnum præſidiumque meæ,
Accipe de Regis noſtri cantata ſacello
Carmina, quæ chari muneris inſtar habe.
Tu iam (nomine primus ut es) ſic re quoque primum
Præcipuumque huius diceris eſſe decus:
Namque abſente Labacenſi, tu maxime Prime
Omne geris tanti Præſulis officium.
Sacra facis coram ſacrato Rege, ſtipemque
Porrigis eiuſdem nomine pauperibus.
At uenit hora, ubi te fulgere uidebimus omnes
Et ueſte ornatum Præſulis ire pij.
Tum (quem marmoreum ſaltem iſto tempore feci)
Aureus in noſtro carmine totus eris.
Et cui nunc pro auri precioſo munere, chartas
Victuras tamen in ſecula longa, damus:
Huic aliquando aurum ſacras ponemus ad aras,
Auri ſi nobis copia maior erit.
Nunc præter chartas habet hæc nil noſtra ſupellex:
Ergo quod eſt, damus: & turba parata damus.
Tu leue munus amore tuo dignabere clemens
Inque tuis charis rebus habere uoles.
Sic mi hi ſcribendi melioris carminis ad te
Omnino dabitur non leuis anſa: Vale.

22. Nouembrium
Anni á nato Chriſto 1550.

ENCOMI-

ENCOMION REGII SACELLI:

LVSIMVS Auguſti nuper de Regis honeſta
Conueniens pueris carmen inerſq; Schola:
Luſimus, ut Regi gratum faceremus & Aulæ
Qua uix ſub toto mitior ulla polo eſt.
Luſimus, ut pueros exhortaremur ad Artes
Diſcendas (quarum eſt author Apollo) bonas.
Hoc quoniam placuiſſe uiris doctiſq; boniſq;
Audio, quos habet hæc Principis Aula mei:
Conabor ſimili nunc illuſtrare Sacellum
Laude, in quo fieri Regia ſacra ſolent.
Tu mihi Muſa faue, facili quæ ludere plectro
Semper amans, uiuum in carmine numen habes.
Auguſtanæ urbis iacet intra mœnia templum
Non procul á magni Cæſaris hoſpicio.
Id diuæ ſacrum Catharina: uirginitatis
Nympharum æternæ dicitur eſſe domus.
In qua Patricio Veſtales ſanguine natæ
Canonica Diuos relligione colunt.
Templum ipſum tanq̃ niueo eſt ex marmore factum
Sublime & uario munere conſpicuum.
Omnibus ornatum rebus, quas Seres & Indi
Aut reliquæ gentes totius orbis habent.
Illic conueniunt feſtis ad Sacra diebus
Rex, Electorum turbaq; diua ducum.
Fernandus poſitæ læuam Rex occupat aræ
Imperij Cæſar maximus ipſe ſacri:
Quo nihil æquè Auguſtum, aut æquè nobile tellus
Chriſtiadum (latè quàm patet illa) uidet.
Pone Moguntinæ magnus ſtat Epiſcopus urbis
Quem ſequitur Treuir & cætera turba ducum:
A dextris aræ ſtat Maxmilianus, & huius
Fernandus frater: charus uterq; dijs.
Quorum hic è regno Moltaui nuper ad urbem
Ille ſed Hiſpano uenit ab orbe procul.
Auſtriacæ decora alta domus, duo lumina terræ
Per quam ſe medij Rhenus & Iſter agunt.
His uicinus adeſt Agrienſis Epiſcopus ipſe
Olahus, Vngarici maxima fama ſoli.

Propoſitio figurata tranſitione.

Inuocatio

Narratio inchoata à Topographia.

Diuus Ferdinandus Rom. & Germaniæ Rex.

Electores ac cæteri Principes

Regij filij

D. Nicolaus Olahus.

Regis ut Orator, ſic Conſiliarius ingens
Heros eloquio conſilioq; grauis.
D. Chriſtopho. Werduuinius. Quem prope Chriſtophorus noſter Vuerduuinius aſtat
Phorcenſi clara Doctor in urbe ſatus.
Doctrina, eloquio, uirtuteq; nobilis Heros
Heroa ſerie corporis eximius:
Quo doctum os reſerante omnes Regeſq; Duceſq;
Non ſecus ac cœli Rege loquente, ſtupent.
Surgentem tumidaſq; uirum mirantur in iras,
Iras, quas Zelus concitat acer ei:
Dum diuorum ardenter opus facit, increpat atq;
Peccati, ceu Oeſtro percitus, omne genus.
Non cuiquam parcens, imò nec Regibus ipſis
Si quid deſignent forte ferantq; mali.
Proximè ad aram in conſpectu Regiſq; Ducumq;
Docta Sacerdotum turba ſtat ante Deos.
D. Vrbanus Epiſcopus Labacẽſis. Quorum eſt Antiſtes doctrina & nomine magnus
Vrbanus, meritis maximus atq; fide.
Ipſe Lauacenſis uenerandus Epiſcopus urbis
Quem ueluti numen Regia tota colit.
Quo ſacrum faciente & Rex applaudit & ipſa
Tota Electorum concio ſacra Ducum.
Nam uelut ad patrios è mundi carcere cœlos
Sublatus, ſummos & uelut ante Deos:
Non aſtat ſecus, Angelicum quám numen, ad aram:
Auguſto recitans myſtica uerba ſono.
Talis in æde ſacra eſt, foris autem nomine Regis
Pauperibus placidus porrigit ille ſtipem.
Ipſius hinc nunquám non eſt ad tecta, ſacraſq;
Oppreſſæ plebis magna caterua fores.
Ex æquo cui diſtribuit, quæ Regia cura
Pauperibus mandat munera larga dari.
D. Primus Lacunarius. Huic eſt proximus & ueluti ſucceſſor habendus
Diſtribuendæ huius in ſtipis officio:
Eximia Dominus Primus uirtute coruſcus
Ille Lacunaris nomina priſca tenens.
E Cylienſi ipſo Comitatu natus, in urbe
Stirenſi, parua non tamen incelebri.
Vir doctus, placidus, grauis, ingenioſus, honeſtus,
Integer & uerè candidus atq; bonus
Munificuſq; pater, uerè & digniſſimus, olim
Qui præclarum aliquod Præſul ouile regat. Et

Et facundus ut, eloquij ſic munere clarus
Aeternas mea cui Muſa precatur opes.
Quem mihi Amicitia conor dum iungere uera
Sacraui illuſtri hæc carmina noſtra uiro.
Carmina magnanimi Regis quibus orno Sacellum
Quo quicꝙ Auguſtum non habet Aula magis.
Tertius, Andreas Kebeſinus: natus in ipſis
Auriferis Regnis Pannonis ora tuis. D. Andreas Kebeſinus.
Præpoſitus, Budæ: Regalis ſcilicet olim
Quæ Canis eſt Getici facta rapina modo.
Mox reparata manu forti Regiſq; Ducumq;
Chriſtiadum fiet rurſus ut ante ſoror.
Vir mira lucens morum grauitate, fauorem
Qua ſibi conciliat Regis ubiq; ſui.
Sed doctus quoq; & omnigena uirtute decorus
Et cui Barbaricæ nil feritatis ineſt.
Quartus in ordine, Stephanus eſt, uir honeſtus & oris D. Stephan. Pirckhemerus.
Gratia & ingenij nobilitate potens:
Ex Regione ſupra ipſum Anaſum ſatus, excipit illum
Vberior Trauni factus ubi Iſter aquis.
Is Pirckeymero Vilibaldo ſanguine iunctus
Non eſt huic ſtirpi gloria parua ſuæ.
Muſicus inſignis, Muſas non pectore falſo
Diligit, & doctum quicquid Apollo docet.
In pulchro Probitas, pudor atq; Modeſtia uultu
In ſacro Pietas pectore uera ſedet.
Quintus in hoc cœtu meus eſt Vincentius ille D. Vincẽtius Xinthus.
Doctrina iuuenis & pietate grauis.
Stemmatis á Priſci dictus cognomine Xinthus,
Cum quo communis patria penè mihi eſt:
Ille Bohœmorum namq; in prædiuite natus
Eſt Regno: armipotens urbs ubi Sara iacet.
Ipſe mea Egranæ ditioni debeo & urbi
Auſpicia, & uitæ ſemina prima meæ.
Quos patriæ ergo amor atꝙ fides coniungit, eoſdem
Iunxit Amicitiæ non malè laude Deus.
Sextus at hos ſequitur Gaſpar Rudlandus, is ortus D. Ioãnes Gaſpar Rudlandus.
Eſt patre Præfecto paruula Bretta tuo.
Vir doctuſq; bonuſꝙ & doctis ſanguine iunctus
Eximijs aliquot laude fideq; uiris.
Qui non Palladis eſt tantum (quæ diligit artes
Ingenuas omnes) caſtra ſequutus iners:

Iſtius at quoq; Palladis, & quæ præſidet armis
Et quæ præclarum nil ſine Marte facit.
Cæſaris hinc Regiſq; eſt martia caſtra ſequutus
In uarijs terris per duo luſtra ferè.
Teſtes ſunt Iſter, Sauuſq; & Pannonis ora, &
Vueſtphala Saxonico terra propinqua ſolo.
Teſtes ſunt Albis rapidus, uitreuſq; Viſurgis
Quantus in hoſtiles iuerit ipſe manus.
Qua peperit uirtute ſibi nomenq;, decuſq;,
Et laudem, extinguet quam mala nulla dies.
Nuper Romulea dum Iubilus annus in urbe
Floret, ubiq; ſuas Romaq; ſpargit opes:
Ipſe ualedicens Marti ſe ad ſacra Deorum
Contulit, adq; aras (quas habet Aula) pias.
Hi Pſalmos & ſacra canunt æqualibus omnes
Vocibus uniſona ſub ratione ſitis:
Cantores Regij. Cætera turba quibus Cantorum diſpare Muſa
Ac uarijs reddit læta Parerga modis.
Cantorum Regis chorus inquam maximus, in quo
Præcipuæ laudis nomina Petrus habet.
D. Petrus Maſſenus Magiſter ſacelli. Maſſenus latio Moderatus nomine dictus
Quem gnatum agnoſcit Flandria docta ſuum.
Totius ille chori cantus qui digerit omnes:
Ad cuius nutum cætera cuncta cadunt.
Nobile Gandauum quo ſeſe iactat alumno
Qui multorum urbes uidit & ora uirûm.
In quem unum concluſit opes Soror inclyta diuûm
Omnigenaſq; artes Muſica tota ſuas.
Quem, prope & ipſe ſedens ſtudioſe obſeruat Iopas
Eiuſdem fidus Compatriota Petri.
D. Iacobus Bobuſo Organicen. Clarus Iacobus, ingenio, quem á nomine gentis
Tota Bobuſonem Muſica turba uocat.
Quo uix componit pia cantica promptius alter
Sub cuius digitis Barbytos apta crepat.
Barbytos exhilarans uario modulamine & almi
Regis & aſtantum pectora celſa ducum.
Apoſtrophe ad Carolum Archiducē. Quos inter, medius tu Princeps Carple fulges
Aeditiore tamen conſpiciende loco:
Carole Fernandi Regis ter maxime fili
Qui Cæſar nobis Carole ſextus eris:
In quem defigunt unum ſua lumina, templi
Quicunq; hæc ſacri limina ſacra petũt.

In puerocꝫ putant ſe Auguſtum cernere quiddam
Quo terrarum orbis debeat ipſe Regi.
Orbis (dico) per Auſtriacos Dominoſcꝫ Ducesꝫ
Qui mundi ad fines uſcꝫ regendus erit.
Cætera totius ſi uellem numina templi
Dicere: deficerent tempus & hora mihi.
Non, mihi ſi linguæ centum & totidem ora ſuperſint
Cuncta auſim numeris commemorare meis.
Hæc tibi de multis uero pauciſſima lector
Sufficiant modo: quæ ſi, uelut opto, probas:
Plura aliquando leges de ſacro utriuſcꝫ ſacello
Cæſaris & Regis condita ſcripta: uale.

Epilogus per Adynaton.

Eſt & tertium Monialium ſed Franciſcani ſaltem Inſtituti, pauperculararum aut certe non tam (ut ſunt aliæ) opulentarum ſororum elegans Cœnobiolum, in urbe Auguſtana ad lycum amnem ſitum, ac S. Vrſulæ dicatum: id ex mendicitate emerſit, & nuper adeo ab Epiſcopo Auguſtanæ Eccleſiæ laudatiſſimo ac optimo, Domino Chriſtophoro à Stadion auctum ac liberaliter eſt donatum. Quem ſolum eius loci Sorores pro fundatore ac præcipuo benefactore ſuo iactare ſolent.

S. Vrſulæ Cœnobiũ.

S. THEODORI Cœnobium Bambergenſe, quod incolæ urbis corrupta & abbreuiata uoce Sandt Oders uocant, nobilium puellarum perpetuæ Virginitatis uoto aſtrictarum magnificum ac præpotens Monaſterium, inchoatum eſt primum Michelsfeldi in S. Nicolai colle, ubi hodie adhuc primarum Monialium templum & locus uiſitur, annum Chriſti circiter 1135: poſtea uero Bambergam in locum quo hodie adhuc extat translatum anno Domini 1150: ibicꝫ in honore S. Theodori Martyris quaſi de nouo fundatum eſt à Gertrude Palatiniſſa quadam, Conradi Marchionis Miſnenſis filia, quæ defuncto marito, hoc ipſum Cœnobium ingreſſa per annos aliquot ſancte illic uixiſſe & præfuiſſe cæteris uirginibus legitur. Sepultus eſt in eo Hermannus ſecundus, Bambergenſis, Epiſcopus, qui Obijt anno 1177: & creditur fuiſſe Marchio Miſnenſis, & huius fundatricis Germanus frater. Abbatiſſarum huius loci Benedictini talis extat Catalogus.

1 D. Gertrudis Palatiniſſa prima eius loci fundatrix. Obijt anno 1191 fidelis ancilla Chriſti: cui datum eſt hoſpitale uicinum ab Hermanno Epiſcopo, quod ab Eberhardo Epiſcopo primo pro peregrinis & orphanis conſtructum erat.

2 Bertha 3 Mechtildis 4 Clara Lisbergerina 5 Elyſabetha à Zugenreuth. 6 Margaretha Groſſina à Drogkau.

7 Elyſabetha à Braunvvart utiliſſima gubernatrix, & ſecunda Monaſterij fundatrix, præfuit circa annum Chriſti 1390.

8 Criſtina à Rabenſtein. 9 Catharina Stibarina Obijt anno 1436.

10 Gertrudis ab Aufſeſs præfuit annis 23. Obijt anno 1459: Germana ſoror D. Friderici Epiſcopi Bambergenſis.

11 Khunigundis Dapifera à Vvetzhauſen quæ laudabiliter præfuit annis pene 40. Deceſſit ex hac uita anno 1498.

12 Catharina Schoffitalerin præfuit 22 annis. Obijt anno Domini 1520.

13 Magdalena à Liechtenſtein præfuit tempore ſeditionis ruſticæ, Obijt añõ 1528.

14 Dorothea à Miſtelvvegk obijt anno gratiæ 1540, cum præfuiſſet añis duodecim.

15 Vrſula à Roſenavv, eligitur añõ Chriſti 1540, præeſt adhuc currẽte hoc Iubilæo.

Eſt in eadem amœniſſima ciuitate Epiſcopali S. Claræ etiam præclarum Virginũ

S. Claræ Cœnobiũ Bambergenſe. Deo dicatarum Cœnobium, fundatum anno Chriſti 1341 ſub Leopoldo Bambergẽſi Epiſcopo, à Domina Catharina honeſtiſſima quadam puella Babenbergenſi, eius gentis ac familiæ ciuium, quos Zolleros ad Ticionem, uulgo die Zoller am brandt, ad differentiam alterius familiæ Zolleriorum, & à domo præclara Ticione ſignata, & à Carolo quarto ſacratiſſimo Imperatore in gratiam Henrici Zolleri (cuius gener Guntherus Doglerus imperatorius erat Secretarius) anno Chriſti 1357 maximis immunitatibus donata, & ab omnibus exactionibus ac oneribus ciuilibus ſingulariter exempta, omnes ciuitatis incolæ uocant. Prima huius Cœnobij Abbatiſſa legitur fuiſſe illa ipſa Domina fundatrix Catharina, quæ Diuarum numero inſcripta, honorifico & de terra in altum educto Mauſolæo condita eſt in ipſo ambitus ſacello. In hoc ipſo Cœnobio Monaſticen & perpetuam Virginitatem profeſſa eſt, tandemq́ Abbatiſſa deſignata legitur illuſtriſſima Domina, Dorothæa Alberti Marchionis Brandenburgenſis filia, quæ Obijt anno Chriſti 1529.

Zumm brandt.

S. Dominici ſepulchri Cœnobium Bambergenſe. Eſt uero & tertium Monialium Cœnobium Bambergę ordinis Prædicatorij ad S. Dominicum ſepulchrum dictum, id anno Domini 1314 Vvulfingi Babenbergenſis Epiſcopi temporibus conſtructum ac fundatum eſt ab honeſto Bambergenſis urbis ciue Franciſco Monetario, qui cum egregie id perfeciſſet Obijt tandem anno Domini 1355 ipſo die S. Luciæ, in media iſta ſua Eccleſia honorifice depoſitus ac ſepultus. Condidit uero in honorem corporis Dominici, cuius particula argenteo uaſi incluſa ab improbo quodam ſcholaſtico Simone omnium paternæ domus bonorum abligu ritore, è templo S. Martini furtim ſubtracta, & uendito dilapidatoq́ argento in agrum proiecta erat: ad quam cum ueniſſet cuſtodis templorum ſerua, excæcata (ut fertur) eius claritate, in urbem redijt ac ſuum luctum, & quod uidiſſet Epiſcopo narrat. Epiſcopus uir Religioſus prodit cum ſacerdotum & Monachorum cœtu, agnoſcit particulam furto alienatam, quam mox cum reuerentia ſubleuat, & ſacellum illic conſtruere incipit. Id ſtatim ab Henrico quodam alio ciue & eius uxore Guta, poſtea uero aliorum piorum hominum Eleemoſynis cumulatim accedentibus præclare ditatum, & à Franciſco ciue ſupranominato magis auctum & in Cœnobij formam ac ſtatum redactum, reliquijsq́ S. Iodoci ornatum pluribusq́ ſtructuris pulchre decoratum eſt. Primæ huius loci Moniales ex Dominarũ Aurachio introductæ ſunt: ElyſaF rovviniana, Elyſa Holdſchuherina, patre patritio uiro apud Noricos nata, Catharina Cameraria Bambergenſis cum alijs 12 uirginibus, quarum prima gubernatrix uel prioriſſa fuit Domina Khunigundis Franciſci Monetarij fundatoris coniunx, quæ 19 annis laudabiliter huic ſocietati præfuit, & anno 1375 ex hoc ſæculo emigrauit. Reformatum eſt Cœnobium hoc anno Domini 1457 temporibus Antonij Epiſcopi Bambergenſis à pia & Venerabili Domina Dorothea Perlina è S. Claræ Noribergenſi Cœnobio miſſa, quę huius loci Prioriſſa deſignata eſt. Prǽfuit autem huic ipſi Monialium congregationi anno Domini 1513 inſignis Domina, Domina Euphroſyne à Schaumberg, quæ octo ſorores miſit eodem anno in Miſniam ad S. Mariæ Magdalenæ Vvidenſe Cœnobium Reformandum: cui præfecta legitur gubernatrix Domina Margaretha ab Hutten, nobilis genere, ſed uirtute morumq́ & uitæ probitate longe nobilior Domina.

S. Mariæ Magdalene Vvidẽſe Cœnobium.

S. VDALRICI Magnificentiſſimum Benedictinæ profeſſionis Monachorum Cœnobiũ intra Auguſtanæ urbis Mœnia uerſus meridiem, ſublimi & Auguſto loco ſitum, ex Diuæ Afræ uetuſtiſſimo templo in Monaſterium conuerſum eſt, ab ipſo S. Vlrico Auguſtano Epiſcopo, poſt cæſos ibi ab Imperatore Othone Magno Hunnos anno domini 965: Inſtituit uero S. Vlricus ibi Canonicos primum Regulares. Poſtea uero à Brunone Epiſcopo, Imperatoris Henrici ſecundi Germano fratre, Abbatia Benedictinorum Monachorum eiectis Canonicis facta, S. Vlrico Auguſtũ eius templum dedicatum eſt, quod prius S. Afræ exiguum tantũ fuerat ſacellum, idq́ factum legitur anno Chriſti 1012.

Abbatum

Abbatum huius ampliſſimi Cœnobij talis à me collectus, & ex uarijs annotationibus conſutus eſt Catalogus.

1 Reginboldus illuſtris Comes à Dillingen ex primi fundatoris S. Vlrici poſteritate natus, à Brunone Epiſcopo, ſecundo fundatore eiusque fratre S. Henrico Imperatore conſtituitur primus Abbas collectę Benedictini inſtituti congregationis Monaſticæ anno Domini 1012, præfuit tribus annis, & magiſtratu ſeſe abdicans alteri gubernationem commiſit. Ipſe priuatus uixit pie ac Religioſe ad annum uſque 1032: tũ enim ab unanimiter conſentiente Spirenſis Eccleſiæ clero, in eius urbis Antiſtitem ac Epiſcopum poſtulatur, ubi magna uirtute & ſumma cum laude legitur præfuiſſe annis pene octo, emigraſſe uero ex hac mortali uita anno Domini 1039, quo CONRAdus etiam Imperator eius nominis ſecundus apud Traiectum in Hollandia diem extremum clauſit.

2 Dego ſucceſſit Reginboldo reſignanti anno Domini 1015 factus ex conuentuali Abbas: præfuit tribus annis. Vir ſingularis uirtutis & meriti longe maximi, diuinarum uero ſcripturarum cognitione inſignis ac earundem explicator & interpres facundus & cum multa laude & authoritate celebris. Obijt anno Domini 1018.

3 Godesgenus ſubrogatur Degoni anno 1018, præfuit annis duobus uix integris. Deceſſit anno Chriſti 1020: 13 Calendarum Ianuarij.

4 Frideboldus conuentualis & ſenior huius loci, eligitur in Abbatem anno 1020, præfuit 10 annis & aliquot Menſibus. Erat uir imprimis Religioſus & præclare doctus, S. Henrico Imperatori confeſſor longe chariſſimus. Donatus eſt ampliſſime & priuilegijs & poſſeſſionibus cum ab hoc Imperatore, tum ab alijs plurimis Germaniæ principibus, ita ut ſub eius fœlici gubernatione præclare emerſerit S. Vlrici Cœnobiũ. Obijt uenerandus ſenex anno Domini 1030.

5 Henricus ex loci huius priore Abbas deſignatus eſt, poſt ſublatum ex hoc ſæculo Frideboldum: præfuit laudabiliter 14 annis, homo humilis ac uere mitis, Eleemoſynarum elargitor liberaliſſimus: nunquam malum pro malo reddens: ita enim de eo ſcriptum reperitur. Obijt 15 Calendarum Iulij: Anno Domini 1044.

6 Theodo uir deo & hominibus gratus, ſucceſſit Henrico: præfuit utiliter & prudenter, ac iccirco etiam profuit annis ſex.

7 Adalbero uir in ſacris literis apprime eruditus eligitur anno 1050, præfuit laudabiliter annis 15. Cinxit Cœnobium ſuum primo ſed & humili tantum muro: condidit ſacellum S. Agnetis parrochiali ſuæ Eccleſiæ annexum. Ea tempeſtate Monachi ſine exemplo maiorum uxores ducebant, in quos iccirco Pontifex Gregorius ſeptimus excommunicationis fulmine grauiter animaduertit. Profectus Romam Abbas, quod ab Auguſtano Epiſcopo premeretur grauius quàm decebat, in itinere diẽ Obijt extremum anno Domini 1065. *Monachi uxores ducunt.*

8 Theodomarus nouitius, ut uocant, hoc eſt nec clericus, nec Monachus, homo prorſus iuuenis, abſente Adalberone in odium eius conſtituitur Abbas ab Epiſcopo Embricone anno Domini 1064, præfuit annis ſedecim, ſed non admodum profuit. Deceſſit ex hac uita anno Domini 1080, decima tertia Calendarum Decembrium.

9 Sigehardus è ueſtigio à conuentualibus electus, ne iterum alius ab Epiſcopo intruderetur, ſucceſſit mortuo Theodomaro; uir honeſtæ uitæ, circa Religionis curam ſtrenuus, nec in temporalibus acquirendis ſegnis aut male prouidus. Præfuit 14 annis præclare & laudabiliter. Obijt anno Domini 1094. Miſit in Hiſpanias ad Berengarium Epiſcopum Gerundenſem fratrem quendam ſui Cœnobij conuerſum, ad explorandam plenam S. Afræ hiſtoriam, & pro apportandis S. Narciſſi primi Auguſtanorum Doctoris Relliquijs ac Monumentis.

10 Hartmannus intruditur ab Epiſcopo Auguſtano Schiſmatico, deſumptus ex Cœnobio Gottvvigenſi, Vir admodũ prudens & eruditus. Is uidens ſeſe conuentualibus

parum

parum eſſe gratum, poſt biennium, anno uidelicet 1096 Campidonam conceſſit. Perijt paulo poſt in Danubio, unde inuentus Campidonam reportatus, ac ibi ſepultura donatus eſt.

11 Berengarius Monachus Fuldenſis, ab eodem Schiſmatico Epiſcopo Monachis S. Vlrici obtruditur: præfuit undecim annis, & reſignans Fuldam redijt anno Domini 1107, ubi reliquum uitæ ſtudijs deditus tranſegit & in quiete literaria abſoluit.

12 Guntherus ex Abbate Vveſſenbrunnenſi Abbas S. Vdalrici etiam fit, uiolentia potius quàm electione anno Domini 1107, præfuit uix duobus annis, & qui ſeipſum intruſerat, cedere iterum non ſine multa ignominia cogitur anno Domini 1109.

13 Egino uir Sanctus, patria Auguſtanus & à pueris in hoc Cœnobio alitus ac educatus, egregius concionator: eligitur in Abbatem anno Domini 1109, præfuit 13 annis. Habuit ualde iniurium & male propitium Hermannum Epiſcopum Auguſtanum, à quo ex Abbatia expulſus eſt. Seceſſit igitur bonus pater Romam, ubi apud Pontificem ſententiam contra Epiſcopum obtinuit, qua armatus dum redit, Obijt Pisis in Camalduenſi Monaſterio, ubi in S. Michaëlis Eccleſia in ipſo etiam eius urbis Epiſcoporum Mauſolęo honorifice depoſitus ac humatus eſt. Cui Vdalſcalcus doct⁹ huius loci Cęnobita, & egregius uerſificator, tale fecit ad confratres ſuos Epicedion, quod tamen mendoſum eſſe ſuſpicor.

Hic patris occaſus, dum ueri Solis ad ortum
Tendit, & ad portum: qui neſcit tempora caſus.
Eſt tibi gaudendum pro tam præſtante corona
Fili mente bona: ſimul eſt quoq; mente dolendum.
Nam uelut orbatus remanes patre ſpirituali
Et tibi cauſſa mali: reputatur is unde beatus.
Sic tamen eſt pia ſpes, hic qua dolor alleuiatur
Eſt operum quoq; res, qua iuſtus quiſq; beatur.
Nato reddit ubi patrem ſinus ille paternus
Illic iungat ei quoq; nos pater ipſe ſupernus.

14 Vvollemarus Monachus S. Vlrici doctrina & Religionis ſtudio reliquos antecellens, ætate etiam ſenioq; uenerandus: eligitur in Eginonis ſucceſſorem anno Domini 1122. Præfuit utiliter 4 annis & aliquot Menſibus. Obijt anno 1126.

15 Vdalſcalcus ex familia honeſta nobilium uirorum de Mayſack natus, Monachus ad S. Vlricum, Abbatis Eginonis indiuiduus Comes, Vir Religioſus & præclare doctus, Verſificator non pœnitendus, Muſicus & componiſta eximius, Theologus uero ſui ſæculi nominatiſſimus: eligitur in Abbatem anno Domini 1126: præfuit prudenter & fideliter annis 25. Scripſit librum de Muſica: hiſtoriam multorum Sanctorum, imprimis uero S. Afræ, S. Vdalrici, S. Mauricij & S. Mariæ Magdalenæ uarij generis uerſibus. Extant multa ipſius Epigrammata ſparſim hinc inde parietibus inſcripta, quæ ipſius ingenium admodum fœcundum, doctrinam uero non uulgarem præclare & luculenter produnt. Obijt anno Domini 1151 Imperante Conrado ſecundo: ſepelitur cum tali Epitaphio.

Mors animæ triplex, ſed in hoc eſt corpore ſimplex:
Nam moritur uitijs, poſt rea ſupplicijs
Tertio damnatur, dum corpus ei ſociatur.
Ergo mouendo perit, quod male ſemper erit

Sed tria

Sed tria iuſtorum ſunt uitæ dona, laborum
Expes amor, & ſpes: que Deus ipſemet eſt
Hic dum ſperatur, patriæ requies & amatur
Illic percipitur qua Deus aſpicitur.
Viſio deinde Dei ſummum confert requiei:
Quæ dum fine caret, gaudia ſemper habet.
Vos ergo patres, uos in domino rogo fratres
Vt memores ſitis, quem cinerem teritis
Viua mei tranſit, pars uiuificanda remanſit:
Vt ſpes unius uita ſit alterius.

16 Hezylo uir optimus & Oeconomus utiliſſimus eligitur anno Domini 1151, præfuit annis 13. Emit multa prædia Sancti Vlrici Cœnobio. Obijt anno Domini 1164. Sub eius gubernatione uixit in hoc Cœnobio ſub Regula Diui Benedicti Reuerendiſſ. antiſtes Conradus Comes à Lutzelnſtein, Epiſcopus Auguſtanus, nihilominus Epiſcopatum ſapientiſſime ac utiliſſime ſine ulla pompa & aulico apparatu adminiſtrans, ad finem uſque uitæ ſuæ. Is obijt anno tandem 1167, ſepeliturque apud S. Vlricum in loco Capitulari.

17 Vdalricus de Biberbach uir nobilis ſucceſſit Heziloni, præfuit annis decem laudabiliter: Auxit Bybliothecam & emit multas uillas. Obijt anno Domini 1174, quarta Nonarum Martij.

18 Henricus de Meyſick arce & pago prope Monacum ſito, Vir genere nobilis, ſed nobilior uirtute: caſtus literarumque ſcientia & ſapientia præditus ſingulari, ſubrogatur Vdalrico: præfuit & profuit annis ſeptem. Donatur liberaliſſime à Vvelfone Spoleti duce & Marchione Tuſciæ Sardiniæque principe, ſub Imperatore Friderico primo. Obijt anno Domini 1181.

19 Menigoldus Prior S. Vlrici, per annos ferè quinquaginta: conſtituitur nunc etiam Abbas in extrema penè ſenectute: præfuit annis ſex, Menſibus octo, diebus undecim. Sub eius gubernatione ortum eſt anno Domini 1183 ipſa die S. Alexij incendium quoddam in uicina Monaſterio fabrica, quod in magno etiam Solis æſtu ita inualuit, ut & uicinas domos & Cœnobium ipſum quoque corriperet & inuaderet, totumque unà cum Eccleſia in cineres ac fauillas redigeret, adeo ut non unum ſupereſſet tugurium, in quo Monachi quieſcere aut cibum capere potuiſſent. Id pius pater dum ſummo ſtudio reſtaurare conatur, euocatur ex hac uita anno Domini 1188.

20 Henricus tertius, Monachus pius ac doctus, à puerisque in Monaſterio educatus & diligenter inſtitutus: eligitur in Abbatem unanimi fratrum conſenſu anno 1188: præfuit utiliter annis ſex, Menſibus totidem quibus Monaſterium egregie reædificauit. Obijt anno Domini 1195.

21 Erchenboldus uir & formæ honeſtate & morum elegantia præclara præditus, ſucceſſit Henrico: præfuit annis octo, quibus Cœnobium plurimis ornamentis & marmoreis & aureis argenteiſque præclare auxit & illuſtrauit, imprimis uero lapideis pilis per ambitum, undiquaque poſitis. Obijt decima Calendarum Februarij anni à nato Chriſto 1203.

22 Vdalricus uir decrepitæ penè ætatis, ex Priore Abbas conſtituitur anno 1203, præfuit annis ſex & reſignauit Abbatiam anno Domini 1209. Emit uillas Lomaringen & Gregenhofium à Comite de Vvittelsbach, quem ſoluit parte aureæ cuiuſdam tabulæ, quam Domina Adelheidis Imperatrix dono dederat Cœnobio S. Vlrici ſub magno & inſigni ſigillo. Obijt tandem anno Domini 1211.

23 Henricus

23 Henricus quartus, uir nobilis de Ballesheim, multis præclaris uirtutibus conſpicuus, liberalis, hoſpitalis & omnib. affabilis: præfuit Abbatiæ Vlrichianæ annis ſeptẽ ſumma cum laude. Obijt anno 1216 decima Calend. Martij.

24 Dietho uel Theodo Monachus Faucenſis, præficitur Abbatiæ S. Vlrici, cui per nouennium utiliter præfuit, plurimumq; profuit. Deceſſit ex hac mortali ac lugubri uita anno Chriſti 1225: 17 Calend. Aprilis.

25 Luitfridus Monachus S. Vlrici, deſignatur Abbas poſt mortuũ Theodonẽ: pręſedit prudenter & honeſte añis octo, abdicauit ſe magiſtratu, & ceſſit alteri anno 1232.

26 Hiltebrandus ſucceſſit Luitfrido, ſedit ad clauum Abbatiæ annis 12. Deceſſit anno 1244, quinta Calendarum Decembrium.

27 Gosvvinus nobilis uir de Thierheym: Vir acri ingenio præditus, circa Religionis obſeruantiam ſtrenuus: eligitur anno Domini 1244, ac etſi eſſent alij etiam genere quidem nobiles aut ſublimiores, ſed non perinde uirtute, qui ei obtemperare negarent: tamen clauum magnanimiter tenuit per uiginti tres annos. Poſtea Abbatiam illis, à quibus eam acceperat cum gratitudine reddidit anno Domini 1267, quo ex hac uita etiam emigraſſe ad aliam legitur, ſexta Iduum Iulij.

28 Theodoricus nobilis de Rot ſubrogatur Domino Goſvvino, cum conſenſu Epiſcopi Auguſtani Hartmanni: præfuit mediocriter uno & uiginti annis. Valedixit & dignitati huic Monaſticæ, & conuerſationi hominum in terris uiuentium anno Domini 1288.

29 Sibotho Superbi cerui cognomento, patritio apud Auguſtanos ſanguine natus, Vir potens ac opulentus: conſtituitur Abbas Vlrichianus poſt ſublatum ex hac uita Theodoricum: exauthoratur mox iterũ ab Epiſcopo Auguſtano, Vvolffhardo nobili uiro de Rodt. Sed adiutus à ſuis cognatis (qui erant precipuæ in urbe & ſenatu authoritatis) manſit in gubernatione Abbatiæ, etiam fremente & ægre id ferente Epiſcopo, per annos quatuor. Deinde uoluntarie ceſſit anno gratiæ 1292: factus iterum templi cuſtos, cui dignitati adhuc per 23 annos præfuiſſe legitur.

30 Henricus de Hagenavv eligitur unanimi fratrum conſenſu anno ſalutis 1292: præfuit etſi inuitus, & ad ſuſcipiendum gubernationis onus ui & Imperio adactus, annis uiginti tribus: Tandem ab Epiſcopo Auguſtano Friderico, alium intrudere parante exauthoratur.

31 Marquardus de Haglen Monachus ordinis prædicatorum, ingenio & doctrina magnus, intruditur contra conuentualium S. Vdalrici uoluntatem ab antiſtite Auguſtano Friderico Speet, anno Domini 1315. præfuit annis 18: Sub eo perijt iterum incẽdio Cœnobiũ S. Vlrici, quod quidẽ de nouo inſtaurare cępit. Obijt anno ſalutis 1333.

32 Conradus Vvincklerus Auguſtanus, uir doctrina & prudentia conſpicuus ſingulari, Ludouici Bauari optimi Imperatoris confeſſor, & omnium ipſius liberorum de ſacro Chriſtianæ Regenerationis fonte ſuſceptor: eligitur in Abbatẽ S. Vlrici anno 1333: præfuit optime & utiliſſime 22 annis, ita ut ſecundus huius Abbatiæ fundator dici meruerit, quam & gloria & diuitijs beauit, totamq; ferè de nouo conſtruxit. Huic Ludouicus Imperator multa inſignia dono dedit priuilegia. Huic ipſi Carolus quartus Imperator poſtea anno 1351 ex Praga miſit tabulam argenteam & deauratã, cui deberet includi caput S. Dionyſij primi Auguſtani Epiſcopi: tabulæ uel imagini inciſum erat tale Epigramma.

M. C. ter numerato, cum L, uno ſimul anno
Carolus eſt quartus regnans hoc nomine dictus:
Qui dedit ornatum, ſanctus petit hunc fore gratum
Huic eſt incluſus terræ Dionyſius huius
Præſul deuotus: uita quàm nomine notus.

Obijt. Abbas iſte Conradus pridie Calendarum Octobrium anni 1355.

33 Ioannes

33 Ioannes nobilis uir de Viſchach: non genere tantum & maiorum imaginibus ſed & propria uirtute & probitate conſpicuus: ſucceſſit Abbati Conrado, præfuit annis undecim ita ut à nemine reprehendi poſſet. Fuit inſignis Muſicus & librorum ſcriptor diligentiſſimus. Obijt xv. Calendarum Februarij, anno Domini 1366. Habuit Germanos fratres, magnos huius Cœnobij benefactores.

34 Fridericus de Gymmeringen, conuentualis S. Vlrici, genere nobilis quidem, ſed uita & moribus degener: præfuit parum utiliter, imo neq; laudabiliter annis 13. Homo plane Atheos & omnis religionis contēptor ac deriſor, de quo non male dici poſſet illud.

Aurum atq; argentum & fruges conſumere natus
In medios dormire dies cum nobili Amica.

Expulit malis ſuis moribus omnes ferè Conuentuales è Cœnobio, quorum omnium gaudio deceſſit tandem, anno Chriſti 1379 undecima Calendarum Auguſti. Sepelitur in Adytis templi ante S. Pauli aram.

35 Henricus de Gabelbach equeſtris ordinis parentibus quidem natus & nobilitate maiorum conſpicuus: ſed homo per ſe ignauus plane & ocio deditus. Præfuit 17 annis, & ob negligenter curatas res Cœnobij exauthoratur anno Domini 1396. Deceſſit tandem ex hoc mortali ſæculo anno 1398 quarta Iduum Decembris.

36 Ioannes Laugingerus ex Vverdæa Sueuica natus: Abbas prius S. Magni in faucibus uel Faucenſi oppido, ubi cum aliquandiu fœliciter præfuiſſet, ac ad inopiam redactum Cœnobium egregie iterum prudenti ſua gubernatione priſtinæ dignitati reſtituiſſet, accerſitus eſt ad Abbatiam S. Vlrici etiam, plurimum iam ab illa ueteri mutatam, cōnſilio & ope ſua inſtaurandam, præfuit uero utiliſſime annis ſeptem. Obijt in die S. Benedicti Abbatis, anno Chriſtianorum 1403.

37 Ioannes Ruſſingerus Auguſtanus, Abbas Vttenburrhanus Infulatus: unanimi omnium conuentualium S. Vlrici conſenſu Auguſtam, ad collapſæ penitus & iam ſeſe iterum aliquo modo erigentis Abbatiæ gubernationem accerſitur anno 1404 cum iam quatuor annis laudabiliter præfuiſſet Vttenburrhano Monaſterio. Præfuit ſumma cum laude & uirtute annis 24 quibus & Cœnobiū iterum ditauit, Cœnobitas Reformauit, & ad diſciplinam aliquam præſtandam coegit uiriliter: ædificia uero præclare etiam auxit & illuſtrauit. Et quia antea Infula & mitra alijsq; Pontificalibus ornamentis uſus fuerat in Vttenburrhana Abbatia, attulit ille hæc ipſa ſecum, in hoc S. Vlrici etiam Cœnobium, cuius ipſe primus legitur fuiſſe Abbas Infulatus. Obijt in thermis anno Domini 1428 in ipſis Calendis Iulijs. Reuehitur Auguſtam, & ibi honorifice ſepelitur.

38 Henricus Heutterus Auguſtanus, uir elegantis quidem formæ & ciuilitate morum eximia præditus, ſed mollis & uoluptuarius totus, qui omnia bona Monaſterij abligurivit: is ſucceſſit Ioanni, tenaci prodigus: præfuit annis undecim, ſed parum eſſet non profuiſſe, ſi non plurimum obfuiſſet: præfuit enim inutiliſſime. Obijt anno Chriſti 1439 Calendis Martijs.

39 Ioannes ab Hohenſtein, natione Bauarus: Cœnobita prius Eberſpergenſis, eligitur in Abbatem S. Vdalrici anno quō Henricus rebus humanis exemptus eſt, præfuit 20 annis admodum negligenter, nimia lenitate erga Cœnobij miniſtros ac ſeruos utens, uir alioqui optimus. Sub eius gubernatione perierunt incendio omnia ferè Cœnobij priuilegia & diplomata, in ipſis ædibus Cancellarij. Sub eodem Abbate Reformatum eſt Monaſterium ad Cardinalis & Epiſcopi Auguſtani Domini Petri Schaumburgij petitionem & inſtantiam, à quatuor conuentualibus Monaſterij Melcenſis in Auſtria ſiti. Emit uillam Fenningenſem cum adiacente caſtro & aduocatia & alia multa. Illuſtrauit uero præclaris etiam ædificijs Cœnobium. Reſignauit Abbatiam in manus Petri Cardinalis Auguſtani anno Domini 1459 retenta tamen honeſta penſione annua pro ſui ſuſtentatione. Obijt uiceſimo anno poſt reſignationem, anno Domini uidelicet 1478 menſe Nouembri.

40 Melchior de Steinheim Monachus Biblingenſis & Doctor legum, uir admodum

a facundus

facundus: conſtituitur cum totius conuentus Vlrichiani conſenſu in Abbatem à Petro Cardinale, cuius ipſe hactenus fuerat conſiliarius, quemadmodum erat etiam ſucceſſori Epiſcopo Ioanni à Vverdemberg & Lodouico Bauarorum duci ab intimis conſilijs. Pręfuit annis ſedecim utiliſſime, quibus cōſtruxit Eccleſiam parrochialem, dormitorium nouum, Capitulum, & Bybliothecam, quam multorum librorum ſtudioſa coemptione locupletauit. Obijt anno Domini 1474, tertia Calendarum Februarij: Sepelitur duobus fratribus è conuentu eodem die morientibus Comitatus cum tali Epitaphio.

Religio & pietas multo plantata labore
Hoc in Cœnobio ſunt mediante Deo.
Sed quia planta perit, terras cum torreat æſtus,
Has niſi de cœlo fertilis unda riget.
Ne fructu careant igitur plantata labore
Multo: qui riget hæc, præſtitit ipſe Deus.
Namq; annis octo duplicatis Melchior Abbas
De Steinheim: ſtudijs irrigat illa ſuis.
Sueuia quem genuit clarum de ſtirpe parentum
Sed uirtute ſua clarior ipſe fuit.
Aſt anno decies ſepteno deniq; quarto
Exutus carnem ſpiritus aſtra petit
Verum terra datur terris illic: ita quorum
Vnus Zelus erat, nunc ſimul oſſa cubant,
Trinus & unus qui es (numero Deus impare gaudes)
Tres precor hoc uſu fac deitatis idem.

41 Henricus Fryſius Auguſtanus, uir procere ſtaturæ, & optimæ ac honeſtiſſimæ uitæ, unanimibus fratrum ſuffragijs in Abbatem eligitur anno 1474, cuius anni ipſa die S. Petro & Paulo Apoſtolorum principibus dicata, concidit poſt horam ſecundam pomeridianam uentorum ui concuſſum & impulſum totum templum S. Vlrici, in qua ruina perierunt parrochus et eius ſacellanus cū alijs hominibus 34. Abbas Henricus non admodum clementer à nouercante fortuna exceptus, præfuit laudabiliter annis octo, quibus Eccleſiam (quæ hodie adhuc cernitur) de nouo conſtruxit unà cum Refectorio. Obijt ſeptima Iduum Martij anno Domini 1482. Sepelitur cum tali uirtutum ſuarum Encomio.

S. Vlrici templum corruit.

Abbas Henricus Zelator religionis
Olim flagrabat totus amore Dei:
Virtutum eximius cultor, cultor quoq; morum
Virginis intactæ buccina iugis erat.
Annos expleuit multos in cælibe uita
Eius defuncti hic membra ſepulta iacent.
Spiritus æthercam purus conſcendit in aulam.
Pro uitæ meritis, annuat omnipotens.

42 Ioanēs de Giltlingen, genere & uirtute nobilis cōcorditer elect⁹, ſucceſſit Abbati Hērico, præfuit laudabiliter & prudenter annis 14 quibus Cœnobiū egregie auxit & illuſtrauit. Sub eo inuentū eſt Corpus S. Simpti Epiſcopi Auguſtani, qui Caroli Magni Imp. è ſorore Symphoriana nepos fuerat & in tēpore ſane, erat eṁ Abbati multis opus ad reficiendū collapſum pri⁹ tēplū. Eſt uero corpus id honorifice iterū humatū, p̄ſentib. Imperatore

Maximiliano

Maximiliano & omnibus Imperij principibus eo loco,ubi hodie adhuc cubat. Obijt Abbas anno Dñi 1496 quinta Calendarum Februarij,ætatis ſuæ quinquageſimo ſeptimo.

43 Conradus Maurulus uulgò Mœrlin Auguſtanus:ex Priore Sancti Vlrici Abbas deſignatur anno Chriſtianorum 1496,ætatis ſuæ anno quadrageſimo quarto:uir ſapientia & eloquentia inſignis,orator & concionator eximius, admodũ item hoſpitalis & liberalis. Maximiliani Imperatoris conſiliarius, à quo multa inſignia impetrauit priuilegia. Præfuit annis quatuordecim laudabiliter. Deiecto ueteri Choro Eccleſiæ Vlrichianæ,nouum ex imis fundamentis ope Diui Maximiliani & Chriſti fidelium erexit,cuius primum lapidem poſuit ipſe Imperator in præſentia plurimorum principum,decima ſexta Calendarum Maij. Etſi uero certatim adiuuaretur in conſtruendo collapſo templo, nihilominus tamen moriens magnum æs alienum & debita decem millium florenorum, neſciente conuentu, contracta poſt ſe reliquit. Obijt in die Purificationis Marianæ anno Domini 1510. Sepelitur in capitulari loco cum tali Epigraphe proſaica.

Viuus mihi hanc (ſub qua mortuus quieſcerem) domum paraui: ſum etenim Conradus Mœrlin Cœnobij huius Abbas. Noli obſecro mortuo iniuriam facere,quam nec tibi fecerim.

44 Ioannes Schrot Auguſtanus, eligitur anno ætatis ſuæ triceſimo tertio:per modum inſpirationis (inquit Catalogus) quod quid ſit, ego ignoro: niſi, qui illa annotauit diuinitꝰ uocatũ fuiſſe, ſignificare uoluerit. Erat homo qui ad hoc dignitatis genus aſſumptus non fuiſſet,niſi metuiſſet conuentus Maximilianum Imperatorem (qui tum Comitia indixerat Auguſtæ) obtruſurum aliquem, qui forte minus ipſi gratus futurus eſſet. Fuerat antea modeſtus,quæſierat enim claues ad Abbatiam:iam his inuentis criſtas erigens, ſe totum luxuriæ & uoluptatibus dedidit,quibus moribus in primo ſtatim triennio ſex millium aureorum æs alienum conflauit. Iccirco ad triennium ei adempta eſt poteſtas gubernandi bona temporalia. Ipſe uero de ſpiritualibus non admodum curioſus, calices & cætera adhuc præſentia clinodia accipiens, dicitur clam ad Salisburgenſem Archiepiſcopum aufugiſſe,cuius non recte forte informati,auxilijs & ope Romæ diploma & mandatum Pontificium conſecutus eſt,in quo iubentur Monachi Vlrichiani leuiſſimum hominem ab Epiſcopali iugo etiam exemptum,integre reſtituere. Quod cum factum eſſet, ibi demum delitiari & commeſſari, etiam cum mulierculis ita cœpit,ut ludum iocumq; fuiſſe dicas quod antea deſignarat. Omnem enim Cœnobij ſubſtantiam dilapidauit,omnia clinodia,ipſas etiam literas Cæſarum,& pontificum diplomata Iudæis oppignorans. Sic præfuit uſq; ad annum Domini 1527: tum enim ipſa die S. Ioannis Baptiſtæ, reſignata prius Abbatia (ſine conſenſu conuentualium) Vicario Epiſcopali, clam ex Monaſterio aufugit,factus tandem pagi cuiuſdam parrochus,ubi paralyſi tactus anno Domini 1534 ex hac uita emigrauit. Huius Abbatis ætate uixit in Cœnobio S. Vlrici Monachus quidam Leonardus Vuirſtelinus,aliàs Hamaxurgus dictus, ex Sueuorum Menchingo natus,incomparabilis ſcriba,qui librum centum diuerſarum ſcripturarum latinarum (quarum quamq; peculiari, proprio & erudito nomine appellauit) anno Domini 1522. Diuo Maximiliano Imperatori dedicauit,quem Abbas huius loci hodie adhuc habet & mihi inſpiciendum dedit. Ego nomina ſaltem ſcripturarum huic operi inſerenda cenſui in eorum gratiam, qui pingendarum literarum uarietate & elegantia quadam delectantur. *Inſignis ſcriba apud S. Vlricum.*

1	Rotunda	2	Rotundalis alta media	3	Poetica uera
4	Antiqua maior	5	Imperatoricalis	6	Antiqua craſſana
7	Textus Italicus	8	Euerſalicana	9	Antiqua priſca
10	Rotalis minor	11	Globata rotalis	12	Cõpoſtorialis maior
13	Papalicana	14	Alta poeticalis	15	Media rotalis
16	Notula formata	17	Curſiua rotundalis	18	Tenuiſſana
19	Poeticalis mediana	20	Clipalicana maior	21	Regia pullicalis
22	Gippolicana	23	Literalis ſimplex	24	Altana ſemis minor

 25 Clipalicana

25	Clipalicana galeata	26	Auerſalicana media	27	Italicana formata
28	Fractura Germanica	29	Priſca caudalis lata	30	Notula curtana
31	Neutralicana	32	Antiqua curtana breuis	33	Saltana poſtericalis
34	Abſciſſa	35	Bullicalis minor	36	Notula formata ſiplex
37	Antiqua durana	38	Ceſpalicana	39	Notula ſemifracta
40	Dilatana media	41	Rotalis curſiua	42	Mediana ſerrata
43	Notula poeticalis media	44	Altana	45	Rotalis globata
46	Palliata tenſa	47	Notula ſemis formata	48	Literalis Curſalica
49	Antiqua formata media	50	Antiqua ſimpliciana	51	Antiqua polita
52	Cardinalicana	53	Textus Italicalis altus	54	Vagalicana extẽſiua
55	Euerſalica minor	56	Antiqua ſerrata	57	Extenſiua inæquata
58	Mediana utralis	59	Antiqua curualis	60	Notula codicalis
61	Abſciſſa poſtericalis	62	Compoſtericalis minor	63	Flacana antiqua
64	Neutralicalis	65	Priſca pilicalis	66	Poeticana ſerrata
67	Semifractura	68	Curualica ſimplex	69	Notula ſubmiſſa
70	Curtana præuiſſalica	71	Polita media	72	Poeticalis curſiua
73	Italicana notalis	74	Curuana inæqualis	75	Curſiua Italicana
76	Antiqua formoſalicana	77	Rotalis globata	78	Inæqualicalis uariana media
79	Macrana alta	80	Biſaricalis	81	Groſſana
82	Literalis italicana	83	Rotulana curualica	84	Antiqua formata media
85	Codicalis ſimpla	86	Inæqualicana	87	Pictoricalis maior
88	Pillicana	89	Altana minor	90	Spiſſalica poſtericalis
91	Pictoricalis minor	92	Poſtericalis ſerrata	93	Textꝰ Italicalis bifractꝰ
94	Extenſiua inæqualis	95	Notula codicalis polita	96	Antiqua realicana
97	Curſiua literalis	98	Curtana flacca		
99	Notula poeticalis preſſa	100	Rotundalis inæquata.		

45 Ioannes Könlin Auguſtanus ex priore Abbas deſignatur ad S. Vlricum anno Domini 1528 quinta Maij præfuit annis undecim. Seceſſit cum toto conuentu ſuo ex urbe propter mutatas, imo abolitas ibi prorſus omnes Eccleſiæ ceremonias, ad Vuittelsbachium arcem ſuam in Bauaria ad Parrium amnem paululum ab Aichachio oppido ſitam, quam de nouo pulchre inſtaurauit. Illic plenus dierum reſignauit Abbatiæ gubernationem anno Domini 1538. Sepelitur Thierhaupti.

Vuittelsbach.

46 Simon Gollius Auguſtanus, eligitur decima ſexta Martij anno Domini 1539 præfuit fideliter annis 9. Obijt anno Domini 1548 quinta Maij, ætatis ſuæ anno quinquageſimo octauo apud Vuitelsbachiũ in arce Abbatiæ. Sepelitur in templo ſuperioris Vuittelsbachij cum talibus Epitaphijs, quorum author eſt Beatus Dinnerus Vberlingenſis, egregia doctrina præditus, Abbati huius loci etiam hodie adhuc à ſacris contionibus. Saxo in pauimento iacenti inciſum, tale eſt.

Arma Simon Golius poſuit, lapis hic habet oſſa,
Spiritus ipſe aura ueſcitur æthereа.

Parieti adſcriptum.

Debita iura Simon ſubijt quoq; Gollius Abbas
Mortis: nam fato cuncta creata ruunt.
Hic multum ſtuduit miſerorum impendere turbæ,
Fidus Cœnobio peruigil atq; pater.
Regna colit cœli fœlix, ubi paſſus acerbas
In terris curas præmia lætus habet

Eidem Abbati aliquando petenti á me tale Epitaphion factum eſt:

Huic mandauit humo Simon ſua Gollius Abbas
Oſſa, ſed in cœlis Spiritus aſtra uidet.

Et

Et quos eſurijt dum uiueret atq; ſitiuit
Veſcitur ille cibis Nectare & Ambroſia.

47 Iacobus Koplinius Macropedianus ex Lengelfeldo non Palatinorum in Bauaris oppido ſed Sueuiæ pago quodam natus, uir procera corporis ſtatura animi uero ac ingenij dexteritate præclara præditus: eligitur in Abbatē S. Vlrici, Vvittelsbachij in arce prope Aichachium Bauariæ ducum oppidum ſita, anno Domini 1548 decima quarta Maij. Remigrauit ſequente anno in Auguſtanam urbem, ubi præſidet fœliciter utiliterq; hoc adhuc currente Iubilæo.

S. VVALBVRGIS Monialium D. Benedicti Regulam profitentium, magnificum Monaſterium: intra muros Aychiſtadianæ urbis ſitum, cœpit in urbē ſub Epiſcopo Aychiſtadiano ſexto, Domino Odogero, qui S. Vvalburg in Abbatiſſam primam Heydenheimenſem S. Vvilibaldi Epiſcopi, & S. Vvunibaldi Abbatis ſororem conſenſu Pontificis Maximi Adriani ſecundi de tumulo leuatam, ac diuarum numero adſcriptam ex Heydenheimenſi templo Aychiſtadium tranſtulit annum Chriſti circiter 870 ubi hodie adhuc ex eius corpore oleum, in ſubiectum quoddam argēteum uas (quod oleo ſudare ipſe uidi) miraculoſe defluere dicitur, quod multis grauibus morbis mederi aiunt. De hac S. Vvalburgi Angelorum Regis Richardi filia, tales extant uerſiculi à Vvolfhardo Monacho Haſenrietano ad petitionem & preces Erchemboldi Aychſtetenſis Epiſcopi olim compoſiti, Heydenheymium Cœnobiū. Oleum S. Vualburgis.

Filia Regis erat, ſed egenam ſe faciebat,
Diues ut in Chriſto, regnaret ſemper in ipſo:
Quam ſit chara Deo, monſtrant miracula crebro
Quæ meritis eius confert de uirgine natus.
Ex eius tumba manat ſacra pectoris unda
Seruæ namq; Dei lux cœli ſplenduit illi.

Hoc ipſum Cœnobium poſtea anno Domini 1034 temporibus Imperatoris Conradi ſecundi ab Heriberto Epiſcopo auctum & quaſi renouatum, eiusq; inſtinctu à Leodegario Comite de Lechſgmund liberaliſſime donatum eſt qui periculoſe decumbens ab Heriberto Antiſtite in Diaconum conſecratus, tandem Dei benefitio priſtinæ ſanitati reſtitutus eiuſdem Monialium congregationis ſacellanus factus, ſumma humilitate illic reliquum uitæ inter Dei ſeruitia, & pias preces tranſegit. Huius ampliſſimi Monaſterij Abbatiſſarum & gubernatricum non extat integer quidem Catalogus: Harum tamen quę extant nomina, hîc etiam in nobilium familiarum (ex quibus natæ fuerunt) memoriam ac honorem, omitere non uolui.

1 Euphemia de Emendorff
2 Sophia de Huttingen
3 Margaretha ab Alreshauſen
4 Anna de Rechberg
5 Margaretha de hageln
6 Elyſabetha de Seckhendorff
7 Guta de Straſs.
8 Catharina de Seckhendorff.
9 Mechtildis de Vttenhofen: hæ omnes nobiles fuerunt Dominæ, & quæ ante Reformationem huic Cœnobio præfuerunt de quibus nihil amplius annotatum eſt.
10 Domina Elyſabetha de Seckhendorff præfuit anno Domini 1456 quo Reuerendiſſimus Epiſcopus Aychiſtadianus D. Ioannes de Quercu Cœnobium S. Vvalburgis Reformauit. Hæc Epiſcopo Abbatiam reddidit, & Reformatrici ſeſe ſubdidit.
11 D. Sophia Reformatrix, ex Colonia Agrippina ad Reformandum Cœnobium accita, præficitur S. Vvalburgis Cœnobio anno 1456 præfuit laudabiliter 19 annis. Deceſſit ex hac uita ſexto Iduum Iulij anno Dominicæ incarnationis 1475.
12 D. Vrſula de Reichenauu laudatiſſimi Antiſtitis Aychiſtadiani Gulielmi germana ſoror ſucceſſit Dominæ Sophię, præfuit annis undecim. Obijt āno 1486 in die S. Mauri.
13 D. Vvalburgis à Fronuuergk de Rhenenſi prouintia adueniens, præfuit annis ſeptem, & Obijt anno Domini 1493.

14 D.Margaretha nobilis & egregia uirtute prædita herois à Schaumberg, ſucceſſit Vvalburgi:electa in uigilia Andreæ anno 1493:præfuit 14 annis Obijt anno Dñi 1508 ipſa die S.Erhardi.

15 D.Vvalburgis de Abbſperg eligitur in die S. Polycarpi anno 1508 præfuit annis 30.Obijt anno Domini 1538 in die S.Emerentianæ.

16 D.Margararetha de Seckhendorff eligitur poſtridie S.Valentini anno 1538 præſidet hoc adhuc currente Iubilæo.

Heptenatria.

S. VVILLIBRORDI, aut(ut alij eum uocant à liberali panum diſtributione)Vvilligbrodi, Cœnobium Heptinacrianum uel Epternacenſe,à Ciuitate quatuor miliaribus à Treueri uerſus Lutzelburgum intra ſeptem altiſſimorum Montium iuga conſtructa in qua ſitum eſt,ſic dictum,Monachorum Benedictinæ profeſſionis,ſub Treuerenſi Diocœli,ampliſſimum ac opulentiſſimum Monaſterium:fundatum & conſtructum legitur anno Domini 696 ad preces S.Vvilibrordi primi Archiepiſcopi Traiectenſis à Domino Pipino ſeniore Francorum Duce,eiuſq; coniuge Domina Blitrude: utriuſq; item clariſſimo filio Domino Carolo Martello, cooperante Domina Irmina Abbatiſſa & fundatrice Treuerenſis Horrei,quæ huius Cœnobij diplomatibus ſeſe ſubſcripſit,In Chriſti nomine Deo ſacratam,etſi indignam gratia Domini Abbatiſſam. Priuilegium à Pipino fundatore datum ita habet inter cætera: Ita uolumus Abbatem noſtrũ Epternacẽſem exemptum,ut nullius ſubſiſtat Mundiburdio,niſi ſolius Dei.Hoc ab omnibus ſequentibus regibus & Cæſaribus, imò ab ipſo etiam Diuo noſtro Carolo V. ita confirmatum eſt.Fundator in diplomate ſic ſeſe ſcribit: Pipinus illuſter uir, Dux: filius Anegiſili quondam,& illuſtris matrona mea Blitrudis, filia Hugoberti. Erat antiquitus tam potens hoc Monaſterium,ut haberet eius loci Abbas ſub ſe uiginti duas arces uicini ducatus Lutzelburgenſis,omnes uidelicet,excepto ipſo Lutzelburgo, quod in S. Maximini Treuerenſis fundo ſitum fuiſſe legitur. Habetur in huius Cœnobij templo inter cætera præclara ornamenta,liber Euangeliorum Bracteati operis,totus puriſſimo auro eleganti ſſime ſcriptus:quem donodedit eius loci Abbati cuidã. Otho Rex,cuius ibi in exteriore libri cortice uel tegmine imago eſt ſub pedibus S.Benedicti Abbatis:& Theophana Imperatrix,cuius Icon eſt eodem loco ſub S.Luidgeri Abbatis pedibus. Eſt & alius illic liber argento & auro in punicei coloris membrana ſcriptus,continens uitam S.Vvilibrordi Traiectenſium Archiepiſcopi, primi huius Monaſticæ congregationis authoris & gubernatoris:hunc ædidit Alquuinus uerſificator eximius proſa & ligata oratione ad Archiepiſcopum Beornradum. in eiuſdem templi dextro latere eſt præclarum Meſeraici operis monumentum Othoni Brabantiæ cuidam Comiti poſitum cum tali inſcriptione.

Priuilegium Epternacenſe.

Liber Euangeliorum auro ſcriptus.

Otho Comes, tibi ſit requies, per ſæcula perpes.

Epternacum Ciuitas.

Oppidum ipſum Epternacum hodie Abbatis eſt,mœnibus & foſſis præclare communitũ,ad Suram amnem ſitũ,quẽ pons è ſolido ſaxo fortiſſimus,ſeptem fornicũ,duab⁹ item turribus conſpicuus cõnectit.Templũ Cœnobij quatuor elegantib⁹ & maximã uetuſtatẽ referentibus turribus ornatũ eſt.Abbatũ uero & gubernatorũ eius loci talis extat Catalog⁹,quẽ mihi oppidi Epternacenſis parrõch⁹,uir eximie doct⁹ & inſigni pietate ac uitæ bonitate præditus Dñs Ioañes Mõticola, hoſpes me⁹ liberaliſſimus benignẽ cõmunicauit.

1 S.Vvillibrordus Hybernus anno Domini 658 natus, uenit ex hybernia Traiectum anno Domini 690 ætatis ſuæ anno triceſimo ſecundo ubi cum innotuiſſet Francorum duci Pipino,Romam ab eo miſſus eſt,ut illic à Sergio Pont.Max.Archiepiſcopus Vltraiectanus ordinaretur,quod factum eſt anno Domini 694 ipſa die S. Ceciliæ.Poſtea Archiepiſcopus factus,fundauit anno Domini 696 tertio ordinationis ſuæ anno Epternacenſe Cœnobium,cui ipſe primus Abbas & gubernator præſidere cœpit anno 698 præfuit uero una cum Archiepiſcopatu huic loco annis uno & quadraginta pie & laudabiliter.Obijt anno Domini 739:ætatis ſuæ octogeſimo primo,ordinationis uero quadrageſimo ſexto.Sepelitur ſplendide ac decenter in Monaſterio ſuo Epternacenſi.

2 Albertus ſucceſſit Domino Vvillibrordo in Abbatiæ gubernatiõe: præfuit annis 36. Obijt anno Domini 775 ſub Carolo Magno.

3 Beornradus Senenſis Archiepiſcopus conſtituitur poſt defunctum Albertum huius etiam Cœnobij Abbas: præfuit autem annis 22. Deceſſit anno Domini 796. Poſt eum habuit Carolus Magnus Imperator Abbatiam in ſuis manibus per annum unum integrum. Ad hunc Archiepiſcopum ſcripſit Alcuinus uerſificator uitam S. Vvillibrordi, de qua ſupra. Eiuſdem temporibus Vvillihadus primus Bremenſis Eccleſiæ Epiſcopus, perſecutionem plurimam ab ingratis & male Chriſtianis Saxonibus paſſus, Romã profectus eſt: ubi ſalutatis Apoſtolorum liminibus cum in Germaniam inde rediret, Epternacum uenit, ibidemq; duobus annis incluſus Deo precibus & ieiunijs ſeruiuiſſe, & inde in Saxoniam rediſſe dicitur, ubi prædicationibus & alijs bonum Apoſtolum decentibus operibus plurimos Chriſto feliciter acquiſiuit & lucratus eſt.

Vuillihadus primus Bremenſis Epiſcopus.

4 Ado quartus Abbas conſtituitur anno Domini 796, præfuit annis 20 ſub Imperatoribus Carolo Magno & Ludouico Pio. Obijt anno Domini 817.

5 Sigoaldus Spoletinæ urbis Epiſcopus, fit Abbas Epternaci anno 817 præfuit annis nouem ſub Imperatore Ludouico Pio. Deceſſit anno Domini 827.

6 Theodgaudus ſucceſſit Sigoaldo, præfuit quinq; annis ſub Ludouico Pio, ad annum uſq; Dominicæ incarnationis 832.

7 Hettinus Treuirorum Archiepiſcopus, Epternacenſi Abbatiæ præfuit annis ſex ſub Ludouico Pio ad annum uſq; Domini 838.

8 Iheronimus Abbas præfuit annis decem ſub Ludouico & Lothario Imperatoribus ad annum uſq; Chriſti 857.

9 Adelardus Comes Lotharingiæ præfuit nouem annis, ſub Lothario, ad annum uſq; Domini 856. Præfecit præpoſitum introductis Canonicis & cleris Hiltgerum, & Paulo poſt Guntranum.

Præpoſitura Epternaci.

10 Hatto Epiſcopus & Abbas ſucceſſit Adelardo, præfuit octo annis, ad annum Chriſti uſq; 864 ſub Rege Lothario à Nicolao Papa excommunicationis fulmine tacto, & ab Eccleſia excluſo.

11 Reginerus Comes in Abbatem electus præfuit poſt Hattonem ſeptem annis ad annum uſq; Domini 871 quo anno Lotharius Rex pro abſolutione Romam ueniens ab Adriano Papa abſolutus, in redeundo apud Placentiam Obijt. Sub hoc Abbate fuit Alidopertus præpoſitus Canonicorum eodem loco habitantium.

12 Corolomannus Rex Caroli Calui Imperatoris filius, oculis priuatus iuſſu patris & huic ipſi Monaſterio intruſus, in eiuſdem Abbatem eligitur anno 871. Erat enim ei à Lotharingiæ Rege Ludouico patruo ſuo Epternacenſe Cœnobium conceſſum ad ſubſidium uitæ: præfuit ſeptem annis, & mortuus tandem, honorifica illic ſepultura donatus eſt.

13 Adelardus ſecundus, Comes & Abbas præfuit undecim annis ſub Arnulpho Imperatore ad annum uſq; 889. Sub eo fuerunt præpoſiti Canonicorum Folericus & Hemeradus.

14 Robertus Lotharingiæ Comes & Abbas præfuit tribus annis ſub Arnulpho Imperatore ad annum uſq; Domini 892. Sub eo Helingandus & Hildeuuinus præpoſiti Canonicorum fuiſſe leguntur.

15 Rabodo Treuirorum Archiepiſcopus & Abbas præfuit quatuor annis ſub Arnulpho Imperatore ad primum uſquè annum Zuendiboldi Regis, hoc eſt anno Domini 896.

16 Reynerus Lotharingiæ Comes & Abbas præfuit 19 annis ſub Zuendiboldio & Carolo Ludouici Balbi filio regibus ad annum uſq; 915. Magnus Monaſterij ſui auctor & illuſtrator, collatione pagorum & oppidorum. Dono dedit enim Bergen, Rodenmach, Vvaderlo & Tremethen cum Eccleſijs, & cæteris appendicibus. Sub eo Berengaudus fuit Canonicorum præpoſitus.

17 Giſilbertus Lotharingiæ Dux filius Reineri ſucceſſit patri in regimine huius loci

ſub nomine Abbatis, qui tandem Imperatoris Othonis ſororius factus, in eundẽ ſeditioſus perijt apud Andernacum cum equo in Rheno. Eius temporibus Godouuinus & Herinus fuerunt Canonicorum præpoſiti.

18 Herimannus Lotharingiæ Dux ſucceſſit Giſelberto ſub Imperatore Othone primo undecimo uidelicet año regni ipſius, hoc eſt anno 949 quo Rinera huic loco eſt reddita.

19 Sigefridus Comes ſucceſſit in Abbatiæ huius adminiſtratione Hermanno: Huius hortatu Otho Imperator anno 34 Regni ſui, Imperij uero duodecimo, hoc eſt, anno Domini 972. Canonicos ex hoc loco expulit, & congregationem Monachorum adunauit, Abbatemq; eis Ranigerum quendam præfecit: Id actum apud Magdeburgum in Saxonibus coram omnibus Regni principibus, cum fuiſſent in hoc loco Canonici annis 125.

20 Ranigerus ab Othone ipſo Abbas deſignatus, & in hunc locũ cum 40 Monachis miſſus año 973 præfuit pie & ſapienter triginta quatuor annis ſub Othonibus & Henrico ſecundo. Obijt anno 1007. 19 Calendarum Septembrium ſepelitur cũ tali Epitaphio.

Hac recubant foſſa Ranningeri patris oſſa
Et fiunt hominis lege ſoluta cinis.
Huic Otho primus tranſmiſit Cæſar opimus
Sifridi Monitis egregij Comitis.
Miſit & hunc talem qui uitam Cœnobialem
Hic reparare pio ſufficeret ſtudio.
Nam locus iſte bonis hoc tempore religionis
Factus erat uacuus rebus & exiguus
Dumq; uir induſtris tribus annis ſex quoq; luſtris
Præfuit, eximiam reddidit Eccleſiam.
Septembris flendis nonis deniſq; Calendis
Clauſerat ipſe diem, nunc habeat requiem.

21 Vroldus Abbas præfuit uno & uiginti annis ſub Henrico ſecundo, & Conrado ſecundo Imperatoribus: anno uero 1028 propter incontinentiam corporis ab Abbatia depoſitus & exauthoratus Vuizenborgum in Alſatiæ Monaſterium ſeceſſit, ibiq; ſexto anno depoſitionis ſuæ moritur. Translatus inde Epternacum honorifice ſepelitur in Eccleſia ante aram S. Stephani cum tali Epitaphio.

Continet hic arctus locus Vroldi patris artus
Cuius in Eccleſia ſunt monumenta pia.
Flamma uorax ſedes templi conſumpſit & ædes
Anno cum decimo præfuit á minimo.
Quas iuxta damnis undenis fecerat annis
Quod reparata pie pars fuit Eccleſiæ
Deinde loco cedens annis quoq; quinq; recedens
Se uoluit ſoli credere Leucopoli
Quo migrans membris ſeptena luce Nouembris
Sub claro titulo conditus eſt tumulo.
Ordine poſt iuſto translatus ab hoſpite buſto,
Hac tumba propriæ clauditur Eccleſiæ.

Huius Vroldi decimo anno accidit, ut incendio miſerrimo totum penè Monaſterium 11 Calend. Septembr. periret: & eodẽ anno uidelicet 1016 fundamentũ noui Cœnobij poſitũ, totũq; Cœnobiũ undecim annorum ſpatio abſolutũ eſt uſq; ad feneſtras. Donodedit

Cœnobio

Cœnobio calicem aureum magni ponderis,& tabulam auream.

22 Humbertus Monachus Treueri apud S. Maximinum poſtulatur & eligitur in Abbatem, ſucceſſoremq; Vroldi anno Domini 1028 is inceptum Cœnobium egregie abſoluit,& tertio ſui regiminis anno conſecrari fecit ab Archiepiſcopo Treuirorum Domino Poppone,anno uidelicet Domini 1031. Fuit ſummus Cœnobij huius reparator & illuſtrator:præfuit ſumma cum laude & utilitate annis uiginti quatuor. Obijt anno 1051 quinto Idus Auguſti,ſepultus poſt aram omnium Sanctorum.

23 Reginbertus Abbas ſucceſſit Humberto ipſis Calendis Decembribus, præfuit ſumma cum laude & uirtute 30 annis. Obijt anno 1081 tertia Decembrium ſepelitur ab Engelberto Treuirorum Archiepiſcopo,in tumulo quem uiuus ſibi adornarat.

24 Theofridus conſtituitur Abbas anno Domini 1082 decima tertia Calendarum Decembrium,confirmationem mox Romæ ſuſcepit,pręfuit 28 annis,ſub Henrico quarto & Henrico quinto Imperatoribus, ſtrenuiſſe & utiliſſime uſq; ad annum Domini 1110 quo tertio Nonarum Aprilis ex hac luce emigrauit. Erat homo ſubtilis ingenij,qui Monumenta plurima & proſa & ligata oratione ſcripta,diuerſas item hiſtorias à ſe compoſitas poſt ſe reliquit. Gichlingum,Alſtorffum & Burnium comparauit. Sepelitur ueneranda ſenectute conſpicuus in conuentu à Brunone Archiepiſcopo Treuerenſi.

25 Gerhardus eligitur 4 Calend. Maij anno Domini 1110 præfuit annis duodecim, ſuccidi fecit circumiacens nemus. Exauthoratur anno 1122 tertia Idus Decembr. iuſſu Henrici quinti Imperatoris & Archiepiſcopi Brunonis propter multimoda damna Eccleſiaſticis rebus illata:uixit poſt exauthorationem adhuc uiginti diebus. Obijt anno 15 regni Henrici quinti.

26 Godefridus deſignatur Abbas in Calendis Maij anno 1122 præfuit 33 annis à decimo ſexto anño Henrici V. uſq; ad quintũ annũ Friderici Imperatoris,præſentib. decimo ſeptimo Baſilienſi Epiſcopo,& Conrado Rege Henrici Imperatoris nepote,qui Lothario ſucceſſit. Accedente poſtea communi fratrum & fidelium conſenſu Prumienſis quoq; Eccleſiæ pater & Abbas eſt deſignatus,utiliſſimus utrobiq; gubernator. Cumq; 13 annis præfuiſſet Prumiæ exauthoratus ibi odio fratrum per Arnoldum Colonienſem Epiſcopum,reuerſus eſt Epternacum,ubi tribus adhuc annis ſuperuixit, in quibus excoctus igne ingraueſcentis morbi anno V. Friderici Imperatoris, hoc eſt anno 1155. Octauo Calendarum Iunij naturæ debitum ſoluit:ſepelitur ante aram omnium Sanctorum cum tali Epitaphio.

Quod caro ſit uermis, quod homo ſit puluis inermis,
Approbat illud homo uerme ſcatens in humo.
Hunc pater ad morem Godfridus, carnis honorem
Qui fugit ut fumus, mutat & hic fit humus.
Prouida mens, habilis complexio, ſanguis herilis
Huic dederant aditum culminis ad meritum.
Sed Geminos Phœbus cum ſcanderet octo diebus
Carnis deliquio tranſijt è medio.
Annis ter denis, & quattuor haud modo plenis
Abbatis titulo functus & huic tumulo
Aſt homo qui cineris ſors, hic dum uiuus haberis
Ad cineres hominis, uota fer ipſe cinis.

27 Gerardus ſucceſſit Godefrido,præfuit 18 annis ſub Imp. Friderico,& reſignauit gubernationem poſita Paſtorali uirga ſuper altare S. Vvilibrordi anno Domini 1173.

28 Ludouicus Abbas Eccleſiæ S. Eucharij apud Treberos eligitur ſub Friderico Imp. anno 1173 præfuit annis octo uſq; ad annum 1181, quo reſignauit Abbatiam,& ad Eccle-

ſiam ſuam Treuerenſem rediјt. Præfecit prius tamen cum conſenſu Capituli Epternacenſi Monaſterio Godefridum Diaconum ſuum.
29 Godefridus iſte præfuit laudabiliter 28 annis ab anno 1181 uſq; ad annum 1210.
30 Bartholomæus Abbas ſucceſſit Godefrido ſecundo: præfuit uno & uiginti annis ab anno uidelicet 1210 uſq; ad annum 1231.
31 Reynerius præfuit annis undecim, ab anno 1231 uſq; ad annum 1242 à Theodorico Archiepiſcopo Treuirorum confirmatus.
32 Arnoldus uir uenerabilis & æterna memoria dignus, accepit Abbatiam à Conrado Auguſto filio Friderici ſecundi apud Haganoam anno Domini 1242, fuit magnus benefactor & utilis gubernator ſui Monaſterij, cui præfuit & profuit annis uiginti ſeptē.
33 Henricus Gallicus deſignatur Abbas anno 1269: præfuit per unius ſaltem anni ſpatium, & Obijt anno 1270.
34 Richardus præfuit 26 annis. Obijt in Nonis Iunij anni 1296.
35 Ludouicus præfuit duobus annis. Obijt 15 Calend. Septembr. anni 1298.
36 Henricus de Schoneck præfuit 26 annis acceperat Abbatiam ab Alberto Roman: Rege. Obijt anno 1324.
37 Arnoldus eligitur à Balduuino Archiepiſcopo, & confirmatur à Ludouico Imperatore Coloniæ anno 1324: præfuit tantum quinq; annis. Fuit utiliſſimus & fideliſſimus Cœnobij ſui Rector & illuſtrator, uirq; omnibus præclaris uirtutibus inſignis. Obijt Treueri 10 Calend. Iunij anno 1329.
38 Theodoricus de Arle, fortaſſis Ara Iunæ, quod Ciuitatis nomen eſt: nobilis genere ſuccedit Arnoldo ſtatim, ſed non ita mox confirmatur, impeditus nimirum per quatuor menſes à Balduuino Archiepiſcopo Treuerenſi, quem Comitiſſa de Spanheim in caſtro ſuo Starckhenberg captiuum tenebat, à quo tandem ſoluto Theodoricus etiam confirmatus eſt, præfuit Abbatiæ annis undecim, & pertæſus gubernationis reſignauit anno Domini 1340 decima ſexta Calendarum Martij.
39 Ioannes de VVinningen eligitur in locum Auunculi ſui Theodorici anno 1340 præfuit annis 13. Obijt anno 1353 ſeptimo Octobr.
40 Ioannes de Neuuil, hoc eſt de noua uilla confirmatur ab Innocentio Pont. Max. contra hunc Henricus de Arle, Ara Lunæ, ab aliquibus conuentualibus electus eſt, qui legitur deceſſiſſe anno Domini 1357 ſepelitur Epternaci honorifice. De Ioanne nihil in faſtos relatum eſt. 41 VVilhelmus de Kerpena Baro uel Comes, Regalia accepit à Carolo quarto anno Domini 1362 & anno 1373 Infeudauit 21 Maij Ludouicum de Macharon Præpoſitum Lucenſem: aliud de eo nihil extat.
42 Herduuinus Comes de VValdegk Abbas: habuit fratrem Henczonem de VValdeck, qui cum Abbate VVilhelmo coram Treuerenſi Archiepiſcopo de Abbatiæ poſſeſſione litigauit. Huic ſucceſſit Dn̄s Philippus filius Arnonis Comitis de Homburg Domini Zur Filtz, electus quidem in Abbatem. Sed Obijt is ante impetratam confirmationem anno 1377. 43 VVlricus de Atembach eligitur anno 1377 confirmatur ab Vrbano Papa, & Regalia accepit à VVenceslao Rege anno 1379 præfuit 20 annis. Obijt anno Domini 1399.
44 Petrus Gimnichius ſucceſſit VVlrico Abbati, confirmatur à Papa Bonifacio nono, Regalia recepit à VVenceslao anno 1400 uiceſima ſeptembris: præfuit annis quindecim.
45 Nicolaus de Gimnich Regalia accepit Confluentiæ ab Imperatore Sigiſmundo anno 1414 decima nona Auguſti: quandiu præfuerit non inuenio.
46 Petrus de Huben Abbas Nicolao ſucceſſit: ſed aliud de eo nihil ſcriptum reperitur.
47 VVinandus de Gluuel uenit Epternacum anno 1418 ubi per preces auunculi ſui Godefridi de Gluuel obtinuit locum, factusq; Monachus regulariter & deuote Deo ibidem ſeruiuit, Poſtea anno Domini 1437 die 14 Iani eligitur in Abbatem eiuſdem loci. Obijt 28 regiminis ſui, anno uero Domini 1465.
48 Colinus Plieck de Oiruuick eligitur anno 1466, nona die Februarij, præfuit 10 annis, & uiam uniuerſæ carnis ambulauit anno Domini 1476.

Iacobus

49 Iacobus Fay de nouo caſtro, primum Monachus in Cœnobio S. Eugendi Lugdunenſis diocœſeos 21 Iani anno 1473 mox poſtea commendator Monaſterij S. Vincentij apud Metim factus eſt & Abbas Monaſterij S. Mariæ apud Lutzelburgum tandem uero anno Domini 1476 uacante Abbatia Epternacenſi per mortem Colini ſe in electionem (quæ per fratres iam altera uice facta erat Canonice in Dominum Franciſcum de Plieck D. Colini fratrem) iniecit, perque uim intruſit. Contenderunt itaque hi duo de gubernaculo diu, Sed lis per Cardinalem Mediolanenſem tandē ſublata & pacata eſt. Iacobo mortuo tale Epitaphion poſitum eſſe inuenitur in ſiniſtra Chori Epternacenſis.

Hic iacet illuſtris heros Iacobus reuerendus
Deque nouo caſtro fuit ortus, & is ſimul huius
Abbas Vincētinus in Epternach quoque Lutzburg
Hic anno Domini C bis ſeptemque noueno
Ac octo decies, decimoque die puto quarto
Sextilis menſis moritur pater, hicque ſuperna
Pacificus requieſcat in alti ſydere cœli.

50 Burcardus Boſuuinus de nouo caſtro, anno Domini 1455 ſuſceperat habitum religionis in Monaſterio Epternacenſi. Hic, lite pendente in Rom. Curia inter Franciſcum Plieck electum, & Iacobum Fay de nouo caſtro intruſum, corriuales & de Abbatia contendentes: ac bonis Monaſterij per dictum Iacobum & eius adhærentes ui direptis & diſtractis &c. Conſtitutus eſt adminiſtrator generalis & ſpecialis omniū cauſarum & rerum Monaſterij per ipſum Reuerendiſs. Archiepiſcopum Treuerenſem. Mortuo uero ſupradicto Domino Iacobo Abbate unanimi fratrum electione conſtitutus eſt Abbas anno Domini 1490. Reformauit Monaſterium regiminis ſui ſexto. Obijt anno Domini 1506. Sepultus ante Sacrarium.

51 Robertus de Monreal, hoc eſt, Monte Regali, uir nobilis ſucceſſit Burcardo præfuit annis 34 ſumma cum laude & uirtute, utiliſſimus Cœnobij ſui gubernator, & uarijs ædificijs ac ornamentis illuſtrator longe maximus. Fecit inter cætera anno Domini 1538 inſigne Periſtroma, cui omnium ſui Cœnobij fundatorum & benefactorum ab Irmina Dagoberti Regis filia prima fundatrice uſque ad Carolum Magnum, & inde iterum omnium Imperatorum à Carolo Magno uſque ad Inuictiſſimum noſtrum Imp. Carolum V. imagines & nomina miro artificio inſerta uiſuntur. Obijt anno Domini 1540 chariſſimus fuit Imperatori Maximiliano, qui anno Domini 1512. Epternacenſi templo donodedit Cereum 354 librarum cum adſcripto carmine in ſui memoriam.

52 Mathias de Lutzerad ſucceſſit Domino Roberto Canonice electus, contra quem conſtituitur à Domina Maria Belgici gubernatrice, Caroli V. Auguſtiſs. ſorore Dominus Godefridus de Apper Monti, hoc eſt, aſpero Monte, Gallus. Lite uero pendente adhuc inter hos duos, alter Mathias uidelicet rebus humanis exemptus eſt anno Domini 1543. Cœnobitæ omnes indigne ferentes Godefridum intruſum eſſe, ſeceſſerunt, & poſt mortem Mathiæ unanimi conſenſu Confluentiæ elegerunt.

53 Iacobum à ueteri Eberſtein: qui penſione annua mediocri contentus, ſummam gubernationis Godefrido integram permiſit, uterque uiuit adhuc currente hoc Iubilæo. Alter Godefridus uidelicet Epternaci in plena gubernatione, quem ſuperiore anno uidi in conuentu Lutzelburgenſi: Iacobus uero Mediolaci, ubi nunc rerum ſumma ei concredita eſt, & ipſe Abbas eius loci conſtitutus regit locum ſibi commiſſum fideliter & laudabiliter. Eſt in hac ipſa Ciuitate Epternacēſi S. Claræ Monialium Cœnobium, quod inchoatū & fundatum eſt anno Domini 1342 ab Illuſtriſſimo principe & Dño, Dño Ioanne Bohemiæ Rege & Comite Lutzelburgenſi, Henrici ſeptimi Rom. Imp. filio, Lutzelburgi in beatæ uirginis præpotenti Abbatia ſepulto. Dotatū eſt à Carolo IIII. Imp. ac Bohemiæ Rege, antedicti Ioannis filio, anno Dñi 1348. Tandem etiam à Vven- S. Claræ Cœnobiū Epternacenſe.

à Vvenceſlao Romanorum ac Bohemiæ Rege, año ſalutiferi partus 1368. Poſtremo auctũ ac locupletatum à Petro Sarrachino, Scabino Epternacenſi eiuſq; uxore Dña Iuliana, quæ omnes poſſeſſiones ſuas legauit Monaſterio, anno Domini 1552. Catalogus eius loci Abbatiſſarum talis ibi inuentus & à me annotatus eſt.

1 D. Hildegardis de Colonia, quæ Obijt anno Domini 1350.

2 D. Ioanna à Bech quæ præfuit uſq; ad combuſtionem.

3 D. Elyſabetha de Montebuer, latine Monte Tabor ad Rhenum ſito oppido, præfuit poſt combuſtionem, & Monaſterium in cineres collapſum reſtaurauit.

4 D. Elyſabetha de Orley 5 D. Catharina ab Orley. Obijt anno ſalutis 1486.

6 D. Agnes ab Ellis. eligitur anno 1486 præfuit annis nouem. Obijt anno 1495.

7 D. Philippa à Brandenburg præfuit annis 14. Obijt anno 1509.

8 D. Franciſca à Klerff præfuit annis 24. Obijt anno ſalutis 1533.

9 D. Margaretha à Naſſauu præfuit annis undecim: reſignauit gubernaculum Abbatiæ anno Domini 1544 eſt adhuc ſuperſtes hoc anno Iubilæo.

10 D. Hildegardis à Mylburg eligitur anno 1544 nobilis ac præclara Domina præſidet adhuc hoc currente anno Chriſtianorum 1550 fœliciter.

Ad lectorem: Bruſchius.

Hic Schyrenſia erant nobis Monumenta locanda:
Sed quia deerat adhuc aliquid, transferre ea lector
Malui in ipſum operis Colophonem, obtrudere manca
Quàm tibi. Tu quæſo hoc ſtudium recte accipe noſtrum.

SCHLVSSELOVIVM, quaſi Clauium ager, Monialiũ nobili proſapia ædiſtarum ordinis, ac inſtituti Ciſtertienſis uiſitacioniſq; Lanckheimenſis Cœnobium, procul dubio quondam, ut ex ueteribus ſtructuris apparet magnificentiſſimum, potentiſſimumq;, duobus breuibus miliaribus à Bamberga Ciuitate Epiſcopali ad Ebrachium fluuiolum ſitum: fundatum & conſtructum legitur ſub Epiſcopo Bambergenſi Leopoldo Comite de Lyningen, annũ Chriſti circiter 1260 à nobilibus Baronibus de Schluſſelberg, quorum inſigne fuit rubra Clauis in alba planitie: quorum item Sedes ac domicilium fuit antiquitus in Plaſſenburgo fortiſſimo caſtro ſupra Culmbachium ſito, quod hodie Marchionum eſt Brandenburgenſium. Horum fundatorum talem reperio Genealogiam breuem.

Eberhardus Baro de Schluſſelberg, qui primus fundum dedit ad conſtruendum Cœnobium: duos habuit filios:

Godefridum: is legitur occubuiſſe in exteris nationib⁹ ubi Cęſarum caſtra forte ſequutus eſt.

Giſelam filiam, primam Abbatiſſam in Schluſſelouu.

Conradum, hunc habitaſſe aiunt Plaſſenburgi, ſed anno Domini 1306 trucidatum eſſe in arce hodie Epiſcopali, Neydeck: quæ ad Vvíſmadum amnem infra Vveiſchenfeldum Epiſcopale oppidum, è regione arcis Streitbergenſis ſita eſt. Is præcipuus Cœnobij fundator & benefactor fuiſſe dicitur: & ex Leucarde Comitiſſa de Zollern excepiſſe ſex filias.

Reytzam

Reyzam deſponſatã Comiti cuidam de Schvuartzenburg.	Annam ſecundam loci huius Abbatiſſam.	Elyſabetham deſponſatam Comiti cuidam de Monte forti.	Sophiam nuptui traditam Comiti à Zollern.	Beatricem copulatam Comiti ab Helffenſtein.	Claranam datam Comiti cuidam de Bichlingẽ.

Benefactores huius Cœnobÿ alÿ,& qui in eo ſua habent recõditoria ac ſepulchra, fuerunt nobiles Reguli à Vvolffſtorph, Godeſmãni, Stibari, Heuti, Dapiferi de Eggſtorph, nobiles de Hirſcheid, & duæ Annę, quarũ unà ex genere nobilium de Egloffſtein, altera ex uetuſtiſſima apud Oſtrofrancos Proſapia nobilium de Seinſheim nata fuit. Abbatiſſarum huius loci talis extat Catalogus.

1 D. Giſela Eberhardi Baronis de Schluſſelberg filia.

2 D. Anna de Schluſſelberg, Conradi Baronis filia: à Leopoldo Epiſcopo Bambergenſi cognato ſuo multa Priuilegia impetrauit. Moritura iuſſit apertum relinqui tumulum: ſtatim enim cognatam ſuam Annam, quæ ei ſucceſſiſſet, ſequuturam: id quod etiam factum eſt.

3 D. Anna Comitiſſa à Zollern per unum tantum præfuit Menſem, & è uiuis exceſſit iuxta cognatæ & anteceſſoris ſuæ uaticinium.

4 D. Elyſabetha Dapifera de Eggſtorph.

5 D. Oſanna de Streitberg.

6 D. Khunigundis Stibarina.

7 D. Elyſabetha à Vvyſſentavu.

8 D. Margareta ab Egelſtein.

9 D. Margaretha à Kunigsfelden.

10 D. Elyſabetha Stibarina.

11 D. Brigitta Heutina.

12 D. Catharina ab Ayſch eligitur anno Domini 1486, præfuit 22 annis. Obÿt anno 1508.

13 D. Vrſula à Druppach eligitur anno 1508, præfuit annis octodecim. Sub eius gubernatione uaſtatum & incendio penè funditus deletum eſt pulcherrimum Cœnobium in ſeditioſa Ruſticorum coniuratione, anno Domini 1525. Ipſa cum ſororũ ſuarum Conuentu Bambergam ſeceſſit, ubi poſt biennium rebus humanis exempta eſt, anno uidelicet Chriſti 1527.

14 D. Brigitta Stibarina eligitur anno, quo Dña Vrſula ex hac uita mortali deceſſit. Conſtruxit hæc aliquam iterum partẽ uaſtati ab Agricolis Cœnobÿ. Præſidet hoc adhuc currente Iubilæo fœliciter & laudabiliter. Cæca quidem occulto Dei iudicio exterioribus corporis oculis, ſed non itidem interioribus: fœmina pia, prudens ac humaniſſima, iam ſeptuagenaria.

SCHVVARCZACHIVM inſigne Benedictini inſtituti Monaſterium in eiuſdem nominis apud Oſtrofrancos ad Mœnum amnem ſito oppido: fundatũ & liberaliſſime donatũ eſt in honorem Chriſti Saluatoris, Beatæ Virginis Mariæ, S. Sebaſtiani ac Fœlicitatis Martyrum, ſub Epiſcopo ſexto Herbipolenſi Vvolfigero anno Chriſti 815 imperante Ludouico Pio à Megingaudo Duce Oſtrofrancorum & Comite Rotemburgenſi ad Tubarum, Othonis cuiuſdam Galliarum Regis Nepote, & ab uxore eiuſdem, Dña Ima, alibi Imina dicta, Genebaldi Regis Francorum filia: quorum amborum in eiuſdem Cœnobÿ templo corpora humata ſunt, quamuis ſepulchrum, fortaſſis à ſæditioſis Ruſticis miſere confractum, hodie nullum appareat. Dedit fundator ſtatim Abbati primo Villam Schvuarczachianã, & præterea multa alia loca, expreſſa in literis fundatorÿs, quarum Colophon talis eſt. Tradimus uobis & cõcedimus tibi Benedicto & Monachis tuis præſentibus & futuris, Solius Dei & peregrinorum hunc locum cum omnibus ibidem contentis, ut orare debeatis pro fœlici ſtatu S. Matris Eccleſiæ, & pro incolumitate Dominorũ Regum imperantium præſentium & futurorũ. Actum in Megingaudenhauſen ſuper fluuio Leymbach. Data Menſe Martio añо 816. Regnante Ludouico. Catalogus eius loci Abbatũ talis extat.

1 Benedictus primus Abbas Schvuarczacenſis eligitur à Megingaudo fundatore anno Domini 815, præfuit 28 annis. Sub eo Obijt Megingaudus 13 Decemb. Sepelitur in ſuo hoc Cœnobio. Cubat eodem loco Domina etiam Ima fundatrix cum filijs duobus Arnoldo & Marquardo. Sub hoc ipſo Abbate multi libri ad Bibliothecam ſcripti leguntur à Treutgario Monacho quodam. Regino Abbas ab Alberico Comite quodam eum trucidatum ſcribit in S. Xiſti Cœnobio, & Treuerim allatum ibi ad S. Maximinum ſepultum eſſe, unde fortaſſis poſtea in ſuæ fundationis Cœnobium translatus eſt.

2 Madelbertus præfuit ſub Imperatoribus Lothario & Ludouico ſecundo, Epiſcopo uero Herbipolenſi Goſboldo, electus anno Dñi 843. Præfuit annis uiginti quatuor. Sub hoc Abbate fuit eodem loco puellarum Cœnobium eiuſdem ordinis, fundatum à Titrada uel Theodoreta nepte quadam Caroli Magni ex Pipino filio quæ illud ſub Epiſcopo Goſbaldo tradidit, S. Chiliano anno 823.

Monialiũ Cœnobiũ Schuuarczachianũ

3 Hardovuigus præfuit ſub Ludouico ſecundo Rege, & Arntone Epiſcopo Herbipolenſi, qui intra miſſarum Solennia à Nordmannis trucidatus eſt in Saxonia. Huius temporibus Arntto Epiſcopus anno Regiminis ſui 25 hoc eſt anno Domini 877 hoc Monaſterium à prædicto Rege in perpetuum ius & poteſtatem S. Chiliani, poſt mortem Hildigardis Reginæ, eiuſq; ſororis Berchtæ.

4 Ebbo præfuit anno Domini 892 ſub Imperatoribus Arnolpho, Ludouico tertio, & Cõrado primo Epiſcopo uero Rudolpho uel Dracholpho, qui magnus fuit huius Monaſterij benefactor, deditq; multos ei integros Pagos, quæ donatio cõfirmata eſt, per Conradum Regem Romanorum eius nominis primum.

5 Alvuoldus eligitur anno 1001, præfuit annis tredecim. Huius temporibus Beata Khunigundis imperatrix fecit roborari Priuilegia huius Cœnobij omnia ab Henrico Claudo & Sancto, marito ſuo.

6 Herbertus eligitur anno Domini 1014, præfuit annis duobus.

7 Vvaltherus eligitur anno 1016: præfuit annis ſeptendecim.

8 Vvolffgerus eligitur anno 1033, præfuit annis 14, ædificauit Sacellum S. Benedicti ſiue oratorium, conſecratum à Brunone Epiſcopo anno 1034, fuit magnus illuſtrator ſui Cœnobij.

9 Eggbertus eligitur anno 1047 ſub Henrico tertio Imp. & Adalberone Epiſcopo: fuit primum Monachus S. Gorgonij in Gallijs, reformationis ergò huc uocatus quã introduxit huic loco ſecum anno 1047. Fuit uitæ admodum ſanctæ, qui etiam miraculis claruiſſe legitur. Sub eo dotauit, & de nouo reædificauit hoc Monaſteriũ antea deſtructum & penitus collapſum Adelbero Epiſcopus Herbipolenſis & Comes Leymbacenſis in honore Dei genitricis, & S. Fœlicitatis Martyris. Multaq; eidem contulit, decimas uidelicet in Dettelbach & alia multa. Obijt Epiſcopus anno 1090 ſepultus in Leimbach Cœnobio à maiorib⁹ ſuis fundato & à ſe conſecrato. Abbas uero Eggebertus præfuit annis 27. Obijt 7. Calend. Septembr. anni 1075. Eo tempore benefecere Cœnobio huic Ludouicus de Caſtell Comes, item Hermannus Comes, ſepulti in Schvuartzach. 10 Burcardus eligitur anno 1076 uiuente Adalberone Epiſcopo, præfuit annis 20. Fecit pro copioſiore Bibliotheca adornanda ſcribi libros centum & octoginta quatuor. Obijt 13 Calend. Februarij anno Domini 1096.

11 Altmannus ſucceſſit ſtatim Burcardo: uixit in Abbatiæ gubernatione annis 18 conſtructor egregie iam locupletatæ Bibliothecæ.

12 Rupertus eligitur anno 1113 præfuit annis uiginti duobus. Obijt 13 Calendarũ Martij anno Dñi 1135. Huic Abbati uendidit Henricus Comes de Gerlachſhauſen et Sumerach bona ſua omnia in his locis anno Dñi 1115. Idẽ Comes dono dedit Parrochiã de Gerlachſhauſen, quã habuit Feudũ ab Epiſcopo Herbipolenſi, huic Abbatiæ.

13 Boppo eligitur anno 1135. Obijt ſequente anno.

14 Vvolframus eligitur anno 1136. Obijt ſtatim eodem anno.

15 Theodoricus

15 Theodoricus eligitur anno 1137,uixit annis quinq;,& uniuerſæ carnis uiam ambulauit, collectus ad patres ſuos.

16 Gumbertus eligitur anno 1142,præfuit annis 7 & Obijt.

17 Sigenhardus eligitur anno 1149,præfuit 16 annis. Fecit fieri lapideum Sarcophagum pro fundatoribus,& conſtruxit Sacellum S. Ioannis.

18 Goſvuinus eligitur anno 1165 præfuit annis 13:Condidit Cryptam quæ eſt infra aram S. Crucis,& magnam partem ambitus.

19 Dragobertus eligitur anno 1179,præfuit annis duobus.

20 Godefridus eligitur anno 1181 præfuit annis 32. Habuit ſororem Mechtildin Monaſterij huius benefactricem. Sub eo occiſus eſt Conradus Epiſcopus Herbipolenſis anno Domini 1203.

21 Dietrinus eligitur anno 1213,præfuit annis ſeptem,& obijt.

22 Heroldus eligitur anno 1220,præfuit annis tredecim & Obijt.Temporibus huius Abbatis Eccleſia Herbipolenſis multa ſuſtinuit grauia mala.Cōſpirauerant enim contra eius Epiſcopum Hermannum Bambergenſis Præſul Eccenbertus, Boppo itē Comes de Henneberg,Rupertus Comes de Caſtell,aliiq; plures.In hoc turbine & ciuili diſſenſione Schvuarczacenſe oppidum incendio uaſtatum & deletum eſt 10.Calend.Decemb.quo incendio ipſum etiā Cœnobiū ferè totum conſumptū eſſe legitur.

Aliquid mali propter uicinum malum.

23 Simon eligitur anno Domini 1233, præfuit annis quindecim , & Obijt tertio Nonarum,Aprilis.

24 Rotgerus eligitur anno 1248 magnus benefactor,& in Cineres ſuperioribus annis collapſi Cœnobij, & ab anteceſſoribus mediocriter reædificati fœlix illuſtrator: Cuius temporibus Hermannus Comes Hennebergius in Caſtell conflixit cum Hermanno Epiſcopo Herbipolenſi & ſucubuit,æſtimati ſuntq; eorum qui ab hora prima diei qua pugnatum eſt uſq; ad ſextam cæſi ſunt plures quàm quingenti. Præfuit Abbas iſte 23 annis,& Obijt 6.Calend.Martij anno Domini 1271.

25 Arnoldus eligitur anno 1272,præfuit annis 18. Obijt decima Calend. Maij anno 1290. Eius temporibus anno Domini 1283 in die Potentianæ Virginis uenerūt Comites de Hennenberg & Caſtell cum magno exercitu, & combuſſerunt Ciuitatem Schvuarczach,ſpoliaueruntq; Monaſterium,& incenderunt Eccleſiam S. Felicitatis,ſed Dominus Vdalricus de Hauno fortiter defendit Monaſterium, ne incendio prorſus periret.

Schuuarzach oppidū et Cœnobiū exuritur.

26 Sifridus eligitur anno 1290,præfuit & profuit ſume præ cæteris omnibus Abbatibus anteceſſoribus,annis 26,& Obijt.

27 Ioannes eligitur anno 1316,præfuit annis ſeptendecim. Obijt 4 Idus Decembr. ſub eo magnus cœpit concurſus ad Dymbacenſe Idolion quoddam , quod à Vvolframo Epiſcopo Herbipolenſi erectum erat.

Dimbacher Walfart.

28 Henricus eligitur anno 1334 inſtituit & conſtruxit ex furentium hominū donarijs Præpoſituram in Dympach præfuit annis quinq;,& Obijt.

29 Conradus eligitur anno 1339:præfuit annis tribus. Fuit ei irreconcibiabile bellum cum Conrado Monacho Sacellano ſuo, qui ab aliqua etiam parte cleri electus in Abbatem fuerat.

30 Vvaltherus eligitur anno 1342,præfuit duodecim annis, & Obijt,ſub eo maxima Mogani inundatio fuiſſe legitur,quæ multos pontes ſuſtulit.

31 Vvaltherus ſecundus eligitur anno 1354,præfuit annis decem.

32 Conradus de Meyenſtets eligitur anno 1363,præfuit annis undecim.

33 Craffto de Krautheim oppido eligitur anno 1374,præfuit annis 20. Obijt 6. Calend.Maij.

34 Craffto de Bibern eligitur anno 1394 , præfuit annis 18. Obijt ſeptima Iduum Septembris.Sub eius gubernatione Epiſcopus Herbipolenſis Gerhardus fœliciter pugnauit contra ſubditos ſuos ſeditioſos anno 1399 & ceciderūt Ciues trucidati pro‑

Herbipolenſes Ciues cæſi ab epiſcopo.

pe uillam Perchtheym mille & centum. Contra hunc Abbatem inſurrexit etiam Hildebrannus Zolner Monachus quidam ſeditioſus, qui Abbatem expulit. Sed Abbas Craffto obtinuit, tandem uictoriam contra Hilprannum iſtum adiutorio alterius cuiuſdam Hildebranni nobilis uiri de Thungen: idq́ factum eſt ſub Epiſcopo Ioanne de Egloffſtein. Zolnerus uero obtinuit Præpoſituræ Dimpacenſis gubernationem, ne omnino nihil ſua maleuolentia lucraretur.

35 Caſpar de Schaumburg eligitur anno 1413, præfuit annis 17. Optimus gubernator. Deceſſit XVII. Calend. Octobr.

36 Seierus deſignatur Abbas Schvuarczacenſis anno 1430, non quidem à Conuẽtu electus, ſed ab Epiſcopo intruſus. Fuerat is antea Prępoſitus Sacelli S. Marię, quod eſt in Caſtro Herbipolenſi, præfuit per annum tantum unum, & lepra infectus cedere iterum coactus eſt.

37 Nicolaus de Gleſenberg eligitur anno 1431, præfuit 13 annis: exauthoratus eſt quod inſcio Conuentu contraxiſſet debita 12 millium aureorum.

38 Ioannes Vvolffius eligitur anno 1444, conſtruxit Dormitorium & refectorium: præfuit annis ſex, & Abbatia reſignata in Dimpacenſi poſtea Præpoſitura annis decem. Obijt anno Chriſti 1460.

39 Eckhardus ex Fuldenſi S. Andreæ Apoſtoli Cœnobio aſſumptus, egregius reformator huius Cœnobij eligitur in Abbatem anno Domini 1450 præfuit annis ſedecim, & Obijt tertio Id. Decemb.

40 Martinus natione Auſtrius ex Noribergenſi S. Egidij Cœnobio euocatus eligitur in Abbatẽ anno Domini 1466, præfuit annis 28: Renouator Monaſterij quod muro forti circumduxit. Aſſumpſit primus Reobſeruantiam Burſfeldenſem. Obijt anno Domini 1494.

41 Michael oriundus de Geroleczhouen, antea Prior per octodecim annos præfuit Abbatiæ ſub Laurentio Herbipolenſi Epiſcopo annis nouem, electus in quadrageſima anni 1494. Reſignauit anno 1503. Obijt ſequente anno.

42 Paulus ex uicino oppido Dettelbach oriundus, ex Cellæ Magiſtro Abbas eligitur anno 1503, die Conuerſi Pauli præſente Laurẽtio Epiſcopo: pręfuit duobus annis totidemq́ Menſib⁹, & Obijt morbo Gallico añoChriſti 1505, tertio Calend. Aprilis.

43 Georgius patria Herbipolenſis eligitur anno 1505, præfuit annis 30. Sub eo miſerrime uaſtatum eſt Cœnobium in ſeditione Ruſticana, quod ipſe tamen cœpit reædificare anno 1528. Idq́ ut facere commodius poſſet uendidit omnes ſuas iuriſdictiones in oppido Schvuarczach Conrado à Tungen Epiſcopo Herbipolenſi. Obijt anno 1535 ipſa die S. Iacobi & Philippi Apoſtolorum.

Oppidum Schuuar. czach vẽditur.

44 Ioannes oriundus ex uilla Northeym filius Doleatoris cuiuſdam, ex Priore eligitur in Abbatem anno Domini 1535: præfuit quinq́ annis. Reædificauit Cœnobij Turres, muroſq́ & horrea. Obijt anno 1540.

45 Nicolaus oriundus ex Pago Grefenreinfeldt filius nautæ, per 26 annos Cellæ antea præfectus, eligitur in Abbatem ſexageſimo ætatis ſuæ anno, quarta feria poſt Lætare, hoc eſt VI Idus Martij anno 1540, præeſt adhuc grandæuus, & tamẽ omnib⁹ humanioribus literis ſummo ſtudio incumbens, hoc adhuc currente anno 1551.

Seckhingen ad Rhenum.

SECANIS, uel Secanica Inſula in Rheno ſita, à Secato Rheno dicta, uel Seccingenſe Cœnobium: à S. Fridelino Scotorum & Hiberniæ Regis filio, Philoſophiæ ſtudijs præclare imbuto, & Eccleſiaſticæ uitæ imprimis ſtudioſo, peregrinatore plantandæ Religionis & propagandi Chriſtianiſmi ergô inchoatum, octoq́ Canoniſſis & quatuor Canonicis fundatum anno eſt Domini 495, cõfirmatum eſt à Rege Galliarum Clodouæo. Docuit Fridelinus iſte circumquaq́ in Gallijs, tandem Pictauiam uenit ad S. Hylarium, ubi poſtea in eiuſdem Cœnobio pater Monachorum extitit, ac S. Hilarium tranſtulit, & de terra eleuauit, ac magnificum ibi Cœnobium

Clodouei

Clodouæi ſubſidijs erexit. Diſcedens poſtea inde in Belgicum, primum ad Moſellam uenit, à quo amne non procul rurſus in honore S. Hylarij aliud Monaſterium inchoauit, quod hodie Helera uel Hylariacũ uocatur: idq́ S. Naboris Cœnobium eſſe exiſtimatur. Relinquens uero & hunc locum paulopoſt in Voſagi altis cacuminibus templum etiam S. Hylarij erexit. Venit autem & Argentinam, ibiq́ ſimile Phanum condi curauit. Inde per Burgundionum Prouincias ambulans ad Curiam Rhetorum uenit, ubi rurſus de S. Hylarij nomine Eccleſiam conſtruxit. Poſtremo autem Augiæ iſti Seckhingenſi appulit, ut in ea etiam Inſula ædiculam conderet, ſed ab habitatoribus depræhenſus, uirgis cæſus, & ex Inſula eiectus eſt. Venit igitur ad Regem Clodouæum cui Concionans aliquoties, mox ab eo totius Inſulæ donationem liberrimam impetrauit. Quoties itaq́ poſtea in ea habitauit uſq́ ad ea tempora, quibus Rex monebator, orans ibi, & collectis aliquot diſcipulis ſacras literas explicans. Rege ſublato cœperunt iterum Accolæ eiuſdem Inſulæ tumultuari aduerſus uirum Dei, tum ut ſeſe muniret contra tumultuantium uim & illatas toties iniurias, Rhenum ex dextro ac ueteri alueo precibus ad Deum fuſis in ſiniſtrum conieciſſe legitur, ac ita tutum ſibi feciſſe receptaculum. Hoc ipſo miraculo omnium incolarum animos in ſui admirationem ac amorem pellexit. Poſtea piarum, & in Chriſto erudiendarum Virginum Domicilium condere cœpit: fuerunt autem ea ipſa tempeſtate duo Germani fratres nobilitate & diuitijs pollentes, in Clarona uulgo Glaris Heluetiorum urbe habitantes, Vrſo ac Landolphus: ex quibus Vrſo S. Fridelini piam uitam, & honeſtam cum diſcipulis ſuis conuerſationem uidens, ſuarum poſſeſſionum integram partem à fratris Patrimonio ſeiunctam S. Fridelino eiuſq́ Cœnobio dicauit, ſcriptiſq́ Diplomatibus perpetuo poſſidendam tradidit & confirmauit. Mortuo Vrſone cum Landolphus auariciæ ſtudio bona Vrſonis Monaſterio Legata ad ſe rapere conaretur: S. Fridolinus cum eo coram Baldeberto Lantgraphio de recuperanda poſſeſſione certauit. Vbi cum audiret, nihil ſe effecturum, niſi coram iudicibus ſiſteret Vrſonem donatorẽ: Abijſſe uir Dei Claronam & magna uirtute omnipotentis uerbi Vrſonem ex mortuis reſuſcitaſſe, ſecumq́ eum ex Clarona ad Pagum Rheticum Rancquill uſq́ per ſex miliaria adduxiſſe, ut coram Lantgraphio cum fratre Landolpho expoſtularet iniuriam, legitur. Landolphus talibus miraculis exterritus, non ſolum hoc Cœnobio reddidit, quod Vrſonis prius fuerat, ſed ſuum etiam adiecit. Vrſo cubat Seckingi in dextra Chori ad parietem, Fridelinus ſepeliebatur primo ad ſiniſtrum Chori parietem è Regione Vrſonis, poſtea in ſummum eius aræ collocatus eſt, in qua utrimq́ ſacra haberi ſolent. Eſt ibi duplex pons, ſaxeus & ligneus: Saxeus ea parte ubi antiquitus Rhenus deſcendere ſolebat: Ligneus ea parte, ubi nunc defluit, à S. Fridolino hoſti urbem obſidenti obiectus. Extra urbem oſtenduntur in ſaxo illa & ara & ſella Fridolini Heremitæ. De huius Cœnobij iſta, quàm recitaui, fundatione & origine, extant adhuc tales Verſiculi.

S. Fridolinus Rhenum ex uno in alium alueum conijcit.

S. Fridolinus ſuſcitat mortuum & eum coram iudicio ſiſtit.

Prædia pro Domino dant fratres hic Fridolino
Tempora poſt multa, negat alter, fratre ſepulto:
Suſcitat hunc teſtem Dominus, ducitq́; benignus,
Turba timore tremit: Sanctus ſua iura redemit.

Abbatiſſarum eius loci, quarum Duces Auſtriæ Vaſalli & Aduocati ſunt, hæc tamen reperiuntur nomina, cæteris uetuſtate abolitis.

1 Domina Bertha Imperatoris Caroli Craſſi ſoror.
2 Domina Rirchardis eiuſdem Imperatoris coniunx.
3 Domina de Vonteneyg, forte Fontana aqua, Abbatiſſa. Inuenio & unam de
4 Phenningen.
5 Domina Anna à Vveſſemburg Abbatiſſa Obijt anno Domini 1306.

6 D. Elyſabetha de Buſnang, Princeps & Matertera Alberti Romanorum Regis, præfuit anno 1307, & anno Domini 1316. Hæc Palatium (in qua Abbatiſſa habitaret) amplum ac Auguſtum conſtruxit, quod poſtea bellicis tumultibus uaſtatum, hodie adhuc **der alt hoff** dicitur. Habuit hæc Abbatiſſa ſua ætate adhuc ſub ſe 40 domos inſtructas & ornatiſſimas, pro totidem dominabus, ac Monialibus nobilibus uel Canoniſſis floruit enim hęc Canoniſſarum congregatio circa hæc tempora maxime.

7 D. Agnes à Brandis Abbatiſſa: ſub cuius gubernatione totum ferè Cœnobium in cineres collapſum eſt. Hæc anno Domini 1343 nouum templum Secanenſe magnificum equidem in honore Sanctorum Fridelini & Hylarij cõſtruxit inchoans 12 Marcis argenti, conferentibus etiam liberaliter ſua ſubſidia Canonicis. Primum lapidem poſuit Abbatiſſa in Maio, die Iouis poſt feſtum S. Crucis, cum iam uetus templum ſtetiſſet à prima fundatione annis 835 Præfuit etiam anno Domini 1349.

8 D. Anna Comitiſſa Tulenſis. Obijt in die S. Galli, anno Domini 1356.

9 D. Margaretha à Buſſenang Abbatiſſa: Illuſtratrix noui templi.

10 D. Margaretha à Grunenberg aliquandiu coadiutrix, poſtea Abbatiſſa præfuit anno 1367. Conſecratur ſub ea nouum templum anno Domini 1360 ab Henrico Epiſcopo Conſtantienſi, Barone de Brandis.

11 D. Anaſtaſia de Alto Geroldiſſegko, Abbatiſſa.

12 D. Catharina à Iherſtein, alibi Thierſtein, nata de Hohem: Abbatiſſa. Obijt anno 1408. Sepelitur in ſiniſtra templi ad parietem, ſub arduo Mauſolæo.

13 D. Anna de Klingen Baroniſſa & Abbatiſſa præfuit anno Domini 1409, accepit Priuilegia à Sigiſmundo Imperatore anno Domini 1417.

Baſilienſes obſidẽt Seckingũ

14 D. Claranna de Alto Klingen, Abbatiſſa: præfuit anno 1439. Fuit magni animi Domina, quæ anno Domini 1445 Baſilienſibus Secanam obſidione prementibus per 20 dies fortiter reſtitit & Ciues ſuos ita exhortata eſt, ut Baſilieſes infecto negotio quod tentarant, oppidum obſidione ſoluere cogerentur octaua Octobriũ, poſtridie uidelicet S. Marci, cum oppidum illi exercitu quinque miliũ cinxiſſent ipſa Dominica die poſt feſtum Mathæi.

15 D. Agnes de Sultz Comitiſſa, deſignata eſt Abbatiſſa poſt Dominam Clarannam. Obijt ſeptima Februarij anno 1484: præfuit anno Domini 1452 & ſequentibus utiliſſime & laudatiſſimæ. Fuit prudentiſſima Domina, à qua Senatus etiam Cõſilia petere ſolebat, imò tota circumſita Prouincia. Conſtruxit Abbatiam, refecit pontem, quem Rheni inundatio anno 1480 abripuerat.

Maximilianus Seckingi.

16 D. Elyſabeta Baroniſſa à Falckhenſtein, Thomæ Baronis & Baroniſſæ de Ramſtein filia Gibboſa hæc præfuit ad annum uſque Chriſti 1520, quo Obijt. Sub eius gubernatione fuit in Secanica Rheni Inſula Diuus Maximilianus Imperator, cui à toto Clero S. P. Q. ad pontem ligneum uſque obuiam eſt itum. Habuit tum dictus Imperator in delitijs eius loci pulcherrimam quandam Canoniſſam D. Iſoldin de Iſemborch Comitiſſam de Vveda.

17 D. Anna Baroniſſa de Falckhenſtein, ſoror D. Elyſabethæ: Thomæ Baronis, ſed ex alia coniuge. Domina uidelicet Aemylia Baroniſſa Vveinſpergenſi filia: Canoniſſa Buchouienſis, fit Abbatiſſa Secanici huius Collegij per Reſignationem D. Elyſæ. Ab hac Carolus V. Imp. anno Domini 1520 in Feuda accepit more ueterum Auſtriæ Ducum, arcem & Ciuitatem Lauffenburgenſem ad inferiores Rheni Cataractas ſitam, & Ciuitates Secanam & Claronam Heluetìcam cum alijs aliquot locis. Obijt anno Chriſti 1534.

18 D. Chunigundis patre nata Barone de alto Geroldiſſegko, matre uero Comitiſſa de Sultz: ſucceſſit Dominæ Annæ, præfuit nouem annis. Obijt circa Penthecoſten anni 1543: Ei à me Epitaphion poſitum eſt, quod ſic ſe habet.

Hic

Hic Comitiſſa iacet Gerolotſeggana,ſacrati
Iſtius Abbatiſſa loci Conigundis,honeſtis
Moribus exornata adeoq; illuſtris,ut illam
Tota iacens circum prouintia ſemper amaret.
Illa nouem ſacræ domui cum præfuit annis
Vtiliter,laudabiliter,prudenter,honeſte
Atq; pie:ad patrij tranſlata eſt gaudia cœli,
Viuit ubi,æterna fruiturq; beata quiete.

19 D. Magdalena ab Hauſen, Domini Viri Sixti excellentis Muſici & Canonici Spirenſis ſoror,nobilis & præclara Domina,eligitur anno Domini 1542, præfuit annis quinq; . Miſere decepta eſt à quodam Diacono, quo fidem dante eam ſibi coniugem futuram , cum ipſa fugientem ſequeretur , comprehenſa & exauthorata æternis carceribus adiudicata eſt,quod contra Pontificiam Benedictionem nubere,& Monaſterium deſerere auſa fuerit. Sed exoratus Diuus Ferdinandus Rom.Rex à nobili ac ſtrenuo heroe Ioanne Iacobo de Schönavv, alijsq; uiris nobilibus enixe pro Domina Abbatiſſa alioqui optima ac integerrima Domina (cum iam carcer etiam & omnia ad carcerem ſpectantia parata eſſent)intercedentibus,libertatem ei impertit,et tantum ad ſuſtentationem reliquæ adhuc uitæ dari curauit,quantum ſatis eſſet.Cœnobij uero gubernatio deficientibus Canoniſſis , ab eodem Diuo Ferdinando Rege , prædicto Ioanni Iacobo à Schonavv nobiliſſ. Viro commendata eſt,qui hæc & alia clementer mihi communicauit.

Eſt Seckhingi terciæ quoq; S.Franciſci Regulæ Cœnobiolum monialium , è manuum ſuarum laboribus uiuentium: conſtructum à ciue quodam eius oppidi Ioanne Heelblingo , qui locum cum duabus ſuis filiabus primum habitandum conſecrauit, Annæ uidelicet ac Margaridi, pijs puellis , Monaſticam ibi congregationem inchoantibus anno Domini 1340.

SEFLINGVM olim præclarum caſtrum , eiuſdem nominis nobilium Pincernarum (qui Cæſarienſe etiam Monaſterium donarunt) ſedes,nunc uero Virginum Deo iuxta Diui Franciſci inſtitutum ſeruientium,pulcherrimum ac opulentiſſimum Cœnobium,extra muros Reipub.Vlmenſis in dextra Blaui fluminis ſitum:cœpit anno Domini 1237 Vlmæ intra urbis mœnia primum , ubi ſororum D. Benedicti inſtitutum ſequentium quædam erat congregatio ad S. Elyſabethæ ſacellum,in infima urbis parte , quam uulgo auff dem Grieß uocant , inter Gregorij pontis & An-
ſerum portas ſitum . Hanc Monaſticam ſocietatem inchoarat Minorita quidam Al- Herdbrugger thor
bertus , qui contionibus ſuis gratus priuilegia & donationes quaſdam impetrarat a- Gēs thor.
pud Imperatorem Conradum quartum Friderici ſecundi filium . Acceſſerunt mox aliæ donationes nobilium Virorum Vlrici & Peregrini de Freyberg , qui prædium quoddam Monachorum Curiam dictum ſororibus S. ELYSABETHAE tradiderunt.Nondum tum amiſerant tocius Vlmenſis Vrbis poſſeſſionem Monachi diuitis Augiæ , iccirco loci eius Abbas Conradus illuſtris Baro de Zimbern donauit eaſdem ſorores aliquibus curtibus & prædiolis Phulenſis pagi . Poſtea tranſlatum eſt hoc ipſum Cęnobiolum Vlmæ mediocriter iam inchoatum,ex urbe in uiciniam arcis Seflingenſis,quæ Comitum erat Dillingenſium,anno Chriſti 1250 ab ipſo Hartmanno Comite Dillingenſi & Epiſcopo Auguſtano:qui S.Claræ illic profeſſionem & ordinem dicitur inſtituiſſe primus.Accidit uero paulo poſt anno uidelicet 1258 ut huius Epiſcopi pater,Hartmannus etiam dictus,Vahingi in oppido & arce hodie Vvirtēber- Vahingē.
gēſis ducat⁹ habitās, odio ſoceri ſui Egidij Comitis à Kelmūcz flagrās inextinguibili,

Dillingenſis Comes capite plectitur.

ſcribam quendam ſubornaret, ut ab eo Egidius Comes trucidaretur: Accuſatus uero Dillingenſis Hartmannus ob deſignatum tale facinus apud Treuerenſem Archiepiſcopum, Henricum Imperij locum tenentem ſub interregno, capitur & Treueri ad inſtantiam Kelmuncenſis familiæ capite plectitur. Habebat Hartmannus Epiſcopus matrem adhuc ſuperſtitem Dominam Vuilburgin Comitiſſam Kelmuncenſem: quæ cum propter amiſſos omnium chariſſimos amicos, Egidium patrem ac Hartmannum maritum, uerſaretur in ſummo luctu; expaciata eſt aliquoties ex arce ſua Vahingenſi ad ſorores S. Elyſæ prope Seflingenſem arcem habitantes, à quibus cum conſolationis plena uerba audiſſet plurima, uideretq́ piam ac relligioſam illam Monialium conuerſationem: dono dedit pro ſalute animarum cum parentis, tum mariti ſui arcem Seflingenſem cum omnibus uicinis & ad illam ipſam arcem ſpectantibus pagis, iubens ut Cœnobium ipſum ſplendidius nunc quàm fuiſſet hactenus conſtrueretur, imò pro pluribus ſororibus recipiendis etiam ampliaretur: quod ita factum eſt, ſub Aduocato Monaſterij Vlrico Comite de Helffenſtein Dominæ Vuilbirgis altero genero. Habebat uero hæc ipſa Domina Vuilbirgis præter Dominum Hartmannum Epiſcopum, alium inſuper filium 14 annos natum, quem ut alterum etiam Religioſum facere ſecum decreuerat. Sed aliter uiſum fuit ſuperis: morſus enim puer à rabido cane, paucis diebus poſt extinctus eſt. Ibi miſerrima mater Cœnobio nuper ampliato & liberaliter à ſe donato, iam & ſe ipſam & reliqua ſua omnia tradidit: cuius ipſa mox etiam Abbatiſſa & gubernatrix deſignata cum octo annis & tribus Menſibus ſeptuaginta duarum monialium congregationi præfuiſſet, euocata eſt ex hac lachrymarum ualle, & corpore caduco in hac ipſa à ſe fundata Abbatia honorifice tumulata anno 1281, eodem loco quo filius etiam à rabido cane morſus, cubat. Donatum eſt amplius hoc Cęnobium à nobilibus de Vueſterſtetten, & à Palatino quodam Tubingenſi qui Vuilburgis fundatricis gener etiam fuiſſe legitur. Abbatiſſarum huius loci talis eſt ordinaria ſucceſſio.

1 Hedvvigis præfuit congregationi huic intra muros adhuc Vlmenſes conſtitutæ: Sed quàm diu id neſcitur.

2 D. Anna à Freyberg.

3 D. Vuilburgis Comitiſſa translatrix & ſecundaria fundatrix: quæ cum octo annis præfuiſſet, & tribus Menſibus, deceſſit ex hac uita anno 1281.

4 D. Barbara à Rechberg.

5 D. Barbara à Freyberg.

6 D. Clara Crefftina patritio ſanguine apud Vlmenſes nata.

7 D. Elyſabetha Crefftina.

8 D. Agatha Riſslina.

9 D. Meburgis Strelerina. Vlmenſis.

10 D. Criſtina Strelerina, & ipſa Vlmenſis: quæ legitur obijſſe anno 1489. Sub eius gubernatione reformatum eſt Cœnobium iuſſu ſummi Pontificis Sixti quarti à Georgio & Henrico Abbatibus Hirſaugienſi & Blaubyrenſi anno Domini 1484: & eodē anno uenit Cœnobium in tuitionem S.P.Q. Vlmenſis Guilelmo Beſſerero & Ioanne Ehingero conſulibus.

11 D. Elyſabetha Reichnerin conſtituitur anno Domini 1484 ab his qui reformatores miſſi erant. Hæc anno Domini 1493 de nouo ex imis fundamentis condidit Cęnobium longeq́ pulchrius (quàm antea fuerat) illuſtrauit. Præfuit annis 19. Emigrauit ex hac uita anno 1513.

12 D. Cordula à Riſchach nobili genere nata, ſed quæ uirtute etiam & uitæ probitate non eſt ignobilis, eligitur uiuente adhuc Elyſabetha in coadiutricem anno Domini 1508: poſtea uero in Abbatiſſam, mortua Elyſa: præſidet laudabiliter, prudenter & utiliter 44 ſororibus hoc adhuc currente Iubilæo.

SORETHVM.

SORETHVM, uulgata uoce hodie Schuſſenrietum à Schuſſio præterfluente fluuio (qui prope Ereskirchium in lacum Acronium influit) ſic dictum: præclarum ordinis Præmonſtratenſis in Conſtantienſi diocœſi Cœnobium, in Sueuia propè Alendorphum arcem Baronum à Khinngſeck ſitum: fundatum eſt, & ex arce in Monaſterium conuerſum, anno Domini 1188 ſub Imperatore Friderico Barbaroſſa in Dei omnipotentis, & Diuæ Virginis Mariæ, ac S. Magni confeſſoris honorem, à Berengario & Conrado Baronibus de Schuſſenriedt, Equitibus auratis: quorum prior Monachus etiam Conuerſus, ut uocant, eiuſdem Cœnobij ſui factus eſſe legitur. Primos Monachos miſit ex Alba ſeu minore Augia Vlricus à Thannen præpoſitus Augienſis quartus. Præpoſitorum eius loci talis reperitur, etſi mancus aliquibus locis, Catalogus.

1 Fridericus primus præpoſitus, qui cum Berengario altero ex fundatoribus in unũ tumulum poſitus eſt.

2 Mangoldus ex Rodenſi Cœnobio aſſumptus Friderico ſucceſſit: qui cum 4 annis præfuiſſet, Rotum redijt. Sub eius gubernatione uaſtatum eſt Cœnobium & concrematum poſt obitum Baronum à Schuſſenriedt, à Conrado quodam de Vvartemberg, qui uxorem duxerat fundatorum ſine maſculis hæredibus obeuntium ſororem, & bona Cœnobio incorporata putabat ad ſe magis quàm ad Monachos huius loci pertinere.

3 Menfridus ex Rockhenburgo aſſumptus, tandem etiam ad ueterem nidum reuolauit, & ibi præpoſitus eſt deſignatus.

4 Luittherus uir bonus & ſimplex, ad gubernandum Cœnobium parum idoneus, idcirco mox à præpoſituræ clauo iterum amotus.

5 Burcardus ex Biberaco natus, Vir præclare doctus: præpoſitus tandem Vrſpergẽſis Cœnobij anno Domini 1215 deſignatus, cum ibi præfuiſſet 10 annis & aliquot Mẽſibus Obijt anno Domini 1226.

6 Conradus patria Vlmenſis, ex Rota aſſumptus præfuit trib. annis. Obijt año 1218.

7 Menfridus ſupra etiam nominatus ex Rockhenburgo iterum accitus redijt, quod bonus antea fuiſſet & utilis œconomus. Præfuit iterum & profuit annis duobus. Obijt anno 1220, ſepelitur Schuſſenriedi.

8 Rudolphus ex Augia minore aſſumptus negligenter præfuit duobus annis, & iterum ex gubernationis faſtigio deturbatur anno Domini 1222.

9 Conradus ex Martalenſi Cœnobio accitus, uir prudens ac admodum Religioſus, œconomus uero diligentiſſimus & optimus. Is poſt primam conflagrationem Cœnobium inſtaurauit, & ampliauit anno 1229, deſtructo & deiecto penitus ueteri caſtro, quod Baronum à Schuſſenried ac Vvartemberg fuerat domicilium. *Schuſſenried caſtrum.*

10 Hilbrandus Vvilyn de Michelvvynada nobilis genere: de cuius tamen nec uirtutibus nec uitijs quicquam amplius extat.

11 Albertus: de hoc præpoſito, & alijs quibuſdam, quorum etiam nomina interciderunt, plane nihil in literas relatum eſt.

12 Ioannes Feſerus, forte Fetzerus, Vir nobilis: de quo itidem nihil amplius ſcitur.

13 Ioannes Rubei oris cognomento. Obijt anno 1438.

14 Ortolphus Schorppius optimus œconomus, & illuſtrator Cœnobij ſui ſtudioſiſſimus ſucceſſit Ioanni. Deceſſit anno 1441, cum tribus præfuiſſet annis.

15 Conradus Rauber ultimus præpoſitus eligitur anno 1441, interfuit ſynodo Baſilienſi, ubi conſequutus eſt priuilegia Abbatis, & ornamenta Pontificalia: Primus itaq; huius Cœnobij Abbas præfuit laudabiliter 34 annis. Obijt anno Domini 1475.

16 Petrus Fuchſius ex Martorpho nobili Conſtantienſis Epiſcopatus oppido natus ſucceſſit Conrado, ſecundus Abbas: præfuit annis ſex. Obijt anno 1481. Habuit Germanum fratrẽ Ioannem Abbatẽ Augiæ minoris, qui obijt anno 1470. & àlium Henricũ præpoſitum in Vvaldſeehe, qui emigrauit ab hoc ſæculo anno Domini 1492.

17 Henricus

17 Henricus Auſtrius Doctor decretorum ſubrogatus Petro, præfuit 25 annis, diebus decem: exuit hominem mortalem anno Domini 1505, decima octaua Aprilis.
18 Ioannes Vvytmayer ex Mengenſi oppido Sueuiæ natus, præfuit laudabiliter 39 annis, & ſenio confectus Magiſtratu ſeſe abdicauit anno 1544. Obijt tandem 16 Calendarum Auguſti anno 1546.
19 Gallus Molitorius patria Morſemburgius, ad lacum Acronium natus, eximius Muſicus eligitur anno domini 1544, præfuit per unius ſaltem anni, & duorum Menſium ſpatium, & deceſſit citius, quàm anteceſſor, anno uidelicet 1545, ipſa die Sancti Benedicti.
20 Iacobus Rengerus ex Rauenſpurgo imperiali in Sueuis ciuitate natus, præſidet non inutiliter hoc adhuc currente Iubilæo. Habent in hoc Cœnobio celebria ſepulchra & reconditoria ſua nobiles Reguli de Vvynada, de Stuba, de Eſſendorph, & de Molbertshauſen.

SPAINSHARTVM magnificum ac præpotens, inſtituti Præmonſtratenſis ſiue Norberthini, Diocœſeos uero Ratisbonenſis Cœnobium, in ſuperiori Palatinatu inter Kemmatum ac Preſſatum Palatini Electoris oppida, non procul ab aſperi Culmenij altiſſima Marchionum Brandenburgẽſium arce in fertiliſſimo agro ſitum: fundatum legitur in honorem Beatæ Virginis Mariæ anno Domini 1145 ab Adelfolco de Reiffenberg, eiusque coniuge Domina Richinza: duobusque Adelfolci fratribus Reinholdo & Gerhardo de Reiffenberg, quorum inſigne fuit alba turris in rubea planicie. Aliud de his fundatoribus nihil hactenus reperi. Benefactores uero eiuſdẽ Cœnobij fuerunt, Otho dux Meroniæ, & coniunx eius Domina Beatrix. Lantgraphij de Falckhemberg. Henricus item Epiſcopus Ratisbonenſis, Eccleſiæ prius Bambergenſis diaconus, qui dono dedit Monaſterio oppidulum Eſchembacenſe, quod in ea ipſa uicinia ſitum eſt. Præpoſitorum huius loci talis extat Catalogus.

Rawchulm caſtrum. *Eſchenbach.*

1 Grimo præfuit annis ſex. Obijt anno 1151.
2 Vviggerus annis undecim. Obijt anno ſalutis 1162.
3 Conradus annis ſeptem. Obijt anno 1169.
4 Rudolphus annis tredecim. Obijt anno 1182.
5 Godeſcalcus præfuit annis uno & uiginti, Deceſſit anno 1203.
6 Godefridus ſedit ad gubernaculum annis octo. Obijt anno 1211.
7 Hermannus præfuit annis octo. Obijt anno 1219.
8 Henricus de Oſterhofen præſedit annis ſeptem. Obijt anno 1226.
9 Rupertus annis tribus. Obijt anno 1229.
10 Conradus annis ſex. Obijt anno 1235.
11 Heribertus præfuit annis quinque. Huic dono dederunt anno Domini 1238 Fridericus Vvalpot de Schvverencz, & eius filij Fridericus, Henricus, Reinholdus in caſtro Svverentz habitantes prædium Heerlech, quod antea fuerat Vvernheri militis cognomine Svveronis de Preſſat. Obijt anno 1240.
12 Henricus præfuit annis ſex. Obijt anno 1246.
13 Chuno annis tribus. Obijt anno 1249.
14 Arnoldus ſedit ad clauum annis quatuor. Obijt anno 1253.
15 Conradus præfuit annis ſeptem. Obijt anno 1260.
16 Ioannes præfuit annis 19. Obijt anno 1279.
17 Conradus ſedit annis undecim. Obijt anno 1290.
18 Henricus Egranus laudabiliter præfuit 24 annis. Obijt anno 1314.
19 Fridericus præfuit annis ſeptem. Obijt anno 1321.
20 Gregorius præfuit annis quindecim. Obijt anno 1336.
21 Vvolquinus Colonienſis præfuit annis duodecim. Obijt anno 1349.
22 Carolus ſedit annis ſeptem. Obijt anno 1356.

23 Erhardus Reutter deceſſit anno 1365, cum præfuiſſet annis nouem.
24 Martinus Erlebeck præfuit annis 21. Obijt anno 1386.
25 Henricus Sack Obijt anno 1397 cum ſediſſet annis undecim.
26 Engelhardus Vvildius præfuit 9 annis. Obijt anno 1406.
27 Conradus Bergelius ſedit annis 27. Obijt anno 1433.
28 Iordanus à Neuſeſs præfuit annis uiginti quatuor. Obijt 17 Auguſti anno Domini 1457.

29 Georgius Taurus à Guntzendorff eligitur 18 Auguſti eiuſdem anni, Viſitator & reformator Monaſteriorum Bohemiæ omnium: Is anno 1459 interfuit capitulo generali ab ordinis Præmonſtratenſis aſſeclis & primatibus celebrato ad S. Quintium in Normandia, ubi ex præpoſito primus huius loci Abbas factus eſt, Pontificalia inſignia impetrans à Beſſarione Græco, Cardinale, & Apoſtolicæ ſedis legato de latere. Bullam huius Priuilegij Dominus Hermannus Ochs Frater. Conuentus Viennæ operam dans literis à legato redemit 45 Rhenenſibus. Fuit bonus Oeconomus & utiliſſimus gubernator: fecit magnum lacum uicinum Monaſterio: pater eximius, pius, affabilis, benignus, principibus pariter uicinis ac ſubditis omnibus charus: præfuit in magna tranquillitate annis 46, Obijt anno ætatis 83, Chriſti uero anno 1503: die 17 Auguſti. *Primus Abbas Spainſhartinus.*

2 Hermannus Taurus à Vvolffhartshoff eligitur anno Chriſtianorum 1503: Erat iuris Canonici Licentiatus, uir (ut iſta adhuc tempora ferebant) mediocriter doctus. Sub hoc Abbate in bello Bauarico inter Philippum Palatinum & Albertum Bauarum geſto, Fridericus Marchio Brandenburgenſis occupare conatus eſt Cœnobium, ſibiq; ſubijcere tum uidelicet cum à Vvunſidlenſis oppidi præfecto Alexandro Luchouiano Vvaldſaſſum incendio uaſtaretur. In qua expeditione plurima damna Cœnobio Spainshartenſi illata ſunt. Hermannus igitur confectus iam ſenio, & periculis tantis non ſufficiens anno 1505 libere reſignauit gubernaculum.

3 Conradus à Vvichſenſtein uir liberalis & hoſpitalis, egregia corporis ſtatura & inſigni uocis ſuauitate præditus eligitur 15 Ianuarij anni 1505: præfuit annis 17. Obijt anno Chriſti 1522 Menſe Iunio.

4 Ioannes nobilis heros ex Oſtrofrancis de Egloffſtein, Artium Philoſophiæ Magiſter, & Decretorum Baccalaureus, Vir eximia uirtute præditus, eligitur anno Chriſti 1522 decima quinta Calend. Iunij: præfuit annis 17 laudabiliter & utiliter: Vir pacis conſeruandæ, & diſcordiarum inter principes Viros componendarum pio ac uerè Chriſtiano ſtudio, mortalium nemini ſecundus. Obijt anno 1539: ſepelitur cum tali Epitaphio à me illi compoſito. D. O. M.

Reuerendo in Chriſto patri ac Domino, D. Ioanni ab Egloffſtein artium ac iuris Magiſtro, heroi nobili, Abbati Spainshardiano quarto, concordiæ & pacis ſtudioſiſſimo H.M. ad poſteritat. memoriam P. eſt. Obijt fœliciter XVI. Maij anno Chriſtianorum 1539. Vixit annos circiter LIIII, præfuit annis XVII. Additum eſt uero huic Monumento ſequens etiam dyſtichon, cui annus (quo optimus Abbas ex hac uita deceſſit) per literas numerales inſertus eſt: Menſem ipſa Carminis ſententia exhibente.

RVraſVas VIoLas teLLVs habet aVrea fLores
CVM Spanſhartenſi reCtor In arCe rVit.

5 Ioannes Gries & ipſe uir nobilis, ſubrogatur Egloffſteynero: præſidet cum Ioanne Gleiſſentalero, & generis nobilitate & egregia uirtute prædito mediocriterq; litterato iuuene, hoc adhuc currente Iubilæo, ſemper ferè ualetudinarius.

SVMMVN-

SVMMVNTORIVM uel Alta ſpecula, Germanice Hohenvvartt: celebris olim arx Comitum Taurenſium, qui inter Halam & Oenipontem antiquitus habitantes, ab hac arce Comites quoq; de alta ſpecula uel Hohenvvartenſes dicti, arcem etiã Schrobenhuſianam condidiſſe perhibentur: Nunc uero Monialium Benedictinę profeſſionis & Auguſtanæ Dioceſeos elegans, in amœniſſimoq; monte ad Parrium fluuiolum ſitum Cœnobium: fundatum & ex arce in oratorium, ex domo uenationum & uoluptatum in precationum & honeſtorum ſtudiorum Domum conuerſum eſt à Rapothone Comite de Tauris, eiusq; coniuge Hemma Auſtriæ duciſſa, amborumq; horum honeſtiſſimorum coniugum liberis Ortolpho & Vvillitrude, in hoc ipſo Cœnobio quieſcentibus, de quibus tale ibi legitur Epigramma.

Ortolph, VVltrudis huic clauſtro cauſſa Salutis
Poſcunt obſequia ſub munere quottidiana:
Hemma quibus Mater, Rapatho quippe pater.

Templum Summuntorianum beatæ Virgini Mariæ & S. Petro Apoſtolorũ principi dicatum & conſecratum eſt anno domini 1074, indictione duodecima, ab Imbricone Epiſcopo Auguſtano, ſub Imperatore Henrico quarto. Ortolphus Comes, uerus fundator interfuit expeditioni aduerſus Sarracenos in Iudæam ſuſceptæ à Godefrido Bulionenſi, nobiliſſimo uictorioſiſſimoq; Lotharingiæ principe, quem adiuuit etiam in recuperanda terra Sancta & occupandis Hieroſolymis anno Chriſti 1099: Iccirco inſignibus Priuilegijs & plurimis relliquijs (quæ certis temporibus magna ueneratione in hoc Cœnobio oſtendi ſolent) donatus eſt à Romanæ Eccleſiæ Pontificibus. Obijt uero Ortolphus Comes in itinere, cum rediret à terra ſancta anteq; patriæ appuliſſet, ad quam tamen mortuus reuectus & in templo hoc Hohenvvartenſi honorifice reconditus & humatus eſt prope Sororem ac parentes. Poſt obitum fratris Ortolphi Domina Vvillitrudis omnia bona paterna, collectæ piarum ſororum congregationi & incœptæ à parentibus ac fratre domui Dei tradidit: cuius ipſa prima legi-
1. tur fuiſſe gubernatrix & Abbatiſſa. Extat de ea tale adhuc in Cœnobij Monumentis Epigramma:

Quando ualedixit VVltrudis inclyta mun
do
Floruit hic primo per eam Monaſticus or

Tumulo eiuſdem primæ huius loci & fundatricis & gubernatricis tales antiquitus ſuperadditi fuerunt uerſiculi, nunc omnino aboliti.

Virgo flos florum præclare, nitens ſuperorum
Gemma: tibi uota perſoluens concio tota
Per te ſaluari petit & pro fine beari.

Abbatiſſarum quæ huic dominæ Vvillitrudi ordinarie ſucceſſerunt, hæc ſola adhuc ſuperſunt nomina.

2 D. Luicardis 3 D. Hilburgis 4 D. Himeltrudis
5 D. Hildegardis, quæ præfuit anno 1160 6 D. Vota
7 D. Adelheidis 8 D. Mechtildis 9 D. Adelheidis ſecunda: præfuit anno domini 1240, pontificante Romæ Gregorio IX. Imperante Friderico Neapolitano. Sub eius gubernatione conſecratum eſt templum iterum à Sibothone Epiſcopo Auguſtano.
10 D. Sophia præfuit anno 1244 ſub P.M. Innocentio quarto.
11 D. AEmylia ab Appſperg. 12 D. Bertha præfuit anno 1316.
13 D. Elyſabetha Carbonaria à Starczhuſen præfuit anno 1373.
14 D. Oſanna à Parſpergk Obijt anno 1430.

15 D. Agnes Hornerin,paſtoris cuiuſdam filia,ex Holczenſi à ſe reformato Cœnobio adducta preter ſpem ac animi ſui uoluntatem huic loco præfecta, laudabiliter ac diutiſſime præfuit. Obijt anno 1468.
16 D. Clara ab Hohenkirchen,ſucceſſit Agneti Holczenſis Cœnobij Reformatrici:præfuit 15 annis. Obijt anno 1483.
17 D. Veronica à Seckhendorph,ex Ayſtetenſi S. Vvalburgis Monaſterio accita:præfuit octodecim tantum ſeptimanis. Deceſſit anno 1485.
18 D. Barbara ab Hinczenhauſen ex Neuburgo Danubiano accita, præficiur Abbaciæ anno 1485,præfuit laudabiliter ſex annis & totidem ferè Menſibus. Hac ad clauum Abbaciæ ſedente,Reformatum eſt Cœnobiũ eodem (quo præſidere cœpit) anno,ipſa Dominica poſt S.Michaelis feſtum,ab AndræaS. Montis Andecenſis & Georgio Schyrenſi Abbatibus. Sub Alberto Bauarorum Duce & Ioanne Vverdenbergenſi Comite,Epiſcopo Auguſtano. Obijt anno 1490.
19 Domina Chunigundis Beckhina,nobili genere nata,ex Neuburgenſi ad Danubium ſedente Conuentu euocata,ſucceſſit Barbaræ : præfuit 21 annis,& Reſignans anno 1511 propter afflictam ualetudinem,nouem adhuc annis ſuperſtes manſit.
20 D. Catharina Vogelhuterin ex Kiczenbuhel oppido Bauarico nata : eligitur añ 1511,præfuit 34 annis. Obijt añ 1545 in die S.Mathiæ. Sub eius gubernatione, incendio perijt Cœnobiũ añ 1516,quod ipſa mediocriter iterũ erexit & inſtaurauit.
21 D. Scolaſtica à Pappenberg ex Pergenſi Conuentu euocata:conſtituitur Summuntoriana Abbatiſſa in Martio anni 1545. Præſidet laudabiliter & utiliter hoc adhuc currente anno 1551. Sub eius gubernatione Cœnobium direptum & ſpoliatum eſt in bello Germanico ſeu Smalchaldico ut uocant, cum à Sebaſtiano Schertlione Ciuitatum Imperialium Duce,tum à Vicinis Ciuibus Hohenvuartenſibus. Proxime enim Cœnobio adiacet eiuſdem nominis præclara Marca,que Bauarorũ Duci paret.

THIERHAVPTVM ſuperioris Bauariæ celebre Cœnobium, ad Achium Piſculentiſſimum riuum, non procul à Lyco,tribus ab Auguſta Vindelicorũ & totidem à Danubiana Peninſula (hodie Danavueerd) duobus uero à Khayno Bauarorum oppido milliaribus,in colle (ex quo & Auguſta & Donavuerda uideri poſſunt) ad eiuſdem nominis amplum Pagum , fœcundo & maxime fertili loco ſitum:ab Animali ſeu fera (quæ in uenatione ibi Thaſſilonis Ducis filium trucidauit) ſic dictum: Ordinis D. Benedicti,Dioeceſeos uero Auguſtanæ.Id inq; fundatum & inchoatum legitur in honorem Diuorum Petri ac Pauli Apoſtolorum,à magnanimo ac potẽtiſſimo Bauarorum Duce Thaſſilone,anno Domini 750:quo ferè tempore idem Thaſſilo Vveſſenbrunnenſem eiuſdem Monaſtici Inſtituti Abbatiam erexiſſe dicitur fundator. Thaſſilo aduerſus Imperatorem Carolum Magnum aliquoties rebellis,tandem ſub iugum miſſus Monaſterio S. Nicolai Patauienſi incluſus legitur:ubi tale eius extat Epitaphion. Veſſenbrunn. S.Nicolai Cœnobiũ Patauiẽſi.

Thaſſilo Dux primum,poſt Rex: Monachus ſed ad imum:
Idibus à terris deceſſerat ille Decembris.

Obijt anno Domini 787,Menſe Decembri.Is Odilonis Bauarorum Ducis,ex Hiltrude Pipini Regis ſorore filius fuiſſe legitur:multorum Cœnobiorum fundator.Auctum uero,locupletatum & poſt primam incinerationem quaſi denuo reædificatum ac Secundario fundatum eſt Thierhauptum à Lothario Ludouici pij filio tertio,Germanico Imperatore,annum Chriſti circiter 846. Tertio uero renouatum & auctum eſt à Gebhardo Ratisbonẽſis Eccleſiæ Epiſcopo,Vvittelsbacenſis Comite Palatino, eiuſq; Germano fratre Rapathone fundatore Summuntoriano,Rapathonuſq; coniuge,Domina Hemma alibi Benedicta,Comitiſſa in Vverdæa,anno Dominicæ In-

c carnationis

carnationis 1022: à quorum poſteritate ſemper deinde in precio habitum auctum & ampliatum eſt, quæ celebre ibi habuit reconditorium. Habet hoc Cœnobium in ea ipſa uicinia ultra Lycum, præclaram arcem Kullental, cuius incolæ ac Domini olim Comites erant. Subiugarunt uero eam anno 1270 Dapiferi à Dornſperg, qui uiciſſim eam anno Chriſti 1361 Domino Marquardo Epiſcopo Auguſtano uendiderunt. Sunt in eadem uicinia plura Caſtra, Biberbachium à Caſtoribus (quorum ingens ibi copia eſt) dictum: & Dornſpergum, à quo Dapiferi ſupra nominati originem ſuam trahunt, hodie dirutum ferè. Eſt in hoc ipſo Lyci tractu, non procul ab arce Kulental, Cœnobium Virginum Deo dicatarum Holcz dictum, quod gubernatricem Magiſtram habere ſemper ſolet. Verſus Khaynum Bauarorum oppidum eſt Arx Dominorum Fuggarorum præclariſſima Oberndorffum ad Lycum amnem ſita, quam D. Antonius Fuggarus maximis ſumptibus conſtruxit. Abbatum Thierhauptenſium talis à me conſutus eſt Catalogus:

Kullētal: Arx. Biberbach Dornſperg. Holcz Cœnobiū. Oberndorff.

1 Vlinus eligitur & conſtituitur ab ipſo fundatore D. Thaſſilone, anno gratiæ 752: quamdiu uero præfuerit in Annales non eſt relatum.

2 Gulielmus Vlino ſucceſſit: ſed nec de iſto quicquam amplius libris mandatum extat, quemadmodum etiam de ſucceſſoribus aliquibus.

3 Marquardus alibi Madegoldus.

4 Henno. Poſt hunc aliqui deſiderantur, quorum nomina ad noſtri ſeculi notitiā minime peruenerunt: euerſum enim eſt funditusq; ferè deletum Thierhauptenſe hoc Monaſterium ab undiquaq; per omnem Sueuiam ac Bauariam impune penè ſub Imperatore Ludouico tertio graſſantibus Hungaris, qui tamen ad Lycum tandem (poſt maximam harum Regionum uaſtationem) ab hoc Imperatore Ludouico magna clade affecti ſunt.

5 Hunibertus alijs Himbrico dictus poſt tertiam Cœnobij reſtaurationem (quæ à Gebhardo Ratiſbonenſi Epiſcopo apud S. Emeranum Ratiſbonæ ſepulto facta legitur) præſidere cœpit, annum Chriſti circiter 1020. Deceſſit uero cum ab officio tum ex hac Momentanea uita, anno Chriſti 1036.

6 Haymo Huniberto ſucceſſit. 7 Odevuinus Haymoni.

8 Godeſcalcus Odevuino. 9 Arnoldus Godeſcalco.

10 Marquardus Arnoldo. 11 Erckhenboldus Marquardo.

12 Henricus Erckhenboldo: Is benefactricem habuit ſui Cœnobij maximam, piam admodum ac nobiliſſimam fœminam Gebbam de Bach, quæ & aurea & ſericina ornamenta plurima dedit templo Thierhauptenſi.

13 Vdalricus cognomento Vulpes, præfuit anno Domini 1308.

14 Henricus de Höchſtetten, inſtaurator Cœnobij huius per incendium collapſi. Obijt is anno Chriſti 1353 nihil enim aliud de eo ſcriptum reperitur uſquam, quàm quod Reſignarit.

15 Conradus Henrico ſubrogatus eſt. Obijt is anno 1366.

16 Vdalricus ex Monacho Schyrenſi Abbas Thierhauptenſis deſignatus, præfuit annis ſex. Deceſſit anno 1372. 17 Herneſtus. 18 Georgius.

19 Ioannes uir magni Ingenij, optimi conſilij & meritorum maximorum. Ludouici Bauarorum Principis Conſiliarius: ſub quo cum incendio perijſſet Monaſterium, inſtauratum idipſum ab eo eſt magnifice anno Dñi 1403. Obijt anno Chriſti 1406.

20 Vlricus de Luczelnburg.

21 Ioannes Bruno Obijt anno 1439, ſepelitur in Ambitu.

22 Fridericus præfuit annis 17. Obijt anno 1456.

23 Thomas optimus initio Monachorum inſtitutor, poſtea ad Abbatiæ gubernationem aſſumptus, utiliſſimus etiam Paterfamilias. Præfuit annis ſeptem. Obijt anno 1463.

24 Henricus Neuius præfuit annis 15. Deſijt eſſe inter mortales anno Salutis

Chriſtianorum 1478. Poſt eius Obitum uacauit Abbatia annis duodecim, quibus in manu ac poteſtate Secularium fuit, quorum negligentia & incuria ad ſummam anguſtiam res Cœnobij huius deductæ ſunt.

25 Georgius eligitur anno 1489, ſed quamdiu præfuerit, ignoratur.

26 Ioannes à Vveſternach ſucceſſit Georgio, Vir nobilis, ſed de quo nihil amplius annotatum reperitur.

27 Vdalricus de Vverdæa præfuit anno Domini 1491. Poſt eius Obitum iterum præfuerunt huic loco quatuor Seculares, Sacrificus quidam de Vvittelsbach, & Thomas Gaulrapp, Vvolffgangus quidam Conuerſus in Altonis Monaſterio de nobili Proſapia Gandizellorum & Caſtelius Erneſtus Parrochus in Neunkhirchen qui præfuit uſq; ad Abbatem Ioannem. Translata erat gubernatio ad Sæculares, quod Monachi & Abbates negligentiores fuiſſent & minus curioſi de ſpiritualium adminiſtratione. Sub hoc Caſtelio reformatum & reconciliatum eſt Cœnobium anno Domini 1494 à Ioanne Epiſcopo Adrimitano.

28 Ioannes cognomento Hardlieb pauperum & egenorum ſuſtentator fidiſſimus & benigniſſimus: Reſignauit Abbatiam anno Domini 1501. Obijt anno 1505.

29 Petrus Hamaxurgus ex Auguſtano S. Vlrici Conuentu euocatus, ſucceſſit Reſignanti Ioanni. Præfuit per decennium laudabiliter. Vidit in bello Bauarico & Cœnobium & Pagos ſuos exuri: quo tempore ipſe per biennium exulauit Auguſtæ. Tandem uere pacata iterum Bauaria ſuis redditus, ita Cœnobium inſtaurauit, ut eius ſecundus fundator dici meruerit. Obijt anno 1511.

30 Leonhardus Græcus ex D. Vdalrici Auguſtano Conuentu & Sodalicio, unanimi omnium fratrum conſenſu accitus eſt anno Chriſti 1512. Is præclare ea abſoluens omnia, quæ pro reſtaurando Monaſterio ab Anteceſſore erant inchoata, laudabiliter præfuit annis uno & uiginti, Reddidit Abbatiam Conuentui, anno Dñi 1533. Obijt ſexto Menſe à Reſignatione, in Vigilia S. Laurentij. Sepelitur in Ambitu, cum digno uirtutum & meritorum ſuorum præconio, parieti inſerto.

31 Ioannes Rumpffardus Conuentualis apud S. Vlricum Auguſtanum, aſſumitur in Abbatem Thierhauptenſem anno 1533: præfuit utiliſſime & ſumma cum laude annis quatuordecim. Sub eius gubernatione ſepelitur in hoc Cœnobio anno Dñi 1540 in ipſis Nonis Martijs Ioannes Kőnlin Abbas Vlrichianus, cum tali Epitaphio.

Hic iacet Auguſtæ quondam qui floruit Abbas
Ioannes Kienlin Relligionis honos.
Si quæris, cur non propria tumuletur in æde?
Quod Lutheranam reſpuit ipſe fidem.

Vidit Abbas hic Rumpffardus magno animi dolore, anno Domini 1546 in bello Smalchaldico bis Cœnobium ſuum diripi, primum à Lantgraphianis & Smalchaldicis confœderatis, moxq; iterum ab Hiſpanis. Reſignauit gubernaculum anno ſequenti, decima Maij: cum paulo ante in hoc Cœnobio ſuo ſepeliſſet Andræam Lucium Abbatem Fultenbacenſem, qui metu Confœderatorum Thierhauptum conceſſerat. Obijt ipſe poſtea anno 1548 Languore ac mærore animi conſumptus in ipſis Idibus Martijs. Sepelitur in templo Thierhauptenſi, cum tali Epitaphio.

Ioannes Rumpfard multo qui præfuit Abbas
Sudore in Thierhaupt hac requieſcit humo:
Quem ſi tranſieris Chriſti quandoq; fidelis
Tu Chriſto præcibus conciliato pijs.

Ego ab Abbate ſucceſſore rogatus, eundem tumulum tali Epigrammate oneraui.

Rumpffardus cubat hic uenerabilis ipſe Ioannes
Qui fuit hac Abbas dignus in æde ſacra.

Temporibus cuius bellum bis exarſit in oris
Aduerſus caput ó Carole Quinte tuum.
In quo bis miſer ille pater ſua diripi ubiq;
Mœnia uidit, & hæc condita templa Deo:
Primum á Germanis Heßis rigidiſq; Sueuis:
Cæſar ab Hiſpano milite deinde tuo.
Hæc clades rabieſq; ſeni mortem attulit atram,
Quæ potuit nobis abripuiſſe uirum:
Perpetuam cuius laudem nulla obruet ætas
In terris: pia nam Spiritus aſtra tenet.

Eundem Abbatem tali Epitaphio honorauit & poſteritate notum eſſe uoluit Magiſter Beatus Dinnerus Vberlingenſis.

Vno é fonte oritur totus quod continet orbis
Et ſimilem ad metam ſingula quæq; cadunt.
Quicquid enim natum eſt, id rurſus obire neceſſe eſt:
Hanc uoluit legem rebus ineſſe Deus.
Hinc ea Sors homini eſt, Dominus quã dixerat Adæ
Non permanſurum (qui foret) eſſe diu.
Diuitiæ fugiunt & opes auriq; talenta:
Ad nudum Vermes corpus & oſſa uorant.
Ergo quicquid agas, ſortis memor eſto miſellæ:
Sola manet pietas: cætera mortis erunt.
Non parcit Lacheſis cuiq;, uerum omnibus æqua
Vt forti, timido ſic ſua fila ſecat.
Sic dites inopeſq; omnes, pueriq; ſeneſq;:
Nolint ſiue uelint: hac quoq; lege ruunt.
Hæc eadem rapuit nobis pietate Ioannem
Rumpffardum inſignem & dexteritate uirum:
Rexerat is bene Thiernhauptum, cui præfuit annis
Bis ſeptem totis: Dogmata ſacra docens.
Vnde manent ipſum hic laudes, alio bona cœli
Poßidet in ſeclo: præmia digna pijs.
Tu quoq; nos olim duc (qui regis omnia ſolus)
Ad quæ es pollicitus gaudia uera Pater.

32 Ioachimus Fendius patria Faucenſis, é S. Vlrici Auguſtana Abbatia euocatus: Præficitur Thierhauptenſibus Cœnobitis Abbas decima Maij, anno Chriſti 1547, ætatis ſuæ Triceſimo quarto. Vir procerus, Latinarum literarum non ignarus, humanus & Hoſpitalis. Is hoc adhuc præſidet currente 1551 anno fideliter & fœliciter. In eius gratiam de Cœnobij huius prima Origine, tale luſi ſuperiore anno, cum ex Auguſtanis Comitijs uiſendi eius loci ergô expaciatus eſſem, Heroicum Epigramma: parieti templi inſertum.

Thaſſilo

Tbaßilo Boiorum Dux, Longobardicus & Rex
Ex Odilone ſatus Regiſq; Sorore Pipini
Hiltrude: has primus ſuperis erexit & aras
Et ſacras ædes, Monachorum ut ſeruiat illic
Collectus cætus Domino Gnatoq; patriq;
Spirituiq;: Deo trino, uirtute ſed uni.
Condidit at, quod (dum Venator retia tendit
Inſidiaſq; feris) Gnatum amiſiſſet ab una
Hoc in rure fera percuſſum auideq; peremptum.
Quod lector, Ioachimus ego te Fendius Abbas
Scire uolo. Tu fundatori læta precare
Omnibus atq; bonis, in noſtra hac æde ſepultis.

TRVTTENHVSIVM Cœnobium ordinis Canonicorum Regularium S. Auguſtini ad pedem altiſſimi Montis S. Otiliæ in Alſatia ad Voſagum per amæno loco ſitum, fundatum eſt in honorem Beatæ Virginis Mariæ ac S. Nicolai Epiſcopi ſub Lucio eius nominis tertio Pontifice Max. Imperatore uerò Friderico Barbaroſſa, Sueuiæ & Alſatiæ Duce, Potentiſſimiq; S. Otyliæ Cœnobij aduocato: anno Domini 1181, à Domina Herrade inſigni ac doctiſſima Abbatiſſa in Altitona ſiue S. Odyliæ Monaſterio: & à Domino Gunthero Germano fratre prædictæ Abbatiſſæ, nobili uiro de Vvinheym & Lantſperg, ex eiuſdẽ prædio quodam quod ipſe libere dedit, ad conſtruendam domum Dei augendamq; Relligionem tunc temporis uſitatam. Habuit Cœnobium id ſemper fere gubernatores Præpoſitos, qui à prima fundatione ad hæc noſtra uſq; tempora hi fuerunt.

1 Volcmarus Marbacenſis Eccleſiæ, in Alſatia etiam, medio ferè itinere inter Colmariam & Rufachium Ciuitates ſitæ Canonicus: primus conſtituitur huius loci Præpoſitus anno 1181: Præfuit annis 30. Obijt anno 1211. *Marbach Cœnobiũ.*

2 Fridericus Volcmaro ſubrogatus præfuit annis 28 deceſſit ex hac uita mortali anno 1239.

3 Falco Abbas prius Marbacenſis, ſucceſſit Friderico: præfuit annis tribus. Obijt anno 1242.

4 Vvolphramus præfuit annis undecim. Obijt anno 1253.

5 Hanemannus.

6 Eberhardus.

7 Vvaltherus. Obijt anno 1281.

8 Henricus præfuit annis uiginti tribus. Obijt anno 1304. Sub hoc Præpoſito fundatum eſt anno Domini 1288 Sacellum S. Margaridos & Magdalenæ, per uirum ſtrenuum Guntherum de Landesberg militem ac Vicedominum, per nobilemq; Dominam Adelheidin de Thanne uxorem eius.

9 Sifridus ſedit ad præpoſituræ clauum annis 13. Obijt anno 1317.

10 Ioannes præfuit 18 annis. Obijt anno 1335.

11 Ioannes ſecundus præfuit 25 annis. Obijt anno 1360.

12 Oſualdus nobilis de Beruuenſtein: Cuius ſoror Domina Elyſabetha quieſcit in Sacello S. Margaridos: præfuit 6 tantum annis. Obijt anno Domini 1366. Sub iſto Præpoſito domus hæc incendio perijt, combuſta per Anglos, qui Alſatiam deprædabantur anno 1365 & paulo poſt cæſi ſunt propè Baſileam.

13 Henricus Præpoſitus ſedit ad clauum annis ſex. Obijt anno 1372, Sepelitur ad S. Arbogaſtum Argentinæ.

14 Rudolphus præfuit 7 annis. Obijt anno 1379.

15 Rulinus præfuit 24 annis Obijt anno 1403.

16 Burcardus præfuit 15 annis Obijt anno 1418.
17 Andreas Fabri de Baſilea præfuit 9 annis. Obijt anno 1427.
18 Ioannes Betſchelinus de Barrio, præſedit annis nouem. Obijt anno 1436.
19 Nicolaus Vviſſenburgius ſucceſſit Ioanni: Vidit Cœnobium ſuum diripi, incendi ac miſerè uaſtari anno Domini 1444, ab Armeniacis qui Duce Delphino non ſine magna Germaniæ clade, hoſtiliter graſſabantur per totam Alſatiam. Ipſe tamen Cœnobium mox (fugatis & Heluetiorum manu partim cæſis hoſtibus) reædificauit & Reformauit ac Capitulo generali Vvindeſheymenſi ſubiecit: ipſe etiam mutato titulo ex Præpoſito Prior factus eſt: quam diu uerò præfuerit aut quando obierit, ignoratur.
20 Ioannes de Dulmannia ſubrogatur Nicolao diligens illuſtrator Cœnobij euerſi prius per Armeniacos Prædones, Vulgo **die armen geckenn.**
21 Albertus poſt Ioannem eligitur anno 1492, præfuit per unius ſaltem anni ſpacium Obijt anno 1493.
22 Conradus Volcius ex Argentorato natus præfuit 8 annis Obijt anno 1501.
23 Ioannes de Eſchavu præfuit annis 6.
24 Gerhardus eligitur anno 1507 præfuit 4 annis.
25 Vvernerus præficitur anno 1511 ſedit ad gubernaculum annis duobus.
26 Balthaſarus conſtituitur Prior huius loci anno 1513. Præfuit annis 7. Sub eo humatus eſt anno Domini 1516 in eius Cœnobij media Eccleſia Vvolphius nobilis Heros ab Vttenheim, cum tali Epitaphio.

VVolphius Vttenheim miſeranda morte peremptus
Increperæ noctis tempore ab enſe ferox
Occubuit non ſperata nece nec meditata
A quibus haud timuit: ſed requieſcat, amen.

27 Ioannes de Sonſpach eligitur anno 1520, præfuit annis 9. Sub eo Cœnobium uaſtatum eſt à ſeditioſorum Alſatarum agricolis.
28 Antonius de Colonia præficitur Cœnobio anno Domini 1529 præſidet hac nimirum noſtra adhuc tempeſtate.

Dixi Truttenhuſium eſſe ad pedem celeberrimi illius Montis, quem 4 miliaribus ab Argentina diſſitum, S. Odyliæ iugum & Voſagi aut ut alij dicunt Vogeſi caput uocant. Cuius meminit Phileſius in carmine ſuo de Voſago, in hæc uerba.

Mons Vogeſus ſumit Rhætorum ex Alpibus ortũ
Et uiridi coſta te quoq; Treuir adit.
Gallica Teutonicis qui ſeparat arua Colonis
Et Mediomatricæ mox uidet urbis agros:
Odylia in ſummo requieſcit uertice montis
Odylia Alſatici gloria ſumma ſoli.

Inferius Monaſterium in umbilico Montis S. Odyliæ. Aſcendamus igitur per amæniſſimum Lucum (qui Cœnobijs interiacet) ipſum etiam Montem, & quid antiquitatum Eccleſiaſticarũ habeat, uideamus. In Vmbilico ferè Montis, eſt Inferioris Monaſterij uulgô Nidermünſters præclarum nobilium puellarum Deo dicatarum, eidemq; iuxta inſtitutum D. Benedicti ſeruientium Cœnobium: Cuius certum tamen initium & uera origo me hactenus latet. Vetuſtiſſimum autem eſſe & eodem ferè tempore conſtructum ac fundatũ, quo Altitonenſe S. Odyliæ Monaſterium cœpit, inde conijcio, quòd D. Odylia ipſa ſeſe utriuſq; tam ſuperioris quã inferioris uidelicet Monaſterij Abbatiſſam ſcripſerit, Inuenio item templũ inferioris

rioris huius Monaſterij à Mantuano quodam Epiſcopo conſecratum eſſe anno 1184. Adſcribam uerò hîc Abbatiſſas, quarum nomina in Cœnobio hoc (quod anno Domini 1541 uniuerſum pene domeſtico incendio conflagrauit) ſalua adhuc repperi & obliuione nondum oblitterata.

1 D. Gutelindis prima Abbatiſſa eius (fortaſſe S. Odyliam primam eiuſdem fundatricem ut aliqui uolunt ſequuta) fuiſſe legitur.

2 D. Edelindis ut nomine ita re etiam ipſa, hoc eſt uirtute & pietate uerè nobilis Abbatiſſa: præfuit Monaſterio inferiori, ſed quo tempore, id ad noſtram noticiam non peruenit.

3 D. VVilbirgis præfuit ante & poſt annos Domini 1256: ut ex Epigrammatibus quibuſdam uidere licet. In ambitus enim ingreſſu & ſaxea quadam columna ſic legitur: Anno ab incarnatione Domini. M. CC. LVI.

Conſtructum tale conſtat nobis laquear e
Tempore prælatæ VVillburgis uocitatæ
Quæ Chriſto grata maneat cum plebe beata:
Hoc opus ad metam ſtuduit quæ ducere lætam
Centeno fructu benedicetur ſine luctu.

In ipſo uerò ambitu ſub ſaxea teſtudine talis adhuc ſuperſtes eſt inſcriptio: de illa ipſa Abbatiſſa VVilburgi. Anno ab incarnatione Domini M. CC. LVII.

Ad metam ducta ſunt hic laquearia ſtructa
Tempore prælatæ VVilliburgis uocitatæ
Quæ cunctis grata, ſis cælicolis ſociata.
Et plebs dans gratis operi ſtudium pietatis
Fructum centenum ſine luctu portet amænum.

Veterum Abbatiſſarum aliarum omnium, nomina cum rebus interciderunt. Recentiorum uero, ſola hæc extant:

4 D. Margaretha Senij deceſſit ex hac uita mortali anno domini 1460, ſepulta è Regione Suggeſti.

5 D. Margaretha de Khandelm, ex Veſtriç Regno nata: præfuit annis 15 Obijt anno Domini 1475.

6 D. Vrſula de Tribeln præfuit annis 39. Obijt anno 1514 tertia Nonarum Aprilis, Sepelitur in medio choro.

7 D. Roſina à Lapide, præfuit uiginti annis. Deceſſit anno 1534. Sepelitur prope D. Vrſulam.

8 D. Vrſula à Ratzenshuſen ultima huius loci Monialis, tenaciſſima fœmina: conſtituitur ab Epiſcopo Argentinenſi Gulielmo, non quidem Abbatiſſa, ſed Locũtenens & præfecta: hæc anno Domini 1541, aliô ad conuiuium quoddam inuitata dum abeſt, interim incendium domi natum eſt, quo totũ Monaſterium in cineres ac miſerrimas ruinas collapſum eſt: quód poſtea Senatus Canonicorum Argentinenſium occupauit ac præfecto cuidam habitandum & gubernandum commiſit. Fuiſſet dudum opus utriꝗ huic Monialium Sodalitio ſecunda aliqua Rilinde & Reformatore quodam Barbaroſſa: ſed cum is deeſſet & Magiſtratus negligenter iſta curaret, DEVS reformandum locum ac dura uiſitatione in eum animaduertendum cenſuit; in quo non admodum regulariter (ne quid amplius dicam) uiuebatur.

In ſummitate uerò & apice Montis huius famoſiſſimi ac amæniſſimi eſt Altitona uel ut Germanicè uocant, Hohenburgenſe Monialium S. Odyliæ Monaſterium ſpacioſiſſimum ampliſſimumq́; : quod anno Domini 690 ſub Childerico Francorum Rege, ab Adelrico Ethicone S. Odyliæ patre, Regio in Alſatia præfecto, eiuſdemq́; Childerici conſanguineo in ſuperiori Ehenheymio, ciuitate Alſatiæ curiam ac ſedem ſuam ducalem habente, inchoatum ac (arce Regia in domum DEI conuerſa) conditum, ampliſſimisq́; prouentibus annuis munificentiſſimè donatum eſſe legitur. Huius loci Abbatiſſarum itidem ut inferioris Monaſterij non extat amplius integer Catalogus: Subiungam uerò harum nomina, quæ ad noſtram notitiam peruenerunt.

1 S. Odylia, Adelrici ducis ac Alſatarum præfecti filia: Abbatiſſa huius loci prima fuit. Eius tumulus honorificus, adhuc cernitur in ſacello, quod poſt noſtri ſæculi conflagrationem inſtaurauit iterum mediocriter Reuerendiſſimus Princeps. D. Eraſmus à Lymburg, Epiſcopus hac tempeſtate Argentinenſis.

2 S. Eugenia, ſecunda huius Monaſterij domina & Abbatiſſa, in eodem ſacello cubat, honorificè tumulata. Poſt hanc, nullam amplius inuenio Abbatiſſam, uſq́; ad tempora Friderici Barbaroſſæ Sueuorum & Alſatarum ducis, poſtea in Imperatorem electi, qui audiens ueſtales huius loci, procul à prima inſtitutione deuiaſſe luxuq́; ac diuitijs laſciuire, reformaturus Cœnobium uniuerſum, eiectis laſciuientibus uetitisq́; uoluptatibus ſordentibus fæminabus, annum Chriſti circiter 1140, ex
3. Pergenſi Ayſtetenſis Epiſcopatus celebri Monaſterio Dominam Rilindin uirtutibus & litterarum cognitione præſtantiſſimam Virginem euocauit, & ad inſtaurandam iterum in hoc loco Monaſticæ congregationis prorſus collapſam diſciplinam adduxit, eamq́; Abbatiſſam Altitonenſibus his laribus præfecit. Quæ non ſolum diligenti Oeconomiæ inſpectione & annuorum prouentuum augmentacione præclare præfuit, ſed in hoc etiam longè præclarius: quod recollectis triginta tribus uelatis uirginibus, non tantum in Chriſtianiſmo eas fideliter ſed in latinis etiam literis ita imbuerit, ut toti uiciniæ earum eruditio admirationi eſſet. Fuit hæc Domina Rilindis inſignis uerſificatrix, cuius Epigrammata quædam lege in Pergenſis Cœnobij annalibus. Quàmdiu præfuerit huic loco, quando item rebus humanis exempta ſit, aut quo genere nata fuerit? non inuenio: certè ſecunda fundatrix huius loci dici meruit. Euocatæ uero ex hac mortali uita, ſubrogata & ſubſtituta eſt ab eodem Cœnobij huius aduocato, Domino Friderico Barbaroſſa, tum Romano Imperatore: ſuffragantibus unanimi conſenſu omnibus ſororibus & Monialibus: Do-
4. mina Herradis ex nobili Landſpergiorum familia nata, Cœnobij Altitonenſis Profeſſa, Rilinde nec uirtutibus nec doctrina inferior. Quæ diuinum cultum augeri uolens, Truttenhuſium Cœnobium ad pedem montis ſitum anno Domini 1181 de ſuis condidit, dotauitq́; proprijs bonis liberaliſſimè. Extitit in Altitona ante paucos adhuc annos liber ſacrarum ſententiarum iuſtæ magnitudinis, ipſius manibus in mundiſſima membrana ſcriptus, & ex diuerſis cum Bybliorum tum ueterum doctorum monumentis ab ipſa collectus, ſororibusq́; tali Epiſtola præliminari nuncupatus.

Herradis gratia DEI Hohenburgenſis Eccleſiæ Abbatiſſa, licet indigna, dulciſſimi Chriſti Virginibus in eadem Eccleſia, quaſi in uinea Domini fideliter laborantibus gratiam & gloriam, quam dabit Dominus. Sanctitati ueſtræ inſinuo, Quod hunc librum, qui intitulatur Hortus delitiarum, ex diuerſis ſacræ Philoſophicæ ſcripturæ floribus, quaſi apicula (Deo inſpirante) comportaui. Et ad laudem & honorem Chriſti & Eccleſiæ, Cauſſaq́; dilectionis ueſtræ, quaſi in unum melliflnum fauum compaginaui. Quapropter in eo ipſo libro oportet uos ſedulò quærere paſtum, & mellitis ſtillicidijs animum reficere laſſum: Vt ſponſi blanditijs ſemper occupatæ, & ſpiritua-

Hortus deliciarũ.

libus

Digitized by Google

libus delitijs ſaginatæ, tranſitoria ſecurè percurratis. Et æterna fœlici iucunditate poſſideatis, meque per uarias maris fluctuum ſemitas periculoſe gradientem fructuoſis orationibus ueſtris à terrenis affectibus mitigatum, una uobiſcum in amorem dilecti ueſtri ſurſum trahatis. AMEN.

ADDIDIT VErò doctiſsima ſui ſæculi Verſificatrix ſequentes etiam Dithyrambos:

Salue cohors Virginum
Hohenoburgenſium
Albens quali lilium
Amans Dei filium.
Herrad deuotiſsima
Tua fideliſsima
Mater & ancillula
Cantat tibi cantica.
Te ſalutat millies
Et exoptat indies
Vt læta uictoria
Vincas tranſſitoria.
O multarum ſpeculum
Sperne quæſo ſæculum
Virtutes accumula
Veri ſponſi turmula.
Inſiſtas luctamine
Diros hoſtes ſternere
Te Rex regum adiuuat
Qui uel te deſyderat.
Ipſe tuum animum
Firmat contra zabulum
Ipſe poſt uictoriam
Dabit Regni gloriam.
Te decent delitiæ
Debentur diuitiæ
Tibi cæli curia
Seruat bona plurima.
Chriſtus parat nuptias
Miras per delitias
Nunc expectes principem
... ſeruando uirginem.

Interim

Interim monilia
Circundes nobilia
Et exornes faciem
Mentis purgans aciem.
Chriſtus odit maculas
Rugas ſpernit uetulas
Pulchras uult uirgunculas
Turpes pellit fœminas.
Fide cum turturea
Sponſum iſtum redama
Vt tua formoſitas
Fiat perpes claritas.
Viuens ſine fraudibus
Es monenda laudibus
Vt conſumas optima
Tui gradus opera.
Ne uacilles dubia
Inter mundi flumina,
Verus Deus præmia
Spondet poſt pericula.
Patere nunc aſpera
Mundi ſpernens proſpera,
Nunc ſis crucis ſocia
Regni conſors poſtea.
Per hoc mare nauiga
Sanctitate grauida
Dum de naue prodeas
Sion ſanctam teneas.
Sion turris cœlica
Bella tenens acria
Tibi fiet ſtatio
Acto uitæ ſpatio.
Ibi rex uirgineus
Et Mariæ filius
Amplectens te redamet
A maiore releuet.
Paruipendens omnia
Tentatoris iacula
Tunc gaudebis pleniter
Iubilando ſuauiter.

Stella maris

Stella maris fulgida
Virgo mater unica
Te coniunget filio
Fœdere perpetuo.
Et me tecum trahere
Ne ceſſes precamine
Ad ſponſum dulciſſimum
Virginalem filium.
Vt tuæ uictoriæ
Tuæ magnæ gloriæ
Particeps inueniar,
De terrenis eruar.
Vale caſta contio
Mea Iubilatio
Vias ſine crimine
Chriſtum ſemper dilige.
Sic hic liber utilis
Tibi delectabilis:
Non ceſſes reuoluere
Hunc in tuo pectore.
Ne more ſtrucinio
Surripiat obliuio
Et ne uiam deſeras
Antequam peruenias.

EIVSDEM *Herradis ad Eaſdem ſorores Tetraſtichon*

O niuei flores dantes uirtutis odores,
Semper diuina pauſantes in theoria:
Puluere terreno contempto currite cælo.
Quo nunc abſconſum ualeatis cernere ſponſum.

EIVSDEM *ad Chriſtum Diſtychon.*

Eſto noſtrorum pia merces Chriſte laborum
Nos electorum numerans in ſorte tuorum.

*Poſt Herradin nullas amplius Altitonenſes Abbatiſſas inue*nio annotatas: præter has, quæ noſtris ferè temporibus præfuerunt, quas omittere tamen non uolui. Sunt autem hæ.

5 Domina Veronica de Andlovv, quæ legitur obijſſe anno domini 1508.
6 Domina Agnes Zuckenmentlin, quæ utiliſſime præfuit 30 annis & Obijt anno (1539.
7 Domina Anaſtaſia uel Anna aliquibus dicta de Oberkirch præfuit tribus annis. Deceſſit anno domini 1542. Sub hac conflagrauit inferius Monaſteriũ.
8 D. Agnes de Oberkirchen ſoror anteceſſoris Annæ præfuit annis quattuor: & uidit anno

uidit anno domini 1546 incomparabili incendio deflagrare ſuum etiam hoc totum Cœnobium ampliſſimum, ac (ut ex ipſis etiam ruinis facile colligi poteſt) longe magnificentiſſimum: ex quo tota Argentina, imô omnis Alſatia ſuperior & inferior, tota item Hertynia, totusque Rhænus ab Argentorato Baſilæam uſque, amœniſſimo ac incomparabili proſpectu uideri poteſt. Incendium in paruis Abbatiſſæ balneolis ortum dicitur. Hæc Argentinam poſtea conceſſit, ubi hoc adhuc uiuit currente Iubilæo. Cœnobium ab Epiſcopo Argentinenſi occupatum, à duobus aut tribus Monachis nunc habitatur.

TVICIENSE Benedictinorum Monachorum ampliſſimum opulentiſſimumque Cœnobium, è Regione Coloniæ Agrippinę in dextra deſcendentis in Belgicum Rheni ſitum; fundatum eſt annum Chriſti circiter 1012 ab Heriberti Archiepiſcopi Colonienſis Germano fratre quodam, Comite Rotemburgio ad Tubarum, cuius tamen nomen mihi non conſtat. Is in magna annonæ difficultate, crudele Hattonis Moguntini Archiepiſcopi exemplum imitatus, ingentem mendicantium pauperum ut inutilem multitudinem in horreum ruri ſitum conuocatam, incendio cum deleuiſſet: ſceleris tanti pœnitentia tandem ductus, Romam Pontifici ſupplicatum uenit, à quo abſolutus cum iuberetur Cœnobium conſtruere pro talis peccati ſatisfactione: Coloniæ Fratrem Archiepiſcopum conuenit, cuius conſilio pariter ac auxilio in peruetere oppidulo Tuicienſi, eoque ipſo loco (ubi antiquitus Tuiſconis primi Germanorum Regis caſtrum fuiſſe affirmant) oratorium & domum Dei condidit, in qua pietatis & literarum florerent ſtudia, Deoque recte ſeruiret, & probe etiam inſtitueretur Scholaſtica Eccleſiæ & Reipub. aliquando ſeruitura iuuentus. Catalogus huius loci gubernatorum talis à me illic collectus & conſcriptus eſt.

Alter Hatto Moguntinus.

Oppidulū Tuicieſe: olim Tuiſconis ſedes.

1 Fulbertus primus Abbas per Heribertum fundatorem ipſum conſtitutus eſſe legitur: cui ſucceſſere.

2 Radolphus. 3 Vverimboldus. 4 Otho. 5 Hartmannus.

6 Rudolphus: hic tribus ſimul Abbatijs præfuit, potentiſſimis Tuicienſi, Vverthinenſi, & Indenſi. Nouiſſime cum Epiſcopatum Oſnabruggenſem affectaret, ueneno ſublatus perijt.

7 Luitfridus. 8 Bauo. 9 Marcuardus. 10 Rupertus, omnes ſui temporis Magiſtros, literarum ſcientia eruditione & doctrina antecellens: libros plurimos compoſuit, quorum hæc ſunt nomina.

Abbas πολυγραφώς.

Expoſitio Euangelij ſecundum Ioannem, lib. 14.
Apologeticum eiuſdem operis: liber unus.
Tractatus ſuper librum geneſeos, libris nouem abſolutus.
Tractatus ſuper librum Regum.
Tractatus ſuper librum Apocalypſeos lib. 12. & iterum libri 22.
Opus de officijs diuinis, lib. 72.
De S. Trinitate in uetus Teſtamentum, lib. 42.
In librum S. Iob, libri decem.
Expoſitio ſuper 12 prophetas minores libri 30.
Liber de proceſſione Spiritus ſancti.
Liber de uictoria uerbi Dei lib. 13.
Expoſitio ſuper cantica canticorum lib. 7.
Expoſitio ſuper Regulam Benedictinam.
Meditationes de incendio oppidi Tuicienſis, libri tres.
Diſputatio Chriſtiani atque Iudæi. Liber metrice compoſitus.
Expoſitio Euangelij ſuper Mathæū. Opus de gloria & honore filij hominis.

Et hæc ingenij ſui monumenta ferè omnia dedicauit Friderico Archiepiſcopo Colonienſi, quædam etiam Chunoni Epiſcopo Rhatisbonenſi antea Abbati Sigeburgēſi. Huic Abbati iterum ſucceſſere.

11 Rudolphus 12 Gerlacus 13 Hartobernus 14 Rembodo.
15 Theodoricus 16 Florentius, qui & Indenſi hoc eſt, S. Cornelij Monaſterio prope Aquiſgranum ſito præfuit eodem tempore: ubi etiam honorifice depoſitus ac terræ mandatus eſt. S. Cornelij Cœnobium.
17 Godefridus 18 Bruno 19 Ioannes
20 Henricus 21 Philippus 22 Vualtherus 23 Ioannes
24 Vvernherus 25 Embrio 26 Otho
27 Franco de Leyten 28 Alexander de Lullſtorph.
29 Meinricus Frydachius Marcenſis, Abbas uiceſimus nonus.
30 Albertus de Steinhuſs, id eſt lapidea domo Montenſis.
31 Henricus Laner de Breytbach.
32 Bertholdus Spreng Marggenſis.
33 Vvilhelmus Laner de Breytbach, qui Monaſterium Tuicienſe Reformauit, & ad unionem Burſfeldenſem feliciter reduxit. Vir pius ac religioſiſſimus.
34 Gerlacus de Breytbach: De his omnibus præter nuda nomina nihil in literas relatum eſt. 35 Henricus Horſt de Nuſſia, eligitur anno Domini 1512 præfuit annis triginta tribus: deceſſit ex hac mortali uita anno ſalutis Chriſtianæ 1545.
36 Henricus Vredenus Vveſtphalus ex Monaſterienſi ditione natus, ſucceſſit Horſtio is præſidebat adhuc anno Domini 1550, quo ego Colonienſia Monumenta inſpiciens & Tuicium etiam inuiſens, nihil ferè ibi inueni Monumentorum celebrium quàm magnificum tumulum S. Heriberti Archiepiſcopi Colonienſis, Comitis Rotenburgij, ueri fundatoris: qui ſitus eſt in principaliore ac perfectiſſimæ rotunditatis Baſilica. In ipſo tumulo Epiſcopi inuenta eſt tabula plumbea ad caput antiſtitis cum tali inſcriptione ſoluta:

Anno ab incarnatione Domini noſtri milleſimo uiceſimo primo, 17. Calend. Aprilis Obijt Heribertus Sanctæ Colonienſis Eccleſiæ Archiepiſcopus, qui de ſuo proprio ſumptu hoc Monaſterium fecit.

Ad pedes uero Epiſcopi inuenta eſt talis inſcriptio in eodem Sarcophago.

Heribertus Colonienſis Archiepiſcopus conſtructor huius Eccleſiæ, anno incarnati uerbi milleſimo uigeſimo, ipſam conſecrauit in honore Saluatoris Mundi, eiusque genitricis.

VACCARVM RIVVS uulgo Kiebachium, à Vaccis (ex quarum paſtione uixerunt initio, ut ferè hodie adhuc, eius loci Religioſæ perſonæ) & à riuo prætereunte (qui Anonymus non procul inde in Parrium fluuiolum incidit) dictus locus: Monialium Benedictinæ profeſſionis præclarum Cœnobium, in eiuſdem nominis Marca Bauarica, medio ferè itinere inter Schrobenhuſium ac Aychachium oppida Bauarorum ſita, conſtructum, fundatum ac munifice donatum eſſe legitur annum Chriſti circiter 1108 à Comitibus de Vvitelsbach, hoc modo. Recuperarat è poteſtate Sarracenorum occuparatque magna uirtute ac laude Hieroſolymam & alias Paleſtinæ Ciuitates, uictorioſiſſimus Lothoringiæ Dux Godefridus Bullionenſis anno Domini 1099. Proficiſcentibus igitur certatim iam ex omni orbis terrarum parte ad uidendam terram ſanctam & ſepulchrum Domini noſtri IESV Chriſti omnibus omnium ordinum hominibus, peregrinatus eſt eò religionis etiam ergô, illuſtris Comes Vvitelsbacenſis Adalpero, relinquens domi uxorem Albradin grauidam. Adalbero ad terram ſanctam uenit incolumis, uiſisque locis ſacris ac peregrinis, in Patriam redire ocyus contendit, ſciebat enim uxorem uicinam iam eſſe partui. Reuerſus in Germaniam incidit intra peregrinandum in ſubitum ac inſperatum morbum, quo conſumptus Obijt, priuſquam patriæ appuliſſet. Comitiſſa Alberadis certior facta de chariſſimi ſui mariti

morte ac inopino interitu ipſa etiam in tali terrore ac trepidatione infœliciter è partu laborans, & animi mœrore & difficultate pariendi unà cum ipſo infante miſerabiliter & magno tocius familiæ luctu extincta eſt. Ibi filia Adalberonis ac Alberadis unica, Do-
1. mina Vvilburgis tantis doloribus perculſa, & ſeſe & ſua omnia Deo Opt. Max. & eidem pie ac relligioſe ſeruituris perſonis tradere ſtatuit: adiutaq; ab alijs Comitibus Vvitelsbacenſibus cognatis ſuis hoc Cœnobium conſtruit, cuius ipſa prima Abbatiſſa & guber-
2. natrix deſignata eſſe ſcribitur. Cui ſucceſſit poſtea Domina Adelheidis, & ipſa Comitiſſa Vvitelsbacenſis. Viſitur hodie adhuc in eius templi (quod ſingularem præ ſe fert antiquitatem) parua & humili quadam Crypta, quæ eſt ſub ipſo Monialium Choro, ſaxum cum tali inſcriptione Elegiaca.

Continet iſte locus Comitis laudabile Corpus
Albrat enim fertur flebile, quod moritur
Francia quam dederat, gaudens hæc terra fouebat:
Dum uixit, ſtuduit optima, quæ potuit.
Qui legis hoc carmen, poſcas ſibi (te precor) exhinc
Vnde ruit culpa quo redeat Venia.

Conſecratum eſt Cœnobium hoc anno Domini 1121 ſub Imperatore Henrico quinto, ab Hermanno Epiſcopo Auguſtano Comite Vvittelsbacenſi, magno eiuſdem benefactore. Cumq; paulo poſt incendio perijſſet, ab Adelſcalco Comite Vvittelsbacenſi, eiuſq; uxore Vvilbirgi denuo inſtauratum eſſe legitur.

Donatum uero eſt hoc ipſum Cœnobium liberaliſſime poſtea ab Othone maiore, Comite Vvittelsbacenſi, eo nimirum qui à Barbaroſſa Imperatore ducatui Bauarico præfectus eſſe legitur: fundatorq; fuit plurium Cœnobiorum ac templorum liberaliſſimus Vndiſdorffenſis ſcilicet ad Glanum amnem, & Enſdorffenſis ad Vilſum amnem in Norico ſiti, quorum prius Canonicorum Regularium S. Auguſtini elegantiſſimum eſt in ſuperiori Bauaria domicilium: poſterius uero Benedictini inſtituti Monachorum collegium inſigne. Idem Otho Palatinus Vvittelsbacenſis, celebris olim Teutonicorum fratrum Domus in oppido Aychach Author ac fundator fuiſſe in ueteribus diplomatibus inuenitur: de quibus omnibus plura aliquando in Vndiſdorffenſis Cœnobij Annalibus commentabimur.

Abbatiſſarum Kuebacenſis huius loci non extat integer Catalogus, proximæ tamen noſtro huic ſeculo hæ præfuerunt.

3 D. Barbara Huffneglin eligitur anno 1466 præfuit annis 20. Obijt anno 1487.
4 D. Scolaſtica Stamlerin præfuit annis 17. Obijt anno 1504.
5 D. Iuliana Holtzbeckhin præſedit annis 16. Obijt anno 1520.
6 D. Scolaſtica ab Haslang nobilis uirago. Obijt anno Domini 1536 cum laudabiliter præfuiſſet annis ſedecim.

7 D. Veronica Bollingerin, non Abbatiſſa quidem, ſed Adminiſtratrix poſt defunctam D. Scolaſticam: præfuit per ſeptennium penè donec iterum unanimi Sororum conſenſu, anno Domini 1544 eligeretur.

8 D. Ma-

D. Maria Reebelingerin, Patricia Auguſtana: confirmata in Iubilæo: quæ hoc adhuc currente anno 1551 fœliciter ac utiliter præſidet. Hæc ferè de hoc Cœnobio annotari potuerunt, quæ communicauit mihi eius loci Decanus D. Georgius Hallerus, Patria Schrobenhuſanus: qui in hoc ipſo ſibi ſuæq; paſtorali curæ commiſſo diſtrictu, primus inſtituit feſtum Commemorationis ſeptem dolorum beatæ uirginis Matris: de qua re tale meum Templo affigi fecit Epigramma.

Conficiare tuis ne ſola doloribus ægris
Virgo parens Domini Diua Maria mei:
Solennem poſt Paſcha diem tibi dedico, Phœbus
Quem decimum nonum ſemper ab axe trahet.
Confluat hanc noſtram populus quo totus in ædem
Et peragat feſtum fœmina uirq; tibi.
Exorans natumq; patremq;, ut ceu tibi in iſtis
Adfuit ærumnis uirgo Maria tuis.
Sic quoq; nos nuſquam, lacrymantes atq; gementes
Gratia clementis deſerat ipſa Dei.
Hoc tibi uirgo dedi generoſa Georgius ipſe
Hallerus, templi pars quota parua tui.

VINEARVM potentiſſimum ampliſſimumq; Inſtituti Benedictini Cœnobitarum in Conſtantienſi diocæſi domicilium, non procul à Rauenſpurgo Imperiali in Sueuis Ciuitate, in perueteri pago Altorff ad Schuſſium amnem, eo ipſo ſed paululum æditiore loco ſitum, in quo antiquitus patria, natale ſolum & auita ſedes principum Altorffenſium fuit, ac ex eorundem ſemine natorum Guuelphonum, potentiſſimorum olim Sueuiæ Regulorum. Id inquam ex arce ducali in domum Dei conuerſum pietatiſq; ac literarum gymnaſium eſſe cæpit annum Domini circiter 800 temporibus nimirum Caroli Magni, ex liberalitate ac munificentia Dominæ Irmentrudis, illuſtris Comitiſſæ, quæ nobiliſſimam uiraginem Croniſſam, & primos Guuelphones ædidiſſe dicitur: de quorum origine talis narratur ſiue hiſtoria ſiue fabella. Vidiſſe Dominam Irmentrudin, quod paupercula quædam Ciuis adiacentis oppiduli Altorffenſis, uno & eodem partu tres filios æderet, quibus uiſis, dixiſſe eam, impoſſibile eſſe, ut ſine adulterij macula tot filios ex uno marito fœmina ſimul excipere potuerit: uere eſſe adulteram, & adulterij pœna dignam. Ibi ſequente anno etiam illam grauidam factam, ſimul ædidiſſe abſente marito duodecim infantes admodum paruulos: timore itaq; ac metu perculſam, ne & ipſa tam adultera eſſe exiſtimaretur, iuſſiſſe ut relicto uno tantum filio, reliqui in proximum fluuium deportati abijcerentur. Hos dum ancilla in præterfluentem riuum Scherczium portat, uenit caſu, aut Dei potius ordinatione accitus princeps Altorffenſis infantum uerus pater, quærens quid ferat ancilla? Quæ cum reſponderet catulos eſſe: Videamus quæſo (inquit Princeps) uideamus amabo, ſi qui nobis ex illis placerent, quos tolleremus. Ancilla oſtenſuram ſeſe negans, ecquid iſtas ſordes intueri uelit, principem increpat. Is uero inſtat, pueroſq; undecim uidens, paruulos quidem ſed egregia forma conſpicuos, mox cuius ſint inquirit? Audiens uero & diſcens ab ancilla totam rei ſeriem, & (quare expoſitum traditi eſſent) cauſam, puellos ſiue catulos iſtos (quos nos Germani materna noſtra lingua Vuelphen uocamus) Molitori cuidam in ea ipſa uicinia habitanti alendos & educandos tradidit: ancillam ad heram cui abiectos infantes diceret, redire iuſſit. Poſtea elapſo ſexennio pulchre ueſtitos pueros in arcem ſuam afferri princeps iubens: coniugem, ecquid agnoſcat hos? quærit. Ibi ipſa deportatorum infantum memor, mox ad genua mariti procidens ueniam commiſſi petit. Maritus ignoſcit & gratitudinis ergô pro diuinitus ſeruata tam numeroſa prole, in ipſo Altorphenſi oppidulo Cœnobium Mo-

De Guuelphonum ſiue Catulorum origine.

Nitimur in uetitū ſemper, cupimusq; negata.

nialium initio, in tantæ rei perpetuam memoriam conſtruit. Hanc iſtius Monaſtici loci originem, hoc uerum exordium eſſe, non ex ullis quidem ueteribus ſcriptis (Quid enim annotarunt? quid non potius neglexerunt ſomnolenti & ignaui illi ſuperiorum temporum ſcriptores?) Sed ex multorum ſenum (qui eadem ſeſe à ſuis parentibus & maioribus audiuiſſe narrabant) non falſa relatione compertum habemus.

Sic Cyrum puerum, mox Regum Perſidis unum
Seruauit Domini prouida cura Dei.
Sic & Romulus & Remus ſeruantur in undis:
Et Dux Hæbræus cornua fronte gerens.
Quos uult Mundus enim extinctos, quos deſerit atque
Negligit: hos uere ſuſcipit ipſe Deus
In ſublime ferens, uelut hos quoque ſuſtulit atque
Famoſos toto fecit in orbe Duces:
Hos inquám infantes Catulórum nomine notos
Iuſſerat exponi quos male cauta parens.

Donatũ uero legitur hoc Cœnobium à multis magnis principibus: primum à Guelphone uel Catulo primo, Comite Altorffenſi eiuſque filia Domina Iuditha Ludouici Imperatoris cognomento pij uxore: ab hoc ipſo item Ludouico Pio Caroli Magni filio: à Friderico Barbaroſſa, qui dedit inter cætera calicem 25 marcarum Auri: ab Henrico ſuperbo Saxonum & Bauarorum duce, & eius coniuge Domina Gertrude Lotharij Imperatoris filia. Ab Henrico item Leone Saxonum, Bauarorum & Brunſuicenſium duce, quem ſeditioſum in ſe Fridericus Imperator in exilium pepulit. A Domina Khunigunde Imperatoris Philippi filia, Othoni Regi deſponſata: ab Othone item eodem Bauarorum & Brunſuuicenſium duce contra Philippum Regem electo: à Leopoldo Auſtriæ quodam duce &c. Et breuiter, ab omni Guelphonum poſteritate in Vineis ſepulta: cuius talem reperio Genealogiam, & ordinariam ſucceſſionum ſeriem.

Iſenbardus Vvarini Altorffenſis principis filius uixit temporibus Pipini & Caroli Magni anno 752 & 780 huius liberi fuerunt.

- Primus Guelpho ex Irmentrude prima Altorphẽſis Cœnobij inchoatrice genitus: legitur uixiſſe annum Chriſti circiter 820 & ex coniuge excepiſſe.
  - Iuditham filiam, Imperatori Ludouico pio deſponſatam.
  - Ethiconem Comitem Altorphenſem in Ammergouienſi Cœnobio à ſe fundato ſepultum, cuius liberi fuerunt.
    - Luitgardis Regina Francorũ & Bauarorum.
    - Henricus Comes:
    - Barbo à Danis in mare proiectus & ſuffocatus anno 880.
- Bertha, primi huius & Senioris Guelphonis germana ſoror: Othoni nupſit Comiti Buchornenſi: fundatori nimirum Cellæ Panthalionæ.

In Al-

Is Hẽricus Altonis Monaſterij fundator ex Domina Beata utq; alij uocant Hatta Comitiſſa Pogenſi ac Summuntoriana, Bauara: excepit.

S. Conradum Epiſcopum Conſtantienſem, qui Obijt anno 976.

Rudolphum Comitem Altorphenſem: qui Obijt anno 940 & ex Domina Ita nobiliſſimi Comitis Chunonis de Oeningen filia ſuſtulit.

Ethiconem ſecũdum: Comitem Altorphenſem qui Auguſtanæ urbis factus Epiſcopus quinq; illic annis & ſex menſibus præfuit ac celebs Obijt anno gratiæ 988.

Guelphonem ſecundum: qui Monachos ex Althonis Monaſterio Bauarico Altorphum, Moniales uero Altorphenſes ad Altonis Monaſterium tranſtulit. Is ducta uxore Domina Immiſſa duciſſa Oſtrofrancorũ à Gliſsberg, Altonis Monaſterij ampliatrice, factus legitur ex ea pater.

Henricum Comitem, qui in uenatione perijt, circa Leuuenium Atheſinæ prouinciæ arcẽ: Saxo è ſummis Alpibus decidente percuſſus.

Chuniſſæ uel Kunegundis quæ deſponſata legitur Marchõi Eſtenſi Azoni Italiæ Regulo.

Vvelphonis tertij: qui Dux Charinthiæ & Norici factus, tranſtulit Monaſterium S. Martini Altorphenſe in Montem, & ex arce (quæ nuper anno uidelicet 1053 conflagrarat) Monaſterium faciens, nouũ ei Vinearum nomen indidit prim⁹: Abbatemq; primũ in eo poſtea conſtituit anno Domini 1094. Is ex Chuniſa quadam coniuge ſua excepit.

Vvelphonem quartum, ducem Norici ac Bauariæ: extructorem & liberaliſſimum illuſtratorem Vinearum Cœnobij: qui ex Domina Iuditha Anglorum Regis filia (quæ anno Domini 1094 dedit Eccleſiæ noui Monaſterij inter multa alia præclara ornamenta etiam precioſiſſimum theſaurum ſanguinis Dominici, quem ſe eius loci Cœnobitæ hodie adhuc habere iactant) ſuſtulit.

Vvelphõem quintum, qui Vinearum Monaſterio ſubiecit Cellam Panthaleonis anno ſalutis 1130. Is ſine liberis deceſſit: ſepelitur cum Auo, patre ac matre in Vinearum Monaſterij ſacello, quod S. Oſuualdo dicatum eſt.

Henricum ducem Bauariæ: qui Cœnobium S. Martini in Vineis iterum de nouo conſtruxit & ampliauit anno 1124 ſub Abbate Chunone in eoq; tandem poſt coniugis obitum Monachus factus legitur. Obijt in caſtro Rauenſpurgenſi, ſepelit̃ prope maiores ſuos oẽs in ſacello S. Oſuualdi. Hic antequam Monachus fieret: ducta uxore Domina Vvulphildi Saxoniæ duciſſa ſuſtulit ex ea.

Vvelphonem ſextum cognomento largum et liberalẽ, magnum benefactorẽ huius Vinearũ Cœnobij, cui donodedit Pergenium & Vvileriũ.

Iuditham deſponſatam duci Sueuorum Friderico, matrem Friderici Barbaroſſę Impe.

Sophiam Bertholdo Styrię duci nuptui traditam.

Vvulphildin Rudolphi Bregantini Comitis coniugem.

Is Vvelpho ſextus ex Domina
Vtha Palatiniſſa Calouienſi
uel Kalbenſi excepit.

Vvelphonem Septimum iuniorem qui Imperatoris Friderici caſtra ſequutus occubuit in Italia: non relictis hæredibus.

Eſt in hoc magnifico Cœnobio, omnium Vvelphonum celebris ſepultura in Sacello S. Oſuualdi: ubi in ſubterranea crypta Vvelphones omnes ordine politi ſedere tanquam in Senatu dicuntur. Hanc cum aliquando Imperator Maximilianus aperiri iuſſiſſet, aliquemqꝫ immiſiſſet, qui cadauera intus uideret & de ipſis certi aliquid renunciaret: extinctus ille ſtatim dicitur ex mortifero uapore, qui obuius prodijt intromiſſo ſpeculatori. Eſt uero & alia Baronum de Khungſegk magnifica ibi ſepultura. In introitu templi pendet coſta ſtupendæ longitudinis, quæ ſororis S. Othmari primi Sangallenſium Abbatis fuiſſe dicitur. Catalogum huius loci Abbatum talem mihi communicauit, egregie Doctus eiuſdem Cœnobita & Prior, Dominus Nicolaus Heſtelinus Entringerus, homo literarum ſtudia omnia mirifice colens: humanitate uero præditus tanta, ut uel ex ea ſola doctrinam ac eruditionem tanquam leonem ex unguibus deprehendere poſſis.

1 Beringerus primus Monaſticæ religionis in Vineis plantator, uir eximius & qui ſpiritualis diſciplinæ norma, rudes diſcipulorum animos præclare ac diligenter excoluit & informauit: conſtituitur Abbas anno Domini 1094.

2 Adilhelmus ſucceſſit Beringero, egregium ſuis diſcipulis melioris uitæ exemplum præbens: quod uerbo enim docuit, uirtutibus pijſqꝫ moribus & opere impleuit.

3 Herricus piæ & ſimplicis conuerſationis homo, poſt Adilhelmum, gregem ſibi commiſſum in uia ueritatis, ſtabili tenore direxit. 4 Vvalicho Herrico ſubrogatur, uir pius ac relligioſus, 5 Chuno à Vvaldburg, uir generis & morum nobilitate illuſtris: librorum Auguſtini diligens ſcriptor pro augenda Bybliotheca. Præfuit annis 1124 & 1130. 6 Gebhardus præfuit paucis menſibus & Obijt.

7 Burcardus ſedit ad clauum non per annum integrum & exau: horatur.

8 Arnoldus, egregius fuit conſtructor & exædificator non ſaxeorũ tantum & ligneorum Monumentorum in Cœnobio, ſed magis precioſarum uirtutũ in ſuis Cœnobitis.

9 Diethmarus uir nobilis in tranſalpinis Regionibus natus, ex Hirſaugienſi Cœnobio aſſumptus eſt in Abbatem Vinearum: ubi præfuit & profuit annis 30.

10 Marquardus diu feliciter & utiliter præfuit, tandem amotus quod ſenio confectus repueraſceret. 11 Vvernherus curauit dedicari anno Domini 1182 templum Cœnobij ab Hermanno Epiſcopo Conſtantienſi.

12 Mengoſus ex Reichenbacenſis Monaſterij Abbate, Vinearum Abbas deſignatus uir pius & integer turrim Monaſterij conſtruxiſſe ex imis fundamentis legitur.

13 Hermannus de Pirchtenuuyler, Obijt anno Domini 1213. Sub eo iterum dedicatũ eſt templum anno Domini 1207 à uenerabili Epiſcopo Conſtantienſi Conrado ſecundo, in honore S. & indiuiduæ Trinitatis, ſanctæqꝫ Crucis, Beatæ uirginis Mariæ omniumqꝫ cæleſtium uirtutum: præcipue uero in honore Sanctorum Martini ac Oſuualdi.

14 Bertholdus ſucceſſit Hermanno. Sub eius gubernatione Cœnobium fulmine tactũ & combuſtum eſt anno Dñi 1227 quod ipſe tamen præclare iterum inſtaurauit.

15 Hugo 16 Conradus 17 Brandizo 18 Conradus de Ibach eligitur anno 1354 præfuit annis nouem. 19 Henricus de Ibach ſucceſſit Conrado anno 1363. 20 Ludouicus de Ibach & Haldenberg.

21 Ioannes Eſſendorpius præfuit anno 1418. 22 Ioannes Blaurerus præfuit anno 1420 & anno gratiæ 1437. 23 Erhardus Freydangk præfuit anno 1462.

24 Iodocus Pentelinus extinctus eſt animi dolore anno 1477 quod eo anno uidiſſet conflagrare iterũ nouo incendio Cœnobium ſuum: in ipſo feſto aſcenſionis Domini, neglecto lumine in ſtabulo à puero Hartmanno qui poſtea huius loci Abbas factus eſt.

25 Gaſpar Schiegk Obijt Angina anno 1491.

26 Hart-

26 Hartmannus de Burgauu, cuius incuria antea incenſum Cœnobium perierat, iam in eiuſdem reparatorem & Rectorem eligitur anno 1491, præfuit fideliter & utiliter annis ferè 30. Incœpit reædificare ambitum. Deceſſit ex hac uita, Apoplexia: anno 1520.

27 Geruuicus Blaurerus, patria Conſtantienſis: uir doctrina & prudẽtia tantus, ut ſummis etiam orbis principibus à præcipuis ſit Imperij conſilijs: eligitur anno Domini 1520. Præſidet hoc adhuc currente Iubilæo & Vinearum & Ochſenhuſenſi Cœnobijs ſplendide. Reædificauit Abbatiam & alia multa: primuſq; Vinearum Cœnobio Mitram intulit, cum præceſſores Abbates tantum pedo fuiſſent antea inſigniti. In huius gratiam tale aliquando luſi Idyllion.

De fundatione Cœnobij Vinearum.

Guelphônes ueteri Sueuorum ſanguine nati,
Altorphi Comites ex Irmentrude parente
Progeniti primum, quin è Pogenſe Beata
Boiorum Comitiſſa illuſtri & relligioſa:
Eximia uirtute duces ſuper æthera noti,
Artibus ut pacis ſic Bello animiſq; celebres.
Hanc Vuingardenſem moti pietatis amore
Conſtruxere domum Triadi ſanctiſſimæ, & ipſi
Aeternæ matri, quæ nobis totius orbis
Diua redemptorem genuit, Crucis atq; in honorem
In qua paſſus homo & Deus eſt pro crimine noſtro.
Martyri & Oſuualdo et Martino Antiſtiti, ut illic
Doctorum & ſtudioſorum ueneranda uirorum
Turba Benedicti mores uitamq; profeſſa
Perpetua coleret ſummum pietate Tonantem,
Diſceret & caſtas ſanctus quas ſpiritus artes
Humano generi, uarios monſtrauit ad uſus.
Septimus huic uiceſimus & nunc imperat Abbas
Geruuicus Blaurerus, honor clariſſimus urbis
A Conſtantino quæ fertur nomen habere,
Extructore ſuo: doctrina conſilioq;
Maximus & fidus tibi conſiliarius iſto
Tempore, Germanæ uictor ter maxime gentis.
Carole Quinte: is uiginti ſex præfuit annis,
Hoc quo Carolus Imperium ſibi ſubiugat anno.
Vtq; diutius huic præſit feliciter, ipſe
Præſtet Olympiaco Chriſtus qui præſidet orbi.

Duobus miliarib. Germanicis ab hoc Cœnobio eſt Cella Diui Pãthaleonis in Innhofen, infra Buchornã Impiale oppidũ ad lacũ Acroniũ ſita: Monialiũ oli Benedictinarũ Cœnobiũ à Dña Bertha Buchornẽſi Comitiſſa, Vvelphonis ſenioris germana ſorore fundatũ, & ab Epiſcopo Cõſtãtiẽſi S. Cõrado Cõite Altorffenſi in honore S. Trinit. ſanctęq; Crucis ac D. uirginis Marię, ſanctorũq; Pãthaleonis, & Stephani dedicatũ, annũ Chriſti circiter 950. De eius origine tale à me luſũ eſt ſuperioribus ãnis Schediaſma heroicum. *Cella D. Panthaleonis in Innhofen.*

Buchornenſis Otho, Comes inclytus atq; opulentus
Cum Bertha conſorte thori, hac iacet æde ſepultus:

Illa timore Dei pleniſſima condidit iſtam
Virginibus caſtis Chriſtumq; colentibus ædem:
Quo Conradus erat tuus o Conſtantia præſul
Tempore, ſanctus Epiſcopus: hæc qui Panthaleoni
Ac diuæ matri ſanctiſſima templa dicauit.

Comitibus uero de Buchhorn ſine legitimis hæredibus mortem obeuntib. ad Vuelphones principes Altorffenſes deuolutum ac Vveingartenſi Monaſterio una cum templo S. Andreæ (quod uera parrochia eſt Buchhornenſis oppidi) nōdum incorporatum quidē ſed ſubiectū tamen eſſe legitur añō Chriſti 1130 iuxta ſequentis diplomatis tenorē.

Vvelpho Dei gratia Dux Noricorum, uniuerſis huius ætatis & futuræ, ſalutem & omne bonum. Audientiæ omnium ueſtrûm duximus uentilandum, quod nos Monaſterij in Vvingarten benefitia ex præclaris noſtrûm parentibus à primaria fundatione collata cupientes accumulare, Cellam de Buchorn in honore S. Panthaleonis fabricatam, cum Eccleſia S. Andreæ in noſtram Iuriſdictionem à uiro illuſtri Othone Comite ſancti loci cum omni patrimonio ſuo iuſte ac legaliter deuolutam prouiſioni uel regimini Chunonis Abbatis memorati Monaſterij ac omnibus ſuis ſucceſſoribus committimus & deuote ſubijcimus: quatenus Sanctimonialibus Deo & ſanctis ſub profeſſione Regulari illic famulantibus, de Priore, ad regendum ipſas & curam plebis habendam apto prouideant, ibidemq; Regularem uitæ diſciplinam procurent cuſtodire. Interdicentes, ne aliquis noſtrorum ſucceſſorum aut hæredum, ad quos iuſta ſucceſſione deuenerit Aduocatia Vvingartenſis, præſcriptæ Cellæ Aduocatiam præſumat alienare, aut ullo modo alicui infeudare. Quod ſi quis ex ipſis immemor huius decreti hoc uiolauerit, ui careat, & nullius ſit firmitatis: ſed in ciuium, ſicut in Eccleſiaſtica ſimiliter, protectione ſæculari, fabrica præſcripta noſtrorum recolendæ memoriæ progenitorum inſeparabilis adhærebit. Datæ & ordinatæ apud Altorff in Epiphania, Anno Dominicæ incarnationis 1130. Regnante Lothario Imperatore. Aſtiterunt huic commiſſioni Heinricus frater noſter, Rodolphus Bregantienſium Comes, Poppo Comes de Kyburg, Marquardus Comes de Schuuarczache & alij quàmplurimi. Dedicatum eſt denuo à Conrado ſecundo, Epiſcopo Conſtantienſi anno Domini 1215 in Februario.

Habuit hoc Cœnobium gubernatrices Magiſtras plærunq; nobili genere natas, harum poſtremę fuerunt Catharina Mortellina, D. Agnes à Bergen, D. Agnes ab Anuuil, D. Vrſula Hoiuuarina omnium ultima, quæ præfuit anno Domini 1420 quo anno inter ipſam, eiuſq; contubernales ſororculas non admodum pudice uiuentes, unius: & Ioannem Blaurerum Abbatem Vinearum alterius partis diſceptantes, talis conuentio facta inita & utrimq; accepta eſt, præſentib⁹ Othone tertio, Epiſcopo Conſtantienſi, & Ioanne Dapifero Vvaldburgenſi S. R. Imperij in ſuperiore & inferiore Sueuia præſide: ut fieret ex hoc Diui Pāthaleonis Cœnobio Præpoſitura, quæ incorporaretur plene Abbatiæ Vinearum: ita tamen ut mortuis Monialibus ea adhuc tempeſtate ſuperſtitibus deinceps ſemper aliquis ex conuentu Vinearum Cœnobij Præpoſitus electus, reſideret in Panthaleana Cella, qui idem parrochus etiam eſſet Buchornenſis oppidi.

S. Panthaleonis Cella & Cœnobium fit Præpoſitura.

1 Primus itaq; Præpoſitus eius loci deſignatus eſt Iodocus Dietheymerus Vlmenſis: qui præfuit ab anno 1456 ad annum uſq; Chriſti 1482. Huic ſucceſſiſſe leguntur ad hæc uſq; tempora. 2 Ioannes Lantzius Vvingartenſis, qui præfuit ſeptendecim annis: deceſſit ex hac mortali uita anno Domini 1499 tempore belli Heluetici.

3 Iodocus Neykhumius Lindauienſis, præfuit annis ſedecim: ualedixit mortali uitæ in terris anno Chriſti 1515.

4 Ioannes à Ramſperg, nobilis genere, natus patre Marquardo à Ramſperg matre uero Vrſula à Frigkhingen, eligitur anno 1515 præeſt adhuc anno hoc 1550. Oſtendit ille mihi aliquando ſingulari humanitate multas ueteres chartas & quedam diplomata ex quibus talem Comitum Buchornēſium originem & Genealogiam elicere potui, quam

hoc

hoc loco in antiquitatis ſtudioſorum gratiam & ueteris optimæq; familiæ honorem ac memoriam ſubiungere uolui.

Vdalricus Comes Linczgouiæ & Buchornæ ex Caroli Magni poſteris & proſapia natus, qui in Norico prædia habuit & Vngaris Noricum incendio cæde ac rapinis uaſtantibus obuiam egreſſus, capitur & in Vngariam abducitur. Is ex Vvendelgarda Comitiſſa de Eberſtein (hæc neptis erat Imperatoris Henrici Aucupis ex filia Hedouuige Burcardi Sueuorum Ducis uxore) excepit Comites Linczgouiæ & Buchornæ.

Adelbardum, natum multis annis ante, quàm pater Vlricus ab Hungaris captus in Pannonias abduceretur. Is Sangallenſi Monaſterio dono dedit oppidum Altſtetten in Heluetijs ſitum: Genuit filium unum

Richerum

Comitem Linczgouienſem ac Buchornenſem patrem Othonis fundatoris in Cella Panthaleonis; cuius uxor Bertha fundatrix prima, ſoror fuit Vvelphonis ſenioris, Bauarorum ducis. Otho Obijt anno 1101, Sepelitur cum coniuge Bertha in ſuo Cœnobio Panthaleonæo.

Burcardum natum poſt patris ex Pannoniæ uinculis (in quibus triennium perdurarat) liberationem, ingenitum dictum, eo quòd ex mortuæ matris utero exciſus eſſet. Legitur is homo ſubtiliſſimi ingenij fuiſſe, Vir honeſtiſſimus & ſummus Eleemoſinarius. Abbas tandem Sangallenſis, Claudus etiam ex pedis uitio cognominatus.

Narratur de hac ipſa Vvendelgarde, quod cum audiſſet abductum eſſe in Pannonias maritum ſuum Vlricum Comitem: nec eſſe liberationis ullam amplius ſpem, mundanis rebus omnibus ualedixerit & Monialis facta ſit Sangalli, incluſa S. Vvibradæ Cœnobiolo, conſenſu Salomonis Epiſcopi Conſtantienſis ipſo anno Domini 916: in quo Religioſiſſime uiuens, Deoq; cum precibus tum Ieiunio fideliter ſeruiens, ſingulis annis in memoriam & honorem mariti (quem uita iam functum eſſe arbitrabatur) Manibus ipſius Buchorni parentare ſolebat. Cum uero anno 919 iterum conſentiente Epiſcopo, e Sangallo Buchornam ueniſſet, parẽtandi mariti Manibus & Eleemoſinas pauperibus elargiendi animo: accidit ut Vlricus Comes ex Pannonica captiuitate liber, eodem die (quo ſolennes ei exequiæ celebrarentur, & ab omni parte mendici ac pauperes cateruatim & certatim concurrerent, accepturi ſtipem à Vvendelgarde) lacero etiam habitu (pauperis mendici inſtar) Buchornam rediret. Accedentibus autem ad D. Vvendelgardin cateruatim pauperibus, ut acciperent Eleemoſinas: acceſſit & ipſe, non accipiens tantum oblatam ſtipem, ſed & manum dantis Vvendelgardis fortius premens, & in omnium conſpectu etiam oſculans diuq; tenens: quod inique ferentibus aliquot circumſtantibus, quin & flagra & uerbera tam petulanti mendico minitantibus, Comiter reſpondit, Ignoſcerent ſibi, ſatis ſuperq; iam flagrorum, miſeriarum & calamitatum perpeſſo. Vvendelgardin uero etiam amplectens, dixit: En tuus ego ſum Vlricus, quem ſuperioribus annis captum amiſiſſe te exiſtimas, bonitate miſericordis Dei ſaluus & incolumis tibi redditus. Statim igitur agnitus, ſummo omnium gaudio exceptus eſt. Vvendelgardis uero per Salomonem Epiſcopum à uoto abſoluta, uelo monaſtico depoſito ad maritum redijt, qui Monaſterio Sangallenſi Hochſtenſes decimas in Rhenenſi ualle tradidit dono. Vvendelgardis grauida inter pariendum Obijt anno Domini 920. Infans uero ex utero defunctæ matris exciſus, Burcardus dictus & Sancto Gallo oblatus eſt, qui in Monaſterio liberaliter educatus & eruditus, tandem poſt Cralochij Abbatis obitum, Sangallenſis Abbatiæ gubernator deſignatus eſt anno 959. Præfuit laudabiliter annis tredecim, & Reſignata poſtea iterum gubernatione diu adhuc ſuperſtes manſit.

Mirabilis Hiſtoria de Comite Buchornenſi. S. Vuibra de Cœnobiũ Sangallenſe.

Eſt non

Leuuental Monaſterium.

Eſt non procul ab hac D. Panthaleonis Cella, Monialium ordinis D. Dominici inſigne Monaſterium, ad Aychium fluuiolum, qui non procul inde, in lacum Acronium exonerat, ſitum: antiquitus Cœli gaudium uulgari dictione Himeluuunn, hodie uero Leuuental, forte à fundatorum inſigni, quod habet Leones ſex & uirginem ſine manu, aut potius à charitate quàm Leonibus, Liebental dictum: Id ex arce illuſtrium Regulorum de Rauenſpurg Ayſtegen dicta, in Monaſterium conuerſum eſt, ſed quo tempore, id ignoratur: Donatum uero legitur, & poſt primam eius incinerationem quaſi ſecundario fundatum anno Domini 1250 à Ioanne Equite aurato de Rauenſpurgo, & eius coniuge Domina Tuta de Angelburg, prima eius loci Priориſſa illic humata: cuius maritus Dominus Ioannes Monaſtices etiam ſtudioſus Conſtantiæ Prædicatorum Monaſterium à ſe fundatum ingreſſus, illic reliquum uitæ cucullatus exegit, ubi & mortuus & ſepultus eſt. Donatum legitur hoc Cœnobium ab illuſtribus etiam Baronibus de Bigenburg, Henrico patre Aulæ Regalis Camerario, & filio Friderico: à Friderico item de Bongaron Barone, ſtrenuo ac opulento milite, eiuſq; uxore Domina Adelheide: à Diethone item de Rauenſpurg fideli Regni miniſteriali, eiuſq; filijs Henrico, Friderico & Ioanne Baronibus. Hunc Diethonem eum eſſe credo, cui Fridericus Barbaroſſa primam coniugem ſuam Adelheydin Marchioniſſam Vohenburgenſem (à qua Imperator propter ſanguinis propinquitatem ſegregatus legitur per Epiſcopum quendam Cōſtantienſem) tradidiſſe ſcribitur. Habuit uero & alios benefactores hoc Cœnobium, qui cū prænominatis ibi ſepulchra & reconditoria ſua habent, Comites uidelicet de Habſpurg ante ſummam aram humatos. Barones de Maſtertzhouen, Equites auratos de Monte, Equites auratos de Raderach: imprimis uero & præcipuos, Comites de Monte forti, quorum Regale eſt Mauſolæum ibi in laycorum Eccleſia cum tali inſcriptione. Anno Domini 1305 Obijt Comes Hugo de Thettnang & uxor ſua Mathildis Comitiſſa. Legitur bis eſſe combuſtum funditus, ſemper in feſto S. Euphemiæ: ſemel à fulmine incenſum, & poſtea iterum à duabus Monialibus inuitis hoc loco habitantibus. Moniales eius loci ſemper poſt annum tertium aliam ſibi gubernatricem eligunt, quam Prioriſſam uocant: hæc erat quo hæc ſcripſi tempore D. Lucia Velociana Patria Conſtantienſis, corporis & ingenij bonis præſtantiſſima: electa anno 1549 nata parente, uiro clariſſimo Imperialium legum Doctore, qui cum tali Epitaphio in Vinearum Cœnobio terræ parenti redditus eſt.

Dietho de Rauenſpurg.

Hic cubat egregie doctus Laurentius heros
Qui legum Doctor Velocianus erat.
Corpus telluri, aſt animam commiſit Olympo:
Fama decens terris non peritura manet.

Ereskirchium.

Paululum infra hoc Cœnobium eſt Ereskirchium pagus S. P. Q. Buchornenſis, medio ferè itinere inter Buchornam & longum Argouium, ad Schuſſium amnem, illic in lacum exeuntem ſitum: eius pagi templum, primum omnium dicitur eſſe, quod ad lacum Acronium eſt conditum, unde pago nomen inditum eſſe incolæ affirmant.

VRSINIVM uel (ut nunc corrupte dicitur) Irſingū, olim caſtrum eo ipſo loco conditum, ubi hodie S. Stephani templum in æditiore colle conſpicitur, nunc uero Monaſterium ordinis ac inſtituti Benedictini ampliſſimum ac pulcherrimum, paululum infra Khauffburnium oppidum Imperiale non procul à Vuertachio amne, in medijs denſiſſimiſq; nemoribus ſitum: fundatum & locupletatum eſt anno Chriſti 1182 regnante Friderico Barbaroſſa Sueuorum Duce, & prægloriofiſſimo Imperatore, ab Hērico Marchione de Rumſperg & eius filijs Godefrido ac Bertholdo & Irmelgarde filia, in media Eccleſia ibi ſepultis cum tali inſcriptione.

Hic

Hic generoſorum feliciter oſſa quieſcunt
A Rumſperg Comitum Bertholdi & Godfederici,
Irmelgarde ſimul dilecta cumq; ſorore.
Huius Cœnobij qui primi rite fuerunt
Authores uera commoti religione.
Ergo Deo uiuant æterna pace fruentes.

Henricus fundator profectus cum Friderico Barbaroſſa ad recuperandam terram Sanctam, Obijt Neapoli anno Chriſti 1188 qui exceperat ex Vdilhilde coniuge Godefridum primum filium qui mortuus eſt Auguſtæ ſub cura Medicorum, & reuectus inde ad Vtenburram ibi honorifice eſt ſepultus. Poſtea ex Vtenburra ad Vrſinenſe Monaſterium relatus unà cum fratre Bertholdo honorifico Mauſolæo conditus eſt, ſub Abbate eius loci 23 Paulo Neccharo: ſecundum uero filium Bertholdum, illuſtriſſimũ totius Sueuiæ ſpeculum, qui Obijt in quodam conflictu prope Rhenum: iturus cum Othone excommunicato Imp. in Saxoniam. Irmelgardin item filiam, quæ nupſit Baroni cuidam de Vltimis genuitq; Vdalricũ de Vltimis magnum imprimis Vrſinenſis Cœnobij benefactorem, habitantem in Adelburgo Atheſinæ regionis caſtro. Eſt in eodem Monaſterio celebris ſepultura nobilium heroum à Bentzenauu, Ioannis patris & Vvernheri filij, qui uixerunt annum Chriſti circiter 1440. Item Ioannis Equitis aurati, qui Obijt anno 1515 & Georgij à Pentzenauu qui obijt anno 1535 reliquitq; filium Georgium Symbertum eruditæ antiquitatis, & antiquæ eruditionis amantiſſimum hominem, 18 liberorum parentem. Abbatum huius loci talis extat Catalogus.

Vvernherus primus fuit Monaſterij Vrſinenſis Rector, non quidem Abbas, ſed tantum Prior ex Iſnenſi Cœnobio euocatus annum Chriſti circiter 1184. Is fretus auxilio Henrici Marchionis, habitationem fratrum heremum ibi in Ybergenſi nemore denſiſſimo colentium, è ſyluis tranſtulit in locum amæniorem, in Montem uidelicet Vrſinũ, idq; factum eſt anno Chriſti 1185. Cumq; ibi & ſcholam & Eccleſiam conſtituiſſet, ad Monaſterium ſuum Iſnenſe, conſtituto prius loci Abbate & gubernatore reuerſus eſt, uir uenerabilis & admiranda uitæ innocentia & ſanctitate præditus.

1 Cuno primus Abbas Vrſini Montis ab Henrico fundatore, ac Domino Vvernhero priore ex Vtenburenſi Monaſterio euocatus, conſtituitur anno Chriſti 1185. Is admonitus à Mengoſo fratre ſancto & ſapientiſſimo, tranſtulit ſedem ex Monte in pedem & planitiem adiacentem Monti, idq; in honorem Beatæ uirginis, & ſumptibus Henrici de Rumſperg fundatoris & Gotfederici filij cœpitq; ædificare habitationem paulo ſplendidiorem: antequàm tamen iſta abſolueretur Obijt Cuno Abbas. Annus autem & gubernationis, & quando deceſſerit ex hac uita, ignotus eſt.

2 Rudolphus ſecundus Abbas ex Ochſenhuſio aſcitus, uir eloquens & doctus. Is ædificans ſacellum S. Nicolai, quod Paradyſum uocant, ſepeliuit in eo & Vvernherum priorem, primumq; gubernatorem & Cunonem Abbatem. Is locus poſtea etiam fratrum Monaſterij & nobilium Laicorum ſepulturæ deſtinatus eſt, & primus uir nobilis ibi ſepultus, Vvaltherus à Bayſuuyl fuiſſe legitur. Hoc ſacellum conſecrauit Vdalſcalcus Epiſcopus Auguſtanus anno Chriſti 1188. Reſignata tandem anno Chriſti 1223 Abbatiæ gubernatione Rudolphus ſenio confectus ad cellam ſuam Ochſenhuſanam redijt, & ibi 3. poſt Hebdomadas ſeptẽ in Chriſto Obijt. Inuenitur hîc Geboldus Abbas Vrſinenſis teſtis cuiuſdã donationis in Chronicis & diplomatibus Cæſarienſis Monaſterij anno Chriſti 1220 qui coadiutor fortaſſis Rudolphi fuit: Catalogi enim Vrſinenſes eũ non habẽt.

4 Albertus Abbas ex Vtenburra deſumptus à Gotfrido Marchione de Rumſperg conſtituitur anno Chriſti 1223 tempore Honorij Papæ & Friderici ſecundi Imper. uir bonæ famæ, caſtus, fidelis, prudens & de Monaſterio hoc optime meritus cui præfuit annis quinq;. Obijt anno Chriſti 1228 ſepelitur in medio ſacello S. Nicolai & in tumulo Cunonis, cui inſcripti ſunt hi ſequentes uerſus. Extrema circumferentia tumuli habet hos.

Præſenti

Præſenti buſto ſunt tres mares tumulati,
Clerici merito qui dudum ſunt ſociati:

In ipſa ſuperficie tumuli ſunt tres circuli, quorum ſuperior habet hunc uerſum:

Albertus quartus Abbas hic condidit artus Medius hunc:
In media foſſa Vuernberi corporis oſſa. Inferior talem:
Aſt Abbas primus Chuno dictus, iacet imus.

5 Conradus eligitur anno Chriſti 1228 præfuit annis 39 tempore Gregorij octaui, à quo Pontifice plurima impetrauit ſuo Monaſterio utilia. Obijt anno Chriſti 1267.

6 Vdalricus præficitur anno Chriſti 1267. Sub hoc uidua quedam nobilis & opulenta Domina Gertrudis poſt obitum mariti ſui Henrici de Bickhenriedt plurima contulit ad Monaſterij huius amplificationem, quæ in eodem Monaſterio humata eſt annum Chriſti circiter 1269.

7 Henricus, de quo nihil aliud inuenitur, quàm quod magna ſub eo fuerit Chariſtia & annonæ difficultas.

8 Hartmannus præfuit annis 14, uir ſtrenuus & Fortunatus, & amator diuini cultus maximus. Huius temporibus Conradus de Ramſchuuag aduocatus huius Monaſterij fidelis, Eccleſiam Ingenriedēſem cum iure patronatus, & totam illam Aduocatiam cum omnibus ad eam pertinentibus redditibus tradidit Vrſinenſi Monaſterio in liberam dotem. Obijt autem Abbas infirmitate Ethica, quam ex curis contraxerat, eo ipſo anno quo geſſit Imperator Ludouicus Bauarus bellum contra Fridericum Auſtriacum, & omnia iſta loca cædibus ac direptionibus eſſent infeſtiſſima.

9 Henricus ſecundus, prior antea Cœnobij Auguſtani ad S Vlricum, cōſtituitur Abbas Vrſinenſis per Fridericum Epiſcopum Auguſtanum: præfuit annis ſeptem, & fit Abbas poſtea Faucenſis Monaſterij, quod alioqui Fuſſenſe dicit̄, & in Alpiū faucib9 ſitū eſt.

10 Conradus ſecundus, natus ex pago Horbeltshofen Conſtantienſis diœcœſeos, Vir humilis & ſimplicis uitæ, ſed ingenij ſubtiliſſimi, erat Aurifaber, ſculptor & pictor egregius, ut adhuc in codicibus ac alijs Clinodijs aliquibus uidere eſt eius ſubtile ingenium & ingenioſas manus. Is ambitum Monaſterij primus lapideum fieri & concamerari curauit anno Chriſti 1334: fuit bonus œconomus, & locupletauit Monaſterium, quod fuerat iam propter bella inter Ludouicum & Fridericum Imperij competitores geſta, ad extremam penè pauperiem redactum.

11 Suiggerus conſtituitur contra uoluntatem Ioannis à Ramſchuuag Aduocati, nec diu Cœnobio præfuit, ſed mox expirauit. Quando autem obierit id ignoratur.

12 Henricus tertius cognomento Zerter, præfuit 16 tantum hebdomadis & moritur.

13 Vdalricus de Altenſtadio, uillici filius. Is multa eſt perpeſſus ſub Ioanne de Ramſchuuag Aduocato, anno Chriſti 1345 qui tamen pœnitentiam tandem agens multa bona contulit ad Monaſterium.

14 Henricus quartus, Vdalrici anteceſſoris patruus, antea cuſtos Eccleſiæ, homo ſimplex, ſed bonus gubernator, qui Monaſterio non præfuit tantum, ſed & plurimum ꝓfuit.

15 Ioannes Albinus Vrenburenſis, fraternitatem inſtituit & fecit cum conuentu S. Magni, qui eſt in faucibus Alpium anno Chriſti 1366: præfuit fideliter annis quinq;.

16 Petrus nobilis de Baiſuueil contra uoluntatem Ioannis de Ramſchuuag per Geruuicum de Bayſuuyl intruditur, fuit infœlix & infortunatus gubernator & ita prodigus, ut & Cræſi diuitias abſumpſiſſet. Sub eo reditus Monaſterij de die in diem minui ac prædia diuendi cœperunt, ita ut tandem ad tantam redactum fuerit inopiam ac paupertatem, ut fratres omnes è Cœnobio aufugerent & uarie his diſperſis, Abbas ipſe etiam in parrochiam Pforcenſem ſecedere cogeretur, uno unico fratre manente apud Vrſinum, qui hortos & uineas diligenter plantabat, & agriculturæ præerat, ei nomen erat Vdalrico Franco. Abbate igitur exauthorato poſtea Burcardus de Ellerbach Epiſcopus Auguſtanus gubernationem Cœnobij cōmendauit & tradidit ſorori ſuæ Dominæ An-

næ ab Ellerbach in Caſtro Kemnat tunc degenti. Hæc cum aliquandiu imperaſſet, non quidem ut augerentur, ſed ut indies decreſcerent bona Monaſterij, mulier ad ſe tandem reuerſa, & cogitans ſe iniuſte dilapidare hæc bona Deo dicata, nec bono titulo poſſidere domum Deo ſacratam: uocauit unum de diſperſis fratribus Conradum uidelicet Hauſanum uirum nobilem, prudentem ac humilem, huic totam Abbatiam gubernandam commiſit, qui inuitus tantam curam ſuſcepit, paratior futurus ſi locuples fuiſſet Monaſterium ac opulentum. Interim Petrus Abbas depoſitus moritur & in loco Capitulari ſub uimineis cratibus ſepelitur.

17 Conradus Hauſanus homo nobili genere natus, ad reſtituendum & inſtaurandum collapſum Monaſterium egregie idoneus: Erat enim tenax & parciſſimus, imo plus quàm ſordidus, qui ipſe quoq; ruri laborare & decimas colligere ſolebat, qua ſola uirtute Cœnobium priſtinæ dignitati præclare reſtituit. Diui Seruatij (ut uulgo dicitur) egregius cultor, quem iccirco merito & recte iuuit Vincentius. Conſtituitur anno Chriſti 1399, præfuit laudabiliter 23 annis, tempore Conciliorum Conſtantienſis & Baſilienſis. Obijt autem anno Chriſti 1422 ſepelitur in Sacello S. Nicolai, mox in ingreſſu ad latus dextrum. Is fratres ſeptem ad Monaſterium reuocauit, & eos egregie aluit. Cumq; ſuo tempore periret Monaſterium uniuerſum incendio, excepta Eccleſia & annexo choro, eximie non ſolũ id inſtaurauit, ſed & turrim ac multa alia noua ædificia prioribus addidit, ac de nouo exædificauit. Habetur pro ſecundo huius Monaſtici loci fundatore. Der helde der hat.

18 Henricus quintus, Eſſeler dictus, Cambidonenſis: Vir prouidus, deuotus & Religioſiſſimus ceremoniarum obſeruator, egregius etiam amplificator Cœnobij optimusq; Oeconomus, eligitur Canonice anno Chriſti 1422. Inuenit theſaurũ abſconditum anteceſſoris ſui immenſum, quo adiutus egregie exornauit Vrſinenſe Cœnobiũ in quo illuſtrando & locupletando dicitur inſumpſiſſe circiter 20 milia aureorum. Emit is ipſe decem florenorum milibus egregiam uillam Bayſvuil, nobilium à Bayſvuil olim ſedem ac Domicilium. Celebratur pro tertio fundatore propter immenſa beneficia Monaſterio præſtita: Obijt ſenex & decrepitus anno Chriſti 1459, cum præfuiſſet annis 37.

19 Petrus Alberti ex uilla Ortringen natus, ex Elchingo uero accitus: Vir Religioſus & mediocriter doctus, eligitur anno Chriſti 1459, præfuit annis 15, & propter plurimas infirmitates & non adeo proſperam ualetudinem Reſignat Abbatiam fratribus anno Chriſti 1474, ac etſi mox alius eligeretur, tamen iſte Petrus adhuc manſit in Abbatia per biennium, & Obijt poſtea anno Chriſti 1476 plenus dierum & Paralyſi tactus: ſepultus in Ambitu ad latus Eccleſiæ contiguum. Sanxit fraternitatem cum Mõnaſterio Eberſperg anno 1463: cum Cœnobio uero Steingaden anno Chriſti 1468: eas fraternitates coluit ſumma animi dexteritate ac fide.

20 Mathias Steinbruckher eligitur Canonice anno Chriſti 1475. Obijt anno Chriſti 1490, cum præfuiſſet annis quindecim: deceſſit autem Auguſtæ ſub cura medicorum, & reuectus Vrſingum, in Baſilica ſepelitur ad plagam Meridionalem iuxta aram Roſarij, quam eodem anno in honorem Beatæ Virginis idem Abbas erexerat. Sub hoc Abbate cœpit anno Chriſti 1487 Fœdus Sueuicum. Sub hoc ipſo Parrochialis Eccleſia in Bayſvuil incorporata eſt Cœnobio Vrſinenſi, quod impetrauit à Pont. Max. Gaſpar Seuboldus ter eo nomine Romam ablegatus. Fœdus Sueuicũ.

21 Othomarus Cambidonenſis Victoris cuiuſdã filius, eligitur anno Chriſti 1490: præfuit per decennium, & aliquot Menſes. Obijt anno Chriſti 1501. Sub hoc Abbate anno Chriſti 1491 orta eſt ſeditio horribilis, conſurgentibus in ſuos Magiſtratus omnibus Campidonenſis Abbatiæ totiuſq; Algouiæ agricolis, quorũ quinq; millia conuenerunt ad Lubaſum amnem: ſed ea ſeditio citra multum ſanguinem à Sueuiæ confœderatis pacata eſt.

22 Petrus Fendius Campidonẽſis eligitur ãno Chriſti 1502, præfuit annis triginta

Menſibus decem. Obijt anno Chriſti 1533: ab hoc Abbate, Oeconomo optimo ac gubernatore fideliſſimo totum Monaſterium excepta Eccleſia de nouo reædificatum & exornatum eſt ſpacio unius & uiginti annorum, ab anno uidelicet ſecundo ad annum uſq; 23. Cumq; iam per unum annum poſt reædificationem fœliciter abſolutam quietus uixiſſet, orta eſt in uniuerſa Germania ſuperiori, noua & incomparabilis Ruſticorum ſeditio, in qua anno Chriſti 1525 Vrſinenſe Monaſterium iterum miſere uaſtatum & incenſum eſt, ſed tamen poſtea opera eiuſdem Abbatis egregie reſtauratum: cui quæ deerant adhuc, ab inſequenti Abbate Paulo fideliter ſunt adiecta.

23 Paulus Neccharus & ipſe patria Campidonenſis, Vir grauis, doctus & liberalis, ſapientiæ cœleſtis diligentiſſimus inquiſitor, eruditioniſq; omnis politioris longe ſtudioſiſſimus, eligitur Canonice 24 Septembrium anni à nato Chriſto 1533: præfuit fœliciter annis quindecim. Obijt 21 Martij, anno 1549. Is ab anteceſſore ſuo reſtauratum Monaſterium poſt ſeditionem Ruſticam, egregie & ædificijs pulcherrimis, & inſigni Bybliotheca auxit & illuſtrauit: hoc aliquando in mea præſentia aſſerens, Monachum ſine libris & librorum ſtudioſa inquiſitione ac lectione eundem eſſe qui miles eſſet ſine gladio. Hoc Abbate in gubernatione ſeu ad clauum Abbatiæ ſedente ſpoliatum eſt Monaſterium Vrſinenſe anno Chriſti 1546 à Smalchaldici Fœderis aſſeclis in Carolum V. Imperatorem ſuum tumultuantibus: qui tamen rapinis contenti nihil ibi librorum lacerarunt, nihil ædium incenderunt, nihil rerum & ornamentorū confregerunt, Ruſticis in hoc aliquanto modeſtiores. Huic tale à me poſitum eſt Epitaphion petente id eius ſucceſſore.

Hic ſitus eſt Paulus Cognomine Neccarus, Abbas
Vtilis huic domui per tria luſtra ſacræ.
Qui quod uaſtarant iniectis ignibus olim
Agricolæ mota ſeditione uiri
Id reparauit & inſtaurauit pulchrius omne
Omnipotentis ope, conſilijſq; ſuis.
Si qualis fuerit, quæris? Sic iſtud habeto,
Doctus erat, pius & Relligioſus homo.
Authorum lector ueterum ſtudioſus amanſq;,
Pauperie preſſis portus & aura uiris.
Illius in Chriſti gremio mens inclyta uiuit,
Ridet & hæc mundi gaudia uana leuis.

In huius Abbatis gratiam de Monaſterij huius origine & primaria fundatione tale aliquando Idyllion Heroicum à me ſcriptum eſt.

Cæſare ſub Friderico cui ſua nobile nomen
Barba dedit, fuit Hybergenæ Henricus Eremi
Incola, præclarus ſanctæ pietatis amator:
Ille pijs precibus ſuperos mulcebat, honeſtam
Interea & caſtam uitam omni tempore degens.
Et quoniam ſolitarius eſt locus aptior illis
Qui ſuperum mentes, arcanaq; dogmata quærunt:
Ille ſibi in ſyluis, inter ſpelæa ferarum
Condidit exiguam lignis è uilibus ædem:
Vt ſeruire Deo tali in ſolitudine poſſet
Commodius, procul à mundi uitijſq; maliſq;.
Iſtius at uulgo cum conuerſatio ſacra
Innoteſceret, acceſſit Conradus ab ipſis
Vt ſe iungeret huic homini tam Relligioſo
Admonitus ſuperis per ſomnum altamq; quietem.
Militia nam clarus, at alto è uulnere tardus

Aegrotuſq;

Aegrotuſq́ꝫ,ita uaticinantis numina linguæ:
Audierat, ſua tum rediturum in corpora robur
Et ueteres uires,ſi ſe coniungeret iſti
Relligione Deorum illuſtri & numine fratri:
Mox igitur ſocium ſeſe fratremq́ꝫ fidelem
Tradidit Henrico:uitæ non inferiorem
Dexteritate & uirtutum ſplendente nitore.
Cumq́ꝫ ita conuerſarentur concordibus iſti
Pectoribus,colerentq́ꝫ Deum non deſide uita
Per Menſes aliquot (quid non exempla monerent?)
Tertius ecce acceſſit ad hos Mengoſus,is ultro
Aduenïens,ſecum adduxit quoq́ꝫ diſcipulorum
Et pietatem & uirtutes diſcentium & artes
Ingenuas,cœtum haud mediocrem. Sic ſchola nata
Eſt primum,in qua florebat ſapientia Chriſti,
Et uerus timor ille Dei,ſapientia ſumma:
Quæ nos Dijs facit eſſe pares ſuperoq́ꝫ Tonanti.
Verum habitabat in his Henricus Marchio terris
Marchio de Rumsberg pietatis & artis amator
Muſarumq́ꝫ & Relligionis & omnis honeſti:
Ille probans ſtudia & cœtū hunc,dedit arua & agellos
Quos colerent atq́ꝫ exercerent Relligioſi
Atq́ꝫ pijs ſtudijs ſumma cum laude uacantes,
Atq́ꝫ informantes iuuenilia pectora fratres.
Sic nunquam Deus obliuiſcitur ipſe ſuorum,
Sed memor excitat & populos Regeſq́ꝫ Duceſq́ꝫ
Qui conferre Dei debent alimenta miniſtris.
Et quia quottidie numerus iam creſceret horum
Qui pietatis erant ueræ & uirtutis amantes:
Tradidit omne nemus coniunctis fratribus ipſe
Marchio de Rumsberg Henricus,nobilis Heros
Vt uirtute ita Relligione ad ſydera notus:
Sydera ad uſq́ꝫ,quibus nunc inſidet ipſe Deorum
Spectator,ſuperæ uel Conſiliarius Aulæ.
Et quoniam domus eſſe nequit ſine præſide,Rege
Vel Duce,qui reliquis (ubi forte opus) imperet;atq́ꝫ
Injciat frenos uel laſciuire uolenti
Aut cupienti à uiuendi diſcedere norma:
Euocat Iſnenſi Vverinherum Marchio ab urbe
Fratribus & diſcentibus atq́ꝫ docentibus illic
Præficit hunc,quem mox alijs iubet eſſe parentem.
Scilicet hæc ita ſunt illo ipſo tempore geſta
Quo ſibi commiſſi primus Fridericus habenas
Imperij cœpit,nati poſt tempora Chriſti
Cum numerarentur mille & centeſimus annus
Inſuper & bis quadrageſimus atq́ꝫ ſecundus. Anno 1182.
Omnibus & quoniam in ſyluis & montibus Vrſi
Errabant,locus eſt Vrſorum nomine dictus.
Hunc unus Prior, Aſt Abbates Relligioſi
Viginti duo rexerunt ad tempora noſtra
Vſq́ꝫ,periclorum & formidinis undiq́ꝫ plena.

Iſti præſidet illuſtri domuiq́; locoq́;
Hac ætate Abbas pius, ingenioſus & omni
Doctrina inſignis Paulus cognomine priſco
Neccharus, ille olim imperiali natus in urbe
Capidoni. Donato à Campo quam dicunt nomen habere.
Pægaſidum is didicit myſteria cuncta ſororum:
Hunc ſacroſancto tu cum Lare Chriſte Redemptor
Quiſquis & hic habitare ſolet pietatis amore
Propicius tege & in placida ſerua, obſecro pace.

24 Sebaſtianus Stegerus patria Rauenſpurgius uir literis & humanitate clarus, eligitur ex Oeconomo in Abbatem Vrſinenſem ipſa die S. Benedicti anno Domini 1549. Is hoc adhuc currente Iubilæo, unà cum Thoma Hoffmanno docto eiuſdē loci Priore, præclaris ornamentis Cœnobium ſuum illuſtrat, undiq́; adijciens uerſus qui poſteritati etiam aliquando loqui, & eam de horum temporum rebus certiorem facere poſſint. Inſcripſit autem horreo recens conſtructo tale meum Epigramma.

Hæc noua & apta ſibi ſic horrea condidit Abbas
Sebaſtianus impiger
Rauenſpurgenſi prognatus in urbe Stegerus
Amans Dei, atq́; Virginis
Quæ Chriſtum nobis ſacra geſtauit in aluo
Vitæ datorem perpetis.

Sedilibus Chori tale inſcribi fecit Schediaſma.

Iſta ſedilia quæ cernis ſtudioſe Viator
Colore picta ſic bono
Paulus Neccharus eximie Venerabilis Abbas
Faciebat in templi decus.
Quod Paulus uero incepit, mox finijt Abbas
Sebaſtianus inclytus
Qui Paulo Abbati ſucceſſit, tertius anno
Quo Paulus occubuit ſenex.

Sub eius gubernatione enixa eſt anno Domini 1550, tertia Auguſti, Vvalburgis quædam Ruſtica fœmina, Fabri Ferrarij coniunx in eiuſdē Abbatiæ Pago Riedenſi duas puellas, formoſas quidem, at mirabili Dei iudicio, corporibus concretas rectiſq́; brachijs inuicem ſeſe complectentes; ex difficili uero partu interemptas. De quibus tale luſi Eligidion.

DE PRODIGIIS ANNORVM 1549. ET 1550. ELEGIA.

EVERSAS Solymas Romano à Cæſare, ſigna
Præceſſere olim multa iubente Deo:
Namq́; ollas ipſi ardentes uidere Prophetæ
Arſit & in medio ſæpe Cometa polo:
Sic concurrentes acies toto æthere uiſæ
Auditus quarum dicitur eſſe fragor.
Quin & ſanguinibus ſtagnantes ſæpe paludes
Viderunt Solymi (turba ſceleſta) uiri:
Prodigijs quibus admoniti, parere minantis
Debuerant monitis iuſſibus atq́; Dei.
Sed quoniam hæc paucos terriclamenta mouebant:
Venit iuſta Dei uindicis ira ſtatim.

Ne nobis quoq; fiat idem,pereamus & ipſi
Vt Solymi miſeris interiêre modis:
Ex oculis procul excutiamus quæſo ueternum
Qui non tantum oculos ſed quoq; corda tenet:
Surgamus tandemq; à peccatiq; maliq;
Torpore haud ſegnes,atq; ſopore graui.
Namq; & nos multis hac tempeſtate monemur
Prodigijs,ut nos excitet ipſe Deus:
Quo uitæ melioris eamus in integritatem,
Chriſtiadum qualem dogmata uera probant.
1 Hinc plures uidit Soles lutulenta Rhiæſa
Qua Nordlingiaci Mœnia parte iacent.
2 Hinc concurſantes peditumq; equitumq; Phalanges
Vidit Brunſuigum,& Cæſaris ora pij:
Inq; crucis ligno pendentem hunc ſcilicet ipſum
Mortis pro nobis qui fera tela tulit.
3 Heluetijs quoq; pugnantes coiêre Leones
Et Burgundionum ſigna,micante polo.
Alter & alterius ſuperans capita alta Leonis
Vidit ea ante pedes uicta iacere ſuos.
4 In florem pyra ſunt excreta in Francide terra
Hic ubi Coburgi Mœnia parua iacent.
5 Quadrupedem dedit Acronius Lacus ipſe columbam
Non procul à muris urbs Philyrina tuis. Linda.
6 Infantem mater geſtauit in urbe Vienna
Per luſtri unius tempora longa grauis:
Semiputridus ille eſt tandem exciſus ab ipſa,
Quæ curata iſto tempore uiuit adhuc.
7 Quinetiam ſanguis,pluuiarum decidit inſtar:
In uaſtis regnis terra Bohœma tuis.
8 Frumentis cœlum pluere ipſa Charinthia uidit
Atq; Thoringiacis Sala propinquus agris.
9 Illic ſanguinibus multoq; cruore fluentes
Mirata eſt fontes Ruſtica turba ſuos.
10 Et quod inauditum ſeclis eſt omnibus, intra
Excelſos muros Eſſenolinga tuos:
Decubuit uultuq; oculiſq; decora uirago,
Quam mira grauidam finxerat arte parens
Talibus ut technis è uulgo emungeret aurum
Quod uanæ nunquàm eſt non nouitatis amans:
Iſtius è laterum latebris prodiſſe colubri
Sunt dicti,hos omnes matre ſtruente dolos:
Hæc eſt credita dirum utero geſtare Draconem
Qui totas urbes uerteret atq; domos.
Nuper at inuentum eſt,quod toti illuſerit orbi
Fœmina:forte Dei non ſine conſilio.
11 Sic ad Kauffburnum uitrei prope flumina Vindæ
Vnde eſt Vindelicus nomen adeptus ager:
Infantes peperit geminos,utroq; puellas
Corpore connexas Theſtilis una duas:
Formoſas equidem uultu membriſq; tenellas
Sed quas non uiuas ædidit ægra parens.

His monſtris dubio procul oſtenditq́ monetq́
Iræ arcana ſuæ non procul eſſe Deus:
Nec procul eſſe diem, uenit qui extremus ab orbe
Aethereo, nos ad iudicis ora uocans.
Iudicis æterni, qui conſpicit omnia, quemq́
Nil latet: ipſa etiam qui tua corda uidet.
Hunc nos oremus non fictis mentibus unum
Propicius noſtris parcat ut ipſe malis:
Omnibus ut clemens peccata admiſſa remittat
Noſtrorum & ſcelerum deleat omne nephas.
Quasq́ ſumus meriti pœnas, ut mitiget illas:
Nec Iudex, mitis ſed pater eſſe uelit.
Nos uero in melius nos conuertamus & omne
Ceſſemus facere id quod uetat ipſe Deus.
Hæc faciamus & ex animo faciamus, honeſtas
A nobis fieri quæ cupit ipſe Deus.
Sic miſerebitur æternus, deponet & iram
Conceptam: atq́ iterum fiet ut ante pater
Qui dabit è ſuperis tranquillos ſedibus annos:
Et dabit omne bonum terra quod omnis habet.

VRSPERGVM Cœnobium Præmonſtratenſis inſtituti magnificum ad Mindulam fluuium in Auguſtana Diocœſi, medio fere itinere inter Auguſtam Vindelicorum, & Vlmam Sueuiæ Metropolin ſitum: fundatum & extructum eſt anno Domini 1125 à Vvernhero Comite de Schvuabeck & Baltzhauſen, cuius nominis Caſtrum Schvuabegk dictum duobus miliaribus à Mindelheymio Ciuitate Sueuica abeſt, hodie prorſus uaſtum & inhabitabile, Comitum à Schvuabeck (qui ex Regia ſtirpe Polonorum & Vngarorum nati feruntur) antiqua ſedes: Oppignoratum fuit hoc Cœnobium anno Chriſti 1200 Bertholdo à Neyffen, ſed Monachi ſe tandē redemerunt à Neiffenſium Tyrannide centum auri Marcis, ut teſtatur Abbas Vrſpergenſis celebris Chronographus. Fundatorum & benefactorum talis Genealogia in Cœnobij Monumentis extat.

Burgum Monialiū olim Cœnobium prope Vrſpergum.

Vvernherus Comes de Schvuabegk uerus fundator Vrſpergenſis ex coniuge Richinza Marchionis Auſtriaci filia excepiſſe legitur.	Conradus Comes: Vvernheri frater, præfectus Auguſtanus.	Schvuinhildis ſoror fundatrix Cœnobij Monialium Burgēſis, quod olim è Regione Vrſpergenſis Monaſterij fuit: & uaſtatus eſt annum Chriſti circiter 1440 hodie Burgum tantum Pagus eſt & filia Eccleſiæ Balczhuſanæ in cuius tamen templo hæc Domina Schvuinhildis Comitiſſa cubat.	Giſela Vvernheri & Cōradi Germana ſoror: fundatrix & prima Abbatiſſa Edelſtettēſis Canoniſſarū in Sueuia Collegij.

Vvernherum &	Adelgoſum qui obire ante patrē iuuenes impuberes.

Sepeliuntur in hoc Monaſterio præter fundatores, nobiles etiam Barones Dapiferi de Hoffingen, nobileſq́ Reguli à Freyberg, Lichtenavu, & Haſenberg Celebratum eſt totū hoc Cœnobium à me & prolixo carmine, anno meæ decimo nono, quod quia omnes eius præpoſitos & Abbates complectitur ac mediocriter totius Cœnobij Annales recitat, malui illud quàm nudum Catalogum ſtudioſo antiquitatis lectori obtrudere, alioqui carmen ſatis puerile facile paſſus eſſem perire.

Eſt

Eſt locus in Sueuis, ubi multo gurgite aquarum
 Mindelius celſi currit ab arce iugi. Topographia. Mindelheymium
Et paruam eiuſdem mox nominis alluit urbem
 Quæ breue de fluuij nomine nomen habet.
In qua uiuebat nuper Fronsbergius heros
 Militia, armorum dotibus atq; potens. Mindelius flu.
Non procul inde iacet ſpatioſa in ualle, ſuperbo
 Templo, ut & aëria turre, decora domus,
Quam mediam ſupra deſcriptus diuidit annis
 Et tandem Hiſtrinis conſotiatur aquis.
Nobilis hanc pietate Comes Vuernherus auita
 Extruxit proprijs ſumptibus atq; bonis;
Eſſet ut illa uiris habitatio commoda doctis
 Qui Chriſti leges & pia iura colunt.
Qui precibus caſtis, & carmine quottidiano
 Rectorem cœli ſollicitare ſolent.
Hanc inquam extruxit fidei Vuernherus amore Fundatio Monaſterij.
 Præclarus Muſis ingenioq; Comes,
Quem de Schvvabecko natum ueneranda uetuſtas
 Dicit, & antiqui perſonuere libri.
Vrſpergamq; uocans hirſutis nomen ab Vrſis
 Quorum permultos terra habet iſta, dedit.
Nam domus ipſa iacet uiridanti in ualle, per herbas
 Prataq; frondoſis undiq; cincta iugis
Quæ uenatori loca ſunt accommoda, telis
 Si premere ille uelit bruta feraſq; ſuis.
Huius conuentus dignos proceresq; Patresq; Propoſitio.
 Eſt animus uerſu commemorare breui.
Præmonſtratenſes apta qui uoce uocantur
 Quod monſtrent ſummi dogmata uera Dei
Oſtendantq; uiam, qua nos aſcendere ad altos
 Poſſimus cœlos, ſydereamq; domum:
Quæ cunctis ſanctis cœlorum à patre parata eſt,
 Vt uitam poſt hanc ingrediamur eam:
Quæ fœlix uita eſt, cunctorum expersq; laborum
 Omni triſtitia quæ uacat atq; malo
Vos ergo Aonides faciles præbete Camænas Inuocatio
 Cultori ueſtro carmina ferte mihi.
Qualia Pæligno uati, Andinoq; dediſtis
 Vt digne ualeam hos nobilitare patres,
Qui uaria exculti doctrina atq; arte fuerunt
 Quouis propterea munere digna cohors.
Quod ſi feceritis, uobis ego præmia digna
 Pro tali offitio præſidioq; feram

FVNDATIO Cœnobij in numeris Romanis:
EX qVo Vrſperga ſIt à Vvernhero eXtrVCta CeLebrI
 In SVeVIs: rVDIs a C parVa tabeLLa CaVet.

DE VESTITV & niueo habitu Præmonſtratenſium, Schediaſma:

Qui Chriſti intrepido pia pectore iura fatentur
 Et Domini debent paſcere rite gregem:

Hos uitæ certe integritas puriſſima, mentis
Candor & ingenuus, dexteritasq́ decent.
Hoc Regina poli uoluens in pectore circum
Quæ Dominum uitæ mater honeſta tulit
Præmonſtratenſes æternæ limina Vitæ
Monſtrantes, quæ ſit uitaq́ grata Deo:
Pura uti uoluit ueſte & candore notata,
Vt candorem animi ſignificaret opes.
Mentis opes quibus haud meliores ſuſtinet orbis
Quas quicunq́ tenet, optima quæq́ tenet.
Iccirco hanc olim à ſummo demiſit Olympo,
Dixit &, hoc animi pignus habete mei.
Sic ego candida cœlorum Regina per orbes
Æthereos curru ſplendidiore feror.
Hoc meus eſt gnatus candore notabilis, omni
Nigritia cuius pectora ſancta uacant.
Tales ipſius eſſe decet uos nempe miniſtros
Quales hæc ueſtis uos monet atq́ iubet.
Hanc, quoties poſt hac ſacras celebrabitis horas
Induite: aut dantes thura precesq́ mihi.

TRIPLICES gubernatores Vrſpergenſis Cœnobij.

Templum Vrſpergenſe hoc triplices habuiſſe refertur
Quos penes imperij cura decusq́ fuit.
Præpoſitos latio quoſdam ſermone uocabant,
Præpoſiti reliquis quod pietate forent.
Dotibus atq́ alijs naturæ ſimplicis: Horum
Multos iſta habuit ter ueneranda domus.
Abbates alios Hebræa uoce ferebant
Quod reliquorum eſſent cura & amore patres.
Hos iterum duplici diſcernebant ratione
Nam quoſdam ornabat mitra pedumq́ graue,
Sed quidam tali non ornabantur honore:
Hos omnes uolet hæc dicere charta tibi
Tu quicunq́ legis procerum hæc monumēta piorum
Hanc tenuem Muſam conſule quæſo boni.
Quæ bibit Hiſtrinos tantum Blauiq́ liquores
Nec dum Caſtalidum principis hauſit aquas
Quas Naſonem olim, reliquosq́ hauſiſſe Poëtas,
Aſcræum Vatem, Mœonidenq́ ferunt.

Vlmæ: ibi enim cadit Blauum in Danubium, ubi ſcriptum eſt hoc Carmen.

CATALOGVS Prępoſitorum Vrſpergenſium.

Cum Comes hoſpicium motus pietatis amore
Hoc Chriſto & ſuperis conſtituiſſet ibi.
Mox deſignari fecit dominumq́ patremq́
Qui regeret ſacram cum pietate domum.

Vlricus I. præpoſitus.

Iſte Vlricus erat magnæ uir dexteritatis
Cœleſtis fidei & Relligionis amans.
Is fratres ſanctos diuina ad caſtra uocauit,
Præſcripſitq́ ipſis iura uiasq́ pias.
Quæ ſummo patri, Chriſto, diuisq́ placerent,
Et quæ nos poſſent conciliare Deo.

Idem ſea

Idem ſex annis iſtas moderatus habenas
    In Chriſto moriens ultima fata tulit.
Illius ergo animam dulcis tu ſuſcipe Ieſu
    Et tuere à nigri dæmonis inſidijs.
Qui coluit te rite, tuosq; iuuabat honores
    Corde pio hunc quoq; tu ſuſcipe amore pari. Eligitur año Domini 1125.
Obijt anno Domini 1131.

2 GREmo.

Omnibus à mortalibus hic uitaq; fideq;
    Eſſe putabatur (nec ſine mente) ſacer
Tam ſacras leges, diuinaq; dogmata amabat
    Tali uoluebat ſedulitate libros,
Qui res cœleſtes ſacra & myſteria tractant,
    Et nos de fidei conditione docent.
Oſtendunt caſtam, nec non ſine crimine uitam
    Quæ ſummo poſſit rite placere patri.
Hic cum biſſenos tenuiſſet ſceptra per annos
    Combuſta eſt magno tota dolore domus.
Quæ licet in nigras eſſet conuerſa fauillas,
    Iſtius arte iterum eſt condita tota tamen.
Et quæ Vulcano miſere conſumpta iacebat
    Mox caput è tenebris extulit alta ſuum
Præpoſiti illius cura patrioq; labore
    Auxilio, ingenio, ſedulitate, fide.
Qui quadraginta annis cum præfuit atq; duobus
    AEterni mundum liquit amore patris
Lætus & in Chriſto ſuperas conceſſit ad oras,
    Cum ſanctis ubi nunc ueſcitur Ambroſia. Obijt anno 1173.

3 VVALterus.

Cum Gremo ſydereas hinc emigraſſet ad arces,
    Ad quas ſanctorum turba uenire ſolet:
VValtero baculus committebatur, inerti,
    Ignauo, indocto, ſordiduloq; Viro
Is per quinq; annos Vrſpergæ præfuit, exq; hac
    Migrauit uita ad Regna laresq; Dei.
Qui cum ueniſſet Friderici ad Cæſaris ora,
    Et nulla inſignis dote nec arte foret:
Contemptus miſere nihil impetrauit eorum
    Quæ petere ante pedes Cæſaris auſus erat.
Et quia talis erat domui præfectus honeſtæ
    Qui nihil omnino norat, aſellus iners.
Fratribus ipſe alijs durus quoq; Cæſar, ob iſtum
    Paſſus eos uaria eſt ſeditione premi.
Hinc uos ô Monachi Muſas colitote, uelitis
    Ni quoq; uos magnis Regibus eſſe pudor.
Ni male tractari cupiatis uos quoq;, ueſter
    Vt male tractatus Rector ubiq; fuit. Obijt anno Domini 1178.

4 THEOdoricus.

Iſte etiam noſtro celebrari Carmine debet
    Virtuti ueræ ſi quis habendus honos.

Tam fuit eximia totus pietate decorus
Tam doctrinæ omnis fautor amicus erat.
Impiger Vrſpergam regnarat quattuor annis
Extremumq́; Dei clauſit amore diem.
Solis & acceſſit domicilia, ſcilicet eius
Qui nunquam Occaſum nunquam Acheronta ſubit. Obijt anno 1182.

5 VLricus ſecundus.

Quintus in ordine Prępoſitorum, hac uoce ſecundus
Claro erat Huldricus præditus ingenio,
Fidus is, eximiaq́; induſtrius arte regebat
Tali animi fratres dexteritate ſuos:
Vt celebri merito tollatur laude, pijsq́;
Interponatur cœlicolisq́; Viris.
Conſpicuas uarijs ſtructuris reddidit ædes,
Addidit & templis munera grata ſuis.
Cumq́; gubernator per bis duo luſtra fuiſſet
Dexter, ad Elyſium migrat ab orbe pium. Obijt anno 1203.

6 VLricus tertius.

Tertius Vlricus, ſed ſextus in ordine præſes
Vir probus & mire Relligioſus homo,
Pectore ſyncero Chriſtum complexus, amauit
Sacrarum rerum quicquid is orbis habet.
Qui per quinq́; annos Sedis cum ſceptra tuliſſet,
Ad ſuperos abijt non rediturus auos. Obijt anno Chriſti 1208.

7 FRIdericus.

Hic dicebatur Fridericus nomine iuſto,
Pacis enim placidæ perſtudioſus erat.
Concordes animos integro fędere amauit,
Oſor erat Martis, militiæq́; trucis
Qui cum ſeptem annis hoc eſſet honore potitus
Ex hac migrauit peſtilitatis humo.
Ad conſortia & ad ſanctarum habitacla animarum
Adq́; Panomphæi limina celſa Iouis.
In quibus eſt æterna quies; concordia, paxq́;
Aurato in ſolio tempus ad omne ſedent. Obijt anno 1215.

8 Burcardus patria Bibracenſis, antea Præpoſitus Schuſſenriedanus.

Sœuijt hoc regnante iterum Vulcanus in ædem,
In cineres penè ut tota ſoluta foret:
Per duo luſtra datas cum uix tenuiſſet habenas
Burcardus multa uir pietate bonus.
Sed poſt hanc miſeram cladem, & lachrymabile fatum
Biſſenos Menſes cum ſuperaſſet adhuc
Triſtitia & mœrore graui concuſſus, ad aſtra
Conceſſit Mundo ex hoc miſeroq́; lacu. Obijt anno Chriſti 1226.

9 CONradus à Lichtenavv.

Iſte ob doctrinam, duplicemq́; ob nobilitatem
Omnino mihi non prætereundus erit.
Nam cum natus erat generoſo ſtemmate & ampla
Progenie, eximios nobilis inter auos.
Et uitam bene fœlicem potuiſſet habere
Fortunæ propter munera larga ſuæ.

Ornari

Ornari uoluit tamen hac quoq; nobilitate
Quæ uera eſt, clari ſcilicet ingenij.
Cuius multa quidem nobis monumenta reliquit,
Quæ ſunt perpetuo digna patrocinio.
Inter quæ Chronicon lacij ſermonis honeſto
Perſcriptum & mire conueniente ſtylo. Chronicõ Abb. Vrſperg.
Hiſtorias omnes & Martia prælia Regum
Priſcorum exponit, Cæſareosq; Viros.
Id cum legiſſet ſtudioſo pectore quondam
Ille uetuſtatis cultor & hoſpes opum.
Peutingerus honor tuus o Auguſta, tuumq;
Eximium decus & maximus ille pater:
Regibus ille tribus qui Conſiliarius ingens
Nunc etiam imperij eſt totius altus amor.
Extemplo inuenta nuper dedit arte premendum
Chalcographis, uario poſſet ut orbe legi.
Ne tali Germania priuaretur honore,
Sed quoq; Teutonici ſic legerentur aui.
Neu ſemper poſſet tantum gens Itala nobis
Longius hiſtoricos commemorare ſuos.
Exijt iſte liber ſacrati Maxmiliani
In lucem iuſſu conſilioq; graui.
Commendatior ut cunctis lectoribus eſſet
Quamuis eximie ſe ſatis ipſe probet.
Cætera ſcripta uiri ſacras ornantia leges
Non eſt nunc animus commemorare mihi.
Illa ſuas etiam laudes, ſua digna merentur
Præmia, apud doctos in pietate Viros.
Hoc tantum adijciam de uitæ conditione
Et reliqui inſignes quod meruere patres:
Non tantum propter Muſas, ſcriptosq; libellos
Laudibus extolli & carmine poſſe Virum.
Namq; erat in reliquis quoq; non minus ingenioſus
Rebus, conſilijs, offitijsq; pijs.
Structuris pulchris illuſtres reddidit ædes
Ignibus horrendis quæ periere prius.
Collegit uarios ſcriptores atq; Poëtas
Sacros, Pœonios, Iuridicosq; libros.
Hos pulchre ornatos pulchre certoq; locauit
Ordine in eximiam conſpicuamq; domum.
Et cum regnaſſet tali ratione per annos
Quattuor integros, per duo luſtra ſimul.
Curſum hunc abſoluit fœliciter, iſtaq; fata
Vltima conſtanti pectore & ore tulit.
Ingreſſusq; polos & ſummi habitacula Chriſti
Nectar cum ſuperis haurit & Ambroſiam. Obijt anno 1240.

10 BERtholdus.

Conradus ſuperum cum conſcendiſſet Olympum
Ex hac triſtitia & peſtilitate graui:
Iamq; Vrſperga bono ac fido rectore careret
Quo tamen haud potuit rite carere diu.

Berchtoldus

Berchtoldus patribus reliquis eſt annumeratus
Conuentus nutu totius atq; notis.
Vir pius & caſtæ uerus probitatis amator
Muſarum cultor Piereiq; gregis.
Qui cum regnaſſet per quinq; fideliter annos
Hac uita æternæ ceſſit amore domus. Obijt anno 1245.

11 CONradus à Vvinczern.

Hunc etiam noſtro celebrandum carmine duxi
Propter uirtutem propter & ingenium.
Quod fuit eximium ſane, ſi ſecla fuiſſent
AEqua magis Phœbi & proſperiora choro.
Qualia temporibus noſtris ſunt, aurea prorſus
Si ſtudia hæc recte noſtra uidere uelis.
Is per tres annos cum talia ſceptra tuliſſet
Expirans animam miſit ad aſtra ſuam. Obijt anno Chriſti 1248.

12 FRIdericus ſecundus.

Nec Friderice tuas uirtutes transgredietur
Diſparibus currens noſtra Thalia modis.
Quæ tantæ certe tam claræ amplæq; fuerunt
Vt nequeam uerſu has enumerare breui.
Tu noſtras tamen has animo patiente Camœnas
Suſcipe, quas humiles cernis & eſſe rudes.
Dignus eras grauiore atq; uberiore Poëta
Qui poſſet plene res celebrare tuas.
Vix etenim pietatis erat ſtudioſior alter,
Et nulli ingenij dote ſecundus eras.
Debebas procul à ſæua eſſe tyrannide mortis,
Si mors ingenijs parcere ſæua ſolet.
Sed rapit horrendo proh optima quæq; tumultu
Nec ratione auffert deteriora pari.
Sic etiam noſtris doctum te ſuſtulit oris,
Cum nondum Rector per duo luſtra fores.
Verum non curas terreſtres amplius arces
Nec tibi nunc mundi Regna uetuſta placent.
Cum ſis ætherei iam conſiliarius ingens
Numinis ingreſſus templa domosq;: Vale. Obijt anno 1257.

13 HENricus de Kneringen.

Nobilis is genere, an uirtute etiam ingenioq;
Nobilis extiterit: pectora noſtra latet.
Hoc conſtat ſacræ fidus quod præfuit ædi
Quinq; annis, patris & uenit ad aſtra Iouis. Obijt anno Chriſti 1262.

14 HERmannus.

Is cum dimidium luſtro coniunxerat annum,
Nec gereret iuſta res grauitate ſuas:
Fratribus à cautis perpulchro exutus honore
Imperij ſceptris excidit ille ſuis. Deponitur anno 1268.

15 THEOdericus ſecundus.

Hunc mea Muſa etiam digno cantabit honore,
Muſarum qui non gloria uana fuit.
Viderat hic cultæ uenerandas Palladis arces
Et quas cum Muſis magnus Apollo colit.

Caſtalios auido guſtauerat ore liquores,
    Quos bibere Aonidum ſola caterua ſolet.
Huic cum ſeptem annis ſummo regnaſſet honore.
    Diſſecuit filium de tribus una ſoror.
Quæ ſolet omne malum & triſtes finire dolores
    Et uitæ alterius dona beata dare. Obijt anno 1275

16 Hermannus antea exauthoratus.

Qui prius eiectus fuit, & contemptus ab omni
    Conuentu, iratis fratribus atq́ ſuis.
Is uitæ melioris iter cum laude capeſcens
    Præficitur domuit rurſus ut ante ſacræ.
Cui non præfuit ipſe modo, ſed profuit, atq́
    Vtilis ingenti commoditate fuit.
Nam deinceps uitam tranſegit Relligioſam
    Nihil curans aliud quàm celebrare Deum
Iſte uni luſtro cum tres adiecerat annos
    Rector, ad Elyſios mortuis iuit agros.
Illi perpetua ſummum laudare Tonantem,
    Aeternumq́ patrẽ uoce ſonare ſolet. Obijt año Chriſti 1283.

17 Ludouicus.

Iſtius imperij tandem Ludouicus habenas
    Commiſſas fidei cœpit habere ſuæ:
Impiger ille decem domuit cum præfuit annis
    Alterius fidei Lampada tradit ouans.
Pertæſus tardæ lucis uitæq́ caducæ
    In miſero hoc fœlix finijt orbe diem. Obijt anno Domini 1294.

18 Henricus ſecundus.

Quàm primum ſuperas adijt Ludouicus ad aras
    Attulit & Domino munera grata ſuo
Deſignabatur conſenſu Henricus honeſto
    Iſtius ingenuæ Duxq́ paterq́ domus.
Qui cum regnaſſet ſumma probitate per annos
    Sex ueram ad patriam ceſſit ab orbe ſuam.
In qua nil niſi uera quies, coniunctio amica
    Atq́ omnis generis commoda uera nitent. Obijt anno 1300

19 Albertus.

Huic uere fortuna ſuos inuidit honores
    Diuitem & Abbatem noluit eſſe diu.
Nondum etenim quartam partem tranſegerat anni
    Cum dirupit ei Parca maligna colum.
Et traduxit ab hoc terreſti ad Olympica regna.
    Quæ ſunt nullo unquàm corruitura die. Obijt anno 1300.

20 Bertholdus ſecundus.

Nec fortuna iſti mundanos fauit honores
    Vt qui habitanda magis natus ad aſtra fuit.
Dimidium uix dum rector traduxerat annum,
    Cum cœli æterni regna petebat ouans.
Aeterniq́ patris celſam ingrederetur ad aulam
    Ad quam perpetuo nunc in honore ſedet,
Spernit & omne decus terreſtre, ampliſſima ſceptra
    Quicquid & eximij mundus honoris habet. Obijt anno Chriſti 1301.

21 LVDOuicus ſecundus.

Nec mea Muſa ſuo hunc ipſum fraudabit honore,
Det uires tantum Diua Thalia mihi.
Quales Mœonio uati ſuggeſſit Apollo
Et dedit Andino diua Minerua ſeni.
Cum caneret arces Priami, Troiæq; ruinas
Laomedotiacos, Hectoreoſq; Duces.
Ergo Thalia ueni, molles mihi ſuggere uerſus,
Si curas uatem me Dominumq; tuum.
Nam fuit eximia pater hic pietate decorus.
Doctrinæ Chriſti tam ſtudioſus homo:
Vt quoq; ſcripſerit ipſe libros, & Bybliothecam
Hac ipſa ornarit commoditate ſuam.
Cultor Appollineæ fuit admirabilis artis
Totius atq; tui Pieris alma chori.
Præterea bonus Oeconomus benę profuit ædi
Huic Vrſpergenſi ſedulitate ſua.
Qui tribus ut luſtris quoq; tres adiunxerat annos
Regnando ingenio atq; authoritate ſimul.
Afflictum hunc orbem terrenaq; Regna reliquit,
Lætus & in Domino fata ſuprema tulit.
Ipſius ergo pium tu Diua Thalia ſepulchrum
Ac cineres ſacro flumine ſparge pios
Nec pigeat tumulo carmen ſuperaddere tale,
Hîc doctrina, fides, hîc pietaſq; iacet. Obijt anno 1318.

22 HENricus de Kirchen.

Hic quoq; laude pari doctrinæ atq; integritatis
Conſpicuus ſacro præfuit hoſpitio.
Et ſumma Chriſtum coluit reuerentia, & ore
Caſto implorauit numinis huius opem.
Quod pro peccatis mundi ob noſtramq; ſalutem
Mortis in hac uita tela crucemq; tulit.
Cumq; hæc regnaſſet pietate fideliter annis
Septem, ad Concilium migrat ab orbe pium.
In quo cum Gnato ſedet & cum Pneumate ſacro
Cunctarum rerum Rex paterq; Deus:
Præuidet atq; diem, quæ totius ultima mundi
Tranſactæ uitæ pręmia cuiq; feret. Obijt ãno 1325.

23 CONradus Pileolus.

Hic dempto Menſe uno, unum ſediſſet ut annum
Exutus titulo & patris honore fuit.
Forſitan ob mores prauos annoſue ſeniles
Namq; aliud nihil hic pagina priſca refert. Deponitr ãno 1326.

24 HENricus Ziechenbogius Rodanus.

Si probitas laudem, ſi præmia digna meretur
Laudibus hic ſummis concelebrandus erit.
Nam pietate Deum, uera coluiſſe fideq;
Dicitur, & Chriſti dogmata priſca ſui.
Pauperibus præclarus erat pater atq; patronus
Mœcenas ſtudijs præſidiumq; bonis.
Cui ſeptem licuiſſet ubi regnare per annos
Deſijt amplius hoc uiuere in orbe malo. Et

Et conceſſit ad ætherei pia limina templi
Hîc ſolet æternũ nũc celebrare patrẽ. Obijt ãno Chriſti 1333.

25 BERtholdus tertius.

Præfuit ille ſuis feliciter octo per annos
Arte, fide, ingenio, & dexteritate pari.
In Domino morienſq; polos properauit ad altos
Qui ſunt Chriſticolis patria gnata uiris.
Illic ſydereas requieſcit tutus ad aras
Amplius hoſtiles nec timet inſidias.
Nec metuit ſtygios fratres, Orciq; Barathum,
Stelliferæ ſed ouãs urbis amœna tenet. Obijt ãno Chriſti 1341.

26 HENricus quintus.

Henricus poſtremus in ordine præpoſitorum
Vir fuit eximie nobilis atq; pius.
Qui cum regnaſſet ſeptem feliciter annis
Et ſex integris Menſibus abſq; dolo.
Ac ſine fraude omni, cum ſimplicitate paterna:
Concilij acceſſit templa beata ſacri:
In quibus ipſa ſedit Mens illa æterna, gubernans
Sol ſub utroq; uidet uertice quicquid opũ. Obijt anno 1349.

Hactenus Præpoſiti, ſequuntur Abbates.

Deſinit inferius cognomen præpoſitorum,
Dignius & patribus nobiliuſq; datur:
Vt nunc Hæbræo Abbates ſermone uocentur
Quod commune ſuo cum Ioue nomen habent.
Totius eſt pater is generis mortalium & author
Sic patres turbæ hi pauperis eſſe ſolent.
Quòd cum præclare Vrſpergenſis turba fuiſſet
Hæc laudes ut ad huc nominis huius habet.
Curaq; Pontificis Romani cerneret ipſam
Virtute augeri hanc diuitijſq; domum.
Creſcere quottidie ſtudium quoq; Relligionis
Effectus fidei deliciaſq; piæ:
Rectores etiam mage digno ornauit honore
Abbates titulo iuſſit & eſſe nouo.
Sic integra ſolet ſua ſemper præmia habere
Magnanimi uirtus filia amorq; Iouis.

27 HENricus de Rayn primus Abbas Vrſpergenſis.

Nec reliquis fuit inferior uirtute minorq;
In ſacro qui Abbas limine primus erat:
Nam quamquàm prius eſſet auitæ Relligionis
Egregius cuſtos, fidus amator item:
Præcipuæ tamen ut regnandas cœpit habenas,
Multiplici coluit laude & honore Deum.
Perpetuoq; legens doctorum ſcripta Virorum
Perſcrutabatur dogmata ſacra Dei.
Iuſtitiæ defenſor, amans legumq; bonarum
Cultor Appollineæ nobilitatis erat.
Quin numeris uirtutum abſoluerat omnibus ipſum
Quæ ſolet ingenijs diua præeſſe bonis.

Hinc ornare etiam titulis & honoribus ipſum
    Præ reliquis uoluit Roma opulenta nouis.
Fecit & omnibus melioribus auſpitijſq;
    Abbatem,& titulo ſplendidiore patrem.
Præpoſitum modo quem uulgus prius omne uocabat
    Præpoſitus ſacris quod foret ipſe focis.
Quatuor at luſtris & quinq; ubi præfuit annis
    Ex hoc mortali carcere ceſſit ouans:
Fratris & acceſſit pia conciliabula Chriſti
    In mortali ubi nūc ueſcitur ipſe cibo. Obijt ãno Chriſti 1374.

28 ALbertus ſecundus: Abbas ſecundus Vrſpergenſis.

Iſte etiam,ut decuit,fuit admirandus amator
    Dogmatis,è ſacro quod Iouis ore fluit.
Sacrarum iccirco diuina uolumina legum
    Caſtas hiſtorias,Bybliacoſq; libros.
Aſſiduoq; alios ſcriptores ore legebat
    Qui nos de Chriſti cognitione docent.
Qui nobis fidei in Chriſtum depingere formam
    Et Chriſti mortem commemorare ſolent.
Vtq; mihi liceat perſtringere plurima paucis
    Nullius ipſe rei tam ſtudioſus erat.
Quàm recte ut Chriſtum,Chriſtiq; agnoſcere uerbum
    Ipſius & uero poſſet amore frui.
Cumq; gubernator per bis duo luſtra fuiſſet
    Perq; annum integrum hoc fidus in imperio.
Chriſti ardore graui , tumido deceſſit ab orbe
    Ingreſſus ſuperi culmina celſa poli. Obijt anno Dñi 1395.

29 DE HENrico Pfaffenhuſio,tertio Abbate:

Sapphicon.

Hunc canam noſtris etiam Camœnis
Vos piæ præſto modo adeſte Muſæ
Nam mihi ueſtra eſt opus arte, cura
    Præſidioq;.
Dignus æterno fuit ille plectro
Gloria, cultu , reuerentiaq;
Ob pios mores,aciemq; mentis
    Et probitatem.
Per duos annos, totidemq; luſtra
Præfuit ſummo ſtudio atq; amore
Aedibus ſacris,pater atq; rector
    Relligioſus.
Cumq; ſentiret nihil eſſe in orbe
Hoc, niſi triſtes animi ruinas
Mille technarum ſpecies,dolendas
    Seditiones.
Prælia & rixas, uarios tumultus
Mortis ac diræ dubios timores
Et cruentatas ſanie ſagittas
    Martiaq; arma.
Ambulat cœli moriens ad arces
Aureas ſanctorum habitationes

Orbe contempto,petit & beatæ
Gaudia uitæ. Obijt anno Dñi 1407.
DE BALthaſſaro quarto Abbate
Carmen Phalecion.
Hic Balthaſſarus optimus patronus
Mœcenaſq; fuit per omne tempus
Fontis Caſtalij,ac nouem ſororum
Quæ montis hi fidi choros frequentant.
Illi indiuiduamq; Trinitatem
Sacrum pneuma,patremq; filiumq;
Syncera reuerentia fideq;
Amplexus,coluit ſuos per annos
Quos illi pater ore Sempiterno
Certos conſtituit,ratoſq; fecit.
Vrſpergam nitidis beatiorem
Structuris faciens & ampliorem,
Illuſtrare ſacrarum domoſq;
Omnes nempe ſacras pie ſolebat
Qui cum quatuor hic fuiſſet annis
Abbas ſtrenuus & pater fidelis,
Atq; his quatuor addidiſſet ultra
Menſes ſex,proficiſci ad alta cœpit
Stellati & ueneranda templa cœli.
Illic anumeratus eſt piorum
Sanctorumq; Choro,& per omne ſeclum
Laudat terq; quaterq; Regem Olympi
Pacis ſydereæ Ducem perennem,
Qui ſolus dator omnium bonorū eſt. Obijt anno Chriſti 1412.
Vrſpergam hic iterum Præſul Romanus honore
Ornauit uera pro pietate nouo:
Quos etenim Abbates mutato nomine dudum
Dixerat,hos habitu Præſulis ire iubet.
Addit & ex aureo præclara inſignia puro
Quæ Maieſtatis ſint bona ſigna nouæ.
Namq; datur capiti uenerabilis Inſula ſacro,
Auro & gemmarum munere tota micans.
Auratoq; pedo manus inſignia coruſcat
Non ſecus ac Titan lucet in arce poli.
Tali habitu ingreditur ſemper clariſſimus Abbas
Si parat immenſo ſacrificare patri.
Quem penes omnia ſunt mundi illuſtriſſima regna
Quem penes omne decus,gloria,laus & honor.
31 ASCLEpiadeum Choriambicum de Gulielmo à Thanhuſen primo Abbate Inſulato,qui electus eſt anno 1412.
Ille inter reliquos præcipuos Viros
Deſcribendus erit carminibus meis.
Tu ſaltem auxilium fer ſacra Pieris
A me Xeniolum diua feres bonum.
Turbæ Pieriæ fidus erat pater
Claris ingenijs ex animo fauens:
Nec mirum,artibus his ipſe etiam fuit
Edoctus nitidis à pueritia,

Res ſacras adamans & Ceremonias
Quas Eccleſia fert,ſuſtinet & colit:
Chriſti Euangelium & uerba ſalubria
Obſeruabat acri cum reuerentia.
Huius Cœnobij templa,uias,domos,
Turres aereas,ampla palatia,
Structuraſq; alias ſplendidioribus
Illuſtrans thalamis & penetralibus,
Totam arcem magis hanc reddidit inclytam.
In qua cum fuerat luſtra per integra
Abbas octo bonus,rector & impiger:
Ad ſedes abijt ſydereas ſenex.
Hic cum cœlicolis cumq; alijs pijs
Regem perpetuo laudat Olympium. Obijt anno Chriſti 1452.

32 Senarij Iambici Trimetri,de ſecundo Abbate infulato
Iodoco ex Roggenburgo aſcito.

Et hic mihi eſt paucis canendus uerſibus
Multa fuit qui clarus arte & gloria:
Amauit ipſum Phœbus,atq; Palladis,
Varia chorus præſtantia & arte nobilis.
Adeſte noſtris ergo Muſæ uerſibus
Iterum feram uobis dignum munuſculum.
Non pœnitebit uos laboris iſtius
Inſumitis breuem meo quem nomine.
Ad id facillimum eſt laudare dexteros
Quos inter hic primum merebitur locum.
Animo,fide,ſolertia,uirtutibus.
Coluit pio uos ille ſemper pectore,
Veſtroſq; alumnos & bonos clientulos
Qui ueſtra amore caſtra ſectantur pio.
Pietatis alter haud fuit ſtudioſior
Conſtanter & Chriſtum ipſiuſq; Dogmata
Laudauit,ac Marpæſia Conſtantia
Defendit hanc diuinæ fortitudinis
Turrim ſacram nullo uiolandam tempore.
Is cum nouem annis hic ſediſſet integris
Exutus Abbatis fuit cognomine:
Nec amplius frons hæc ferebat infulam
Quam Pontifex ſummus pijs conceſſerat
Rectoribus clari iſtius ſacrarij.
Iniuriam quam cum tuliſſet fortiter
Vocatus hinc ad Auguſtanum Præſulem
Grauiore dignitate ſubleuatus eſt,
Donatus eſt quàm plurimis honoribus.
Nempe ipſa uirtus omnibus ſuum locis
Decus ſolet,dignumq; habere præmium
Sua fortib9 uiriſq; ubiq; patria eſt.
Vt piſcibus totum mare eſt patria optima. Exautboratur anno 1461
& paulo poſt eligitur in Suffraganeũ Auguſtanæ Eccleſiæ.

33 VLRICVS Seckler ſiue Crumenarius, tertius
Infulatus Abbas.

Huius perfidiam nec noſtra Camœna tacebit,
Tu uerſus tantum ſuggere diua mihi.
Quàm reliqui caſti,doctiq́ probiq́ fuerunt,
Tam peruerſus homo & perfidus iſte fuit.
Namq́ domum ſacram in millena pericula duxit
Damnaq́,cum luxu tum leuitate ſua.
Oeconomus malus,omnia dilapidansq́ uoransq́
Atq́ bibens,reliqui quod tenuere patres:
Annis ergo decem cum uix regnaſſet & uno,
Iamq́ uideretur ſacra perire domus
Eximio titulo ſacroq́ exutus honore eſt,
Dignus qui ſuibus ſit canibusq́ pater. Deponitur anno Domini 1472.

34 IOANNES GERENgroſs è Rogkenburgenſi Cœnobio aſcitus,quartus Abbas inſulatus.

Præfuit infeliciter Vlricus,ſed Ianus
Infelicior,huic qui ſubit,ille fuit.
Debetur linguis uerum diſcordibus illud
Hoc Vrſperga tibi quæ peperere malum.
Concordes animas Deus immortalibus auget
Diuitijs,inopes nec ſinit eſſe Viros.
Nec ſunt ille quidem hos medijs ſuccumbere in armis,
Euentum dare ſed proſperum ubiq́ ſolet
Diſcordes autem funeſtaq́ bella crepantes
Ipſe magis ſtygium quàm Phlegetonta fugit.
Omne malum Deus hos ærumnoſosq́ labores
Omniaq́ illabi dura pericla ſinit.
Atq́ hic exemplum doctrinæ cernimus huius
Eximium,miris conſpicuumq́ modis.
Namq́ nouus deſignari cum debuit Abbas;
In medios fratres uenerat ira grauis.
Hæc dedit infœlix miſerum diſcordia finem
Iactura ſenſit quam domus ipſa graui.
Ex Rogkhenburgo ſibi delegere parentem
Qui regeret fida talia ſceptra manu.
Namq́ laborabant tali inuidiaq́ odioq́
Vt ſibi nemo alium uellet habere ducem.
Vt primum uero peregrinus cœpit habenas,
Mirum quanta animi rexerit illuuie.
Non ego,ſi linguas centum natura dediſſet,
Ipſius omne ſcelus commemorare queam.
Ipſius atq́ dolos,fraudes,uerſutaq́ facta:
Nec ualeam,ſi ſint mille etiam ora mihi.
Ipſa altaria adhuc,collapſaq́ templa loquuntur
Et reliquum quicquid manſit in æde ſacra
Deploratq́ ſuas miſeras domus ipſa ruinas,
Ac ſe conqueritur talem habuiſſe ducem.
Deſidia quali ſeptem cum præfuit annis,
Deſijt amplius hoc aëre in orbe frui.
Chriſtus ei parcat,ſuperasq́ educat ad aras
Collocet & miſerum in Regna beata Virum,

Vos exhortor ego,& per cœli numina teſtor,
　Qui colitis diuam hanc magnificamq; domum.
Ah fugitote graues,bellorum ſemina,rixas,
　In ueſtris habitet pax Veneranda iugis.
Nil niſi amicitiam linguisq; animisq; ſonetis,
　Si bene fęlices uultis habere dies.
Sic pacis Dominus uobis dabit æthere ab alto
　Quicquid habet pelagus,terra,polusq; boni. Obijt anno 1479.

35 DE IOANNE RIEBLERO quinto Abbate infulato Carmen Glyconium.

Hic cantandus erit meo
Exili quoq; Carmine:
Sis præſens igitur mihi
Fontis Rex Helyconij.
Hunc Vrſperga patrem ſibi
Iuſto uendicat ordine.
Vir doctus fuit & pius
Nec uulgare Iouis decus.
Muſis ſanguine cœlico
Prognatis ſtuduit pie.
Chriſti uerba perennia
Conſtanti coluit fide.
Sacram conſilijs domum
Iuuit pectore non pigro:
Quam ferme reliqui ſua
Amiſere ſocordia.
Et cum ſceptra ſua manu
Geſtaſſet uenerabili
Luſtris quatuor,& tribus
Annis,ſex quoq; Menſibus:
Regno depoſitus ſuo eſt,
Non ob cauſam aliam tamen
Quàm propter ſenij amplum onus,
Morbos corporis & graues
Quos ferre imperium nequit. Dimittitur ab officio anno Chriſti 1503.

36 DE GVLIELMO HENSELMANNO SEXTO Abbate infulato Verſus Dimetri Iambici.

Nec te tacebit in ſuis
Mea Pieris Schediaſmatis:
Nam dignus es,quem carmine
Suo celebrent aureæ
Apollinis ſororculæ.
Rector pius,pater bonus
Fuiſti in hoc ſacrario:
Vrſperga te uocet ut ſuum
Ducem parentemq; optimum.
Inertia quod enim ſua
Aliqui uel & ſocordia
Vel otio neglexerant,
Hoc ipſe diligentia
Reſarciebas & fide.
Priſco uigori reddidit

Sua do-

Sua domum uigilantia,
Ruinoſa quæ caſum prius
Interminabatur grauem.
Cui præfuiſſet ut bene
Per luſtra quattuor ſenex
Per bis nouem Menſes ſimul,
Deceſſit his è finibus
Ad Regiam ſummi patris
Et ad cohortem, Olympicis
Quæ uiuit in Palatijs
Bibitq́ nectar optimum
Regum omnium cum principe. Obijt anno Chriſti 1523.

37 D. Thomas, corporis ſtatura paruus, cognomento Magnus, uirtutibus uero & prudentia ſingulari maximus: in Academia Colonienſi Magiſterij Philoſophici titulo illuſtratus, eligitur anno Domini 1523 in triceſimum ſeptimum huius Cœnobij gubernatorem, Abbatem uero infulatum ſeptimum. Præſidet hoc adhuc currente anno 1551 fideliter ac feliciter. Vidit diripi ac funditus ferè deleri totum Cœnobium ſuum à ſeditioſis uiceſimi quinti anni agricolis: quod ipſe tamen ita inſtaurauit, ita omni ornamentorum genere illuſtrauit ac ditauit, ut merito ſecundus eius fundator haberi & dici poſſit.

Hunc non auſim ego nunc multis celebrare Camœnis,
Quandoquidem ſaluo corpore uiuit adbuc:
E ſeclo uerum hoc in cœli templa uocatum
Illuſtrabit eum carminis omnis honor.

VRSPRINGVM Monialium nobilitate generis conſpicuarum inſigne Cœnobium, Conſtantienſis diocœſeos, ordinis uero D. Benedicti, miliare infra Ehingum Auſtriæ principum ciuitatem, & prope Schelckhelingum arcem & oppidū eorundem, in amœniſſimo agro, inter altiſſimos montes ad limpidiſſimas ſaluberrimasq́ gelidiſſimarum aquarum ſcaturigines ſitum: quarum author S. Vlricus Epiſcopus Auguſtanus bacillo eum locum percutiens & aquas eliciens fuiſſe perhibetur: à quibus item nomen contigit Monaſterio, ut ad Scaturigines uulgo dicatur. Id fundatum creditur initio temporibus S. Vlrici Epiſcopi ab eiuſdem parentibus, poſtea uero auctum eſt à Germanis nobilioris proſapiæ militibus Rudigero, Adelberto equite aurato, & Vvalthero Dominis de Schelcklingen uilla & caſtro. Commendatū uero curæ & uiſitationi Vvernheri Abbatis in Monaſterio S. Georgij Syluæ nigræ āno Chriſti 1127, primo ſcilicet anno Imperij Lotharij Regis qui Henrico quinto ſucceſſit. Hi domini dederunt nominatum locum Vrſpringenſem cum Eccleſia ab annis anterioribus, ut eſt in diplomate, in eo loco conſtructa Deo & S. Georgio pro animarum ſuarum remedio. Actum in uilla Ehingen. Poſtea cum miſere uaſtatum eſſet Monaſterium, ferroq́ & incendio deletum circa annum Domini 1250 à fautorib. Friderici Imperatoris Pontificiæ ſedis acerrimi perſequutoris, dedit paulo poſt Pōtifex Maximus, Alexander quartus ingentia priuilegia ad Monaſterij collapſi reædificationē, tamdiu uſurpanda, donec ducentarū marcarū argenti ſumma conficeretur: Vt habetur in diplomate, quod datū eſt anno quarto ſui Pontificatus, hoc eſt anno 1258. Duces Auſtriæ ſunt Monaſterij aduocati & tutores, primus fuit Rudolphus anno 1360: huic ſucceſſit Leopoldus dux Auſtriæ anno 1379: & fuerunt ſemper fidi tutores uſq́ ad hæc noſtra tempora. Anno Domini 1312 dono dedit Comes à Schelckelingen Vdalricus cum ſuorum filiorum, Comitum Henrici & Chunradi unanimi conſenſu S. Vdalrico & honeſtiſſimo Monaſterij Vrſpringenſis conuētui libere & abſq́ omni impugnatione aut moleſtatione poſſidendam aquarum illam inſignem ſcaturiginē, cui adiacet

Monaſterium cum plenaria piſcandi iuriſdictione & poteſtate uſq; ad finem fontis dicti ad ſalices Molendini uulgo Muliſelber. Dedit item Montis adiacentis Lutzelberg dicti haud mediocrem partem & molendinum Schelckhelingenſe, omnia cum ſumma & irrefragabili poteſtate & libertate poſſidenda. Orta autem aliquando contentione inter magiſtram Cœnobij, & quendam Ludouicum à Freyberg præfectum Schelcklingenſem de iure piſcandi, ab Imperatore Maximiliano año Chriſti 1508 talis ſententia lata & publico diplomate perſcripta eſt, ut utraq; pars à piſcatione ceſſet, donec à perſonis ad diffinitiuam in ea re ſententiam ferendam ordinatis lis componeretur, utriq; tamen parti iure ſuo reſeruato. Hodie in ſimili ferè lite pendent eiuſdē loci Moniales: pro quibus orantem ipſum fontem in carmine quodam ſic introduximus.

Fons ego ab Vlrico Monſtratus præſule quondam
Vrſpringenſibus hic uirginibusq; datus.
Conqueror ex animo & lachrymor mea triſtia fata
Virginibus cum ſim nunc ita ademptus ego.
Vt piſces quos hic ego nutrio nobiliores
Non auſint digitis prendere ut ante ſuis.
Quas nec iura equidem, nec legum uincula contra
Quorundam iniuſtam uimq; faceſq; tegunt.
At tu rex Fernande, & tu quoq; Carolæ Cæſar
Rebus ſubuenies hac quoq; parte meis.
Meq; meis etiam reddes dominabus honeſtis
Reddere ſuppreſſo qui ſua cuiq; ſoles:
Quodq; tui quondam maiores conſtituerunt
Eſſe fines etiam nunc quoq; ut ante ratum.

Benefactores huius Monaſterij fuerunt: Erhardus Baro à Kungſeck cum coniuge D. Geneua ab Hirnheim. D. Guolphgangus à Lapide cum uxore Elyſa Comitiſſa de Gundelfingen. D. Conradus à Lapide cum uxore, filijs & filiabus ſuis. Conradus, Eberhardus & Henricus de Oeneburen año Domini 1258, qui dotarunt quibuſdam bonis prædijs ſorores & conuerſos habitantes in Monaſterio Vrſpringen. Cuius Magiſtrarum (ſic enim eius gubernatrices uocantur) talis eſt Catalogus.

1 D. Irmeltrudis. 2 D. Irmelgardis. 3 D. Hiltrudis à Tieſſen.
4 D. Adelheidis à Lapide. 5 D. Vdilhildis Fulchina à Tieſſen: pręfuit ab anno Domini 1360 ad annum uſq; 1373.
6 D. Margaretha Balhoczin eligitur anno 1373, pręfuit duobus annis.
7 D. Elyſabetha Leudolphina eligitur anno 1376, præfuit annis 20.
8 D. Anna de Lapide eligitur anno 1396 præfuit annis 26. Obijt anno 1422 eodem die, quo & frater eius Germanus Guolfgangus à Lapide Abbas duplicium aquarum.
9 D. Anna à Vveſternach eligitur anno 1422, præfuit annis decem.
10 D. Vrſula de Lapide eligitur anno 1432, præfuit annis 16.
11 D. Anna ex Dapiferis de Bichiſhuſen eligitur anno 1448 præfuit annis 14.
12 D. Gredanna à Fryberg eligitur anno 1462, præfuit annis 18. Obijt anno Chriſtianæ ſalutis 1481. Sub eius adminiſtratione cœpit Monaſterium reformari.
13 D. Helena ab Hirnheym Alberti nobilis herois ab Hirnheym, & D. Vrſulæ ab Honburg filia: eligitur anno Chriſti 1481, præfuit annis 15. Obijt anno 1496 fidelis ac utilis Monaſterij ſui gubernatrix & illuſtratrix.
14 D. Chunigundis de ueteri Fryburgo eligitur anno 1496 præfuit annis 14.

15 D. Cecilia ab Hirnheym eligitur anno 1511,præfuit annis 14. Obijt anno Chriſti 1525 illuſtrauit Monaſterium uarijs ædificijs & fideli adminiſtratione ſui offitij.
16 Domina Magdalena à Monte magnifica, facunda & humaniſſ. herois, Sigiſmundi ſenioris à Monte,& Dominæ Dorotheæ à Kneringen filia:eligitur año Chriſti 1525 præeſt adhuc laudabiliter currente hoc anno Chriſti 1551. Sub huius gubernatione cœperunt Moniales Vrſpringenſes anno nimirum 1547 (quo Moniales adhuc ibi erant 40)Muſicæ figuralis ſtudium, in quo tantum profecerunt ſub Domino Blaſio Hippolito egregie docto Monacho,ut cum Regijs etiam uel Imperatorijs Muſicis (quod pace tamen ipſorum dixerim) certare poſſint. Obijt Dominus iſte Blaſius anno poſtea 1549, cui Viro optimo ac humaniſſimo tale à me pro exhibitis mihi beneficijs gratitudinis ergô ſcriptum,& à Monialibus poſitum eſt Epitaphion.

Blaſius Hyppolitus conuentus Blabyorenſis
Pars aliqua,eximia Vir bonitate potens.
Doctus & humanus,placidæ quin pacis amator
Maximus,ac patriæ gloria lausq; ſuæ.
Virginei cœtus confeſſor Relligioſus
Hic cubat,at tantum corpore,non animo.
Ad cœlos animus patrias conceſſit in ædes
In quibus angelici eſt contio ſacra chori
Illic perpetuæ cum Chriſto gaudia uitæ
Percipit,& fructus quos habet illa bonos.

Habebat is egregie ornatum orationale Imperatoris Friderici tertij, ex quo ſequentem precationem (qua optimus Imperator pro filio Maximiliano apud æternum patrem Domini noſtri Ieſu Chriſti intercedere eſt ſolitus) tranſcripſi: quam ne intercidat & pereat,huic loco inſerendam ſtatui unà cum carminibus meis,quibus prędictus D.Blaſius libellum Diuo Carolo V.Imperatori ipſiusq; Fratri Diuo Ferdinando Regi offerre decreuerat.

LIBELLVS Præcationum Diui Friderici Imperatoris ad Blaſium.
En adſum ante tuos oculos chariſſimæ Blaſi
Teq; liber ſuplici teſtor & oro manu.
Redde meis me principibus,quorum optimus olim
Pulchre eſt amplexus me Fridericus auus.
Te quoq; laude ego apud Reges ornabo perenni
Officiumq; tuum hoc gratus ubiq; canam.

RESPONDET BLASIVS.
Vade libelle mihi longe chariſſime: Vade
Auguſtos dominos atq; require tuos.
Qui te in delicijs habituri nocte dieq;
Propicia & nobis numina forſan erunt.

IN IPSVM ORATIONALE.
Paruulus iſte liber Friderici Cæſaris almas
Precationes continet,
Et quibus ipſe Deo uerbis pro Maxmiliano
Suo egerit quoq; gratias.

Auſtriacam

Auſtriacam pietate domum qua ornarit, & ipſi
Dicauerit patri Deo.
Hæ quia te Fernande preces, te Carole Quinte
Deliniant & aſſerunt:
Iuſtius hunc habet, & circumfert nemo libellum,
Quàm uos beati principes.
Quos Fridericus in his precibus depingere pulchre, &
Monſtrare ceu digitis ſolet.
Vos hunc Auguſti Diui, Regesq́ potentes
Et Cæſares pijſſimi
Non modo ſumite clementer, ſed ſæpe libellum
Deorum ad aras uoluite.
Sic pater ille Deus qui Diuo Maxmiliano
Vbiq́ promptus aſtitit.
Vos quoq́ (ut hactenus) eximia bonitate ſouebit
Contra hoſtium omnium faces.
Subijciet ueſtrisq́ aliquando nepotibus orbem
Quàm late totus is patet
Viuite fœlices Auguſti, uiuite tuti
Sub optimi clypeo patris
Vos metuat, uobis ſubſitq́ occaſus & ortus
Et quicquid orbis ubiq́ habet.

SEQVITVR *Precatio Diui Friderici tercij, Imperatoris.*

Nunc dimittas ſeruum tuum Domine ad pacem & tranquillitatem, quam prædeſtinaſti mihi ſecundum magnam miſericordiam tuam Deus meus: Quia uiderunt oculi mei ſalutare tuum, quod ex me paraſti tuo populo Chriſtiano, ad tuorum inimicorum deſtructionem, filium meum Maximilianum inquàm, Lumen oculorum meorum & baculum ſenectutis meæ, ſuper quo innixus quietem ſumam optatã. O Deus meus, o miſericordia mea infinita, O miſericordia immenſa: quoniam non derelinquis in finem quærentes & inuocantes te. Quas igitur laudes ac gratias tibi dicere poſſum, indignus de tanta gratia & munere? Si ex toto corde meo aio: ſi ex omnibus uiribus meis dicere uelim, nil facio de meo, quoniam tua ſunt omnia, & ego totus tuus ſum, & tua creatura: Omnia deniq́ tibi iure debentur bona, quoniam à te ſunt facta. Accipe tamen ſecundum clementiam tuam immenſam, & ſecundum dignationem tuam infinitam, de ſeruo tuo quod tuum eſt, tibiq́ debetur æternas, & immortales gratias, qui & hanc miſericordiam feciſti cum indigno ſeruo tuo, ſicuti feciſti cum ſeruo tuo Dauid, ut poneres ſuper ſedem meam de fructu uentris mei, in conſpectu meo, & ſuper thronum filium meum poſt me regnaturum populum tuum, ſanguine tuo pretioſo redemptum. Et nunc tu Domine Deus cœli & terræ creator, & gubernator liberaliſſime: audi orationem meam, ut impleas eum ſpiritu ſapientiæ & intellectus, fortitudinis & iuſtitiæ: ſicuti Salomonem filium ſerui tui Dauid, Vt poſſit hæreditatem tuam in unum aggregare, unire, pacificare, cuſtodire ac gubernare: Hoſtes tuos hæreticos, ſchiſmaticos & infideles ad uiam reducere ueritatis: Rebelles & obſtinatos compeſcere & extirpare: Fidelem populum tuum ac cultum tibi debitum ampliare & augere. Benedic & ſanctifica ipſum benedictione patrum Abrahæ, Iſaac & Iacob, Vt multiplicetur ſemen ſuum ſuper terram, ſicut ſtellæ cœli.

Manus

Manus eius fortes fiant in ceruicibus inimicorũ tuorum: Diligãt eum tribus ac populi ac omnes nationes fideles: accurrant ſibi armata auxilia in tempore opportuno, Comitten tur eum Sancti Angeli tui Michael, Gabriel, Raphael: Sitq́ illi ſemper uictoria de cœlo tuo, ſicut & Achatio & Georgio, Duce S. Mauritio, quatenus pacificatis terris Chriſtia nis obtineat terram paſſionis tuæ Sanctæ, deſpectui & ludibrio tam diu ſubiectam. Nunc enim ut ſpero tempus uenit, & uenit tempus miſerendi, quo Chriſtiana multitudo capta & ſubacta immaniſſimo ac Turpiſſimo Turco terraq́ ſancta tua liberabitur per manum meam & filij mei poſt me. Da igitur nobis Domine Deus omnipotens, qui auffers ſpiri tum principum tyrannorum, & deſtruis Conſilia Regum Impiorum: potentiam & uir tutem, ut hæreditatem tuam, & terram ſanctam ſepulchrumq́ tuum (quod uidi meis in dignis oculis) poſſideamus in ſyncera bonitate, ac pura innocentia tibi ſemper ſeruiamus, ſemper te ſequamur, te diligamus, tibi ſemper adhæreamus, te nunquàm deſeramus, ut à te nunquam deſeramur, ſed ad te poſt labores & ſudores noſtros, quietem perueniamus æ ternam. Amen.

Eſt ad earundem in Vrſpringo ſcaturientium aquarum uerſus Blabyram (ubi cum Blauo fluuio miſcentur) deſcenſu, medio itinere inter Vrſpringum & Blabyrenſe oppi dum, infra Scheldelingum aliud Monialium etſi exiguũ ſaltem Cœnobiolum, Vvileri um uel Villicum dictum, inſtituti hodie Franciſcani: Eius loci templum extitiſſe legitur anno Domini 1155. Tum enim conſecratum eſt in honore Domini noſtri Ieſu Chriſti, ſemperq́; uirginis Matris, Sanctorum item Nicolai, Egidij, Laurentij, Cæſarij, Vvences lai, Ceciliæ, Zoæ ac undecim millium uirginum ab Epiſcopo Aldenburgenſi Geroldo, in ipſis Calend: Septembribus. Erat tunc temporis in ea ipſa uicinia caſtrum nobiliũ ui rorũ à Vviler, qui recens condito et conſecrato templo donarunt Eleemoſinas quaſdam, quib⁹ alerentur, qui Deo illic ſeruituri eſſent. Ex hac itaq́ arce prodijt tandẽ poſt multo rũ annorũ curricula, prima Cœnobioli huius inchoatrix, honeſta & pia uirgo Adelhey dis, quæ domunculam templo contiguam conſtruens, eidem ſeſe incluſit, ac ſola ibi, pre cibus ieiunioq́ per annos quadraginta ſeſe macerans, clementem & ſibi & alijs ſeſe Deum hoc uiuendi ratione facturum ſperabat. Mortua hæc annõ Domini 1280 apud Blaby ram ſepelitur, ubi tum conuentus erat ſexaginta ſororum. Succeſſit ei alia Adelheydis quæ Romam petens impetrauit ibi cum quadam eleganter picta tabula confirmationem pontificiam: qua munita domum rediens, domunculam primam piorum ſubſidijs am pliauit & paulo elegantius ſibi conturbernium condidit, in quo & ipſa inter ieiunia & pias preces uixit quadraginta annis & uniuerſe tandem carnis uiam ambulauit annum Domini circiter 1320. Poſt eam tertia acceſſit, Guta dicta, quæ itidem domunculæ iſti in cluſa ſeruiuit ibi Deo ſub ſolitariæ uitæ profeſſione annis 37. Qua etiam rebus humanis exempta, quarta uenit ex Blabyrenſi oppido Adelheydis Toblerina, quæ incluſa anno 1357 uixit ibi ſolitaria 18 annis. Circa hæc ipſa tempora erat nobilis ac religioſa quædam uirgo Gertrudis Schuuellerina, quæ in arce Gerenhuſiana 20 annis fideliter Comitiſſæ cuidam ab Helffenſtein ſeruiuerat: hæc cum aliquoties apud incluſam ſororem Vvileria nam fuiſſet, cuius deuota & pia conuerſatione maximæ gaudebat ac delectabatur: acce deret uero & Germani fratris Bertholdi Schuelleri ſacerdotis Eslingenſis crebræ horta tiones: mundo ualedicens anno Domini 1374 ad Vvylerium uenit, petens ut ſuſciperetur in piæ ſororis conſortium.

Vuyler Cœnobiũ Monialiũ

1 Hæc Gertrudis prima conuentus inchoatrix, plures ſocias aſſumpſit, donec fieret nu merus tredecim ſororum. Hæc fundatrix Sacri, & habitationum ampliatrix 25 annis cum ſumma ſeueritate, ſub matris nomine, ſororibus de manuum ſuarum labore uiuen tibus præfuit. Obijt anno Domini 1400 ætatis ſuæ ſexageſimo, prima quæ in conſecrato eius loci cœmiterio humata eſt. Succeſſerunt ei in hac gubernatione ad hæc noſtra uſq́ tempora honeſtæ ac prudentes mulierculæ.

2 Anaſtaſia à Vveſterſtetten nobilis Domina.

3 Anna à Munderkingen, oppido non procul à fontibus Danubij ſito.

4 Clara Heſſina 5 Catharina Eques 6 Adelheydis Oſuual

g tina ex

tina ex Blabyrenſi uicino admodum oppido nata: cuius temporibus anno uidelicet 1475 cœpta eſt ædificari ea Domus ſatis elegans & ampla, in qua his temporibus habitant 21 ſorores. Agnes Ganſerina.

8 Corona Sartrix ex Vvellenburgo nata quæ tandem deceſſit año Domini 1545 cum multis annis prius Reſignaſſet.

9 Euphroſine Ethnica, Patricia Vlmenſis quæ Obijt anno 1531.

10 Magdalena Megcheertina ex Ebingo nata eligitur anno Domini 1531 multa paſſa à Vvirtembergenſibus, à quorum principe, omnia (quæ Cœnobioli fuerunt, eo quod à relligione ſua priſtina diſcedere & literas ſuas dare nollet occupata & uiolenter uſurpata ſunt per annos undecim, quibus nunc fœliciter recuperatis, hoc adhuc præſidet currente Iubilæo, ætatis ſuæ anno 60.

VTENBVRRA ſeu Ottenbura in Guntiana ualle ad Guntium amnem ſitum olim oppidum & caſtrum Comitum Ilergouiæ, nunc uero Monaſterium præpotens ac pulcherrimum, ordinis D. Benedicti: fundatum eſt ſub Honorio Pont. Max. 12 Monachis in honorem Dei Opt. Max. principiſq; Apoſtolorũ Petri inuictiſſimiq; Martyris Alexandri, à Sylacho Francorum duce Alemanniæ præfecto ac Ilergouiæ Comite eiuſq; coniuge Ermiſuuinda, alibi Ermentrude anno Chriſti 764. Diploma primæ fundationis tale habetur adhuc in eo ipſo Monaſterio.

Anno incarnationis dominicæ 764 regnante Carolo Magno glorioſo Rom. Imp. ego Sylachus ex Alemannia, uir nobilis ac præpotens, & uxor mea Erminſuuinda cum filijs noſtris Gosberto in ſancta Viennenſij Eccleſia Epiſcopo, Tottone clerico ſimul & Dagoberto laico, in Domate proprio, quod diuiſum ac ſeparatum liberaliſſime à cunctis hæredibus contraximus & poſſidemus in loco qui uocatur Vttenburrha, ſecundum Eccleſiaſticam inſtitutionem & iudicum leges in Dei nomine conſtruimus atq; fundamus. Omnia igitur prædia uel mancipia, totamq; familiam noſtram omnipotenti Deo & beato Apoſtolorum principi, nec non inuictiſſimo Martyri S. Alexandro ab hinc in legitimam ac perpetuam dotem pro incolumitate utriuſq; uitæ et pro remedio animarum, parentum noſtrorum præfato Monaſterio delegamus, eo pacto eaq; uidelicet cõditione, ut nulli homini liceat hanc donationem aliquatenus infringere, aut unquam commutare; ſed ad uictum fratribus & ueſtitum ſummo & uero Regi Deo inibi militantibus perpetualiter deſeruiant. Si quis aũt inuaſor (q̃d abſit) aut Tyrannus hanc noſtrę donationis confirmationem irruperit, Anathema ſit à Deo, & mors ſuper eum æterna ueniat, uiuensq; in infernum per omnia ſæcula cruciandus deſcendat, Amen, Amen, Amen. Hi ſunt teſtes qui uiderunt hæc & audierunt: Canto, Hilti, Vleno, Landolphus, Fridebertus, Hargoldus, Rubertus, & alij plures tam nobiles quam ignobiles.

Priuilegium á Carolo Magno Imp. & eius coniuge Hildigarde datum Monaſterio Vttenburrhano.

In nomine Dei patris omnipotentis, & filij & Spiritus ſancti. Carolus à Deo ordinatus Auguſtus, Magnus, pacificus. Rex Francorum. Imperator Romanorum gubernãs Imperium. Quoniam principem ac defenſorem Eccleſiarum nos fecit Dominus, ne eius ingrati eſſe uideamur munificentiæ: ſeruitium eius augmentare, Eccleſias multiplicare, ſuper incœptis & conſtructis bene ac oportune ne poſthac deſtruantur, poteſtati regali conuenit tuitionem impartiri, unde quicquid ad loca ſanctorum damus uel concedimus, hoc nobis ad mercedis augmentum uel ſtabilitatem regni noſtri pertinere confidimus. Quapropter notum ſit omnibus principibus noſtris & fidelibus qualiter nos ad petitionem dilectiſſimæ coniugis noſtræ Hildegardis, illuſtris Reginæ, Abbatem nomine Tottonem ex Monaſterio quod uocatur Vtenburra cella noua, cum hominibus unà & rebus ipſius Monaſterij, ſub noſtro Mundiburdio & defenſione propter illicitas malorum hominum infeſtationes accepimus & retinemus. Igitur à præſenti die coram principibus

cipibus noſtris decernimus, & præcipiendo præcipimus, ut nulli de maioribus atq; minoribus liceat prædicto Abbati aut hominibus ipſius Monaſterij tam ingenuis quam ſeruientibus uel in rebus quæ ad ipſam Caſam Dei legitime aſpicere uidentur, inquietare aut calumniam facere præſumat. Sed diximus liceat eum una cum iam facto Monaſterio ſub noſtra tuitione quietum uiuere ac reſidere, ac ſi aliquæ cauſæ aduerſus eum aut homines ipſius Monaſterij ſurrexerint, quas infra pagum cum fidelibus ſuis definire non potuerint, in præſentiam noſtram reſeruentur, & ut omni Regno noſtro & fidelibus noſtris pateat, nos præfatum locum non auaritiæ uel quæſtus, ſed pro amore Dei & animæ ſalute atq; defenſionis cauſa in noſtram poteſtatem ſuſcepiſſe, Hinc à præſente die ac deinceps fratribus eiuſdem Monaſterij authoritate noſtra damus hanc licentiam & concedimus, ut poſt diſceſſum Tottonis Abbatis poteſtatem habeant inter ſe eligendi Abbatem, quem meliorem ſecundum Regulam S. Benedicti, & aptiorem noſtro ſeruitio inuenitur potuerint: nobiſq; & ſucceſſoribus noſtris præſententur, quatenus Regia ſublimentur authoritate & confirmentur. Inueſtitus ſiquidem per nos liberum hunc ab omni exactione curiali uel munere permittimus abire. Conſecrationem & ſui Monachorumq; concedentes, ubi à religioſis duntaxat Epiſcopis intra prouintiam ordinari poterunt, liberrimam habere. Amplius præſenti ſane Abbati eiusq; ſucceſſoribus Monachis & hominibus ac negotiatoribus præfati Monaſterij, qui à noſtra authoritate frequentia populi ad reliquias ſacras uenientes inibi ſtatuimus, hanc libertatis gratiam concedimus, ut ubicunq; in Regno noſtro ad negociandum perrexerint, ſiue in Ciuitates, uel in oppida, ſeu pontum nauesq; petant, ſiue uenientes ſeu redeuntes, ſine exactione telonij cum pace ſecuri tranſeant & pergant. Item placuit noſtræ prouidentiæ, in Tottonis præfati Abbatis poteſtate ponere, ut ſapientum uſi Conſilijs ex his quos inter potentes ſeculi nouerint eſſe, æquitatis & fidelitatis amatores eligant ſuis competentibus locis aduocatos & defenſores, ſi opus habuerint: Sin uero nos noſtroſq; ſucceſſores iuſtiſſimos & certiſſimos defenſores habeant. Sed nullus hominum ſibi hanc poteſtatem præſumat uendicare uel quaſi hæreditariam, aut aliquo iure debitam inuadere, niſi quem Abbatis & Monachorum conſultam approbatiora nolunt admittere: eo tamen tenore, ut poſt fidelitatem Regio iure nobis noſtriſq; ſucceſſoribus Abbati tria iuret Sacramenta. Primum quod ſecundum poſſe & noſſe iuſtus & utilis Aduocatus in homines & res prædicti Monaſterij exiſtat. Secundum, quicquid placitando acquiſierit, id eſt, iniuria Bannorum uel ſatisfactione temeritatum, tertia ſibi parte retenta, duas reddat Abbati: & nullum aduocatum uel exactorem præter ſe, niſi Abbatis permiſſione conſtituat. Tertium quod nihil priuati muneris uel ſeruitij à quolibet loco ſiue curte, ſeu à uillicis uel à Cellearijs quaſi ex debito & ſtatuto iure exigat, ac manſiones & pernoctationes uſpiam frequentare caueat. Ad unum quemq; uero locum (quem Abbas ad placitandum ordinauerit) cum duodecim Equis & totidem uiris aduocatus ſemel tantum in anno adueniat, niſi pro aliqua neceſſitate ab Abbate ſæpius aduocetur, ac tunc pro loci qualitate ab Abbate honeſte ſuſcipiatur et procuret. Infra locũ Monaſterij nullum placitum niſi rogatu uel uoluntate Abbatis unquam ſtatuat, nullum de militari familia ſine iuſta ſociorum ſuorum deliberatione damnet, uel aliqua iniuria coherceat & offendat: qui militares uel alio nomine miniſteriales optimo iure perfruantur quo Fuldenſes uel Augienſes potiuntur. Amplius nullum domus ſeruientem ſine conſenſu Abbatis ad iuditium uel ad damnum cogat. Quando autem huius commiſſi uel in homines, uel in res (quod uulgo Ballmundt dicitur) extiterit: ſtatim ſine mora & ſine præiuditio (niſi cito reſipuerit) aduocatia cum omnibus commodis ſine ſpe recuperationis carebit. Et ut hæc firmius credantur, & diligentius conſeruentur, manu propria ſubter firmauimus & annulo noſtro inſignire iuſſimus. Ego Ludebertus Archicappellanus recognoui, & ſubſcripſi. Data anno incarnationis Domini 769. Actum Maguntiæ in Penthecoſte, in Dei nomine feliciter. Amen. Catalogus Vtenburrha in Monaſterij Abbatum & gubernatorum talis extat.

1 S. Totto Comes Ilergouiæ Sylachi fundatoris filius, qui una cum patre conſtruxit hoc Monaſterium in honorem S. Martyris Alexandri filij S. Felicitatis, uir pius & uitæ

ſnnocentia celebris: eligitur Abbas Vtthenburranus anno Chriſti 764 præfuit annis 53. Obijt anno Chriſti 817 decima tertia Calend. Decembr. ætatis ſuæ anno 80. Sepelitur in medio Eccleſiæ, ſed Iſigrinus decimus ſeptimus Abbas tranſtulit eũ ſub maius altare. Ei9 inuentũ eſt in ſubterraneis templi locis anno Chriſti 1522 tale Epitaphion ſaxo inciſum.

Notum ſit cunctis præſentibus atq; futuris
Hic tumulata patris uenerandi membra Totonis.

2 Mylo eligitur anno Chriſti 817 uir ſanctus & nobilis cum uirtute tũ genere, præfuit annis 47 deceſſit ex hac mortali uita añó Chriſti 864. 3 Neodegarius Epiſcopus Auguſtanus ex Abbate huius loci factus mox eodẽ anno quo accipit, Abbatiã reddit. De quo plura lege in catalogo Epiſcoporũ Auguſtanorũ. Iſti em̃ Epiſcopatui laudabiliter aliquandiu præfuit. 4 Vviggarius, uel Vvidogerus à Neodegario Epiſcopo Abbas conſtituitur anno Domini 864 ubi cũ 24 annis laudabiliter præfuiſſet ac profuiſſet, auocatus eſt ad Auguſtani etiã Epiſcopatus gubernationem anno 888, ubi cum præfuiſſet 14 annis retenta Abbatia etiam Vtenburrhenſi Obijt doctus, humanus, ac maxime affabilis præſul & Abbas, reuerendus Heluetiorum Apoſtolus anno Domini 902.

Heluetiorum Apoſtolus.

5 Birtylo nobilis uir, ingenuus & fidelis adminiſtrator eligitur anno Chriſti 902 præfuit annis 39. Obijt anno ſalutis Chriſtianorũ 941. 6 Adalbero non Abbas, ſed Comes quidã S. Vlrici Epiſcopi Auguſtani è ſorore nepos, pficitur Abbatiæ anno Chriſti 941 in caſtro Dillingenſi apud S. Vlricum pium, ac optimum Antiſtitem Auguſtanũ: Quamdiu præfuerit, ignoratur. 7 Vdalricus Epiſcopus Auguſtanus declaratur Abbas huius loci anno Chriſti 971. Is obtinuit confirmationem priuilegiorũ Monaſterij, & nouas etiã immunitates apud Othonem Imperatorem: fuitq; in omnibus rebus fidelis pater huius Cœnobij, cui præfuit per unũ pene annũ, & reſignat gubernationem, declaratq; aliũ Abbatẽ anno Chriſti 972. Effecit idẽ Epiſcopus, ut nulli magni mures ſint in hoc Cœnobio, imo ut & aliunde importati uiuere non poſſint, ſed illico expirent ac intermoriantur. Qua uero induſtria id factum, ignoratur. Eodẽ beneficio affeciſſe dicitur totum Epiſcopatum ſuũ Auguſtanum. 8 Rudungus egregius auctor & locupletator Monaſterij, eligitur anno Chriſti 972 præfuit laudabiliter annis 28 moritur anno Chriſti milleſimo. 9 Dangolphus eligitur anno milleſimo, præfuit annis 12. Obijt anno 1012. 10 Sigebertus eligitur anno 1012 pfuit annis 16. Obijt añó Chriſti 1028. 11 Embricus uir bonus & prudens eligitur anno 1028 pfuit 22 añis. Obijt anno 1050. 12 Eberhardus Abbas etiã in Campidono & Degernſehe, S. Quirini Cœnobio per ſpicaciſſimi ingenij Monachus & timore diuino plenus eligitur anno 1050 præfuit annis nouendecim. Obijt anno Dñi 1069. 13 Racelinus uir ſummæ humilitatis & innocentiæ eligitur anno 1069 præfuit & profuit annis 13, ualedixit huic mortali uitæ anno gratiæ 1082. 14 Adelhalmus non ſolum Vtenburranus Abbas, ſed et Vvingartẽſis, Petershuſanus, Neresheymianus, & faucenſis, eligitur ab Vtenburenſibus anno Chriſti 1082 præfuit annis 12, & deceſſit ex hac uita anno 1094. Is diſiecto & euerſo uetere nouum Monaſterium feciſſe, & id egregie illuſtraſſe dicitur. 15 Gebehardus utilis Monaſterij gubernator & pater optimus eligitur anno 1094 præfuit annis nouem. Adijt ſolem qui occaſum neſcit anno gratiæ 1103 tertia Calend. Octobr. 16 Henricus ſucceſſit Gebehardo quidem in prælatura & dignitate, ſed nequaquam in uirtute. Erat em̃ ut ætate iuuenis, ita moribus ſtultus, qui timore Dei uacans, & dilapidatione rerum & bonorum plurima damna intulit Monaſterio iccirco Deus eũ diu præ eſſe non paſſus eſt: electus em̃ anno 1103. Obijt ſtatim anno ſequenti. 17 S. Rupertus adductus è Cœnobio S. Georgij quod eſt in ſylua nigra, eligitur anno Chriſti 1104 præfuit annis uno et quadraginta. Obijt anno Chriſti 1145 anno ætatis ſuæ 120. Fuit egregius Reformator & locupletator Monaſterij Vtenburenſis, itẽ & renouator ac illuſtrator: nã quod Adelhalmus incepit, S. Rupertus perfecit adiuuantibus eũ Vdalrico Conſtantienſi, Et Hermanno Auguſtano Epiſcopis, dedicauit templum in feſto Omnium ſanctorum. Cumq; antea tantum nobiles in hoc uixiſſent Monaſterio, iſte nobilibus humili genere natos etiam adiecit, non habens reſpectũ generis ſed uirtutis, pietatis & eruditionis. Addidit etiã

Abbas Centum & uiginti annorum.

& aſſumpſit

& aſſumpſit in partem Monaſterij ſui nobiles Dominas, quibus eam partem habitan- Moniales
dam dedit in qua hodie adhuc eſt præfecti ſeu aduocati domus. Hæ Moniales opulentæ Coniūctæ
egregie dotarunt hoc Monaſteriū. Sub hoc Abbate Ruperto, præfuit aduocatiæ Vvern- Monachis
herus Comes de Schuuabeck, fundator Cœnobij Vrſpergenſis ad Mindulam ſeu Min-
delium fluuium ſiti. 18 Iſyngrinus de Monaſterio S. Vlrici ex Auguſta Vindeli-
corum aſſumptus eligitur anno Chriſti 1145. Oeconomus & paterfamilias longe optim⁹
qui Monaſterium Vtenburrhanum plurimum ditauit, quia eo tempore ad corpus S. Ru
perti maximus erat hominum totas etiam uillas donantium concurſus. Ad huius ſepul-
chrum ſedebat iugiter Salcho frater quidā Vtenburrhanus egregius prædicator laudum
& uirtutū S. Ruperti, cui cogitationes etiam fratrum dicebat fuiſſe notas. Hac praxi ma-
ximas opes conſequuti ſunt Vtenburrhenſes Monachi. Proficiſcitur Abbas iſte anno gu
bernationis ſuæ ſeptimo una cum Conrado Auguſtano Epiſcopo Romam, anno uide-
licet 1154 dumq; eſt in eo itinere, conflagrauit interim calamitoſiſſimo incendio magna
pars Cœnobij Vtenburrenſis, quod damnū tamen ipſe domum reuerſus egregie correxit
& reſarciuit. Anno decimo ſeptimo ſuæ gubernationis trāſtulit corpus S. Totonis, & an
no uiceſimo primo ex Colonia etiā ſanctorum quorundam martyrum corpora apporta-
uit. Donatur priuilegijs Monaſterium hoc, ad Iſyngrini petitionem anno Chriſti 1152 ab
Eugenio Papa, & anno 1171 à Friderico Barbaroſſa Imp. Et cum laudabiliter præfuiſſet
& profuiſſet Monaſterio per annos iam triginta tres redactus eſt uenerandus Senex oc-
culto Dei iuditio ad inſaniam duobus annis ante mortem, quibus habuit Vicetenentē &
adminiſtratorem, priorem Gernodum, Obijt tandem añō Chriſti 1180: recuperatis prius
ſenſibus, quàm ex hac uita in alteram diſcederet. 19 Bernoldus eligitur anno Chri
ſti 1180 præfuit annis 13 & tandem anno Chriſti 1193 reſignat Abbatiam propter ſenſuū
defectum. Sub hoc Bernoldo Henricus Marchio de Rumſperg, & eius uxor Vdilhildis
donarunt Monaſterium Vtenburrhanum uineis ac alijs quibuſdam redditibus annuis.
20 Cōradus antea prior, uir humilis, caſtus, benignus, hoſpitalis, in dandis eleemoſinis
largus in ſeruitio Chriſti ſtrenuus, in doctrina præclarus, in orationibus aſſiduus, eligitur
in Abbatē anno 1194 conſecratur Auguſtæ ab Vdalſchalco Epiſcopo, præfuit fideliter et
religioſiſſime annis fere 36. Primo anno gubernationis iterum miſero perijt incendio V-
tenburrha, ualde inclementem habens uulcanum ſed poſt undecim annos egregie reſtitui
tur templumq; dedicatur anno Chriſti 1204. Donatur priuilegijs añō 1219 ab Honorio
Papa, & Friderico ſecundo Imp. Rom. Obijt anno Chriſtianæ ſalutis 1229.
21 Bertholdus iuuenis quidē ætate, ſed prudentia & probitate morū maximus & mul-
tis etiā ſenibus anteferendus eiuſdē Monaſterij antea Camerarius, cōſecratur Giſlingi ab
Ayſtetenſi Epiſcopo Henrico, abſente & peregre profecto Auguſtano. Præfuit annis 19
ab anno gratiæ 1229 ad annū uſq; 1248 quo propter deficientes corporis uires Abbatiæ
gubernationē uolens reſignauit, & paſtoralem baculum alteri cōmendauit. Hic Berthol
dus impetrauit à Gregorio Pontifice confirmationem priuilegiorum omniū de nouo, &
ſuper id Inſulam ac cætera ornamenta pontificalia, anno Chriſti 1242. Fuit ergo iſte pri-
mus huius loci Abbas infulatus, cuius tale extat Epitaphion.

Præſens prælatus hic ueſtem pontificatus
Obtinuit primus huius: memore prece cuius.

22 Vvaltherus integerrimus & optimus pater eligitur anno Chriſti 1248 confirmatur
ab Innocentio 4. Obijt quarto gubernationis ſuæ anno uidelicet anno 1252.
23 Henricus præficitur anno 1252 confirmatur ab Alexandro quarto pfuit ſex annis.
Obijt anno Chriſtianæ ſalutis 1258. 24 Sigefridus ſucceſſit Henrico, præfuit an-
nis 8 utiliter. Obijt anno 1266. 25 Henricus de Bregantia Baro eligitur anno
Dñi 1266 pfuit annis 30 & deceſſit ex hac mortali ad immortalē uitā añō Chriſti 1296.
26 Conradus eligitur anno 1296. Circa hæc tempora plane erat collapſa uita regularis,
quæ poſtea reformata & reſtituta eſt ab Abbate Gulielmo. Præfuit Conradus annis 16.
Obijt anno ſalutis 1312.

27 Henricus eligitur anno 1312 præfuit annis decem. Obijt anno 1322.
28 Henricus de Nordholcz eligitur anno 1322 præfuit uno & triginta annis, ac ceſſit ex huius uitæ turbulentiſſimo mari ad æternæ ſalutis portum anno 1353.
29 Ioannes de Altmanshofen eligitur communi omnium uoce anno Chriſtianorum 1353 præfuit annis 18. Obijt anno ſalutis 1371. 30 Vdalricus de Kneringen eligitur anno 1371 tempore Gregorij undecimi, à quo confirmatur: præfuit annis ſeptē. Obijt anno gratiæ 1378. 31 Ioannes Hocherer eligitur anno Chriſtianorū 1378 tēpore Vrbani Sexti præfuit annis 12: commutauit hanc mortalem cū meliore uita anno 1390.
32 Henricus eligitur anno Chriſti 1390 tempore Burcardi Antiſtitis Auguſtaui, præfuit octo annis & aliquot menſibus. Obijt anno 1399.
33 Ioannes de Affſtetten eligitur anno 1399, & infra anni ſpatium Abbatiam reſignat: fuit uir pius & religionis obſeruantiſſimus.
34 Ioannes Rullingerus cellarius antea ad S. Vlricum in Auguſta Vindelicorum, eligitur āno Chriſti 1400 prſuit quattuor annis, & reuocatus Auguſtam Abbas ad S. Vlricum deſignatur. Is quia pontificali mitra uſus erat apud Vtenburram noluit illa etiam deinceps in ſuo Monaſterio carere: Ergo & ſibi ſuiſq; ſucceſſoribus pontificalia illa ornamenta à Pontifice Max. decerni & confirmari fecit.
35 Eggo Comes de Schuuabeck egregius paterfamilias, & utilis gubernator Monaſterij. Vir omnino magnanimus, eligitur anno 1404. Ioanne ad S. Vlricum redeunte. Impetrauit confirmationem à Ruperto & Sigiſmundo Imperatoribus, præfuit annis 12: incidit in acerrimas contentiones cum quibuſdam nobilibus Monaſterio incommodare uolentibus, qui tantum effecerunt, ut Abbas anno Domini 1416 in lecto ſuo cubans noctu interficeretur à proprijs ſuis miniſtris, & per feneſtram è ſummo conclaui deturbaretur, ne exiſtimaret aliquis dolo eum aut ui eſſe interemptum. Hactenus fuerunt omnes nobiles, & ſublimi genere nati Abbates, qui ſequuntur, ex media plebe aſſumpti ſunt: excepto Gulielmo à Luſchnauu.

Abbas trucidatur à famulis ſuis.

36 Ioannes Schedler Campidonenſis uir religioſus, doctus & procerus, eligitur anno Chriſti 1416, præfuit annis 32. Obijt anno Chriſti 1448.
37 Iodocus Niderhoff Memmingenſis cœpit regnare unà cum Ioanne anno Chriſti 1443 fuerat antea præpoſitus ad S. Nicolaum Memmingæ: & quia Ciuis erat Memmingenſis, attulit ille ſecum ad Cœnobium Vtenburrhanum domum ſuam ac maiorum ſuorum intra muros urbis Memmingenſis ſitam: præfuit annis decem. Obijt anno Chriſti 1453.
38 Ioannes Grausex Mindelheimio celebri Fronſpergiorum oppido natus, uir pius & Monaſterio iſti utiliſſimus gubernator, eligitur anno 1453. Confirmatur & conſecratur à Petro Cardinali Auguſtano, præfuit 22 annis. Obijt anno Chriſti 1475 ipſa die Innocentum.
39 Vuilhelmus de Luſchnauu uir nobilis, elegans, hylaris, facundus, ingenioſus & rebus gerendis exercitatiſſimus, præpoſitus antea in Rodt Monaſterio prope Dinckelſpuhelium ſito, quam præpoſituram conſtituerat hic Abbas in Hirſaugia. Is inquam conſtituit̃ Abbas à Petro Cardinali Auguſtano, p̄fuit annis quatuor Obijt anno Dn̄i 1479.
40 Nicolaus Röslin eligitur anno Chriſti 1480 præfuit annis 12. Obijt anno 1492.
41 Matheus Akherman ſeu Agricola Conſtantienſis, eligitur anno 1492 præfuit annis octodecim, depoſitus & exauthoratus eſt anno 1510. Obijt aūt poſtea āno Dn̄i 1512.
42 Leonhardus Vvideman aut Salicetus, patria Dillingenſis: uir pius, doctus, integer, caſtus, munificus ac liberalis in eruditos omnes & in pauperes omnes; cœpit Monaſterio præeſſe uiuente adhuc Matthæo, anno nimirum 1508: præfuit annis 38. Obijt ad lacum Acronium in pago Supplingenſi procul à Cœnobio propter bellicos tumultus à Smalchaldici fœderis aſſeclis contra Carolum V. excitatos exulans, anno Chriſti 1546. uidit maximo animi dolore miſere lacerari ſua ætate Cœnobium ſuum à ſeditioſis ruſticis. Vidit poſtea Cinglianorum furores comminuentium & confringentium omnia, quę ad excitandum timorem Dei in imperitis erant à uetuſtis hominibus erecta & inſtituta.

Idem Moniales inſtituti Franciſcani è Memmingiaco per eundem furorem electas, pio excepit hoſpitio, ædificans illis Cœnobiolum ſupra ſuum Monaſterium in eadem Gunztiana ualle & in ſiniſtra Gunczij fluuioli, quod Ellerinium à multitudine populi arboris appellauit. Eius tumulum ego à ſucceſſore rogatus talibus honoraui Epitaphijs cum anno Domini 1547 ad Comitia Auguſtana è Lindauio iter facerem. Ellerinii Cœnobiū.

L ubrica contemnens mundanæ gaudia uitæ
E t fugiens quicquid lexq; deuſq; uetant.
O mnibus ornatus ſuperæ uirtutibus aulæ
N ulli non charus, non reuerendus homo.
H umanus turbæ pater & defenſor egenæ,
A ptus ad ornandas relligionis opes.
R erum ſacrarum mire ſtudioſus amansq;
D octus in æthereis in lacijsq; libris
V iuus in æde locum ſacra ſibi legerat iſtum
S ed uoto inuidit Parca maligna pio.
V ndiq; dum furit hoſtis enim, & te ſæditioſi
V iribus inuadunt Carole Quinte ſuis
I n Supplingenſem procul hinc ſecedere pagum
D e ſacra & propria cogitur ipſe domo
E uita triſti hic ſuperam conceſſit ad arcem
M undanis dicens rebus ubiq; uale.
A ſt ego ſucceſſor tuus ô Leonharde cliensq;
N e quis me ingratum dicere poſsit ouans:
V irtuti meritisq; tuis, animæq; pudicæ
S axum hoc pono pia dexteritate tuæ
Viue pater Leonharde poli cum principe Chriſto
In cuius requies eſt tibi parta ſinu.

ALIVD Epitaphion.

L urida quem triſti mors ſuſtulit atraq; uult V
E uita, in medio hunc terra habet iſta ſin V
O ſſa ſed hic tantum requieſcunt more decent I
N amq; aīa ad ſuperos uenit et aſtra tene T
H æc erat Abbatis Leonhardi, relligion E
A uguſti imprimis, laudibus & totide M
R egia quotquot habet cœlorum principis aul A
D icatur placido hinc pectore ſemp hyme N
V iuit enim in Chriſto ſine curis atq; tumult V
S anctus cum ſanctis ſcilicet uſq; uiri S

ALIVD Epitaphion.

Legerat hanc ſedem Leonhardus Vuideman Abbas
Defunctis membris oſsibus atq; ſuis

Sed mors inuida quæ cunctis graſſatur in oris,
Non eſt hic ſanctum paſſa cubare uirum.
Supplingæ innocui requieſcunt oſſa parentis
Spiritus æterni uiuit in arce Dei.
Dexteritas animi, pietas, candorq; fideſq;
Vix fuit in priſcis par ſimilisq; uiris
Caſtus erat mitis, pius hoſpitibusq; benignus
Doctrinæ imprimis omnis & artis amans.

*D. Leonhardo Vuidemanno optime merito, pio, caſtô, Doctô ac integer*rimo Abbati: ſuo uelut Alteri parenti, ſuoq; anteceſſori P. Pietatis gratitudinis ac honoris ergô Gaſpar Khindelmannus Heluetius.

43 Gaſpar Kindelmannus ex Raperſuuyl Heluetiorum oppido ad lacum Tygurinũ natus, ætate iuuenis, prudentia ſenex, pietate magnus, corpore paruus, omnibus egregiũ Abbatem decentibus uirtutibus eximiæ conſpicuus, & omniũ fauore ac amore digniſſimus: eligitur anno Chriſti 1547 in die Conuerſionis Pauli, cum ageret annum ætatis ſuæ triceſimum ſecundum; Præſidet hoc adhuc currente anno 1551 conſtruans ex imis fundamentis nouum idemq; magnificum ac ſumptuoſum templum.

Huic det fœlices cœlorum conditor annos
Et fortunet eum, contegat atq; beet:

WALDSEEHENSIS præpoſituræ (quod eſt Canonicorum regularium S. Auguſtini Cœnobium in Sueuis & Dapiferorum Vualburgenſium ditione, intra mœnia oppidi Vualczenſis, ad amplum, lacum, unde nomen & oppido & Cœnobio contigit, ſitum) eius inquam fundator fuit anno uirginei partus 1181 Illuſtriſſimus Sueuorũ princeps Fridericus II. qui (ut ibi ſcriptũ legitur) inter mortales candidiſſime uiuens, huius ſacræ ædis ac Canonicæ congregationis omnium prima fundamenta iecit, moxq; ætatis ſuæ 31 anno ſub Innocentio tertio, Apoſtolici gregis paſtore in Romanorum Regem confirmatus, deinde ab Honorio Papa in Imperatorem coronatus eſt: & cum per triginta tres annos imperatoria ſceptra tenuiſſet, fœliciter in Chriſto obdormiuit. De hac fundatione tale extat meum Schediaſma Heroicum.

Vualdſenſem hanc ædem pietatis amore, ſecundus
Conſtruxit Fridericus, auorum á ſtirpe Sueuus:
Imperij princeps, Rex, & Mauortius heros,
Ille nepos magni & mauortis Cæſaris eius
Qui ruffe barbæ toti orbi eſt nomine notus.
Sed nomen lacus ipſe loco dedit ipſaq; ſylua
Proxima, ſi ueteres non dicunt uana libelli.
Hanc decimus quintus nunc præpoſitusq; parensq;
Pulchre illuſtratam patria bonitate gubernat
Hieronymus Schlaich: uir uenerabilis atq; fidelis
Iſtius eximiæ pater illuſtrator, & ingens
Augmentator & Oeconmus laudabilis, ædis.
Is, quo Saxoniam debellat Carolus anno

Præfuerat

Præfuerat domui huic uiginti quatuor annis.
Vt'q; diutius huic præſit fœliciter, ipſos
Oremus ſuperos, & Chriſti numen Ieſu.

Eſt in hoc Cœnobio celebris ſepultura illuſtrium Sacri Romani Imperij Dapiferorũ, Baronũ de Vualdburg: quorum hæc ſunt nomina. Dominus Georgius Dapifer, longus Dominus cognominatus Obijt apud Vualdſee año 1482. Dominus Chriſtophorus Dapifer, Baro Vualburgis, Domini Ioãnis Iunioris filius, qui Obijt Friburgi in Briſgouia, ſepelit̃ anno 1494 in Vualdſee. Dñs Ioannes Dapifer. Obijt año 1511.

Dominus Georgius ſacri Romani Imperij Dapifer, Baro de Vualdburg, præfectus prouinciæ Sueuice, Vicetenens Regiæ Maieſtatis in ducatu Vuirtembergenſi Ioannis filius Obijt Stuggardiæ anno ætatis ſuæ quadrageſimo tertio unde in ſuam dicionem reuectus in Vualdſeehenſi Cœnobio anno Chriſti 1531 cum tali Epitaphio ſepelitur.

Magnanimus ductor clarusq; Georgius armis
Ex Vualburg Dapifer clauditur hoc tumulo.
Virtutis generoſa proles, uenerabile morum
Exemplar, patriæ nobilitatis honos
Iuſtitiæ cultor præſtans & moribus æquis,
Vt'q; toga celebris, ſic pietate fuit
Non illi ingenium, non robur corporis ingens
Defuit, aut ſummo principe dignus honor.
Illuſtres titulos, meritosq; ex hoſte triumphos
Sæpe tulit uictor uicta trophæa manu
Quas meruit laudes, quum ruſtica turba per agros
Verteret in Dominos impia tela ſuos.
Vel dum ſceptra tenens commiſſam á Cæſare gentem
Vuirtembergiacam non ſine pace regit.
Gratus apud quos ſic itidem uitam ipſe reliquit
Huic placidus populo quo tegiturq; ſolo.
Vixit luſtra nouem, ſeptem nec plus minus annos:
Oſſa tenet lapis, aſt ipſam animam ſuperi.

In eiuſdem laudem tale etiam ibi legitur Elegidion Bybliothecæ parieti inſcriptum.

Nunc uos ó fratres Baronem plangite ueſtrum
Qui cecidit morbo nuper ademptus acri
Imó ſi qua manet pietas, Germania late
Hunc debet lachrymis condecorare pijs
Nam licet antiquis fuerit natalibus ortus,
Diues opum, forma præditus eximia.
Non tamen ut multi faciunt, corrumpere uitam
Occepit luxu deſidiaq; ſuam:
Sed mox á puero ſtudijs addictus honeſtis.
Emicuit gentis gloria magna ſuæ,
Verus iuſtitiæ cultor; pietatis amator,
Eloquio pollens, Conſilioq; graui.

Semper

Semper conſuluit paci pro uiribus almæ,
Et rexit placida ſubditione ſuos.
Quin etiam noſtro claris effloruit armis
Tempore conſpicuos inter honore uiros.
Nam cum ſeditio ſæuiret ruſtica paſsim
Aduerſus Dominos: hoc Duce pulſa fuit
Addo quod eiectis ultro citroq; Tyrannis
Sæpe tulit patriæ commoda magna ſuæ
Sed quæ cuncta ſuis corrumpit legibus illum
Suſtulit inſignem mors turculenta uirum

Dominus Iacobus Baro de Vualdburg Georgij filius, Obijt Sauonæ ad Cuezerum, cum in Bello Marſiliano ex maris Mæditerranei tempeſtate infirmatus in prouinciā redeuntem Carolum V. Imperatorem ſequeretur: Sepelitur Sauonæ Imperatoris iuſſu anno 1536 decima tertia Octobris. Ei in Vualdſeeh honorarium Monumentum cum tali Epigraphe erectum eſt.

O genus humanum infœlix, o Iupiter almæ
Cur data uix nobis illico doña rapis.
Clarus erat iuuenis clara de ſtirpe Baronum
Iacôbus titulis notus ubiq; ſuis.
Huic genitor fueras Sueuorum ſumma Georgi
Gloria quem miſeris abſtulit atra dies,
Cum puer is primos dociles peruenit ad annos
Mittitur in Lacium diſcere literulas.
Hunc rabidus raptor Roſeo de Monte, perennis
Hoſtis in Imperio, ui Thoma ſurripuit.
Quatuor ut primum fecit quinquennia, terras
Deſeruit patrias Cæſaris arma ſequens.
Aduentu iuuenis gratatur Cæſare, & illi
Tradebat propria bellica ſigna manu.
Gallia uaſtatur, ſed iniquo Marte cadebant
Cæſaris heroum corpora multa tabe.
Heu quoq; ſoluerunt fatales fila ſorores
Morte uiri gelida: Gallia membra tenet.

Habuit hoc Cœnobium ſemper gubernatores præpoſitos, quorum hæc extant noïa.
1 Bertholdus Dominus de Vuallſeer. 2 Rudolphus nobilis de Prato.
3 Ioannes de Monte Zurch. 4 Iacobus de Vuald eeh. 5 Henricus de
Thann nobilis. 6 Vuolffhardus de Vuolffurt Obijt ano 1382. 7 Conradus
Vviſer Vuangenſis præfuit 26 annis. Obijt anno 1408. 8 Iacobus Spet nobilis.
9 Iacobus Metſcher Obijt anno 1418. 10 Conradus Rugelin Obijt anno 1428
interfuit Concilio Conſtantienſi & Baſilienſi ex quibus rediens fundauit Rutenſe uicinum Beginarum ſeu Franciſcani Inſtituti ſororcularum Cœnobiolum.
11 Petrus Mæhaber de Hopffenuuyler deceſſit anno 1450 cum præfuiſſet annis 22.
12 Henricus Fuchs ex Epiſcopi Conſtantienſis oppido Martorffo natus, frater Petri

& Ioannis

& Ioannis Abbatum in Schuſſenriedt & Augia minore, Valedixit uitæ anno Domini 1492 cum ſediſſet ad clauum annis quadraginta duobus.

13 Lucas Hœrber nobilis de Ringenberg præfuit annis 11. Obijt annis 1503.

14 Adam molitor de Vvurzach deceſſit anno 1523.

15 Hieronymus Schlaich, uir literis & humanitate clarus quiq; nouis & elegantibus ſtructuris hoc Cœnobium præclare illuſtrauit; electus anno 1523 ſexta die Maij præfuit adhuc in proximorum anno Iubilæo.

VVETTENHVSIVM Monaſterium Marchionatus Burgouienſis, in Sueuia ad Camlachium amnem medio itinere inter Vlmam & Auguſtam ſitum, ordinis Canonicorum Regularium S. Auguſtini: fundatum eſt anno Chriſti 982 à Conrado Equite aurato, & Vvernhero fratribus Comitibus de Rockenſtein: & Domina Gertrude eorum matre, quæ dicitur eſſe uera fundatrix. Petijt enim tantum agri à filijs ad extruendum locum ſacrum, quantum ipſa unius diei ſpatio aratro poſſet circumſcribere, quod cum à filijs facile impetraſſet, ipſa miræ paruitatis & leuitatis aratrum adornans, id ſpatium quod hodie adhuc iſti Cœnobio paret, obequitans & aratrum in ſinu geſtans, circumſcripſiſſe & obtinuiſſe legitur. Benefactores huius Monaſtici loci celebrantur.

Conradus à Riethaim
Conradus à Flachberg
Henricus à Kneringen
Eberhardus ab Hammerſtetten
Burcardus Haller
} omnes Equites aurati.

Sepulti uero in hoc Monaſterio cubant primum Henricus ultimus Marchio Burgouienſis, qui Obijt anno Domini 1283 poſtea uero plurimi nobiles à Rodt, cum coniugibus ſuis.

Vdalricus à Rodt cum coniuge Vrſula Burggrauia.
Conradus à Rodt cum duobus filijs Henrico Sapiente, & Rudolpho.
Henricus à Rodt cum Adelheide Vxore.
Ioannes à Rodt cum coniuge Magdalena Marſallina.
Stephanus à Rodt cum Agnete à Vveſterſtetten cum coniuge.
Georgius à Rodt cum coniuge Khunigunde à Neydeck.
Ioannes à Rodt cum Ottylia à Vvehingen uxore ſua.
Ioannes à Rodt cum Vrſula Spetina coniuge.
Alij item nobiles ab Ellerbach.
Ioannes uidelicet cum Elyſa coniuge
Burcardus cum Verena coniuge
Puppelinus cum Domina Anna ab Aychelberg coniuge Item { Henricus, Vvolfgangus, Georgius, omnes nobiles ab Ellerbach.

Huius Cœnobij Præpoſitorum hæc tantum nuda extant nomina.

1	Henricus	2	Eglofius	3	Bertholdus	4	Henricus à Rodt
5	Sifridus	6	Henricus Raunerus			7	Conradus
8	Petrus	9	Stephanus	10	Vvernherus	11	Ludouicus

12 Vlricus Hieberus Ettenburranus, latine ſatis doctus, optimus œconomus eligitur anno Chriſti 1505, fuit egregius illuſtrator Monaſterij, cui laudabiliter præfuit annis 27 Reſtaurator templi ruinam minitantis, Obijt anno 1532.

13 Georgius Frey Gunsburgius eligitur anno 1532 homo moroſus & in quem non male quadrat ueteris poetæ de Polyphemo uerſiculus.

Nec uiſu facilis, nec dictu affabilis ulli:

Præeſt hoc nimirum currente adhuc Iubilæo.

VVEICHENSTEPHANVM (q̄d ſi latine dicere uelles. Conſecratū Stephanū nō incōuenīēter appellaret) Benedictinę pfeſſiōis elegās ac magnificū in amæniſſimoq; Monte

Monte prope Fryſingam Epiſcopalem in Bauaris Ciuitatem ſitum Cœnobium: conſtructum legitur anno Chriſti 830. Ab Hittone Fryſingenſis Eccleſiæ Epiſcopo ſexto, qui inſtituit ibi primum, Præpoſitum cum ſex Præbendarijs. De hac prima fundatione extant tales uerſiculi rudes quidem & Barbari, ſed ob antiquitatem non omitendi.

Centum ſunt octies triginta ſcilicet anni.
Chriſti uerbigenæ per omnia ſecla regnantis
Suplex Hittonis deuotio Præſulis almi
Fryſingæ fundat, ſtatuens hic præpoſituram.

Præpoſitura S. Viti. Anno uero Domini 1021 tranſtulit præpoſituram hanc in eiuſdem Montis umbilicum S. Viti appellatione notum in hunc conſecrati Stephani uero altiorem Montē Monachos cum Abbate ſecundum D. Benedicti regulam uicturos introduxit Dominus Egilbertus, omni laude digniſſimus Friſingenſium Epiſcopus, & Antiſtes decimus ſeptimus, ex nobiliſſima Mosburgenſium Comitum ſtirpe natus. De qua ſecunda & uera fundatione in hunc uſq; diem durante tale extat Tetraſtichon.

Hinc anno Milleno uigeno quoq; primo
Præpoſituram Præſul Egilbertus uehit inde
Translatam, Viti cœpere cacumina Montis:
Cœpit ac hic Benedicti floribus ordo per ipſum.

Dedit uero Epiſcopus Egilbert⁹ de rebus Eccleſię S. Mariæ uirginis ac S. Corbiniani primi Friſingenſium Epiſcopi ad Monachorū huius loci ſuſtentacionem & pagos multos & decimas plurimas in uarijs locis. Sanctus autē Imperator, Henricus cognomento claudus dedit eidem nouo Monaſterio, partem Inſulæ cuiuſdam in Auſtria ſitę, quam Saxonaganā appellabant: pro qua idem præſul Egelbertus dedit Monachis uillam Hagelhuſenſem. Appellatus eſt antiquitus Mons iſte excelſus (in quo eſt Cœnobium Conſecrati Stephani, & ex quo uideri poſſunt multæ circumiacentes urbes, Monacum uidelicet Landishuta & aliæ) Thettmons uel Thettonis Mons ut eſt in his duobus adhuc uerſiculis. Thettonis Mons.

Inclytus iſte locus proprio cognomine Thettmons
Noſcitur eſſe ſacer, procerum de pignore comptus.

In eius ſummitate caſtrum olim fuiſſe legitur Pipini Galliarum & Alemanniæ Regis, in quo poſtea Carolomannus etiam ſedem ſuam habuiſſe ſcribitur. Fuit uero arci contiguum templum etiam S. Stephani, id anno Chriſti 740 à Pipino conditum & illuſtratum eſt. Euerſum eſt caſtrum anno Domini 746 à Marſilio Sueuorum Rege: Pipino in franciam Orientalem ad Carolomannum profecto uidenturq; hodie adhuc in Monte foſſæ amplæ, quæ arcem magnificam ibi fuiſſe ſatis luculenter oſtendunt. Circa uel Paulo poſt hæc ipſa tempora Romam peregrinatus eſt S. Corbinianus, qui à Papa, beato Gregorio Iuniore ſacerdotalem cum Pallij priuilegio Benedictionem adeptus in conuertendas ad Chriſtum gentes ac Idolatricas adhuc prouincias mittitur. Is uarijs locis concionans, tandem per Tridentinam uallem in Bauariam uenit, à cuius terræ prægloriofo Duce Grimoaldo clementer exceptus eſſe legitur. Ibi uir Dei S. Corbinianus in honore S. Benedicti primum in Monte Friſingenſi ducali Authoritate ſibi conceſſo, eam Eccleſiam condidit, quæ beatæ uirginis Chathedrali templo contigua etiam hodie adhuc eſt: in eam Monachorum ſacrum Conuentum collocauit. In hoc uero S. Stephani etiam Monte, idem S. Corbinianus primus Friſingenſium Epiſcopus oratorium ſibi condidiſſe & illic uixiſſe legitur, inductus in eum locum miraculoſa quadam Pſallentium Angelorum uoce. Oſtenditur illic hodie adhuc puteus & uberrimus Fons, quem S. Corbinianus precibus à Deo impetraſſe & terra bacillo percuſſa feciſſe dicitur, deficientibus in Monte aquis & de procul afferendarum aquarum difficultate conquerentibus Epiſcopi miniſtris. Extant de hoc fonte tales adhuc uerſiculi.

S. Corbinianus. Templū S Benedicti.

Tranſactis

Tranſactus igitur per tempora plura diebus
Conceſſas quondam plebs ſiciebat aquas:
Accendunt animos in uota, preceſq; retexunt:
Ipſe fatigatur uoce polus querula.
Ieiunant, quin & tridui ſtatione peracta
Quæritur admotis forte locus crucibus.
Hac freti clerus, plebs innuptæq; puellæ
Adſunt, & Chriſtum ſupplice uoce rogant.

Tantum inuenio de huius loci Antiquitatibus. Catalogum Abbatum talem mihi communicauit eiuſdem loci ingenioſiſſimus artificioſiſſimuſq; Cœnobita, Benedictus Dollius Cellæ præfectus: Mathematicus, pictor ac ſculptor planè mirificus, humanitate nemini ſui ordinis hominum ſecundus.

1 Gerhardus ex Bauarico Monaſterio Seün aſſumptus, præficitur Abbatiæ, conſecrati Stephani primus Abbas ab Epiſcopo Egilberto: quàmdiu uero præfuerit is ignoratur.

2 Arnoldus ſubſtituitur Gerhardo ab ipſo eodem etiam Epiſcopo, ſed quo anno id etiam incertum. Obijt uero anno Chriſti 1041. Sub eius gubernatione Deceſſit ex hac uita Egilbertus fundator anno 1039 cum ſediſſet ad clauũ Epiſcopatus annis 34. Sepelitur in Eccleſia Cathedrali, & ante aram S. Spiritus.

3 Dietfridus ſucceſſit Arnoldo, diſceſſit ab Abbatia & dimiſit eam anno 1047 cum præfuiſſet ſex annis.

4 Henricus præfuit annis 15 dimiſit Abbatiam anno 1062.

5 Beringerus præfuit duobus annis, & ſubmerſus perijt in Danubio tercia Kal. Maij anno Chriſtianæ Salutis 1064.

6 Hagano ſucceſſit octaua Ka. Fe. Anño 1065. Obijt año 1080 cũ añis pręſediſſet 15.

7 Henricus Obijt anno 1082 cum præfuiſſet annis duobus.

8 Erchangerus præficitur quarta Nonarum Auguſti. Sub eius gubernatione combuſtũ eſt Cœnobium anno 1085 per negligentiam Monachi cuiuſdam, reconſecratũ uero poſt huius reædificationem octaua Kal. Septemb. anno 1095 à Meginhardo Friſingenſi Epiſcopo, qui Ercangerum tandem exauthorauit.

9 Pabo de Priſelingen prope Ratiſbonam ſito Cœnobio euocatus: efficitur Abbas huius loci anno 1096 & paulo poſt iterum deturbatur è gubernationis faſtigio. Sequente anno Henricus quartus Imp. ab Italia reuerſus, reimpetrauit exauthorato Erchangero Abbatiam. Anno 1098 Obijt Epiſcopus Meginhardus, ſucceſſit Henricus, qui anno 1099 Paboni Abbatiam reddidit. Hoc ipſo anno uiſę ſunt à Marquardo clerico S. Virginis uariæ & inſolitæ apparitiones igneæ, faces ardentes & ſimilia Metæora multa ſupra Cœnobium S. Stephani.

10 Meginhardus eligitur anno 1117. Sub hoc fulmine eſt tactum Cœnobium, ita ut Monachi etiam proſternerentur in templo, ſed citra iacturam uitæ.

11 Sigmarus præficitur Abbatiæ ab Othone Epiſcopo, anno 1138: fuit nobilis genere. Conſequutus eſt Priuilegia ab Imperatore Conrado ſecundo & Papa Eugenio tertio. Obijt anno Domini 1147.

12 Guntherus, Abbas Vveihenſtephanianus conſtituitur anno 1148 & anno ſequente exauthoratur iterum, fratribus aliquibus inſolentiam eius accuſantibus.

13 Rapatho ſucceſſit ei, qui tandem cæcus effectus Reſignauit Abbatiã anno 1172 cum præfuiſſet utiliter annis 23.

14 Sibotho ſubrogatur reſignanti Rapathoni, præfuit duobus annis & ultro ſeſe Magiſtratu abdicauit, eo quòd ſe inhabilem ac parum tali gubernationi idoneum eſſe uideret.

15 Regimbotho deſignatur anno 1174 præfuit octo annis,& longa infirmitate plane defatigatus & omnibus uiribus exhauſtus reſignauit anno 1182.

16 Alto ſucceſſit,ex Priore Abbas factus. Sub eius Regimine,ſecundo concrematum eſt Cœnobium V. Id. Maij,anno 1197,incipiente noctis Crepuſculo:poſt quam calamitatem Alto reſignauit,cum ſediſſet ad Abbatiæ clauum annis quindecim.

17 Eberhardus eligitur anno 1197 præfuit annis 22. Sub eo dedicatum eſt Monaſterium huius loci anno Domini 1200 in ipſo uidelicet anno Iubilæo à Venerabili Domino Chunrado Moguntino & Sabinenſi Epiſcopo,Crucis Chriſti Miniſtro:cooperante ſibi Othone ſecundo,Friſingenſi Antiſtite.Idq factum in honorem S.Michaelis Archangeli & S. Stephani Protomartyris tertia Kal. Octobrium. Obijt Eberhardus Abbas anno 1219.

18 Meinhardus ſucceſſit Eberhardo:qui cum 5 annis præfuiſſet, abdicauit ſeſe iterum Magiſtratu anno 1224.

19 Vdalricus Aetalenſis Abbas,ſucceſſit anno 1225.

20 Vdalricus ſecundus,Abbas in Seûn:eligitur in huius etiam loci Adminiſtratorem anno 1226. Sed ultro Abbatiam ſuſceptam mox iterum dimiſit.

Eclypſis Solis maxima. *Monialiũ Cœnobiũ*

21 Vdalricus tertius eligitur anno 1227,præfuit annis 24. Sub eius gubernatione anno Domini 1241 pridie Nonarum Octobris Eclypſis Solis facta eſt tanta, ut claræ Stellæ apparerent in cœlo,ipſo etiam medio die. Sequente anno clauſtrum Dominarum (quod à prima fundatione huic Cœnobio coniunctum fuit) combuſtum eſt in feſto undecim millium Virginum. Et iterum inſequentibus temporibus anno nimirum 1245 totum Cœnobium Vveichenſtephanianum in feſto Leodegarij Martyris exuſtum eſt. Obijt Abbas iſte Vlricus tertius, anno Chriſti 1251 decima quinta Kal. Maij.

22 Henricus ſubrogatur Vdalrico tertio,præfuit 4 annis & Reſignat.

23 Vdalricus quartus,de Tegernſee S Quirini Bauarico Cœnobio aſſumptus eligitur anno 1255. Obijt mox anno ſequente.

24 Ludouicus ſucceſſit:ſed is iterum Magiſtratu ſeſe abdicauit anno 1262 cum ſediſſet ad gubernaculum quinq annis.

25 Chunradus primus eligitur anno 1262:præfuit 38 annis. Deceſſit ex hac mortali uita anno Chriſti 1300.

26 Chunradus ſecundus,primo ſubſtituitur. Sub eius gubernatione reconciliatum eſt Monaſteriũ añо 1305 ab Epiſcopo Sabinenſi. Idem Chunradus Abbas año 1309 creatus eſt Ananienſis Epiſcopus & Suffraganeus Eccleſiæ Friſingenſis:Conſecratur in Ciuitate Concordia à tribus Epiſcopis:& nihilominus Abbatiam tenuit per triennium adhuc.

27 Nicolaus eligitur in Abbatem anno 1311: præfuit per unum ſaltem annum & Obijt.

28 Henricus cognomento Seefelder,aſſumptus è S.Quirini Tigurino apud Bauaros Cœnobio:eligitur anno 1312. Quàm diu præfuerit,ignoratur.

29 Vvaltherus ſucceſſit:ſed quo anno,id æque incertum eſt. Deceſſit is iterum & à gubernatione & ex uita anno Chriſti 1319.

30 Chunradus tertius Vvalthero ſubrogať:pręfuit per nouenniũ. Obijt anno 1328.

31 Chunradus quartus,cognomento Chrenius,Auſtrius: ſucceſſit eiuſdem nominis tertio. Præfuit 3 annis. Obijt anno Domini 1331.

Bellum in Bauaria.

32 Marquardus eligitur in feſto S. Barbaræ eiuſdem anni,quo anteceſſor rebus humanis exemptus eſt:præfuit añis 36. Cõfirmatur Cõſtantiæ ab Epiſcopo Friſingenſi Chunrado de Klingenberg , Dominica poſt Epiphaniam. Reparauit is Abbatiã quarto ſui regiminis,anno uidelicet 1336. Eiuſdẽ anni tẽpore Autumnali , in feſto tranſlationis S. Ruperti totũ Monaſteriũ cũ omnibus penè eius & intra & extra muros habitis rebus tam in prædijs quàm in ſtructuris miſerrime & deuaſtatum & ſpoliatũ eſt,

per

per exercitum quadraginta millium Galeatorum Imperatoris Ludouici ex una parte, qui cum eodem exercitu Friſingi & circumquaq;, per totam æſtatem commorantes uiolenter omnia deſtruxerunt: Et ex altera parte per Ducem Landiſhutanum Henricum, cum exercitu duorum Principum, ſcilicet ipſius Ducis & Regis Bohemiæ, triū millium Galeatorum contra dictum Imperatorem pugnantium. Sed Imperator cum ſuo exercitu uictor, totam terram ipſius Ducis Henrici potenter tranſiuit. Hæc magis notabilium huius loci Calamitatum legitur fuiſſe quinta. Anno Domini 1348 in feſto Conuerſionis S. Pauli: ſole adhuc lucente & claro, circa pulſum Veſperarum, die ſtatim nubibus inuoluto & nubilo facto, tantus terræ motus factus eſt, quantus à paſſione Domini nec uiſus nec auditus. Vidimus enim (ſic ſcribit is, qui ea tempeſtate in Cœnobio hoc uixit & tantum miraculum annotauit) domos altas & muratas, pariter & Eccleſias fortiſſime ſe mouentes, audiuimus item Feneſtralia propter motum tam uiolentum, ſonum ædere maximum. Vidimus arbores Syluestres maximas in terra ſtantes, ſe commouendo inuicem pulſare, fluxus rectos aquarum errantes & extra ripas ſuas propter tantum tremorem terræ euagantes: Aquas uero limpidiſſimas etiam, uidimus hoc terræ motus tempore turbidas, Hac hora fuerũt homines quaſi amentes & dolentes circa capita. Euntes in uia errabant, ſtantes ſtare non ualebant. Audiuimus inſuper ob motũ talem Campanulas in Eccleſijs dependentes ſeſe pulſare. Obijt Abbas Marquardus anno 1367. Terræ Motus.

33 Gallus cognomento Pictor ſucceſſit, Monachus huius loci, Abbas eiuſdem factus: dictus Pictor ab artificio ſuo & quod Pictoris filius eſſet: præfuit quidem, at nõ profuit, Monaſterij enim ſubſtantiam male ac luxurioſe conſumpſit: Abbatiam igitur non diu tenuit, ſed exauthoratus ad parrochiam Mallerſhouenſem translatus eſt: Poſtea Iſaro amne abſorptus perijt.

34 Albertus homo iuuenis ac admodum pompoſus ſucceſſit, qui negligentiſſime etiam præfuit Cœnobioq; plurimum obfuit: Iccirco ab ipſo eius ætatis Epiſcopo Friſingenſi exauthoratus. Habuit ſucceſſorem Monachum quendam Cœnobij Schyrenſis cognomento Munnenbeggium. Appellauit uero Albertus Pontificem cõtra intruſum Abbatem & ipſum etiam Epiſcopum, ſed anteq; à Pontifice rediret ad Abbatiæ poſſeſſionem, Obijt in itinere. Munnenbegius Schyrum redijt, ubi tandem Abbas deſignatus eſſe ſcribitur. Poſtea circa annum Domini 1378 quidam Nouæ Cellæ Præpoſitus dictus Stephanus Proczenneſtius à uulgato ac uſitato ſuo prouerbio, ſuſcepit gubernationem Monaſterij huius non quidem ut Abbas, ſed ficut Prouiſor & Adminiſtrator, Friderico Bauarorum Duce ei gubernaculum cõmittente, ut Monaſterium depauperatum ab interitu uindicaret: quod & fœliciter ita fecit, multum enim profuit Monaſterio, auxilium præclare ferente prædicto Duce Friderico. Præfuit per triennium & author fuit Monachis, ut ipſi inter ſe idoneum aliquem Abbatem electum ſibi præficerent. 35.

36 Leonhardus, genere nobilis, morib. & uita uenerabilis pater: eligitur anno 1380 ſub Leopoldo Friſiorum Epiſcopo & Friderico Bauarorum Duce. Hic Monaſteriũ ad priſtinum ſtatum præclare reduxit, cui ita Præfuit laudabiliter, ut ſecundus huius loci fundator dici meruerit Sedit enim ad clauum utiliſſime & fœliciſſime 36 penè annis Obijt anno Domini 1415. Sepelitur in Sacello S. Corbiniani à ſe condito.

37 Fridericus ex Priore Abbas factus ſucceſſit Leonhardo: ſed non diu præfuit, anno enim primo ordinationis ſuæ à quibuſdam malis ac turpibus mulieribus in balneo Villæ intoxicatus eſt, ita ut quaſi leproſus uideretur toto corpore: Vnde & una earum comprehenſa, uiua ſub patibulo terræ iniecta & ſepulta eſt. Sic eodem anno miſere uita functus eſt Fridericus & in Capitulari domo humatus. Eodem uero anno balneum ipſum in Villa, cœleſti igne incenſum conſumitur.

38 Eberhardus eligitur anno Domini 1416 quo & confirmatur: Vir corpore & mente egregius. Hic primus Infulatur ab Alberto Epiſcopo Friſingenſi in die

Philippi & Iacobi. Idem reformationem incepit, Regularis uitæ per omnia ſtudioſiſſimus. Aedificia multa præclare illuſtrauit & auxit. Ab eo teſtudines ante portam & in Abſide Eccleſiæ ad S. Andream cum ipſa Turri Eccleſiæ conſtructæ ſunt, auxilio & ope Strenuiſſimi militis Vuilhelmi de Fraumberg illic ſepulti cum ſuis maioribus. Interfuit Abbas iſte Concilio Baſilienſi, ubi coram uniuerſo Concilio ſub infula publice Sacra fecit. Sub eius gubernatione emptæ ſunt Vineæ in Kelhaim, oppido Bauarico tribus ſupra Ratisbonam miliaribus ad Danubium ſito, ubi dicitur naſci naturale Acetum potius quã uinum. Præfuit Eberhardus Abbas laudabiliter annis 32 & Obijt anno 1448, ſepultus ante aram S. Crucis.

39 Ioannes ex Priore fit Abbas, concorditer electus, moxq́ ab Epiſcopo Friſingenſi Ioanne Grienvualdero confirmatus anno Chriſti 1448. Vir omni diſcretione plenus, cunctis amabilis, largus & pius. Multas is uidit ſui ſeculi ærumnas, nempe grãdines, fulminationes & bella ciuilia. Anno 1472 ſub eo ad clauum ſedente, fulminata Eccleſiæ turris intus tota conbuſta eſt ipſa die S. Ioannis & Pauli inter horas 7 & 8 ante medium noctis: perierunt uero ſex ibi campanæ. Anno ſequenti in aurora prædictorum Sanctorum infra primam & ſecundam pomeridianas fulminatum eſt maius horreum Cœnobij in Colonia unà cum cohærentibus ædificijs infra & ſupra annexis uſq́ ad tabernam, quæ omnes igne perierunt. Adeo habuit hoc Cœnobium male propitium Vulcanum. Sub eo emptæ ſunt Vineæ in Auſtria. Præfuit annis 33 cum ſumma laude. Obijt anno Salutis 1481 in Calendis Februarij. Sepelitur in Eccleſia circa aram Sanctorum Achacij & Mauricij à ſe conſtructam.

40 Leonhardus Nagel eligitur anno 1481 fideliſſimus & prudentiſſimus ſeruus, quẽ conſtituerat dominus ſuper familiã ſuam: Vir ingenij & animi ſagaciſſimi & omni laude dignus, admodum uero afflictæ ualetudinis. Is Abbatiam è fundamentis erexit de nouo. Præfuit tantum tribus annis & Obijt ſeptima Kal. Septembrium anni à nato Chriſto 1484. Sepelitur ante aram S. Crucis in Eccleſia.

41 Chriſtophorus Charinthius iuuenis Relligioſus, doctus & eloquentiſſimus eligitur anno 1484 abſens, tempore uidelicet Vindemiæ in Auſtria Cœnobij negotijs inuigilans, ac etſi refragaretur electioni plurimum, tamen conſecratus eſt & confirmatus. Reſignauit poſt pauculos annos, amore literarum & ſtudiorum conferens ſeſe Bononiam, retenta penſione annua tantum 32 florenorum. Bononiæ Sacram Theologiam profeſſus, ibidem Doctor etiam Pontificij Iuris effectus eſt. In Charinthiam deinde profectus, in Cellæ Marianæ magnifico Collegio proclamator uerbi Dei famoſiſſimus extitit: Vbi & Obijt & humatus eſt anno Chriſti 1507. Paucis annis anteq́ ex hac uita emigraret, Fryſingi fuit & magnam pecuniarum ſummam donodedit Monaſterio in Vueihenſtephan ad conſtruendam Bybliothecam cũ eleganti Sacellô Beatæ Virginis. Poſt obitum omnia ipſius ad Cœnobium hoc peruenerunt relicta bona.

42 Vuolffgangus de Vueyx ſubſtituitur Reſignanti Domino Chriſtophoro ab ipſo Fryſingenſi Epiſcopo Domino Sixto. Vir ſenex & grandeuus Relligioſorumq́ amator maximus & ſingularis huius Monaſterij fautor et benefactor, qui prius per 40 annos Cathedralis Eccleſię fuerat Canonicus & Officialis, uixerat iuuenis in habitu Monaſtico apud Melicenſe in Auſtria Cœnobium, unde per amicos ui extractus & à ſuo propoſito reuocatus habitum ante profeſſionem depoſuit & in Friſinga Canonicus factus, in ſeculari profeſſione Sacris ſeruiuit. Tanden Reſignans præbendam ſuam filio fratris ſui Degenhardo, ipſe ad Monaſterium ſeſe contulit omnia faciens quæ ſui ordinis hominem facere decet. Abbas deſignatus multa bona fecit Cœnobio, Ambitum teſtudinauit & plura alia ædificia renouauit. Sacrarium plurimis ornamentis decorauit & ditauit. Obijt 7 Kal. Septembrium Anno Domini 1495.

43 Antonius

43 Anthonius ex Priore Abbas factus ſucceſſit Vuolffgango, pater manſuetus, humilis ac Dei timens, ardentiſſimuſq; amator pauperũ, largus, pius & omni uirtute cõſpicuus; Vti ſecundus Martinus aliquis eleemoſinarũ fidelis exhibitor ac diſtributor, gaudebat enim tempore magnæ Chariſtiæ, dum ferijs ſextis ante portam Monaſterij aceruus puerorum & pauperum magnus adeſſet, quorum nullum unquam in conſulatum & in donatum à ſe dimiſit. Profuiſſet gubernatio ipſius huic loco plurimum, niſi crudele Bellum Bauaricum impediuiſſet, in quo Duci Alberto 800 Taleros numerare coactus fuit, niſi uellet exuri Monaſterium Rapinarum uero & direptionum nullus ibi erat modus quibus & ſubditi depauperati & Cœnobium grauiter afflictũ eſt. Obijt in die S. Ruperti Epiſcopi anno Chriſti 1507. Martij 26

44 Benedictus ex Priore in Abbatem eligitur anno 1507 feria ſecunda poſt Palmarum. Inuenit Monaſterium ære alieno maxime obſtrictum, cuius ipſe tamen magnam partem exoluit: fuit enim uir & uirtuoſus & diligens ac prudens gubernator. Condidit pulchrum balneum in horto. Paſſus eſt inuita grauamina & non exiguas Principum ſuorum exactiones. Coactus eſt dare in ſpacio 12 ſeptimanarum 700 aureos: propter inteſtina bella cum Vvertenbergenſi Duce habita. Præfuit undecim annis optime & laudatiſſime. Emigrauit pie & fœliciter ex hac lacrymarum ualle anno ſalutis 1520.

45 D. Thomas uir latine doctus & facundus, honeſtate uitæ & mœnium inſigni præditus: eligitur ex Priore in Abbatem à Præſule Friſingenſi Philippo Comite Palatino anno 1520 ſecunda poſt Palmarum, confirmatur feria ſecunda poſt Dominicam Quaſimodo geniti. Præſidet laudabiliter & utiliter hoc adhuc currẽte Anno Domini 1551, multa grauia & difficillima perpeſſus, bella inteſtina Agricolarium & Smalchaldenſium, grauiſſimas exactiones duriſſimumq; iugum Principum nunq; non Veredarijs uenatoribus & Falconum cicuratoribus Cœnobium onerãtium. Vir profecto meliore fortuna digniſſimus. Senex obæſus, humanus, grauis, doctus & honeſtiſſimus. In cuius gratiam tale à me luſum eſt Schediaſma:

Si multos tales Abbates orbis haberet
Qualis is eſt Thomas, qui modo ſceptra tenet.
Florerent, & diſciplina Monaſtica & ipſa etiam alta
Temporibus priſcis condita templa, & magis.
Doctus enim, facundus enim eſt, humanus amanſq;
Clarorum ingenio & dexteritate uirum.
Sed pius eſt etiam & iuſti ſtudioſus & æqui
Omnia, uirtutem, qui ſuper alta colit.
Huic Deus omne bonum cœleſti donet ab arce
Et longæua ſenem uiuere ſecla ſinat.
Fortunetq; beetq; domum ſub Principe tali
Omni qui dignus laude & honore fuit.

Eſt uero Freyſingi, etſi extra muros etiam, in ipſo Iſari & Moſæ amnium confluxu, aliud Monaſterium Præmonſtratenſis inſtituti Noua Cella dictum: Id in honorem Sanctorum Chriſti Apoſtolorum Petri ac Pauli fundatum eſſe legitur anno Domini 1141 ab Othone Fryſingenſis Eccleſiæ Epiſcopo, Auſtriæ nobiliſſimo Principe artium Philoſophiæ ac Sacre Theologiæ Magiſtro, cuius extat latinum Chronicon de Imperatoribus toti Europæ notum. Habuit is Germanum fratrem Conradum Der New Stifft zů Freyſingen.

Salisburgenſem Archiepiſcopum fundationis huius coadiutorem. Cubant in eius Cœnobij templo S. Maurinus Scotus, Epiſcopus & S. Teclanus eius Diaconus peregrinatores Religionis ergô: qui Fryſingi mortui & huius loci terræ mandati ſunt. Præfuerunt huic Cœnobio ſemper præpoſiti, quorum talis extat Catalogus.

1 Hermannus præfuit annis 40. Obijt anno 1180.
2 Engelſchallus annis undecim. Obijt anno 1191.
3 Altmannus annis 17. Deceſſit anno 1208.
4 Hartmannus annis 4. Obijt anno 1212.
5 Goſvuinus ſeptem penè annis. Deceſſit anno 1218.
6 Henricus annis nouem, Exuit hominem anno 1227.
7 Albertus annis 13. Valedixit hominum, conſuetudini anno 1240.
8 Gumpoldus undecim annis præfuit. Obijt anno 1250.
9 Conradus annis 14. Emigrauit anno gratiæ 1264.
10 Vlricus præſidet annis 16. Obijt anno 1280.
11 Vlricus ſecundus annis 14. Deceſſit anno Salutis 1294.
12 Grimoldus per biennium rerum potitus eſt. Obijt anno 1296.
13 Arnoldus 19 annis præfuiſſe legitur: obijſſe uero anno 1315.
14 Henricus ſecundus tribus annis ad clauum ſedit. Obijt anno Domini 1318.
15 Chunradus ſecundus per unius anni ſpacium præfuit & Deceſſit anno 1319.
16 Hermannus ſecundus decem annis præfuit ac profuit. Obijt anno 1329.
17 Chunradus tertius quinque annis ad gubernaculum ſedit. Obijt anno 1334.
18 Ludouicus ſimiliter quinque annis, & Obijt anno 1339.
19 Henricus tertius per biennium præfuit. Obijt anno Chriſti 1341.
20 Henricus quartus quatuor annis ſedit Obijt anno 1345.
21 Fridericus præfuit 12 annis, ſex Menſibus. Obijt anno 1358.

22 Mathias octodecim tantum ſeptimanis & eodem anno. Obijt, quo præſidere cœpit.

23 Albertus eligitur anno 1358 præfuit annis 12.
24 Sunzo eligitur anno 1370, præfuit duodecim annis.

25 Stephanus cognomento Proczeneſtius, eligitur anno Chriſti 1381, præfuit 22 annis. Aſſumitur anno Domini 1388 in Adminiſtratorem Cœnobij Vveihenſtephaniani, cui per triennium prudentiſſime ac utiliſſime non præfuit tantum ſed & plurimum profuit: Monachiſque eius loci author poſtea fuit & ſuaſor, ut ipſi inter ſe aliquem idoneum Abbatem eligerent, Obijt anno Domini 1402.

26 Vlricus Albinus præfuit 15 annis. Obijt anno 1417.
27 Vlricus Holmaſius Sedit ad gubernaculum annis 29. Obijt anno 1446.

28 Ioannes Schmidhoferus triginta annis præfuit, fuit Vir doctus, magne exiſtimationis in Curia Romana. Obijt anno 1475.

29 Conradus Eigelsheimer nobilis præfuit annis 20. Deceſſit anno 1495.

30 Ioannes Buchſenmacher 12 annis, Emigrauit ex hac ad aliam uitam anno Domini 1507.

31 Conradus Attingerus Sedit ad clauum annis ſeptem. Obijt anno 1514.
32 Stephanus Thiemarus eligitur in Calendis Martijs anni 1514, præfuit utiliter hoc adhuc currente anno Domini 1551.

ZVIFALTVM

ZVIFALTVM ſiue Zuifaltaha,latine ad duplices aquas,à duobus riuis Aych cognominatis & in ipſo Monaſterio concurrẽtibus ſic dictum: magnificum ac opulentum Benedictini inſtituti Monachorum Cœnobium,Conſtancienſis Diocœſeos,non procul à Danubio inter Haingum & Riedlingum oppida, tribus miliaribus ſupra Vlmam in Alpibus Sueuiæ ſitum: fundatum ac ampliſſime dotatum eſt anno Chriſti 1088 in honore Beatæ Virginis Mariæ, pro 12 Monachis ex Hirſaugia adductis, ab illuſtribus Comitibus de Achalm Luitholdo & Chunone duobus Germanis fratribus, Pontificatum Vrbano ſecundo,Imperium uero Henrico quarto tenentibus. Donatum eſt mox ab Adalberto quodam Comite Calevvenſi Sindelfingiacenſis Cœnobij fundatore.Habitabant uero Comites iſti de Achalm,alter in auita gentis ſuæ arce Achalm, quæ ſublimis & magnifica hodie adhuc uiſitur ſupra Reuttlingum oppidum imperiale, in ducatu Vvirtembergico: alter uero in Vvulflingenſi caſtro. Qui cum euocarentur ex hac mortali uita ſine hæredibus,commendarunt curam & tuitionem huius ſui Monaſterij Mangoldo Comiti cuidam de Veringen,qui mox Vrbano ſecundo Pontifici Max. tuendum ac defendendum ipſum tradẽs,ſemper poſtea id ſub Romanæ ſedis tuitione eſſe ac manere uoluit: Vnde Cœnobium temporum ſucceſſu plurimis immunitatibus ac priuilegijs donatũ eſt,non à pontificibus ſolum, ſed ad pontificum petitionem ab ipſis quoq; Cæſaribus ac Romanis Regibus: qui poteſtatem fecerunt Abbati & conuentui,eligendi ſibi tutorem & aduocatum quemcunq; uellent,ſibiq; utiliſſimum fore exiſtimarent, addito etiam hoc priuilegio,ut ſi quis nõ utilis uideretur, poſſent Monachi alium etiã eiecto & amoto priore eligere & aſſumere pro ſuo arbitratu.Inde factum eſt,quod primi aduocati & tutores huius Monaſterij fuerunt duces Bauariæ Vvelphones, poſtea Comites de Hohenberg, item ſucceſſu temporis ab anno 1285 aliquandiu etiam Comites Emerkhingenſes.Tandẽ eò res peruenit, ut per ducẽtos & quinquaginta pene annos ab anno 1303 inchoando Auſtriæ duces certis quibuſdam conditionibus aduocati ac tutores eſſent. Primus horum fuit Fridericus Auſtriacus Ludouici Imperatoris competitor,quem in eodem offitio ſequuti ſunt poſtea, ut Monaſterij diplomata conteſtãtur,Albertus rex & huius filius Leopoldus,poſtea Rudolphus,Fridericus,Sigiſmundus,Maximilianus,& Imperatoris Caroli V.Frater Ferdinandus,qui omnes diligenti ac clementi tuitione id tutati ſunt ſemper, neq; quicquam noui unquam poſtularunt pro aduocatiæ adminiſtratione, quam quod ueteribus ac primis iuxta primam conuentionem datum eſt.Interim uero aliquoties accidit,ut illi ipſi Auſtriæ principes Monaſterij tuitionem ac aduocatiam per aliquot interdum annorum ſpatium Vvirtembergenſi principi,ut ſuo cognato adminiſtrandam commendarent.Sic Sigiſmundus Archidux Auſtriæ Vvirtembergenſi cuidam Comiti affini ſuo: Et Rudolphus dux Auſtriæ per triennij ſpatium: item Albertus & Leopoldus Auſtriæ duces itidem per triennium Eberhardo Comiti Vvirtembergenſi aduocatiam contradiderunt. Hi Comites aliquandiu ſatis moderati ac fideles aduocati,tandem hac occaſione,aliquoties uidelicet ſibi ab Auſtriæ principibus commendatæ tuitionis & aduocatiæ,ad ſe totum ius aduocatiæ transferre, & ſibi tanquàm proprium & hæreditarium uendicare auſi fuerunt, præſertim Eberhardus barbatus.Id uero Abbatibus non ita ſtudioſe perpendentibus facile obtinuerunt. Mox itaq; progreſſi, introductaq; iſta nouitate nondum contenti,rapere quoq; aliqua Monaſterij bona ad ſeſe conati ſunt,ita ut ex aduocatis & tutoribus hoſtes tandem & raptores fierent,cuius rei euidens exemplum eſt.

Sindelfingen Cœnob.

Chartuſia boni lapidis,uulgo Gutelſtein ſupra Vrachium ducatus Vvirtembergenſis ciuitatem, in amœniſſimo loco inſtar oppidi ampliſſime conſtructa,quæ antiquitus præpoſitura Monaſterij Zuifallenſis,Monachis & Abbati eorum per uim à Vvirtembergenſibus Comitibus Ludouico & Vdalrico ablata & extorta eſt anno Chriſti 1439. Illi enim Religionis ſtudium prætendentes Chartuſiam ibi ſe inchoaturos

Gutelſtei. Chartuſia

affirmabant, quemadmodum etiam faciebant, tantum uero in hoc ut in manus poſtea eorum locus ille citius & commodius peruenire poſſet. Monachi ægre conſentiẽtes in iſtam rapinam, conſentire tamen coacti ſunt, quia nec iuſtitia, nec ſano conſilio, ſed uiolentia res plerumq; gerebatur: conſenſerunt hac tamen ratione, ut ſi non fieret Chartuſia, & diuinus cultus ibi non inſtitueretur, aut etiam futuris temporibus non ſeruaretur, quo deberet ſtudio ſeruari, tum præpoſituram eam uel chartuſiam recidere debere cum omnibus ad eam pertinentibus iuribus, bonis, & poſſeſſionibus ad Abbatem & conuentum Zuifallenſem. Super hac ipſa uero aduocatiæ uendicatione magnum diſſidium eſt ortum inter Sigiſmundum Auſtrium & Vvirtembergenſem: ita ut Fridericus Imp. nomine Sigiſmundi ducis uexillum una cum inhibitoribus literis in Monaſterij templo erigi curaret per uirum quendã nobilem. Eberhardus uero Comes Vvirtembergenſis collecta ſubditorum ſuorum manu Monaſterium tumultuanter inuaſit anno 1486, uexillumq; à Cæſare ſuſpenſum & erectum deiecit, pro quo tamen contemptu ac temerario auſu numerare poſtea coactus fuit mulctam 10 millium aureorum. Abbas eius temporis Georgius Riedlingum auffugerat, mirabiliter defenſus. Interim lite ſuper Aduocatia apud Othonem Epiſcopum Conſtantienſem pendente, & Imperator & dux Sigiſmundus moriuntur. Res uero tandem per Maximilianum compoſita & tranſacta eſt, ita nimirum, ut maneret Cœnobium ſub tuitione Auſtriaca; Vvirtembergenſis caderet. Nihilominus tamen poſtea Vlricus dux aliquoties ſubſidia poſtulauit contra tranſactionem factam à Maximiliano, Monachi quietem amantes, pacis ergò dederunt quartuor millia aureorum. Iterum petenti data ſunt 2000 ab Abbate Georgio, hac conditione ut aliquando renumerarentur. Tertio petenti 1500 aureos, pecunia negata eſt duci exiſtenti tum in comitijs Conſtantiẽſibus. Quarto ex Treueri iterum petenti quatuor millia anno Domini 1512, rurſus denegatum eſt aurum ab Abbate Georgio, ſic dicente poſtulanti aurum nuntio, Vellem (inquit) Dominum & Ducem tuum ita Oeconomiæ ſuæ praeeſſe, ut & nos noſtræ præeſſe poſſemus. Hac uoce irritatus & concitatus princeps natura iracundus, paucis equis ex Treueri in Monaſterium uenit, & Abbatem, qui nuper egreſſus erat balneis, nondum indutum equo alligatum in altum Niffenium (id arcis nomen eſt) abduxit, ibiq; incarcerauit: Vbi bonus ſenex, qui iam per 40 penè annos, ut in Catalogo ſequetur, Monaſterio utiliſſime præfuerat, tamdiu eſt detentus, donec Epiſcopus Conſtantienſis, & alij circumiacentis terræ Reguli Morſenburgum eum in tolerabiliorem carcerem placitarent. Vbi tantum eſt actum, ut Abbas Zuifallum reſignaret, retenta ſibi tamen in ſingulos annos Sexcentorum aureorum penſione: qui etiam paulo poſt Monaſterio diuitis Augiæ ab Imperatoria Maieſtate præfectus eſt, cui Monaſterio cum ſapienter præeſſet, egregie id iterum inſtaurauit. Sic ſemper contendendum & dimicandum fuit Abbatibus huius loci cum ducibus Vvirtembergenſibus, à quibus miſere oppreſſum & exhauſtum eſt Cœnobium, lite in hodiernum uſq; diem nondum ſopita: qua poſt habita ad Catalogum huius Cœnobij Abbatum tandem uenio, qui talis extat.

1 Norgerus præficitur Abbatiæ anno Domini 1088, præfuit annis quinq;.

2 Vdalricus præfuit annis 43. Obijt anno Domini 1136.

3 Pilegrinus Abbas præfuit nouem tantum ſeptimanis. Obijt anno 1137.

4 Haricus præfuit annis 16. Deceſſit anno Domini 1153.

5 Erneſtus ſacræ paginæ Doctor, præfuit annis quinq;: & anno Domini 1158 à Romano Pontifice ad ſeminandum Dei Verbum Hieroſolimam, & ad alia Paleſtina loca miſſus, ob conſtantiam in aſſerenda & docendi Chriſti doctrina, martyrio illic coronatus, & Antiochiæ ſepultus eſt.

6 Vvernherus præfuit 5 annis poſt Erneſtum ablegatum à Pontifice.

7 Godefridus duobus annis ſedit ad Abbatiæ gubernaculum. Obijt anno 1165.

8 Conradus præfuit 24 annis. Obijt anno Domini 1189. Huic donodedit Vlricus Comes

Comes de Bergen Mochentaliū arcem ſuam, quæ mox in Præpoſituram cōuerſa eſt: Haec in amœniſſimo colle non procul à Danubio medio ferè itinere inter Zuifaltum & Ehingum ſita eſt. Mochental prepoſitura.

9 Vvernherus ſecundus ſedit quatuor annis, Obijt anno 1193.

10 Hermannus præfuit annis 12. Deceſſit anno 1205.

11 Conradus annis 8 ſedit ad clauum, quem abiecit iterum anno Domini 1213.

12 Henricus præfuit duobus annis. Obijt anno 1215.

13 Luitholdus præfuit annis 14. Deceſſit anno 1229.

14 Reinhardus ſedit quinque annis. Obijt anno 1234.

15 Fridericus ſex annis. Exuit hominem anno 1240.

16 Arnoldus quinque ſedit annis. Sub hoc Cœnobium uaſtatum legitur ab Imp. Friderico ſecundo, quod tamen à Gulielmo Imperatore reſtitutum & inſtauratum eſt.

17 Vvernherus ſex annis. Deceſſit anno Domini 1251.

18 Conradus duobus annis præfuit.

19 Bertholdus nouem annis ſedit.

20 Petrus decem annis gubernaculum tenuit.

21 Vlricus quindecim annis.

22 Eberhardus 44 annis laudabiliter officium paſtorale in hac Abbatia tenuit. Deceſſit ex hac mortali uita anno ſalutis 1331.

23 Vlricus nouem annis præfuit: occiditur in ipſa habitatione ſua anno 1340.

24 Vvaltherus præfuit decem annis Obijt anno 1350.

25 Ioannes præfuit 19 annis. Deceſſit anno 1369.

26 Anshelmus annis ſedit 17. Obijt anno Domini 1386.

27 Conradus ſedit annis octo. Deceſſit anno 1394.

28 Ioannes præfuit annis quinque. Obijt anno 1399.

29 Vvolfgangus nobilis à Lapide: ſucceſſit Ioanni, pręfuit 23 ānis. Obijt āno 1422, eodem die, quo & Germana eius ſoror, Abbatiſſa in Vrſpringen è uiuis exceſſit.

30 Georgius præfuit annis 14. Obijt anno Domini 1436.

31 Ioannes de Lapide, uir nobilis genere & uirtute ſucceſſit Georgio, ex Præpoſito Gutelſteinenſi Abbas factus: præfuit laudabiliter 37 annis. Obijt anno 1473.

32 Georgius cognomento Piſcatoris ex Pachenſi proximo pago natus, eligitur in Abbatem anno Domini 1473: erat uir ſtatura procerus, corpore omnino forti ac robuſto præditus, in rebus gerendis prudens & fortunatus, in deliberando grauis, in conficiendo celer, erga hoſtes Cœnobij ſui animoſus & intrepidus: quin & literis, præcipue utriusque iuris peritia clarus, natura facundus, & eruditione eloquens, pacis amator maximus, diſſenſionum ac pendentium inter ſummos ac infimos litium pacator & compoſitor fœliciſſimus. Præfuit annis penè 40 tam utiliter ut merito ſecundus huius Cœnobij debeat appellari fundator. Primum enim id de nouo reformauit āno 1489, tum omni ornamentorum genere illuſtrauit: aurea & argentea uaſa ad ſacrum faciendum parari curauit, utrumque dormitorium aliud 17 cellarum, aliud decem cubiculorum elegantiſſimorum conſtruxit: domum præterea in qua S. Stephani ſacellum eſt, & Bybliothecam omni optimorum librorum genere refertam adiecit, de quo ipſius beneficio ſic Poeta Bebelius canere non dubitauit.

Quod modo doctorum ſolatia Bybliothecam
Struxeris, authorum doctis uarijsque refertam
Codicibus, ſemper te Abba uenerande Georgi
Doctorum cœtus laudabit, amabit, honorat.

Fuit optimus œconomus ac paterfamilias, qui 10 millium aureorum debita ab anteceſſoribus contracta ſoluit, & omnia penè ædificia uetera renouauit. Vtque facilius à ſucceſſoribus ædificari poſſet, intra Cœnobij muros molendinum ferrarium ut

uocant,

uocant,in quo aſſeres ſcindi & aptari ſolent:domum item ſeu tugurium in quo lateres coquantur & conficiantur condidit:quibus omnibus anno 1507 piſtrinum etiam adiecit,ſequente uero anno domum in qua hoſpites humaniter & commode exciperentur & frumenta conſeruarentur,erexit. Cinxit prȩterea Monaſterium ob aquarum inundationem ampliſſimis foſſis,& duplici muro,quorum interior propugnaculis ornatus tantum conuentualia loca circumit,habens unam magnificam portam: alter totū Monaſterium & omnia exteriora ædificia concludit, habens duas amplas portas cum totidem domunculis pro cuſtodia ſupraſtructis. AEdificauit & alibi,Reuttlingi uidelicet & Munderkingi ædes egregias, & in aliquibus pagis parrochias inſignes ac alia plurima,lacus quoq; effodi curans,fonteſq; optimos. Emit inſuper à Ioanne Gaſpare Equite aurato de Bubenhofen pagos Eberſtetten, Edelvvalſtetten,Aychenloch pro nouem milibus & quingentis aureis Rhenenſibus. Caſtrum item Richenſtein cum adiacente pago, & alijs ad id caſtrum pertinentibus poſſeſſionibus & iuribus pro ſex millibus aureis. Aduocatiam item in Bechingen à Ludouico Speth pro 800 florenis. Tandē captus (ut ſupra dictum) ab Vlrico duce & liberatus,reſignare coactus,ad Augiæ diuitis gubernationem uocatus, ibi præfuit fideliter & utiliter: poſtea conceſſit ibi ad Dominum & ad ſolem neſcientem occaſum anno 1511, gubernante interim in Zuifalten Domino Sebaſtiano.

Kirchen ſub Teccē ſi arce. 33 Sebaſtianus cognomento Molitor præfecti cuiuſdam in oppido Vvirtembergēſi Kirchen Vntter Teck dicto,filius: Vir acri uerſatili ac prudēti ingenio præditus,ſubrogatur Georgio anno ætatis ſuæ triceſimo tertio. Præfuit is prudenter,magnanimiter & utiliter 26 annis. Multa perpeſſus à duce Vvirtembergenſi, quæ toto anno uix ſcribi poſſent, præſertim tum,cum ab Heſſorum Lantgraphio ditioni amiſſæ reſtitutus eſſet. Tum enim Cœnobium Zuifaltenſe aliquoties direptum ac ſpoliatum irrecuperabilia damna accepit. Abbas Vberlingam ſeceſſerat,inde tandem reuerſus omnia præclare & illuſtrauit & auxit. Negotium uero Cœnobij ſui coram inuictiſſimo Romanorum, Bohemiæ & Vngariæ Rege Ferdinando, aduerſus Vvirtembergenſem Viennæ tam magnanimiter ac ſtrenue egit, præſente etiam Vlrico duce: ut ab ipſis Regijs conſiliarijs ſecundus Monaſterij ad extremam iam ruinam ſpectantis erector ac fundator publice diceretur. Tandem perpetuarum litium pertæſus,redeunte in ſuum ducatum eiecto prius duce, reſignauit Abbatiam anno Domini 1537, ſeq; Mochentalium recepit ubi uixit ad annum uſq; Chriſti 1549, quo reſignanti Nicolao iterum unanimi omnium Cœnobitarum uoto ſubrogatus, rurſuſq; Abbas deſignatus eſt. Præſidet uero hoc adhuc currente Iubilæo.

34 Nicolaus Buchnerus, patria Tubingenſis eligitur anno 1537 præfuit laudabiliter annis 12. Eſt uir doctus, cuius extat latina oratio non inuenuſta de Monaſticæ uitæ laudibus. Muſicus excellens & Muſicorum librorum diligens coemptor. Reddidit Abbatiam his,à quibus eandem prius acceperat, idq; fecit anno Domini 1549 priuatus nunc uiuens inter literarum ſtudia & exercitia quibus occupatus eſt totus.

SCHYRVM ſiue Schyrenſe Monachorum Benedictinæ profeſſionis Cœnobium in Bauaris, non procul à Pfaffenhofio Bauariæ principum oppidulo ſitum: Comitum initio Schyrenſium magnificum caſtrum fuiſſe legitur, quod conſtruxit Arnolphus Imperator,Ratisbonæ apud S. Hemeranum ſepultus, qui ē familia horum principum deſcendiſſe ſcribitur. In Monaſterium uero conuerſum eſt hoc modo: Inchoata erat ab Othone & Alberto nobilibus uiris, Solitudinemq; amantibus hominibus, in horum ipſorum Comitum ac principum Schyrenſium ditione, Montanis uidelicet Bauariæ, iuxta altiſſimum eius prouinciæ iugum, quod accolæ den Enttelſtein uocant, Hæremitica quædam Cella & Eccleſiola annum Chriſti circiter 1077, conſencientibus Othone Schyrenſi Comite, eiuſq;

uxore,

uxore, Domina Haziga Aragonum Regis filia, & utriuſq; filijs Ecchardo, Bernhardo & Othone, principibus Schyrenſibus. Hec Cella iuſſu Ellenhardi Fryſingenſis Epiſcopi ea tempeſtate ægrotantis ac grauiter decumbentis, à pontifice quodam Poleſi conſecrata eſt. Decedente uero paulo poſt, ex mortali hac uita Principe Othone, anno nimirum Chriſti 1079, Domina Haziga, relicta Othonis coniunx, iterum iam uidua facta (habuerat enim prius maritum HERmannum Caſtelianum Comitem) cũ filiorum ſuorum conſenſu, ex humili hac Heremitarum domo ac Eccleſiola celebre Monaſterium conſtruere & in memoriam mariti ſui liberaliter donare decreuit. Tranſtulit uero Monaſticam ſedem in paulo amœniorem locum, qui hodie adhuc à præter fluente piſculentiſſimo fluuiolo, Viſchbachavv dici ſolet, & quattuordecim miliarib. à Schyrio, ſeptem uero à Monaco, duobus à S. Quirini Tigurino Monaſterio abeſt, ad pedem Montis Khuezagel cognominati in Aiblingenſi diſtrictu ſitus: Vbi hac ad huc tempeſtate duo ſunt templa, quorum aliud S. Martino, alterum beatæ uirgini dicatum eſt: & Præpoſitura Monaſterio Schyrenſi incorporata. Hunc locum Domina Haziga fundatrix & pagis & uineis plurimis dotauit: in hoc loco cœpit Monaſtica D. Benedicti congregatio: in hoc Domina fundatrix mortua & humata, at poſtea Schyrum translata eſt. Sed nec iſte locus diu Monachis placuit: poſt ſex enim annos à prima translatione, iterum mutata eſt ſedes: & ſecundo translatum Monaſterium è Montanis in paulo liberiorem agrum ad Glanum fluuium, qui non procul inde in Ambarum cadit, Vſenhofium uidelicet, uel à ferro Eyſenhofium: quod caſtrum nunc eſt Eckhiorum, antiquitus Glanegk à prætereunte fluuiolo dictum, tribus miliaribus à Schyrenſi Cœnobio ſitum. Illic in monte S. Petri (ubi hodie adhuc templum uiſitur, ab Othone Hazigæ fundatricis filio & à Bertholdo Comite de Burggheim ante duas aras ibidem ſepultis, conſtructum) tertio inchoatum eſt Monaſteriũ ſub primo adhuc Abbate Erccenboldo. Quo loco cum ſedecim annis manſum & propter aquarũ in ſublimi monte S. Petri defectum locus iſte etiam parum commodus Monachis uiſus eſſet: quarto translatum eſt Cœnobium nuper inceptum, in ipſam principũ Schyrenſium (unanimi eorundem omnium conſenſu) auitam arcem ac ſedem, amplam illam quidem, ſed admodum iam ruinoſam & ferè deſertam ac ad extremam prorſus internitionem ſpectantem. Hec Schyrenſis Monaſterij initia ſunt & exordia certiſſima. Monumẽtorum nihil amplius ibi eſt celebriũ, quàm in media Eccleſia ſublimis tumulus Othonis fundatoris ac D. Hazigæ fundatricis, tali à me Epigrammate honorat⁹.

Viſchbachavv. Præpoſitura. Eyſenhofen. S. Petri Mons.

Hic Otho Schyrenſis Comes uſq; ad ſydera notus
Ipſius & coniunx Haziga pulchra cubant.
Hec quorum meritis domus eſt erecta, locumq;
Translata in quartum hunc: forte monente Deo.
Oſſa uorare poteſt, quod deſtruit omnia, tempus:
Aſt animas ſecum Iupiter ipſius habet.
Iupiter ætherea qui donet ab arce quietem
Omnibus his lœtam, quos habet iſte locus.

In Ingreſſu domus Capitularis eſt alius de terrâ eleuatus tumulus, ſub quo centum ac uiginti utriusq; ſexus Comitum ac principum Schyrenſium corpora ſita, & in ſubterranea crypta, quaſi ordine collocata eſſe dicuntur. Hunc tali honoraui Epigraphe.

Hic tumulus Schyrenſium habet Comitumq; ducumq;
Centum & uiginti corpora tecta ſitu.
Horum quæſo pijs animabus lœta precetur
Omnia, quiſquis ad hec nota ſepulchra uenit.

Nomina ipſa Comitum ac principum iſtorum interciderunt: ſed præcipuorum huius loci fundatorum ac benefactorum talis extat Genealogia.

Otho

OTHO primus, Comes Schyrenſis: uixit anno Chriſti 994. Is ex coniuge Domina Tuta excepit.

- OTHOnem ſecundum: Aduocatum Friſingenſis Eccleſiæ & Epiſcopatus: qui Obijt anno Domini 1079. Is ex Domina Haziga fundatrice Schyrenſis Cœnobij, Regis Aragonum filia & Hermanni Caſteliani Comitis relicta uxore, excepit
  - OTHOnem tertiũ: qui ex Agnete Lotharingię duciſſa genuit
    - OTHonem quartum: Comitem Palatinũ in Vuitteleinſpach. Is ex Domina Heilica de Lengenfeeld, excepit.
      - Othonem palatinum Maiorem natu: poſtea Bauariæ ducem.
      - Fridericum.
      - Othonem iuniorem Palatinum Vuittelsbacẽſem, qui ex Domina Benedicta Vveerdenſi Comitiſſa ultimum excepit Othonem, illum qui auxilijs Eccenberti Epiſcopi Bambergẽſis Philippum Imperatorem Barbaroſſæ filium interfecit. Ac tantũ quidem de loci huius fundatoribus & primordijs: Sequitur Abbatum & gubernatorum eiuſdem Catalogus qui talis eſt à me conſutus.
      - Chunradum Archiepiſcopum Moguntinum et Salisburgenſem.
    - Hildericum.
    - Ludouicum.
  - Bernhardum primum q traditis omnib. ſuis bonis Cęnobio Viſchbachovv, ſine uxore et liberis, priuatus & celebs obijt.
  - Ecchardum, qui ex coniuge Domina Petriſſa excepiſſe legitur.
    - Othonem Qui Comites de Vvolffratshauſen dicti ſunt, à noua ſua ſede: cum iam arx Schyrenſis, commutata eſſet in Cęnobium.
    - BErnhardũ
    - Ecchardum ſecundũ qui dimiſſa Repub. & armis exutis priuatus uixit in Monaſterio, à Maioribus ſuis fundato & à ſe munifice donato.
- CHONradum Comitem Valeyæ, arcis quæ nunc Ahemſtein uocatur. Is genuit
  - Gvvaltherum Epiſcopũ Treuerenſem.
  - Othonem.
  - Conradum q uiciſſim excepit
    - Conradum tertium.
    - Othonem quartum.
- ARnoldum ſiue Arionulphum, Comitem Dachuni. Is ex Beatrice coniuge excepit.
  - Conradum. Is iterum genuit
    - Arnoldum impium illum & in Schyrẽſem lacũ ab ipſis Dæmonibus præcipitatum Comitem: Omnium ſacrorum contemptorem: & qui ſolus partẽ ſuam quã habebat in arce Schyrenſi, Cænobitis ſeſe daturum negarat.
    - Conradum ducem Dalmatiæ: cuius uxor D. Vthilda uẽdidit Dachavv arcem & territorium Othoni Bauarorum duci, cum amiſiſſet filium impuberẽ Conradũ.
  - Othonem

1 Erchenuuoldus primus Abbas à Gulielmo Hirſaugienſis Cœnobij præſule mittitur cum duodecim fratribus, fundatrici Dominæ Haziggæ anno Chriſti 1096. Præfuit is in Viſchbachauu annis ſex, poſtea Cœnobium transfert ad Eyſenhofen conſenſu Conradi Comitis Schyrenſis & aliorum Dominæ Hazigæ nepotum, ubi iterum pie præfuit annis octo. Deceſſit ſenex anno gratiæ 1111. Sub eius gubernatione Obijt Domina fundatrix Haziga Aragoniæ Regina, cuius filius Otho Comes multis reliquijs hunc locum donauit & illuſtrauit.

2 Bruno uir egregiæ nobilitatis, filius nimirum Materteræ Henrici Imperatoris ſucceſſit Erchenboldo, accitus ex Hirſaugia, quod magnificum ac potentiſſimum eſt Benedictini inſtituti Cœnobium in ducatu Vuirtembergenſi ad Nagoldum amnem inter Kalbium & Thermas Cellenſes amæniſſimo loco ſitum. Præfuit in Eyſenhouen octo annis, poſtea propter aquarum defectum tranſtulit ille iterum, nuper inchoatum Cœnobium in alium locum, arcem uidelicet Schyrenſem: idq; unanimi conſenſu Schyrenſium Comitum omnium, qui iam relicta arce Schyrenſi admodum ruinoſa hinc inde in alijs caſtris habitabant. Præfuit uero idem Bruno apud Schyrum Monaſticæ congregationi ſimiliter octo annis & Obijt tandem anno Chriſti 1127. Hirſaugia

3 Vlricus ſiue Hildericus primus, ſubrogatur Brunoni: præfuit per unius tantum anni ſpacium & exauthoratur à principibus Schyrenſibus.

4 Vlricus ſecundus uir nobilis admodumq; relligioſus, duobus tantum annis functus eſt munere Abbatis & uiam uniuerſæ carnis ambulauit anno 1130.

5 Marquardus ſucceſſit Vlrico ſecundo, ſed non diu præfuit, uix enim completo uno anno per principes à gubernaculo amouetur: ratio literis mandata non eſt.

6 Goſoldus quinq; præfuit annis, & ab adminiſtratione, fortaſſis non abs re, deturbatur iterum anno Chriſti 1135.

7 Vlricus tertius, uir & prudens & relligioſus admodum ſubrogatus Goſoldo, ſapienter & pie præfuit annis 25. Impetrauit Mitram & ſandalia à Pontifice Alexandro quarto. Cæcus tandem factus, contra omnium uoluntatem magiſtratu ſeſe abdicans, Viſchbachuni reliquum uitæ exegit, ubi & ex hac uita emigrauit & humo mandatus eſt.

8 Eberhardus alibi Eckardus ſubſequitur unanimi fratrum conſenſu electus año Chriſti 1160 uir natalibus quidem clarus & genere nobilis, ſed leuitate & ſuperbia infamis, quæ communia ſolent eſſe degeneris nobilitatis uitia. Deturbatur itaq; à gubernaculo anno gubernationis ſuæ undecimo per Comites ac principes de Vuitteleinsbach, anno Chriſti nimirum 1171, quo duodecima Calendarum Februarij igne combuſtum perijt totum ferè, hactenus tantum ligneum Cœnobium.

9 Baldemarus eligitur omnium fauore poſt exauthoratum Eberhardum, præfuit ſapienter & prudenter 32 añis. Vir Eccleſiaſticarum rerum perſtudioſus, hoſpitalis & pauperũ iuxta D. Pauli preceptum non uulgaris patronus. Inſtaurauit igne collapſum Cœnobium de integro fœliciter. Homo admodum ſeuerus, qui legitur non carne tantum ſed & Adipe ad mortem uſq; abſtinuiſſe. Obijt anno Domini 1203.

10 Hartomannus uir ſenio penè confectus, à Ludouico Bauarorum Duce uix exoratus, Abbatiæ clauum accepit anno, quo anteceſſor inter uiuos eſſe deſijt: cumq; tribus annis præfuiſſet, iterum ceſſit, malens priuatus uiuere in quiete, quàm tanta dignitate & officio conſpicuus cum tanta inquietudine.

11 Chunradus conſtituitur Abbas anno Chriſti 1206: conſecratur in feſto Simonis & Iudæ præſente Duce Ludouico. Erat iuuenis ſimplex, ſed pręſentia principis excitata adoleſcentis ſimplicitas preclare ſeſe poſtea exeruit, familiaremq; & Eccleſiaſticam rem gnauiter adminiſtrauit. Sub eo Monaſterium hoc Deiparę uirgini conſecratum ſeptima Idum Octobris, ab Othone tertio, Epiſcopo Fryſingenſi, anno Chriſti 1215. Diuo Martino templum lateribus coctis ędificauit, ſacellumq; omnium Sanctorum, quod dedicatum eſt à Patriarcha Aquilegienſi. Romam iuit, unde purpuram deportauit. Paleſtinam uoti reus iturus, ab Archiepiſcopo Salisburgenſi uoto ſoluitur. Præfuit annis uiginti & Reſignauit libere præſentibus. Ludouico Bauarorum Duce & Epiſcopis Ayſtettenſi & Fry-

ſingenſi. Sub eo claruit Chunradus Monachus ac Prior, diligentiſſimus ac indefatigabilis innumerorum penè librorum ſcriptor & Schyrenſium Chronographus, qui ſibi ipſi tale reliquit Monumentum.

Immerit o peto quod preci o prex perpetual is.
Chunrad ſit & auxili Mater pietat

12 Henricus eligitur anno Chriſti 1226, conſecratur in Feſto S. Mathiæ: præfuit annis 33. Extruxit turrim quadratam, ſacellum S. Catharinæ, granarium & ualetudinarium aliaq; plurima, multa etiam uetera ſarciuit & inſtaurauit, Abalienata redemit & recuperauit: ac etſi tunc temporis uaria eſſent inter principes & Epiſcopos bella, tamen omnibus ex æquo chariſſimus fuit, quia hoſpitalis ac munificus. Reſignauit tandem ſenio grauatus anno uirginei partus 1259.

13 Rudolphus Abbas in Thierhaupten (Auentinus Thierhauſen uocat) uocatur ad gubernandum hoc etiam Cœnobium Schyrenſe, præfuit per unum uix annum & amouetur iterum, quod inutilis eſſet & negligens rerum Cœnobij gubernator.

14 Ludouicus deſignatur Abbas anno Chriſti 1260, præfuerat antea Cœnobio Fryſingenſi, quod Vveichenſtephan uocant: præfuit hic 13 annis ſatis negligenter, iccirco etiam parum honorifice dimiſſus eſt à principibus.

15 Arnoldus ſubrogatur Ludouico anno Domini 1273 ſed imperitus adminiſtrandarum rerum familiarium (de Eccleſiaſticis enim nemo admodum curioſus erat) ſeptimo anno ab electione ultro ſe magiſtratu abdicat.

16 Fridericus Primas uel prior antea Ratisbonæ ad S. Emeranum, omnium ſuffragijs declaratur Abbas Schyrenſis anno ſalutis 1281 uir in literis ſatis doctus ſed qui in procuranda re familiari parum erat fœlix: adeo ut ſub eo Cœnobium ad extremam inopiam redigeretur. Vendidit plura quàm emit. Præfuit annis decem, ab adminiſtratione tandem deturbatus, Ratisbonam redijt, ubi non ſine ignominia dicitur ex hac mortali uita emigraſſe apud S. Emeranum.

17 Vlricus quartus, cognomento Perchtinger ex Cœnobio S. Quirini in Degernſech accerſitus, fœliciſſime præfuit annis 20. Emit uineas in Alpibus. Obijt anno Dñi 1311. Sepelitur in lacu Degorino apud S. Quirinũ (unde erat accitus) iuxta aram S. Eraſmi.

18 Chunradus ſecundus, cognomento Montanus: præfuit cum omnium dolore & querimonia 13 annis negligenter & iccirco etiam inutiliſſime: Deceſſit ex hac uita anno Chriſti 1323.

19 Vdalſcalcus Chunrado ſuffectus, præfuit per unum ſaltem annum nec tamen integrum, & ad patres ſuos collectus eſt.

20 Vlricus quintus, cognomento Leuczenauer: eligitur anno 1324, præfuit annis ſex & aliquot menſibus parum utiliter. Lapſus equo, expirauit anno Chriſti 1330.

21 Chunradus Leuczenauer germanus frater Vlrici quinti, ex Abbate Vviltsburgenſi conſtituitur rerum huius etiam Schyrenſis Monaſterij pater ac adminiſtrator, unanimi Conuentualium conſenſu. Sedit 15 annis ad gubernaculum & laudabiliter & utiliter. Conſequutus eſt ab Imperatore Ludouico quarto, Bauaro Parrochiam oppidi uicini Pfaffenhouenſis ad Ilmium fluuiolum ſiti. Senex decrepitus & imbecillis tandem ſeſe Magiſtratu abdicauit ultro.

Pfaffenhouen.

22 Vvolfgangus uir genere quidem nobilis ſed non perinde uirtute, homo ſuperbus & leuis ſubrogatur Conrado: præfuit inutiliſſime & cum magna rerum Cœnobij iactura ſeptem annis, nihil gerens memoria dignum, conflans magnum ęs alienum. Obijt anno Chriſti 1353. 23 Vlricus ſextus cognomento Mersbegius ſucceſſit Vvolfgango: uir prudens reiq; familiaris adminiſtrandæ cum ſingulari laude ac fœlicitate periti ſſimus. Præfuit ſapienter & utiliter annis 23 penè. Obtinuit apud Imperatoris Ludouici ſupradicti filium Ludouicum Marchionem Brandenburgenſem, Ducem Bauariæ ac Tyrolis Comitem (eum inquàm, qui Monaci in beatæ uirginis magnifica æde ſepultus eſt) Par-

eſt)Parrochiam oppidi Voburgenſis,ad Danubium ſiti. Deceſſit ex hoc calamitoſo ſe- Voburg.
culo,anno Domini 1376. 24 Vlricus ſeptimus,cognomento Munnenbegius:eli
gitur in Vlrici ſexti ſucceſſorem,præſidet annis 24 fideliter & fœliciter.Conſequutus eſt
à Pontifice M.Vrbano ſexto confirmationem ſupradictarum donationum Parrochiæ Sepultura
Voburgenſis & Pfaffenhouianæ.Eius tempore Fridericus Boiorum Dux,Georgij pro- celebris.
auus in Capitulo principes Schyrenſes(quorum centum ac uiginti dicuntur illic humati
in ſubterranea quadam Crypta)depingi curauit.Obijt anno 1400 in ipſo Iubilæo.
25 Chunradus de Mur,ſubrogatus Vlrico ſeptimo:præfuit annis 12 uir bonus & man-
ſuetus.Ophtalmia tandem grauiter laborans Abbatiam Conuentui reddidit.
26 Chunradus quintus,cognomento Tegernbachius:deſignatur Abbas anno Chri-
ſtianorum 1413 præfuit annis 8 inutiliſſime,quibus,grande æs alienum conflauit.
27 Ludouicus Vualchius ſucceſſit Conrado quinto,ſedit ad clauum cum magno Cœ-
nobij detrimento per annos ſex,prædia enim oppignorans uſumfructum uendidit. Ob-
æratus itaque amouetur anno 1427.Fuerunt hac ætate grauiſſima bella in Bauaria,ob hæ-
reditatem inique diuiſam inter principes Boiorum patrueles, Ludouicum Ingolſtadia-
num,Henricum Landishutanum, Arioniſtum Vilhelmiumque Monaci degentes. Hæc
bella & huic & alijs Cœnobijs plurimum etiam obſuerunt;Siquidem Solone teſte

In thalamos penetrant publica damna tuos.

28 Chunradus ſextus,cognomento Vueickmannus, uir callidus ac ingenio uerſuto præ-
ditus,pertinaciæ tamen ſingularis.Habuit graues concertationes cum conuentu,difficul-
ter tandem compoſitas per arbitros authoritate Concilij Baſilienſis datos Ioannem Gri-
nobaldum Vicarium Friſingenſem & Ioanem Tulbegium. Præfuit parum utiliter an-
nis nouem.Amouetur tandem anno 1436.
29 Ioannes Degernbeggius uir eloquens ac ſingularis induſtriæ diligentiæque:ſucceſ-
ſit Chunrado ſexto, præfuit annis 13 ſatis negligenter, augens æs alienum plurimum.
Condidit duo ſacraria & ſupremæ aræ delubrum.Obijt anno 1449.
30 Vuilhelmus Kienberger ex Tigurino apud Bauaros ſito lacu ac Cœnobio euoca-
tur,ad Schyrenſe Monaſterium gubernandum:præfuit annis 18.Fuit uir religioſus & e-
ruditus,qui ſtudioſa librorum omnis generis coemptione Bybliothecam præclare auxit,
obſeruantiamque ſecundum D.Benedicti inſtitutum Cœnobio huic intulit, ualedixit uitæ
mortali & hominum in terris uiuentium conſuetudini, anno Chriſti 1467. Sepelitur in
media Eccleſia prope tumulum fundatorum Othonis Comitis & D.Hazigæ.
31 Georgius cognomento Sperlin ex parrochia Schyrenſi pauperibus quidem ſed ho-
neſtis tamen parentibus ortus,uir multis præclaris uirtutibus præditus: ſucceſſit Guliel-
mo.Præfuit ſapienter & diligenter utiliſſimeque 22 annis;quibus & Bybliothecam præcla
re auxit & ædificia plurima pulchre conſtruxit,ſacellum uidelicet D. Ioannis Baptiſtæ,
ſacrarium minus,Zytharium ſeu praxeatorium,& ambitus duas partes cocto latere con
camerauit.Muro & pariete latericio cinxit hortum.Magnam æris alieni partem diſſol-
uit,calculo laborans crebro,deceſſit tandē anno ætatis ſuæ lxviii. Chriſti uero anno 1489.
32 Paulus cognomento Preuu, patria Voburgius ex celebri oppidulo ad Danubium
ſito oriundus:ſucceſſit Abbati Georgio, uir integer & religionis Benedictinæ obſerua-
tor imprimis diligens.Præfuit 16 annis. Obijt Monaci in conuentu fratrum Minorum
Apoplexia,ſexagenarius anno Chriſti 1505,Dominica poſt conuerſionem S.Pauli.Cor
pus Schyrum refertur ac honorifice ſepelitur.Erat eo tempore grauiſſimum bellum in Ba Bellum
uaria:mortuo ſiquidem Georgio Duce Landishutano abſque maribus, Albertus Mona- Bauaricū
cenſis princeps adire(iure quidem)hæreditatem uoluit:ſed Rupertus filius Philippi Pa-
latini Rhenani,Fryſingenſis quondam Epiſcopus, nepos ex ſorore & gener ducis Ge-
orgij contra fas edictumque Maximiliani Imperatoris Landishutam,Burghuſium, Neu-
burgum,Rhenos(uulgo Rheyn uocant) & alia plæraque oppida, ope & conſpiratione
quorundam procerum ui occupat. Sic miſere Bauaria ferro flammaque deuaſtata eſt, nec
Templis nec Cœnobijs parſum in eo rerum ſtatu eſt: donec Ruperto eiuſque uxore au-

thoribus tanti belli fato functis per Maximilianum Imperatorem in conuentu principum Colonienſi pax reddita & firmata eſt eodem quo Abbas iſte rebus humanis exemptus eſt anno.

33 M. Ioannes cognomento Turbeyt ex Patauino Epiſcopatu oriundus cõmuni omnium ſuffragio electus, ſubrogatur Paulo; anno 1505. Vir qui honeſtis literis & Philoſophiæ uſq; ad ſupremam palmam in Ingolſtadiano gymnaſio operam dedit. Rerum Eccleſiaſticarum Reiq; domeſticæ et familiaris ſupra quã dici poteſt diligens & peritus gubernator: unde & grande æs alienum à maioribus conflatum, duo nimirum aureorum millia diſſolutum iri curauit. Opera incœpta ab anteceſſore ſuo perfecit: ipſe de integro & ex fundamentis plæraq; extruxit. Portas utraſq; cum domibus cohærentibus magnifice ampliterq; ædificauit, fuerat prius præpoſitus Viſchobachuni, ubi egregium theſaurum accumularat, quod nemo alius antea fecerat. Plurimum auxit cœnobij Clinodia & aurea argenteaq; Monumenta. Vir uitæ integritate nemini ſecundus, principibus chariſſimus pręcipue Alberto principi: prudẽtiſſimo ac eloquentiſſimo, Maximiliani Imperatoris genero, qui per eum pleraq; D. Benedicti Cœnobia ad ſeuerioris relligionis (cuius ipſe perſtudioſus erat) iugum reuocauit. Literarum & literatorum omnium fautor & amator maximus. Auentini Chronographi Bauarorum ſingularis Mœcenas. Præfuit laudabiliter & omnium optime annis 30. Deceſſit ex hac lacrimabili uita octogenarius Apoplexia, decimo octauo Calendarum Aprilis, anno Domini 1535. Sepelitur in medio templo prope Mauſolæum fundatorum.

34 Andræas cognomento Geishouerus uir relligione & deuotione inſignis: ſucceſſit rebus humanis exempto Abbati Ioanni: Bene præfuit annis xii. Obijt 21 Decembrium Anni à nato Ch. iſto 1547. Sepelitur in medio ferè templo cum præclaro Monumento, quod illi pio affectu erigi fecit ſucceſſor.

35 Ioannes Chriſoſtomus cognomẽto Hirſbegkius: uir procera corporis ſtatura præditus, literis uero & uirtute clarus. Eligitur anno 1547 præſidet laudabiliter hoc adhuc currente anno 1551. Habuit germanum fratrem Paulum Hirſbegkium Sacræ paginæ doctorem & Ratisbonenſis ſummæ Baſilicæ olim concionatorem, cuius extant ſcripta quædam Ingolſtadij excuſa: quæ de eius ingenio ac eruditione dignum poſteris teſtimonium perhibebunt. Huic Abbati, Domino Ioanni Chryſoſtomo tale ego hoc ipſo anno dedicaui de Ecclypſi Lunari (quam in Februario uidimus) Idyllion Heroicum.

Reuerendo in Chriſto patri ac Domino, Domino Ioanni Chryſoſtomo Abbati Sheyrenſi in Bauaris, Domino ac Mæcenati ſuo S. D. Gaſpar Bruſchius Poeta Laureatus & Comes Palatinus.

Iane Chryſoſtome, doctorum Patrone fidelis
    Et ſtudioſorum fautor amande gregis:
Si tibi tantum oci tua cura domeſtica linquit,
    Et potes à rebus paululum abeſſe tuis:
Vt fortaſſe ſoles nonnunquam noſtra redire
    Ad ſtudia hæc, olim quæ placuere tibi:
Perlege quod uenit à nobis tibi carmen, amicum
    Optat & hoſpicium te penes eſſe ſibi.
Vidimus ante dies paucos Lunaris in ipſo
    Horrendas tenebras luminis ore Sacro
Vidimus infando fœdatos ſanguine uultus,
    Fulgentes auri qui prius inſtar erant.

Hæc ut non caſu fiunt,ſed mente Deorum
Conſultata diu:ſic noua fata ferunt.
Ingenteſq; trahunt ſecum Metamorphoſes omni
Tempore,& ærumnas triſticiaſq; graues.
At quid nunciet hec Lunæ obſcuratio nobis,
Accolimus miſeras qui Babylonis aquas:
Id breuibus numeris & agreſti carmine nuper
Diximus:ut nobis noſter Apollo dedit.
Eſt munus nimium fortaſſe exile,tuoq;
Indignum uultu:ſi tibi id ipſe feram.
Sed iubet hoc facere audacter me,notus uterq;
Vueiſſenhornius & charus uterq; tibi.
Ergo breuem,at ſcriptum de re præſtante libellum
Qui te pulchrum aliquid forte monere poteſt:
Accipe clementer Pater ô Reuerende & amanter
Inq; tuis charis rebus habeto; Vale.
In Calendis Martijs Anni Iubi-
læum inſequentis.

In Lunarem Ecclypſin Anni á nato Chriſto 1551
Idyllion Bruſchij.

Si uerum fuit ulla tempeſtate,quod inquit
Magnus Apoſtolus ille Dei,qui uixit ad uſq;
Tempora Traiani,Solymarum uidit & urbem
Dilectam patriam uaſtari á milite ſæuo
Vidit & innumeras alias cladeſq; faceſq;
Iræ exempla Dei & iuſti Monumenta furoris:
Si uerum fuit inquàm ullo iſtud tempore,uerum
Vt nimium fuit:eſt auſus quod dicere ueri
Virpius ille DEI,In diro poſitum eſſe Maligno 1. Ioan. 5.
Hunc omnem cœli poſitum ſub fornice Mundum,
Quo nihil eſt immundius & magis impium ubiq;:
Verum equidem nimis hac eſt noſtra ætate,ubi nullus
Virtuti locus amplius eſt,Dominiq; timori:
Arbitrio ſed quiſq; ſuo uiuitq;,facitq;
Et ſine fronte,omni procul abiectoq; pudore
Quod Sacræ prohibent leges,quodq; ira furentis
Non iniuſta Dei tantis ulciſcitur auſis
Vt totas gentes & totas deleat Vrbes
Sæpe furens:ueluti Troianam funditus urbem
Et Solymas arces deleuit,& ignibus olim
Extinxit ſubitis Sodomam ſociamq; Gomorrham.
Munus namq; ſuum quis nunc facit?aut quis honeſti
Amplius eſt ſtudioſus,ut olim ſecula priſca
Præclaros habuere uiros,uirtutis amantes
Tantopere,nil non facerent uirtutis ut ergô
Quin mortem ſæpe oppeterent uirtutis ut ergô.
Quis non ſummus & infimus hac ætate Deoſq;
Atq; Deûm leges contemnere nouit?& ipſis

Oſtendit medium digitum monitoribus, alto
Qui de ſugeſtu Domini præcepta tonantes
Plena uoce iubent meliori attendere uitæ:
Ni uindictam iramq; Dei ſentire uelimus.
Quæ non uſuris, quæ non pleniſſima furtis
Sunt loca, & iniuſtis odijs, ſæuiſq; rapinis?
Imò libidinibus uetitis, & cœdibus atris
Quin & adulterijs, quæ nunc prope honeſta putantur
Eſſe, apud hos uero imprimis, qui hæc ipſa uetare
Et gladio ulciſci debebant impia facta.
Quid proceresq; ducesq; niſi aut uenabula curant
Et ſua retia? contemptis ſtudijſq; libriſq;:
Aut praua ocia tantum, inconceſſaſq; ſubinde
Mille uoluptates uotiſq; animiſq; ſequuntur,
Securi plebis, ſecuriq; officiorum
Ad quæ diuina poſiti uoce eſſe uidentur.
Doctores uero multi aut Idola tuentur
Erroresq; graues defendunt uindice lingua:
Aut plebi prauis exemplis ſæpius obſunt
Aut non obiurgant plenis mala crimina buccis
Ac ad multa tacent hominum delicta, Canes ceu
Omnino muti, nihil & latrare ualentes.
Quod ſi quid de plebe uelim huc adducere; certe
Nec ſatis oris erit mihi, nec tantum unius uſus
Sufficiet linguæ. Centum uix dicere poſſent
Quanta ſit impietas, quàm peruerſiſſima Plebis
Vita, mali quàm plena doli, quàm plena ueneni?
Deteriore loco non poſſent omnia ſtare
Quàm ſtant noſtra ætate nimis duraq; malaq;.
Sic ut conueniat noſtris hæc ipſa diebus
Non male uox, â ſancto olim prolata Ioanne:
Totus enim in diro ſitus abſorptusq; Maligno
Eſſe uidetur ita immundus ſuper omnia Mundus.
Omnia ſunt uitioſa & ſordibus undiq; tecta:
Rom. 3. Vix tot in orbe boni, quot ſunt ſacri oſtia Nili.
Omnes deuia turba ſumus, peccauimus omnes
Atq; caremus honore graui, in quo condidit ipſe
Nos pater æternus, cum terræ prima locaſſet
Fundamenta, lutoq; ſuum cœnoq; uigorem
Inflaret, ſimileſq; ſibi nos conderet omnes.
At redeamus ut inq; uiam, reparemus honorem
Amiſſumq; aliquando, Dei effugiamus & iram
Iuſtis conceptam cauſis modo: uoce monemur
Non modo Apoſtolica (qua ſemita uera Salutis
Monſtratur) ſignis ſed, prodigijſq; Deorum
Ac uarijs monſtris. Hinc nuper euntibus annis
Vidimus hinc inde horrendos ardere Cometas
Et plures Soles, & concurſantia cœlo
Agmina, & inſtructas peditumq; equitumq; cohortes:
In uarijſq; locis ſtagnantes ſanguine Fontes
Quin & monſtroſos partus uolucrumq; hominumq;:
Ac complura alia, his breuibus uix apta Camænis.

Vt

Vt ſileam triſtes concurſus ſyderum, in arce
Aetherea: quin tot Solis Lunæq; labores.
Sic ille ipſe dies, hodie qui uenit ab ortu
Et uiceſimus eſt in Auitis lucifer umbris,
Triſte nouumq; aliquid ſecum portabit ab axe:
Apparebit enim tetra obſcuratio Lunæ
Tocius, in multis qualis non extitit annis.
Magnarum rerum ſecum tractura ruinam
Interitus Regumq; ducumq;. Immitia fata
Triſticiasq; graues multorum, conſilijs qui
Reges atq; duces ſoliti ſunt ante iuuare.
Iſtud Atlantiades hodiernæ Eclypſeos hoſpes
Et Mars in quarta Cœli ſtatione triumphans
Ambo infœlices, immites ambo minantur.
Sed nec falcifer ipſe Senex (qui hoc incidit anno
In dulcis uitæ ſtationem) omnino quieſcet:
Aut uires non exeret has, quarum eſt ſibi pulchre
Conſcius ille uorax hominum interfector & hoſtis;
Morborum genera ille trahens quàmplurima ſecum
Præcipue mortes iuuenum accelerabit, ubiq;,
Amiſſam faciens prolem lugere Parentes.
Et quia principium tenet anni Luminis illa
Obſcuratio Lunaris, quam promouet Hermes
Siccus & augebit poſitus Saturnus in arce
Florentis uitæ: Sata læta anniq; labores
Et ſpes Agricolarum ex magna parte peribunt:
Horrendamq; famem adducent mortalibus ægris.
Hæc mala ſydereæq; faces & Luna minatur
Obtenebranda hodie: Luna inquam, fida Deorum
Interpres conceptæ iræ. Cui credere, quamq;
Audire utraq; admota nos conuenit aure.
Leniet has uero curas Iouis aurea ſtella
Atq; benigna Venus. Non Iupiter ille, Poetæ
Quem ſcribunt & adulterijs ſtuprisq; uacare:
Nec Venus illa procax, uetitos quæ accendit amores.
Sed clemens pater ipſe DEVS, cui filius hæres
Cœlorum Regni, pura eſt è uirgine natus:
Quem ſolum atq; unum propter, mortalibus ille
Et clementior eſt & nouit parcere rebus.
Is moderabitur hæc mala & iras leniet omnes
Aſtrorum: nam nos amat & quos condidit olim
Non plane abijciet, ſiquidem hæc dilectio non eſt
Frigida, qua nos proſequitur Pater ille perennis.
Igneus iſte amor eſt, quo non uehementior alter
Extitit in uita: Qui ſic accendit eundem
Humani generis ſtudio, ut nec parceret uni
Ipſe ſuo gnato, ſed morti traderet illum
Quo per eum mortem nos euitare perennem Iohn. 3
Poſſemus, qua iam deiecti in Tartara eramus.
Hæc eſt illa benigna Venus, quæ mitigat iras
Conciliatq; patrem, Chriſti per uulnera nobis:
Mitigat & meritas pœnas & flagra coercet.

Hanc Venerem quicunq; colis, uel ſcire laboras
Scripturas uoluendo pias, quas concio cœli
Turba Prophetarum nobis abitura reliquit:
Quas et Apoſtolici proceres auxere, Deiq;
Filius ipſe ingenti confirmauit honore.
Huic inq; quicunq; faues, quicunq; miniſtrum
Te ſociumq; facis: facid quoq; quæſo, & eandem
Sic placare & in officio retinere perenni
Tota mente ſtude Venerem: ut quæ rebus amanter
Condolet humani generis miſeriſq; maliſq;,
Non fremere iraſciq; diu uelit: obuia ſed ſit
Vndiq; propicijs radijs & luce ſerena.
Hanc totis omnes animis ſtudeamus amare
Tam blandam Venerem. Huic inſtemus nocte dieq;
Ingenuis precibus, ne nos aut deſerat unquam
Aut transformari ſeſe paciatur in iram:
Sed maneat clemens ſemper, fiatq; ſubinde
Et clementior atq; malis magis obuia noſtris
XIX & XX Febr. Anni 1551. Ingolſtadij
in ædib. Vveiſſenhornianis faciebat Author.

Concluſio Primæ huius Centuriæ Monaſteriorum Germanicorum: ad omnes Germaniæ Abbates & Præpoſitos, alioſq; uiros relligioſos ac eruditos Antiquitatumq; ſtudioſos.

Iamq; operis partem exegi, quod noſtra labore
Immenſo, omnibus ex Germani partibus orbis
Et ſtudio in patriam nunq; ceſſante coegit
Calliopæa. Hanc nulla dies, nulla obruet unq;
Flumine Læthæo licet omnia deſtruat ætas.
Gratia dijs Magnis, quorum Bonitate fideq;
Defenſi, priſcoſq; lares hos uidimus omnes
In iuſtoſq; libros ratione redegimus apta.
Quod ſi (qui uitam dedit) idem prorogat annos
Hos mihi mortales: mox pars etiam illa ſequetur
Altera, quæ nondum ſatis illuſtrata, laboris
Et Monumentorum quid adhuc, opis atq; requirit.
Vos (Germania quos habet) Abbateſq; uiroſq;
Ingenio claros & relligione celebres
Omnes ex animo precor atq; hoc carmine teſtor:
Vt non difficiles & cættera ueſtra mihi illa
Mittatis Monumenta, meo quæ deëſſe putatis
Huic operi: in quo non modo Mille Monaſtica tēpla.
Sunt deſcripta mihi, uerum omnes Pontificatus

(Quos

(Quos diis non male gratus alit Germanicus orbis)
Æterno calamo tranſmiſi ad poſteritatem.
Vt ſine ueſtrarum iactura & uulnere rerum
Largiri facile nobis hæc ipſa poteſtis:
Quæ pulchre uobis etiam illuſtrata redibunt.
Sic ad uos tamen inde etiam hoc redit inſuper, ipſam
Vt ſupra Sortem ceu fœnus, nominis atq;
Æternæ laudis ſummum accipiatis honorem.
At quantum decus hic Patriæ præſtetis, in iſtis
Sic conuectandis Monumentis: ſi mala noſtra
Non (ut ſunt ingrata nimis) uentura loquentur
Secla fidelius ipſa tamen, quæ grata labores
Agnoſcent iſtos & noſtrum nomen ab omni
Interitu eripient, laude ornabuntq; perenni.
Nolo hoc commemorare loco (nam cernitis ipſi)
Quàm laudaturi ſint uosq; meumq; laborem
Hunc Succeſſores ueſtri: Nam nos quoq; noſtros
Maiores magis ornaremus, ſi ſua nobis
Scripta reliquiſſent: de rebus ſcilicet illis
Quarum auditores Spectatoresq; fuerunt.
Ergo agite, & poſitis reliquis è pectore curis
Omnibus, hoc tota facite iſto tempore mente:
Quærite diuerſis è chartis & Monumentis
Et conſcribite & æternis mandate libellis
Quæ uideatq; legatq; olim haud male grata futura
Poſteritas uobis: quæ uos uixiſſe, & honeſtum
Hic feciſſe aliquid toto teſtentur in orbe.
Viuite fœlices, ueſtri memoresq; Poetæ
Qui dedit hæc nunc & dabit uberiora, ſuperſtes
Munere ſi fuerit diuûm, Vos omnis Olympi
Concio ſacra & amet, nullum & nõ ſeruet in æuũ.

In die S. C. Virginiæ
Auguſtæ Vindelicorum.

Hæc habet á Diuo Fernando Cæſare, magnis
Pro meritis Vates Bruſchius arma ſuis:
Quòd primus Patriæ celebrare eſt tocius auſus
Pontifices omnes, templa laresq; ſacros:
Vnde, in quo fuerint quondam pia Sacra fauore
Arſerit immenſusq́; Pietatis amor:
Quale ſuis fuerit ſtudium Maioribus olim?
Ipſis cum Senibus ſcire Iuuenta queat.
Tu decus hoc agnoſce tuum Germania, laudi
Inuidiſſe tuæ ni uelis ipſa: Vale.

In Æquinoctio Verno
M. D. LI.

Reuerendo ampliſſimoq; Domino, Domino Henrico Rodolpho à Vuetza IVRIS utriuſq; Doctori, Monaſterij Vualdſaſſenſis in ueteri
Nariſcorum terra Adminiſtratori digniſſimo S. perpetuam optat, Gaſpar Bruſchius Poeta Laureatus.

Vere nouo æquauit nocturnas Solibus umbras
In ſignorum Aries principe parte ſitus.
Frigida præterq; iuit hyems, & inambulat annus
Flore nouo totis luxurioſus agris.
Iam pater arce ſua Clarius deſcendit, amica
Voce ſalutatis ſed tamen ante ſuis.
Quærat pubentes ut uerni temporis herbas,
Per quas humanum ſubleuat omne genus.
Iam ſua per nemora & Syluas, per apricaq; Saxa,
Per dumeta, agros, lætaq; rura uolans
Nunc hos nunc illos flores decerpit, amicos
Non ſecus ac ſuccos ſedula quærit apis.
Iam per Grynæi nemoris ſtabula alta ſuperbe
Incedens Thymbram colligit inde ſuam:
Iam per Maternam Delon locaq; inuia Cynthi
Ipſum hyacinthum etiam quærit & optat amans;
Turba nouena domi in ſacrato Helicone relicta
Tota uacat ſtudijs rebus & ipſa ſuis
Calliope Regum deſcribit carmine laudes,
Res geſtas magni Cæſaris atq; Ducum.
Laſciuos Erato iuuenum decantat amores,
Illuſtrat plantas culta Thalia ſuas.
Contexit uarias facunda Polymnia laudes,
Scribendis Clio ſudat in hiſtorijs.
Melpomene exercet cantus, pulcherrima cœlos
Vranie notat, & quidquid Olympus habet.
Sic aliæ citharasq; lyrasq;, & cætera adornant,
Blanda quibus gaudet Muſica tota cohors
Quæq; ſuas artes exercet, quiſq; Deorum
Atq; hominum ſtudijs ſe leuat ingenuis
Ergo & nos aliquid, generoſe Henrice Rodolphe
Conuenit hoc ipſo ludere uere nouo.
Ludere quod proſit patrijs ariſq; focisq;,
Ipſaq; poſteritas quod legat atq; probet.
Quod uixiſſe aliquando & nos teſtetur, & inter
Phœbigenas aliquem dignum habuiſſe locum.
Si uiuis uero, & uitali ueſceris aura,
Et toto incolumis corpore rite uales
Si tibi tota fauet cæleſtis contio Regni,
Ad uotumq; fluunt omnia cæpta tuum:
Ex animo lætor, diuoſq; imploro ſecundos
Propitij tibi ſic ſemper ut eſſe uelint.
Ipſe ſatis fœlix ſum corpore, ſed tamen ipſa
Crumena interdum non ita rite ualet
Dum magnos facio ſumptus, ut totius orbis
Germani proceres ſecla futura legant.
Omnes conſpicuos meritis, uirtute fideq;
Pontifices claros & pietate Patres.

Nuper

Nuper & ex Vbijs, Mediomatricibus atq;
Ad patriæ redij dulcia tecta meæ:
Perluſtraui omnes ubi Rheni totius urbes,
Ad caput ex Vbijs quas habet uſq; ſuum.
Vidi & conſcripſi in toto hoc quàm plurima curſu,
Quæ ſunt olim oculis grata futura tuis.
Ex uarijs quæ cuncta domi nunc digero chartis,
Vt iuſto conſtent ordine quæq; ſuo.
Ac ſi me ſuperi ſeruat clementia Cœli,
Si me cuſtodit qui regit aſtra pater:
Intra anni ſpacium latijs ſermonibus ædam,
Quos de Pontificum rebus adorno, libros.
Illic & tibi marmoream poſitam eſſe columnam
Eximias noſtro è rure uidebis opes.
Tu mihi Mæcenas tantum, Auguſtusq; maneto,
Talibus & ſcriptis, his ſtudijsq; faue:
Illuſtremq; tuum hac uirtute imitare patronum
Ac patruum, ardua quem nunc habet aula Iouis,
Quem lacus Acronius, Venetusq; colebat, & omnis
Vicina Helueticis fertilis ora iugis.
Quem mea perpetuis celebrabit grata Camenis
Pieris in laudes officioſa tuas.
Sed quod non ſubeo tua nunc ampliſſima tecta,
Ac Dominum uiua uoce ſaluto meum:
In cauſa eſt partim moles immenſa laborum
Quæ reſpirandi uix ſinit eſſe locum
Partim alia & noua noſtra peregrinatio, in ipſos
Quos medius lætos ſcindit Hauelus agros
Namq; ex præſulibus quos omnis Teutonis ora
Nutrit & immenſi numinis inſtar habet:
Nomina, resq; mihi deſunt tantummodo eorum,
Quos inter paruas nutrit Hauelus opes.
Hos ſi finiero curſus fœlicibus aſtris
Et Domino, ueluti ſpero, fauente Deo:
Tum coram tibi læta loquar, coramq; precabor,
Voce abſens grata quæ tibi ſæpe precor.
Nunc de Præſulibus quos urbs Conſtantia iactat,
Hæc exporrecta carmina fronte cape.
Si, qua fortuna Rhenanas uiderit urbes
Bruſchius, id forſan tu quoq; ſcire cupis.
Ex Elegis alijs, quos hîc ſubiecimus apte
Et tibi ſacramus, abſq; labore ſcies.
Talia nos tibi dona damus, Chartacea: ſed quæ
Ipſa tamen fiunt nobiliora die:
Quæ te immortalem facient, quæ conciliabunt
Nominis æterni ſplendida dona tibi
Fuluum expectato ſummis à Regibus aurum,
In pretio uel quæ cætera Mundus habet.
Virtutum laudes, uictura Poemata ſolis
Vatibus à ſacris Phœbigeniſq; pete.
Hæc ſi munera amas, generoſe Henrice Rodolphe
Accipies à me ſæpius illa: Vale
Viue, ualeq; Nariſcorum decus utile terræ,
Perpetuaq; heros laude canende mihi.

Ioannem à Vueza Episcopũ Conſtantienſem.

De omni

DE OMNIBVS ECCLESIAE CONſtantienſis Epiſcopis: Idyllion Heroicum ad D. Chriſtophorum Mezlerum Epiſcopum Conſtantienſem ſcriptum á Gaſpare Bruſchio Poeta Laureato.

AD uillam nuper Salomonis ab urbe profectus
Sigmaria, cum Pfullendorphi parua ſubiſſem
Mœnia: mox noua fama meas peruenit ad aures
Fama mihi certe quouis tum gratior auro
Te Metzlere uir optime, & illuſtriſſime Doctor
In Conſtantina templis ac ciuibus urbe
Eſſe gubernatorem, inſpectoremq́ſacrorum
Diuina bonitate datum, acceptumq́. Quis autem
Hunc tota non mente tibi gratetur honorem
Doctrina inſtructo pietate & moribus æquis
Iuſticiaq́ uiro? Quis non & numina Olympi
Sacra, patrem gnatumq́ & procedentem ab utroq́
Laudaret Dominum pro tali munere, pro tam
Præſule conſpicuo uirtutibus omnibus? Et quis
Non quoq́ Canonicos uellet laudare patreſq́
Cella opulenta tuos, ſua qui ſuffragia nulli
Vinoſo, ignauoq́ uiro, melliue dederunt,
Nec qui aliqua generis ſibi nobilitate placeret
Siue uideretur magnus, ſed honeſto & honeſtis
Deuoto ſtudijs, caſto integroq́ parenti:
Qui regere optata populos in pace ualeret,
Doctrinaq́ gregem commiſſum paſcere ſana
Et iuſta ſummo pietate litare Tonanti:
Hæc ſuffragia commendabit Cæſar, & urbis
Romanæ totus Venerabilis ipſe ſenatus.
Quiſq́ & ut optimus eſt, ita te lætabitur eſſe
Ad Rheni caput hac ætate Antiſtitem honeſtum,
Ad Venetumq́ Lacum, paſſis qui te excipit ulnis
Teq́ ſuum blanda genitorem uoce ſalutat;
Exemplo cuius fortaſſe modeſtior alter
Nunc erit & poſito faſtu contractior ibit
Monſtri aliquid triſti cuius ſub fronte latebat
Hactenus, ille tuo nunc lumine apertior eſſe
Incipiet, fiduſq́ magis, magis obuius omni
Imperioq́ tuo, dextræq́ aſueſcet herili
Rurſus, & ex animo tua uota & iuſſa capeſſet:
Et quanto fuit ille ſuperbior hactenus, erga
Te tanto eſt ſubmiſſior hac ætate futurus:
Te Metzlere colet, te, te uenerabitur & te
Præſulem honoratum pietate uerebitur omni.
Viſus id ipſe mihi lacus eſt promittere nuper
A uilla cum me ferrem Salomonis ad urbem
Quam nomen referunt de nomine Martis habere:
Hic ego neſcio quid melioris uocis & oris

Simmaringen oppidũ Comitũ à Zolleru.

Cella oppidum ad Lacũ Venetum.

Vnderſeeb.

Podamicus ad quẽ ſita Conſtantia. Vrbs olim Imperialis nunc Auſtriaca.

E Cœnobio Salemitano ad Merſenburgum.

Audierim,quod dum breuiter doctiſſime Præſul
Commemoro,tu me clemēter & obuius audi:
Quicquid id eſt etenim totum ad te pertinet, & te
Gaudet ad hanc ſedem ueniſſe fauentibus aſtris.

Lind suũ Morſenſ burgi.

Acronio nuper cum uectus in æquore pulchram
Acceſſurus eram Phyliren,prope Mœnia Martis
Nympharum ingentem uidi medio æquore cœtum
In placidis ludentem undis,fluctuſq; ſecantem
Ac pulchre igniuomo ſeſe ſub ſole lauantem:
Has pater Acronius ſenior,barbatus ad uſq;
Pectora compellans,eſt tali uoce loquutus:
Quid uos ô dulces natæ nunc luditis, aut quid
Ocia tanta ſequi iuuat iſto tempore,quo uos
Quiddam aliud melius facere & tentare decebat?
Quod uobis ut honorificum ſic utile poſſet
Eſſe,ſenem ueſtrumq; aliquando beare parentem
An neſcitis in hac Antiſtitem adeſſe ſuperba
Vrbe nouum,qui iuſticia pietateq; magnum ad
Sydera nomen habet,qui doctrinaq; pijſq;
Artibus excultus nulli eſt toto orbe ſecundus:
Eximia celebris meritorum laude bonorum
Vt ſenio uenerandus ita experientia onuſtus
Et ſapientia ita inſtructus,liguæq; nitore,
Atq; Periclææ grauitatis acumine,ut iſta
Sede ſit imprimis & tali dignus honore
Qui merito teneat populorum atq; urbium habenas
Quas nemo melius moderatur dexteriuſq;
Quàm ſapiens Princeps,iuſtus,pius atq; diſertus
Metzlerus qualis,cui uos debetis honorem
Gratari talem,quin ipſum munere uobis
Demeruiſſe nouo, quod quale ſit inſtituendum
Vos equidem perpulchre ego mox breuiterq; docebo.
Ite meæ dulces natæ, mea pectora chara:
Ite,aliquod pulchrumq; Aulçon arte Magiſtra
Inſtaurate,quod ingenioſis conuenit iſtis
Ac teneris melius digitis,quàm nare per undas,
Ludere & ignauo puerorum more per iſtos
Inſanos fluctus,nec quouis tempore fidos.
Ite & texite opus præclarum & nobile,quali
Dignus Epiſcopus eſt nouus,& uos quale poteſtis:
Artem non ego uos,non ingeniumq; docebo,
Nam pulchre didiciſtis id oſtendente Minerua

Alluditur ad Lacum Venetum ad quem olim ſedebant Veneti.

A primis annis,cum uos daret Euganis uxor
Chara mihi imprimis ſocialis pignora lecti.
Materiam tamen ipſe dabo haud male conuenientem
Temporibus noſtris. Scitis mea pignora,ſcitis
Vt quaſdam paſſim ad ripam uideamus utramq;
Non ita morigeras Nymphas, facileſq; ſorores,
Quæ dictis parēre negant Antiſtitis huius
Eximij noſtri:His agite oſtendamus in iſto
Quod ſumma uobis texendum eſt arte Tapeto
Non nouum id eſſe,quod hac quoq; tempeſtate ſubire

Præſulis

Præſulis imperium, quod iuſſa capeſſere debent.
Ergo periſtroma hoc intextos afferat omnes
Præclaros meritis mitraq́ pedoq́ decoros
Quos habuit priſcis Dominos Conſtantia ſæclis
Præſulis officio & uenerando nomine notos.
Atq́ hîc pingite acu quos Vindoniſſa parentes
Atq́ Duces habuit primos: ibi namq́ uetuſtis Windiſch Ciuitas Thurgoniæ olim preclara, hodie uaſta. Vbi antiquitus erat Epiſcopatus.
Temporibus nata eſt ueneranda Eccleſia Chriſto
Ad Limagi thalamum, in quem Ruſa Arariſq́ puellæ
Inſignes forma & præſtantes corpore currunt:
Sed Martis propter rabiem excitoſq́ tumultus
Ad Conſtantini tandem translata Penates:
Per noningentos præclare ibi floruit annos.
Nunc uero (ò mores, ò tempora) ibi exulat iſta
Tempeſtate adeo dira, reditura ſed iſtuc
Poſt paucos Menſes: ita forſan digerit iſta
Omnia qui regit aſtra Deus, qui trinus & unus
1 Cuncta auditq́ uidetq́ æterna Solis ab arce.
Ergo Boulcum intexite primum, interfuit iſte
Concilio & reuerendæ olim Synodo Epaonenſi.
2 Hûic Grammatius accedat digniſſimus omni
Laude uir, ingenij & pietatis dote celebris
De Chriſti quem doctrinis ſtudijſq́ loquentem
Et conſultantem fœlix Aurelia quondam Interfuit Aurelianẽſi Cõcilio.
Vidit & audiuit, ueterum ut monumenta uirorum
3 Conteſtantur. At hunc Maxentius ille ſequatur
Quem quidam Maximminum dixere, beatum
Illuſtremq́ uirum, Dagoberti Regis amicum:
Qui Vindoniſſenſem urbem, patriamq́ reliquit
Hoſtibus in ſanctos graſſantibus undiq́ ciues
Cæſaris & ſeſe ad Conſtantini apta recepit
Mœnia, conſilio Dagoberti Principis uſus.
Hîc memores Limagum, Ruſamq́ Ararimq́ relictos
Pingite & hoſpicium, quod amanter & officioſe
Excepit fortemq́ uirum ſanctumq́ Prophetam.
His Rudilo, Vrſinus, Gaudentius & Mariannus
Adijciantur & inſignis pietate Ioannes 4.5.6.7.
Opthardusq́ ſenex, Pictauius atq́ Seuerus 8.
Aſtropiuſq́ Haunuſq́ patres, & Buſo Beatus 9.10.11.
Audoniuſq́ à Contracto celebratus, honeſti 12.13.14
Inſigneſq́ uiri, uirtute & nomine magni. 15.
De quibus omnibus omnino tamen extat in orbe
Certum exploratumq́ nihil, ita prorſus inertes
Germani laudiſq́ ſuæ rerumq́ fuere.
16 His ſuper addantur ſtudioſe Ernfridus, & urbis
17 Qui nomen uetus & clarum Sydonis habebat, Sidonius.
Cui magni Regis coniunx Bertrada Pipini
Clemens multa dedit, mater tua Carole Magne.
18 Poſt hunc pingite acu & ſtudioſa mente Ioannem
Ambitioſum Abbatem in Galli diuite templo,
Qui uiginti annis bene præfuit atq́ duobus

19.20. Mox Gangolphum etiam, uitæ breuis atque Fidelem
21.22. Et Theobaldum, Eginona & auarum & diuitem, in auro
Qui Chriſtum pendentem effingi fecit, & iſto
Eſſe ſui memores uoluit nos munere ſancto.
23.24. Poſt effingite ſic Theodorum, Vvolfeliumque
Sangalli Monachum ac Eginoni ex fratre nepotem
25. Auſoniaque datum Solomona ex urbe, ſenemque
26.27.28. Bathegona, Gebhardum, quin Solomona ſecundum
Contentum ſemper paucis, paruoque potitum.
Horum res nullæ, ſed nomina ſola ſuperſunt
Non multis opus eſt igitur cura atque labore:
Sed qui nunc in congerie hac ſerieque ſequuntur
Hos opus eſt ut magnifice exornetis, eorum
Texendo uarias res fortunaſque uiceſque
29. Quos inter Solomon primas Ramſchuuagius Heros
Obtinet eximie præclarus, nobilis & cui
Eximiam peperit laudem ſapientia ſumma
Ac prudentia qualem Ithaco Smyrnæus Homerus
Attribuit, quem doctum etiam linguiſque fuiſſe
Inſtructum uarijs, etiam ipſa uolumina ſcripta
Sangalli teſtantur, ubi idem etiam optimus Abbas
Extitit: & Conſtantinę urbis Bybliotheca.
Hic etiam Caſtrum Theobaldi appingite, & ipſos
Sueuorum Reges captiuum in uincla trahentes
Hunc Solomona pium: quæ magni cauſa tumultus
Multorumque malorum erat. His ſuperaddite iuſtas
In dictos Reges Conradi Cæſaris iras.
30. Inde Notingum, illum omnigena pietate refertum
Et Veringenſem Comitem, quem ſanctus ab iſta
Mortali uita ſublatum Vlricus abunde
Fleuit & eſt diuos ardenti uoce precatus
Vt ſimilem dignarentur Conſtantia, nempe
Præſulem honoratum tibi reddere, religioſum
Sincereque pium. Quæ uota audiuit ab alto
Qui pia uota preceſque auditque uidetque piorum
31. Conradumque dedit ſanctum, Comitem Altorfenſem
Quadraginta annis qui præfuit atque duobus,
Nec tantum bene præfuit, imo profuit urbi
Et templis rebuſque ſacris: extruxit ab imo
Fundamento etenim Pauli, ſanctique Ioannis
32. Templa decora, & cui Mauritius inſidet heros.
33. Huic Gaminolphum, qui uixit ſub Othone ſecundo
Peterſhuſium. Rege, Gebhardum itidem in Sanctorum iura relatum,
Qui ſtatuit Diuo templum & domicilia Petro
Et ſedem ſacris Monachorum cœtibus aptam,
Qua Rheni ripam longus Pons iungit utramque
34. Inter utrumque Lacum. Lambertum adiungite ſancti
Multa ex æde Petri tollentem argentea uaſa
Phtyriaſi tandem quem ſuſtulit ira Deorum.
35. Poſt hos Auſonia Ruthardum peſte peremptum
36. Atque Haymona pium doctumque hominemque diſertum
37.38. Quin & Vvarmannum, ac Eberhardum appingite, cuius
Ad

Ad Diuum Petrum Romæ oſſa & membra quieſcunt
Quos ambos ex Dillingenſi ſtemmate natos
Affirmant ueterum monumenta, libriq́; uirorum.
39.40.41. Mox Theodoricus, Rumoldus, Carolus atq́;
42 Effingatur Otho Sueuorum à Rege Rodolpho
Eiectus ditione & templis: Pontificis quód
Hilbrandi non omnia uota & iuſſa probaret.
43 His porro accedat Gebenhardus Marchio, frater
Bertholdi, quem clara domus Zeringia nobis
AEdiderat mitem ac cumprimis præſulem honeſtum,
Cui ſemper fortuna parum fuit æqua, parumq́;
Proſpera, ut hęc equidem nunq́; non cęca furensq́; eſt.
44 Huic etiam Arnolphum Sacri de ſtemmate Montis
Intruſum ueluti ſic eiectum quoq́; tandem
Atq́; Vdalricos Comites adiungite, quorum
45 Poſterior Baro Caſtellanus, Canonicis cum
Se gratum non eſſe ſuis ſentiret, in ipſa
Condidit Hercinia rurſus ſe ubi Blaſius ædem
Diuus habet, dumis ſylueſtribus undiq́; cinctam.
Cedere namq́; ſuorum maluit ille furori
Præſidijs quàm Martis opes regnumq́; parare
Quod plenum ut curis, ita cerneret eſſe caducum.
46 At prior Hartmanni Venerandus filius ædem Creutz-
De cruce nomen habentem extruxit amore Deorum lingum.
Sumptibus ex proprijs, in qua ipſius oſſa quieſcunt,
Vos inſignia Dillingenſis ei addite gentis.
47 Inde Hermannum Arbonenſi de gente Baronem
Authorem magni (quod habet Conſtantia) templi
Inſerite, imprimis opulentum Heroa, Scotorum
Qui domicilia, collapſam inſtaurauit & ædem.
48 Mox Zeringenſem Comitem deſcribite Othonem
49.50 Bertholdumq́; à Buſnang, Hermannumq́; ſecundum
Qui Fridingenſis fuit ingens gloria gentis:
51 Præclaræq́; domus decus immortale Dithelmum
Krenckingi dominum Vviſenburgiq́; Baronem,
52.53 Vvernherumq́; à Stauff, Conradum deinde ſecundum
Ex Andecenſi Boiorum ſtemmate natum.
Succedant alia texendi parte Tapeti
Poſt hos expoſitos alij quoq́;, nomina quorum
Et uultus & res breuiter percurrite geſtas.
54 Montana Henricus cognomen ab abiete ducens
Vvalburgi dominus, qui geſſit proſpera bella
Niffenſes contra proceres, quos pingite captos
Cum quadraginta ducibus quos ſcilicet omnes
In Conſtantinam uinctos ſecum attulit urbem.
Eiuſdem hunc alius gentis ſtirpisq́; ſequatur
55 Præſul Ebrardus amans bellorum & Martius heros
Qui templis ut erat non utilis, ipſam ita noſtram
Vaſtauit patriam Regionem incendio & armis,
Dum contra Bertholdum Abbatem Sangallenſem
Ciuica bella gerens exciuit in arma iuuentam
Impia, rebus & his nimis infœlicia noſtris.

56 His Habſpurgenſis ſuccedat & ipſe Rodolphus
Canonicus Baſilça tuus,patruusꝗ Rodolphi
Romani Regis,bellator maximus & qui
Mire afflixit opes noſtras,ſed uictor ubiꝗ
Auſtriaci contra cognati ſanguinis hoſtes
Oppida multa ſua uirtute manuꝗ ſubegit.
57 Mox Henricus erit pingendus Epiſcopus, heros
58 Klingenbergius & Fridericus Zollerianus
Electi diſcordia per ſuffragia,quorum
Poſterior tamen argento ſedatus & auro eſt
Vir mitis,facilis,placidusꝗ.Henricus at alter
Alberto Regi chariſſimus omnium amator
Doctrinarum & cultor erat,Nigromanticus autem
Præcipue inſignis,pater Oeconomusꝗ fidelis.
59 Huic ſuperaddite mox Eberhardum,pontificis qui
Verius imperio ſedem eſt intruſus ad iſtam
Quam uoce electus concordi:uir tamen inter
Verſatus doctos,ut doctus et ipſe piusꝗ:
Sed linguam quia Germanam non norat,ineptus
Ad rerum curam tantarum erat, Oeconomusꝗ
Non adeo bonus,in reliquis uero optimus heros.
Hunc aliqui apellant uariata uoce Gerhardum
Quo miſera ex uita hac ſupera ad conuexa uocato
60 De Montis Fortis generoſa ſtirpe Rodolphus
Eſt Conſtantinæ præfectus Epiſcopus urbi
Egregius princeps,& qui bene profuit ipſis
Et templis rebusꝗ ſuis,rebuſꝗ ſuorum:
Conditus Arbonæ ſub Sancti fornice Galli.
61 Poſt hunc Nicolei memores eſtote puellæ
Nobilis à Kenczing Domini, qui uictor ad urbem
Venit Adelberto magna uirtute fugato
Munificus pater & bene largus alumnus eorum
Sarcina quos paupertatis male grata premebat:
Huic mendicantes pueros appingite multos,
Matres atꝗ uiros panemꝗ ſtipemꝗ petentes
Propitius quibus ille fuit fautorꝗ paterꝗ
Semper,opes ſpargendo ſuas ita opemꝗ ferendo.
62 Nicoleo Vlricus tuus ò Conſtantia ciuis
Succeſſit Piperis cognomine nobilis heros:
Vt pietate & doctrina,ſic Relligionis
Et fidei ſtudio celebris,nulliꝗ ſecundus.
63 Artifici poſt quem pingatur honore Ioannes
Vvindegus, quem clara ſuum Schafenhuſia ciuem
Iactitat,egregium bellatoremꝗ ducemꝗ:
Quiꝗ tuus fuit o generoſa Sueuia ductor
Albertus Tygurum quando Auſtrius obſidione
Cingeret,Helueticis importans montibus arma.
Sed uelut is bellator erat,ſic contigit ipſi
Lurida Mors bellatoris quoꝗ,non quòd in armis
Conciderit ſtructaꝗ acie,proprijs ſed in ipſis
Conſtantinæ urbis laribus,per ſeditioſos
Occiſus quoſdam,lautæ inter fercula cœnæ

Inter opes,

Inter opes,interq; dapes,& pocula plena.
64 Hîc Leopoldum etiam memores intexite,& ipſum
65 Fridiacæ gentis decus immortale Ioannem
Cedentem ſibi commiſſa de ſede libenter
Ne fortaſſis ei diſcordia ſæua noceret:
66 Namq; Henricus erat quidam Brandyſius heros
Pontificis nutu intruſus qui præfuit annis
Sex & uiginti totis,rixoſus & urbi
Non bene propitius fautor,quem morte peremptum
67 Mox eſt Mangoldus de gente ſequutus eadem
Quem contra parte ex alia eſt electus honeſtus
68 Atq; pius uir Nicoleus Riſiburgius:at dum
Armata prohibere manu conatur eundem
Mangoldus ſubita decedit morte,Venenis
E medio ſublatus,equum aſcenſurus ad ipſum
Tyberij ſublime forum.Sic undiq; nobis Apud
Proponentibus ætherea diſponit in arce Kheiſers
Res noſtras Deus.Hæc uos omnia pingite nymphæ, ſtulium.
Nec uos pœniteat plaudentem attexere Rhenum
Imo & utrumq; Lacum,Nam non ſine ſanguine bellū,
Nec ſine cæde iſſet,niſi dijs mandantibus eſſet
Sublatus Mangoldus ab his terreſtribus oris.
Sic ſedem obtinuit placidaq; in pace regebat
Nicoleos plenis uix prorſus quatuor annis:
69 Quem mox Burcardus concordi uoce uocatus
Electusq; in ueſtri Aulæi parte ſequetur
Heuvvenſis Baro magnificus lautusq;,duobus
Qui luſtris fæliciter urbi præfuit atq;
Diuorum templis,quorum illuſtrator & auctor
Ille etiam fuit,intemeratæ Matris in æde
A ſe fundata locupletataq; ſepultus.
70 Hic Nellenbergenſem etiam Comitem Fridericum
Adijcitote,ſenem placidum,qui nomine ſolo
Præſulis egregie contentus,reddidit illis
A quibus & claues & ſceptra acceperat urbis:
Aſpirans magis ætherei ad domicilia Regni
In quibus eſt nobis à Chriſti patre parata
Manſio iamdudum,uanos quàm Mundi adhonores.
71 Huic ſuccedentem Marquardum adiungite natum
E Randeggenſi præclara ſtirpe Sueuum
Qui Sangallenſes pacauit ſeditioſos,
Abbati docuitq; ſuo parêre,aliosq;
Qui Cellæ ac Abbatis habent cognomen agreſte. Abbatis,
72 Quin etiam Albertum Blaurerum intexite fortem Cellenſes.
Magnanimumq; uirum,ſapientem atq; ingenioſum,
Eximie in rebus ſolertem,agilemq; gerendis:
Cui natale ſolum fuit urbs Conſtantia.Is ipſe
Pauperie oppreſſam fortuna humiliq; iacentem
Pene omnem ſedem pulchre inſtaurauit,& urbes
In pignusq; datas arces multo ære redemit
Non temere effuſo,uerum ſapienter ubiq;
Congeſto,prudenter & utiliterq; retento.

Huic

Huic alios etiam ſubiungite nobilitate
73 Eximios priſca: doctum & Venerabilem Othonem:
Marchio is Hochburgenſis erat, pietate fideq;
Præditus inſigni, qui multis præfuit annis
Vtiliter: Sed Canonicis inuiſus, ob aurum
Largius interdum iuſto in conuiuia lauta
Effuſum: quos ille reconciliauit amore
Ac animi bonitate ſibi tamen, illud ad ipſum
Principibus multis & multis uſus amicis,
Præfuit illo ipſo quoq; tempore quo celebratum eſt
Concilium Conſtantinæ ſub mœnibus urbis.
Pertæſus tandem imperij, mitramq; pedumq;
74 Tradidit & claues Friderico Zolleriano
Canonico Argentina tuo, præclaro & honeſto
Imprimis iuueni, qui plenis uix tribus annis
Præfuit & uita defunctus celſa ſubiuit
Sydera & æternæ ſedem & domicilia uitæ:
Ante tamen uita quàm cederet, omnia cleri
Deſcribi capita ille ſui curauit, ibiq;
Cenſa decem capita eſſe ſcio ſeptemq; per omnem
Præſulis hanc ſedem & regionem millia, iuſto
Vnde eſt hæc titulo Sedes ampliſſima dicta,
Vt qua Germanis ſit nulla patentior oris
Nam quinquaginta & trecenta Monaſtica templa
Et totidem cœtus Monachorum continet ipſa.
75 Huc Henricum etiã Heuvvenſem numerate Baronẽ
Magnificum, & magni ſe principis inſtar habentem:
Verſuto qui Marte ſibi ſubiecit & armis
Hanc noſtram Martis dictam de nomine ſedem.
Mox Burcardum attexite parcum auriq; tenacem
76 Randegenſem heroa, bonum Oeconomumq; ſenẽq;
Nullarum omnino ſtudioſum delitiarum:
Qui ſi forte diutius has moderatus habenas
Hoc ſtudio prudenti, conſilioq; fuiſſet:
Tota eſſet ſedes pulchre inſtaurata, ſuisq;
Reddita uiribus. At ſuperi uetuere, nec iſtum
Amplius eſſe ſenem in terris, uitaq; uolebant
Mortali, ſed eum cœlorum in templa uocantes
Nectare & Ambroſia deinceps ſtatuere fouendum.
77 Pro quo mox Landenbergenſem Heroa dederunt
Hermannum nulli uitæ pietate ſecundum
Qui ſeſe inualidum eſſe ſenem, minus atq; gerendis
Tot rebus magnis cernens & idoneum & aptum
Canonicorum etiam non detrectante ſenatu
Conſtituit ſibi collegam, ſociumq; laborum
78 Curarum atq; gubernacli, Lodoicum animoſum
Magnificumq; Heroa ex Fryburgenſibus ortum
Nobilibus, nihil inſidiarum, nil quoq; fraudis
Omnino metuens. Sed quid non ambitioſa
Mens facit, & quo hominem non gloria ducit inanis?
Pontifici precibus Ludouicus muneribusq;
Inſtat, & ut ſibi ſuccedendi copia fiat

Ac ſucceſſio

Ac ſucceſſio confirmetur: & orat & urget.
Perſuadetq; Periclææ ceu fulmine linguæ.
Hermannus cum forte geri id ſentiret, acerbè
Sic tulit, ut uitam illo ipſo finiret in anno:
Hinc plane implacabilis eſt diſcordia nata,
Quæ fuit irreparabilium ſentina malorum
Ad paupertatem quibus eſt deducta ſupremam
Iſta potens Eccleſia & illuſtriſſima ſedes:
Quò magis hoc equidem lætari tempore noſtro
Debemus, quod Conſilijs interfuit ipſis
Optima ſeruatrix Rerum Concordia, cum poſt
Sublatum morte Auguſtanæ in mœnibus urbis
Præſulem honoratum, concordi uoce parentem
Canonici elegere nouum, doctumq; piumq;
Metzlerum, cui uos hoc munere gratificari
Debetis Nymphæ. Sed pergo, audite puellæ
Cætera quæ reſtant. Hermanno ad Ouile uocatò
Aethereum, Chriſtus cui præſidet ipſe perennis
Saluator mundi; Lodouicus ſceptra pedumq;
Vſurpat mitramq; ſibi, ſed Canonicorum
Sciſſa cohors diuerſa probat, diuerſaq; ſentit.
79 Pars Comitem eligit à Solis cui Monte uetuſtum
Nomen erat, Dominum populis opibusq; potentē
Pars iſti electo contraria prorſus Othoni
Agnoſcit Dominum Ludouicum: Sic reſidentes
Diuerſis iſti ambo locis per mutua ſeſe
Vulnera mordacis linguæ & conuitia ſcindunt.
Pars plebis Ludouico aſt altera adhæſit Othoni
Quæ diuiſa laceſſiuit per mutua ſeſe
Verba, ad uerbera dura ut res quandoq; ueniret.
Sic annis aliquot lapſis Diſcordia non eſt
Facta minor, ſed iam radices egerat altas,
Atq; uidebatur ſecum tractura ruinam
Totius ingentem Sedis regionis &. Ergo
Romam adijt Ludouicus ut omnem Pontifici rē
Exponens imploret opem, cuius manifeſta
Voce ante electus confirmatusq; fuiſſet.
Promiſſis qui ſtare uolens mox fulmina ſcripta
Primum in Canonicos, deinde ipſum mittit Othonem:
Sic ultra citraq; agitatis rebus, ab ipſa
Sede ſua Iudex diri certaminis huius
Iuſtus ut eſt Deus omnipotens, ſic ipſe diremit
Has lites, ut bella ita dira Exempla peroſus.
Nam Romæ Ludouico ex his mortalibus orbis
Erepto, atq; ibi magnifice pulchreq; ſepulto,
Tota gubernandæ ſedis iam ceſſit Othoni
Copia libertasq;, decem qui præfuit annis,
Poſt has ſedatas turbas in pace quietus
Vt prudenter ita utiliter, poſt fata Lodici.
80 Sed poſtquam eſt exemptus Otho mortalibus, ipſi
Pannonius quidam Thomas ſucceſſit ad iſtam
Sedem inſtaurandam communi uoce rogatus
Omnium & inductus Friderico à Cæſare, cuius

Ipſe prius fuit orator celeberrimus, atq;
Cancellarius in cauſis ſublimibus orbis
Et Doctor legum, eloquio ſuper æthera notus.
Quin etiam Diui præceptor Maximiliani
Quem latio ſermone loqui, quem ſcribere docto
Cum Cicerone etiam docuit clariſſimus heros:
Iccirco ad talem iuſte exaltatus honorem.
Præfuit iſte ſuæ ſedi prudenter & apte
Quinq; annis, tandem aſcendens ad gaudia uitæ,
Quæ nunquam peritura, ſed eſt dulciſſima ſemper
Vita futura, imo & certiſſima manſio Sanctis
In Chriſti pietate fideq;, ex carcere carnis
Humanæ, ad ſuperi translatis mœnia Regni.
Mox eſt unanimi electus pietate uenuſtus
Ac uere procerus & illuſtriſſimus heros
81 Mæcenas Doctorum hominum Landburgius Hugo:
Inſtaurator opum Conſtantia pulchra tuarum.
Præfuit ille quibus triginta & pluribus annis
Egregie inſtaurans & templa atq; oppida & arces
Collapſas prius. Hunc contra Conſtantia primum
Seditioſa, quid hac quoq; tempeſtate laboras
Aduerſus Dominum moliri grandia? quem tu
Natura mitem poteras placare precando.
Contrahe uela precor Conſtantia, nec male ſana
Irrue per præceps adeo in mala plurima, tandem
Excidium allatura tibi. Mitiſſimus heros
Metzlerus conceptam etiam in te Cæſaris iram
Placabit facile, modo ceſſes ſeditioſa
Eſſe, tuosq; uelis Dominos agnoſcere tandem.
Vos nymphæ ſtudioſe iſtum depingite nobis
Tam generoſum Heroa, & honeſtum atq; omnib. æquum
Hugonem, qui bis præſul nunc uiuit in aſtris,
Eſtq; grauis Cœli ætherea modo præſul in aula
Cum Chriſto, cum patre Deo, cum flamine ſacro.
82 Huic ſuperaddatur præſul Balthazarus, ortus
Marcelli Vualdkirchenſis de paupere gente,
Sed doctiſſimus et tali digniſſimus heros
Munere, præcipue charus tibi Carole Quinte:
Poſt cuius celerem diſceſſum, rurſus ut ante
Præfuit undecimum in menſem Landburgius Hugo
Ante poli quàm Syderei migraret in aulam.
83 Hunc rurſus Comes eſt Lupfenius ille ſequutus
Quem merito Ianum prudentem diceret ætas
Noſtra, ſed appellarat eum pia cura parentum
Imprimis placida & manſueta uoce Ioannem:
Præfuit ille annis ſex fido pectore, curas
Inter multiplices, quibus ipſam extollere ſedem
Rurſus in amiſſos iam conabatur honores
In priſcumq; decus, quod & effeciſſet, ubiq;
Vuirtembergenſis niſi Dux contrarius iſſet
Omnia templa omnesq; Deos laceransq; cremansq;
Atq; uetans, ne quis clero daret amplius illa
Quæ debebantur clero, atq; Antiſtiti honeſto,
Inde

Inde reſignandæ eſt inuenta occaſio ſedis
Cæſareo quam mandato ſuſcepit habendam,
Atq; gubernandam uenerandus & inclytus heros
Multarum illuſtris linguarum cognitione
84 Gente Sycambrorum, Vvezano è ſtemmate natus,
Conſpicuus meritis, doctrina & dexteritate
Ingenij mira: qui dictus & ipſe Ioannes,
Hoc nobis (ueluti meminiſtis) concidit anno
Cum magno noſtro luctu, magnisq; querelis:
Imperij charus Rectoribus omnibus, ipſi
Imprimis Diuo Auguſto, qui deflet amicum
Præcipuum ſubito ereptum ſibi funere, cuius
Multo uitam argento mercaretur & auro.
Hæc ſunt filiolæ charæ quæ intexere pulchro
Vos cupio artifici tela dextraq; Tapeto:
85 Sed nec Chriſtophorum Metzlerum, Heroa diſertum
Atq; pium uos pœniteat ſubiungere: quo nunc
Præſule tota equidem prouincia noſtra triumphat.
Rhetica quem genuit Feldkirchi ad mœnia mater
Inter odoriferos flores laurumq; uirentem.
Ite igitur nunc, ite & adornate omnia recte
Et perfecta ad me deferte: ita conueniemus
Vnanimes cum munere noſtro in præſulis illa
Arce noui, quæ Martis adhuc cognomine gaudet. Morſeburgi.
Illic cætera dexterius faciemus, & apto
Ordine cuncta, ipſo coram almo Antiſtite, qui nos
Audiet & placida ſemper pietate fouebit.
Hæc Metzlere, hæc ſunt præſul doctiſſime amica Epilogus per Apoſtrophen.
Colloquia Acronij ſenioris cum reuerendis
Natabus pulchrisq; ſuis, gratantis honori
Huic Princeps reuerende tuo, quem numina Cœli
Vt faueant tibi ſacra diu, teq; omnibus ornent
Fortunis & proſperitatibus, incolumemq;
Te ſeruare diu nobis dignentur: amanter
Oremus Patremq; Deum, gnatumq; perennem
Atq; ab utroq; Deo procedens numen, ab alto
Aethere quod cunctis eſt conſolatio Sanctis.
Interim & hoc Schediaſma meum Doctiſſime princeps
Accipe clementer, quod ſi non inuenis illic
Thura Sabæa tuas poſita atq; incenſa per aras:
Crede preces tamen eſſe haud falſo è corde profectas.
Has quia Cœlorum contemnunt numina nuſquam
Tu numen quoq; facte preces contemnere noli,
Ad tua quas ferimus caſtis altaria palmis:
Sic Spudaſma aliquando bonum (ſi uixero) de te
De meritisq; tuis duce Phœbo & Pallade condam
Quod te, quodq; tuos uenturis prædicet annis.

Renato Henero Lindauienſi, Medicinarum ſtudioſo iuueni in Academia Tubingenſi S.

Letitiam Chriſti meritis & numine partam,
Præter & hunc ipſum quam dare nemo poteſt:

Ac ceſſaturam nulla unquam ætate ſalutem,
Quæ nihil admixtum peſtilitatis habet.
Quam coram uiua mallem tibi dicere uoce
Ingenuo dextris fœdere utrinq; datis
Literæ longæ manus. Hanc ego Pyrithous tibi mi Chariſſime Theſeu
Per longas iſtas mitto Renate manus.
Non ab Hyperboreis Moſcorum finibus, ad quos
Me licet accitum noluit ire Deus.
Nec de Piniferi ſublimi uertice Montis
A quo non procul eſt patria chara mihi
Ex lindauio. Sed Doctoris Henerí è ſacris ædibus, atq;
Ex dulci patria chare Renate tua:
Quam Lacus Acronius tumidis circumſonat undis
Ac pulchre quouis munit ab hoſte truci.
Sed quæris fortaſſe, quis has me uentus ad oras
Appulerit ueſtras, dum fera durat hyems?
Non equidem ludi pueriles ambio faſces,
Nec tenet hæc animum uana cupido meū.
Gaudeat his alius (facili me corde ferente)
Delitijs, fato qui meliore caret.
Ipſe ualedixi dudum, dicamq; perenne
Talibus ærumnis pulueribusq; uale.
Hiſtoriæ ſtudium & nuper liber æditus, & quod
Nunc de præſulibus ſcribere conor opus:
Id dulci è patria per Rheni tocius omnes
Præclaras urbes me rapit atq; trahit.
Ille uetuſtatis celebrandæ amor altus, amicum
E Colonia. Huc ab Agrippina pertulit urbe tuum.
Iamq; tenes cauſamq; uiæ aduentusq; inopini
Ad pulchræ Phylires mœnia læta, mei:
Nunc quid in hoc curſu præclarum uiderim ubiq;
Accipe, iucundum id nam tibi forſan erit:
Tu quoq; (ſi bene te noui) uis multa uidere:
Multorum mores, oppida, regna, lacus.
Ergo hoc rurſus iter mecum decurre Renate
Quod ſex decurſum eſt menſibus omne mihi.
Anno Chriſti 1549. Sub finem Auguſti in patria Conigūnde relicta
Coniuge, cum famulo Norica caſtra peto.
Inde per Herbipolim perq; omnia Francidos oræ
Oppida, Francfurtum uenimus uſq; citi.
Herbipoli excepit me ſplendide Epiſcopus, atq;
Conuiuam menſæ iuſſit adeſſe ſuæ.
Aſchenburgi. Ipſe Moguntinus Cinerum quoq; Præſul in urbe
Eſt multa amplexus me bonitate, meus.
Præſul uterq; à me cantatus carmine in orbem
Vulgato, clemens munera larga dedit.
Coloniā. Francfurti nauim conſcendens, lætior inde
Vſq; ad Agrippinæ deuehor urbis opes.
Meincz. In curſu hoc multas præclaras uidimus urbes,
Nempe Moguntinæ pulchra Lycæa ſcholæ
Bingen. Murium & à turri ſita non procul ardua Bingæ
Mœnia, quæ Druſo fata tulere Duci:

Namq;

Namq; ibi lapſus equo cum crus fregiſſet, in armis
    Occubuit natus Liuia pulchra tuus.
Cuius adhuc hodie Monumenta & buſta uidentur, Bacha-
    Quo Mænus Rhæno confluit ipſe loco. rach.
Poſt Bingam Bacchi & Cuborum uidimus ipſos Cub.
    Vitiferos colles parte ab utraq; ſitos. Drechs-
Traianiq; domum, Caſtrum Goarisq; uetuſtum busen.
    Et Lani Chattos prætereuntis aquas. S. Guuer.
Veſaliamq; bonæ Mammææ corpus habentem: Oberuue-
    Mater Alexandri Cæſaris illa fuit. ſel
Quin Bodebrigam etiam & tectum prænobile Regum Poppart. Khunigs
    Sub Sancti Petri diuite Monte ſitum. Sal unter
Quin populoſam urbem quæ à Rheni, altiq; Moſellæ dē Peters
    Confluxu nomen fertur habere ſuum. nackber.
E cuius regione eſt Arx fortiſſima in alto Coblenz.
    Monte ſita: hæc magnum nunc quoq; numen alit, Ebrem
Pontificem Treuirorum, quo clementior alter preitſtein
    Eſt Muſis toto uix etiam orbe bonis:
Ille meam argento crumenam farſit & auro,
    Ad Treuerimq; dedit publica ſcripta ſuam.
Iuſſit & oſtendi cunctas ibi Bybliothecas,
    Quicquid et antiquum urbs illa celebris habet.
Namq; Moguntinis ut ſcripſi Chronica nuper
    De priſcis patribus, præſulibusq; uiris:
Sic Vbios, ſic & Treuerenſes poſt breue tempus
    Pontifices calamo non moriente canam
Ex Treuirorum urbe à populo quæ Conflua fertur Ex con-
    Per Rhenum inceptam currere pergo uiam. fluētibus.
Atq; Andernaci præclaræ & nobilis urbis Ander-
    Ardua nauigio mœnia prætereo: nach.
Inde ſuas nobis turres oſtendit opesq;,
    Templa Deosq; omnes Bonna ſuperba ſuos. Bonna.
Qua fugiente retro mox pulchra Colonia nobis Colonia.
    Seſe aperit, priſcis tota referta Dijs.
Huius ego ornamenta tibi ſi dicere uellem
    Tecta, domos, arces, mænia, templa, Scholā;
Vitiferos hortos intra urbem, ad ſydera turres
    Eductas, doctos magnanimosq; uiros:
Et uix credibili forma uultuq; puellas
    Præſtantes, quas tu dixeris eſſe Deas.
Tempora deficerent quàm res prius: Ilias atq;
    Inſtituenda mihi iam noua Henere foret.
Si tamē hanc uis totam in imagine cernere parua.
    Perlege quæſo alta mente poema pium:
Quo celebrauit eam præclaram Buſchius urbem
    Ingens occiduæ gloria Saxoniæ. Herman-
Huic ſuperadde tuus quæ mox quoq; Bruſchius ædet nus Bu-
    De priſcis templis omnibus, atq; Scholis: ſchius.
Et de præſulibus, quos unquàm Teutonis ora
    Illuſtres habuit patria noſtra uiros.
Hac non urbe procul, reuerendi uidimus ora
    Præſulis Hermanni, qui decus urbis erat:

 Nunc

Hermannus à Vueda Archiepiſcopus Colonienſis.
Nunc ob Pontificum mutatam relligionem
Pulſus, fert caſum fortiter ipſe ſuum.
Ipſe equidem clemẽs ſtudioſis omnib. Vrbs quos
Ornauit Muſis Vitenoberga bonis:
Et me colloquio non tantum, Sed quoq; Menſa
Dignatus miro eſt fautor amore ſua.
Trier. Poſt ubios tãdem ad Treuirorum uenimus urbẽ,
Mecz. Inde & ad Auguſtam magnificamq; Metin:
Centum hæ templa uetuſta, antiqua Palatia Regũ
Exhibuere oculis conſpicienda meis:
Omnia Regali conſtructa, ornataq; ſumptu
Vtq; antiqua, bonis ſic quoq; plena libris.
Vuormſ. Inde & Vangionum, Nemetumq; acceſſimus urbes,
Speir. Tangentesq; harum Sydera pene domos:
Heidelberg. Heidelberga mihi eſt & eodem hoc tempore uiſa
Alluit hanc etiam Neccharus ille Scholam,
Tubingẽ. Qui præterfluit ingenioſæ docta Tubingæ
Mœnia, quondam etiam mœnia chara mihi.
O quoties illic te chare Renate uidere
Percupij, primum patris amore tui:
Tum quòd diſcipulus nunquam mihi contigit ullus,
Qui te uel ſtudio, aut uicerit ingenio.
Qui tanta amplexus fuerit pietate Magiſtrum,
Et tam non ficta relligione ſuum.
Hinc ego non falſo te proſequor ipſe fauore,
Quam mihi chara diu uita ſuperſtes erit.
Tam ueneranda diu pro te quoq; fata precabor,
Vt faueant cæptis omnibus illa tuis.
Ex Heidelberga & Spirenſis mœnibus urbis
Mox Argentinæ ad mœnia præpes eo.
Strasburg Hac ego Margariden (quam coniugis eſſe ſororem
Scis) atq; affinem repperi in urbe meum:
Innumerosq; bonos fautores atq; ſodales
Tempora cum quibus hæc læta fuere mihi.
Eelſas Zabern. Poſtea & Alſaticas acceſſi ex urbe Tabernas,
Præſul ubi clemens aurea dona dedit:
Ille coronauit loculúm non ære, Coronis
Sed fuluis, quales Gallia diues habet.
Baſel. Hinc Baſilæa mihi fælici ſydere uiſa eſt
Vrbs peramæna bonis atq; referta uiris.
Hic Heruagius, ipſe Frobenius atq; Oporinus
Sæpe inuitarunt me Comitemq; meum:
Munſterusq; meus, qui nunc ſua ſcripta recudit:
Quæ partes omnes tocius orbis habent.
Schaffhauſen, Tandem cum læto me Schaffhuſiana corona
Hoſpitio accepit rurſus, ut ante, ſuo:
Cell am underſee. Per Cellam cæpi per & Vberlingica rura
Vberling. Perq; Mariſburgum ſumere rurſus iter:
Morſenburg. Buchornam uerſus, conſcenſis nauibus unde
Ad patriæ ueni dulcia tecta tuæ:
Buchorn. Ad pulchram Phyliren, qua non præſtantior ulla
Lindaum. Accolit Acronium nympha profecto Lacum:
Illic

Illic non Piperis tectum deformis auarum, Pfeffer-lin.
Sed patris ſubij limina ſacra tui.
Hoc abſente parens tua quàm tractauerit omni
Me pietate, breuis charta referre nequit.
Mox tandem ancilla miſſa accerſiuit & ipſum
Qui me non ſecus ac numen habebat ouans.
Vixi cum genitore tuo, cum matre pudica
Per totos Soles chare Renate decem:
Nam famulum Andreã Ræthorum miſeram ad urbẽ, Chur.
Pontificemq́; nouum CHVRA uetuſta tuum:
Ergo expectandum tantiſper, ut ille rediret
Omnibus effectis rebus, in urbe fuit.
Interea cum patre tuo Thettnangion ipſos Thettnãg oppidum Comitum Montis Fortis.
Sum læta ad Comites mente profectus eques,
Qui nos excepere omni clementer honore,
Munus & admoniti à patre dedere mihi.
Sæpe etiam Domino cum Pappo, cumq́; Erythræo
Atq; alijs doctis eximijsq́; uiris,
Franciſco cum Vvelſero conuiuia multæ
Traduxi in noctis tempora lætus ego.
Sic totam ſeriemq́; uiæ curſusq́; ita longi
Hac ætate mei chare Renate tenes:
Iam recta Auguſtam, iam recta ad Caſtra redibo Aug-ſpurg. Nurn-berg.
Norica & ad patriam Rege fauente Deo:
Illic Pontificum uitas, & nomina priſca
Mandabo æternis impiger ipſe libris:
Et cœptum abſoluam Chriſto aſpirante laborem;
Qui uixiſſe olim me quoq́;, teſtis erit.
Tu ueluti facis in Medicorum perge Renate
Doctrinis ſacris utilibusq́; libris.
Perge ut cœpiſti, cœpiſti at ſtrennuus atq;
Impiger: is quæſo tempus in omne mane.
Sic quæ grata tuum nunc patria tota parentem
Vt magnum numen diligit atq; colit:
Hæc (ſi concepta ſpe non fruſtraberis illam)
Auſpicio quoq; te non leuiore colet.
Macte igitur uirtute iſtac, & uerus Henerus
Filius & claro tam patre dignus eris.
Macte Renate, & præceptorem ad ſydera notum D. Leon-hardus Fuchſius.
(Rector enim eſt ſtudijs Fuchſius ille tuis)
Maximus ingenio Leonhardus Fuchſius, olim
Ingenij fautor ſummus & ipſe mei.
Hunc inquàm ſequere, hunc imitare, effinge, licetq́;
Vinci non queat, at uincere quæſo ſtude. D. Iaco-bus Sche-ckius.
Hunc tu non ſecus ac magnum uenerare Galenum;
Proximus huic tibi ſit Scheckius ille meus.
Scheckius ætatis noſtræ Plato uel Stagirites,
Aut iſtis ſi quid doctius eſſe poteſt.
His ex me placido ſi dixeris ore ſalutem
Eximie gratum feceris ipſe mihi.

Idyllion de Vuaſſerburgo.

Eſt locus, Acronij ſed dextro in littore Ponti
Dictus ab immenſa undarum ipſa mole & Abyſſo

Voce Hydropyrgon Græca caſtrum undiq; fractum
Hugonis Comitis de Forti Monte, Moreæ
Principis ac Domini in Tettnāgo, & ad inclyta Rupis
Ruffæ caſtra & in Argouiana principis arce.
Caſtrum inquàm uaſtatum olim cum diuite pago
Nonnarum prope cornu, circumquaq; Lyæo
Veſtitum: poteras magis apta dicere uoce
Bachipyrgon, ita eſt locus undiq; uitifer et tam
Procreat omnino generoſi munera uini.
Temporibus priſcis fuit hæc arx inclyta ſedes
Sacratæ Dominæ, quæ Dux, Regina parensq; *Abbatiſſæ Lindauienſis.*
Virginei cætus erat ad Lindauica noſtro
Tempore (dum locus eſt mutatus) templa ſedētis.
Nam tum uirgineus Chorus hic habitabat eo ipſo.
Syluestri umbroſoq; loco, Nonnhornia quo nunc *Nunnenhorn.*
Villa iacet: medius uel qui eſt pagū inter utrumq;, *Nunnenbach.*
Quorum alter Nonnarum cornu dicitur, alter
Fertur earundem Germano nomine riuus.
At cum ſacra Domus tandem Monialiū in ipſum
Vaſtum eſſet translata Lacum, in quo nunc quoq; pulchre *In inſulā Acronianam.*
Cernitur eſſe ſita, immenſo circundata Ponto:
Contiguisq; ornata & multis ædibus altis
Turribus ac muro infeſtos arcentibus hoſtes:
Tum fuit hæc arx Cœnobij præſtantibus ipſis
Præfectis domus atq; habitatio, & optima ſedes.
Donec eam Dominus quidā Kiſelegkius emptam
A Domina Abbatiſſa ad ſe pertraxit: is ipſe
Quingentis Marcis, elapſis pluribus annis,
Vendidit Vlrico & Marquardo rurſus eandem
Schellenbergenſi prognatis gente uetuſta:
Cum poſt mille annos quoq; ducenteſimus iret
Octogeſimus & Chriſti de Virgine nati.
Hi luſtris cum iam ter quinq; atq; inſuper annis
Pene tribus ſedem hac habuiſſent nobili in arce
Pulchre illuſtrata atq; aucta: tandem imbrifer annus
Venit Fatalisq; dies, Arciq; Lariq;
Omnia ſecum extrema ferēs. Nam publicus hoſtis
Imperij qui uicinis erat urbibus, illic
Hoſpitio exceptus: populos incendit ad arma
Sumenda in gentem ſæui iſtius hoſtis alumnam: *Hydropirgum uaſtatur ab Imperij Ciuitatib. anno 1297.*
Conuenere igitur quas tota Sueuia Sacri
Imperij claras urbes habet, & numeroſo
Milite collecto, inuadunt & culmine ab alto
Totam deijciunt arcem, quæ pluribus annis
Ornamentum ingens fuerat terræq; lacusq;.
Nunc arcis tantum ueſtigia pauca ſuperſunt
Diſiecti muri, ſtansq; alta in ſydera turris
Quadrato è ſaxo ſuperas educta ſub auras:
Semihodie lacera & tractura aliquando ruinam
Ingentem ſecum. Sic deſtruit omnia tempus
Quod nec marmoribus, nec ſaxis parcere nouit.
Pagus adhuc pulchro cum templo, & turre ſub aſtra
Educta, uaſtatæ olim arci proximus aſtat:

Ille

Ille ferax non eſt tantum Agricolarum, & eorum
Qui rura exercent, & uites ordine ponunt:
Sed Doctorum etiam ingenioſorumq; uirorum.
Quos inter primas meritò tenet atq; tenebit
Hugonis Comitis de Forti Monte Machaon
Ianus Henerus in Acroniana Phyſicus urbe
Vicina Phyliren quam dixit ab arbore primus
Conditor. Hunc Phœbi ſedes preclara Vienna
Excoluit iuuenem et Friburgum nobile, at ipſa
Doctorem Anglopolis fecit: Lindauia Ciuem
Accepit, circumſita tota prouincia numen
Immortale uelut colit & ueneratur & ornat.
Proximus huic fuit olim iunior ipſe Rodolphus
Agricola, eximius uates quem fronde decorum
Daphnæa fecit ter Maximus Aemilianus
Cæſar & occiduis & Eois notus in oris.
Tertius eſt Ianus Velox cognomine dictus
Ingenio nulli, nulli pietate ſecundus,
Eloquio præſtans atq; omnis cognitione
Hiſtoriæ clarus, tuus ô Tettnangia fidus
Præfectus, Comitum quin Conſiliarius aulæ
Omnibus egregijs pollens uirtutibus hæros

Doctor Ioannes Henerus.

Rodolphus Agricola Iunior Poeta Laureatus.

Ioannes Velocianus.

Epitaphion Annæ Mariæ & Euphroſynæ, filiabus Ioannis Danmulleri iunioris P.

Hic cubat Anna Maria, in Chriſto principe Cœli:
 Nondum bima, ſoror paruulaq; Euphroſine.
Quas dulces natas ego Danmullerus Iannes
 Iunior amiſi, Morte adimente mihi.
At non amiſi, nam ſunt noua numina Cœli
 Factæ, atq; Angelici pars precioſa chori.
Corpora ſola ſub hac requieſcunt molliter urna:
 Ora uolant animæ principis ante ſui.
Qui quondam mihi reddet eas ſine fine uidendas
 Quando erit in Cœlis manſio lecta mihi.

De oppido Thurſenreutano Idyllion Heroicum in Iunio Anni 1550 Thurſenreuti ſcriptum.

Inter ut eſt geminas Conſtancia pulchra paludes
Ingentes ſita, Conſtantino à Cæſare quondam
Condita: Rhenus ubi in Rhætorum Montibus ortus
Acronium ſcindit medium, atq; allabitur urbi
Inter utrumq; ſitæ: Venetumq; peragrat & inde
Heluetios læua, dextra contingit Hegouos
(Regna Sueuorum) Montes: Ita Thurſonis ipſum
Exciſum nemus, eſt lacubus confine duobus:
Quos inter poſuere domos & mœnia priſci
Linigeræ Cereris proceres. Nabus ortus in ipſis
Piniferi Montis ſcopulis ſublimibus, Horum

Comparatio Conſtāciensis urbis & oppidi Thurſenreutenſis.

Reut germanis, latine exciſum eſt nemus.

Comites à Liningē

Nabus fluuius.

Maiorem

Maiorem ſe per medium leni agmine uoluit:
Inde Palatinasq; urbes poſtquàm alluit, Iſtri
Veliuoli tumidus ſocias excurrit in undas.
Atq; ut numen habet clarum urbs Conſtancia, quod ſe
Perpetuum Lacus optat uterq; & ſperat habere:
Sic nemus exciſum hoc longæui Thurſonis iſto
Temporre numen habet, quo non illuſtrius ullum
Ante Nariſcorum huic obſcuræ contigit oræ,
Scilicet Henricum Vvezana è ſtirpe Rodolphum
Sacrarum legum, iuriſq; æquiq; peritum
Conſilijſq; grauem Doctorem. Quo Duce nunc ſe
Erigit in ſuperas iterum Vvaldſaſſion auras,
Floret &, à priſcis ut nunquam floruit annis.
Dij faxint, ut numen id huic præluceat oræ
Immortale diu, uiuat ualeatq; perenne.

Annus nuptiarum Dominæ Florentiæ à Vueza in uerſibus.

VVeZanæ ſtIrpIs FLorentIa nVpſIt HeLIæ,
RabenſteInero qVI patre natVs erat:
ConIVgII ſerVator eIs fœLICIa Donet
SeCLa, Det & ſponſIs proſpera fata bonIs.

In Lauream coronam ſuam Bruſchius.

Si me non Pietas, Virtus, Doctrina coronant:
Ecquid proderit hæc nexa Corona mihi?
Quæ penes eximia præſtantes laude profecto
(Si deſint hæc) non unius aſſis erit.

SOLI DEO OPT. MAX. TRINO AC VNI gloria & honor in omne æuum, Amen.

EXCVSVM INGOLSTADII AD DANVBIVM IN Bauaris, Anno ſalutis per Chriſtum reparatæ 1551 Menſe Maio. Præſidentibus Romanæ Sedi, Iulio tertio: Romano Imperio, Carolo V. Ducatui Bauariæ, Alberto Gulielmi F. Academiæ Ingolſtadianæ, Petro Caniſio Sycambro, ſacræ paginæ Doctore: Apud Alexandrum & Samuelem Vueiſſenhornios, Alexandri Senioris Filios.

C. V. R.

Digitized by Google